

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Erkan DÜNDAR

PATARA KAZILARINDAN ELE GEÇEN (1989-2010 Yılları)
ARKAİK, KLASİK VE HELLENİSTİK DÖNEM TİCARİ AMPHORALAR
ve
AMPHORA MÜHÜRLERİ

Danışmanlar
Prof. Dr. Gül İŞİN
Doç. Dr. A. Kaan ŞENOL

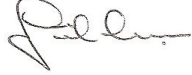

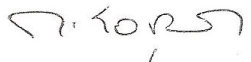

Arkeoloji Ana Bilim Dalı

Doktora Tezi

Antalya, 2012

Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Erkan DÜNDAR'ın, bu çalışması jürimiz tarafından Arkeoloji Ana Bilim Dalı Doktora Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç.Dr. Gonca Şenol
Üye (Danışmanı) : Prof.Dr. Gül İkin
Üye : Prof.Dr. Havva İkin İkin
Üye : Prof. Dr. Tamer Karabat
Üye : Yrd.Doc.Dr. Yusuf Sezgin

Tez Konusu: Patara Kazılarında Ele Geçen (1989-2010 yılları)
Arkaik, Klasik, Hellenistik Dönem
Ticari Amphoralar ve Amphora Mühürleri

Onay : Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi 04/05/2012

Mezuniyet Tarihi 10/05/2012

Prof.Dr. Mehmet ŞEN
Müdür

.....

İÇİNDEKİLER

GRAFİK VE TABLOLAR LİSTESİ.....	v
KISALTMALAR LİSTESİ.....	viii
ÖZET	viii
ABSTRACT	xii
ÖNSÖZ	xiv
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KENTİN ARKAİK, KLASİK ve HELLENİSTİK DÖNEMLER'DEKİ SİYASİ VE TİCARİ İLİŞKİLERİNE GENEL BİR BAKIŞ	5
1.1. Siyasi İlişkiler	5
1.2. Ticari İlişkiler	9

İKİNCİ BÖLÜM

ANTİK DÖNEM TİCARETİNDE AMPHORALAR.....	14
---	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

PATARA'DA BULUNAN TİCARİ AMPHORALAR.....	18
3.1. Khios Amphoraları.....	18
3.2. Klazomenai Amphoraları	33
3.3. Lesbos Amphoraları.....	36
3.4. Samos – Zeest/Samos Amphoraları.....	41
3.5. Korinth/Korkyra Amphoraları.....	46
3.6. Thasos Amphoraları.....	51
3.7. Mende Amphoraları.....	56
3.8. Kos Amphoraları.....	59
3.9. Lykia Amphoraları?	62
3.10. Knidos Amphoraları.....	70
3.11. Rhodos Amphoraları	73
3.12. Rhodos Karşiyakasında (Peraia) Üretilen Amphoralar	78
3.12.1. Hieroteles Amphoraları.....	79
3.12.2. Bant Ağızlı Amphoralar	79
3.13. Güney Ege Mantar Ağızlı Amphoraları.....	80

3.14. Nikandros Grubu.....	86
3.15. Kıbrıs Amphoraları	87
3.16. Kökeni Saptanamayan Amphoralar	89

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TİCARİ AMPHORALARIN DEĞERLENDİRMESİ	91
---	----

BEŞİNCİ BÖLÜM

PATARA'DA BULUNAN MÜHÜRLÜ AMPHORA KULPLARI.....	94
5.1. Rhodos.....	94
5.1.1. Yöneticiler	99
5.1.1.1. Period I (İ.Ö. ca. 304 – ca. 235)	99
5.1.1.2. Period II (İ.Ö. ca. 234 – ca. 199).....	111
5.1.1.3. Period III (İ.Ö. ca. 198- ca. 161)	124
5.1.1.4. Period IV (İ.Ö. ca. 160 – ca. 146).....	144
5.1.1.5. Period V (İ.Ö. ca. 145 – ca. 108).....	158
5.1.1.6. Period VI (İ.Ö. ca. 107-88/86).....	175
5.1.1.7. Period VII (İ.Ö. ca. 85-40/Augustus)	185
5.1.2. Üreticiler.....	187
5.1.2.1. Period I (İ.Ö. ca. 304 – ca. 235)	187
5.1.2.2. Period II (İ.Ö. ca. 234 – ca. 199).....	194
5.1.2.3. Period III (İ.Ö. ca. 198- ca. 161)	210
5.1.2.4. Period IV (İ.Ö. ca. 160 – ca. 146).....	241
5.1.2.5. Period V (İ.Ö. ca. 145 – ca. 108).....	247
5.1.2.6. Period VI-VII (İ.Ö. ca. 107-88/86 - Augustus)	274
5.1.3. Okunamayan Mühürler	281
5.2. Rhodos Periaisi	317
5.2.1. Yöneticiler	318
5.2.2. Üreticiler.....	326
5.2.3. Okunamayan mühürler.....	330
5.3. Knidos	334
5.3.1. Period I-II (İ.Ö. ca. 325 – ca. 220).....	337
5.3.2. Period III (İ.Ö. ca. 219 – c. 188).....	346
5.3.3. Period IV (İ.Ö. ca. 187 – ca. 146).....	348
5.3.4. Period V (İ.Ö. ca. 145 – ca. 108).....	352

5.3.5. Period VI (İ.Ö. ca. 107 – ca. 78).....	355
5.3.6. Period VII (İ.Ö. ca. 77 – ca. 30)	357
5.3.7. Okunamayan mühürler.....	382
5.4. Kıbrıs.....	387
5.5. Thasos	393
5.6. Kos	396
5.7. Khios	398
5.8. Nikandros	401
5.9. Kökeni Saptanamayan Amphora Mühürleri.....	403

ALTINCI BÖLÜM

PATARA'DA BULUNAN MÜHÜRLÜ AMPHORA KULPLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	409
---	-----

YEDİNCİ BÖLÜM

GENEL DEĞERLENDİRME.....	416
7.1. Arkaik Dönem	417
7.2. Klasik Dönem.....	421
7.3. Hellenistik Dönem.....	423
7.4. Amphoralar Işığında Deniz Ticaretinde Patara'nın Bölge İçindeki Yeri.....	428
KATALOG.....	433
EK 1: Tablo ve Grafikler.....	480
EK 2: Arkeometrik Analizler	491
1. Patara Seramik Örnekleri Arkeometrik Analizleri.....	492
2. Yöntem ve Analizler	492
3. Kromametrik Analiz	492
4. İnce Kesit Optik Mikroskop Analizi.....	499
5. X-Işınları Floresans (XRF) Analizi	505
7. Amphora ve Toprak Örneklerinin Kimyasal Analiz Sonuçlarının Kümelene Analizi ile Değerlendirilmesi	516
7.1. Toprak Örnekleri	516
7.2. Set 1 Örnekleri.....	518
7.3. Set 2 Örnekleri.....	520
7.4. Set 1 Örnekleri ile Toprak Örneklerinin Gruplanması	522
7.5. Set 2 Örnekleri ile Toprak Örneklerinin Gruplanması	523

7.6. Set 1, Set 2 ve Potansiyel Kaynak Olabilecek Toprak Örneklerinin Gruplanması ..	524
8. Sonuçlar.....	526
8.1. Kromametrik Analiz	526
8.2. İnce Kesit Analizi	526
8.3. X-Işını Floresans Analizi (Polarized Energy Dispersive XRF Analysis / PED-XRF)	527
8.4. Arkeolojik Değerlendirmeler	528
KAYNAKÇA	531
Dizin	566
Levhalar Dizini	580
LEVHALAR	582
ÖZGEÇMİŞ	

GRAFİK VE TABLOLAR LİSTESİ

- Tablo 1: Rhodos mühür kronolojisi (Finkielsztejn 2001'den değiştirilmiş)
- Tablo 2: Knidos mühür kronolojisi (Empereur – Hesnard 1987 ve Cankardeş-Şenol 2006'dan değiştirilmiş)
- Tablo 3: Patara'da mühürleri bulunan Rhodos'lu üreticiler ve yerledikleri periodlar
- Tablo 4: Patara'da bulunan Rhodos mühürlerindeki yönetici isimleri ve yerledikleri periodlar
- Grafik 1: Patara'da bulunan amphoraların kökenlerine göre dağılımı
- Grafik 2: Patara'da bulunan amphoraların Arkaik Dönem'deki form dağılımı
- Grafik 3: Patara'da bulunan amphoraların Klasik Dönem'deki form dağılımı
- Grafik 4: Patara'da bulunan amphoraların Hellenistik Dönem'deki form dağılımı
- Grafik 5: Patara'da bulunan amphoraların dönemlere göre dağılımı
- Grafik 6: Patara'da bulunan amphoraların dönemlere göre yüzdelik dağılımı
- Grafik 7: Patara'da bulunan mühürlerin kökenlerine göre dağılımı
- Grafik 8: Patara'da bulunan Rhodos mühürlerinin periodlara göre dağılımı
- Grafik 9: Patara'da bulunan Rhodos mühürlerinin periodlara göre yönetici-üretici dağılımı
- Grafik 10: Patara'da bulunan Knidos mühürlerinin periodlara göre dağılımı
- Grafik 11: Rhodos aylarının yoğunluk dağılımları
- Grafik 12: Hellenistik Dönem'de ele geçen amphora ve mühürlü kulpların yüzdelik dağılımı

EK 2: Arkeometrik Analizler'e Ait Grafik ve Tablolar Listesi

- Tablo 1a. Seramik örnekler
- Tablo 1a. Seramik örnekler (Devam)
- Tablo 1b. Toprak örnekler
- Tablo 2a. Seramik örneklerde kromametrik analiz
- Tablo 2b. Toprak örneklerde kromametrik analiz
- Tablo 3. Toprak örneklerde ince kesit optik mikroskop analizi
- Tablo 4. Seramik set I örneklerinde ince kesit optik mikroskop analizi
- Tablo 5. Seramik set II örneklerinde ince kesit optik mikroskop analizi
- Tablo 6. Toprak örneklerin PED-XRF Analizi
- Tablo 7. Seramik Set I örnekleri PED-XRF analizi sonuçları
- Tablo 7. Seramik Set I örnekleri PED-XRF analizi sonuçları (Devam)
- Tablo 7. Seramik Set I örnekleri PED-XRF analizi sonuçları (Devam)
- Tablo 8. Seramik Set II örnekleri PED-XRF analizi sonuçları
- Tablo 8. Seramik Set II örnekleri PED-XRF analizi sonuçları (Devam)
- Tablo 8. Seramik Set II örnekleri PED-XRF analizi sonuçları (Devam)

Tablo 9. APT-B50b (KhiA.56) ve B. Ünlütürk'ün (2011) çalışmasındaki üretim atıklarının element karşılaştırması

Tablo 10. Set 2 ve Bybassos örneklerinin element ortalamalar

Harita 1: Toprak örneklerinin alındığı yerler

Şekil 1a. Seramik örnekler

Şekil 1b. Seramik ve toprak örnekler

Şekil 2a. Seramik örneklerde kromametrik analiz

Şekil 2b. Kromametrik analizde (L), (a) ve (b) renk kodları

Şekil 3. Seramik set I örneklerin ince kesit mikro fotoğrafları

Şekil 3. Seramik set II örneklerin ince kesit mikro fotoğrafları

Şekil 4. Toprak örneklerin element içerikleri

Şekil 5. Toprak örneklerin element içerikleri

Şekil 7. Seramik örneklerin element içerikleri

Şekil 6. Seramik örneklerin element içerikleri

Şekil 8. Toprak örneklerin $\text{SiO}_2\text{-CaO-Al}_2\text{O}_3$ ve $\text{Fe}_2\text{O}_3\text{-Al}_2\text{O}_3\text{-MgO}$ içeriği gruplamaları

Şekil 9. Seramik Set I örnekleri $\text{SiO}_2\text{-Fe}_2\text{O}_3\text{-Al}_2\text{O}_3$ ve $\text{SiO}_2\text{-MgO-K}_2\text{O}$ içeriği gruplamaları

Şekil 10. Seramik Set II örnekleri $\text{SiO}_2\text{-Fe}_2\text{O}_3\text{-Al}_2\text{O}_3$ ve $\text{SiO}_2\text{-MgO-K}_2\text{O}$ içeriği gruplamaları

Şekil 11. Toprak örnekleri; majör oksitlere göre yapılan kümeleme analizi

Şekil 12. Toprak örnekleri; trace elementlere göre yapılan kümeleme analizi

Şekil 13. Set 1 örnekleri; majör ve minör oksitlere göre yapılan kümeleme analizi

Şekil 14. Set 1 örnekleri; trace element konsantrasyonlarına göre yapılan kümeleme analizi

Şekil 15. Set 2; majör ve minör oksit kompozisyonlarına göre yapılan kümeleme analizi

Şekil 16. Set2 örneklerinin eser element konsantrasyonlarına göre kümeleme analizi

Şekil 17. Set 1 örnekleri ile toprak örneklerinin gruplanması

Şekil 18. Set 1 örnekleri ile toprak örneklerinin gruplanması

Şekil 19. Set 1, set 2 ve potansiyel kaynak olabilecek toprak örneklerinin gruplanması

KISALTMALAR LİSTESİ

B. Yeri/Seviyesi	Buluntu Yeri ve Seviyesi	L	Lahit
BA.	Bant Ağızlı Amphoralar	LesA.	Lesbos Amphorası
bkz	bakınız	Lev.	Levha
Boust.	Boustrophedon	LyA.	Lykia Amphorası
ca.	circa	MA.	Güney Ege Mantar Ağızlı Amphoraları
dn	dipnot		
Ed.	editit	MnA.	Mende Amphorası
Env. No	Envanter Numarası	Ni.	Nikandros Mühür
et al.	et alii	NiA.	Nikandros Amphora
Fig.	Figür	no.	numara
Hi.	Hieroteles Amphorası	OG	Oygu Gömüt
İ.Ö.	İsa'dan önce	PTR	Patara
KA.	Korinth/Korkyra Amphorası	retr.	Retrograd
Karş. Örn.	Karşılaştırma Örnekleri	Rh. ür.	Rhodoslu üretici
Kat. No	Katalog Numarası	Rh. yön.	Rhodoslu yönetici
Kb.	Kıbrıs Mühür	Rh.	Rhodos Mühür
KbA.	Kıbrıs Amphorası	Rh.Pr. ür.	Rhodos Peraialı üretici
Kh. ür.	Khioslu üretici	Rh.Pr.	Rhodos Peraiası
Kh.	Khios Mühür	RhA.	Rhodos Amphorası
KhiA.	Khios Amphorası	SA	Samos Amphorası
Klza.	Klazomenai Amphorası	Şek.	Şekil
Kn. ür.	Knidoslu üretici	TBD	Tepecik Batı Duvarı
Kn. yön	Knidoslu yönetici	TBS	Tepecik Bey Sarayı
Kn.	Knidos Mühür	TDS	Tepecik Dönmez Sarnıcı (Depo)
KnA.	Knidos Amphorası	Th. yön.	Thasoslu yönetici
Korunan Yük.	Korunan Yükseklik	Th.	Thasos Mühür
Kos	Kos Mühür	ThA.	Thasos Amphorası
KosA.	Kos Amphorası	TKD	Tepecik Kuzey Duvarı
Krş.	Karşılaştırmız	TN	Tepecik Nekropolis
KS.	Kökeni Saptanamayan Amphora Mühürleri	vd.	ve devamı
KSA.	Kökeni Saptanamayan Amphoralar	ZSa.	Zeest/Samos Amphoraları

ÖZET

Çalışma, Lykia'nın önemli liman kentlerinden biri olan Patara'nın 1989-2010 yılları arasında bulunan Arkaik, Klasik ve Hellenistik Dönemlere tarihlenen ticari amphoraları ve mühürlü amphora kulplarını kapsamaktadır. Roma İmparatorluk Dönemi ile Doğu Roma Dönemi'ne tarihlenen malzemeler, kentteki amphora buluntularının yoğunluğu ve geç dönem örneklerinin değerlendirilmesinde izlenen farklı yöntemler nedeniyle çalışma kapsamı dışında bırakılmıştır. Yirmi yılı aşkın bir süredir kazı çalışmaları gerçekleştirilen Patara'nın, batı Lykia'daki korunaklı ve büyük limanlardan birisine sahip oluşu, kentte ticari amphoraları İ.Ö. ca. 7. yüzyıldan geç antik döneme kadar (İ.S. ca. 12. yüzyıl) kesintisiz bir şekilde izlememize olanak sağlamıştır.

Bugüne kadar Lykia Bölgesi'nde detaylı bir amphora çalışmasının yapılmamış olması bölgenin araştırmacılar için karanlık bir nokta olarak kalmasına neden olmuştur. İ.Ö. 7. yüzyıldan Roma İmparatorluk Dönemi'nin başlangıcına kadar ele alınan söz konusu malzemeler Patara ve özellikle batı Lykia'nın erken dönemlerdeki ticari ilişkilerinin anlaşılmasına olanak sağlayacağı gibi, kentin ekonomik yapısı hakkında da detaylı bilgileri sunması açısından önemlidir. Gerçekleştirilen çalışmada “Amphoralar” ve “Mühürlü Amphora Kulpları” iki farklı ana başlık altında değerlendirmeye alınmıştır.

1989-2010 yılları arasında Patara'da gerçekleştirilen kazılarda Arkaik, Klasik ve Hellenistik Dönemlere tarihlenen yaklaşık 330 adet profilli amphora parçası ele geçmiştir. Dönemsel yoğunluk dikkate alınmadığında amphoraların büyük bir bölümünün Khios'a ait (%19) olduğu görülmektedir. Khios'u sırasıyla Rhodos (%12), güney Ege Mantar ağzılıları (%11), Lykia (%7), Thasos (%6), Knidos, Kos, Rhodos Peraiası (%5'er), Kıbrıs (%4), Mende, Nikandros grubu (%3'er), Samos, Lesbos, Klazomenai, Korinth/Korkyra (%2'şer) ve Zeest/Samos (%1) amphoraları takip eder. Ele geçen amphoralar içerisinde kökeni saptanamayan örnekler ise yaklaşık olarak %10'luk bir dilimi kapsamaktadır.

Patara'da Arkaik Dönem'e tarihlendirdiğimiz amphoralar içerisinde Khios'un en büyük grubu oluşturduğu görülmektedir. Khios amphoralarının Patara'daki varlığı ise İ.Ö. 6. yüzyılın ikinci yarısında gözle görülür bir şekilde artış göstermiştir. Arkaik Dönemde Khios'un yanı sıra Korinth/Korkyra (%10), Klazomenai (%8), Lesbos, Samos (%7'şer) ve Zeest/Samos (%5) amphoralarının varlığı tespit edilmiştir.

Klasik Dönem’le birlikte kentteki amphora formlarında değişimin olduğu görülmektedir. Klasik Dönemde en büyük yoğunluğun, çalışmada yeni bir amphora tipolojisi olarak tanımlanan Lykia amphoralarına ait olduğu tespit edilmiştir (%43). Lykia amphoralarını Mende ve Khios %18’lik oranla takip eder. Dönem içerisinde görülen diğer amphora formlarını ise Kos (%12), Thasos (%7) ve Samos (%2) olarak sıralamak mümkündür.

Hellenistik Dönem’de Patara’daki amphora tipolojisinin, siyasi ve ticari hareketlilikle birlikte yoğunluğunun arttığı gözlenmektedir. En büyük buluntu grubunun kente en yakın ve en büyük şarap üreticisi olan Rhodos’a ait olduğu tespit edilmiştir (%22). Rhodos amphoralarını, üretim yerleri problemlili olmakla birlikte güney Ege ile ilişkilendirilen mantar ağızlı amphoralar takip eder (%21). Bu iki tipolojiyi sırasıyla Knidos (%10), Thasos (%9), Rhodos Peraiası, Kıbrıs (%8’er), Nikandros, Kos, Khios (%6’şar), Mende (%2), Korinth/Korkyra ve Lesbos amphoraları (%1’er) takip etmektedir.

Patara’da ele geçen ticari amphoralara genel olarak bakıldığında Arkaik, Klasik ve Hellenistik Dönemler’de ticari ilişkilerin daha çok Ege dünyası ve özellikle de İonia Bölgesi ile gerçekleşmiş olduğu görülmektedir.

Çalışmanın ikinci ana başlığını mühürlü kulplar oluşturur. 1989-2010 yılları arasında Patara’da gerçekleştirilen farklı alanlardaki kazılarda, Klasik ve Hellenistik Dönemlere tarihlenen farklı kökenlere sahip toplam 534 adet mühürlü kulp ele geçmiştir. Ele geçen mühürler içerisinde Rhodos %68’lik dilimle (365 adet) en büyük grubu oluşturur. Rhodos’u, %22 ile (118 adet) Knidos, %5 ile (25 adet) Rhodos Peraiası, %2 ile (9 adet) Kıbrıs, ikişer örneğe sahip olan Thasos, Kos, Khios ve 1 örnek ile de Nikandros grubu takip eder. Kökeni saptanamayan mühürler ise %2’lik orana (11 adet) sahiptir. Rhodos buluntularının çokluğu, adanın kente yakın olmasının yanı sıra, Hellenistik Dönemdeki siyasi ve ticari politikalar ile de bağlantılıdır. Kentte bulunan mühürlü kulpların sunduğu verilere genel olarak bakıldığında, ticari ilişkilerin daha çok güneybatı Anadolu ile sınırlı kaldığı gözlenmiştir.

Kentte ele geçen ticari amphora ve mühürlü kulpları genel olarak değerlendirildiğinde öne çıkan bazı önemli sonuçlar tespit edilmiştir. Bunları sırasıyla, a) ilk kez tespit edilen ve olasılıkla Lykia Bölgesi’nin yerel üretimi olan yeni bir amphora formunun Klasik Dönem’deki varlığı, b) en iyi örneklerini Kyrenia Batığı’ndan bildiğimiz İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarına tarihlenen mantar formulu ağız kenarına sahip Rhodos amphoralarının, Patara buluntuları yardımıyla İ.Ö. 4. yüzyıl ortalarına kadar erken bir tarihe çekilebileceği, c) kentte

bulunan iki adet mühür üzerindeki amphora tasviri yardımıyla İ.Ö. 4. yüzyıl ortalarına tarihlendirdiğimiz mantar formlu ağız kenarına sahip Rhodos amphoralarının da benzer bir şekilde mühürlenmiş olabileceği, d) İ.Ö. 3. yüzyıl başlarında faal olduğunu tahmin ettiğimiz Rhodos Peraia'lı yeni bir üretici olan Menes I'in tespiti, e) İ.Ö. 3. yüzyıl içinde aktif olduğunu bildiğimiz üretici Philios'un bir amphorasının yönetici Lysandros tarafından tarihlendirilmesiyle yeni bir üretici-yönetici çiftlerinin tespit edilmesi, f) kentte ele geçen Rhodos mühürlerinde (Rhodos'lu yönetici Aristodamos'a ait mühürler gibi) bugüne kadar tespit edilmemiş bazı yeni kalıpların tespit edilmesidir.

Yapılan çalışmada 1989-2010 yılları arasında Patara'da bulunan ticari amphoralar ve mühürleri kentin ve daha kapsamlı olarak Lykia Bölgesi'nin ekonomi tarihi ve deniz aşırı ticari ilişkileri hakkında bilgiler verir. Lykia Bölgesi'nde ele geçen söz konusu eserler genel olarak düşünüldüğünde geniş bir malzeme repertuarı sunan Patara buluntularının önemi bir kat daha artmaktadır. Patara'da ele geçen amphoralar aracılığıyla Lykia Bölgesi'nde bugüne kadar varlığı tespit edilmemiş yeni bir amphora tipinin belirlenmesi bölge ticareti açısından önemlidir. Amphora verilerinin yanı sıra kentte ele geçen çok sayıdaki mühürlü kulp da Lykia Bölgesi'nde bugüne kadar yayınlanmış en geniş buluntu grubunu oluşturması açısından dikkate değerdir. Söz konusu buluntular sadece Lykia Bölgesi için değil, aynı zamanda amphora ve mühürlü kulp çalışmalarına sağlamış olduğu veriler bağlamında da yenilikler içerir.

ABSTRACT

This study focuses on the amphorae and stamped amphora handles found between 1989 and 2012 in Lycia's important harbour city of Patara that illuminates the city's Archaic, Classical, and Hellenistic trade. The Roman Imperial Period and Eastern Roman Periods are excluded in this analysis due to the quantity of amphora finds and the analytical-methodical differences employed in dating these finds from these later periods.

A detailed study of amphorae in Lycia has not been undertaken to date and in consequence the region has remain an unknown quantity for researchers in this field. The sources employed have been dated from the 7th century B.C. until the beginning of the Roman Empire and are important in relating the trade relations of Patara and of western Lycia and they provide detailed information concerning the city's economic structure. This study was carried out under two different headings: "the Amphorae" and "the Stamped Amphora Handles".

The excavations conducted at Patara from 1989 to 2010 resulted in finds of approximately 330 profile pieces from amphora dating from the Archaic, Classical and Hellenistic Periods. Disregarding the chronology, the largest number of them came from Chios (19%), followed by Rhodes (12%), the Southeast Aegean mushroom mouthed ones (11%), Lycia (7%), Thasos (6%), Cnidus, Kos, Rhodian Peraia (each with 5%), Cyprus (4%), Mende, the Nikandros group (each with 3%), Samos, Lesbos, Clazomenae, Corinth/Corcyra (each with 2%) and Zeest/Samos (1%). The amphora whose origin could not be determined comprised 10% of the total finds. It can be seen that Chios is the leading region whose amphorae have been dated to the Archaic Period, especially to the second half of the 6th century B.C. During the Archaic Period, in addition to Chios, the following amphorae were found; Corinth/ Corcyra (10%), Clazomenae (8%), Lesbos, Samos (each with 7%) and Zeest/Samos (5%). Changes seem to occur with the Classical Period due to the arrival of a new typology of amphorae known as Lycia amphorae (43%), followed by Mende and Chios with 18%, Kos (12%), Thasos (7%) and Samos (2%).

The amphora typology seems to change again in the Hellenistic Period during which political and trade-based changes occurred. The largest group of amphorae comes from Rhodes (22%) which is closest to Patara and was the largest wine producer in the region. Despite the problems associated with identifying the place of production, mushroom mouthed amphorae comprise 21% of the finds, followed by those from Cnidus (10%), Thasos (9%), Rhodian

Peraia and Cyprus (each with 8%), Nikandros, Kos and Chios (each with 6%), Mende (2%), Corinth/Corcyra and Lesbos amphorae (each with 1%).

In the second part of this study, 534 stamped handles dating from the Classical and Hellenistic Ages were studied, most of which belong to different regions, such as those from Rhodes (68%; 365 pieces), Cnidus (22%; 118 pieces), Rhodes Peraia (5%; 25 pieces), Cyprus (2%; 9 pieces), Thasos, Kos, Chios each with two piece and the Nikandros group with one example. Those stamps whose regions could not be determined comprised a total of 2% (11 pieces). When the overall analysis was completed, it was observed that trade activity was mostly limited to the area around South-western Anatolia. These finds provide important information about trade and politics in these periods.

The amphorae and stamped amphora handles found in Patara were evaluated and provided some important results. These are: a) a new amphora form detected for the first time and which was possibly of local Lycian manufacture in the Classical period, b) Rhodian amphorae with mushroom mouths have previously been dated to the end of the 4th century B.C. and are best known from the examples from the Kyrenia wreck, have had their history of manufacture extended back to the middle of the 4th century B.C. due to the finds from Patara, c) with the help of two stamps found at Patara with the amphora form on them, it was clear that they were stamped in a similar fashion to the Rhodian mushroom shaped mouth handle that has been dated to 4th century B.C. of the Rhodian mushroom mouthed amphorae type. The early Rhodian amphorae may also be stamped is the case with the Pataran examples, d) the discovery of Menes I, a fabricant of Rhodian Peraia known to have been active during the early 3rd century B.C., e) the dating of an amphora of the fabricant Philos, known to have been active during the 3rd century B.C. with the eponym Lysandros is a new find to be added to the fabricant-eponym pairs, f) the Rhodos stamps acquired in the city (just like the stamps of eponym Aristodamos) revealed previously undiscovered matrixes.

The work done between 1989 and 2010 on the commercial amphorae and stamps found in Patara, provides both better and more comprehensive information concerning the economic history and overseas commercial relations of the city. Comparing the wide range of material provided by the Patara finds and the limited finds unearthed elsewhere in the Lycian region, the value of the finds from Patara are evident. Through the amphorae from Patara, the discovery of an otherwise unknown amphora from the Lycian region would prove of much value to regional commerce. In addition to the data collected from the amphorae, the

numerous stamped handles found at Patara provide the largest group of this type of finds from the Lycian region. These findings are important not only for the Lycian region, but also provide new insights into work that can be done concerning amphorae and stamped handles.

ÖNSÖZ

Lykia Bölgesi'nin önemli liman kentlerinden biri olan Patara'da 1989-2010 yılları arasında bulunan ticari amphora ve mühürlerinin çalışılması, gerek malzemenin yoğunluğu gerekse kentin Roma İmparatorluk Dönemi öncesine ilişkin verilerinin artması nedeniyle gerekli hale gelmiştir. Doktora çalışmasının başladığı 2007 yılında kentte ele geçen tüm amphora tipleri ve mühürleri bu çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışmanın ilk yıllarında sayısı sadece 203 olan mühürlü kulplar bu kararın alınmasında önemli derecede etkili olmuştur. Ancak, gerek 2008, 2009 ve 2010 yıllarındaki kazılarla mühürlü kulpların sayısının 500'ün üzerine çıkması, gerekse Roma İmparatorluk Dönemi ve geç Antik Dönem'e ait eserlerin hem çok yoğun olması hem de başlıbaşına ayrı ele alınması gerekliliği nedeniyle çalışma Klasik, Arkaik ve Hellenistik Dönemlere ait amphora ve mühürlü kulplarla sınırlandırılmıştır. Doktora çalışmasının zamansal olarak sınırlandırılması ticari ilişkileri sınırlı veriler nedeniyle tam olarak açıklığa kavuşmamış olan Patara ve Lykia Bölgesi'nin daha net bir şekilde irdelenmesine olanak tanımıştır.

Sahip olduğu coğrafi konumu Patara'yı özellikle Lykia Bölgesi'nin dışa açılan kapılarından biri haline getirmiştir. Bu nedenle Patara'da bulunan ve Lykia Bölgesi'nin deniz aşırı ticari ilişkilerine de ışık tutacak nitelikteki bu malzeme grubunu çalışabilmek benim için büyük bir şans olmuştur. Özelde Patara, ortaya çıkardığı sonuçlar itibariyle de genelde Lykia Bölgesi için önemli bir buluntu grubu olan Patara malzemelerinin tarafıma doktora çalışması olarak verilmesini uygun gören Patara kazıları başkanı Prof. Dr. Havva Işık ve Prof. Dr. Fahri Işık'a bana bu fırsatı sağladıkları için şükran borçluyum. Kendilerine teşekkürlerini sunarım.

Tez çalışmam boyunca yol gösterici olan ve değerli görüşlerini benimle paylaşan danışmanım Prof. Dr. Gül Işın'a teşekkürlerimi sunarım. Tez çalışmasının ikinci danışmanlığını üstlenen, ticari amphoralar konusundaki her sorunumu çözüme ulaştırmaya çalışan, konuya bakış açımı şekillendiren Doç. Dr. Ahmet Kaan Şenol'a, amphora mühürleri konusunda her türlü yardımı gösteren, tüm bilgisini benimle paylaşan, her aradığımda yanımda olan ve sorduğum her soruyu sıkılmadan yanıtlayan Doç. Dr. Gonca Cankardeş-Şenol'a ne kadar teşekkür etsem azdır. Bana uygun çalışma ortamı sağlamak için evlerinin kapılarını açtıkları ve sahip oldukları literatürü benimle paylaştıkları için her iki hocama da minnettarım.

Çalışmam sırasında özellikle Arkaik Dönem batı Anadolu amphoraları hakkında benimle bilgisini paylaşan Yrd. Doç. Dr. Yusuf Sezgin'e ve Hellenistik Dönem Khios amphora mühürleri konusunda görüşlerini bildiren Dr. Erkan Alkaç'a yardımlarından ve ilgilerinden dolayı minnettarım.

Doktora çalışması Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından desteklenmiştir (Proje No: 2008.03.0107.003). Proje kapsamında Fransız Milli Bilimsel Araştırma Merkezi'nin (CNRS) (Centre National de la Recherche Scientifique) davetlisi olarak Aleksandria Araştırma Merkezi'ndeki (CeAlex) Amphora Araştırma Merkezi'nde (CEAA) kütüphane çalışması gerçekleştirilmiştir. Söz konusu merkezde bana çalışma olanağı sunan başta enstitü müdürü Prof. Dr. Jean-Yves Empereur olmak üzere Doç. Dr. Gonca Cankardeş-Şenol ve Doç. Dr. Ahmet Kaan Şenol'a tekrar teşekkür etmek isterim.

Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından desteklenen aynı proje kapsamında eserlerden bazıları üzerine Ankara Üniversitesi Başkent Meslek Yüksekokulu Eser Koruma Programı Malzeme Araştırma ve Koruma Laboratuvarında arkeometrik ve petrografik çalışmalar yapmıştır. Laboratuvara gönderilen numuneler üzerinde Petrografik Mikromorfolojik İnce/Parlak Kesit, Optik Mikroskop Analizi, X-Işını Floresans (PED-XRF) ve Kromametrik Analizler yapılmıştır. Bu analizleri gerçekleştiren ve benimle sürekli iletişim halinde olan Yrd. Doç. Dr. Ali Akın Akyol'a ve kimyasal analiz sonuçlarını kümeleme analizi ile değerlendiren Mehmet Bilgi Er'e yardımlarından dolayı müteşekkirim. Yapılan analizlerde sadece amphoralar değil aynı zamanda Patara ve yakın çevresindeki yerel killerden alınan numuneler de değerlendirmeye alınmış ve bu sonuçlar arkeolojik eserler ile karşılaştırılmıştır. Bu bağlamda, Patara ve yakın çevresindeki yerel kil örneklerini tarafımıza ulaştıran ve bu konuda yardım sağlayan Bilsen Ünlütürk'e emekleri için teşekkür ederim.

Çalışmada yer alan tüm malzemenin genel ve detay fotoğrafları yukarıda belirtilen proje kapsamında temin edilen ekipman ile tarafımdan çekilmiştir. Bu bağlamda Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi Başkanlığı'na teşekkürlerimi iletmek isterim.

Antik dönem ticari ilişkilerinin somut kanıtları olan amphora ve mühürlerinin değerlendirilmesinde, ticari ilişkilere farklı açılardan yaklaşmama olanak tanıyan ve konu hakkında fikirler veren Yrd. Doç. Dr. Dinçer Savaş Lenger'e, tarihçe bölümüne yapmış olduğu değerli öneriler için Doç. Dr. Murat Arslan'a, çalışmamın ilk yıllarında gerek yapmış olduğu çizimlerle, gerekse bazı çizimlerin dijital ortama aktarılmasıyla bana yardımcı olan

Nazire Yıldırım'a, mühürlü kulpların tanımlanması ve notlarının alınmasında katkı sağlayan Burcu Dama'ya, bazı amphoraların restorasyonunu sorunsuz bir şekilde gerçekleştiren ve özellikle mühürlü kulpları özel solüsyonları ile zarar vermeden temizleyebilmeme olanak sağlayan dostum, restoratör Muzaffer Doğan'a ve özellikle tez kapsamında değerlendirilen eserleri uzun bir zaman dinlendikleri toprak altından emek harçayarak günyüzüne çıkaran tüm Patara "Dost"larına ve Kazı Ekibi'ne şükranlarımı sunarım.

Doktora çalışmamın en zor ve katlanılmaz son üç yılında benimle birlikte olan, sabırla bana her zaman uygun bir çalışma ortamı sağlayan eşime, Özge Zeybekoğlu Dündar'a ne kadar teşekkür etsem azdır. Yanımda olduğu için kendisine minnettarım.

Antalya, Nisan 2012

Erkan Dündar

GİRİŞ

Bu çalışma, Lykia'nın önemli liman kentlerinden biri olan Patara'nın 1989-2010 yılları arasında bulunan Arkaik, Klasik ve Hellenistik Dönemlere tarihlenen ticari amphoraları ve mühürlü amphora kulplarını kapsamaktadır. Roma İmparatorluk Dönemi ile Doğu Roma Dönemi'ne tarihlenen malzemeler, kentteki amphora buluntularının yoğunluğu ve geç dönem örneklerinin değerlendirilmesinde izlenen farklı yöntemler nedeniyle çalışma kapsamı dışında bırakılmıştır. Yirmi yılı aşkın bir süredir kazı çalışmaları gerçekleştirilen Patara'nın, batı Lykia'daki korunaklı ve büyük limanlardan birisine sahip oluşu, kentte ticari amphoraları İ.Ö. ca. 7. yüzyıldan geç antik döneme kadar (İ.S. ca. 12. yüzyıl) kesintisiz bir şekilde izlememize olanak sağlamıştır. Amphoralarda görülen bu zamansal devamlılığın yanı sıra, kentin Anadolu'nun güneybatısında Ege ve Doğu Akdeniz arasındaki deniz ticaret rotasının üzerinde oluşu, Rhodos, Knidos ve Rhodos kontrolü altında Anadolu'da üretim yapan Rhodos Peraiası gibi antik dönemin önemli şarap ve amphora üreticilerine olan yakınlığı Patara'da bulunan amphora tiplerinin çeşitli olmasında etkili olmuştur. Patara Limanı'nın sadece Patara'ya değil aynı zamanda Ksanthos, Pınara, Sidyma ve Tlos gibi vadi içindeki merkezler ile çok sayıdaki küçük yerleşime de hizmet etmiş olması (Fig. 1), yani bu yerleşimlere amphoralar içinde gelecek olan denizaşırı malların ilk önce Patara'ya indirilmiş olmaları, kentteki bu sürekliliğin ve tipolojik çeşitliliğin önemli nedenleri arasında yer alır.

Bugüne kadar Lykia Bölgesi'nde detaylı bir amphora çalışmasının yapılmamış olması bölgenin araştırmacılar için karanlık bir nokta olarak kalmasına neden olmuştur. İ.Ö. 7. yüzyıldan Roma İmparatorluk Dönemi'nin başlangıcına kadar ele alınan söz konusu malzemeler Patara ve özellikle batı Lykia'nın erken dönemlerdeki ticari ilişkilerinin anlaşılmasına olanak sağlayacağı gibi, kentin ekonomik yapısı hakkında da detaylı bilgileri sunması açısından önemlidir. Çalışmada, amphoraların yanı sıra çok sayıdaki mühürlü kulpun da değerlendirmeye alınması, kentin ve Lykia Bölgesi'nin bugüne kadar değerlendirilmiş ilk mühür grubu olması açısından da ayrı bir önem taşır. Böylece kent mühür çalışmaları için bölgeden gelen önemli bir veri kaynağı olarak da ön plana çıkar. Bu çalışma, Patara kazı buluntularından hareketle kentin ve batı Lykia Bölgesi'nin deniz ticaretinde oynamış olduğu rol, tarımsal üretim endüstrileri ve ekonomik yapısı hakkında bilgi edinmeyi amaçlamıştır.

Çalışma konusunu oluşturan ticari amphoralar ve mühürlü amphora kulplarının kent özelinde ve bölge genelinde daha net bir şekilde anlaşılması, tarihsel bir bütünlük içerisine oturtulması ve bulunan diğer arkeolojik materyaller ile ilişkilendirilmesinin kolaylaştırılması

amacıyla çalışmanın ikinci bölümünde Patara'nın söz konusu dönemlerdeki siyasi ve kültürel yapısı hakkında bilgiler verilmiştir. Üçüncü bölümde, çalışmanın ana konusunu oluşturan amphoralar hakkında genel bilgiler aktarılmış ve antik dönemdeki kullanımlarına ilişkin bilgiler sunulmuştur.

Çalışmada iki ayrı grup, iki ayrı ana başlık altında ele alınmıştır. Bunlardan ilki, Patara'da bulunan ticari amphoralar, diğeri ise Patara'da bulunan mühürlü amphora kulplarıdır. Çalışmadaki amphora örneklerinin tamamına yakını 1999, 2003-2004, 2007 ve 2009 yıllarında Tepecik Akropolisinde gerçekleştirilen kazı çalışmalarında bulunmuştur. Söz konusu akropolisin güney ve batı etekleri haricinde geri kalan bölümlerinin Roma İmparatorluk Dönemi'nde iskân edilmemiş olması, kısıtlı alanlardan söz konusu dönemlere tarihlenen örneklerin yoğun bir şekilde ele geçirilmesini sağlamıştır. Akropolis'in geç dönemlerde iskân edilmemesinde, doğu eteğinde bulunan yaklaşık 100 metre uzunluğundaki Nekropolis'in varlığı da etkili olmuştur. Mühürlü amphora kulplarının ise yarısından fazlası 2008-2010 yıllarında kazıları yapılan Su Yolu açmalarından ele geçirilmiştir.

Çalışmada, Patara'da bulunan amphora formları ele alınırken coğrafi bir düzen ya da alfabetik bir sıralama yerine kronolojik bir sistem tercih edilmiştir. Bu doğrultuda, amphora grupları kentte bulunmuş en erken tarihlilerden (Khios ve Klazomenai grupları gibi) en geç olanlara doğru (Kıbrıs gibi) bir sıralama ile ele alınmıştır. Kronolojik temel üzerine yerleştirilen bu gruplar hakkındaki genel anlatımların ardından kentte bulunan ve ilgili gruplara yerleştirilen amphoralar tanımlanmıştır. Ardından, önce buluntu kontekstleri, sonrasında ise diğer merkezlerdeki paraleller ile yapılan karşılaştırmalar doğrultusunda tarihlendirilmişlerdir. Amphoraların katalog bilgileri ve çizimleri mühürlü kulplardan farklı olarak çalışmanın en sonuna yerleştirilmiştir¹. Amphora tiplerinin daha rahat izlenebilmesi için de çizimleri içeren bir levha bölümü oluşturulmuştur. Katalog bölümünde amphoraların numaralandırılmasında bir süreklilik gözetilmemiştir. Bunun yerine her amphora grubu, o grubu işaret eden kısaltma ile birlikte numaralandırılmıştır (Khios için KhA.; Klazomenai için KlzA. gibi bkz: kısaltmalar bölümü)². Metin içinde katalogdaki eserlere göndermeler yapılırken de bu kodlama sistemi kullanılmıştır.

¹ Çalışmada amphora ve mühürlü amphora kulplarının renk tanımlamaları için Munsell Soil Color Charts (1998) kullanılmıştır.

² Mühürlü kulpları bulunmayan Klazomenai gibi gruplar sadece kent kısaltmasıyla verilmiştir. Bunun yanında, Rhodos ya da Knidos gibi çalışmada mühürleri de bulunan grupların kısaltmasının sonuna amphorayı işaret eden "A" kısaltması konulmuştur; Rhodos amphorası için RhA.; Rhodos amphora mühürleri için Rh.gibi.

Mühürlü kulplar buluntu yoğunluğuna göre sıralanmış, Rhodos ve Rhodos Peraiası üretimi olan mühürler önce yönetici ve üreticilere göre, daha sonra da periodlara göre gruplandırılmıştır. Periodlar içerisindeki yönetici ya da üreticiler ise kronolojik olarak değil, alfabetik olarak ele alınmıştır. Patara’da bulunan bazı Rhodoslu yönetici ve üreticilere ait mühürlerin Aleksandria Benaki Koleksiyonu’nda gerçekleştirilen kalıp çalışmalarına katkıda bulunabilmek amacıyla, katalog bilgilerinde “kalıp” başlığı açılarak bu yöneticiler ya da üreticilerin Aleksandria Benaki Koleksiyonu’ndaki kalıp numaraları da katalog bilgilerine eklenmiştir³. Knidos mühürleri ise farklı olarak sadece periodlara göre gruplandırılmış ve bu periodlar içerisinde yönetici ya da üretici mühürleri olmalarına bakılmaksızın alfabetik bir düzende ele alınmıştır. Diğer üretim merkezlerine ait mühürler ise kentteki buluntu yoğunluklarına göre sıralanmıştır. Kentte bulunan mühürlü kulplar ele alınırken, ticari amphoralardan farklı bir yöntem izlenerek mühürlerin 1/1 ölçeğindeki fotoğraf, kopya (kâğıda baskısı) ya da varsa kulp çizimlerini içeren katalog bilgileri metin içerisine yerleştirilerek buluntuların rahatlıkla takip edilmesi amaçlanmıştır. Mühür bölümünde, amphora bölümünde olduğu gibi, devamlı bir katalog numarası yerine ilgili kökene işaret eden kısaltma kodlarının başta yer aldığı katalog numaraları kullanılmıştır (Rhodos için: Rh., Knidos için: Kn., gibi bkz: kısaltmalar bölümü).

Çalışma içerisinde, bazı amphoraların Patara’da bulunan bazı mühürlü kulplar ya da bazı mühürlü kulpların amphoralar ile ilişkilendirilmelerinde yalnızca katalog numaraları verilerek birbirlerine bağlantılar yapılmıştır. Ağız profiline sahip bazı mühürlü amphora kulpları sadece mühür bölümünde değerlendirilmiş, sadece tam olan bir örnek (KnA.11), amphora formu gelişimi açısından da önemli olduğu için farklı bir katalog numarasıyla ticari amphoralar bölümünde de yer almıştır.

Amphoraların ve mühürlü amphora kulplarının Patara’daki istatistiksel verilerini içeren bölüm Ek-1 başlığı altında çalışmanın sonuna yerleştirilmiştir. Bazı amphora parçaları üzerinde yaptırdığımız arkeometrik ve petrografik çalışmaları içeren laboratuvar sonuçları da (Petrografik Mikromorfolojik İnce/Parlak Kesit, Optik Mikroskop Analizi, X-Işını Floresans [PED-XRF] ve Kromometrik Analizler) Ek-2 başlığı altında sunulmuştur. Çalışmada ele alınan amphora parçalarının tümünün resimleri kullanılmamış, sadece gerekli olan bazı önemli parçaların resimleri levhalar bölümünde yer almıştır. Bununla birlikte, bazı önemli

³ Aleksandria Benaki Koleksiyonu’ndaki Rhodos yöneticilerinin kalıp çalışmaları Prof. Dr. J.-Y. Empereur ve Doç. Dr. Gonca Cankardeş-Şenol başkanlığındaki bir ekip tarafından gerçekleştirilmekte olup söz konusu çalışma yayına hazırlanmaktadır. Yönetici kalıpları hakkında bilgiler veren Doç. Dr. Gonca Cankardeş-Şenol’a bu konu hakkındaki yardımlarından dolayı teşekkür ederim. Koleksiyondaki kalıp çalışmaları için bkz: <http://www.amphoralex.org/>

amphora parçalarının tarafımızdan çekilen detaylı hamur fotoğrafları da çalışmanın sonunda levhalar bölümünde yer almaktadır.

Her iki ana bölümün sonunda (ticari amphoralar ve mühürlü amphora kulpları) çalışılan eserlerin daha iyi irdelenmesi amacıyla ilgili başlığı kapsayan birer değerlendirme bölümü bulunmaktadır. Çalışmanın sonunda ise ticari amphoralar ve mühürlü amphora kulpları bölümlerini kapsayan ve birbirleriyle ilişkilerini irdeleyen genel bir değerlendirme bölümü yer almaktadır. Çalışmada Patara özelinde ve bölge genelindeki eserlerin karşılaştırılmasına ve değerlendirilmesine öncelik verilmiştir, bu bağlamda bölge içerisinden gelen verilerden daha fazla yararlanma yoluna gidilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KENTİN ARKAİK, KLASİK ve HELLENİSTİK DÖNEMLER'DEKİ SİYASİ VE TİCARİ İLİŞKİLERİNE GENEL BİR BAKIŞ

1.1. Siyasi İlişkiler

Patara Anadolu'nun güneybatısında, Karia ve Pamphylia Bölgeleri arasında bulunan Lykia Bölgesi'nin önemli kentlerinden birisidir. Patara'nın, Telmessos ile birlikte Ksanthos Vadisi'ndeki iki büyük limandan birisine sahip oluşu, onun sadece Ksanthos kentinin ihtiyaçlarını karşılayan bir limandan çok⁴, Tlos ve Pınara gibi büyük kentler ile birçok küçük yerleşimi içinde barındıran Ksanthos Vadisi'nin (günümüz Eşen Çayı) genel bir limanı olarak değerlendirmemize olanak sunar (Fig 1). Patara'da İ.Ö. 3. binyıl başlarına tarihlenen birkaç seramik parçası ve taş balta haricinde⁵ İ.Ö. erken 1. binyıla kadar olan sürece ilişkin veriler şimdilik kısıtlıdır. Bununla birlikte, Patara'nın İ.Ö. erken 1. binyılına ilişkin verileri ise Geometrik Dönem'e tarihlenen, çoğu profilsiz ve üzerinde iç içe çember motifleri bulunan seramiklerle sınırlıdır⁶. Kentte son yıllarda yapılan çalışmalarla bu kısıtlı verilerin İ.Ö. 7. yüzyıl başlarından itibaren değiştiği görülmüş, özellikle İ.Ö. 7. – 4. yüzyıllara ilişkin önemli bilgilere ulaşılmıştır⁷.

Lykia Bölgesi'nin tarihi hakkındaki en erken anlatımların Hekataios ve Herodotos'ta bulunmasından dolayı⁸, bölge tarihi hakkındaki daha net bilgilerimiz, Perslerin bölgedeki varlıklarıyla başlamaktadır. Buna karşın Patara hakkındaki kapsamlı bilgilerimiz Büyük İskender ve komutanlarının bölgedeki varlıkları ile yoğunluk kazanır.

Ksanthos'un İ.Ö. 546-544 yılları arasında Pers generali Harpagos tarafından işgal edilmesinin ardından⁹ Lykia Bölgesi ile birlikte Patara da yaklaşık 200 yıl devam edecek olan Pers hâkimiyeti altına girmiştir. Bölge Pers kontrolüne girse de Lykia dynastlarının kendi adlarına sikke bastırmaları, kent yöneticisi olan bu dynastların belli bir otonoma sahip olduklarını düşündürmüştür¹⁰. Herodotos'un aktarımına göre, Lykia; İonia, Magnesia, Aeolis, Karia, Milyas ve Pamphylia ile birlikte ilk satraplık merkezine dahil edilmiş ve I. Dareios'un'un İ.Ö. 516-515'de yıllık ortalama 400 gümüş talanta vergi ödemekle yükümlü

⁴ Keen 1998, 60. Appianus'un bu konu hakkındaki aktarımı için bkz: App. BC 4.10.81.

⁵ Seramik parçaları ve taş balta için bkz: Işık 2011, 16-17.

⁶ T. Kahya, "Patara Dark Age Pottery", Adalya 5, 2002, 35-59; Işın 2010a, 100, Fig. 11.

⁷ Işın 2010a, 93-104; Işın – Işık, 2008, 59-60; Işın – Işık, 2009, 338-339.

⁸ Hdt. 1.28, 1.173, I. 176, 3. 90.1, 7. 98.

⁹ Hdt. 1.176.

¹⁰ Özüdoğru 2008, 12.

kıldığı bölgeler arasında gösterilmiştir¹¹. İonia İsyanı'na katılmayan bölge¹² İ.Ö. 480 yılında Kserkses'in Hellen topraklarına yaptığı sefere elli gemiyle katılmıştır¹³. T. R. Bryce, Lykia'nın Hellen topraklarına yapılan seferdeki bu donanma desteğinin büyük olasılıkla Patara limanından sağlanmış olabileceğine değinir¹⁴. Ancak Lykia'nın Perslere bağlılığı İ.Ö. 5. yüzyıl ortalarında zayıflamıştır. Zira İ.Ö. 5. yüzyılın ilk çeyreğinde Kserkses'in seferine destek veren Bölge'nin ismi, çok kısa bir süre sonra İ.Ö. 452/51, 451/50 ve 446/45 yıllarında Telmessos ile birlikte Atina Tributum listesinde görülür¹⁵. Bölgenin Attika-Delos birliği ile ilişkileri Atinalı komutan Kimon'un Anadolu'nun güneybatısına gerçekleştirdiği seferlerle İ.Ö. ca. 469 yılında başlamış görünmektedir¹⁶. Diodoros'a göre ise Lykia'nın Attika-Delos Deniz Birliği'ne bağlılığı Eurymedon muharebesinden önce garanti altına alınmış olmalıydı¹⁷. İ.Ö. 490 yılında Marathon'da başlayan ve yaklaşık kırk yıl boyunca belirli aralıklarla devam eden Atina – Pers savaşlarının İ.Ö. 449 yılında yapılan Kallias Barışı ile sonlanması ve bu barışın sonuçları bölge için önemlidir. Bu antlaşma sonucunda Khelidonia (Gelidonya) Adaları ve Phaselis kenti Persler ve Atinalılar arasında sınır olarak kabul edilmiştir¹⁸. Bu antlaşmanın ardından İ.Ö. ca. 440 yılında Lykia'nın Atina Tributum listesinden düştüğü görülmektedir¹⁹. Buna ek olarak, İ.Ö. 429 yılında Melesandros komutasındaki altı gemiden oluşan Atina filosunun vergi toplamak üzere gittiği Lykia'da pek hoş karşılanmayarak Melesandros'un öldürülmesi²⁰, bu tarihten sonra Lykia Bölgesi'nin Attika-Delos Deniz Birliği'ne dahil olmadığına işaret etmektedir²¹. Bu gelişmelerin ardından Peleponnesos Savaşları sırasında ve İ.Ö. 5. yüzyıl sonlarında Lykia'nın durumuyla ilgili bilgilerimiz zayıftır. Bununla birlikte, Atinalı komutan Melesandros'un öldürülmesi, Lykia beylerinin bu dönemde Pers – Sparta ittifakına uygun hareket ettiklerine ilişkin yorumlara neden olmuştur²². İ.Ö. 4. yüzyılın ilk çeyreğinde Limyra dynastı Perikle ile ilişkili olarak bölge hakkında bilgiler edinilmektedir. Lykia'nın İ.Ö. ca. 370 yılında Limyra dynastı Perikle'nin de katıldığı satrap

¹¹ Hdt. 3.90.1.

¹² Childs 1981, 55, dn. 5.

¹³ Hdt. 7.92. Diodoros'a göre Lykia bu sefere Pamphylia gibi kırk gemi ile katılmıştır bkz: Diod. XI.3.7.

¹⁴ Bryce 1986, 204.

¹⁵ ATL I, 334, III, 7. Konu hakkındaki geniş yorumlar için bkz: Childs 1981, 56; Bryce 1983, 35; Bryce 1986, 105.

¹⁶ ATL III, 209-310.

¹⁷ Diod. XI.60.4. Eurymedon muharebesi ve Pamphylia özelinde Güneybatı Anadolu hakkında bkz: M. Arslan, "Eurymedon Muharebesi'nden Sonra Aspendos ve Genel olarak Pamphylia'nın Durumuna Bir Bakış", Adalya 11, 2008, 49-55.

¹⁸ Isoc. 4, 118. 7, 80. 12, 59; Dem. 19, 273; Plut. Cim. 13.4. Kallias Barışı hakkında genel olarak bkz: J. Walsh, "The Peace of Callias and the Congress Decree", Chiron 11, 1981, 31-63; E. Badian, "The Peace of Callias", JHS 107, 1987, 1-39.

¹⁹ ATL III, 212, dn. 79.

²⁰ Thuk. II.69.2.

²¹ Childs 1981, 62, konu hakkında tartışmalar için özellikle bkz: dn. 33; Bryce 1983, 107, dn. 20; Keen 1998, 125-126.

²² Özüdoğru 2008, 18.

isyasının başarısızlıkla sonuçlanmasının ardından Pers kralı Artakserkses III Okhos'un müttefiki olan Karia egemenliğine bırakıldığı bilinmektedir²³.

Hellenistik Dönem ile birlikte Patara hakkında daha ayrıntılı bilgilere ulaşılmaktadır. Büyük İskender'in İ.Ö. 334-333 yılında bölgeye gelişiyle Lykia direnmeden Makedonya hakimiyetine girer²⁴, Patara Büyük İskender tarafından Atinalı komutan Phoikon'a vergi geliri olarak verilen dört kent arasında yer alır. Kentin sahip olduğu korunaklı doğal liman, Hellenistik Dönem içinde kentin önemini daha da arttırır ve önemli bir deniz üssü olarak kullanılır²⁵. Patara limanının stratejik bir konumda bulunması özellikle İ.Ö. 3. yüzyıl başlarında kentin kısa aralıklarla el değiştirmesine neden olmuştur. Kent Büyük İskender'in ölümünden sonra halefi olan Antigonos'un kontrolüne geçer. Ancak Patara limanında Antigonos Monopthalmos'un amirali Theodotos'un birliklerinin, Seleukos I Nikator'un Kıbrıs'dan hareket donanması ile birlikte Antigonos'a karşı hareket eden Ptolemaios'un amirali Polykleitos tarafından bozguna uğratılması²⁶ nedeniyle kısa bir süre de olsa Seleukos hakimiyetinden söz edilmesine neden olur. İ.Ö. 309 yılında donanmasıyla Patara limanı üzerinden Antigonos'un Lykia'daki garnizonu Ksanthos'u ele geçiren Ptolemaios'un buradaki etkisi de kısa süreli olmuştur²⁷. Ptolemaios I Soter'in hakimiyetinden sonra kent tekrar Antigonos'un oğlu Demetrios Poliorketes'in kontrolüne geçer²⁸. İ.Ö. 305-304 yılında ise Demetrios Poliorketes'in Patara limanındaki gemileri Rhodoslu Menedamos tarafından ani bir baskınla yakılmıştır²⁹.

İ.Ö. 301 yılındaki Ipsos Muharebesi'nden sonra Lykia egemenliği Antigonos'tan Lysimakhos'a geçer. İ.Ö. 281 yılında yapılan Kurupedion Muharebesi'nden sonra da tüm Anadolu ile birlikte Lykia, Seleukosların kontrolü altına girer³⁰. Ancak bölgedeki Seleukos egemenliği de uzun soluklu olmaz. Bölge yaklaşık olarak İ.Ö. 278/277 yıllarında II. Ptolemaios (Philadelphos)'un hakimiyeti altına girer. Ptolemaios'un bölgeye ve özellikle Patara'ya verdiği önemi, kentin adını kardeşi ve eşi Arsinoe'nin adına ithafen "Arsinoe" olarak değiştirmesi gösterir³¹. Lykia'daki Mısır egemenliği yaklaşık yüzyıl sürmüş ve İ.Ö.

²³ Diod. 16.74. Satrap isyanı hakkında geniş kapsamlı yorumlar için bkz: Childs 1981, 73-76; Bryce 1983, 39-40; Bryce 1986, 113-114; Keen 1998, 171-174.

²⁴ Arr. Anb. 1.24.4; Plut. Alex. 17.3.

²⁵ Patara'nın, Antigonos'un deniz üssü olarak kullanılması hakkında bkz: Diod. 19.64.5.

²⁶ Diod. 19.64.5-7. Daha detaylı bilgiler için bkz: Berthold 1984, 61.

²⁷ Diod. 19.64.5.

²⁸ Patara limanının Demetrios Poliorketes'in deniz üssü olarak kullanılması için bkz: Diod. 20.93.3

²⁹ Diod. 20.93.2-5. Konuya ilişkin olarak ayrıca bkz: Bresson 1999, 104.

³⁰ G. G. Aperghis, *The Seleukid Royal Economy. The Finances and Financial Administration of the Seleukid Empire* (Cambridge 2004) 46.

³¹ Strabon 14.3.6.

197'de Seleukos Kralı Antiokhos III'ün egemenliğine girmiştir³². Kent, yaklaşık yedi yıl sürecek olan Seleukos hakimiyetinden sonra, Roma amirali Livius'un, Antiokhos'un direncini kırmak için geniş bir donanmayla limanı kuşatma denemesi ve devamında yine Romalıların L. Aemilius Regillus ile ele geçirmeye çalışması başarısızlıkla sonuçlanır. İ.Ö. 189 yılında Antiokhos'un Romalılara karşı Magnesia Muharebesini kaybetmesinden sonra, Apameia Barışı ile Romalı Q. Fabius Labeo Patara'yı kuşatarak Seleukosların 50 gemisini yakar³³. İ.Ö. 189'da, Roma ile Seleukos Kralı Antiokhos arasında yapılan Apamea Barışı sonucunda Lykia, Karia ile birlikte Roma'nın müttefiki Rhodos'a bırakılmış ve Patara önemli bir askeri liman haline gelmiştir³⁴. Bölgenin Rhodos hakimiyetine geçmesinden sonra Lykia, Roma'ya elçiler göndererek bağımsızlığını ister ve İ.Ö. 188-186 yıllarında tüm Lykia Rhodos'a karşı ayaklanır³⁵. İ.Ö. 167 yılında Roma Senatus'u bir karar alır ve Rhodos'un bölgedeki egemenliğine son vererek Lykia'nın bağımsızlığı ilan edilir³⁶. Alman bu kararla Lykia'daki İ.S. 43 yılına kadar 210 yıl sürecek olan özgürlük dönemi başlar ve Lykia Birliği kurulur³⁷.

Lykia Birliği, her üye Lykia kentinin, birliğe katkısına göre oy hakkı olduğu bir kentler konseyidir. Strabon, Lykia Birliği'ne dahil yirmi üç kent sayar ve bunlardan altı tanesinin (Tlos, Ksanthos, Pınara, Patara, Myra ve Olympos) üç oy hakkı olduğunu söyler³⁸. Diğer üye kentler de, büyüklük ve önemlerine göre iki veya bir oy hakkına sahiptir. Bazı küçük kentlerin bir araya gelerek "sympoliteia"³⁹ oluşturduğu ve ancak bir oy hakkı elde edebildikleri bilinmektedir.

Lykia Bölgesi, İ.Ö. 89-85 yılları arasında Pontus kralı Mithradates VI Euphator ile Roma arasındaki birinci Mithradates-Roma Savaşı'nda önemli bir konumda bulunur. Kos üzerinden Rhodos'a gelen VI. Mithradates iyi müdafaa edilen kent üzerine gerçekleştirdiği saldırının başarısızlıkla sonuçlanmasının ardından, rotasını Küçük Asya'daki en önemli ikinci donanma ve askeri güce sahip olan Lykia Birliği'ne doğru çevirmiştir. Bölgenin en önemli limanlarından biri olan Patara'nın denizden ve karadan kuşatma altına alındığı; ancak bunun

³² Bresson 1999, 106, dn. 73.

³³ Plyb. 21.46; Liv. 38.39.2.

³⁴ Bresson 1999, 106-107; Işık 2011, 19.

³⁵ Plyb. 25.5

³⁶ Lykia Birliği'nin varlığına ilişkin ilk veriler Araksa'da bulunan Orthagoras yazıtından edinilmektedir bkz: SEG XVIII 1962, no. 570.

³⁷ Magie 1950, 524. Lykia'nın durumu ve Rhodos'a karşı ayaklanma hakkında bkz: Bresson 1999, 107-109. Lykia Birliği hakkında bkz: R. Behrwald, Der Lykische Bund. Untersuchungen zu Geschichte und Verfassung (Bonn 2000).

³⁸ Strabon 14.3.3.

³⁹ Sympoliteia (Συμπολιτεία): Oy hakkına sahip olmayan küçük yerleşimlerin bir araya gelerek oluşturdukları birlik. Oluşturulan bu birlik bir oy hakkına sahip olurdu bkz: Schwahn, "Συμπολιτεία", RE IV A,1 (1931) 1171 vdd.

başarısızlıkla sonuçlandığı bilinmektedir. Lykia'da fazla kalmayan Mithradates, Lykia kentlerine karşı savaşması için komutanlarından Pelopidas'ı bırakarak rotasını Pergamon'a doğru çevirmiştir. Ancak tarihsel veriler ışığında Pontos kralının hangi Lykia kentlerini ele geçirip geçirmediği aydınlığa kavuşmamıştır⁴⁰.

İ.Ö. 44 yılında Caesar'ın öldürülmesinin ardından Lykia Birliği, bölgeye gelen Caesar taraftarı Consul Dolabella'ya yardımda bulunmuştur. İ.Ö. 42'de de Caesar suikastçılarından Brutus, bu durumu bahane ederek askeri ve mali yardım toplama amacıyla Ksanthos'a saldırmıştır. Bağımsızlığını kaybetmektense ölmeyi yeğleyen Ksanthoslular, yenileceklerini anlayınca, yakınlarını öldürüp kenti ateşe vermişlerdir. Ksanthos'un bu hazin sonundan sonra Patara herhangi bir direniş göstermeden Brutus'un kontrolüne geçer. Brutus'un Lykia'daki hakimiyeti, İ.Ö. 42'de M. Antonius'un Philippi zaferinden sonra Lykia'ya gelişle son bulur⁴¹. İ.Ö. 31 yılındaki Actium Deniz Savaşı'ndan sonra, Roma'nın tek hakimi Octavianus olmuştur. Lykia Birliği İmparatorluk Dönemi ile birlikte askeri önemini kaybetse de limanları önemini korumuştur. Stratejik konumda bulunan bölge limanları özellikle İmparatorlukla gelen barış sayesinde oluşan serbest ve güvenli dolaşım nedeniyle özellikle Ege, Kıbrıs ve Doğu Akdeniz ticaretinde önemli bir durak noktası olmuştur.

1.2. Ticari İlişkiler

Yukarıda Lykia'nın Arkaik, Klasik ve Hellenistik Dönemleri'ne ait kısaca değinilen siyasi tarihine tezat olarak ticari ilişkileri hakkındaki bilgilerimiz çok sınırlıdır. Patara'nın Arkaik ve Klasik Dönemleri'ne ilişkin herhangi bir yazılı bilgi bulunmamakla birlikte, Kentte son yıllarda elde edilen arkeolojik veriler ilgili dönemler hakkında bize yeni bilgiler sunmuştur. Bu açıdan bakıldığında, Tepecik Akropolü'nde limanı kontrol eder bir konumda bulunan Arkaik ve Klasik Dönem yerleşimi önemlidir. Tepecik Akropolisi'nde bulunan yapı kompleksinin kent içindeki konumu ve mimarisi ile ele geçen seramik ve küçük buluntuların çeşitliliği, burasının bir yönetici evi ya da dynastik yerleşim olarak değerlendirilmesine neden olmuştur⁴². Söz konusu yapıda ele geçen buluntular ise kentin Arkaik ve Klasik Dönemler'deki ticareti hakkında bazı yeni ve önemli ipuçları sunar. Yapıda ele geçen bir grup İonia ithali seramik Patara'nın İ.Ö. 7. yüzyıl ortalarından itibaren İonia Bölgesi kentleri ile ticari ilişki içerisinde olduğunu göstermiştir. Özellikle kuşlu kâseler İ.Ö. 7. yüzyılda kentin kuzey İonia (Teos?) ile olan ilişkisini, Yaban Keçisi ve Fikellura seramikleri de İ.Ö. 7. yüzyıl

⁴⁰ Mithradates VI Eupator'un Roma ile mücadelesi ve özellikle Küçük Asya savaşları için bkz: M. Arslan, Mithradates VI Eupator (İstanbul 2007) 127-248, Rhodos ve Lykia için özellikle bkz: 174-184.

⁴¹ Plut. Brut. 32.1; App. BC 4.10.81-82; Rostovtzeff 1941, 1004, dn. 110; Magie 1950, 424.

⁴² Işın 2010a, 103.

sonu ve 6. yüzyıl boyunca Miletos ile ilişkisinin tespit edilmesine olanak sağlamıştır⁴³. Bu ilişkilerin İ.Ö. 6. yüzyılda yükselişe geçtiğini aynı yapıda ele geçen koroplastik verileri de desteklemiştir⁴⁴. Bu veriler, sadece kentin değil özellikle batı Lykia Bölgesi'nin İ.Ö. 7. ve 6. yüzyıllarda İonia ile var olan güçlü ticari ilişkilerine dair somut kanıtlar olarak değerlendirilmelidir. Patara'nın İonia ile olan bu ilişkilerinin yanı sıra, Kıbrıs ile olan ilişkilerinin de, *black on red* seramik buluntularıyla Arkaik Dönem'e kadar uzandığını görmekteyiz.

Aynı yapıda bulunan siyah figürlü seramiklerin ise Lykia Bölgesi'nde bulunduğu kontekst ile sayıca en fazla grubu oluşturması önemlidir. Ksanthos'daki siyah figürlü seramiklerle büyük benzerlikler gösteren bu buluntu grubu Patara'nın özellikle İ.Ö. 550-500 yılları arasında yoğunluğu artan Attika ile olan ticari ilişkilerinin önemli boyutta olduğunu göstermiştir⁴⁵. Kentin bu dönemde Hellenistan yarımadasındaki ticari ilişkisinin, bulunan bazı koroplastik eserler sonucunda Korinth ile de sınırlı bir şekilde gerçekleşmiş olduğu tespit edilmiştir⁴⁶.

Patara'nın İ.Ö. 5. ve 4. yüzyıllardaki ticareti hakkındaki detaylı bilgilerimiz henüz bulunmamaktadır. Bununla birlikte, ele geçen koroplastik eserler kentin özellikle İ.Ö. 5. yüzyılın ilk yarısında Miletos, Samos ve Rhodos gibi üretici merkezlerin pazarlarından biri olduğunu gösterir⁴⁷. Bu bilgiye karşın yine de Klasik Dönem'de kent hakkındaki veriler sınırlıdır. Ancak, kentin içinde bulunduğu stratejik konum özellikle İ.Ö. 5. yüzyılda meydana gelen Atina-Pers Savaşları'nda önemli bir askeri liman olarak kullanımını gerekli kılar⁴⁸. A. Keen, Lykia Bölgesi'nin bu savaşlarda sadece askeri bir liman olarak kullanılmak istenmesinin yanı sıra özellikle Atina tarafından ticaret gemilerinin lojistik ihtiyaçlarını karşılanabileceği limanlar olarak da düşünülmesi gerekebileceğini belirtir. Atina'nın Kadareniz ile gerçekleştirdiği tahıl ticaretine alternatif olarak Mısır ile gerçekleştirebileceği tahıl ticareti bu bağlamda belirleyicidir. Kontrol altına alınmış Lykia limanlarının Mısır'dan ithal edilecek

⁴³ Dündar 2012a.

⁴⁴ Işın 2010b, 87-89.

⁴⁵ Acar 2011, 7-92. Acar, makul bir şekilde, Arkaik Dönem seramiklerinin önce Patara Limanı'na inmesi ve daha sonra da iç bölgelere ulaşması gerektiğine değinmiştir. Dolayısı ile belki de aynı gemi kafilesiyile gelen siyah figürlü seramiklerin alım-satımının limanda yapıldığı belirtilmektedir. Bu sebeple Ksanthos ve Patara'daki siyah figürlü seramikler içersinde aynı stil grupları ya da formlar ile karşılaşılmasının rastlantı olmaması gerektiğini belirtir bkz: Acar 2011, özellikle 93-95.

⁴⁶ Işın 2010b, 93-94, Fig. 5-6.

⁴⁷ Işın 2010b, 98.

⁴⁸ Patara ve bölgedeki limanların Klasik Dönem'deki konumları ve önemi hakkında bkz: Keen 1993, 71-77.

tahılın güvenli bir şekilde Atina'ya naklinde önemli bir rol oynayabileceği düşünülebilir⁴⁹. Antik dönemdeki denizcilik göz önüne alındığında (sadece belirli hava koşullarında ve mevsimlerde gündüzleri güvenli yolculuklarının yapılabilmesi gibi)⁵⁰ özellikle Anadolu'nun bu kıyılarında denizciler için su ve benzeri lojistik ihtiyaçların karşılanabileceği ve uygunsuz hava koşullarında sığınabilecek limanlara gereksinim duyulmaktadır⁵¹. Patara'nın Lykia kıyılarındaki konumu göz önüne alındığında, Klasik Dönem boyunca da hareketli bir ticari hayata sahne olduğu düşünülmelidir.

Hellenistik Dönem ile birlikte Patara'nın ticareti hakkındaki bilgilerimiz artmaktadır. Tepecik Akropolisi'ndeki yapı kompleksi içinde bulunan Depo'nun İ.Ö. 3. yüzyılda bir bothros olarak kullanılması, özellikle İ.Ö. 4. yüzyıl sonu ve 3. yüzyıl başına ait bilgilerimizin artmasını sağlamıştır. Bothros'da ele geçen seramik buluntular Patara'nın İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarında Attika ile olan ticari ilişkilerini kanıtladığı gibi, bulunan Attika taklidi seramikler ise Rhodos, Patara ve Kıbrıs üçgeninde var olan ticari ilişki hakkında da bilgi edinmemizi sağlamıştır⁵². Buna ek olarak, Lykia Bölgesi'nde bulunan "lykion" bitkisinden üretilen ve Plinius tarafından *medicamentum Lycium* olarak isimlendirilen⁵³ kremin Patara ekonomisinde önemli bir yeri olmalıydı. Zira kentte yapılan çalışmalar sonunda, bu kremler için kullanıldığı düşünülen küçük şişeciklerin Patara ile ilişkili olduğu düşünülmektedir⁵⁴. Lykion olarak

⁴⁹ Konu hakkında bkz: A. G. Keen, "Athenian Campaigns in Karia and Lykia during the Peloponnesian War", JHS 113, 1993, 154. Tahılın Atina için stratejik önemi hakkındabkz: S. Hamblower, *The Greek World 479-323 BC* (London 1991) 40-41.

⁵⁰ Davis 2009, 67-78; Tammuz 2005, 145-162.

⁵¹ Mısır'da, Ptolemaios II Philadelphos'un mali işlerine bakan Apollonios'un sekreterliğini yapan Kaunos'lu Zenon'un arkadaşları ile yaptığı mektuplaşmalar önemli bilgiler içermektedir. Bu mektuplardan ikisi Patara için önemlidir. İlk mektupta, Aleksandria'dan Arsinoe'ye seyahat eden Doris ve Ariston isimli iki kişinin kötü hava koşullarına yakalanmaları sonucunda Patara'ya sığındıkları anlatılmaktadır (P.Cair. Zen. I 59029. Çeviri için bkz: Edgar 1971, 50-51). Sosipatros tarafından Antimenes'e yazılan ve Antimenes tarafından da bir kopyası İ.Ö. 1 Nisan 257 yılında Zenon'a gönderilen diğer mektupta ise olayın devamı anlatılarak detaylandırılmıştır (P. Mich. Zenon 1.10. Çeviri için bkz: Edgar 1931, 71). Bu mektupta, Doris ve Ariston'un fırtınalı havadan dolayı gemi değişimi yapmak ve bulunan bazı yolcuları farklı bir gemiye aktarmak amacıyla Patara'ya sığındığı belirtilmiştir. Bununla birlikte, otuzbeş drahmiye daha küçük bir gemi kiralarak seyahat sezonunu beklemeden varış yeri olan Arsinoe'ye doğru İ.Ö. 5 Aralık 258 yılında tekrar yola çıktığı da anlatılmıştır. Bu mektupta Sosipatros'un anlatımından kiralanan gemiyle birlikte iki yolcunun İ.Ö. 31 Ocak 257 yılında varış yeri olan Arsinoe'ye ulaştıkları bilgisi verilmiştir. Mektupta geçen Arsinoe kentinin lokalizasyonu tartışmaya açıktır. Bu yerleşiminin, fırtınadan sığınılan Patara/Arsinoe olmayacağı, bununla birlikte, Kilikya'daki Arsinoe ya da Ephesos/Arsinoe olma olasılığının bulunduğu düşünülmektedir. Konu hakkındaki öneriler ve yorumlar için bkz: Edgar 1931, 69, 71; C. C. Edgar – P. M. Fraser, *Ptolemaic Alexandria*, Vol. 1 (Oxford 1972) 163; Zimmermann 1992a, 206; Tammuz 2005, 153-155; Davis 2009, 70.

⁵² Bothros'da ele geçen seramikler için bkz: Işın 2008, 157-172; Dündar – Işın 2012. İçinde taşıdığı kargonun büyük bir bölümünü Rhodos mantar ağızlı amphoralarının oluşturduğu Kyrenia Batığı'nda bulunan siyah astarlı seramiklerin, Tepecik Akropolis buluntusu örneklerin yanı sıra Rhodos buluntuları ile olan birebir benzerliği dikkat çekicidir. Kyrenia Batığındaki seramik örneklerin fotoğraflarını bize ulaştıran G. Merker'e teşekkür ederiz. Söz konusu batıktaki yayınlanmış bazı örnekler için bkz: Katzev 1969, 59; Katzev 1970, 8-9; Batığın dendrokronolojik kanıtlarla tarihlendirilmesi için bkz: Katzev 2005, 72-80.

⁵³ Plin. Nat. 25.30.67; S. Jameson, "Lykia", RE Suppl. 13 (1973) 288.

⁵⁴ Tepecik Akropolisi'nde yapılan kazılarda bu şişeciklerin üretim atıklarına rastlanılmış olması bu düşünceyi desteklemektedir.

isimlendirilen bu ürünün Akdeniz’de İ.Ö. 4. yüzyılın ilk yarısından itibaren birçok merkezde kullanıldığı biliniş Patara’nın en azından şimdilik, Geç Klasik Dönem’den itibaren Akdeniz ticaretinde bir üretici olarak da yer almış olduğunu göstermesi açısından önemlidir⁵⁵.

İ.Ö. 3. yüzyıldan itibaren Makedon kökenli Doğu krallıklarının iktidar mücadelesine sahne olan Patara’nın, bu siyasi çekişmelerin bir sonucu olarak bölgedeki önemli bir liman olarak ön plana çıktığı, Doğu Akdeniz ve Mısır ile sıkı ticari ilişkilere girdiği görülmektedir. Bu ilişkilerin en iyi kanıtlarını ise kentin nekropolislerinde ele geçen buluntular gösterir. Bu alanlarda ele geçen takı ve terrakottalar, Patara’nın Hellenistik Dönem içinde Kıbrıs, Fenike ve Aleksandria gibi merkezlerle ticari ilişki içinde olduğunu göstermiştir⁵⁶. Bu ilişkilerin yanı sıra Kıbrıs’da bulunan ve İ.Ö. 224-223 yıllarına tarihlenen bir yazıtta Lykialı bazı tüccarların Paphos gymnasiumuna yağ bağışlamaları Lykia Bölgesinin ihraç malları arasında zeytinyağının da olduğunu göstermesi açısından önemlidir⁵⁷.

Yukarıda kısaca değinilen deniz aşırı ticari ilişkilerin yanı sıra, Patara’nın Bölge içerisiyle de sıkı ilişkileri olmalıydı. Yukarıda değinildiği gibi, Ksanthos Vadisi’ndeki yerleşimlere (Özellikle Ksanthos ve Pınara) deniz aşırı merkezlerden gelen ticari mallar ilk önce Patara limanına, ardından da bölge içindeki tüketim merkezlerine dağıtılıyor olmalıydı. Bu durum, bölge içindeki kısa mesafeli ticari ilişkiler için organize olmuş bir tüccar sınıfına olan gereksinimi gösterir; ancak bu güne kadar bu savı kanıtlayacak epigrafik ya da filolojik bir veriye rastlanılmamıştır. Öte yandan, Patara’da ele geçen bir grup “yerel” seramik bu ilişkilerin arkeolojik göstergesi olarak kabul edilmelidir. Kentte bulunan Geç Hellenistik Dönem’e ait bir unguentarium tipinin yoğun olarak sadece Lykia Bölgesi’ndeki kentlerde görülmesi ve bu formun büyük olasılıkla Patara’da üretilmiş olması, Patara’nın Bölge içi ticari ilişkilerine dair bir veri olarak karşımıza çıkar⁵⁸. Erken dönemlerdeki bu ticari verilerin

⁵⁵ Patara’da bulunmuş ve kozmetik/tıbbi amaçlı kullanılmış olan bu küçük şişecikleri ve bunların yayılımları hakkında bkz: G. Işın, “Ointment or Medicine Vessels from Patara: An Overview of a Simple Hellenistic Form in the Ancient Mediterranean World”, AA 2002/2, 85-96. Patara’da ele geçen bu şişeciklere ait üretim atıkları için Işın 2010a, 101, Fig. 12, d-e.

⁵⁶ Takılar için bkz: Ç. Uygun, Patara Geç Hellenistik – Roma Dönemi Takıları (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya 2000) 128-129. Terrakotta buluntular için bkz: G. Işın, Patara Terrakottaları. Hellenistik ve Erken Roma Dönemleri. Patara V.1 (İstanbul 2007) 4, 46-47.

⁵⁷ SEG XX 1964, no. 174. M. Zimmermann bu yazıttaki kişileri Ptolemaios’un ordusunda paralı asker olarak görev yapan kişiler olarak yorumlamış, listede bulunan iki Pataralının da bu askerler arasında yer aldığını ve Paphos gymnasiumuna yağ bağışlamış olanlar olarak yorumlamıştır bkz: Zimmermann 1992a, 204. Söz konusu yazıt hakkındaki farklı yorumlar için bkz: T. B. Mitford, “The Hellenistic Inscriptions of Old Paphos”, BSA 56, 1961, 6, no. 8; T. B. Mitford, “Further Contributions to the Epigraphy of Cyprus”, AJA 65/2, 1961, 99, dn. 19.

⁵⁸ Yerel unguentarium formu hakkında bkz: E. Dündar, Patara Unguentariumları. Patara IV.1 (İstanbul 2008) 27-30; E. Dündar – A. A. Akyol, “Unguentaria Production in Patara and a New Unguentarium Form: Archaeological and Archaometrical Complement” (Baskıda).

yanı sıra İ.S. 2. yüzyılın ikinci yarısında Patara'nın sandaletinin çok meşhur olması kentin bu ürünü de ihraç ettiğini göstermektedir⁵⁹.

⁵⁹ Luc. DMeretr. 14.2.

İKİNCİ BÖLÜM

ANTİK DÖNEM TİCARETİNDE AMPHORALAR

Antik dönemlerden yakın geçmişe kadar değişik formlarda karşımıza çıkan amphoralar, genelde pişmiş topraktan yapılmış, iki kulplu testiler olarak bilinir. “İki tarafından taşınan kap”⁶⁰ anlamında olan amphora kelimesinin ilk biçimi İ.Ö. 2. binyılın ikinci yarısında, bir Myken kil tableti üzerindeki Linear B hece yazısında görülür. *Amphiphoreus* ya da *Amphoreus* olarak okunan bu kil tablet üzerindeki hece yazısı taslak halindeki çift kulplu bir testi figürü olarak betimlenmiştir⁶¹. Adının okunduğu ilk dönemlerden Roma İmparatorluk Dönemi⁶² sonlarına kadar aynı isimle anılan bu seramikler Erken Doğu Roma İmparatorluğu Dönemi’nden itibaren *kouphon* (κουφον) ve İmparatorluğun ilerleyen dönemlerinde ise *Megarikon* (μεγαρικόν) olarak da isimlendirilmiştir⁶³. Amphoraların yapımında pişmiş toprak en yoğun üretimi sağlasa da metal, gümüş, altın, taş, ahşap ve nadir de olsa cam örneklerin varlığı bilinir⁶⁴.

Özellikle ticaret için kullanılan çift kulplu ilk testilerin Kenaniler tarafından bulunduğu düşünülmektedir⁶⁵. Bu ilk öncüler yumurta formundaki gövdeleri, gövde üzerine yapıştırılmış kısa dikey kulpları ve düz dipleriyle bilinen genel amphora tanımlamasının biraz dışında gibi kalır⁶⁶. Kanaan amphoraları ile ilgili önemli resimsel anlatımlar İ.Ö. 15. ve 14. yüzyıllar içlerinde Mısır mezar duvarlarında betimlenmiştir. Bu mezar duvarlarındaki betimlemelerde içlerinde taşınan malzemeler görülebildiği gibi, bazen hiyeroglif anlatımlarda da bu seramiklerin içerikleri hakkında bilgiler edinilmektedir⁶⁷.

⁶⁰ Wernicke, “Amphora”, RE 1, 2 (1958) 1970; Will 1977, 265.

⁶¹ Grace 1979a, 9, Fig. 19.

⁶² W. Hilgers, Lateinische Gefäßnamen. Bezeichnungen Funktion und Form römischer Gefäße nach den antiken Schriftquellen (Düsseldorf 1969) 35.

⁶³ Bakirtzis 1989, 73.

⁶⁴ Wernicke, “Amphora”, RE 1, 2 (1958) 1970. Antik kaynaklarda doğrudan olmasa da amphoralarla ilgili anlatımlar bulunmaktadır. Özellikle Homeros epik şiirlerinde (Homeros II. XXIII.170; Homeros Od. II.290, IX.204, XXIV.74) ve Herodotos anlatımlarında (Hdt. 3.96) amphoralarla ilgili bilgiler verir.

⁶⁵ Grace 1956, 80-109, Lev. 9, no. 1-3; Grace 1979a, 6; Peacock – Williams 1991, 20; R. Amiran, Ancient Pottery of the Holy Land. From its Beginnings in the Neolithic Period to the end of the Iron Age (Jerusalem 1969) 140-142. Form açısından yukarıda anlatılan özelliklere sahip çift kulplu testilerin varlıkları İ.Ö. 3. binyılda Troia’daki örneklerle bilinmesine karşın (Doğer 1991, 8-9, Fig. 2) bunların ticari amaçlı kullanılıp kullanılmadıkları tam olarak kesinlik kazanmamıştır.

⁶⁶ Grace 1979a, 6, Fig. 11; Peacock – Williams 1991, 20, Fig. 6.

⁶⁷ Bu anlatımlarda taşınan malzemeler içinde özellikle bal, ballı şarap, tütü, zeytinyağı vb. ürünlerin olduğu bilinmektedir bkz: Grace 1979a, 6, Fig. 12; Peacock – Williams 1991, 21, Fig. 7.

Bugüne kadar yapılan çalışmalar sonucu bilinen ilk Ege kökenli ticari amphoralar İ.Ö. 8. yüzyıl sonu ile 7. yüzyıl başlarında Euboia Adası'nda karşımıza çıkar⁶⁸. Boyunlarındaki bazı bezemeler nedeniyle “SOS” amphoraları olarak da isimlendirilen bu erken örneklerin kendi başlarına ayakta durabilmelerini sağlayacak genişlikteki kaideleri bulunmakta, astarlanmış dış yüzeyleri de masa amphoralarını anımsatmaktadır. Ege dünyası amphoraları için ilk örnek olan bu grup, özellikle İ.Ö. 7. yüzyıl sonrasında çeşitlenecek olan amphora formları için öncü bir örnek teşkil etmiş gibidir. Şişkin olan karnı gemi taşımacılığında daha rahat istiflenebilmesi için incelmış ve uzamış, geniş kaidesi de, yine aynı amaçla inceli uzayarak çoğu kez bir tutamak görünümünü almıştır.

Amphoraların tümü için kullanılabilecek standart bir tanımlama bulunmamasına karşın ortak olan birçok form özellikleri bulunur. Bunlar; içlerine konulan sıvı ya da yarı akışkan maddelerin dışa akışını engellemek için kapatılmaya uygun dar bir ağız ile boyun, iki dikey kulpuna ek olarak, amphoraların içlerindeki maddeyi boşaltmada üçüncü bir kulp işlevi gören ve rahatça tutulabilecek forma sahip dip veya tutamak, deniz aşırı mesafelerde rahatça taşınabilmeleri için gemi ambarlarında istiflenmeye uygun bir form ve yetişkin bir insanın tek başına rahatça taşıyabileceği ağırlık ve yüksekliktir⁶⁹.

Modern dünya deniz taşımacılığındaki konteynırlarla eşleştirebileceğimiz bu seramikler kabaca bir deyişle içlerine yerleştirilebilmiş her şeyi taşımışlardır. Şarap ve zeytinyağının başı çektiği bu maddeler arasında zeytin, balık sosları, bal, bira, süt, kümes hayvanları, peynir, hububat, baklagiller, çeşitli meyveler⁷⁰, ceviz, kil⁷¹, et⁷², badem⁷³, sıvı zift ve reçine⁷⁴ gibi birçok maddenin taşındığı bilinir.

Bir hipotez olarak yukarıda değinilen Ege amphoralarının form kökenine ilişkin sorunlar henüz çözümlenmiş değildir. İ.Ö. 7. yüzyıla kadar amphora formlarının herhangi bir öncüden örnek alındığı kesinleşme de, V. Grace Ege amphoralarının Mısır ya da Fenike prototiplerinden etkilenilerek ortaya çıktığını düşünmektedir⁷⁵. Bununla birlikte, İ.Ö. 7. yüzyıldan itibaren söz konusu malzemelerin formlarındaki çeşitliliğin çok hızlı bir şekilde gelişerek üretici bölgelere has özellikler göstermesi onların birçok farklı bölgede üretilmiş

⁶⁸ Doğer 1991, 11.

⁶⁹ Grace 1947, 445; Will 1977, 264-265; Doğer 1991, 8.

⁷⁰ Luc. DMeretr. 14.2.

⁷¹ Doğer 1988, 23-24; Doğer 1991, 30 vdd.

⁷² Carlson 2003, 589-590.

⁷³ Katzev 1974, 72.

⁷⁴ Takmer 2006, 27-28, 141, 287.

⁷⁵ Grace 1956, 80-109; Grace 1979a, 6 vdd.

olmalarına bağlanır. Özel form çeşitliliğinin bu derece fazla olması, onları üreten kent devletlerini ya da içlerine konulan malzemelerin dış pazarlarda hemen tanınmasına yönelik olduğu düşünülmektedir⁷⁶.

İ.Ö. 6. yüzyıldan itibaren özellikle batı Anadolu ve Anadolu yakınındaki Ege adalarında, başta Khios olmak üzere Samos, Klazomenai ve Lesbos gibi bazı kent devletlerinin amphora üretiminde ön plana çıktığı görülmektedir. Üretim fazlasının dışa satımı şeklinde ortaya çıkan bu kentlerdeki yoğunluk, zaman içerisinde diğer kent devletlerini de etkilemiş ve ilerleyen süreç içinde yeni üretici kent devletleri ortaya çıkmıştır. İ.Ö. 6. yüzyıl içinde Ege Denizi'nin kuzeyindeki Thasos gibi merkezler de bu üretim süreci içine dahil olmuş, İ.Ö. 4. yüzyıl başlarından itibaren Karadeniz kıyısında bulunan bazı koloni kentlerinin de üretimde ön plana çıkmaya başladığı görülmüştür⁷⁷. İ.Ö. 4. yüzyılın sonlarında ucuz ve bol şarap üretimi nedeniyle Rhodos başta olmak üzere, Knidos ve Kos gibi kent devletlerinin üretime başlaması söz konusu pazarı daha da genişletmiştir. Üretimin bu şekilde artmasıyla amphoralarda, özellikle kulplarının üst bölümlerinde, mühürlemenin başladığı görülmektedir⁷⁸.

Genellikle fırınlama öncesinde uygulanan mühürlerde sadece basit bir monogram olabildiği gibi, değişik semboller, kent etnikleri, üretici ya da yönetici isimleri ve bazen de ay isimleri okunabilir. Amphoraların neden ve ne için mühürlendiği konusu açıklığa kavuşmamasına karşın, konu hakkında birçok hipotez ortaya atılmıştır. Devlet düzenlemesi, içlerinde taşınan maddeler için izin sistemi, vergi denetimi, taşınan şarabın kalite garantisi, mühürlenmiş kabın istenilen ölçüde olduğunun garantisi ve sayısal denetim gibi⁷⁹ birçok görüş bulunmaktadır.

Arkaik ve Klasik Dönemler'de amphora üretimi Ege havzası başta olmak üzere, Akdeniz'in doğusunda ve Karadeniz kıyılarındaki kentlerde yoğun olarak karşımıza çıkıyor gibi görünse de, kuzey Afrika, İtalya ve Akdeniz'in batısında da hatırı sayılır oranda üretim olduğu gözlenir⁸⁰. Hellenistik Dönem'den itibaren özellikle İtalya'da bazı Ege kökenli amphora tiplerinden çeşitlemeler yapılmaya başlanmasıyla da form sayılarında artış

⁷⁶ Peacock – Williams 1991, 22.

⁷⁷ Doğer 1991, 16.

⁷⁸ Aslında bu amphoralardan önce, İ.Ö. 2. binyılın ikinci yarısında, Mısır'da yukarıda değinilen mühürleme sistemine ilişkin ilk veriler elde edilmektedir. İ.Ö. 14. yüzyıla tarihlenen taşıma amaçlı Mısır kapların üzerinde görülen ilk mühür, Mısır kraliçesi Nefertiti'ye ait hiyeroglif kartuş olarak bilinir, bkz; Grace 1979a, Fig. 17.

⁷⁹ Grace 1949, 179; Grace 1979b, 124-125; Peacock – Williams 1991, 23; Cankardeş-Şenol 2006, 19.

⁸⁰ Will 1982, 338-356; Munn 1983, 257-268; Y. Maniatis et al., "Punic Amphoras Found at Corinth, Greece: An Investigation of Their Origin and Technology", *JFieldA* 11/2, 1984, 206-207, 221; Lawall 1995, 245-267.

gözlenmiş⁸¹, Roma İmparatorluk Dönemi'nin başlarından itibaren ise üretim ve çeşitlilik büyük boyutlara ulaşmıştır. Bununla birlikte, Arkaik Dönem'den itibaren her üretici kent kendine has kanonik bir forma sahipken, özellikle Roma İmparatorluk Dönemi başlarından itibaren ticaret ve taşımacılığın gelişmesi gibi nedenlerle bu durum değişmiş ve aynı forma sahip amphoralar farklı birçok merkezde üretilmeye başlanmıştır⁸².

⁸¹ Dressel 2-4 amphoraları için bkz: Peacock – Williams 1991, 24-25. Greko-İtalik Amphoralar için bkz: A. K. Şenol, İskenderiye Kazılarında Ele Geçen Amphoralar Işığında Kentin Roma Dönemi Şarap, Zeytinyağı, Salamura Balık ve Sos Ticareti (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir 2000) 109.

⁸² Örneğin; Dressel 2-4 amphoralarının İtalya, Fransa, Catalonia, İspanya, İngiltere, Kilikia, Kos ve Mısır'da üretildiği (Peacock – Williams 1991, 25), Geç Rhodos amphoralarının da Rhodos hacrinde Ege havzasındaki farklı birçok merkezde üretilmiş olduğu bilinmektedir bkz: Peacock – Williams 1991, 102; A. K. Şenol, “Geç Rhodos Amphoralarının Batı Anadolu'daki Dağılımı ve Üretim Problemleri”, bkz: E. Egi – F. Gümüşburun – Z. Özsoy – B. Yokeş (Ed.), Sualtı Bilim ve Teknolojisi Toplantısı, İstanbul 17-20 Ekim 1996 (İstanbul 1996) 165-172; A. K. Şenol – G. C. Şenol, “Yeni Bulgular Işığında Mısır Amphoralarının Tipolojik Özellikleri ve Akdeniz'deki Dağılımı”, bkz: S. Hamarat – V. Evrin (Ed.), Sualtı Bilim ve Teknoloji Toplantısı, Ankara 2-3-Aralık 2000 (Ankara 2000) 125-133.

ÜÇÜNÜ BÖLÜM

PATARA'DA BULUNAN TİCARİ AMPHORALAR

3.1. Khios Amphoraları

Batı Akdeniz'den Karadeniz'in doğusuna kadar geniş bir coğrafyada amphoralarına rastlanılan ve antik dönemin en önemli şarap üreticilerinden biri olan Khios'da amphora üretiminin yaklaşık olarak İ.Ö. 7. yüzyıl ortalarında başladığı ve form gelişiminin kesintisiz bir şekilde İ.Ö. 1. yüzyıla kadar devam ettiği bilinmektedir⁸³. Bununla birlikte, adadaki amphora üretiminin erken dönemlerdeki yoğunluk kadar olmasa da, Roma İmparatorluk Dönemi içlerine kadar devam ettiği görülür⁸⁴. Khios'un herhangi bir amphora formu ile ilişkilendirilmesi ilk olarak numizmatik verilerle tespit edilmiştir. Khios'un özellikle İ.Ö. 6. yüzyıl sonlarına doğru tüm antik dünyada popüler olan şişkin boyunlu amphoraları ile ilişkilendirilmesi, İ.Ö. 5. yüzyıla tarihlenen Khios sikkeleri üzerindeki oturan bir sphenks karşısında bulunan bir amphora yardımıyla 1930'lu yıllarda V. Grace⁸⁵ ve B. Grakov⁸⁶ tarafından yapılmıştır. Sikkelerin sunmuş olduğu bu kanıtın yanı sıra, Khios'lu gemme üreticisi Dexamenes'e atfedilen bir gemme üzerindeki şişkin boyunlu amphora tasviri bu düşüncüyü destekleyen bir veri olarak görülmüştür⁸⁷.

Arkaik Dönem'de birçok yerleşim yerinde Khios amphoralarına sıkça rastlanılması dikkatlerin bu amphoralar üzerine çevrilmesine neden olmuştur. Başta Karadeniz'deki Histria ve Olbia gibi kentler olmak üzere Atina, Korinth, Keramaikos ve Klazomenai gibi kapalı kontekstlere sahip kazılar sayesinde Khios amphoralarının form gelişimi ve kronolojisi Samos, Miletos ve Lesbos gibi Arkaik Dönem'in diğer önemli amphora formlarına oranla daha net izlenebilmiştir. Bu verilere ek olarak, özellikle İ.Ö. 6. yüzyıldan itibaren kolay tanınabilen bir forma sahip olmaları da Khios amphoralarının çalışılmasını kolaylaştırmıştır.

Yukarıda değinilen nedenlerden dolayı ağırlıklı olarak Arkaik ve ardından da Klasik Dönem'deki form gelişimi, kronolojisi ve dağılımı çalışılan Khios amphoralarının, Hellenistik ve Roma İmparatorluk Dönemleri'ni kapsayan detaylı bir çalışma henüz yapılmamıştır.

⁸³ Grace 1953b, 105; Şenol 2009, 109.

⁸⁴ Şenol 2003, 52; Göransson 2007, 146. E. Doğer (1991, 87), son yıllarda Khios'da yapılan kazılarda İ.S. 2.-3. yüzyıllara tarihlenen ve üretim yeri daha önce saptanamamış olan Dressel 24 amphoralarının Khios'da üretilmiş olduğunu bildirmektedir.

⁸⁵ Grace 1934, 296. Şişkin boyunlu Khios amphorası önünde oturan sphenks betimlemeli sikkeler için bkz: Mavrogordato 1918, Lev. 3, no. 1-8; Grace 1979a, Fig. 48-49; Mattingly 1981, Lev. 1b.

⁸⁶ Grakov 1935, 177-178, Fig. 17.

⁸⁷ Grace 1979b, 121, Lev. 35, no. 6.

Arkaik Dönem'e tarihlenen amphoralar üzerinde tanımlayıcı mühürlerin bulunmaması ya da bazı örneklerde tam olarak tanımlanamayan ya da tartışmalı öneriler getirilen dipintoların yer alması, erken tarihli amphoraların köken ve kronolojilerinin problemliliğine neden olmuştur. Arkaik Dönem'de geniş bir coğrafyada karşılaşılan Khios amphoraları üzerine kapsamlı bir tipolojik ve kronolojik çalışmanın kısa bir süre öncesine kadar yapılmamış olması bu sorunu günümüze kadar getirmiştir. Arkaik Dönem Khios amphoraları ile ilgili olarak yapılan araştırmalar içinde J. K. Anderson⁸⁸, P. Bernard⁸⁹ ve P. Dupont'un⁹⁰ çalışmaları öncü niteliğindedir. Bununla birlikte E. Doğer tarafından yapılan kapsamlı bir deneme niteliğindeki sınıflandırmada Khios amphoraları altı alt gruba ayrılmış⁹¹, Y. Ersoy da bu ayrımı takip etmiştir⁹². E. Doğer'in yaptığı çalışmaya ek olarak, kısa bir süre önce Y. Sezgin tarafından Khios amphoraları üzerine yapılan detaylı bir başka çalışmada da Khios amphoraları altı alt gruba ayrılmıştır⁹³. S. Monachov'un sınıflamasında ise Khios amphoraları Arkaik Dönem'de iki, İ.Ö. 5. yüzyılın başından Hellenistik Dönem içlerine kadar üç olmak üzere toplamda beş ana gruba ve bunların alt varyasyonlarına ayrılmıştır⁹⁴.

İ.Ö. 6. yüzyıl sonlarından İ.Ö. 5. yüzyıl sonlarına kadar olan Khios amphoraları ise ilk olarak U. Knigge tarafından sınıflandırılmış⁹⁵, M. Lawall tarafından da bu sınıflandırmaya öneriler getirilmiştir⁹⁶. Bununla birlikte, yukarıda değinildiği üzere, Hellenistik Dönem Khios amphoraları üzerine detaylı bir çalışma gerçekleştirilmemiştir.

Arkaik Dönem'in en büyük amphora üreticilerinden biri olan Khios'un en erken amphoralarının İ.Ö. 7. yüzyıl içine tarihlenen ve omuzları üzerinde yatık "S" bantları ya da "∞" bezemesi taşıyan amphoralar olduğu bilinmektedir⁹⁷. Erken örneklerde omuzlar üzerinde yukarıda bahsedilen süslemelere ek olarak gövde üzerinde yatay, kulplar üzerinde ise dikey bantlar da yer almaktadır⁹⁸. Görünüm olarak "masa amphoraları"nın anımsatan erken tip, geniş

⁸⁸ Anderson 1954, 168-170, Fig. 8-9.

⁸⁹ Bernard 1964, 137-140.

⁹⁰ Dupont 1982, 194-197; Cook – Dupont 2003, 146-151.

⁹¹ Doğer 1988, 88-94.

⁹² Ersoy 1993, 403.

⁹³ Sezgin 2009, 138-192.

⁹⁴ Monachov 2003, 12.

⁹⁵ Knigge 1976, 23-24.

⁹⁶ Lawall 1995, 88-104; Lawall 1998a, 75-79. Bu sınıflandırmalara ek olarak Kakhidze ve Khalvashi tarafından, Pichvnari'deki Nekropolis buluntuları bağlamında, İ.Ö. 5. yüzyıl Khios amphoralarının kronolojik ve tipolojik olarak sınıflandırılması yapılmıştır, bkz: Kakhidze – Khalvashi 2006, 291-295.

⁹⁷ Bu konu hakkında bkz: Doğer 1988, 89-90; Cook – Dupont 2003, 146; Monachov 2003, 12-15; Sezgin 2009, 150-156.

⁹⁸ Bernard 1964, 139, Fig. 50; Cook – Dupont 2003, 147, Fig. 21.1, a-d.

kaideli ve omuzlara yakın hafif şişkin karınlıdır⁹⁹. J. K. Anderson tarafından Khios'da gerçekleştirilen kazılarda ele geçen beyaz astarlı ve omuzlarında yatık “S” bantları taşıyan amphoralar İ.Ö. 7. yüzyıl sonlarına tarihlendirilmiştir¹⁰⁰. Beyaz astarlı ve omuzları üzerinde yatık “S” bantları bulunan Thasos buluntuları İ.Ö. 7. yüzyıl içlerine tarihlendirilmiş¹⁰¹, Khios Emporio'da bulunan beyaz astarlı Khios amphoraları ise İ.Ö. 660-600 yıllarına tarihlenen tabakalarda¹⁰² ele geçmiştir.

İ.Ö. 7. yüzyıl sonu ile birlikte Khios amphoralarının bezeme anlayışında büyük farklılık görülmezken, formunda bir değişim gözlenmektedir. Beyaz astarlanmış bu amphoraların ağız kenarları firnislenmiş, boyun ve gövdeleri erken örneklere oranla uzamaya başlamıştır¹⁰³. Benzer form özellikleri gösteren bu örneklerin dağılımının erken dönem Khios amphoralarına oranla daha yoğun olduğu saptanmıştır¹⁰⁴. E. Doğer¹⁰⁵ ve Y. Sezgin¹⁰⁶ tarafından yapılan çalışmalarda “Khi2 ve Khi3” içerisine sınıflanan bu amphoralara birçok yerleşimin İ.Ö. geç 7. ve erken 6. yüzyıl tabakalarında rastlanılmaktadır. Amphoraların bulunduğu merkezler arasında Klazomenai¹⁰⁷, Smyrna¹⁰⁸, Pitane¹⁰⁹, Daskyleion¹¹⁰, Ksanthos¹¹¹, Kommos¹¹², Atina¹¹³, Pithekusai¹¹⁴ ve Tocra¹¹⁵ gibi yerleşimler görülmektedir.

Beyaz astarlı Khios amphoralarının üretimden kalkmasından kısa bir süre öncesinde, İ.Ö. 6. yüzyılın ortalarında yeni bir amphora formu görülmeye başlamıştır. I. B. Zeest tarafından “Baca Boyunlu Amphoralar” (funnel-necked)¹¹⁶ olarak isimlendirilen bu yeni seride, gövde inceleyerek uzamış ve ovoid bir forma kavuşmuştur. Düz ve yüksek boyunlu olan bu amphoraların derin oyuklu yüksek kaideleri bulunmaktadır¹¹⁷. Bezeme şeması değişen bu tipte artık omuzlar üzerinde yatık “S” bezemesi tamamen ortadan kalkmış, bir ya da iki boya

⁹⁹ Cook – Dupont 2003, 147, Fig. 23.1a.

¹⁰⁰ Anderson 1954, 136.

¹⁰¹ Bernard 1964, 137-139, Fig. 50.

¹⁰² Boardman bu Khios örneklerini “hydria” olarak tanımlamıştır, bkz: Boardman 1967, 140, Lev. 45, no. 511-513.

¹⁰³ Cook 1958/1959, 16, Fig. 4.

¹⁰⁴ Sezgin 2009, 161.

¹⁰⁵ Doğer 1988, 90-93.

¹⁰⁶ Sezgin 2009, 157-170.

¹⁰⁷ Doğer 1988, 91, 107.

¹⁰⁸ Cook 1958/1959, 16, Fig. 4.

¹⁰⁹ Doğer 1988, 91.

¹¹⁰ Atila 2003, Şek. 1, Kat. no. 1.

¹¹¹ Metzger 1972, Lev. 25, Kat. no. 111.

¹¹² Johnston 1993, 363-364, Fig. 8B.

¹¹³ Brann 1962 57, Lev. 13, 42, no. 225.

¹¹⁴ Sandro 1986, 53-54, Lev 11, SG 121.

¹¹⁵ Boardman – Hayes 1966, 139, Lev. 90, no. 1414.

¹¹⁶ Zeest 1960, 16, 139, Lev. 3, no. 10b.

¹¹⁷ Cook – Dupont 2003, 148.

banttın oluşan bir bezeme sistemi kullanılmaya başlanmıştır. Bununla birlikte, bazı örneklerde bu boya bantların gövde altında da kullanıldığı grlmektedir¹¹⁸. I. B. Zeest tarafından “Baca Boyunlu”¹¹⁹, M. Lambrino tarafında “A1 Tipi”¹²⁰, S. Monachov tarafından “Tip II-A/B”¹²¹ ve bazen de genel olarak “iğ formulu” (spindle-shaped)¹²² olarak sınıflanan bu yeni tip, E. Doğer ve Y. Sezgin tarafından “Khi4-Khi5”¹²³ olarak sınıflandırılmıştır. Beyaz astarlı amphoralar ile şişkin boyunlu amphoralar arasına yerleştirilen bu formdaki rnekler Korinth’de İ.Ö. 490 yılları civarında kapatıldığı bildirilen bir kuyu ierisinde¹²⁴, Klazomenai’de İ.Ö. 580-570 yıllarına tarihlenen tabakalardan ve en geç buluntusu İ.Ö. 530 civarına tarihlenen bir tesviye sırasında oluşmuş bothrosdan¹²⁵, Olbia Nekropolisi’nde yanındaki İonia seramikleri aracılığıyla İ.Ö. 6. yüzyılın nc çeyreğine tarihlenen mezarlardan¹²⁶, Migdol’de İ.Ö. 525 yılından öncesine tarihlenen bir tabakadan¹²⁷, Atina Akropolisi’nde İ.Ö. 480 yılı öncesine tarihlenen bir kuyudan¹²⁸, Aegina Aphaia Tapınağı’ndan¹²⁹, Troia¹³⁰ ve Letoon’da¹³¹ ele geçmiştir. E. Doğer ve Y. Sezgin tarafından Khi5 altında sınıflanan bu serinin geç örneklerinde ise boynun şişmeye başladığı görülmekte ve İ.Ö. 6. yüzyıl sonlarından itibaren yoğun olarak retildeği anlaşılan şişkin boyunlu amphoraların öncüleri olduğu dřnlmektedir¹³².

Khios amphoralarının formlarında İ.Ö. 6. yüzyılın son çeyreğinden itibaren büyük çaplı bir değişim olduğu ve tamamıyla kendine özgü yeni bir formun ortaya çıktığı görülmektedir. Yaklaşık İ.Ö. 525-425 yılları arasında üretilmiş ve çok geniş bir alanda yayılım gösteren “şişkin boyunlu” amphoralar U. Knigge¹³³ ve M. Lawall¹³⁴ tarafından C/1, C/2 ve C/3; S. Monachov tarafından IIIA, IIIB ve III-C¹³⁵, E. Doğer tarafından ise¹³⁶, 3A, 3B ve 3C olarak

¹¹⁸ Sezgin 2009, 173.

¹¹⁹ Zeest 1960, 16, 139, Lev. 3, no. 10b.

¹²⁰ Lambrino 1938, 110-112, Fig. 71-72.

¹²¹ Monachov 2003, 15.

¹²² Oren 1984, 24.

¹²³ Doğer 1988, 93; Sezgin 2009, 170-180

¹²⁴ Campbell 1938, 607-608, Fig. 29, no. 213-214.

¹²⁵ Doğer 1988, 234, 239-240, şek, 36, 39, Lev. 16, Kat. no. 85, 96. Y. Ersoy; Klazomenai’de çok az sayıda bulunan bu gruptaki örneklerin İ.Ö. 6. yüzyılın nc çeyreğine tarihlenebileceğine değinmektedir, bkz: Ersoy 1993, 409. B. Hrmzli tarafından, Klazomenai Akpınar Nekropolisi buluntuları üzerine yapılan çalışmada, bu gruptaki amphoralar Tip 3 adı altında ele alınmış ve İ.Ö. 6. yüzyılın ortalarına ait olabileceğine değinilmiştir, Hrmzli 2003, 398.

¹²⁶ Monachov 2003, 15, dn. 30.

¹²⁷ Oren 1984, 26, Fig. 35.

¹²⁸ Roebuck 1940, 257-258, Fig. 61, no. 336.

¹²⁹ Johnston 1990, 53-54, Fig. 12, no. 176.

¹³⁰ Lawall 2002, 232, Fig. 11, no. 64.

¹³¹ Lemaître 2006, 387, 396, Fig. 5.

¹³² Doğer 1988, 93; Sezgin 2009, 176, 180.

¹³³ Knigge 1976, 23-24.

¹³⁴ Lawall 1995, 89 vdd; Lawall 1998a, 76-79.

¹³⁵ Monachov 2003, 16-19.

üç grup altında sınıflandırılmıştır. Bununla birlikte, şişkin boyunlu ticari amphoraların Geç Arkaik Dönem'e tarihlenen erken örnekleri E. Doğer ve Y. Sezgin tarafından, Arkaik Dönem Khios amphoraları tipolojisinin son tipi olarak "Khi6" şeklinde ele alınmıştır¹³⁷.

Şişkin boyunlu amphoraların¹³⁸ İ.Ö. 525-480/475¹³⁹ yılları arasına tarihlenen erken örneklerinde, bezeme sisteminin terk edilmeye başlandığı görülmekte, sadece omuz üzerinde ve gövde altında bulunan yatay ve dikey ince firnis bantlarla ender olarak karşılaşılmaktadır¹⁴⁰. Bu süslemelere ek olarak, önceki dönemin bir geleneği olan ağız kenarındaki boya bantları da varlıklarını sürdürmüşlerdir¹⁴¹. U. Knigge ve M. Lawall tarafından C/1, S. Monachov tarafından IIIA, E. Doğer tarafından 3A ve Y. Sezgin tarafından ise Khi6 olarak sınıflanan erken şişkin boyunlu amphoralarda, kulplar arasında kalan boynun her iki yüzünde, fırınlama öncesi yapılmış ortası noktalı ya da noktasız daireler çok sık bir şekilde görülmeye başlamıştır¹⁴². Yoğun olarak İ.Ö. 6. yüzyıl sonu, İ.Ö. 5. yüzyıl başlarında görülen bu uygulama birçok uzman tarafından "ticari marka" olarak nitelendirilmektedir¹⁴³. C/1 (3A / IIIA) tipinin erken aşamasında yuvarlak olan ağız kenarlarının fark edilebilir bir şekilde düzleşmeye başladığı görülebilmekte, gövdenin en şişkin yeri ise karından yukarıya çekilmeye başlamaktadır¹⁴⁴. İ.Ö. 480-440 yılları arasına yerleştirilen ve incelenerek uzamış olan C/2 (3B / IIIB) tipinde ise¹⁴⁵, boyundaki şişkinlik daha net olarak görülebilmektedir¹⁴⁶. C/3 (3C / IIIC) tipinde ise, boyundaki şişkinlik daha çok vurgulanarak yukarıya çekilmiş, alt ve

¹³⁶ Doğer 1991, 84-85, R. 74-76.

¹³⁷ Doğer 1988, 94; Sezgin 2009, 180-192.

¹³⁸ Çalışmada, şişkin boyunlu amphoralar için U. Knigge ve M. Lawall tarafından belirlenen sınıflandırma kullanılmış, S. Monachov ve E. Doğer'in sınıflamaları da ayrıca parantez içerisinde gösterilmiştir.

¹³⁹ Cook – Dupont 2003, 149. Kerameikos ve Agora buluntuları, şişkin boyunlu Khios amphoralarının ilk evresinin İ.Ö. 480 yılı dolaylarında sonlandığını göstermektedir, bkz: Knigge 1976, 23, 108, no. 82, SW 179; 111-112, no. 95, SW 147; 115, no. 108, SW 120; Roberts 1986, 66-67, Fig. 42, Lev. 18, no. 419-420; Lawall 1995; Lawall 1998, 77, dn. 20.

¹⁴⁰ Roberts 1986, 66-67, Fig. 42, Lev. 18, no. 419; Cook – Dupont 2003, 149-150, Fig. 23.2d; W. D. Niemeier, "Die Zierde Ioniens. Ein Archaischer Brunnen, der Jüngere Athenatempel und Milet vor der Perserzerstörung", AA 3, 1999, 405, Fig. 28, no. 17; Vachtina 2003, 42-43, Fig. 10.

¹⁴¹ Cook – Dupont 2003, 149.

¹⁴² Örnekler için bkz: Condurachi 1954, 170-172, Fig. 164-167; Gaidukevich 1959, 46, Fig. 40 (soldaki); Knigge 1976, Lev. 49.4, no. 48; Doğer 1988, Şek. 37, no. 88-91; Johntson 1990, 40, no. 36; Lawall 1995, 340, 356, Fig. 23; Monachov 1999a, 93, Fig. 26, no. 2; Lemaître 2007, 134, Fig. 14, no. 3; Yener-Marksteiner 2007, 88, Fig. 6, no. 1, 3; Lawall 2010a, 161, Lev. 93, no. 12; Lawall et al. 2010, Lev. 290-291, L-11, L-27.

¹⁴³ Bu işaretler J. K. Anderson (1954, 169), A. Johntson (1990, 39), M. Lawall (1995, 106) ve E. Doğer (1988, 110) tarafından bu şekilde tanımlanmıştır. Amphoraların boyunlarında görülen bu işaretlere ek olarak; "+" (Gaidukevich 1959, 46, Fig. 40 sağdaki; Monachov 1999a, 93, Fig. 26, no.1), "E, A" (Tsaravopoulos 1986, Lev. 30, no. 4, Lev. 37, no. 12a) ve "I" gibi harfler ile (Sezgin 2009, 186); "svastika" gibi süslemeler de görülmektedir (Cook – Dupont 2003, 149, 151). Şişkin boyunlu Khios ticari amphoraların markalanması ile ilgili olarak bkz: Doğer 1988, 110-111; Lawall 1995, 104-109; Lawall 1998, 79-83; Cook – Dupont 2003, 149; Sezgin 2009, 185-187.

¹⁴⁴ Kakhidze – Khalvashi 2006, 293, Lev. 1, no. 1; Lawall et al. 2010, 359, Lev. 290, L-11.

¹⁴⁵ Knigge 1976, 23-23, 178, no. E 40, Lev. 90.6 (İ.Ö. 480'den hemen sonra), 146, no. 263, SW 26, Lev. 62.6 (İ.Ö. 5. yüzyıl ortaları) Lawall 1998, 77, dn. 22.

¹⁴⁶ Grace 1979a, Fig. 44 (soldan üçüncü).

üst sınırları ise keskin bir çizgi ile vurgulanmıştır. Boynundaki bu yeni özelliğe ek olarak, içi oyuk ve kenarları genişleyen düğme biçimli yeni kaide formu da farklı bir özellik olarak ön plana çıkmaktadır¹⁴⁷.

Yaklaşık yüz yıl üretilen şişkin boyunlu amphoralar, İ.Ö. 425 yılı dolaylarında yerlerini farklı bir amphora tipine bırakmıştır. İ.Ö. 6. yüzyıl sonu İ.Ö. 5. yüzyıl başlarında Khios sikkeleri üzerinde tasvirleri bulunan şişkin boyunlu amphoralar gibi düz boyunlu (straight-neck) ya da silindirik boyunlu olarak isimlendirilen bu yeni form da Khios sikkeleri üzerinde rahatlıkla tanımlanabilmektedir¹⁴⁸. Khios'un bu dönem amphora formundaki ani değişimin nedeni olarak, Atina ile olan ticari ilişkileri ve Atina'nın Khios'un para birimi ve hacim standartlarının Attika standartlarına uydurulması amacıyla yaptığı baskılara bağlanmaktadır¹⁴⁹. “Yeni stil” olarak isimlendirilen bu formda¹⁵⁰, amphoraların şişkin boyunlarının yerini silindirik uzun boyun almış ve omuzlar daha keskinleşmiştir¹⁵¹. Bazı merkezlerde, aynı kontekt içerisinde hem eski stil olan şişkin boyunlu, hem de yeni stil olan düz (silindirik) boyunlu Khios amphoralarının bir arada ele geçmeleri¹⁵², kısa bir süre de olsa her iki tipin bir arada kullanılmış olduğunu gösterir. S. Monachov tarafından yapılan çalışmada bu yeni stil Tip IV altında A-B olarak iki alt grupta ele alınmıştır¹⁵³.

İ.Ö. 5. yüzyıl sonu ve 4. yüzyıl başlarından itibaren Khios amphoraları bu yeni form temelinde değişime uğramaya başlamış ve bu değişen form uzun bir süre kullanımda kalmıştır. İ.Ö. 4. yüzyılda boynu uzamaya devam eden amphoraların yükseltilmiş ağız kenarı dikkat çekmeye başlar. Omuzları keskinleşerek belirginleşen amphoralarda artık düğme formu kaidelerin kullanımını terk edilmiş, bunun yerine gövdeden net bir şekilde ayrılan kesik konik formu tutamak tercih edilmiştir¹⁵⁴. Hellenistik Dönem boyunca devam eden boyundaki

¹⁴⁷ Anderson 1954, 175, Fig. 9g; Knigge 1976, 151, no. 290, SW 5 (İ.Ö. 5. yüzyılın üçüncü çeyreği), 155, no. 304, SW 145 (İ.Ö. 5. yüzyılın üçüncü çeyreği); C. K. Williams II, “Corinth 1977, Forum Southwest”, *Hesperia* 47/1, 1978, 18, Fig. 5, C-1977-107, C-1977-125; Grace 1979a, Fig. 44 (en sağdaki); Lawall 1995, 357-358, Fig. 29-30; Monachov 2003, Lev. 7; no. 1-6; Kakhidze – Khalvashi 2006, 293, Lev. 1, no. 2; Ch. Tzochev, “Archaic Amphora Import from Thracian Sites around the Bay of Bourgas”, bkz: Ch. Tzochev – T. Stoyanov – A. Bozkova (Ed.), *PATABS II. Production and Trade of Amphorae in the Black Sea. Acts of the International Round-Table held in Kiten, Nessebar and Sredetz, 26-30 September 2007* (2011) 84-85, Fig. 9, no. 3, 6.

¹⁴⁸ Mavrogordato 1918, Lev. 3, no. 1-8 (Şişkin boyunlu amphoralar), Lev. 3, no. 10-22 (düz-silindirik boyunlu amphoralar); Grace 1979a, Fig. 51.

¹⁴⁹ Mattingly 1981, 78-80; Delos XXVII, 359; Lawall 1995, 112-113.

¹⁵⁰ Doğer 1991, 86; Sezgin 2009, 181.

¹⁵¹ Grace 1979a, Fig. 45; Lawall 2000a, 66, Fig. 14 (C/3 tipi)- Fig. 15 (düz-silindirik boyunlu); Lawall 2000b, 53 Fig. 22,1; Monachov 2003, Lev. 8; Kakhidze – Khalvashi 2010, 136, Lev. 75, no. 1.

¹⁵² Atina'da ikisi İ.Ö. 425, biri İ.Ö. 410, diğeri de İ.Ö. 5. yüzyıl sonlarına tarihlenen dört kapalı depozitte her iki tip amphoraya rastlanılmıştır, bkz: Lawall 1995, 101, dn. 58-60. Korinth'de İ.Ö. 5. yüzyılın üçüncü çeyreğinin sonlarına tarihlenen bir yığıntı içerisinde bulunmuştur, bkz: Mattingly 1981, 78, dn. 6. Bulgaristan kıyısındaki Neseber A batığında her iki tipin bir arada bulunduğundan bahsedilmiştir bkz: Parker 1992, 287, no. 737.

¹⁵³ Monachov 2003, 19-20.

¹⁵⁴ Grace 1979a, Fig. 45 (en sağdaki), Fig. 46-48; Lawall 2010a, 163, Lev. 96, no. 2.

uzama, ağız kenarındaki yükselme ve omuzlardaki keskin dönüşün gelişimi İ.Ö. 1. yüzyıl içlerine kadar rahatlıkla takip edilebilmektedir¹⁵⁵. Bu sürecin sonlarına doğru boyun yüksekliği amphoranın tüm yüksekliğinin yarısına ulaşır ve kaidedeki plastik eklenti ortadan kalkarak sivrilir¹⁵⁶. İ.Ö. 6. ve 5. yüzyıllarda olduğu gibi, İ.Ö. 1. yüzyılda da Khios sikkeleri üzerinde bu form rahatlıkla tanımlanabilmektedir¹⁵⁷. Khios amphoralarında görünen bu form S. Monachov tarafından “Tip V” ya da “konikal tip” olarak sınıflanmıştır¹⁵⁸. Bununla birlikte, İ.Ö. 5. yüzyılın son çeyreğinde ortaya çıkan düz (silindirik) boyunlu amphoralardan gelişen bu “geç seri” Khios amphoralarını ayrı bir tip olarak sınıflamak yerine, düz (silindirik) boyunlu amphoraların alt varyasyonları olarak değerlendirmek, tipolojinin gelişim çizgisi açısından daha uygun olacağı düşünülebilir.

1989-2010 yılları arasında Patara’da gerçekleştirilen çalışmalarda Arkaik, Klasik ve Hellenistik Dönem’e tarihlenebilecek Khios kökenli 53 ticari amphora parçası bulunmuştur. Biri hariç, amphora parçalarının tümü Tepecik Akropolisi’nde ya da eteklerindeki, Nekropolis ya da Tak önü gibi alanlarda ele geçmiştir. En yoğun buluntu grubu %68’lik oranla Tepecik Bey Yerleşimi’nden gelir (38 adet). Bu alanı %14 ile Tepecik Sarnıç (8 adet), %7 ile Tepecik Nekropolis (4 adet), %5 ile Tepecik Akropolisi’nin kuzey ve batısında gerçekleştirilen açmalar (3 adet), %4 ile Tak önü (2 adet) ve 1 adet buluntu ile Su Yolu açmaları (Sondaj 19) takip eder.

Patara’da bulunan en erken tarihli Khios amphorası, dışa taşkın kalın ağız kenarına sahip KhiA.1 numaralı örnektir. Oldukça rafine ve ince grenli bir yapıya sahip kili bulunur. Tüketim merkezlerinde çok sık rastlanılmayan bu erken seride, gövde formu, ağız ve kaide profillerinde tam bir bütünlük sağlanmamıştır¹⁵⁹. Genelde dış yüzleri beyaz astarlı olan bu erken seride gövde üzerinde boya bantları görülmesine karşın, Patara örneğinde beyaz astar ve ağız kenarında boya bandı görülmez. Beyaz astarın erken seriler için karakteristik bir özellik gibi görünmesine karşın, KhiA.1 numaralı örnekte olduğu gibi beyaz astarsız erken seri Khios amphoralarına Salamis ve Klazomenaide’de rastlanılmıştır¹⁶⁰. Patara örneğine benzer örnekler Salamis’de İ.Ö. 7. yüzyıl sonlarına tarihlenmiştir¹⁶¹.

¹⁵⁵ Doğer 1991, 86, R. 77-79.

¹⁵⁶ Şenol 2007, 123, Fig. 4-5.

¹⁵⁷ Mavrogordato 1918, Lev. 6, no. 1-20.

¹⁵⁸ Monachov 2003, 20.

¹⁵⁹ Sezgin 2009, 153.

¹⁶⁰ Calvet – Yon 1977, 18; Doğer 1988, 90.

¹⁶¹ Calvet – Yon 1977, 18, Lev. 10, no. 105-106.

KhiA.2 katalog numaralı örnek, E. Doğer ve Y. Sezgin tarafından yapılan sınıflandırmaya göre Khi.2 grubuna yerleştirilebilir. Yüksek bant formunda, dış yüzü bombeli ve ağız kenarı boya bantlı örneğin silindirik boynu bulunur. Oldukça rafine ve ince grenli bir yapıya sahip olan kili, az kum tanecikli ve ince mika katkılıdır. Hamurunun bu özelliği çıplak göz ile gözlenebilen Khios amphoralarının kil özellikleriyle uyum içindedir. Beyazımsı-pembemsi astara sahip örneğin ağız kenarında açık kırmızı (10 R 6/6) boya bandı görülür. İ.Ö. 7. yüzyıl içine tarihlenen erken serilerin aksine daha yoğun bir şekilde ihraç edildikleri tespit edilmiştir¹⁶². J. Anderson tarafından Kofina Ridge'deki benzer örnekler İ.Ö. 7. yüzyıl sonlarına¹⁶³, Smyrna, Pitane¹⁶⁴, Klazomenai¹⁶⁵ ve Phokaia¹⁶⁶ buluntusu benzer örnekler ise İ.Ö. 7. yüzyıl sonu 6. yüzyıl başlarına tarihlendirilir. Ksanthos'da bulunan bir örnek ise hatalı olarak "swollen necked" olarak isimlendirilmiş ve İ.Ö. 5. yüzyıla tarihlendirilmiştir¹⁶⁷.

KhiA.3 katalog numaralı örnek beyaz astarlı erken seri Khios amphoralarından farklı olarak düz ve yüksek bir boyuna sahiptir. Örneğin alçak bilezik formundaki ağız kenarı dışa taşkın ve yuvarlatılmıştır. Bu özellikleriyle Patara örneğini İ.Ö. 6. yüzyılın ortalarından itibaren görülmeye başlanan ve "Baca Boyunlu Amphoralar" (funnel-necked)¹⁶⁸ olarak isimlendirilen grup içerisine yerleştirmek mümkündür. Dışa açılan silindir formu ve derin oyuklu KhiA.4-7 katalog numaralı kaide örneklerini de bu grup içerisinde değerlendirmek gereklidir. KhiA.4 numaralı örnek haricinde, KhiA.5-7 katalog numaralı kaide örneklerinin hiçbirisinde astar bulunmamaktadır. Yeni serideki bu örneklerle birçok yerleşimde rastlanılmıştır. Patara örneği ile benzer form özellikleri gösteren Khios amphoraları Korinth'de yaklaşık olarak İ.Ö. 490 yılı civarında kapatıldığı belirtilen bir kuyudan¹⁶⁹, Klazomenai'de İ.Ö. 580/570-545 yılları ile İ.Ö. 6. yüzyılın son çeyreğinin başlarına tarihlenen tabakalardan¹⁷⁰ ve en geç buluntusu İ.Ö. 530 civarına tarihlenen bir tesviye sırasında oluşmuş bothrosdan ele geçmiştir¹⁷¹. Bununla birlikte, Nil deltasında yer alan Migdol'de bulunan benzer bir örnek İ.Ö. 525 yılı öncesine¹⁷², Phokaia buluntusu bir örnek ise İ.Ö. 6. yüzyılın ilk

¹⁶² Sezgin 2009, 161.

¹⁶³ Anderson 1954, 169, 173, Fig. 5, no. 17.

¹⁶⁴ Sezgin 2009, Lev. 36, Khi.2, 03-04.

¹⁶⁵ Doğer 1988, 218, Şek. 26, no. 53.

¹⁶⁶ Okan 2010, 211, Lev. 17, no. 7.

¹⁶⁷ Yener-Marksteiner 2002, 217-218, 222, Fig. 2d.

¹⁶⁸ Zeest 1960, 16, 139, Lev. 3, no. 10b.

¹⁶⁹ Campbell 1938, 557, 607, Fig. 29, no. 213-214.

¹⁷⁰ Doğer 1988, 234-235, Şek. 36, Khi. 85-86.

¹⁷¹ Ersoy 1993, 409.

¹⁷² Oren 1984, 26, 24-25, Fig. 35.

yarısına tarihlenir¹⁷³. Aegina Aphaia Tapınağı'nın teras dolgusunda bulunan örneklerin ise tapınağın ikinci evresinin yapım aşaması ile çağdaş olduğu düşünülmektedir¹⁷⁴.

KhiA.8-9 katalog numaralı örnekler “baca boyunlu amphoralar” ile İ.Ö. 6. yüzyıl sonlarından itibaren Khios amphora atölyelerinde yaygın bir biçimde görülmeye başlanan “şişkin boyunlu amphoralar” arasına yerleştirilen ve şişkin boyunlu amphoraların öncüleri olarak isimlenen örnekler olarak değerlendirilebilir. Hafif şişkin ve yüksek boyunlu Patara örneklerinin dışa taşkın, yuvarlatılmış ve alçak bilezik formlu ağız kenarları bulunur. Her iki örneğin hamurunda farklı oranlarda da olsa kum, kireç ve mika tanecikleri gözlenebilmektedir. Bununla birlikte, KhiA.9 katalog numaralı örnekte farklı olarak ağız kenarının boyunla birleştiği noktada kırmızımsı sarı renkli boya bandı görülür. Patara örneklerine benzer amphoralar Atina Akropolis'i'nin kuzey yamacında bulunan ve İ.Ö. 480 yılı öncesine tarihlenen A kuyusundan ele geçmiştir¹⁷⁵. Bunun haricinde, Torikos¹⁷⁶ ve Phokaia¹⁷⁷ buluntusu ağız parçaları İ.Ö. 6. yüzyılın üçüncü çeyreğine, Karadeniz'in kuzeyinde, Patrasios'da 1 no'lu depoda bulunan örnek ise İ.Ö. 6. yüzyıl sonlarına tarihlendirilmiştir¹⁷⁸. Yukarıdaki örneklere ek olarak, bu tipolojideki Khios amphoralarının en sık ele geçtiği merkezlerden biri de Histria olarak karşımıza çıkmaktadır¹⁷⁹.

KhiA.10-37 katalog numaralı amphoralar, antik dünyanın dört bir yanında çok sayıda örneği bulunan “şişkin boyunlu” Khios amphoraları grubuna girmekte ve Patara kazılarında Khios üretimi amphora parçalarına ait en büyük grubu oluşturmaktadır. Yukarıda değinildiği gibi, şişkin boyunlu ticari amphoraların Khios ile ilişkilendirilmesi İ. Ö. 5. yüzyıla tarihlenen Khios sikkeleri üzerindeki oturan bir sphenks karşısında bulunan bir amphora yardımıyla 1930 yıllarda V. Grace¹⁸⁰ ve B. Grakov¹⁸¹ tarafından yapılmıştır. Bununla birlikte Khios adasında gerçekleştirilen kurtarma kazılarında bulunan seramik fırınları ve şişkin boyunlu ticari amphoralara ait üretim atıkları bu formun Khios'da üretilmiş olduğuna dair somut kanıtlar arasında yer alır¹⁸². Patara kazılarında bulunan şişkin boyunlu Khios amphoralarının hemen hepsi hafif yukarıya kalkık, dış yüzü yuvarlatılmış ağız kenarına sahiptir. Örneklerden

¹⁷³ Okan 2010, 213, Lev. 18, no. 11.

¹⁷⁴ Johnston 1990, 39, Fig. 1, no. 1, 139.

¹⁷⁵ Roebuck 1940, 257, Fig. 61, no. 336.

¹⁷⁶ Onayko 1980, 146, Lev. 6, no. 20.

¹⁷⁷ Selçuk 1998, 16, Lev. 2, no. 6-7; Okan 2010, 222-223, Lev. 21, no. 28.

¹⁷⁸ Monachov 1999a, 77-79, Fig. 18, no. 4.

¹⁷⁹ Condurachi 1954, 369-371, Fig. 161-165.

¹⁸⁰ Grace 1934, 296. Şişkin boyunlu Khios amphorası önünde oturan sphenks betimlemeli sikkeler için bkz: Mavrogordato 1918, Lev. 3, no. 1-8; Grace 1979a, Fig. 48-49; Mattingly 1981, Lev. 1b.

¹⁸¹ Grakov 1936, 177-178, Fig. 17.

¹⁸² Tsaravopoulos 1986, 138-139, Lev. 30-31.

bazılarında ağız kenarının üst bölümü yuvarlatılmış (KhiA.10-25), bazılarında ise düzleştirilmiştir (KhiA.26-27). KhiA.12, 20 ve 26 katalog numaralı örneklerin şişkin oval kesitli ve kuvvetli baston formlu kulpları görülebilmektedir. Şişkin boyunlu amphoralara ait KhiA.28-37 katalog numaralı silindir formlu kaidelerin, oturma düzlemi yuvarlaklaştırılmış düşey parmak formlu kesitleri bulunur. Bu özelliklere ek olarak, kaidelerin tümünün altında derin oyukları görülebilir.

Patara'da bulunan 27 adet şişkin boyunlu Khios amphoralarından sadece ikisinin (KhiA.22-23) boynunda, fırınlama öncesi yapılmış ortası noktalı daireler bulunur. Yoğun olarak İ.Ö. 6. yüzyıl sonu, İ.Ö. 5. yüzyıl başlarında görülen bu uygulama birçok uzman tarafından "ticari marka" olarak nitelendirilmektedir¹⁸³. J. Boardman, Khios Emperio buluntularını değerlendirdiği çalışmasında, şişkin boyunlu bir amphora boynunda bulunan ortası noktalı daireyi *theta* harfi olarak okumuş¹⁸⁴, E. Doğer, Klazomenai üretimi Tip IV ticari amphoralarındaki değişik harflerden oluşan ticari markalardan hareketle, ortası noktalı daireleri *theta* harfi olarak yorumlayarak J. Boardman'ın görüşüne katılmıştır¹⁸⁵. Yoğun olarak amphoraların boynunda görülen içi noktalı ya da noktasız dairelerin, bazı örneklerde amphoranın dibinde de uygulandığı görülmüştür¹⁸⁶. Bazı örneklerde bu tür uygulamalar boya haricinde baskı tekniği ile de yapılmıştır¹⁸⁷. Bununla birlikte, benzer uygulamalara nadir de olsa Proto-Thasos amphoralarında da rastlanılır¹⁸⁸.

Antik dünyada, özellikle İ.Ö. 6. yüzyıl sonu ve 5. yüzyıl başlarına tarihlenen tabakalarda çok sık bir şekilde rastlanılan şişkin boyunlu Khios amphoralarının erken örnekleri, farklı birçok merkezde kontekst buluntular ile birlikte, Atina Agorası'nda da Perslerle ilişkilendirilen tahribat tabakalarının öncesine ait kontekstlerde ele geçmiştir. Bu nedenle, tarihlemeleri ve gruplamaları beyaz astarlı erken Khios amphoralarına göre daha kesin bir şekilde yapılabilmektedir.

¹⁸³ Bu işaretler J. K. Anderson (1954, 169), A. Johntson (1990, 39), M. Lawall (1995, 106) ve E. Doğer (1988, 110) tarafından bu şekilde tanımlanmıştır. Şişkin boyunlu Khios ticari amphoraların markalanması ile ilgili olarak bkz: Doğer 1988, 110-111; Lawall 1995, 104-109; Lawall 1998, 79-83; Cook – Dupont 2003, 149; Sezgin 2009, 185-187.

¹⁸⁴ Boardman 1967, 180, Lev. 67, no. 953.

¹⁸⁵ Doğer 1988, 110.

¹⁸⁶ Selçuk 1998, 158, Lev. 6, no. 19.

¹⁸⁷ Onayko 1980, 143, Lev. 3, no. 35; E. Vanderpool, "The Rectangular Rock-Cut Shaft", *Hesperia* 15/4, 1946, 278, Lev. 28, no. 29. Miletos amphorasının boynundaki bir uygulama için bkz: Sezgin 2009, Lev. 62, Mil2.05. Farklı örnekler için bkz: Carlston 2004, 180-181, Fig. 56-58.

¹⁸⁸ Vachtina 2003, 47, Fig. 16-17.

Khios Emporio buluntularını değerlendiren Boardman, erken şişkin boyunlu Khios amphoralarını İ.Ö. 6. yüzyıl sonu - 5. yüzyıl başlarına¹⁸⁹, Khios Kofina Ridge buluntularını değerlendiren Anderson da, Arkaik Dönem'in sonlarına tarihler¹⁹⁰. Atina Agorası Attalos Stoası'nın güneyinde bulunan ve geç Arkaik Dönem'e tarihlenen bir kuyudaki örnekler S. R. Roberts tarafından İ.Ö. 520-480 yılları arasına tarihlendirilmiştir¹⁹¹. M. Lawall, Atina Agorası buluntularını kapsayan çalışmasında, erken şişkin boyunlu Khios amphoralarının İ.Ö. 6. yüzyılın ikinci yarısından itibaren görülmeye başladığını ve Atina Agorası'ndaki sekiz depozit ve Keramaikos kazısındaki on mezara dayanarak en geç İ.Ö. 480 yılları civarına indirilebileceğini düşünmektedir¹⁹². M. Lawall bu doğrultuda, Gordion'da ele geçen benzer örnekleri de İ.Ö. 6. yüzyıl sonu - İ.Ö. 480 yılları arasına tarihler¹⁹³. Y. Sezgin, Klazomenai'de Pers İşgali sonrasındaki tabakalardan ve Klazomenai Akpınar Nekropolisi buluntuları nedeniyle, erken şişkin boyunlu Khios amphoralarının en geç İ.Ö. 520 yılları civarında piyasada olduklarını belirtir¹⁹⁴. Apollon Klaros Kutsal Alanında bulunan bir örnek¹⁹⁵ ile Karadenizin kuzeyinde Nymphaion Nekropolisi'nde bulunan ve bebek mezarı olarak kullanılan örnekler¹⁹⁶ İ.Ö. 6. yüzyılın son çeyreğine, Mirmekion¹⁹⁷, Torikos¹⁹⁸, Troia¹⁹⁹, Phokaia²⁰⁰, Miletos²⁰¹ ve Ksanthos'daki²⁰² örnekler İ.Ö. 6. yüzyıl sonu – 5. yüzyıl başlarına, Trakya'da bulunan Malko Tranovo'daki örnekler²⁰³ ile Olbia'daki tam bir örnek²⁰⁴ İ.Ö. 5. yüzyıl başlarına, Thasos'daki bir örnek İ.Ö. 480 yılı civarına²⁰⁵, Berezan'daki bir örnek ise İ.Ö. 5. yüzyılın ilk çeyreğine tarihlendirilmiştir²⁰⁶. Şişkin boyunlu Khios amphoraları Rhodos'daki bir batıkta İ.Ö. 5. yüzyıla²⁰⁷ ve Thasos limanında İ.Ö. 5. yüzyılın ikinci

¹⁸⁹ Boardman 1967, 179-180, Fig. 26, no. 941, Lev. 67, no. 953.

¹⁹⁰ Anderson 1954, 139, Fig. 8, no. 51.

¹⁹¹ Roberts 1986, 66-67, Fig. 42, no. 419-420.

¹⁹² Lawall 1995, 96-97; Lawall 1998a, 76. Keramaikos için bkz: Knigge 1976, 85, 88-89, 95-96, 111-112, 115, 172-173,

¹⁹³ Lawall 2010a, 161, Lev. 93, no. 12-15.

¹⁹⁴ Sezgin 2009, 187-188. Klazomenai Akpınar Nekropolisi buluntuları için bkz: Hürmüzlü 2003, 399, Fig. 65, no. 116/m.

¹⁹⁵ Y. Sezgin, "Apollon Klaros Kutsal alanı Artemis Sektörü 2003-2004 Yılı Çalışmaları", bkz: N: Şahin et al. (Ed.), 1. Uluslararası Antik Dönemde Kehanet ve Apollon'un Anadolu Kültürleri Sempozyum Bildirileri, 17-20 Ağustos 2005, Ege Üniversitesi, İzmir, ADerg 12, 2008/2, 194, 197, 203, Fig. 10, Kat. No. 6.

¹⁹⁶ Monachov 1999a, 59, Fig. 9, no. 1-4.

¹⁹⁷ Gaidukevich 1959, 46, Fig. 40.

¹⁹⁸ Onayko 1980, 142, Lev. 2, no. 7.

¹⁹⁹ Lawall 2002, 222, Fig. 11, no. 65.

²⁰⁰ Okan 2010, 224-232, Lev. 22-24, no. 32-46.

²⁰¹ Voigtländer 1982, 42, 44, Fig. 6., no. 31-33.

²⁰² Lemaître 2006, 387, 396, Fig. 4, no. 1-2; Lemaître 2007, 133-134, Fig. 14, no. 3-5; Yener-Marksteiner 2002, 218, Fig. 2d; Yener-Marksteiner 2007, 87-88, Fig. 6, no. 1-4.

²⁰³ Lozanov 2010, 91, Lev. 50, no. 1-2.

²⁰⁴ Monachov 1999a, 80, Fig. 19, no. 1.

²⁰⁵ Grandjean 1992, 543-545, Fig. 1, no. 3.

²⁰⁶ Monachov 1999a, 74, Fig. 16, no. 10.

²⁰⁷ D. Kazianes – A. Simossi – F. K. Haniotes, "Three Amphora Wrecks from the Greek World", IntJNautA 19/3, 1990, 232, Fig. 12.

çeyreğine²⁰⁸, Karadeniz’de, Patray’da ele geçen benzer örnekler ise beraberinde bulunan Lesbos amphoraları ile birlikte İ.Ö. 5. yüzyılın ikinci çeyreğine tarihlendirilmiştir²⁰⁹.

Patara kazılarında ele geçen Khios üretimi amphoralardan Tepecik Nekropolisi’nde bulunan örnek (KhiA.1) yamaç akıntısı bir buluntu grubu içerisinde ele geçmesinden dolayı kontekst buluntuları ile tarihlendirilememektedir. Bu nedenle eser, kesin kontekstli yerleşimlerle yapılan karşılaştırmalar sonucunda İ.Ö. 7. yüzyılın ikinci yarısına (İ.Ö. 650-620) tarihlendirilmiştir. Benzer bir durum KhiA.2 katalog numaralı eser (İ.Ö. 625-575) ve KhiA.3-9 katalog numaralı eserler (İ.Ö. ca. 550-520/500) için de geçerlidir.

KhiA.10-37 katalog numaralı amphoraları kesin tarihli kontekstlere sahip yerleşimlerle yapılan karşılaştırmaların yanı sıra, kendi buluntu kontekstleri ile de tarihlemek mümkündür. Gerek mimari planı²¹⁰, gerekse seramik²¹¹, koroplastik²¹² ve diğer küçük buluntularıyla²¹³ Tepecik Bey Yerleşimi²¹⁴, Patara’daki Khios üretimi ticari amphoraların büyük bir oranını ele geçtiği (%76)²¹⁵ alan olarak karşımıza çıkar. Yoğun olarak Arkaik ve Klasik Dönemler’de kullanılan yapının ilk evresine tarihlenen (İ.Ö. 700-500²¹⁶) alanlarda ele geçen siyah figürlü seramikler Khios üretimi amphoraların tarihlendirilmesine yardımcı olur. Özellikle Bey Yerleşimi’nin doğusundaki teras dolgusunda bulunan siyah figürlü Attika seramikleriyle²¹⁷, yine aynı dolgu içinde bulunan KhiA.14, 16, 19, 20, 22, 26-27, 31 katalog numaralı amphoralar bir bütünlük içindedir. Bununla birlikte KhiA.5, 10, 29, 33, 35-36 katalog numaralı eserleri de beraber buldukları siyah figürlü Attika seramikleriyle tarihlemek mümkündür²¹⁸. Kontekst buluntuları bağlamında Patara’da ele geçen KhiA.10-37 katalog numaralı şişkin boyunlu Khios amphoralarını İ.Ö. 525 – 480/475 yılları arasına tarihlenir.

²⁰⁸ J.-Y. Empereur – A. Simossi, “Thasos”, BCH 114/2, 1990, 885, Fig. 7.

²⁰⁹ Abramov 1994, 127-131, 138-139, Fig. 9-10.

²¹⁰ Işın 2010a, 93-104.

²¹¹ Acar 2011; Dündar – Işın 2012; Dündar 2012a; Işın 2007, 137–151; Işın 2008, 157–172; G. Işın, “The Pottery Finds of the Tepecik Acropolis at Patara”, bkz: L. Cavalier (Ed.), Carian and Lycians in a Mediterranean Context: Exchange and Identity. Bordeaux, 5-7 Kasım 2009 (Baskıda).

²¹² Işın 2010b, 85-106.

²¹³ G. Işın, “An Achaemenid stamp seal from Patara” bkz: İ. Delemen (Ed.), The Achaemenid Impact on Local Populations and Culture in Anatolia (6th –4th Centuries B.C.). Papers Presented at the International Workshop İstanbul 20–21 May 2005 (İstanbul 2007) 75–82.

²¹⁴ Işın 2010a, 103.

²¹⁵ Tepecik Bey Yerleşimi’ndeki bu oranda, buluntu yoğunluğu İ.Ö. 4. yüzyıl tarihlenen ve yapı içerisinde bulunan “sarnıç/depo” alanındaki Khios üretimi ticari amphoralar da eklenmiştir.

²¹⁶ Işın 2010a, 93-104.

²¹⁷ Bu seramikler arasında karınlı amphoralar, destekli kraterler, Lekythoslar, Kylikler, Lekane ve Lekanisler yer alır bkz: Acar 2011, Kat. No. 3, 45, 56-57, 85, 88, 279, 282, 283, 285, 299, 311, 320, 321, 323, 325, 327, 330.

²¹⁸ Kontekst buluntusu siyah figür seramikler için bkz: Acar 2011, 106-107, 110, Kat. No. 4-5, 10, 37.

KhiA.38 numaralı kaide örneği genel form özellikleriyle yukarıdaki tanımlamalara uysa da, kaide altındaki derin oyuk çevresinde ve dış yüzeyinde bulunan keskin hat ile önceki örneklerden farklılaşır. Bu özelliklerle birlikte, kaidenin oturma düzlemi de genişlemiştir. Dip parçası, İ.Ö. 5. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenen geç şişkin boyunlu amphoraya ait bir kaide olmalıdır. U. Knigge ve M. Lawall tarafından C/3²¹⁹, E. Doğer tarafından ise 3C olarak²²⁰ sınıflanan bu tipolojideki örnekler Keramaikos kazılarında İ.Ö. 5. yüzyıl sonlarına tarihlenen mezarlarda ele geçmiştir²²¹. Atina Agorası'nda İ.Ö. 425 yılında kapatıldığı bildirilen bir kuyu, C/3 ve düz boyunlu amphoralar arasındaki form değişimini göstermesi açısından önemlidir²²². Korinth'de İ.Ö. 420 yılında kapatılan bir kuyudan da C/3 (3C) tipinde Khios üretimi amphora ele geçmiştir²²³.

KhiA.39-45 katalog numaralı örnekler düz ya da silindirik boyunlu olarak isimlendirilen yeni stil Khios üretimi amphora örneklerindedir. KhiA.39 katalog numaralı eser Patara'da tüme yakın ele geçmiş tek Khios üretimi amphoradır. Dışa yuvarlatılmış ağız kenarına sahip amphoranın dudak kenarından boyuna geçişte derin bir oluk görülür. Uzun silindirik boyuna sahip örneğin, üst bölümü düzleştirilmiş keskin hatlı omuzları, omuzlardan dibe daralarak inen konik gövdesi bulunur. Kaidesi ele geçmemiştir. KhiA.42-45 katalog numaralı diplerde, yeni amphora formuna geçişle birlikte görülen değişim izlenebilmektedir. Özellikle KhiA.42 ile KhiA.45 arasında bu değişim rahatlıkla gözlenebilir. Benzer örnekler Atina Agorası'nda yaklaşık olarak İ.Ö. 400 yıllarında kapanan bir depozitte²²⁴, Ephesos'da üst dolgusu İ.Ö. 450-425 yıllarına tarihlenen bir kuyudan²²⁵ ve Khios'da İ.Ö. 5. yüzyılın hemen öncesine tarihlenen bir çukurdan ele geçmiştir²²⁶. Thasos²²⁷, Phokaia²²⁸, Kaunos²²⁹ ve Nagidos'da²³⁰ ele geçen örnekler de İ.Ö. 5. yüzyıl sonlarına tarihlendirilmiştir.

Khios üretimi amphoralarda, İ.Ö. 5. yüzyıl sonlarında başlayan değişimin 4. yüzyıla birlikte daha da hızlandığı görülebilmektedir. Bu değişim özellikle dip formlarında daha rahat bir şekilde izlenir. İ.Ö. 4. yüzyılın son çeyreğinden itibaren belirginleşmeye başlayan

²¹⁹ Lawall 1995, 91-92; Lawall 1998, 78.

²²⁰ Doğer 1991, 86, R. 76.

²²¹ Knigge 1976, 24, 151, SW 5, no. 290, Lev. 65, no. 4; 155, SW 145, Lev. 65, no. 8.

²²² Lawall 1995, 92.

²²³ Pease 1937, 301, Fig. 33, no. 202.

²²⁴ Lawall 2005a, 42-43, Fig. 3.

²²⁵ Ele geçen örnek yaklaşık olarak İ.Ö. 425 yılına verilmiştir bkz: Lawall 2006, 135, Lev. 32, Kat. No. 204.

²²⁶ Anderson 1954, 169, 175, Fig. 9g. Khios açıklarında bulunan örnek için bkz: Garnett – Boardman 1961, 111, Fig. 11, no. 30.

²²⁷ Grandjean 1992, 563, Fig. 10, no. 68.

²²⁸ Selçuk 1998, Lev. 8, no. 24.

²²⁹ Bulba 1994, Lev. 18, no. 5.

²³⁰ Şenol – Aşkın 2007, 254, no. 27.

KhiA.46'daki gibi konik dip formunun²³¹, yüzyılın içlerine doğru KhiA.47 ve 48'deki gibi uzayarak incelendiği, çapının daraldığı ve içindeki oyuğun gittikçe derinleştiği görülür. Kofina Ridge²³² ve Khios Emporio'da²³³ bulunan benzer örnekler İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarına, Odessa bölgesindeki Koshary²³⁴ ve Olbia'daki örnekler İ.Ö. 4. yüzyıl ortalarına²³⁵, Aleksandria'daki benzer dip formları İ.Ö. 3. yüzyıl içlerine tarihlendirilmiştir²³⁶. Thasos'da Silen Kapısı²³⁷ ve bir kuyuda²³⁸ bulunan benzer örnekler İ.Ö. 325-300 yıllarına tarihlenen kontekst içerisinde ele geçmiştir. Apollonia Pontika'da bir tümülüste bulunan örnekler İ.Ö. 4. yüzyılın ilk yarısına²³⁹, Starosel'deki Chetinyova Tümülüsü'nde bulunan örnek ise İ.Ö. 360-340 yılları arasında tarihlenir²⁴⁰. İ.Ö. 4. yüzyılın üçüncü çeyreğine tarihlenen Kıbrıs'ın güneyindeki Mazotos batığının kargosunun bir kısmının bu tipolojideki amphoraları içermesinin yanı sıra²⁴¹, İ.Ö. 350-330 yıllarına tarihlenen Khios A batığının kargosunun büyük bir kısmı da söz konusu amphoralardan oluşmaktadır²⁴².

KhiA.49 ve 50 katalog numaralı örneklerde, amphoraların ağız çaplarının daha da daraldığı ve silindirik boyunlarının uzadığı görülebilmektedir. KhiA.51-55 katalog numaralı örneklerde, İ.Ö. 4. yüzyıl sonu ve 3. yüzyıl başlarından itibaren karşılaşılan bir özellik olan, konik formlu kaidelerin incelererek içlerinin dolduğu görülür²⁴³. Ephesos Tetragonas Agorası'ndaki S-AB kuyusunun İ.Ö. 400-350 yıllarına tarihlenen ana dolgusu içerisinde benzer örnekler ele geçmiştir²⁴⁴. Halikarnasos'da kuyu buluntusu olan tam örnekler ile²⁴⁵, Panskoe I Nekropolisi'nde çocuk mezarı olarak kullanılan tam örnekler²⁴⁶ İ.Ö. 4. yüzyılın üçüncü çeyreğine, Kourion'da bir mezar buluntusu olan örnekler İ.Ö. 300 yıllarına²⁴⁷, Thasos'da bulunan örnekler ise yaklaşık olarak İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarına tarihlenir²⁴⁸. Antalya Düzlerçamı'ndaki bir yer altı oda mezarında benzer bir Khios amphorası İ.Ö. 4. yüzyıl

²³¹ Lawall 1999, 193, dn. 41.

²³² Anderson 1954, 169, 175, Fig. 9h, l.

²³³ Boardman 1967, 179, Fig. 126, no. 945, 947-948.

²³⁴ Mateevici – Redina 2010, 58, Lev. 28

²³⁵ Lawall et al. 2010, 364, Lev. 292, L-31.

²³⁶ Şenol 2007, 115-116, 124, Fig. 10, 12-16.

²³⁷ Grandjean 1992, 558-559, Fig. 8, no. 58-59 (Silen Gate).

²³⁸ Blondé – Muller – Mulliez 1991, 231, Fig. 8, no. 50 (Public Well).

²³⁹ Petrova 2011, 104, 109, Fig. 3, no. 20, 22.

²⁴⁰ Tzochev 2011, 16-17, Fig. 4.

²⁴¹ Demesticha 2011, 41-45.

²⁴² Foley et al. 2009, 288, Fig. 12.

²⁴³ Şenol 2007, 106.

²⁴⁴ Lawall 2006, 135, Lev. 33, Kat. no. 210.

²⁴⁵ Nørskov – Lund 2002, 159, Lev. 30-31, H34A-B, H36, 38-40.

²⁴⁶ Monachov – Rogov 1990, 138-139, Lev. 5, no. 34-36.

²⁴⁷ McFadden 1946, 471, Fig. 13, no. 19.

²⁴⁸ Blondé – Muller – Mulliez 1991, 227, 232, Fig. 7, no. 48-49.

sonlarına tarihlenen kontekst ile birlikte ele geçmiştir²⁴⁹. Dura Europhos²⁵⁰, Ashkelon²⁵¹, Aleksandria²⁵², Khios²⁵³, Troia²⁵⁴ ve Daskyleion'da²⁵⁵ ele geçen bu tipolojideki Khios amphoraları farklı müze koleksiyonlarında da yer almaktadır²⁵⁶.

Tepecik Bey Yerleşimi kazılarında ele geçen KhiA.56 katalog numaralı deforme olmuş ağız parçası dikkat çekicidir (Fig. 13-15). Şişkin boyunlu Khios amphorası tipolojisinde olan bu ağız parçasının fırında cüruflaşmış olabileceğini söylememiz mümkün gibi görünse de sonradan yangın gibi yüksek ısı göreceği bir ortamda cüruflaşmış olabileceğini de göz ardı etmemek gerekir. Bu durumda eser Patara'daki amphora üretiminin göstergesi olan bir atık mıdır yoksa sonradan deformasyona uğramış bir örnek midir sorusu akıllara gelir. Örneği bir üretim atığı olarak düşündüğümüzde bugüne kadar Khios Adası dışında ele geçmiş tek örnek olarak değerlendirmek gerekir²⁵⁷. Ancak benzer ya da farklı formlarda amphora parçalarına ait üretim atıklarıyla Patara'da henüz karşılaşılmamış olması bu konuda temkinli yaklaşmamızı gerekli kılar. Konuya bu açıdan bakıldığında Khios taklidi üretim için yeterli kanıt yok gibi görünür. Fakat söz konusu amphora parçasının bulunduğu alanda geç Arkaik Dönem'e tarihlenen farklı formdaki günlük kullanım kapları ile çatı kiremitlerine ait üretim atıklarının ele geçmesi (Fig. 16) ve herhangi bir yangın katmanına rastlanılmaması bir üretimin var olabileceğini de düşündürür. KhiA.56'nın ağız kenarında oluşan deformasyon fırınlama esnasında, hamur içerisinde kalan hava kabarcığının patlaması sonucunda oluşmuş gibidir (Fig.13-15)²⁵⁸. Deformasyonun olduğu yerdeki izden dolayı (Fig. 15) muhtemelen fırın içerisinde ızgara altına (yanma odasına) düşmüş olmalıdır. Yine yüksek ısıdan dolayı ağız kenarında bulunan bant boya camlaşarak yeşilimsi bir renk almıştır. Eser üzerinde yapılan arkeometrik analizler sonucunda, yapısında kuvars, çört ve plajiyoklas bulunduğu saptanmıştır (Ek 2, Tablo 5). Patara ve yakın çevresindeki yerel killerden alınan numunelerle KhiA.56 arasında yapılan arkeometrik analizler sonucunda bu örneğin yapısal olarak Lykia Bölgesi'ne bağlanabileceğini görülmüştür (Ek 2, Şekil 18). KhiA.56 ile birlikte herhangi bir deformasyona uğramamış şişkin boyunlu bir Khios amphorasına ait ağız parçasına da analiz

²⁴⁹ A. Tosun, "Düzlerçami, Karaman Mahallesi 177 Ada, 14 Parsel Kurtarma Kazısı", 17. MüzeKKS, 2009, 112, Res. 2-3.

²⁵⁰ Alabe 1992, 52, Fig. 2.

²⁵¹ Zemer 1978, 37, no. 31.

²⁵² Şenol 2007, 118, 125, Fig. 20.

²⁵³ Boardman 1967, 179, Fig. 126, no. 952A-B.

²⁵⁴ Lawall 1999, 208, Fig. 8, no. 56.

²⁵⁵ Atila 2003, 139, Şek. 8, Kat. No. 21.

²⁵⁶ Müzelerdeki amphoralar karşılaştırma için iyi örnek olmalarına karşın tarihlendirilebilir kontekstlerden ele geçmemişlerdir. Farklı müze koleksiyonlarındaki örnekler için bkz: Alpözen 1975, 19, Şek. 3; Şenol 2003, 54; Kassab-Tezgör – Lemaître – Pieri 2003, 191, 197, no. 9.

²⁵⁷ Khios Adası'nda bulunan üretim atıkları için bkz: Tsaravopoulos 1986, 138-139, Lev. 30-31.

²⁵⁸ Seramik sanatçısı Tufan Dağistanlı ile yapmış olduğumuz görüşmede amphora parçasının fırınlama esnasında gerçekleşen bir problemin kanıtı ve üretim atığı olabileceği belirtilmiştir.

yapılmış (KhiA.18) ve bu iki örnek birbiriyle karşılaştırılmıştır (Ek 2, Şekil 15-16). Bu karşılatırmalar sonucunda örneklerin petrografik olarak birbirinden ayrıldığı ancak kimyasal yapılarının benzeştiği ortaya çıkmıştır. Bu analiz ve karşılatırmalara ek olarak KhiA.56 katalog numaralı örnek, B. Ünlütürk tarafından Patara'daki bazı üretim atığı seramikler üzerine yapılan arkeometrik analizlerle de karşılaştırılmıştır (Ek 2, Tablo 9)²⁵⁹. Bu karşılatırmalar sonucunda, KhiA.56 ile (APT-B50b) B. Ünlütürk'ün çalışmasında değerlendirmeye alınan MUM-1 ve MUM-2 numaralı üretim atığı örneklerin eser elementteki genel benzerliği daha net gözlenebilmiştir. Yaptığımız çalışmalar her ne kadar KhiA.56'yı üretim atığı olarak değerlendirmemizi olanaklı kılssa da yukarıda değinildiği üzere, bu konuda daha fazla kanıtı ihtiyaç vardır. Tepecik Akropolisi'nde üretim atığı seramik parçalarının da gösterdiği üzere en azından geç Arkaik Dönem'de kentte bir seramik üretiminden bahsetmek mümkündür, ancak Patara'da Khios taklidi amphora üretimi yapılmış olabileceği konusunda ilerleyen çalışmalarda elde edilecek veriler kesin sonuçlara varmamıza olanak sağlayabilir.

3.2. Klazomenai Amphoraları

Arkaik Dönem'in Khios ile birlikte en önemli ticari amphora üreticileri arasında yer alan Klazomenai'de İ.Ö. 7. yüzyıl ortalarında başlayan amphora üretiminin İ.Ö. 5. yüzyıl başlarına kadar devam ettiği bilinmektedir²⁶⁰.

Erken dönem örneklerinde gerek bezeme gerekse form açısından Khios amphoraları ile ayırt edilemeyecek kadar benzerlikler gösteren Klazomenai amphoraları genel olarak; silindirik boyuna, dışa taşkın ağız kenarına, ovoid gövdeye ve Khios amphoralarına oranla daha geniş içi boş kaideye sahiptir. Bezeme şemasında da Khios amphoralar ile benzerlikler gösteren Klazomenai amphoralarında genelde; ağız kenarlarında bir, omuzlarının üst bölümünde iki, gövdelerinin alt bölümünde bir adet kırmızımsı renklerde boya bantları görülür. Bununla birlikte, Khios amphoralarının erken serilerinde görülen kulplar üzerinden başlayarak gövde altına kadar inen düşey boya bantları da Klazomenai amphoralarının genel bir özelliği olarak karşımıza çıkar²⁶¹.

1980'li yılların başına kadar Klazomenai ile ilişkilendirilmeyen ve İon ya da Khios kökenli olarak belirtilen bu amphoralar²⁶² P. Dupont tarafından, Klazomenai ve Histria buluntusu örnekler üzerinde yapılan kil analizleri sonucunda ilk kez Klazomenai ile

²⁵⁹ Ünlütürk 2011, 110 vdd.

²⁶⁰ Doğer 1988, 49, 74; Sezgin 2004, 169-183; Sezgin 2009, 52, 103.

²⁶¹ Cook – Dupont 2003, 153, Fig. 23.3; Sezgin 2009, Lev. 1-31.

²⁶² Anderson 1954, 168; Zeest 1960, 71-72, Lev. 2, no. 6a-c.

ilişkilendirilmiştir²⁶³. Ardından E. Doğer tarafından 1980’li yılların ortalarında yapılan çalışmalarda bu formdaki amphoraların üretiminin Klazomenaide gerçekleştiği kesinlik kazanmıştır²⁶⁴.

Klazomenai amphoraları üzerinde ilk detaylı çalışmaları gerçekleştiren E. Doğer, bu amphoraları dört farklı tipolojide sınıflandırmıştır (Klaz. I-IV)²⁶⁵. E. Doğer’in ardından P. Dupont, yeni bir tipoloji önerisi getirerek Klazomenai amphoralarını beş farklı tipte sınıflandırmıştır (Tip A-E)²⁶⁶. Son yıllarda Y. Sezgin tarafından yapılan geniş kapsamlı çalışmada, Klazomenai ve farklı tüketim merkezlerindeki güncel verilere dayanılarak Klazomenai amphoraları yedi farklı grup altında incelenmiştir (KLA1-7)²⁶⁷.

Patara’da yapılan çalışmalarda şimdiye kadar dördü ağız, biri dip olmak üzere toplam beş adet Klazomenai amphora parçası ele geçmiştir. Örneklerin tümü Tepecik Bey Sarayı buluntusudur.

Hafif dışa açılan, oturma düzlemi düzleştirilmiş, geniş oyuklu ve silindir formluyla KlzA.1 katalog numaralı örnek Patara’da bulunan Klazomenai amphoraları arasındaki en erken dip/kaide olarak karşımıza çıkar ve sergilediği bu form özellikleriyle E. Doğer’in 3. tipine²⁶⁸, Sezgin’in ise 1. tipine girer²⁶⁹. Söz konusu dip/kaide parçası Tepecik Bey Sarayı’nın doğusunda bulunan ve İ.Ö. 500-400 yıllarına tarihlenen yapının ikinci evresine ait teras duvarının²⁷⁰ dolgusu arasında ele geçmiştir. Bu nedenle KlzA.1’in tarihlendirilmesinde buluntu konteksti kesin bir veri verememektedir. Kontekstleri kesin bir tarih veremeyen amphoraların tarihlendirilmesinde stilistik karşılaştırmalar yapılmıştır. Klazomenai Akpınar Nekropolisi’nde bulunan benzer örnekler buluntu kontekstleriyle sağlıklı bir şekilde tarihlendirilmişlerdir. Benzer formdaki amphoralar, yanlarında bulunan yonca ağızlı oinokhoe²⁷¹ ve halka askos gibi seramikler yardımıyla İ.Ö. 630-600 yılları arasına tarihlendirilmiştir²⁷². Salamis’de bulunan benzer örnekler de stilistik karşılaştırmalar sonucu İ.Ö. 7. yüzyıl sonlarına tarihlendirilmiştir²⁷³.

²⁶³ Dupont 1982, 200; Dupont 1983, 25-26.

²⁶⁴ Doğer 1988, 42-86. Klazomenai buluntusu üretim atığı örnekler için bkz: Doğer 1986, 465, Fig. 11.

²⁶⁵ Doğer 1988, 42-74.

²⁶⁶ Cook – Dupont 2003, 154-155.

²⁶⁷ Sezgin 2009, 52-101.

²⁶⁸ Doğer 1988, Şek. 8, no. 19.

²⁶⁹ Sezgin 2004, 170-172; Sezgin 2009, 55-56.

²⁷⁰ Işın 2010a, 100.

²⁷¹ Hürmüzlü 2003, 117.

²⁷² Sezgin 2009, 58.

²⁷³ Calvet – Yon 1977, 18, Lev. 10, 105-106.

Yüksek bant formunda hafif dışa çıkıntılı ve dış yüzü bombeli ağız kenarına, ağızdan omuzlara doğru hafif daraldığı anlaşılan boyuna ve ağzın altından çıkıp yay formu çizerek omuzlara inen basık elips kesitli kulplara sahip KlzA.2 katalog numaralı örnek Patara'da bulunmuş Klazomenai amphoralarına ait ağız parçalarından birisidir. İyi pişmiş, sert dokulu, küçük gözenekli, ince kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamura sahip örneğin açık kahverengi hamuru ve ince bir şekilde uygulanmış pembe astarı bulunur. Eserin ağız kenarında kırmızı renkte boya bandı görülür. KlzA.2 katalog numaralı örneğin beraberinde bulunan seramik parçaları İ.Ö. 7. yüzyıl sonundan İ.Ö. 6. yüzyılın sonuna kadar geniş bir zaman aralığını kapsamaktadır²⁷⁴. Bu nedenle örneğin tarihlendirilmesinde buluntu konteksti kesin bir veri verememektedir.

KlzA.3-5 katalog numaralı örnekler ağız kenarı-boyun parçası olarak ele geçmiştir. Kalın, dışa taşkın ve aşağıya sarkık ağız kenarları bulunan örneklerin tümünde ağız kenarından daralarak inen boyun görülebilmektedir. Örneklerin tümünün iyi pişmiş, orta sertlikte, gözenekli, ince kum tanecikli, kireç parçacıklı ve az mika katkılı hamurları bulunur. Açık kahverengiden (7.5 YR 6/4) kırmızımsı sarıya (5 YR 6/6) değişen hamur renkleri bulunan eserlerin hiçbirisinin ağız kenarında boya bandı görülmez. Bu, ağız kenarındaki boya uygulamanın yapılmamış olduğunu gösterebileceği gibi kolay bir şekilde aşındığı bilinen bu boyanın uygulama sonrasında zamanla aşınmış olabileceğini de gösterebilir. Örnekler içerisinde KlzA.5, yaklaşık 17 cm'lik ağız çapıyla dikkat çekmektedir. KlzA.2-5, form özellikleriyle E. Doğer'in 1. tipine²⁷⁵, Y. Sezgin'in ise 4. tipine girer²⁷⁶. Benzer örnekler Klazomenai'de İ.Ö. 7. yüzyıl sonu, 6. yüzyıl başlarına tarihlenen tabakalarda bulunmuştur²⁷⁷. Phokaia'da Orientalizan Seramik Atölyeleri'nde bulunan örnekler İ.Ö. 7. yüzyılın son çeyreğine tarihlendirilmiştir²⁷⁸. Toskanos'da bulunan benzer bir ağız parçasının İ.Ö. 675-640 yılları arasına tarihlenen tabaka 3a'dan geldiği belirtilmiştir²⁷⁹. Kommos'da, "Doğu Yunan" kökenli olabileceği belirtilen benzer ağız formuna sahip örnek, İ.Ö. 7. yüzyıl sonlarına tarihlenen bir yapı içerisinde ele geçmiştir²⁸⁰. Dakyleion'da ele geçen örnekler ise Tip II başlığı altında sınıflanarak İ.Ö. 7. yüzyıl sonu – 6. yüzyıl başlarına tarihlendirilmiştir²⁸¹.

²⁷⁴ Dündar 2012a, Kat. No. 8, 22, 27; Acar 2011, 313, Kat. No. 60.

²⁷⁵ Doğer 1988, Şek. 3, no. 8.

²⁷⁶ Sezgin 2004, 174-175; Sezgin 2009, Lev. 13, Kla4.05-10.

²⁷⁷ Doğer 1988, 49; Ersoy 1993, 397-398, Lev. 324.

²⁷⁸ Okan 2010, 22-23, 167, Lev. 1, no. 3-4.

²⁷⁹ Docter 2000, 75, Fig. 11b.

²⁸⁰ Johnston 1993, 373-377, Fig. 13c, e.

²⁸¹ Atila 2003, 49-51, Şek. 12, Kat. No. 31-32.

3.3. Lesbos Amphoraları

Arkaik ve Klasik Dönemler’de yoğun olarak üretilen, benzer forma sahip olmalarına karşın hamur renklerinin farklılığından dolayı “Gri” ve “Kırmızı (ya da kırmızımsı kahverengi)” olarak iki ana gruba ayrılan amphoralar Lesbos adası ile ilişkilendirilmektedir²⁸². En erken örneklerine, gri serilerde İ.Ö. 7. yüzyılın üçüncü çeyreğinden itibaren²⁸³, kırmızı serilerde de İ.Ö. 7. yüzyıl sonlarından itibaren karşılaşılr²⁸⁴. Aleksandria Greko-Romen Müzesi’nde bulunan örnekler aracılığıyla da, form gelişimi açısından birbirlerini yakından takip eden her iki renkteki Lesbos amphoralarının üretimlerinin yaklaşık olarak İ.Ö. 3. yüzyıl başlarına kadar devam ettiği bilinmektedir²⁸⁵.

Akdeniz ve Karadeniz’de geniş bir alanda yayılım gösteren Gri ve Kırmızı Lesbos amphoralarının kolayca tanınmalarını sağlayan karakteristik özellikleri bulunur. Dışa çekik ağız kenarı, ağız kenarı altından boyuna geçişte görülen yiv, Khios amphoralarındaki kadar olmasa da hafif şişkin bir boyun, yuvarlak kesitli yüksek baston formlu kulplar, yuvarlak omuz, şişkin gövde, incelerek sonlanan içi dolu ve düz dipli bir kaide. Özellikle erken örneklerde, kulpların omuz ile birleşim noktasında, kil ile bir kabartma çizgi şeklinde yapılmış ve “fare kuyruğu” olarak isimlendirilmiş çizgi de²⁸⁶ Lesbos amphoralarının en önemli ayırt edici özelliklerinden biri olarak karşımıza çıkar.

W. Lamb tarafından yapılan çalışmada, Antissa²⁸⁷ ve Methymna’da²⁸⁸ yoğun olarak ele geçen Gri Aiol Bukkhero seramiklerinin önemli bir üretim merkezi olarak Lesbos’un önerilmesinin ardından, gri amphoraların Lesbos adası ile ilişkilendirilmesi ilk olarak J. M. Cook tarafından yapılmıştır. J. M. Cook, Smyrna kazılarında bulunan gri amphoraları Lesbos ve batı Anadolu’daki “Gri Aiol Bukkhero” seramiklerle ilişkilendirerek gri amphoralar ile Lesbos arasındaki bağlantıyı kurmuş, V. Grace de bu görüşe katılmıştır²⁸⁹. J. M. Cook ve V. Grace’nin önerilerinin ardından, Khios’da ele geçen buluntulara dayanarak Anderson’da benzer düşüncelerini belirtmiştir²⁹⁰. 1980’li yılların ilk yarısında B. Clinkenbeard tarafından

²⁸² Clinkenbeard 1982; Clinkenbeard 1986; Johnston 1990, 42.

²⁸³ Clinkenbeard 1982, 249; Cook – Dupont 2003, 159.

²⁸⁴ Klazomenai’de bir bebek mezarı olarak kullanılan ve içerisindeki halka askos nedeniyle İ.Ö. 620-600 yıllarına tarihlenen kırmızı Lesbos amphorası bu serinin en erken örnekleri arasında bulunur; bkz: Sezgin 2009, 393.

²⁸⁵ Şenol 2007, 113-114, 127, Fig. 41.

²⁸⁶ Grace 1979a, Fig. 53; Clinkenbeard 1986, 355, Fig. 1.

²⁸⁷ W. Lamb, “Antissa”, BSA 31, 1930/1931, 166-178; W. Lamb, “Antissa”, BSA 32, 1931/1932, 51-56.

²⁸⁸ W. Lamb, “Grey Wares from Lesbos”, JHS 52/1, 1932, 5-11.

²⁸⁹ Clinkenbeard 1982, 252-253, dn. 29.

²⁹⁰ Anderson 1954, 139. Gri amphoraların Lesbos ile ilişkilendirilmesi ile ilgili tarihçe için bkz: Clinkenbeard 1982, 252-254.

Lesbos amphoraları üzerine yapılan geniş kapsamlı çalışmada, özellikle gri amphoralar için karakteristik bir özellik olan “fare kuyruğu” çizgisinin Antissa’da ve yakın civarından bulunan Gri Aiol Bukkhero seramiklerinde de görüldüğü belirtilmiştir. Ancak B. Clinkenbeard, gri amphoraların Lesbos’da üretildiğine dair fırın atığı ya da üretim alanlarını gösteren kanıtları ortaya koyamamıştır²⁹¹. Bunun yanında, J.-Y. Empereur tarafından Lesbos’da gerçekleştirilen yüzey araştırmaları sırasında, Ada’da İ.Ö. 4. yüzyıl ve hemen sonrasında amphora üretiminin olduğu, Lesbos’un farklı bölgelerinde ele geçen üretim artığı amphora ve fırınlar ile tespit edilmiştir²⁹². P. Dupont ise, gri amphoraların üretimi için Lesbos’un yanı sıra, Ada’nın geniş bir peraiasının bulunduğu Aiolis Bölgesi’ne de dikkat çekmiştir²⁹³.

Gri Lesbos amphoralarına oranla, Kırmızı Lesbos amphoralarının üretim merkezleri üzerine yapılan tartışmalar farklı hipotezleri beraberinde getirmiştir. Temelde İ.Ö. 6. yüzyıl sonu, 5. yüzyıl başlarına tarihlenen gri Lesbos amphoralarının özelliklerini taşıyan, ancak detayda farklılıklar gösteren küçük boyutlu kırmızı amphoraların Thasos’da üretildikleri yolunda görüşler bulunmaktadır. B. Clinkenbeard tarafından ortaya atılan bu hipotez, Thasos’da bulunan ve muhtemelen fırınlama öncesi taşımadan kaynaklanan ağız kenarındaki form bozukluğu nedeniyle “üretim atığı” olarak nitelendirilen bir amphoranın da içinde bulunduğu bir grup amphorayla da desteklenmeye çalışılmıştır²⁹⁴. Bunun yanı sıra, söz konusu bu amphoraların nadir de olsa boyunlarına uygulanan mühürlerdeki sembollerin Thasos amphoralarının mühürlerinde de kullanılması, bu hipotezin destekleyici bir diğer önerisi olarak ileri sürülmüştür²⁹⁵.

Gri amphoralara oranla küçük boyutlu olan ve oksidasyon işleminin daha fazla yapıldığı “kırmızı” renkli Lesbos amphoralarının isimlendirmeleri ile ilgili farklı görüşler bulunmaktadır. I. B. Zeest, bu örneklerin diplerinin gri örneklere göre farklı olmasından dolayı “tumbler-bottomed”²⁹⁶, B. Clinkenbeard ise boyutlarının gri örneklere oranla küçük olmasından dolayı “fractional red”²⁹⁷ olarak isimlendirmiştir. Hamur renklerinin farklılığının

²⁹¹ Clinkenbeard 1982, 258-259.

²⁹² J.-Y. Empereur’dan aktaran; Şenol 2007, 114, dn. 73.

²⁹³ Cook – Dupont 2003, 158.

²⁹⁴ Clinkenbeard 1986, 354, 357, Fig. 8. Thasos’daki üretimin bir kanıtı olarak ileri sürülen amphoralar arasındaki bir örneğin ağzında oluşan “defo”, söz konusu örneğin farklı bir yerden Thasos’a ithal edilmesine engel olacak bir fiziksel bozukluğu göstermemektedir. Şenol’un da dediği gibi (Şenol 2007, 111), “...amphoraların kapasitesinin standart dışı olması ya da sızdırması gibi önemli bir sorunu olmaması durumunda antik dönem ticaretinde kullanıldıkları bilinmektedir...”.

²⁹⁵ Clinkenbeard 1986, 358.

²⁹⁶ Zeest 1960, 74, Lev. 3, no. 9a-b.

²⁹⁷ Clinkenbeard 1986, 354

yanı sıra, yapılan analizler bu amphoraların hamurlarındaki katkı maddelerinin de farklılıklar gösterdiğini belirlemiştir²⁹⁸.

Lesbos'a atfedilen iki farklı renk ve boyuttaki amphoraların taşıdıkları ürünlerle ilgili olarak da farklı öneriler bulunmaktadır. A. Johnston, Aegina Aphaia Tapınağı'nda sadece kırmızı renkli Lesbos amphoraların bulunmasından yola çıkarak gri amphoraların şarap, kırmızı amphoraların ise zeytinyağı taşımacılığında kullanılmış olabileceğini belirtir²⁹⁹. Mısır'da bulunan bir papyrus'da ise Lesbos amphoralarının beyaz ve kahverengi olarak iki farklı renginden bahsedilirken bu amphoraların şarap ve salamura zeytin için kullanıldıkları belirtilmiştir³⁰⁰. P. Dupont ise daha makul bir şekilde, Lesbos ve Peraia'sının sadece şarap yapımına uygun olmadığını, zeytinyağının da söz konusu bölge ekonomisinde önemli bir rolü olmasından yola çıkarak, bu amphoraların birden fazla ürünün taşınmasında kullanılmış olması gerektiğinden bahseder³⁰¹.

Son yıllarda yapılan çalışmalarda, Lesbos amphoralarının sadece gri ve kırmızı renkte olmadıkları anlaşılmıştır. Troia buluntusu bazı Lesbos amphoraların açık kahverengi ve beyaz hamurlarının olması³⁰², Aleksandria buluntusu Lesbos amphoralarının da kırmızımsı kahverengi ve pembe renkli olmaları³⁰³ bu tipolojideki amphoraların sadece bir merkezde değil, Lesbos'un Peraiası'nda henüz belirlenmemiş bir bölgede üretilmiş olabileceğini düşündürmüştür³⁰⁴.

Lesbos amphoraların içerisindeki en erken seri olarak ortaya çıkan gri amphoraların tipolojik olarak sınıflandırılması üzerine son yıllarda bazı çalışmalar yürütülmüştür. B. Clinkenbeard, gri amphoraları; boylarının uzaması, kulpların ağız kenarıyla olan bağlantıları, kulpların boynun alt bölümüyle olan bağlantıları, kaidelerin zaman içerisindeki çaplarının değişimi ve boyunların şişkinleşmesi gibi beş temel değişimden yola çıkarak form gelişimini tanımlamaya çalışmıştır³⁰⁵. M. Lawall ise, B. Clinkenbeard'ın beş temel ölçütünün sadece son üçünden yola çıkarak gri Lesbos amphoralarını üç tipolojiye (Grey/1-2-3) ayırmıştır³⁰⁶. Son

²⁹⁸ Dupont 1982, 202-203; Clinkenbeard 1982, 253-254, dn. 41; Whitbread 1995, 158-164.

²⁹⁹ Johnston 1990, 41-42.

³⁰⁰ Şenol 2007, 114, dn. 72.

³⁰¹ Cook – Dupont 2003, 162.

³⁰² Lawall 2002, 200, 227, Fig. 6, no. 8-10, 13.

³⁰³ Şenol 2007, 114.

³⁰⁴ Şenol 2007, 112.

³⁰⁵ Clinkenbeard 1982, 250-252.

³⁰⁶ Lawall 1995, 198-204.

yıllarda konu üzerine Y. Sezgin tarafından yapılan çalışmada söz konusu amphoralar beş ayrı tip (GLes 1-5) altında incelenmiştir³⁰⁷.

Gri serilere oranla küçük boyutlu olmaları, dar ve silindirik dip/kaideler gibi detaylarındaki bazı farklılıklardan dolayı ayrı bir seri olarak sınıflanan ve renginden dolayı kırmızı olarak isimlendirilen Lesbos amphoralarının form gelişiminde de, gri seridekiler gibi bir yöntem izlenmiştir. M. Lawall çalışmasında kırmızı Lesbos amphoralarını iki ayrı tipolojiye (Red/1-2)³⁰⁸, Y. Sezgin ise üç ayrı tipolojiye (KLes1-3) ayırmıştır³⁰⁹.

Patara’da bugüne kadar yapılan çalışmalarda biri ağız parçası olmak üzere toplam dört adet Lesbos amphora parçası bulunmuştur. Tümü Tepecik Bey Sarayı kazılarında ele geçen örnekleri kırmızı Lesbos amphoraları grubunda değerlendirmek mümkündür.

LesA.1-2 katalog numaralı örnekler Patara’da şimdiye kadar bulunan en erken tarihli kırmızı Lesbos amphoralarına ait dip parçalarıdır. Gövde ile kesintisiz bir şekilde birleştiği görülebilen örneklerin alt bölümlerinin LesA.1’de sığ oyuklu, LesA.2’de ise oyuksuz ve yuvarlaklaştırılmış olduğu görülmektedir. Benzer örnekler Y. Sezgin tarafından “KLes2”³¹⁰, M. Lawall tarafından ise “Red/1” olarak sınıflandırılmıştır³¹¹. Her iki örneğin hamurları iyi pişmiş, sert dokulu, iri kum tanecikli, çok az kireç parçacıklı ve yer yer mika katkılıdır. LesA.1’de hamur kırmızımsı sarı, LesA.2’de ise olasılıkla fırında maruz kaldığı yüksek ısıdan dolayı kırmızımsı kahverengidir.

Benzerlerine farklı birçok yerleşimde rastlanılan bu tipolojideki amphoraların Phokaia açıklarında denizden bulunan tam bir örneği İ.Ö. 550-525 yıllarına³¹², Atina Agorası’nda geç Arkaik Dönem’e tarihlenen bir kuyu içerisinden gelen benzer örnekleri İ.Ö. 520-480 yılları arasına³¹³, Aegina Aphaia Tapınağı’ndan ele geçen benzer formdaki örnekleri ise İ.Ö. 500 yılı civarına tarihlendirilmiştir³¹⁴. M. Lawall, Gordion buluntularını yayınladığı çalışmada, benzer dipleri İ.Ö. 500 yılından öncesine tarihler³¹⁵.

³⁰⁷ Sezgin 2009, 373-390.

³⁰⁸ Lawall 1995, 205.

³⁰⁹ Sezgin 2009, 390-404.

³¹⁰ Sezgin 2009, 394-395.

³¹¹ Lawall 1995, 205.

³¹² Sezgin 2009, 419, Lev. 115, KLes2.01.

³¹³ Roberts 1986, 64-65, Fig. 41, no. 411.

³¹⁴ Johnston 1990, 41-42, Fig. 3, no. 49.

³¹⁵ Lawall 2010a, 161, Lev. 93, no. 2.

Karadeniz'in kuzeyinde, Torikos buluntusu olan çok sayıdaki benzer örnek İ.Ö. 6. yüzyıl sonu, 5. yüzyıl başına tarihlenen tabakalar içerisinde ele geçmiştir³¹⁶. Yine Karadeniz'de, Rassvet'de bir mezar olarak kullanılan tam bir örnek, beraberinde ele geçen masa amphorası ile birlikte İ.Ö. 6. yüzyılın sonlarına, Patray'da ele geçen örnek beraberinde bulunan farklı tipolojideki ticari amphoralar sayesinde İ.Ö. 6. yüzyıl sonu, 5. yüzyıl başına, Berezan'da bir kuyu buluntusu olan örnekler ile Olbia'da ele geçen örnekler de İ.Ö. 5. yüzyılın başlarına tarihlendirilmiştir³¹⁷.

LesA.3-4 Patara'da bulunan Lesbos amphoraları içerisindeki ağız parçalarıdır. Dışa yuvarlatılmış ağız kenarına sahip örneklerin, ağız kenarının altından boyuna geçişte silmesi ve ağız kenarından başlayan, yuvarlak kesitli baston formlu güçlü kulpları bulunur. LesA.3'ün çok iyi pişmemiş kırmızımsı sarı renkli hamuru, iri kum tanecikli, yer yer kireç parçacıklı ve bol mika katkılıdır. LesA.4'de ise iyi pişmiş kum ve kireç tanecikli hamur bulunur. Kırmızı Lesbos amphoralarının son serisi içerisinde yer alan LesA.3'ün kulplarının dışa yuvarlatılmış ağız kenarına bağlanması bu seride çok sık görünen bir özellik değildir. M. Lawall, gri ve kırmızı Lesbos amphoralarının benzer formda olmalarına rağmen belirli bazı ayrıntılarda farklılaştığını belirtmektedir. Özellikle kırmızı amphoralarda kulpların ağız kenarının altında boyuna bağlandığını belirtir³¹⁸. Ancak Patara buluntusu kırmızı Lesbos amphorasına ait ağız parçası bu şekilde bir genellemenin yapılamayacağını ve gri amphoralarda görülen kulp-ağız bağlantısının kırmızı amphoralarda da uygulanmış olduğu göstermiştir. Bu bağlamda, söz konusu örnek aynı ağız-kulp bağlantısına sahip kırmızı Lesbos amphoralarıyla olduğu gibi benzer ağız-kulp bağlantısına sahip gri Lesbos amphoralarıyla da karşılaştırılmıştır.

LesA.3'ün Atina Agorası'nda bulunan gri renkli benzer bir örneği İ.Ö. 5. yüzyıl ortalarına tarihlenen bir kuyudan³¹⁹, Klazomenai³²⁰ ve Daskyleion'da³²¹ ise İ.Ö. geç 6., erken 5. yüzyıla tarihlenen tabaka içerisinde bulunmuştur. Kerameikos'da mezar olarak kullanılan benzer örnekler İ.Ö. 470-460 yılları ile İ.Ö. 5. yüzyılın ikinci yarısının sonlarına³²², Gordion'daki

³¹⁶ Onayko 1980, 147, Fig. 7, no. 57, 60.

³¹⁷ Rassvet örnekleri için bkz: Monachov 1999a, 81-82, Fig. 20, no. 2. Patray örnekleri için bkz: Monachov 1999a, 78-79, Fig. 18, no. 5. Berezan örnekleri için bkz: Monachov 1999a, 69-72, Fig. 14, no. 9-10, 14. Olbia örnekleri için bkz: Monachov 1999a, 80, Fig. 19, no. 3. Patray'da ele geçen bazı örnekler ise, beraberinde bulunan şişkin boyunlu Khios amphoraları ile birlikte İ.Ö. 5. yüzyılın ikinci çeyreğine tarihlendirilmiştir bkz: Abramov 1994, 128, 140, Fig. 11.

³¹⁸ Lawall 1995, 204,

³¹⁹ Grace 1953b, 103, Fig. 5.148.

³²⁰ Doğer 1988, 126, 251, Fig. 44, no.111.

³²¹ Koçak-Yaldır 2011, 367-368, Fig. 2, L5. Kulp bağlantıları Patara örneğine çok benzer Dakyleion buluntusu kırmızı bir Lesbos amphorası İ.Ö. 6. yüzyılın ikinci yarısına tarihlendirilmiştir bkz: Atila 2003, 67-68, Şek. 18, Kat. No. 50.

³²² Knigge 1976, 132, no. 188, Lev. 56.6; 138, no. 21, Lev. 59.1.

örnek ise İ.Ö. 5. yüzyılın içlerine tarihlendirilmiştir³²³. Azov Denizi'ne kıyısı olan Ziuk'da ele geçen kırmızı Lesbos amphorasına ait bir ağız ve boyun parçası İ.Ö. 5. yüzyılın ikinci çeyreğine tarihlenmiştir³²⁴. Karadeniz'in doğusunda, Kolkhis Bölgesi'ndeki Pichnavari Nekropolü'nde bulunan benzer bir örnek için İ.Ö. 5. yüzyıl gibi geniş bir zaman aralığı önerilmiştir³²⁵. LesA.4'ün, Olbia³²⁶ ve Rassvet'de³²⁷ bulunan benzerleri ise İ.Ö. 6. yüzyılın son çeyreği ve 5. yüzyıl başlarına tarihlendirilir.

Altı düzleştirilmiş ve incelik uzamış LesA.4, Patara'da bulunmuş Lesbos amphoraları içerisindeki en geç örnektir. İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli ve mika katkılı sarımsı kırmızı renkli hamura sahiptir. Küçük boyutlu olduğu anlaşılan amphoranın, Aleksandria Greko-Romen Müzesi'nde İ.Ö. 3. yüzyıl başlarına tarihlendirilmiş çok sayıda tam benzeri bulunmaktadır³²⁸. B. Clinkenbeard tarafından “fractional red” olarak isimlendirilen Korinth buluntusu bir paralel İ.Ö. 325-300 yıllarına tarihlendirilmiştir³²⁹. LesA.4 katalog numaralı örneğin tarihlendirilmesinde benzerleriyle yapılan karşılaştırmaların yanı sıra, ağırlıklı olarak İ.Ö. 4. yüzyıl başı ile İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısına tarihlenen çok sayıda önemli buluntunun ele geçtiği bir depoda bulunması da söz konusu amphorayı İ.Ö. 4. yüzyıl içlerine tarihlenemeyen hale getirmiştir³³⁰.

3.4. Samos – Zeest/Samos Amphoraları

Antik dönemde şaraplarından çok üretmiş olduğu kaliteli zeytinyağı ile³³¹ pazarda kendine yer edinen Samos Adası'nın, zeytinyağı ihracatında kullanıldığı düşünülen amphoralarının³³² üretimine İ.Ö. 7. yüzyıl sonlarında başladığı düşünülmektedir³³³. Dışa çekik ağız kenarına, kısa ve dışa doğru açılan boyuna, gövdenin en geniş yerini oluşturan yukarı çekilmiş omuzlara, dibe doğru hızla daralan ovoid gövdeye sahip bu amphoraların genelde içi boş geniş kaideleri ve omuz ortasından çıkan yay formu kısa kulpları bulunur. Boyun-omuz geçişinde bulunan belirgin profilleri karakteristiktir.

³²³ Lawall 2010a, 161, Lev. 93, no. 4.

³²⁴ Abramov – Maslennikov 1991, 234-235, Fig. 1, no. 7

³²⁵ Kacharava 1995, 65, Fig. 3.

³²⁶ Monachov 1999a, 55, Fig. 8, no. 3.

³²⁷ Monachov 1999a, 82, Fig. 20, no. 1.

³²⁸ Şenol 2007, 127-128, Fig. 41-46.

³²⁹ Clinkenbeard 1986, 354-355, 361, Fig. 6, no. 5.

³³⁰ Söz konusu yapıda ele geçen seramik buluntular için bkz: Işın 2008, 157-172; Dündar – Işın 2012.

³³¹ Strabon Samos Adası'nın iyi şarap üretmediğinden bahseder bkz: Strabon XIV.1.15.

³³² Grace 1971, 79; Monachov 2003, 25.

³³³ Grace 1971, 70-71; Dupont 1982, 207; Cook – Dupont 2003, 164; Monachov 2003, 26.

Samos amphoraları ilk kez I. B. Zeest tarafından tanımlanmış³³⁴, ardından da V. Grace tarafından tipolojileri oluşturulmuştur³³⁵. P. Dupont ise, V. Grace'nin elde ettiği sonuçlar doğrultusunda bu tipolojileri geliştirmiştir.³³⁶ Samos amphoraları bazı çalışmalarda ise, özellikle Arkaik Dönem'deki formlarının Miletos Amphoraları ile olan benzerliğinden dolayı "Samos-Miletos" amphoraları olarak da gruplandırılmışlardır³³⁷.

Samos amphoralarının hamurları V. Grace tarafından; genelde kırmızı ya da oldukça koyu kırmızı renkli, bazen kahverengimsi ya da grimsi çekirdekli olarak tanımlanmış, yüzey renginin devetüyü ya da sarımsı renkli olduğu belirtilmiştir. Mika'nın ise yüzeyde bile daima görülebildiği belirtilmiştir³³⁸. P. Dupont ise V. Grace'den farklı olarak, Samos amphoralarının değişken kil yapısına sahip olduğunu, hamurlarının mikalı ya da mikasız, renklerinin de açık kahverengiden turuncu-kahverengiye kadar değişebildiğini belirtmiştir³³⁹. I. K. Whitbread tarafından yapılan petrografik analizlerde ise, Samos amphoralarının açık kırmızı renkli (2.5 YR 6/6) bazen de kahverengimsi kırmızı renkli olduğu (2.5 YR 5/4) ve baskın bileşiminin ise gümüş mika olduğu belirtilmiştir³⁴⁰.

Samos amphoralarının formlarında özellikle İ.Ö. 6. yüzyıl sonu, 5. yüzyıl başlarından itibaren önemli değişimler gözlenmekte, Arkaik Dönem boyunca görülen kısa ve şişkin gövde formunun İ.Ö. 5. yüzyıl içinde uzayıp incelendiği görülmektedir. Klasik Dönem boyunca kullanılacak olan Samos amphoralarında badem ya da dipçik formu ağız kenarı, kısa silindirik formu boyun, uzayıp incelmış ovoid gövde, dar ve sığ oyuklu kaide yaygın bir şekilde görülmektedir. Erken örneklerle oranla uzamış olan oval kesitli kulpları ise ağız kenarının altından başlayarak omuzlara iner³⁴¹. Bununla birlikte, yukarıda tanımlanan ve Samos'a atfedilen bu Klasik Dönem formunun Samos haricinde, özellikle güney İonia'da farklı merkezlerde üretilmiş olduğu son yıllarda yapılan çalışmalarda ortaya konulmuştur. İ.Ö. 425 yıllarına tarihlenen Tektaş Burnu Batığı'nda, yukarıdaki tanımlara uyan ve bu yüzden "pseudo-Samos" olarak isimlendirilen amphoralar bulunmuştur. Boyunlarında görülen EPY

³³⁴ Zeest 1960, 70, Lev. 1-3.

³³⁵ V. Grace aynı zamanda Samos amphoralarını İ.Ö. 5. yüzyıla tarihlenen Samos sikkeleriyle de ilişkilendirmiştir bkz: Grace 1971, 52-95.

³³⁶ Cook – Dupont 2003, 164-169.

³³⁷ Lawall 1995, 176; Johnston 1990, 47. Klasik Dönem örnekleri için bkz: Carlson 2003, 590, Fig. 11.

³³⁸ Grace 1971, 72-73.

³³⁹ Cook – Dupont 2003, 165.

³⁴⁰ Whitbread 1995, 126.

³⁴¹ Grace 1971, 76, Fig. 3.

kısaltmalı mühürleri, bu formun aynı zamanda Erythrai'de de üretilmiş olabileceğini göstermiştir³⁴².

İ.Ö. 4. yüzyılla birlikte, Anadolu'nun tüm güneybatısında olduğu gibi, Samos'ta da mantar ağızlı forma sahip amphoraların üretildiği düşünülmektedir. V. Grace tarafından yapılan çalışmada, mantar formlu ağza sahip amphoraların kulplarında görülen mühürlerin Samos sikkelerinde de görülmesi bu ilişkinin kurulmasına olanak sağlasa da³⁴³, Samos Adası'nda Arkaik ve Klasik Dönemler'deki amphora üretimine ait somut kanıtlar henüz ele geçmemiştir³⁴⁴.

Tüketim merkezlerinde ele geçen amphoralara bakıldığında, Samos amphoralarının önemli bir bölümünün batı Anadolu ve batı Akdeniz'de ele geçtiği görülmektedir. P. Dupont tarafından yapılan çalışmada, Karadeniz'de ele geçen amphoraların yaklaşık %30'unun Khios, %25-30'unun Lesbos, %20-30'unun Klazomenai üretimi amphoralar olduğu belirtilirken, özellikle Sicilya ve Etruria'da ele geçen Arkaik Dönem amphoralarının ise yaklaşık %50-60'ının Miletos ve Samos kökenli amphoralar olduğuna dikkat çekilmiştir. P. Dupont, Miletos ve Samos örnekleri haricindeki İonia amphoralarının batı Akdeniz'de az ele geçmelerin nedeni olarak da bu üreticilerin Etrüsk şarapları ile rekabet edememelerine bağlar. Bununla birlikte, Miletos ve Samos kökenli amphoraların ise zeytinyağı taşıdığı için batı Akdeniz'de daha çok talep edilmiş olduklarını belirtir³⁴⁵.

Üretim yeri olarak atfedilen coğrafyada Miletos ya da olasılıkla Erythrai gibi farklı üretim merkezlerinin olması sonucu kesin bir merkeze atfedilemeyen yukarıda tanımladığımız ve Samos olarak isimlendirdiğimiz amphora grubu birçok araştırmada farklı isimlerde ve farklı şekillerde tipolojilere ayrılmıştır. M. Lawall, Atina Agorası buluntuları üzerinde yaptığı çalışmada, İ.Ö. 5. yüzyıl içine tarihlenen bu tipolojideki amphoraları Samos ve özellikle Miletos'u da içine alan peraiası ile ilişkilendirerek "Samos-Miletos" olarak genel bir şekilde sınıflandırmış ve bir öneri olarak da S/1, S/2 ve S/3 biçiminde alt gruplara ayırmıştır³⁴⁶. S. Monachov ise, Karadeniz buluntusu örnekler üzerinden yaptığı sınıflamaya göre Samos amphoralarını, arkaik (Tip I), klasik (Tip II) ve mantar ağızlı (Tip III) olarak üç ana tipe ve

³⁴² Carlson 2003, 586, Fig. 5, alttaki, mühür için 588, Fig. 8.

³⁴³ Grace 1971, 78, Lev. 15, no. 13.

³⁴⁴ Şenol 2009, 106.

³⁴⁵ P. Dupont, "La Circulation Amphorique en mer Noire à L'Epoque archaïque. Spécificité et Problèmes", bkz : Y. Garlan (Ed.), Production et commerce des amphores anciennes en Mer Moire. Colloque international organisé à Istanbul, 25-28 mai 1994. Aix en Provence (Paris 1999) 143-161.

³⁴⁶ Lawall 1995, 176-191.

bunların alt varyasyonlarına ayırmıştır³⁴⁷. Son yıllarda Y. Sezgin tarafından yapılan çalışmada da Arkaik Dönem Samos amphoraları dört farklı tipe ayrılmıştır³⁴⁸.

Patara'da bugüne kadar yapılan çalışmalarda tespit edilebilen beş adet Samos amphorasına ait parça ele geçmiştir. Örneklerin biri hariç tümü Tepecik Akropolisi'nde bulunan Bey Sarayı'ndan gelir. Dışa çekik, dış yüzü bombeli ağız kenarına ve ağızdan daralarak inen konik formlu kısa boyuna sahip SA.1-3 katalog numaralı örneklerin benzerleri birçok merkezde İ.Ö. 6. yüzyıla tarihlenen tabakalarda ele geçmiştir. Dışa açılan, başparmak kesitli, sığ oyuklu ve kesik konik formlu SA.4 katalog numaralı Samos amphorasına ait örnek ise Patara'da şimdiye dek bulunan tek dip parçasıdır. Y. Sezgin tarafından yapılan sınıflandırmaya göre Samos'un Arkaik Dönem'de üretmiş olduğu amphoralar içerisinde Tip. 2 içinde değerlendirebileceğimiz SA.1-4 katalog numaralı örneklerin benzerleri özellikle batı Akdeniz'deki merkezlerde sıklıkla ele geçmiştir. Cerveteri Banditaccia Nekropolisi'nde bulunan tam bir örnek konteksti aracılığıyla İ.Ö. 600-580 yıllarına, Montalo di Castro'daki tam bir örnek ise yine konteksti aracılığıyla İ.Ö. 590-560 yıllarına tarihlendirilmiştir³⁴⁹. Málaga'da, Buenavista Sarayı'nda bulunan bir dip parçası³⁵⁰ ile Gravisca'da bulunan bir ağız/boyun parçası İ.Ö. 600-550 yıllarına³⁵¹, Pithekusai'de bulunan örnekler Arkaik Dönem içlerine tarihlenmiş³⁵², Toskanos'da C evi alanında bulunan bir ağız/boyun parçası İ.Ö. 620 yılı sonrasına tarihlenen tabaka V'de ele geçmiştir³⁵³. Salamis'de bulunan bir ağız/boyun parçası İ.Ö. 600-550 yıllarına tarihlendirilmiştir³⁵⁴. Kommos'da bulunan bir örnek Arkaik Q yapısında³⁵⁵, Aegina'daki örnek ise Aphaia tapınağının teras dolgusu buluntuları arasında yer alır³⁵⁶.

SA.5 katalog numaralı altı hafif oyuk plastik tutamak formlu dip parçası ise gösterdiği form özellikleriyle yukarıda değinilen Arkaik Dönem Samos örneklerinden farklılaşır. İ.Ö. 5. yüzyıla tarihlenen benzer dip formuna sahip örneklerin yapılan analizler sonucunda hem Samos hem de Miletos ile yakın ilişkili olduğu tespit edilmiştir³⁵⁷. Tek bir merkezden çok

³⁴⁷ Monachov 2003, 26-28.

³⁴⁸ Sezgin 2009, 295-310.

³⁴⁹ Rizzo 1990, 80-84, 122-126, Fig. 353-355.

³⁵⁰ Garcia et al. 2000, 193-194, 201, Fig. 11, P.B. MA.98.21/23/7.

³⁵¹ Slaska 1973, 224, Lev. 95, Fig. 5.

³⁵² Sandro 1986, 69-72, Lev. 14, sg 174.

³⁵³ Docter 2000, 70, Fig. 8f.

³⁵⁴ Calvet – Yon 1977, 19, Lev. 11, no. 115.

³⁵⁵ Johnston 1993, 366, Fig. 9, B-C.

³⁵⁶ Johnston 1990, 49, Fig. 7, no. 107.

³⁵⁷ Dupont 1998, 204-208; Dupont 1983, 27-28; P. Dupont, "Naturwissenschaftliche Bestimmung der archaischen Keramik Milets", Milet 1899-1980. Ergebnisse, Probleme und Perspektiven einer Ausgrabung Kolloquium Frankfurt am Main 1980, IstMitt Beiheft 31 (1986) 57-71.

farklı birkaç merkezde üretildiği düşünülen bu formdaki amphoralar farklı çalışmalarda farklı başlıklar altında sınıflandırılmıştır. M. Lawall, Atina Agorası malzemeleri üzerine gerçekleştirdiği çalışmasında bu amphoraları Samos-Miletos, P. Dupont ise Miletos başlığı altında ele alır³⁵⁸. D. N. Carlson tarafından yayınlanan Tektaş Burnu Batığı'nda bulunan benzer formdaki bir amphoranın ise üzerindeki kısaltma mühürden dolayı Erythrai ile ilişkilendirilebileceği belirtilmiştir³⁵⁹. Y. Sezgin, yaptığı çalışmada bu tipolojideki amphoraları İonia üretimi amphoralar olarak sınıflandırılmış ve Klazomenai Karantina Adası'nda gerçekleştirilen kazılarda ele geçen buluntulara dayanarak Klazomenaide de İon tipi amphoraların üretilmiş olabileceğine değinmiştir³⁶⁰.

V. Grace tarafından yapılan çalışmada Samos amphorası olarak sınıflandırılan SA.5 katalog numaralı örneğin Atina Agorası'nda bulunan bütün bir benzeri İ.Ö. 5. yüzyıl sonuna tarihlendirilmiştir³⁶¹. S. Monachov ve N. Abrosimov tarafından Chersonesos Nekropolisi buluntularının değerlendirildiği çalışmada da benzer örnekler Samos ile ilişkilendirilerek İ.Ö. 5. yüzyıl ortalarına tarihlendirilmiştir³⁶². Thasos Silen Kapısı'nda bulunan benzer bir dip formu da Samos ya da Miletos ile ilişkilendirilmiştir³⁶³.

Patara'da ele geçen amphoralar arasında sınırlı sayıda bulunan birkaç örnek, her ne kadar Samos ile kesin olarak ilişkilendirilmiş olmasa da, I. B. Zeest tarafından yapılan çalışmada³⁶⁴ Samos olarak sınıflandırılan grupla benzerlik gösterdiği için bu çalışmada "ZSa" olarak kısaltılmıştır. Günümüzde birçok çalışmada da benzer form özellikleri gösteren örnekler I. B. Zeest'in Samos amphoraları olarak sınıflandırılmıştır. Farklı ağız profillerine sahip olmalarının yanında, genelde dışa dönük ve ağıza doğru açılan boyunla paralel bir açılım gösteren ağız kenarına, kısa silindirik boyuna, en geniş yeri omuzlara yakın olan ve kaideye doğru hızla daralan küresel gövdeye sahip bu amphoraların kısa, geniş ve içi oyuk kaideleri bulunur. Karakteristik özelliklerinin başında, kulplar arasında ve boyun-omuz geçişinde görülen yivler bulunur³⁶⁵. I. B. Zeest tarafından yapılan çalışmadan günümüze kadar bu tipolojideki amphoraların üretim yeri konusunda farklı birçok merkez önerilse de, üretim

³⁵⁸ Cook – Dupont 2003, 177-178, Fig. 23.9g.

³⁵⁹ Carlson 2003, 586, Fig. 5, alttaki, mühür için 588, Fig. 8. Mühür ve amphora hakkında ayrıntılı bilgi için bkz: Carlson 2004, 86-89, 201, Fig. 61. Erythrai amphoraları hakkında kapsamlı bilgi için bkz: P. Dupont, "Erythraea I ère partie. Les amphores Samiennes et Protohasiennes de Zeest: La piste Nord-Ionienne", bkz: Kassab-Tezgör – Inaishvili 2010, 39-43; V. Lungu, "2 ème partie. Les amphores Hellénistiques d'Erythrees", bkz: Kassab-Tezgör – Inaishvili 2010, 44-53.

³⁶⁰ Sezgin 2009, 437 vdd. özellikle 442.

³⁶¹ Grace 1971, 76, Fig. 3, no. 3.

³⁶² Monachov – Abrosimov 1993, 122, Lev. 1, no. 3.

³⁶³ Grandjean 1992, 554-555, Fig. 6, no. 41.

³⁶⁴ Zeest 1960, 70, Lev. I.3.

³⁶⁵ Cook – Dupont 2003, 178-179, Fig. 23.10a-d.

yerlerine ilişkin kesin sonuçlara varılamamıştır. Ancak, Klazomenai, Erythrai ve Khios'un da içinde bulunduğu kuzey İonia Bölgesi'nde üretilmiş oldukları yolundaki görüşler ağırlık kazanmıştır³⁶⁶.

ZSa.1 katalog numaralı düz ve geniş oturma düzlemine sahip, içi oyuk düğme formu dip/kaide, Y. Sezgin tarafından yapılan sınıflamaya göre “ZSam1” grubuna girmektedir. Benzer bütün bir örnek Atina Agorası'nda Geç Arkaik Dönem'e tarihlenen bir kuyu içerisinde bulunmuştur³⁶⁷. Dışa taşkın dipçik formunda ağız kenarına sahip ZSa.2 ile içi sığ oyuklu, geniş düğme formu ve dış yüzü profilli ZSa.3 katalog numaralı dip parçalarını Y. Sezgin'in “ZSam.3” grubu içine yerleştirmek mümkündür³⁶⁸. Benzer form özelliklerini gösteren I. B. Zeest'in Samos amphoraları ise P. Dupont tarafından “pithoid variant” olarak isimlendirilmiştir³⁶⁹. Zsa.2-3 ile benzer Olbia buluntusu örnekler İ.Ö. 550-500 yıllarına³⁷⁰, Klazomenai MGT sektöründe bulunan örnekler ise İ.Ö. 520-510 yılları arasına tarihlendirilmiştir³⁷¹. Üretim yeri tam olarak belirlenemeyen, ancak yapılan çalışmalar sonucunda Ege kökenli olduğu düşünülen Patara buluntusu I. B. Zeest'in Samos amphoralarını benzer paraleller bağlamında İ.Ö. 525-500 yıllarına tarihlendirmek mümkündür.

3.5. Korinth/Korkyra Amphoraları

İ.Ö. 8. yüzyıl sonundan İ.Ö. 2. yüzyıla kadar üretilen Korinth amphoralarının yoğun olarak batı Akdeniz'deki kolonilerde ele geçtiği bilinmektedir³⁷². Korinth amphoraları üzerine C. Koehler tarafından yapılan çalışmalarda, bu amphoralar üç tipe ayrılmıştır³⁷³. M. Lawall tarafından yapılan sonraki çalışmada ise Korinth amphoraları bu üç tip altında farklı alt gruplara ayrılmıştır³⁷⁴.

³⁶⁶ Zeest'in Samos amphoraları hakkında detaylı bilgiler için bkz: Cook – Dupont 2003, 178-186. Üretim yeri konusundaki tartışmalar ve öneriler için bkz: Sezgin 2009, 325 vdd. özellikle 336.

³⁶⁷ Roberts 1986, 64-65, Fig. 41, no. 412.

³⁶⁸ Y. Sezgin'in ZSam3 grubu için bkz: Sezgin 2009, 345-349.

³⁶⁹ Cook – Dupont 2003, 184.

³⁷⁰ S. Ju. Monachov, “Amphorae from Unidentified Centres in the Northern Aegean (the so-called ‘proto-Thasian’ series according to I.B. Zeest)”, bkz: P. G. Bilde – J. M. Højte – V. F. Stolba (Ed.), *The Cauldron of Ariantas, Studies Presented to A. N. Scegllov on the Occasion of His 70th Birthday*. Black Sea Studies 3 (Aarhus 2003) 248-249, Fig. 1, no. 1.

³⁷¹ Ersoy 2004, 56, Fig. 15e.

³⁷² Koehler 1992, 270; Munn 1983, 187-199.

³⁷³ Koehler 1981, 449-458; Koehler 1992, 265.

³⁷⁴ Lawall 1995, 57-74.

İ.Ö. 8. yüzyılın sonlarından İ.Ö. 300 yıllarına kadar üretilen Korinth A amphoraları, geniş ve düz ağız kenarına, kısa silindirik boyuna, küresel gövdeye, geniş düz bir dibe ve dudak kenarının hemen altından başlayıp omuz üzerine inen yuvarlak kesitli kulplara sahiptir³⁷⁵. C. Koehler, erken örneklerde görünen bu gövde formunun ticari amphoralar için kullanışsız olabileceğine ve bu formun Korinth'de yerel bir gelenek olarak üretilmiş olan ve Geometrik Dönem'e kadar izlenebilen geniş depolama kaplarında da görülebildiğini belirtmektedir³⁷⁶. Bu amphoraların erken örneklerinde, üst yüzeyi düz olan geniş ağız kenarı ve oldukça küresel bir gövde bulunurken, İ.Ö. 6. yüzyılda küresel olan gövdenin alt yarısının uzamaya başladığı görülebilmektedir. İ.Ö. 5. yüzyılda ise ağız kenarının üst bölümünün yumuşak bir şekilde dışa doğru sarktığı ve ağız kenarının hemen altından boyunla birleşen kulpların üçgen profile sahip olduğu görülür. İ.Ö. 4. yüzyılda, küresel gövde formu devam ederken ağız kenarının abartılı bir şekilde dışa doğru döndürüldüğü görülebilmektedir³⁷⁷.

İ.Ö. 6. yüzyıla doğru formunda değişiklikler oluşan Korinth A amphoraları, M. Lawall tarafından A/1 ve A/2 olarak iki ayrı alt gruba ayrılmıştır³⁷⁸. M. Lawall'ın sınıflamasına göre İ.Ö. 6. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenen Korinth A/1 amphoralarında ağız kenarı, boyun ve dip, küresel gövdeye oranla daha küçük yapılmıştır. Ağız kenarının üst bölümü düz ya da içe doğru eğilidir³⁷⁹. İ.Ö. 6. yüzyıl sonu ve 5. yüzyıl başlarına tarihlenen Korinth A/2 amphoraları ise öncelikli olarak, dışa sarkan ağız kenarından dolayı A/1 amphoralarından ayrılmıştır. Bu farklılığına ek olarak, kulplarının üst bölümünün daima çimdiklenerek dikey-oval ya da üçgen kesite sahip olduğunu belirtmiştir³⁸⁰.

I. K. Whitbread tarafından detaylı kil analizleri yapılan Korinth A amphoralarının genel olarak iyi pişmiş, kuvars, kum ve şist katkılı, neredeyse camsı dokuda iyi hamur matriksine sahip olduğu belirtilmiştir. Buna ek olarak, hamurdaki büyük kırmızı parçacıklar göze çarpan özellikler arasındadır³⁸¹. Genelde gri (2.5 YR 4/6 - 5 YR 6/1) renkli olan hamur çekirdeğinin çevresi kırmızımsı (2.5 YR 6/6 - 7.5 YR 7/6), dış yüzeyi genellikle açık pembemsi-turuncumsu (7.5 YR 7/4 - 7/6) renktedir³⁸².

³⁷⁵ Koehler 1981, 451, Lev. 98b; Whitbread 1995, 256, Lev. 5.1.

³⁷⁶ Koehler 1981, 451. Karşılaştırma yapılan erken dönem depolama kapları için bkz: Koehler 1981, Lev. 98a.

³⁷⁷ Whitbread 1995, 257, Lev. 5.2.

³⁷⁸ Lawall 1995, 58-59.

³⁷⁹ Koehler 1981, Lev. 98e.

³⁸⁰ Lawall 1995, 59-60, 353, no. 9-10.

³⁸¹ Whitbread 1986, 97; Whitbread 1995, 268-269.

³⁸² Jones 1986, 713; Koehler 1992, 267.

Biçimsel olarak Korinth A amphoralarına benzese de, bazı form özellikleri ve hamur yapılarıyla bu amphoralardan ayrılan ve İ.Ö. 6. yüzyıl sonlarından itibaren görülmeye başlanan farklı bir tip, Korinth A' amphoraları olarak sınıflandırılmıştır³⁸³. M. Lawall'ın sınıfladığı Korinth A/2 amphoralarındaki gibi, dışa taşkın ağız kenarına sahip Korinth A' amphoralarının uzun ovoid gövdesi ve kısa silindirik ya da konik kaidesi bulunur³⁸⁴. Dışa taşkın olan ağız kenarı, çağdaşı Korinth A amphoralarına oranla daha yüksek ve daha fazla dışa döndürülmüştür³⁸⁵. Benzer olan bu her iki tip arasındaki ayrım özellikle İ.Ö. 450 yılından sonra daha net bir şekilde gözlenir. Korinth A amphoralarının aksine Korinth A' amphoralarına İ.Ö. 5. ve 4. yüzyıllarda Akdeniz'deki farklı merkezlerde sıkça rastlanması ve üretiminin İ.Ö. 3. yüzyılın başında artması, A' tipinin özellikle İ.Ö. 3. ve 2. yüzyıllarda Korinth A amphoralarının yerine geçmiş olabileceği olasılığını düşündürmüştür³⁸⁶.

Erken örneklerde hamur dokuları A tipi ile benzer olan Korinth A' amphoralarının İ.Ö. 5. yüzyılda sarımsı yeşil renkte, kaba dokulu, kuvars, şist ve kireç katkılı hamurları bulunur³⁸⁷. R. Jones, İ.Ö. 5. ve 4. yüzyıllara tarihlenen örneklerin Korinth seramikleri gibi bej renge sahip olduğunu belirtir³⁸⁸. I. K. Whitbread tarafından yapılan çalışmada Korinth A' amphoralarında iki farklı hamur sınıfının olduğu belirlenmiştir. Ana hatlarıyla birbirleriyle aynı olan bu hamurların sadece katkı maddeleriyle birbirlerinden ayrıldığını belirtmiştir³⁸⁹.

İ.Ö. 6. yüzyılın son çeyreğinden İ.Ö. 3. yüzyıl sonu ya da İ.Ö. 2. yüzyıl içlerine kadar üretilen ve Korinth B amphoraları olarak isimlendirilen bu tip³⁹⁰, gerek biçimsel gerekse kil yapısının farklılığıyla yukarıda değinilen iki amphora tipinden ayrılır. İ.Ö. 5. yüzyıl başlarına kadar yuvarlatılmış ağız kenarına, kısa silindirik boyuna, basık ovoid gövdeye, kısa silindirik dibe ve ağız kenarının hemen altından başlayıp açılı bir şekilde omuzlara inen kısa kulplara sahiptir³⁹¹. İ.Ö. 5. yüzyıldan itibaren yuvarlatılmış ağız kenarının dışa açıldığı, kısa silindirik boyunun gövde ile birlikte uzayarak inceldiği görülmektedir. Gövdedeki değişimle orantılı olarak uzayan kulpların, dışa dönük ağız kenarının hemen altından bitişik olarak çıkarak

³⁸³ Koehler 1981, 454.

³⁸⁴ Koehler 1992, 270.

³⁸⁵ Her iki tipteki ağız kenarlarının karşılaştırması için bkz: Whitbread 1995, 257, Lev. 5.2; Şenol 2009, 121 (Alex. Müz. Env. No. P11727).

³⁸⁶ Koehler 1981, 457; Koehler 1992, 270.

³⁸⁷ Koehler 1981, 456; Koehler 1992, 270.

³⁸⁸ Jones 1986, 713.

³⁸⁹ Whitbread 1995, 270-273.

³⁹⁰ Koehler 1992, 272. Bu tipolojideki amphoraların köken problemlerinin halen devam etmesi nedeniyle çalışmada bundan sonra "Korinth B amphoraları" yerine "B amphoraları" isimlendirmesi kullanılmıştır.

³⁹¹ Koehler 1981, Lev. 99a.

keskin bir açı ile ağız kenarına kadar yükseldikten sonra omuzlara indiği görülmektedir³⁹². Hamurları genel olarak açık renkli, iyi pişirilmiş ve ağırlıklı olarak sarımsı renklere olan B amphoralarının yüzeyleri ise açık pembeden açık kahverengiye kadar (5 YR 8/4 – 7.5 YR 7/4) değişiklik gösterir. İ.Ö. 4. yüzyılın üçüncü çeyreğinden itibaren açık kırmızımsı kahverengi (2.5 YR 6/6) hamurlu örnekler de bilinir. Küçük gözenekleri bulunan hamurlarında ince parçalar halindeki kuvars ve silisin yer almasına karşın Korinth A/A' amphoralarında bulunan kil taşı gözlemlenmemiştir³⁹³. Sarımsı renkli hamura sahip örneklerin solgun bir astarı bulunurken, İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısına tarihlenen kırmızımsı kahverengi örneklerin genelde soluk sarı renkte astarlandığı bilinmektedir³⁹⁴. M. Lawall, yaptığı çalışmada bu amphoraları biçimsel açıdan B/1, B/2 ve B/3 olarak alt gruplara ayırmıştır³⁹⁵.

Son yıllarda köken problemleri üzerine çalışmalar yapılan B amphoraları hakkında 1950'li yılların başlarında V. Grace tarafından yapılan çalışmada, hamur yapıları Korinth üretimi diğer seramiklere benzeyen bu amphoralarının orijini için Korinth'in bir kolonisi olan Korkyra'nın da önerilebileceği belirtilmiştir. B amphoralarının kulplarında bulunan yuvarlak mühürler içinde yer alan yedi ya da sekiz kollu yıldızların³⁹⁶ Korkyra sikkelerinde de bulunması V. Grace'nin bu önerisini destekler nitelikte görülmüştür³⁹⁷. V. Grace'nin bu önerisine karşı, Korinth kazılarında bu amphoralara yoğun olarak rastlanılması ve Korinth üretimi diğer seramiklerle aynı dokuya sahip oluklarının belirlenmesi sonucunda C. Koehler tarafından yapılan ilk çalışmalarda Korinth ile ilişkilendirilmiştir³⁹⁸. Bununla birlikte, B amphoralarının, Korinth A ve A' amphoralarından farklı bir gelenekte yapılmış olmaları, kökenlerine ilişkin farklı görüşlerin ortaya konulmasına neden olmuştur. Korinth A/A' amphoralarının İ.Ö. 4. yüzyıla kadar el ile yapılmalarına karşın, B amphoralarının çarkta yapılmış olmaları³⁹⁹, erken öncüllerinin olmaması ve Korinth A/A' amphoralarında görünen kil taşının B amphoralarında bulunmaması I. K. Whitbread'ı bu amphoraların farklı bir merkezde üretilmiş olabileceği düşüncesine götürmüştür⁴⁰⁰. Bununla birlikte, Korinth amphoraları üzerine detaylı çalışmalar yapan C. Koehler, artık Korinth B/Korkyra olarak sınıflandırdığı bu tipolojideki amphoraların birçok merkezde üretilmiş olabileceğini

³⁹² Grace 1979a, Fig. 42 (soldaki); Göransson 2007, 89, Fig. 29.

³⁹³ Whitbread 1986, 97-99. B amphoraları, I. K. Whitbread tarafından yapılan analizlerde dört farklı hamur grubuna ayrılmıştır. Bunlardan ilk iki grup sarımsı renge, son iki grup ise kırmızımsı kahverengine sahiptir bkz: Whitbread 1995, 274-279.

³⁹⁴ Koehler 1992, 272.

³⁹⁵ Lawall 1995, 70.

³⁹⁶ D. Kourkoumeli, "Οἱ Κερκυραϊκοὶ Ἀμφορεῖς", *Enalía* II, 1/2, 1990, 19.

³⁹⁷ Grace 1953b, 108-109, no. 166. Bu mühürlerle çağdaş olan ve Pseudo-Aristoteles'in aktarımından bilinen Korkyra amphoraları da V. Grace'nin bu düşüncesini desteklemiştir bkz: Rostovtzeff 1941, 120.

³⁹⁸ Koehler 1992, 273.

³⁹⁹ Koehler 1992, 266, dn. 3.

⁴⁰⁰ Whitbread 1995, 284.

belirtmiştir⁴⁰¹. Üretim yerlerine ilişkin tartışmaların devam ettiği B amphoralarının orijini ile ilgili olarak son yıllarda yapılan çalışmalarda Korkyra'nın ağırlık kazandığı görülmektedir⁴⁰².

Patara'da Korinth/Korkyra'ya atfedebileceğimiz toplam yedi amphora parçası bulunur. Tümü Tepecik Akropolis buluntusu olan bu örnekleri hamur yapıları ve biçimsel özellikleriyle iki gruba ayırmak mümkündür. KA.1 ve KA.2; kısa, silindirik yapıları ve hamurlarındaki kaba katkı maddeleriyle diğer örneklerden farklılaşır. Korinth A amphoraları içerisinde değerlendirdiğimiz her iki örneğin hamurunda çatı kiremidi ya da diğer kaba seramiklerde sıkça görülebilen kırmızı renkli iri parçacıkları ve iri kireç taneciklerini görebilmek mümkündür. Örneklerin hamurları kırmızımsı sarıdan (5 YR 7/6) sarımsı kırmızıya değişir (5 YR 5/6). KA.2'nin dış yüzeyinde pembe renkli astarın (7.5 YR 8/4) uygulandığı görülmektedir. Arnavutluk Treportit'de bulunan KA.1 ile benzer bir örnek İ.Ö. 6. yüzyıl sonlarına⁴⁰³, Korinth'de Punic Amphora Yapısında bulunan KA.2 ile benzer dip parçaları ise İ.Ö. 450 yıllarına tarihlendirilmiştir⁴⁰⁴. Bununla birlikte, KA.2'nin benzerlerine Aegina Aphaia Tapınağı'nın batı teras dolgusu içinde⁴⁰⁵ ve Thasos Silen Kapısı'nda⁴⁰⁶ rastlanılır.

KA.3-7 gerek formları gerekse hamur dokularıyla yukarıdaki iki örnekten ayrılır. KA.3, 7, dışa döndürülmüş geniş dudaklara ve silindirik boyuna sahiptir. Ancak KA.7'de boynun daha uzamış olduğu görülebilmektedir. Örneklerde dudağın hemen altında boynu çepeçevre kuşatan yiv ya da kabartma birkaç sıra şerit bulunur. Her iki örnekte de kulplar dışa dönük dudak kenarının hemen altından çıkarak keskin bir açı ile ağız kenarına yükselmekte ve ardından omuzlara inmektedir. KA.4-6, içleri dolu olmayan hafif uzatılmış dip formundadır. Hamurları yukarıdaki ilk gruba göre daha rafine olan KA.3-7'de çok ince kum ve kireç tanecikleri katkı maddesi olarak kullanılmıştır. Hamur renkleri açık kırmızıdan (2.5 YR 6/8) pembeye kadar (7.5 YR 7/4) farklılık gösteren örneklerde genelde pembe (7.5 YR 8/3) renk astar olarak kullanılmıştır. B amphoraları içine sınıfladığımız Patara örneklerinin benzerleri birçok farklı merkezde bulunmuştur. KA.3-6 nolu örneklerin Korinth'de Punic Amphora Yapısında bulunan benzerleri İ.Ö. 5. yüzyıl ortalarına⁴⁰⁷, Treportit'de İ.Ö. 5. yüzyıla⁴⁰⁸, Spina

⁴⁰¹ Göransson 2007, 91, dn. 122.

⁴⁰² Göransson 2007, 93.

⁴⁰³ Bereti 1992, 146, Lev. 3, no. 52.

⁴⁰⁴ Koehler 1981, 455, Fig. 1d; Koehler 1992, Lev. 1c.

⁴⁰⁵ Johnston 1990, 39, Fig. 5, no. 80-81.

⁴⁰⁶ Grandjean 1992, 548, Fig. 3, no. 21.

⁴⁰⁷ Koehler 1981, 455, Fig. 1-a.

⁴⁰⁸ Bereti 1992, 146, Lev. 3, no. 48.

Nekropolisi'nde İ.Ö. 4. yüzyıl başlarına⁴⁰⁹, Trakya'da Hebros Vadisi'nde İ.Ö. 4. yüzyılın üçüncü çeyreğine,⁴¹⁰ Aegina Aphaia Tapınağı'nda İ.Ö. 4. yüzyıla⁴¹¹ tarihlendirilmiştir. KA.7, incelmış ve uzamış boynu ile bu serinin Patara'daki en geç temsilcisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Benzer örnekler Korinth'de İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarına⁴¹², Spina Nekropolisi'nde İ.Ö. 4. yüzyıl sonu 3. yüzyıl başlarına⁴¹³, Stentinello Batığı'nda İ.Ö. 3. yüzyılın başlarına⁴¹⁴, Euesperides'de 350-250 yılları arasına⁴¹⁵ tarihlendirilmiştir.

3.6. Thasos Amphoraları

İ.Ö. 6. yüzyıl sonlarından Hellenistik Dönem içine kadar yoğun bir şekilde amphora üretiminde bulunan⁴¹⁶ ve antik kaynakların aktarımıyla⁴¹⁷, çeşitli ve kaliteli şarap türlerinin olduğunu bildiğimiz Thasos'un, özellikle İ.Ö. 4. yüzyıl boyunca daha çok Karadeniz ve kuzey Ege ile ticari ilişkilerinin olduğu bilinmektedir⁴¹⁸.

İ.Ö. 6. yüzyıl sonu-5. yüzyıl başlarından itibaren amphoralarını düzenli bir şekilde mühürleyen Thasos'un⁴¹⁹, bu konuda Rhodos ve Knidos'a öncülük ettiği bilinmektedir⁴²⁰. Sistemli mühürlemenin yanında, büyük çaplı şarap üretimini kontrol altına almak için İ.Ö. 5. yüzyıl başına tarihlenen şarap kanunlarının varlığı⁴²¹ ve İ.Ö. 1. yüzyıla tarihlenen standart şarap ölçüğü⁴²² gibi bulgular, adadaki sistemli üretime işaret eden veriler olarak bilinmektedir.

Thasos amphoraları üzerine yapılan çalışmaların genelde mühür ekseninde yoğunluk kazanması, özellikle erken tarihli amphoraların form gelişiminin tam olarak belirlenememesine neden olmuş gibi görünmektedir. Thasos'da, Silen Kapısı⁴²³ ve bir kuyuda⁴²⁴ yapılan çalışmalarda İ.Ö. 6.-4. yüzyıllar arasına tarihlenen amphora formlarının tanıtılmış olması bu durumu değiştirmeye başlamış, 1980'li yılların sonlarından itibaren

⁴⁰⁹ Luca de Marco 1979, 573, 596, Lev. 1, no. 4.

⁴¹⁰ Lozanov 2010, 88, Lev. 53, no. 3.

⁴¹¹ Johnston 1990, 39, Fig. 5, no. 95.

⁴¹² H. S. Robinson, "A Sanctuary and Cemetery in Western Corinth", *Hesperia* 38/1, 1969, 10-11, 13, no. 3, 9, Lev. 2; C. K. Williams II, "Corinth 1969: Forum Area", *Hesperia* 39/1, 1970, 4-5, Lev. 1, no. 2.

⁴¹³ Luca de Marco 1979, 574, 597, Lev. 2, no. 5.

⁴¹⁴ Kapitän 1976, 90, Fig. 3, no. 8-15.

⁴¹⁵ Göransson 2007, 93, 99, no. 134-137.

⁴¹⁶ Lazarov 1980b, 173; Whitbread 1995, 165; Şenol 2009, 114.

⁴¹⁷ F. Salviat, "Le vin de Thasos amphores, vin et sources Écrites", bkz: Empereur – Garlan 1986, 147-196.

⁴¹⁸ Garlan 1999, 84-96.

⁴¹⁹ Garlan 1999 54.

⁴²⁰ Cankardeş-Şenol 2006, 83.

⁴²¹ F. Salviat, "Le vin de Thasos amphores, vin et sources Écrites", bkz: Empereur – Garlan 1986, 147.

⁴²² Grace 1979a, Fig. 29.

⁴²³ Grandjean 1992, 541-584.

⁴²⁴ Blondé – Muller – Mulliez 1991, 213-242 (Public Well).

adada gerçekleştirilen çalışmalar sonucunda ortaya çıkarılan atölye ve fırınların bir kısmının detaylı bir şekilde çalışılması da özellikle İ.Ö. 5. yüzyıldaki Thasos amphoralarının form gelişimi hakkında önemli verilere ulaşılmasına olanak sağlamıştır⁴²⁵.

Koyu kırmızımsı kahverengiden soluk sarımsı kahverengiye kadar geniş bir renk yelpazesine sahip olan Thasos amphoralarının hamurlarında mika, ortak özellik olarak karşımıza çıkmaktadır⁴²⁶. Bununla birlikte, Kalonero’da bulunan örneklerde yoğun olmak üzere⁴²⁷, bazı örneklerde krem renkli astarın sık olarak uygulandığı da bilinmektedir. I. K. Whitbread, Thasos amphoralarının hamurları üzerine erken dönemlerde yapılan tanımlamalardan yola çıkarak bu amphoraların değişken hamur yapılarına sahip olduğunu belirtmektedir⁴²⁸.

P. Dupont tarafından yapılan geçici sınıflamada, Arkaik Dönem’e tarihlenen Thasos (ya da çevresi) amphoraları üç farklı tipe ayrılmıştır. Tip A olarak sınıflandırdığı örnekler üçgen profilli ağız kenarına, ağız kenarının altını kuşatan keskin bir yive, kısa silindirik boyuna, küresel gövdeye ve halka formunda geniş kaideye sahiptir⁴²⁹. Atina Agorası’nda kuyu buluntusu benzer örnekler İ.Ö. 520-480 yıllarına tarihlendirilmiştir⁴³⁰. Genel olarak dışa açılan üçgen kesitli ağız kenarına, silindirik kısa boyna, geniş omuza, ovoid gövdeye ve altı oyuk topaç formlu dibe sahip örnekler Tip B olarak sınıflandırılmış ve bu grup da genel olarak İ.Ö. 520-470 yılları arasına tarihlendirilmiştir⁴³¹. İ.Ö. 5. yüzyılın başlarında görülen ve ilk iki tipe göre daha uzun boyuna sahip Tip C’de ise ağız kenarının altında yiv bulunmamaktadır. Bununla birlikte, uzamış ve incelmış ovoid gövde bazen halka formlu, bazen de içi dolu ve altında sığ oyuk bulunan dip ile birleşir⁴³².

M. Lawal tarafından Thasos’a atfedilen örnekler üzerine yapılan çalışmalarda, amphoralar tanımlanabilen üç forma ayrılmıştır⁴³³. Bunlar; İ.Ö. 6. yüzyıl sonlarına tarihlenen çift bantlı ağız kenarına (double-banded rim) sahip olanlar, İ.Ö. 5. yüzyıl sonlarına tarihlenen bikonik

⁴²⁵ Garlan 1979, 213-268; Picon – Garlan 1986, 287-309; Garlan 1986, 201-276; Garlan 1988, 4, Fig. 3.

⁴²⁶ Whitbread 1995, 167.

⁴²⁷ Y. Garlan, “Le commerce des amphores grecques”, bzk: P. Garnsey – C. R. Whittaker (Ed.), Trade and Famine in Classical Antiquity (Cambridge 1983) 41.

⁴²⁸ Whitbread 1995, 170. Bununla birlikte, Kalonero’da bulunan örneklerin kendi içerisinde ortak özellikler sergilediği belirlenmiştir bzk: Picon – Garlan 1986, 295-300.

⁴²⁹ Cook – Dupont 2003, 188, Fig. 23.13a-d.

⁴³⁰ Roberts 1986, 68-70, Fig. 423-428.

⁴³¹ Cook – Dupont 2003, 189. İ.Ö. 520-480 yılına tarihlenen Atina Agorası buluntuları için bzk: Roberts 1986, 68-70, Fig. 429-430. Mezar olarak kullanılan Kerameikos örneği İ.Ö. 500-490 yılına tarihlendirilmiştir bzk: Knigge 1976, 88, no. 16, Lev. 44, no. 6.

⁴³² Cook – Dupont 2003, 188, Fig. 23.13g.

⁴³³ Lawall 1995, 132-136.

formlu (biconical type) olanlar ve İ.Ö. 4. yüzyıla tarihlenen geniş omuzlu (top-shaped type) olan örneklerdir⁴³⁴.

Sınıflanan örnekler içerisinde erken tarihli çift bantlı ağız kenarına sahip amphoralar üzerinde Thasos'a atfedilebilecek mühürler bulunmamasına karşın hamur yapıları ve yoğun olarak Thasos'da bulunmaları onların bu adıyla ilişkilendirilmelerine olanak sağlamıştır⁴³⁵. Boynun ve dudanın üst bölümlerini çepeçevre kuşatan iki yatay bant⁴³⁶ nedeniyle bu şekilde isimlendirilen amphoraların kronolojileri Thasos dışında sınırlı sayıda ele geçmeleri nedeniyle tam olarak oturtulamamıştır. Atina Agora'sında bulunan örnekler İ.Ö. 6. yüzyıl sonu-İ.Ö. 480 yılları arasına tarihlendirilmiştir⁴³⁷. Bununla birlikte, Thasos Silen Kapısı'nda ele geçen örnekler yaklaşık olarak İ.Ö. 420 yılına tarihlenen kontekst içerisinde bulunmuştur⁴³⁸.

Bikonik formlu Thasos amphoraları, dışa çekik üçgen formlu ağız kenarına, gövdeyle birleştiği noktada genişleyen silindir formlu uzun boyuna ve gövdenin en geniş noktasını oluşturan omuzlardan keskin bir profille inerek uzun ve sivri tutamak formunda dibe bağlanan bir forma sahiptir. Dudak kenarının hemen altından başlayan oval kesitli kulplar, boynun omuzla birleşim noktasına derin parmak baskısı ile bağlanmıştır. Uzun tutamak görünümündeki dip daima geniş bir disk formunda sonlanır ve genel olarak alt bölümünde sığ ya da görece derin bir oyuğu bulunur⁴³⁹. Atina Agorası'nda bulunan örnekler İ.Ö. 410-400 yıllarına tarihlenen kapalı kontekstlerde ele geçmiştir⁴⁴⁰.

Bikonik formlu amphoralardan farklı olarak, İ.Ö. 4. yüzyıldan itibaren görünmeye başlayan geniş omuzlu ve kısa boyunlu amphoralar ise "top-shaped" olarak isimlendirilmiştir⁴⁴¹. Bu tipolojideki örneklerin dışa çekik üçgen formlu ağız kenarı ve omuza doğru genişleyerek inen kısa ve silindirik boynu bulunur. Geniş omuzlardan keskin bir formla dönen ovoid şişkin gövde, dışa açılan ve altı oyuk topaç formlu tutamak dibe bağlanır. Dudakların altından başlayan oval kesitli kulplar omuzun orta bölümüne derin parmak baskısı

⁴³⁴ Lawall 1995, 132.

⁴³⁵ Lawall 1995, 132-133.

⁴³⁶ Johnston 1991, 364, Fig. 1.

⁴³⁷ Johnston 1991, 364-365; Lawall 1995, 134.

⁴³⁸ Grandjean 1992, 543-544, Fig. 1, no. 2.

⁴³⁹ Garlan 1988, 13, Fig. 12; Grandjean 1992, 556, Fig. 7, no. 47.

⁴⁴⁰ Lawall 1995, 135.

⁴⁴¹ Garlan 1988, 13-14, Fig. 13; Lawall 1995, 136; Blondé – Muller – Mulliez 1991, 216, Fig. 1-2, no. 1-15. Bu tip A.-M. Bon ve A. Bon tarafından tip II olarak sınıflandırılmıştır bkz: Bon – Bon 1957, 19-20, 23-24, Fig. 4, no. 1-3, Fig. 8, no. 2.

ile bağlanmıştır. Thasos'da kuyu buluntusu örnekler İ.Ö. 330-325 yılları civarına tarihlendirilir⁴⁴².

Yukarıda değinilen farklı sınıflandırmalara ek olarak, İ.Ö. 5. yüzyıla tarihlenen ve Thasos'a atfedilen hamur özelliklerine sahip mühürsüz örnekler Rus bilim adamları tarafından yapılan çalışmalarda, "Thasos çevresi"⁴⁴³, "Pithoid Thasos"⁴⁴⁴ ya da "Proto Thasos"⁴⁴⁵ gibi farklı şekillerde de sınıflandırılmıştır. Çoğu zaman kronolojik olarak birbiri içerisine geçen yukarıdaki tüm sınıflandırmalardan da anlaşılacağı üzere, özellikle düzenli mühürlemenin başladığı İ.Ö. 5. yüzyıl öncesi Thasos amphoralarının tipoloji sorunları bulunmaktadır. Bu sorun, temelde Adada üretim yapan atölyelere yönelik çalışmaların yetersizliğinin yanı sıra, özellikle İ.Ö. 5. yüzyılda geniş bir coğrafi alana yayılmış olan atölyelerden⁴⁴⁶ de kaynaklanıyor olmalıdır. Adada ya da yakın çevresinde geniş bir alana yayılmış atölyelerin standart bir ya da birkaç form üretmek yerine, etkileşim sonucu, temelde bazı ortak özellikleri bulunan, bununla birlikte atölyelere göre farklılaşabilen formların ortaya çıkmış olması mümkündür. Özellikle İ.Ö. 4. yüzyılda denetimlerin artmasına paralel olarak⁴⁴⁷, Thasos tipolojisindeki sorunların da erken döneme oranla azalması bunun bir göstergesidir. İ.Ö. 5. yüzyıldaki tipoloji sorunu, bu yüzyılda üretim yapan atölyelerin tam olarak çözümlenmesiyle aşılabilir.

Patara'da toplam on sekiz olan Thasos kökenli amphora parçalarının tümü kentin kuzeyinde konumlanan Tepecik Akropolisi'nde ele geçmiştir. Bulunan örneklerin tümü Akropolis'in tepe noktasında konumlanan Bey Sarayı'ndan gelir. Söz konusu alanda ele geçen sekiz örnek ise yapı kompleksi içerisinde bulunan ve işlevini yitirdikten sonra bothros olarak kullanılan depo yapısında bulunmuştur.

Ele geçen amphora parçaları arasında ThA.1 katalog numaralı örnek, geniş gövdesi, alçak ve geniş kaidesi ile Silen Kapısı'nda ele geçen ve yaklaşık olarak İ.Ö. 420 yıllarına tarihlenen parçalarla benzerlik gösterir⁴⁴⁸. İyi pişmiş, sert yapılı ve küçük gözenekli hamur dokusuna sahip örnekte, ince kum tanecikleri, kireç ve mika katkı maddesi olarak bulunur. Thasos'da

⁴⁴² Blondé – Muller – Mulliez 1991, 215-216, Fig. 1, no. 1.

⁴⁴³ Zeest 1960, 81-82, Lev. 6-7, no. 17-19; Onayko 1980, 124, no. 64-66; Abramov – Maslennikov 1991, 239-243, Lev. 3-5; Cook – Dupont 2003, 186.

⁴⁴⁴ Garlan 1988, 14.

⁴⁴⁵ Zeest 1960, 79-80; Onayko 1980, 125, no. 67-74; A. P. Abramov, "Классикация И Периодизация Амфор Второй Половины VI – Первой Половины V В. До Н. Э", SovA 5, 1993, 78-93.

⁴⁴⁶ Garlan 1979, 213-268; Garlan 1986, 201-276; Garlan 1988, 4, Fig. 3.

⁴⁴⁷ Picon – Garlan 1986, 294-309.

⁴⁴⁸ Grandjean 1992, 548, Fig. 3, no. 16, 18.

kuyu buluntusu olan benzer bir örnek İ.Ö. 5. yüzyıl sonlarına⁴⁴⁹, Karadeniz'in doğusunda Tsikhisdziri'de bulunan örnekler de İ.Ö. 5. yüzyılın ikinci çeyreğine tarihlendirilmiştir.

ThA.2, altı hafif oyuk dışı açılan dibi ve ovoid gövdesi ile "Pithoid Thasos"⁴⁵⁰ olarak tanımlanan tipoloji içerisindedir. Trakya'da Hebros Vadisi'nde bulunan benzer dip formuna sahip tam bir amphora İ.Ö. 5. yüzyılın üçüncü çeyreğine⁴⁵¹, Nymphaion⁴⁵² ve Troia'daki örnekler de İ.Ö. 430 civarına tarihlendirilmiştir⁴⁵³.

ThA.3-6 katalog numaralı örnekler ucu sivriltilmiş dışı çekik ağız kenarına, omuzlara genişleyerek inen silindirik boyuna ve gövdenin en geniş noktasını oluşturan omuzlardan keskin bir profille inen ovoid gövdeye sahiptir. Benzer formdaki ağız kenarlarının İ.Ö. 390/380 yıllarına tarihlenen Thasos ve Mende amphoralarında yaygın olarak kullanıldığı bilinmektedir⁴⁵⁴. Bu tipteki benzer ağız profiline sahip örnekler Thasos⁴⁵⁵, Ephesos⁴⁵⁶ ve Nagidos'da⁴⁵⁷ İ.Ö. 4. yüzyıl içine tarihlendirilmiştir.

ThA.7-11 katalog numaralı örneklerde olduğu gibi, alt bölümünde geniş oyuğu bulunan dışı çekik konik kaidenin, özellikle İ.Ö. 5. yüzyıl sonlarından itibaren Thasos başta olmak üzere, kuzey Ege amphoralarında yoğun olarak kullanıldıkları bilinmektedir⁴⁵⁸. Benzer örnekler, Thasos'da İ.Ö. yaklaşık olarak 330 yılında kapatılan kuyudan ele geçmiştir⁴⁵⁹. Nagidos'da ele geçen örnekler de İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarına tarihlendirilmiştir⁴⁶⁰.

ThA.12-16 katalog numaralı dipler, altında sığ oyuğu bulunan keskin konturlara sahip dışı çekik konik kaide formundadır. Benzer tipteki keskin profilli diplerin İ.Ö. 4. yüzyıl başlarından itibaren kuzey Ege'de yaygın bir şekilde kullanıldığı bilinmektedir⁴⁶¹. Thasos'da⁴⁶² bulunan örnekler ile Odessa bölgesinde Koshary'de bulunan örnekler⁴⁶³ İ.Ö. 4.

⁴⁴⁹ Blondé – Muller – Mulliez 1991, 223, Fig. 5, no. 35.

⁴⁵⁰ Garlan 1988, 13, Fig. 11.

⁴⁵¹ Lozanov 2010, 91, Lev. 51, no. 2.

⁴⁵² Monachov 1999a, 127, Fig. 41, no. 1-2.

⁴⁵³ Lawall 2002, 229, Fig. 8, no. 30.

⁴⁵⁴ Monachov 1999a, 205, 281, Fig. 81, no. 1, Fig. 115, no. 2.

⁴⁵⁵ Blondé – Muller – Mulliez 1991, 221, Fig. 4, no. 27; Grandjean 1992; 552, 565, Fig. 5, no. 37, Fig. 11, no. 72.

⁴⁵⁶ Lawall 2006, 136, Lev. 34, no. 220

⁴⁵⁷ Şenol – Aşkın 2007, 244, no. 5.

⁴⁵⁸ Monachov 1999a, 162-163, Lev. 55, no. 1; Troia'da bulunmuş farklı hamur dokusuna sahip benzer formdaki örnekler için bkz: Lawall 2002, 219, Fig. 8, no. 34-35.

⁴⁵⁹ Blondé – Muller – Mulliez 1991, 217, Fig. 2, no. 15.

⁴⁶⁰ Şenol – Aşkın 2007, 245, no. 6-7.

⁴⁶¹ Bon – Bon 1957, 22, Fig. 1-3; Monachov 1999a, 179, Fig. 65, no. 2; Mateevici – Redina 2010, Lev. 29, no. 9, Lev. 30, no. 1-7.

⁴⁶² Blondé – Muller – Mulliez 1991, 219, Fig. 3, no. 20; Grandjean 1992, 556, Fig. 7, no. 47.

yüzyılın ikinci yarısına, Halikarnassos⁴⁶⁴ ve Nagidos'da⁴⁶⁵ bulunan örnekler ise İ.Ö. 4. yüzyıl başlarına tarihlenmiştir. Ephesos'daki örnekler, ana dolgusu İ.Ö. 400-350 yılları arasına tarihlenen bir kuyu içinden ele geçmiştir⁴⁶⁶. Bu verilere ek olarak, S. Monachov da bu formdaki dipleri İ.Ö. 390-380 yıllarına tarihler⁴⁶⁷.

ThA.17, içi dolu dip/tutamak formundadır. Altında sığ bir oyuğu bulunan benzer örnekler Thasos'da İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarına⁴⁶⁸, Koshary'de İ.Ö. 4. yüzyılın ikinci yarısına tarihlendirilmiştir⁴⁶⁹.

3.7. Mende Amphoraları

Thasos ile birlikte kuzey Ege'nin önemli şarap ve amphora üreticilerinden olan ve İ.Ö. 5. yüzyılın başlarından itibaren antik dünyadaki şarap piyasası içinde yer alan Mende'nin amphoraları ilk kez 1950'li yılların başlarında V. Grace tarafından tespit edilmiştir⁴⁷⁰. Mende'ye atfedilen amphora kulpları üzerinde eşeğe ters binmiş, bir elinde kantharos taşıyan Dionysos'un yer aldığı yuvarlak formlu mühürler bu amphoraların tanımlanmasına yardımcı olmuştur⁴⁷¹. Mende amphoralarına uygulanan mühürler üzerindeki betimlemelerin Khios amphoralarındaki mühürlerde olduğu gibi, kent sikkeleri üzerinde de görülmesi⁴⁷² bu eşleşmeyi sağlamıştır.

Hellenistik Dönem'in ortalarına kadar tipolojileri takip edilebilen Mende amphoralarının İ.Ö. 3. yüzyıldan sonraki tipolojileri hakkında bilgimiz şimdilik bulunmamaktadır⁴⁷³. Bununla birlikte, antik yazarların aktarımından⁴⁷⁴ ve Atina Agorası'nda bulunan İ.S. 6. yüzyıla tarihli bir amphora üzerindeki dipintodan anlaşıldığı kadarıyla geç Antik Dönem'e kadar Mende'deki şarap üretiminden bahsetmek mümkündür⁴⁷⁵.

⁴⁶³ Mateevici – Redina 2010, 58, Lev. 29, no. 9.

⁴⁶⁴ Nørskov – Lund 2002, 58, 144, Lev. 21, G80.

⁴⁶⁵ Şenol – Aşkın 2007, 246, no. 9.

⁴⁶⁶ Lawall 2006, 137, Lev. 34, no. 223.

⁴⁶⁷ Monachov 1999, 231, Fig. 95, no. 1.

⁴⁶⁸ Blondé – Muller – Mulliez 1991, 219, 222, Fig. 3, no. 21; Grandjean 1992, 559, Fig. 8, no. 56.

⁴⁶⁹ Mateevici – Redina 2010, 58, Lev. 29, no. 5.

⁴⁷⁰ Grace 1949, 182, 186, Lev. 20, no. 1; Grace 1953b, 106-107, no. 161-162.

⁴⁷¹ Corbett 1949, 345, Lev. 98, no. 166; Grace 1949, 182, 186, Lev. 20, no. 1.

⁴⁷² M. Thompson – O. Mørholm – C. M. Kraay, *An Inventory of Greek Coin Hoards* (New York 1973) 57, no. 358; Papadopoulos – Paspalas 1999, 164, Fig. 7-8.

⁴⁷³ Şenol 2009, 118.

⁴⁷⁴ Şenol 2009, 119, dn. 425.

⁴⁷⁵ M. Lang, *Atina Agorası'nda geç Roma Dönemi'ne tarihlenen kontekstte bulunan bir amphoranın boynundaki graffitonun "Mende'nin ballı şarabı" olarak okunabileceğini belirtmiştir* bkz: M. Lang, *Graffiti and Dipinti. The Athenian Agora 21* (Princeton, New Jersey 1976) 86-87, Lev. 53, no. I.42.

Biçimsel olarak geniş üyeli kuzey Ege amphoraları içinde yer alan Mende amphoraları, hamurlarındaki mika ve büyük kuvars katkılarıyla bu grup içerisinde daha rahat tanımlanmaktadır⁴⁷⁶. I. K. Whitbread tarafından on iki adet Korinth buluntusu üzerinde yapılan analizler sonucunda da Mende amphoralarında iki farklı hamur grubunun olduğunu tespit etmiştir⁴⁷⁷.

M. Lawall yaptığı çalışmasında, Mende amphoralarının tipolojik gelişimini üç aşamaya ayırmıştır. Atina Agorası'nda İ.Ö. 5. yüzyıl başlarına tarihlenen D 12:1 depozitinde bulunan küresel gövdeli, kısa silindirik boyunlu ve kısa kaideli örneği “erken grup” olarak sınıflamıştır⁴⁷⁸. Bu formdaki örnekler Tektaş Burnu Batığı'nda⁴⁷⁹ ve Thasos'da⁴⁸⁰ ele geçmiştir. Dışa çekik ağız kenarına, kısa ve silindirik boyuna, küresel gövdeye sahip örnekler “orta grup” olarak sınıflanmıştır⁴⁸¹. Omuzları daima yuvarlak hatlı olan bu gruptaki amphoraların en geniş noktası gövde ortasında bulunur. Atina Agora'sında İ.Ö. 5. yüzyılın üçüncü çeyreğine tarihlenen R 13:4 depozitinde bu tipolojideki Mende amphoralarından bulunmuştur⁴⁸². İ.Ö. 5. yüzyılın üçüncü çeyreğinden itibaren daha açılı omuzlara sahip olan Mende amphoraları da “geç grup” olarak sınıflanmıştır⁴⁸³. Bu amphoralar, genel olarak ucu inceltilmiş dışa çekik ağız kenarına, profilli ağız kenarının altında tüm boynunu saran derin yive ve omuzlara doğru genişleyerek inen silindirik boyuna sahiptir. Ovoid gövde, en geniş bölümünü oluşturan omuzlardan keskin bir dönüş ile altı dışa çekik ve içi dolu tutamak formundaki yüksek dip/kaideye bağlanır⁴⁸⁴. Diğer kuzey Ege kökenli amphoralarda olduğu gibi, dudak altından başlayan oldukça basık oval kesitli kulplar, boynun omuzla birleşim noktasına derin parmak baskısı ile bağlanmıştır⁴⁸⁵. Bu tipolojideki amphoraların en iyi örnekleri İ.Ö. 4. yüzyılın başına tarihlendirilen Porticello Batığı'ndan bilinmektedir⁴⁸⁶.

Patara'da, Mende'ye atfedilebilecek amphora parçalarının biri hariç (MnA.1) tümü Tepecik Akropolisinde bulunmuştur. Örneklerden üçü hariç (MnA.3-5) diğerleri dip parçasıdır. Dışa çekik konik kaidesinin altı hafif bir şekilde içe bastırılmış olan MnA.1 ve altındaki oyuğu daha fazla olan MnA 2, küresel gövdeye sahip olmalarıyla biçimsel olarak

⁴⁷⁶ Lawall 1995, 118.

⁴⁷⁷ Whitbread 1995, 200-223.

⁴⁷⁸ Lawall 1995, 120, 360, Fig. 37.

⁴⁷⁹ Carlson 2004, 164, Fig. 22.

⁴⁸⁰ Grandjean 1992, 563, Fig. 10, no. 67.

⁴⁸¹ Lawall 1995, 122, 360, Fig. 38.

⁴⁸² Lawall 1995, 122, dn. 21; Lawall 2000a, 67, Fig. 18.

⁴⁸³ Lawall 1995, 122.

⁴⁸⁴ Lawall 2000a, 67, Fig. 19.

⁴⁸⁵ Papadopoulos – Paspalas 1999, 163, Fig. 3-4; Hadjidaki 1996, 575, Fig. 11.

⁴⁸⁶ Eisman 1979, 118-122; Eisman – Rigdway 1987, 37-42, Fig. 4/1-4/2. Tarihlendirme için bkz: Lawall 1998b, 21.

erken örnekleri anımsatır ve M. Lawall'ın erken grubuna girerler. Atina Agorası'nda bulunan benzer örnekler İ.Ö. 460-425⁴⁸⁷, Karadeniz'deki örnekler de İ.Ö. 450-425 yılları arasına tarihlendirilmiştir⁴⁸⁸. Tektaş Burnu Batığı'nın kargosunun ikinci büyük grubunu oluşturan benzer örnekler ise İ.Ö. 450-425 ya da daha olası bir şekilde İ.Ö. 450-440 yılları arasına tarihlendirilmiştir⁴⁸⁹. Ephesos'da ana dolgusu 400-350 yıllarına tarihlenen bir kuyudan gelen benzer örnek M. Lawall tarafından İ.Ö. 5. yüzyılın ortalarına tarihlendirilmiştir⁴⁹⁰. MnA.2'nin tam bir benzeri kuzey Afrika'da Euesperides'de yüzey buluntusu olarak ele geçmiştir⁴⁹¹.

M. Lawall'ın geç Mende grubuna giren MnA.3-5, dışa çekik ağız kenarına ve silindirik boyuna sahiptir. Dudak kenarının hemen altından başlayan oval kesitli kulplar, boynun omuzla birleşim noktasına (MnA.3) derin parmak baskısı ile bağlanmıştır. MnA.3, buluntu kontekstiyle önemli bir konumda bulunur. Tepecik Akropolisi'nin kuzeyinde gerçekleştirilen çalışmalarda açığa çıkarılan bastion'un C12 plan karesinde sürdürülen kazı çalışmaları sırasında, yapının ilk evresine ait zemin üzerinde *in-situ* olarak bulunmuştur (Fig. 33-34). Eser, yapının ilk evresinin sona ermesine neden olan yangın tabakasında, siyah astarlı echinus kâse, balık tabağı (Fig. 30), içbükey dudaklı tabaklar, Akhamenid bir kâse (Fig. 31a-b) ve mantar ağızlı tam bir mantar ağızlı Rhodos amphorası (RhA.1) ile birlikte aynı zemin üzerinde bulunmuştur⁴⁹². Buluntu kontekstinden yola çıkarak MnA.2 ve benzer ağız formuna sahip diğer örnekleri (MnA.3-4) İ.Ö. 4. yüzyılın ikinci çeyreğine tarihlemek mümkündür. MnA.6-7 M. Lawall'ın geç Mende grubuna ait örneklerin dipleridir. MnA.6'nın alt bölümü çepeçevre saran kırmızı renkli (2.5 YR 5/6) boya bandı dikkat çekicidir. Porticello Batığı'nın ana kargosunu oluşturan ve İ.Ö. 415-385 yılları arasına tarihlenen⁴⁹³ örneklere oranla daha kısa boyuna ve daha az keskin omuza sahip MnA.3'ün, Atina Agorası⁴⁹⁴ ve Korinth'deki benzeri İ.Ö. 5. yüzyıl sonlarına⁴⁹⁵, Alonnessos Batığı'ndaki benzerleri İ.Ö. 420-400 yıllarına⁴⁹⁶, Karadeniz'de Khersonessos'da bulunan benzerleri ise İ.Ö. 390-380 yıllarına⁴⁹⁷ tarihlendirilmiştir.

⁴⁸⁷ Grace 1953b, 106-107, no. 161; L. Talcott, "Attic Black-Glazed Stamped Ware and Other Pottery from a Fifth Century Well", *Hesperia* 4/3, 1935, 496, Fig. 43.

⁴⁸⁸ Monachov 1999a, 127, Fig. 41, no. 1-2.

⁴⁸⁹ Carlson 2004, 195, Fig. 22.

⁴⁹⁰ M. Lawall, bu dip parçasının hamur yapısıyla Mende'ye çok benzemediği ancak örneğin yine de olasılıkla Mende'ye atfedilebileceğini belirtmiştir bkz: Lawall 2006, 136, Lev. 33, no. 215.

⁴⁹¹ Göransson 2007, 144, no. 274.

⁴⁹² Işın – DüNDAR 2011, 4.

⁴⁹³ Eiseman 1979, 119, Fig. 4.1-4.2; Eiseman – Rigdway 1987, 39, Fig. 4/2, C1, C4.

⁴⁹⁴ S. I. Rotroff – J. H. Oakley, Debris from a Public Dining Place in the Athenian Agora. *Hesperia Suppl.* 25 (Princeton, New Jersey 1992) 125, Lev. 60, no. 352; Corbett 1949, 336, Lev. 97, no. 103; Papadopoulos – Paspalas 1999, 163, Fig. 4.

⁴⁹⁵ C. K. Williams, "Corinth 1977, Forum Southwest", *AJA* 47/1, 1978, 18-19, Fig. 5.

⁴⁹⁶ Hadjidaki 1996, 576, Fig. 12.

⁴⁹⁷ Monachov 1999a, 178, Fig. 64, no. 8.

MnA.8'in altındaki oyuk Mende amphorlarınınkinden daha derin ve daha geniş yapılmıştır. Nagidos'daki benzeri, Mende amphoraları geleneğinde kuzey Ege'de üretime devam eden bir merkezin ürünü olarak yorumlanmıştır⁴⁹⁸. Dışa çekik konik kaidesi ve altında oyuğu bulunan MnA.9 ve 10'un paralellerine Nagidos⁴⁹⁹ ve Aegina Aphaia'da⁵⁰⁰ rastlanılır. Thasos Silen Kapısı'nda bulunan benzer bir örnek İ.Ö. 250 yılından önceye tarihlenen bir depozit içinden gelmiştir⁵⁰¹. Samos'da ele geçen benzer örnekler İ.Ö. 4. yüzyıla tarihlenmiştir⁵⁰². Ephesos'da bir kuyu buluntusu olan örnek M. Lawall tarafından İ.Ö. 5. yüzyıl başlarına tarihlendirilmiştir⁵⁰³.

3.8. Kos Amphoraları

İ.Ö. 5. yüzyıl başlarında amphora üretimine başlayan Kos adasının erken dönemdeki bu üretiminin geniş bir alıcı kitlesine ulaşmadığı bilinmektedir⁵⁰⁴. Hellenistik Dönem'de, diğer önemli üretici kent devletleri arasında bulunan Knidos ve Rhodos kadar olmasa da, üretiminin geniş coğrafyaya ulaştığı bilinir. Hellenistik Dönem sonlarına kadar diğer üretici kent devletlerinin amphoralarında çok nadir görünen ve ilk kez yirminci yüzyıl başlarında A. Maiuri tarafından Kos ile ilişkilendirilen *bifid* (ikiz kulp) kulplar adanın amphoralarının tanınmasındaki en önemli özellikler arasında yer alır⁵⁰⁵. Bununla birlikte, adada Klasik Dönem'de oval kesitli *monofide* (tek kulp) kulplara sahip amphora üretiminin gerçekleştiği de bilinmektedir⁵⁰⁶. Kos amphoralarının tanınmasına yardımcı olan *bifid* kulpların yanı sıra, amphoralarda görünen ince cidar da tanımlanmalarındaki diğer önemli bir özellik olarak karşımıza çıkar. Hellenistik Dönem'deki rekabet çerçevesinde Knidos'un da *bifid* kulplu amphoralar ürettiği bilinse de, bu uygulamanın yaygın hale gelmediği görülmektedir⁵⁰⁷. Kos amphoralarının, Athenaeus⁵⁰⁸ ve Plinius⁵⁰⁹ tarafından da bahsedilen, deniz suyu karıştırılmış ucuz/orta kaliteli beyaz Kos şarabını taşımış olduğu tahmin edilmektedir.

⁴⁹⁸ Şenol – Aşkın 2007, 248-249, no. 15.

⁴⁹⁹ Şenol – Aşkın 2007, 249, no. 16.

⁵⁰⁰ Johnston 1990, 54-55, Fig. 13, no. 137.

⁵⁰¹ Grandjean 1992, 565, Fig. 11, no. 71.

⁵⁰² Samos IV, 131-132, Fig. 10, no. 408-423.

⁵⁰³ Lawall 2006, 136, Lev. 33, no. 216.

⁵⁰⁴ Kantzia 1994, 325-332; Papuci-Władyka 1997, 48.

⁵⁰⁵ Maiuri 1925, 245-249.

⁵⁰⁶ Şenol 2009, 132. Bazı *bifid* kulplardaki isimler ile *monofide* kulplardaki kişi isimlerinin aynı olması Kos'un bazı dönemlerde tek kulplu amphora da ürettiğini gösterir bkz: Delos XXVII, 363.

⁵⁰⁷ Whitbread 1995, 82.

⁵⁰⁸ Ath. Deip. 1.32

⁵⁰⁹ Plin. Nat. 14.10.8.

Kos Adası'nda bugüne kadar amphora üretimine ait bir fırın bulunmamasına karşın amphora atölyelerinin ve üretim atıkların izlerine rastlanması adadaki yerel üretimin en iyi kanıtları olarak gösterilmektedir⁵¹⁰. Adadaki Kos ve Kardamaina'nın amphora üretim merkezi olduğunun bilinmesinin dışında⁵¹¹, J.-Y. Empereur ve M. Picon, benzer özellikler gösteren Dressel 4 amphoraların⁵¹² üretim yerleri olarak adadaki Kos, Datça Yarımadası ve Bodrum Yarımadası'ndaki Myndos'u işaret etmektedir⁵¹³.

Güney doğu Ege'deki diğer üretim merkezlerinde olduğu gibi erken dönemlerinde mantar ağızlı amphoralar üretmiş olan Kos adası kendine özgü formunu İ.Ö. 3. yüzyıldan itibaren üretmeye başlamış olmalıdır⁵¹⁴. 1990'lı yılların başlarında Kos Adası'nda yapılan çalışmalar sonucu Kos kentinde tespit edilen bir amphora atölyesinde yerel üretim olan üç farklı amphora tipinin varlığı tespit edilmiştir. Bunlardan ilki; mantar formu ağız kenarına, kısa silindirik boyuna, basık küresel gövdeye ve içi oyuk kozalak formu kaideye sahip olup kulpları *monofide*'dir. İkinci form ilk form ile tamamen aynı özellikleri taşımasına karşın *bifid* kulplarıyla ondan ayrılır. Birçok özelliği ile kuzey Ege amphoralarını anımsatan üçüncü form ise, ucu inceltmiş dışa çekik ağız kenarına, silindirik uzun boyuna sahiptir. Ovoid gövde, en geniş bölümünü oluşturan omuzlardan keskin bir dönüş ile altı dışa çekik ve içi dolu tutamak formundaki yüksek dip/kaideye bağlanır. Diğer kuzey Ege kökenli amphoralarda olduğu gibi, dudak altından başlayan basık oval kesitli kulplar, boynun omuzla birleşim noktasına derin parmak baskısı ile bağlanmıştır⁵¹⁵.

İ.Ö. 3. yüzyıldan itibaren genelde mantar formu ağız kenarı yerine dışa çekik yuvarlaklaştırılmış ağız kenarına ve yüksek *bifid* kulplara sahip Kos amphoralarının gövdelerinin incelendiği, boyun ve kulplarının da incelerek uzadığı görülmektedir. İ.Ö. 2. yüzyıla doğru uzun ovoid gövdeye sahip olan bu amphoralarda Knidos'un amphora kaidelerini anımsatan, alttan yuvarlak bir çıkıntı oluşturan ucu sivri konik kaideleri

⁵¹⁰ Kantzia 1994, 323-354; Hein et al. 2008, 1049.

⁵¹¹ Maiuri 1925, 245-249; Kantzia 1994, 323-354; Georgopoulou 2001, 107-113; Hein et al. 2008, 1050.

⁵¹² *Bifid* kulplara sahip bu amphoraların öncüsü olarak Kos amphoraları düşünülmektedir bkz: Empereur – Picon 1986a, 109-110; Empereur – Hesnard 1987; 23; Şenol 2009, 132.

⁵¹³ Empereur – Picon 1986a, 109-110. Son yıllarda yapılan çalışmalarda Dressel 4 amphoralarının Milas Bölgesi'nde de üretildiğine dair önemli kanıtlar ele geçmiştir. Konu hakkında verdiği sözlü bilgiden dolayı Yrd. Doç. Dr. Y. Sezgin'e teşekkür ederiz.

⁵¹⁴ Mantar ağızlı amphoraların, İ.Ö. 4. yüzyıl ile üretim merkezlerinin kendi özel formlarını ortaya çıkardıkları İ.Ö. 3. yüzyıl arasında Batı Anadolu'da bir *koine* oluşturdukları düşünülmektedir bkz: Empereur – Picon 1986a, 112.

⁵¹⁵ Kantzia 1994, 332-342, Fig. 5-10, Lev. 255-256, 260.

karakteristik bir özellik olmuştur⁵¹⁶. Bu özelliğe ek olarak, boyundan omuza geçişte görülen belirgin yiv de Kos amphoralarının bu dönemdeki karakteristik özellikleri arasında yer alır⁵¹⁷.

Patara'da Tepecik Akropolis, Su Yolu, Hurmalık Hamamı ve Ana Cadde'de toplam on dört adet Kos ya da yakın çevresinde üretilmiş amphora parçası bulunmuştur. Tepecik Akropolisi'nde ele geçen içi oyuk topuz formlu kaidelerin tümü erken özellikler gösterir. Bu örneklerden KosA.1-3, I. K. Whitbread'ın Kos amphoraları üzerine yapmış olduğu hamur sınıflandırmasına göre beşinci, KosA.4, dördüncü, KosA.7 ise diğerlerinden farklı olarak ikinci sınıfa girer⁵¹⁸. Ch. Kantzia tarafından yapılan Kos amphora sınıflandırmasına göre ise KosA.1-5 numaralı örnekler, kulpları bulunmadığı, için birinci ya da ikinci gruba girer. Ada'da Meropis Atölyesi'nin faal olduğu dönemin İ.Ö. 5. yüzyıldan İ.Ö. 412 yılına kadarki süreç içerisinde belirsiz oluşu ve söz konusu atölyenin İ.Ö. 5. yüzyıl sonunda onarım geçirerek İ.Ö. 366 yılında terk edildiği göz önüne alınırsa⁵¹⁹, Patara örneklerini İ.Ö. 5. yüzyıl içlerine tarihlenmek mümkündür. Odessa bölgesindeki Koshary'da bulunan benzer bir örnek İ.Ö. 4. yüzyıla⁵²⁰, Halikarnassos'da bulunan örnekler ise İ.Ö.5.-4. yüzyıllar arasına tarihlenmiştir⁵²¹. Gövde profilinin incelik uzamasına rağmen içi oyuk kozalak formlu kaideye sahip KosA.7'nin Marmaris Müzesi'nde bulunan dışa çekik yuvarlaklaştırılmış ağız kenarına sahip tüm bir benzeri İ.Ö. 5. yüzyıl içlerine tarihlenmiştir⁵²².

KosA.8-15 katalog numaralı örnekler, ilk seridekilerde olduğu gibi, form özellikleri açısından birbirleri içinde yakın benzerlikler gösterir. KosA.8, 11-12, dışa çekik ucu yuvarlaklaştırılmış ağız kenarına, silindirik boyuna ve ağız kenarının hemen altından başlayan *bifid* kulplara sahiptir. KosA.9-10, 13-15 katalog numaralı örnekler ise, alttan yuvarlak bir çıkıntı oluşturan ucu sivri konik kaide formundadır. Örneklerin tümünde hamur (5 YR 6/6 – 10 YR 8/4) ve astar renkleri (10 YR 7/4 – 8/3) birbirlerine çok yakındır. KosA.12, çok açık renkli astarı ile (2.5 Y 8/2) diğer örnekler arasında dikkat çekmektedir.

KosA.7-8 katalog numaralı örnekler buluntu kontekstlerini tarihleyen mühürlü Rhodos amphora kulplarının yardımıyla İ.Ö. 2. yüzyıl içine, KosA.10 ve 14 ise, İ.Ö. 1. yüzyıla

⁵¹⁶ Grace 1979a, Fig. 56.

⁵¹⁷ Alpözen 1975, 20, Lev. 4, Şek. 1-2; Alpözen – Özdaş – Berkaya 1995, 97; Şenol 2003, 42-43, no. 20-21; Şenol 2009, 211, no. 35.

⁵¹⁸ Whitbread 1995, 88-94.

⁵¹⁹ Kantzia 1994, 323-354; Papuci-Władyka 1997, 48.

⁵²⁰ Mateevici – Redina 2010, Lev. 30, no. 15.

⁵²¹ Nørskov – Lund 2002, 63-64, 167, Lev. 32, H42.

⁵²² Şenol 2003, 41.

tarihlenir⁵²³. V. Grace, Antikythera Batığı'ndaki paralel Kos amphoralarını İ.Ö. 80-70 yılları civarına tarihlenmiştir⁵²⁴. K. Slane, Korinth'de bulunan benzer ağız formuna sahip amphoraları H. Robinson'un İ.Ö. 1. yüzyılı kapsayan F grubu içine yerleştirmiştir⁵²⁵. J. Hayes, Paphos'da karışık kontekste sahip benzer bir gövde parçasını İ.Ö. 2. yüzyıl sonu ve İ.Ö. 1. yüzyıl başı arasına⁵²⁶, Pessinus'daki örnek de İ.Ö. 1. yüzyıla⁵²⁷ tarihlenmiştir. Delos'da bulunan benzer örnekler, buldukları yapının İ.Ö. 69 yılında yıkılmasından dolayı bu tarihten hemen öncesine tarihlenir⁵²⁸. Ksanthos'daki örnek ise tarihlendirilmemiştir⁵²⁹.

3.9. Lykia Amphoraları?

2003 yılında, Tepecik Akropolisi, Bey Sarayı Yerleşimi'nde bulunan depo yapısının kazıları sırasında ele geçen bir grup dip ve ağız parçası yapılan ilk çalışmalarda sınıflandırılmamıştı. Aynı yapıda 2004 yılında gerçekleştirilen kazılar sırasında da bu dip ve ağız parçalarından bulunması dikkatlerimizi bu farklı formun üzerine yöneltmemize olanak sağlamıştır. Yaptığımız ilk çalışmalarda, sayısal çokluğu ve diğer amphora formlarından ayırt edici özellikleri nedeniyle dip parçaları dikkatlerimizi çekmiş, yaptığımız ikinci etap çalışmalarda da bu dip formuna sahip amphoraların bugüne kadar tespit edilmemiş bir gruba ait olduğu sonucuna varılmıştır. Dip formunun tespit edilmesinin ardından, diplere göre sayısı daha az olan ancak hamur yapıları ve renkleri bu diplerle benzer olan bir grup ağız ve boyun parçası da bu dipler ile ilişkilendirilmiştir.

Tespit edilen bu yeni formun ağız, boyun ve dip formları kuzey Ege kökenli amphoraları hatırlatır. Özellikle Mende amphoralarının İ.Ö. 4. yüzyılda kullandığı dışa çekik üçgen formlu kademesiz ağız kenarı bu tipolojinin genel ağız formu olarak karşımıza çıkar. Bununla birlikte, kulp formları da İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlenen Kıbrıs amphoraları ile benzerlik gösterir. Farklı üretim merkezlerine ait olan amphora formlarına olan benzerliklerin yanında, bu yeni tipoloji birçok açıdan söz konusu gruplardan farklılıklar gösterir. Ucu sivriltilmiş dışa çekik ağız kenarına, gövdenin en geniş noktasını oluşturan omuzlara genişleyerek bağlanan boyuna ve küresel gövdeye sahip bu formun bazı örneklerinde oldukça ince olan oval kesitli kulpları

⁵²³ KosA. 8-9, 11 ve 15'in buluntu kontekstlerini tarihleyen mühürlü Rhodos amphora kulpları için bkz: Rh.180, Rh.188, Rh.203, Rh.244, Rh.249.

⁵²⁴ Grace 1965, 11-12, Fig. 4, no. 6-8.

⁵²⁵ K. W. Slane, "Two Deposits from the Early Roman Cellar Building, Corinth", *Hesperia*, 55/3, 1986, 282-283, no. 27. H. Robinson'un F grubu için bkz: *Agora V*, 10-21.

⁵²⁶ J. Hayes, "Hellenistic and Roman Pottery Deposits from the 'Saranda Kolones' Castle Site at the Paphos", *BSA* 98, 2003, 472-473, Fig. 14, no. 142.

⁵²⁷ *Monsieur* 2001, 74, 79, Fig. 8-9.

⁵²⁸ *Empereur – Hesnard* 1987, 63-63, Fig. 20-21.

⁵²⁹ *Lemaître* 2006, 396, Fig. 6, no. 3.

ağız kenarının altından başlayıp açılı olarak omuzlara iner. Formun karakteristik özelliği, içi dolu tutamak formundaki diplerinin tam orta bölümünde bulunan memecik şeklindeki çıkıntı ve genelde dip çevresini saran boya bandıdır (Fig. 17-28) (LyA.12-16, 18, 20) (2.5 YR 5/6 - 7.5 YR 5/3 arasında değişir). Tespit edilen bazı örneklerin özellikle üst bölümlerinde koyu kahverengi örtü sıva da gözlenir (Fig. 29) (LyA.1-2). Genelde iyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli ve kireç katkılı hamurları bulunan bu tipolojinin yüzeyinde yer yer ince kireç katkısı ve astarında da yer yer mika görülmektedir.

Patara'da bu yeni forma ait bulunan toplam on dokuz örneğin onbeşi üzerinde yapılan petrografik analizler sonucunda eserlerin genel olarak kuvars, kalsit, çört, kireçtaşı ve seramik kırığı parçaları (şamot) içerdiği saptanmış ve hemen hemen tüm örneklerin homojen bir yapıya sahip olduğu görülmüştür. Homojen yapıya sahip olmaları onların tek bir merkezde üretilmiş olabileceklerini düşündürmüştür (Lev. 40-41, Ek 2, Tablo 4). Arkeolojik örnekler üzerine yapılan petrografik analizlerden elde edilen sonuçların bir coğrafya ile ilişkilendirilebilmesi amacıyla Patara ve yakın çevresindeki muhtemel kil yataklarından da kil numuneleri alınmıştır. Her iki analizin karşılaştırılması sonucunda bu yeni amphora formunun hamur yapısının özellikle Letoon yakınındaki Karadere yerleşimleri ile ilişkili olabileceği sonucu ortaya çıkmıştır (Ek 2, Tablo 4, Şekil 13-14, 17).

2009 yılında Lykia ve Kilikya bölgelerine gerçekleştirdiğimiz bilimsel geziler sonucunda bu amphoraların yoğun olarak Anadolu'nun güney kıyılarında, özellikle de Lykia Bölgesi'nde ele geçtiği anlaşılmıştır⁵³⁰. Bu formun bulunduğu yerleşimler arasında Limyra⁵³¹, Avşar Tepesi⁵³², Rhodiapolis⁵³³, Kelenderis⁵³⁴, Side⁵³⁵ ve Ephesos⁵³⁶ ile birlikte Perge yakınlarındaki Karaçallı Nekropolisi'ni⁵³⁷ saymak mümkündür (Fig. 12). Geliş yeri belli olmayan bir örnek de Mersin Müzesi'nde bulunmaktadır⁵³⁸.

⁵³⁰ Bu çalışma Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri biriminin desteğiyle gerçekleştirilmiştir. Gezilerde Tlos, Ksanthos, Myra, Andriake, Limyra, Arykanda, Rhodiapolis, Kibyra, Perge, Side, Nagidos ve Kelenderis kentlerinde konu uzmanları ile görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmelerde bilgilerini bizimle paylaşan Prof. Dr. J. des Courtils, Doç. Dr. V. M. Tekinalp, Yrd. Doç. Dr. İ. Kızıgut, Dr. J. Gebauer, Yrd. Doç. Dr. Ş. Özudoğru, Doç. Dr. S. Çokay-Kepçe ve Yrd. Doç. Dr. M. Tekocak'a teşekkürlerimi borçluyum.

⁵³¹ Dr. J. Gebauer'e verdiği sözlü ve görsel bilgiden dolayı teşekkür ederim.

⁵³² Rückert 2000, 135, Fig. 40, no. 66 A 3244.

⁵³³ Yrd. Doç. Dr. İ. Kızıgut'a verdiği sözlü ve görsel bilgiden dolayı teşekkür ederim.

⁵³⁴ Zoroğlu et al. 2009, 38, 47, fig 4, no. 24.

⁵³⁵ Dündar 2012b, Kat. no. 6-7, Fig. 6-10.

⁵³⁶ Lawall 2006, 305, Lev. 35, no. 228.

⁵³⁷ Çokay-Kepçe 2006, 145, TA 2.

⁵³⁸ Mersin Müzesi'nde bulunan bu örnek satın alma yoluyla müzeye getirildiği için tarihlendirici bir özelliği bulunmamaktadır bkz: Kerem 1999, 88, Lev. 84, 146, kat. no. 47. Söz konusu örnek yapılan çalışmada Mende amphorası olarak sınıflandırılmıştır bkz: Şenol – Kerem 2000, 102, Lev. 19, no. 28.

Patara’da söz konusu amphora parçalarının ele geçtiği depo yapısındaki seramik parçaları İ.Ö. geç 7. erken 3. yüzyıla tarihlenir. Bununla birlikte buluntuların büyük bir çoğunluğu İ.Ö. 320-220 yılları arasına tarihlendirilmiştir⁵³⁹. Depo yapısında ele geçen buluntuların geniş bir zaman aralığına tarihlenmesi depozitin stratigrafiden yoksun bir dolgu olduğunu göstermiştir. Bu nedenle ilk kez toplu bir buluntu grubu olarak depo yapısında ele geçen bu yeni amphora grubunun ilk çalışmalarda tarihlendirilmesi sorunlu olmuştur. Bu yeni tipolojinin tarihlendirilmesindeki problemler 2009 yılında, Tepecik Akropolisi’nde yapılan kazı çalışmalarında İ.Ö. 400-350 yıllarına tarihlenen kontekstte bulunan birkaç örnekle çözülmüş ve bu amphoraların tarihi yaklaşık olarak belirlenmiştir. Tepecik Akropolisi’nin kuzeyinde gerçekleştirilen çalışmalarda açığa çıkarılan bastion’un C12 plan karesinde sürdürülen kazı çalışmaları sırasında, yapının ilk evresine ait tabakada bulunan iki adet dip parçası (LyA.7-8), yapının ilk evresinin sona ermesine neden olan yangın tabakasında, siyah astarlı echinus kâse, balık tabağı (Fig. 30), içbükey dudaklı tabaklar, Akhamenid bir kâse (Fig. 31a-b), mantar ağızlı tam bir Rhodos amphorası (RhA.1, Fig. 32) ve bir Mende amphorası (MnA.3, Fig. 33) ile birlikte aynı kontekstten gelmiştir⁵⁴⁰. Bunun yanında, M. Lawall tarafından gerçekleştirilen çalışmada da, bu tipoloji morfolojik olarak kuzey Ege kökenli olarak gruplandırılabilir olsa da, hamur yapısının farklı olmasıyla ayrı bir yere konulmuş ve tanımlanamamıştır. Ephesos’da bir kuyu buluntusu olarak ele geçen dip parçası İ.Ö. 400-350 yıllarına tarihlendirilen kontekst içerisinde gelmiştir⁵⁴¹. Limyra’da bulunan yayınlanmamış bir dip parçası geç Klasik Döneme tarihlenen kontekstte bulunmuştur⁵⁴². Şu anda Anamur Müzesi’nde bulunan Kelenderis buluntusu tam bir örnek ise hatalı bir şekilde Thasos amphoralarının Kıbrıs taklidi olarak değerlendirilmiş ve Hellenistik Dönem içine tarihlendirilmiştir⁵⁴³. Karaçalı Nekropolisi’nde bulunan iki örneğin kökeni belirlenememesine karşın ele geçtikleri mezardaki diğer buluntulara göre İ.Ö. 430-400 yılları arasına tarihlendirilmişlerdir⁵⁴⁴. Side Müzesi’nde bulunan iki tam örnek satın alma yolu ile müzeye getirildiği için⁵⁴⁵, Rhodiapolis’de bulunan dip parçaları ise karışık kontekstten ele geçtiği için tarihlendirilmede herhangi bir rol oynayamamaktadır⁵⁴⁶. Avşar Tepesi buluntusu bir örnek ise tanımlanamamış ve tarihlendirilmemiştir⁵⁴⁷.

⁵³⁹ Işın 2010a, 93, 96.

⁵⁴⁰ Işın – Dündar 2011, 4.

⁵⁴¹ Lawall 2006, 133-134, 137, no. 228.

⁵⁴² Yayınlanmamış eser hakkında Dr. J. Gebauer’e verdiği sözlü ve görsel bilgilerden dolayı teşekkür ederim.

⁵⁴³ Zoroğlu et al. 2009, 38, no. 24.

⁵⁴⁴ Çokay-Kepçe 2006, 69.

⁵⁴⁵ Dündar 2012b, Kat. no. 6-7, Fig. 6-10.

⁵⁴⁶ Yayınlanmamış olan bu malzemeler hakkında Yrd. Doç. Dr. İ. Kızılgut’a verdiği sözlü ve görsel bilgilerden dolayı teşekkür ederim.

⁵⁴⁷ Rückert 2000, 115, 135, Fig. 40, no. 66, A 3244;

Patara'da bu tipolojiye ait tam bir örneğin ele geçmemesi özellikle gövdesinin tipolojik gelişimi hakkında ayrıntılı yorum yapmamızı engellemektedir. Kentte parçalar halinde bulunan bu örnekler dikkatli bir şekilde incelendiğinde hem ağız ve boyun parçalarının hem de dip parçalarının kendi içlerinde farklılaştığı görülebilir. Ele geçen tüm ağız parçalarında dışa çekik ağız kenarı ortak bir özellik olarak karşımıza çıkmaktayken farklılık kulpların konumlanışında kendini gösterir. LyA.1 katalog numaralı örnekte ağız kenarının altından başlayan oval kesitli kulpların biraz açılarak geniş omuza indiği görülmektedir. Kulplardaki bu açıklığın LyA.2 katalog numaralı örnekte ise biraz daha kapandığı, LyA.3 katalog numaralı örnekte kulpların dikleştiği ve LyA.6 katalog numaralı örnekte ise içe doğru daralarak omuzlara indiği görülür. Kulpların bağlantı noktalarındaki bu açı daralması omuzlardaki, dolayısıyla gövde formundaki değişim ile açıklanabilir. Kulplardaki bu açısal farklılık bizlere geniş omuzların zaman içinde daraldığını, küresel gövdenin ise ovoidleştiğini gösterir. Geniş omuzlu ve küresel gövdeli form İ.Ö. 5. yüzyılın ilk yarısına tarihlenen Thasos⁵⁴⁸ ya da Mende⁵⁴⁹ amphoralarını hatırlatır. Kulplardaki bu farklılıkların yanı sıra kaidelerde de farklılıklar bulunur. LyA.7 katalog numaralı örnekte, iç haznenin kaideye kadar indiği görülmektedir. Bununla birlikte, kaide altındaki oyuğun derin olduğu ve ortadaki memeciğin ise içte olduğu görülür. LyA.8-19 katalog numaralı örneklerle sırasıyla bakıldığında ise, kaidenin süreç içerisinde uzayarak içi dolu masif bir tutamak formuna ulaştığını, kaide altındaki oyuntunun giderek ortadan kalktığını ve kaide altındaki memeciğin artık dışa doğru çıkıntı yaptığı görülür. Kaide etrafına uygulanan boya bandı ise bu form gelişiminde herhangi bir rol oynamamaktadır. Kaide formuna genel olarak bakıldığında önceleri kısa, içi boş ve altındaki oyuğu fazla olan kaidenin zaman içerisinde uzadığını, içinin dolduğunu ve altındaki memeciğin dışa taşıdığını söylemek mümkündür. Benzer kaide formu gelişimi (kısa, geniş içi boş kaideden, içi dolu tutamak görünümündeki uzun kaide) yine Thasos⁵⁵⁰ ve Mende⁵⁵¹ amphoralarında görülür. Yukarıdaki kaba hatları çizilmeye çalışılan bu form gelişimi nasıl bir tarihsel düzen içine yerleştirilebilir sorusuna Tepecik Akropolisi'nde yapılan kazı çalışmalarında İ.Ö. 400-350 yıllarına tarihlenen kontekstte bulunan örnekler yol gösterici olabilir. LyA.7-8 katalog numaralı örnekler yukarıda anlatılan kaide gelişiminde, şimdilik, en başta bulunur. Dolayısıyla, kaide formundaki bu değişim İ.Ö. 4. yüzyılın ilk yarısından itibaren gerçekleşmeye başlamış olmalıdır, ancak alt tarihlleme için ileriki yıllarda yapılacak kazılarda tarihlenebilir kontekstlerden ele geçen örnekler yol gösterici olacaktır.

⁵⁴⁸ Monachov 1999a, 100, Lev. 55, no. 2.

⁵⁴⁹ Lawall 1998b, 18, Fig. 3.

⁵⁵⁰ İ.Ö. 5. yüzyıl başlarında kısa, geniş ve içi boş olan kaide İ.Ö. 4. yüzyıl başlarında uzayarak içi dolu tutamak formuna ulaşmıştır (Garlan 1988, 13, Fig. 11-12).

⁵⁵¹ İ.Ö. 5. yüzyılın ilk yarısında kısa olan kaidenin İ.Ö. 4. yüzyıl başlarında uzayarak içi dolu tutamak formuna ulaştığı görülür. Karşılaştırma için bkz: Papadopoulos – Paspalas 1999, 163, Fig. 2-4; Eiseman – Rigdway 1987, 38-39, Fig. 4, 1-2.

Ağız ve boyun parçalarının tarihlendirilmesinde ise Side Müzesi'nde bulunan tam örnekler dolaylı olarak yardımcı olabilir. Bu örneklerin içi dolu tutamak formu dipleri⁵⁵² LyA.13-17 katalog numaralı örnekleri anımsatır. Bu bağlamda Side örneklerini de en erken İ.Ö. 4. yüzyılın ilk çeyreğine tarihlemek mümkündür. Dik açılı kulplara sahip Side örneklerinin ağız ve kulp profilleri LyA.3 katalog numaralı örnekle büyük benzerlik gösterir. Yukarıda değinilen kulp ve omuz profili gelişimi göz önüne alındığında LyA.2 ve özellikle de geniş açılı kulplara sahip LyA.1'i şimdiki verilerle en azından İ.Ö. 5. yüzyılın üçüncü çeyreğine tarihlemek mümkün görünür. Patara'da ele geçen örnekler ile Side, Kelenderis, Karaçalı ve Mersin Müzeleri'nde bulunan tam örnekleri ele aldığımızda geçici bir tipolojik gelişim oluşturmak mümkündür (Fig. 35). Ağız kenarından geniş omuzlara açılarak inen kulplara sahip LyA.1 katalog numaralı Patara örneği şu ana kadar bilinen en erken örnektir. Erken dönemlerinde oldukça geniş omuzlara ve küresel gövdeye sahip olduğunu düşündüğümüz bu amphoraların İ.Ö. 4. yüzyıl başlarında, kulplarının dikleştiğini, gövdelerinin en geniş yerlerinin omuzlara çekildiğini ve diplerinin uzamaya başladığını söylemek mümkündür⁵⁵³. Kronolojik bir kanıt olmasa da Mersin Müzesi'nde bulunan örnek uzamış gövde profili ile bu tipolojideki amphoraların şimdilik bilinen en geç formu olmalıdır. Bu örnekte gövdenin en geniş yeri omuzlardan gövde ortasına çekilmiştir. Dudak kenarının biraz altından başlayan ve içe kapanarak açılı inen kulplara sahip örnekte, ortasında memecik olan içi dolu tutamak formu kaideyi görmek mümkündür. Bu özellikleriyle Side, Kelenderis ve Karaçalı örneklerine kıyasla çok geç bir tarihten olmadığını düşündüğümüz Mersin örneğini, tipolojik gelişim çerçevesinde İ.Ö. 4. yüzyılın ikinci yarısına tarihlemek mümkündür. Bununla birlikte, önümüzdeki yıllarda elde edilecek yeni verilerle Mersin örneğinin tarihinde değişikliklerin olması da muhtemeldir.

Bu amphoraların yoğun olarak Lykia Bölgesi'nde ele geçmiş olmaları üretim yeri olarak gözlerimizi bu bölgeye çevirmemize olanak sağlasa da, bu konuda kesin bir şey söylemek şimdiki verilerle yetersizdir. Bununla birlikte genel anlamda, "Anadolu'nun Güneybatısı" önerisi buluntu yoğunluğu açısından uygun görünür. Anadolu'nun bu bölgesinin (Pamfilya ve özellikle Lykia) erken dönemlerden itibaren ihracata yönelik üretim yaptığı bilinmekte, özellikle Lykia'da bulunan Bonda Tepesi, Yavu ve Istlada'daki zeytinyağı işlikleri ile Sura, Gürses ve Köşkerler'de Hellenistik Dönem'e tarihlenen ve zeytinyağı üretilen kule

⁵⁵² Dündar 2012b, Kat. no. 6-7, Fig. 6-10.

⁵⁵³ Bu tipin tam örneklerini Side ve Anamur Müzeleri'nde görmek mümkündür bkz: Dündar 2012, Kat. no. 6-7; Fig. 6-10; Zoroğlu et al. 2009, 47, Fig 4, no. 24.

çiftliklerdeki işlikler bu görüşü desteklemektedir⁵⁵⁴. F. Kolb tarafında Orta Lykia’da yapılan yüzey araştırmalarında, özellikle Yavu-Hoyran ve çevresinin tahıl tarımına elverişli topografyaya sahip olmadığı, buna karşın bu dağlık bölgede geniş alanları kapsayan antik zeytin teraslarının varlığı belirlenmiştir. Söz konusu zeytin teraslarının bu bölge halkı için çok önemli bir gelir kaynağı olduğu, buradaki kaliteli ve yoğun zeytinyağı üretiminin yerel tüketimin üzerinde gerçekleştiği belirtilmektedir. Zeytinyağının yanı sıra, Yurtene’de belirlenen çok sayıdaki işliklere ait pres taşları burada şarabın da ihracata yönelik olarak üretilmiş olduğunu düşündürmüştür⁵⁵⁵. Arkeolojik verilere ek olarak, antik kaynakların aktarımından anlaşıldığı kadarıyla Telmessos şarabının çok ünlü olduğu⁵⁵⁶, Side ve Aspendos tepelerinde bol miktarda zeytin ağacının olduğu⁵⁵⁷ ve epigrafik verilerden bilindiği kadarıyla da geç dönemlerde de olsa zeytinyağının ihraç edildiği bilinmektedir⁵⁵⁸. Kuzey Lykia’da, Kıbratis bölgesine sınır olan Oinoanda’nın özellikle Hellenistik Dönem’e tarihlenen sikkelerinde bazen ön yüzde tek başına, genelde ise arka yüzdeki kartal figürünün önünde görülen üzüm salkımının⁵⁵⁹, Khios sikkelerinde sphenks önünde görünen üzüm salkımı ile benzer bir düşünceyi ifade ediyor olması muhtemeldir. Bu verinin yanı sıra, her ne kadar güncel arkeolojik veriler yetersiz de olsa, İ.Ö. 2. binyıldan itibaren adını almış olduğu “şarap ülkesi” kelimesinin (Wıyanawanda/Oinoanda), bir isimden daha fazla şeyi ifade etmesi de beklenmelidir⁵⁶⁰.

Lykia Bölgesi’nde, yukarıda anılan ürünlerinin yanı sıra, amphoralar içerisinde taşınabilecek olan reçine, purpur ve sıvı zift gibi yerel ihraç ürünlerinin varlığı da bilinmektedir. Bölgenin en önemli ihraç ürünleri arasında bulunan ve özellikle gemi yapımında kullanılan sedir ağacından üretilen sıvı zift ve reçine ile meşhur balı bu ürünlerin

⁵⁵⁴ Bonda Tepesi ve diğer işlikler için bkz: Konecny 1998, 123-194; Kule çiftlikler ve zeytinyağı işlikleri için bkz: Konecny 1997, 15-17, 26-32. Yavu çevresindeki işlikler için bkz: Kolb 2008, 310. Anadolu’nun Güneybatısı’ndaki daha geç tarihli işlikler için bkz: A. Diler, “Akdeniz Bölgesi Antik Çağ Zeytinyağı ve Şarap İşlikleri” AST 11, 1994, 505-511.

⁵⁵⁵ Kolb 2008, 310-312.

⁵⁵⁶ Plin. Nat. 14.9.

⁵⁵⁷ Strabon 12.7.1 ve 12.7.3.

⁵⁵⁸ Olympos’tan Roma İmparatorluk Dönemi’ne tarihlenen bir lahit yazıtında, Olympos vatandaşı olan bir tüccarın Pontus’a zeytinyağı ya da şarap ihraç ederek zenginliğe kavuştuğu aktratılmaktadır bkz: M. Adak – O. Atvur, “Das Grabhaus des Zosimas und der Schiffseigner Eudemos aus Olympos in Lykien”, EpigrAnat 28, 1997, 18–21, no. 3, yazıtın yorumu için bkz: 22-27. Antik bir kaynaktan bölgedeki zeytinyağı ve şarap ihracatına ilişkin bilgiler için bkz: Anonymi Geographiae Expositio Compendiaria, Geographie Expositio Compendiaria, bkz: K. Müller (Ed.), Geographi Graeci Minors Vol. 2 (Paris 1861) (repr. Hildoshein 1965) Expositio mund. et gent., 45. Likya Bölgesi’ndeki limanlar ve ticaret yolları için bkz: Zimmermann 1992a, 201-217; Zimmermann 1992b, 168-231.

⁵⁵⁹ BMC Lycia, 75, no. 1, Lev. 15, no.9; Ashton 2005, 66-67, Lev. 4, no. 9-13aa.

⁵⁶⁰ R. Ashton, Oinoanda’daki bağcılık ve şarapçılıkla ilişkili olabileceğini düşündüğümüz Hellenistik Dönem’e tarihlenen kent sikkelerinin arka yüzlerinde görülen bu üzüm salkımının kent adını da sembolize etmiş olabileceğini belirtmektedir bkz: Ashton 2005, 69.

başında yer alır⁵⁶¹. Lykia Bölgesi için önemli bir diğer ekonomik ürün olan purpur üretiminin varlığı ise Ptolemaios V'in egemenliği döneminde vergi listelerinden bilinmektedir⁵⁶². Özellikle Hellenistik ve Roma İmparatorluk Dönemleri'nde önemli ihraç malları olarak anılan bu ürünlerin üretimlerinin en azından Klasik Dönem içlerinde başlamış olması ve bunların erken süreçte de pazarının olması beklenen bir durumdur.

Bu yeni amphora tipinin bugüne kadar yoğun olarak sadece Lykia, Pamphylia ve Kilikya'nın kıyı bölgelerinde ele geçmeleri, buna karşın Ege ile Anadolu'nun güneybatı kıyılarındaki batıklarda⁵⁶³ ve Rhodos ile Oniki Adalarda (Dodecanese) bulunmamaları⁵⁶⁴, bu tip amphoraların özellikle Anadolu'nun güney kıyısı boyunca yerel ya da bölgesel ticarete kullanılmış olabileceklerini düşündürür. Söz konusu amphoraların ince cidarlı oluşu, onların kara ticaretinden çok deniz taşımacılığında kullanılmış olabileceğini akla getirir de bu çok geçerli bir varsayım olmamalıdır. Ancak, bu amphoraların şimdiye kadar sadece kıyı kentlerinde bulunmuş olmaları da ilginçtir.

Anadolu'nun güneybatısının İ.Ö. 2. yüzyıl sonlarından itibaren amphora ürettiği⁵⁶⁵ ve biraz daha geç olan yazılı kaynaklardan anlaşıldığı kadarıyla da bazı ürünlerin amphoralar içinde ihraç edildiği bilinmektedir⁵⁶⁶. Bununla beraber, Patara'da bulunan Khios şişkin boyunlu amphorasına ait olabilecek bir parça ile (KhiA.56) farklı formlardaki seramik atıkları en azından kentte İ.Ö. 5. yüzyıl başlarında seramik üretiminin olduğunu göstermektedir. Bugüne kadar Patara'da İ.Ö. 5. yüzyıla tarihlenen bir seramik atölyesi bulunamamasına karşın, fırınlama esnasında oluşan bir problemden dolayı kullanılamaz hale gelen üretim atıkları (Fig. 13-16) kentte bu dönemdeki seramik üretimi kanıtlar niteliktedir⁵⁶⁷. Bu

⁵⁶¹ Sıvı zift ve reçine için bkz: Plin. Nat. XII.132, XIII.52, XVI.137; Magie 1950, 518. Bal için bkz: Magie 1950, 384.

⁵⁶² Magie 1950, 1372-1373, dn. 10, 1379, dn. 29; H. Hellenkemper – F. Hild, *Lykien und Pamphylien*, Vol. 3. *Tabula Imperii Byzantini* 8 (Wien 2004) (Anm. 6) 173 mit Anm. 253. Zimmermann 1992b, 244, dn. 6; Takmer 2006, 26. Purpur boyasının Aperlai limanından nakledilmesi hakkında bkz: Hohlfelder – Vann 1998, 35; Hohlfelder 2000, 134. Andriake'deki purpur üretimi için bkz: G. Forstenpointner – U. Quatember – A. Galik – G. Weissengruber – A. Konecny, "Purple-Dye Production in Lycia – Results of an Archaeozoological Field Survey in Andriake (South-West Turkey)", *OxfJA* 26/2, 2007, 201-214; G. Forstenpointner et al., "Ankunft in der Andrakibucht Interdisziplinäre archäologische Forschungen auf den Spuren Felix von Luschan", bkz: P. Ruggendorfer – H. D. Szemethy (Ed.), *Felix von Luschan (1854 –1924) Leben und Wirken eines Universalgelehrten* (Wien, Köln, Weimar 2009) 259-262.

⁵⁶³ Ege ve Akdeniz Bölgesi'nde sualtı araştırmaları gerçekleştiren Doç. Dr. H. Özdaş'a verdiği bilgiden dolayı teşekkür ederim.

⁵⁶⁴ Rhodos ve Oniki Adalar ile ilgili olarak vermiş olduğu bilgiden dolayı Dr. P. Triantafyllidis'e teşekkür ederim.

⁵⁶⁵ Grace 1973, 183-208.

⁵⁶⁶ Takmer 2006, 141.

⁵⁶⁷ Tepecik Akropolis Bey Evi kazılarında, Arkaik Dönem'e tarihlenen üretim atığı çatı kiremidi parçalarıyla, seramik üretimini gösteren atık kil parçalarının bulunması bu dönemde Patara'da gerçekleştirilen üretimin çeşitliliği hakkında bilgiler verir.

verilerden hareketle, güneybatı Anadolu'da Hellenistik Dönem'de varlığını bildiğimiz amphora üretiminin Patara'daki üretim atığı seramik parçalarıyla Klasik Dönem içlerine kadar uzanabileceği ve bu yeni amphora formuyla da her iki dönem arasındaki üretimin sürekli olduğunu önermek mümkün görülebilir.

Lykia Bölgesi'ndeki zeytinyağı üretimi çok sayıdaki işlik ve antik tarım teraslarından bilinmektedir. Geç Klasik Dönem'de bölgedeki nüfusa karşın, zeytinyağı üretiminin yerel tüketimin üzerine çıkması⁵⁶⁸ ve bu üretim fazlasının bölge dışına ya da yakın bölgelere ihraç edilmesi olasılığı beklenen bir durumdur. Günümüzde Lykia Bölgesi'nde ihracat trafiği ile ilgili olarak yukarıda değinilen işliklerin dışında diğer arkeolojik verilerin eksikliği bilinmektedir. Bu bağlamda, kronolojik olarak Lykia Bölgesi'ndeki işliklerle çağdaş olan bu yeni amphora formunun bölgedeki tüketim fazlası zeytinyağının ihracatında taşıyıcı olarak kullanılması olasılığı oldukça yüksek ve beklenen bir durumdur⁵⁶⁹.

Bu yeni amphora formunun üretim yeri kesin olarak tespit edilemesine karşın, buluntuların yoğunluğu açısından yukarıda da değinildiği gibi Lykia akla ilk gelen bölgedir. Bölge içerisindeki kentler arasında da Patara sunmuş olduğu veriler bağlamında öne çıkar. Tepecik Akropolisindeki geç Arkaik Dönem'e tarihlenen tabakalarda bulunan üretim atığı seramik parçalarının yanı sıra (Fig. 13-16)⁵⁷⁰, İ.Ö. 2. yüzyıl sonu 1. yüzyıl başlarına tarihlenen üretim atığı megara kâse kalıpları⁵⁷¹, *medicamentum Lycium* olarak isimlendirilen krem için özel üretilmiş küçük şişeciklerin⁵⁷² ve iğ formu unguentariumların üretim atıkları⁵⁷³, İ.Ö. 1. yüzyıl – İ.S. 1. yüzyıla tarihlenen yerel unguentarium formları⁵⁷⁴, İ.S. 1. yüzyıla tarihlenen Doğu Sigillata B yerel taklit örnekleri⁵⁷⁵ kentte yoğun ve sürekli olan seramik üretiminin kanıtlarıdır. Bu verilerin yanı sıra seramik işlikleri⁵⁷⁶, fırınlar⁵⁷⁷ ve kentin farklı merkezlerinde

⁵⁶⁸ Konecny 1998, 146-147; Kolb 2008, 310-312.

⁵⁶⁹ Bu yeni amphora formunun şaraptan çok zeytinyağı taşımacılığında kullanılmış olabileceğini düşünmemize neden olan veriler bulunmaktadır. Bunların başında; Lykia Bölgesi'nde Geç Klasik Dönem'e tarihlenen şarap atölyelerinin varlığının henüz tespit edilmemesi, şarap işliklerinin genelde Roma İmparatorluk ya da geç Antik Dönem'e tarihlendirilmeleri (A. Diler, Akdeniz Bölgesi Antik Çağ Zeytinyağı ve Şarap İşlikleri, AST 11, 1994, 510-511; S. Bulut, "Likya - Pamfilya - Pisidya Sınır Bölgesinden Sıradışı İki Zeytinyağı İşliği", Adalya 8, 2005, 191-210), Patara'da İ.Ö. 5. yüzyılda ithal edilmiş amphoralar arasında zeytinyağı taşımacılığında kullanılan amphoraların bulunmaması ve özellikle Lykia Bölgesi genelinde zeytinyağı taşımacılığında kullanıldığını bildiğimiz ithal amphoraların çok az sayıda bulunmuş olmaları gelir.

⁵⁷⁰ Üretim atığı buluntular 2006-2007 kazı sezonunda Tepecik Akropolisini Bey Sarayı'ndan ele geçmiştir.

⁵⁷¹ Ünlütürk 2011, 14.

⁵⁷² Işın 2010a, 101, Fig. 12d-e.

⁵⁷³ E. Dündar – A. A. Akyol, "Unguentaria Production in Patara and a New Unguentarium Form: Archaeological and Archaeometrical Complement" (Baskıda).

⁵⁷⁴ E. Dündar, Patara Unguentariumları. Patara IV.1 (İstanbul 2008) 27-30.

⁵⁷⁵ Ç. Uygun, Tepecik Kırmızı Astarlı Seramikleri (İ.Ö. 2. YY – İ.S. 4. YY), Patara IV.2 (İstanbul 2011) 109, 299-301, Fig. 6-12.

⁵⁷⁶ B. Varkıvanç, "Patara'da Bir Seramik İşliği", Adalya 5, 2001/2002, 137-152.

bulunan seramik depozitleri yoğun ve sürekli olan üretime işaret etmektedir⁵⁷⁸. Patara'nın seramik üretimine dair sunmuş olduğu verilerin Lykia Bölgesi'ndeki diğer kentlerle karşılaştırıldığında muazzam boyutlarda olduğu görülmektedir. Bu durum Patara'yı Lykia Bölgesi'nde önemli bir seramik üreticisi olarak değerlendirmemizi gerekli kılmaktadır. Bu veriler bağlamında yeni amphora formunun üretim yeri olarak Patara Lykia Bölgesi'nden güçlü bir aday olarak karşımıza çıkar.

3.10. Knidos Amphoraları

Yapılan erken tarihli çalışmalarda, uzun bir süre Knidos amphoralarının İ.Ö. 3. yüzyılda üretimine başlanılıp İ.S. 2. yüzyılda da üretiminin sonlandığı düşünülmüştür⁵⁷⁹. Ancak, Datça Reşadiye'de gerçekleştirilen yüzey araştırmaları ve kazılar sonucu Hızırşah Köyü yakınındaki Kiliseyanı mevkiinde yoğun miktarda amphora atölyeleri ve seramik çöplükleri tespit edilmiştir⁵⁸⁰. Bulunan amphoralara ait atölye ve fırınlar Knidos amphoralarının üretiminin yaklaşık olarak İ.Ö. 6. yüzyılda başlayıp İ.S. 7. yüzyılda sonlandığını göstermiştir⁵⁸¹. Bu veriler, Knidos'u antik dönemdeki en uzun soluklu üreticilerden biri konumuna getirmiştir.

Yapılan atölye kazılarında İ.Ö. 6.-5. yüzyıllarda batı Anadolu'da yaygın olarak kullanılan badem ağızlı, ovoid gövdeli ve halka kaideli amphoraların Knidos'ta da üretildiği belirlenmiştir⁵⁸². Bir önceki Kos bölümünde değinildiği üzere, batı Anadolu'daki birçok merkezde olduğu gibi, İ.Ö. 4. yüzyılda Knidos'daki amphora üretimi de mantar ağızlı amphoralar üzerine olmuştur (KnA.1)⁵⁸³. Bu dönemde Knidos, mantar ağızlı, silindirik kısa boyunlu, ovoid gövdeli ve içi oyuk, dışı çukuk yüksek kaideli amphoraları üretmiştir⁵⁸⁴. İ.Ö. 3. yüzyıl başlarında ise mantar formlu ağız kenarının iyice daralarak kalın bir bant haline geldiği gözlenir⁵⁸⁵. Knidos'un İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarından itibaren ise kendine özgü formu bulunduğu görülür. En iyi örnekleri Serçe Limanı Batığı'ndan bilinen bu kanonik formda,

⁵⁷⁷ Ş. Özudoğru – E. Dökü, "Patara Seramik Fırınları", bkz. B: Karasu et al. (Ed.), Uluslararası Katılımlı Seramik, Cam, Emaye, Sır ve Boya Semineri, 26-28 Kasım 2007 Eskişehir, SERES IV (Eskişehir 2007) 399-411.

⁵⁷⁸ Bu depozitlere Su Yolu açmalarında açığa çıkan Hellenistik Dönem'e ait seramik deozitleri ve Meclis Binası ile Kuzey Sur Duvarı arasında bulunan İ.S. 3. yüzyıl sonu - 4. yüzyıl başlarına tarihlendirdiğimiz mutfak seramiklerine ait depozitler örnek gösterilebilir.

⁵⁷⁹ Grace 1934, 241-242; Delos XXVII, 317; Empereur – Hesnard 1987, 17, 21; Grace 1979a, Fig. 64 (en sağdaki).

⁵⁸⁰ Tuna 1987, 303-357; Tuna 1988, 141-158; Empereur 1988, 159-163; N. Tuna – J.-Y. Empereur, "Datça/Reşadiye-Kiliseyanı Antik Seramik Atölyeleri Kazısı, 1989 Kampanyası", KST, 12/1, 1991, 155-179.

⁵⁸¹ Doğer 1991, 92; Tuna et al. 1987, 48; Tuna 1993, 356.

⁵⁸² Şenol 2003, 34; Şenol 2009, 126.

⁵⁸³ Şenol, mantar ağızlı amphoraların Knidos'un dışında birçok merkezde üretildiğinin bilinmesine karşın ayırt edici kili nedeniyle bu amphoraların büyük bir bölümünün Knidos yarımadasında üretildiğini belirtir bkz: Şenol 2009, 127, dn. 446.

⁵⁸⁴ Doğer 1992, 92.

⁵⁸⁵ Empereur – Tuna 1988, 345, Fig. 4b-c; Şenol 1995, 2; Şenol 2003, 35.

yuvarlatılmış dışa çekik ağız kenarı, kulpların bağlandığı noktada şişkinlik gösteren yüksek silindirik boyun, ovoid formlu gövde, etrafında plastik halka eklentili içi dolu tutamak formlu kaide ve ağız kenarının hemen altından başlayıp omuzlara inen oval kesitli yüksek kulplar karakteristiktir⁵⁸⁶. Knidos amphoralarının, diğer bazı üretici kentlere ait amphora formlarında olduğu gibi (Rhodos, Kos, Thasos vb.), yukarıda anlatılan kanonik form kalıpları dahilinde İ.Ö. 3. yüzyıldan İ.Ö. 1. yüzyıla kadar uzayıp incelenerek kapasitelerinin azaldığı görülür⁵⁸⁷.

İ.Ö. 4. yüzyıl sonu 3. yüzyılın başından itibaren mühürlendiği bilinen Knidos amphoralarının⁵⁸⁸, antik kaynaklarda sıkça bahsedilen⁵⁸⁹ deniz suyu katılmış Knidos şarabının taşınmasında kullanılmış olmalıdır.

Knidos amphoralarının İ.Ö. 4. yüzyıldan İ.Ö. 2. yüzyıla kadar olan form gelişimi üzerinde S. Monachov tarafından yapılan çalışmada bu amphoralar iki ana tipe ve bunların alt varyasyonlarına ayrılmıştır. Bunlardan ilki, İ.Ö. 4. yüzyılda varlığını bildiğimiz mantar ağızlı amphoralar, diğeri ise en iyi örneklerini Serçe Limanı Batığı'ndan bildiğimiz kanonik formudur⁵⁹⁰.

Patara'da bulunan Knidos amphoraları içinde iki farklı hamur tipi tespit etmek mümkündür. Bunlardan ilkinde kırmızı renkli hamur dikkat çekicidir (2.5 YR 6/6). Örneklerde, kırmızimsı sarı ya da hamur renginin çok açık tonlarında (5 YR 7/4 - 7.5 YR 7/6) astar uygulanmıştır (KnA.1, 8, 10, 12)⁵⁹¹. İkinci grupta hamur kırmızimsı sarı ya da daha açık renklerde olup pembemsi renkte astarlanmıştır (5 YR 7/6 - 7.5 YR 7/6). Her iki grupta kum tanecikleri, kuvars, kireç parçacıkları ve mika görülür.

KnA.1-2 Patara'da bugüne kadar tespit edilen en erken tarihli Knidos amphoralarına ait parçalar olmalıdır. Mantar formlu ağız kenarına, ortası hafif bombe yapmış silindirik boyuna sahip KnA.1'de kulplar ağız kenarının altından başlar. Ağız kenarının dışa çekik üçgen formundaki kesiti oldukça uzundur. KnA.2'de dışa çekik ağız kenarının biraz daha kısaldığı görülür. Datça Yarımadası'ndaki atölyelerde yapılan araştırmalarda, mantar formlu ağız

⁵⁸⁶ Grace 1986, 554, no. 1-2; Koehler – Wallace 1987, 51, Fig. 26.

⁵⁸⁷ Grace 1979a, Fig. 54 (Soldan sağa form gelişimi rahatlıklar görülmektedir). Knidos amphoralarının İ.Ö. 3. yüzyıl başlarında yaklaşık olarak 40 litre olan kapasitelerinin İ.Ö. 2. yüzyıl sonlarında yaklaşık olarak 31 litreye düştüğü belirlenmiştir bkz: Grace 1949, 180.

⁵⁸⁸ Knidos amphoralarının mühürlenmesi ile ilgili olarak bkz: bölüm 5.3. Knidos

⁵⁸⁹ Strabon 14.1.15; Ath. Deip. 1.3, 2.67.

⁵⁹⁰ Monachov 1999b, 161-172.

⁵⁹¹ Bu gruba giren mühürlü kulplar için bkz: Kn.2, 6-7, 23-24, 26-27, 29, 33-35, 37-42, 44, 46-48, 50-51, 53, 56, 58, 60-61, 63, 67-69, 72-73, 75-79, 82-83, 85, 89, 93, 95-98).

kenarına sahip amphoralara ait çöplüklerde üretim atığı olduğunu kanıtlayan yanmış ve formu bozulmuş örnekler bulunmuştur⁵⁹². J.-Y. Empereur tarafından Datça Reşadiye'deki amphora atölyelerinde yapılan çalışmalarda İ.Ö. 4. yüzyıl sonu 3. yüzyıl başına tarihlenen mantar formlu ağız kenarına sahip benzer amphoraların monogram mühürler taşıdıkları tespit edilmiştir⁵⁹³. K. Şenol tarafından yapılan çalışmada, KnA.1 katalog numaralı örneğin benzerleri Knidos mantar ağızlı amphoralarının en erken grubu olan Tip 1 içinde, KnA.2'nin benzerleri ise Tip 2 içinde değerlendirilmiştir⁵⁹⁴. S. Monachov tarafından yapılan çalışmada Tip I olarak sınıflanan benzer amphoralar Karedeniz'in kuzeyindeki yerleşimlerde İ.Ö. 4. yüzyıl içlerine tarihlenen kontekstlerden ele geçtiği belirtilmiştir⁵⁹⁵.

Ucu yuvarlaklaştırılmış dışa çekik ağız kenarına sahip KnA.3 ile etrafında plastik halka eklentili olan içi dolu tutamak formlu kaideye sahip KnA.5-7 katalog numaralı örneklerin benzerleri Serçe Limanı Batığı'ndan iyi bilinmektedir. Bu örnekler özellikle üretici Zenon'un mühürlerini taşıyan amphoralarla benzerlikler gösterir⁵⁹⁶. Datça Yarımadası, Reşadiye ve Muhaltepe'de yapılan çalışmalarda bulunan benzer dipler İ.Ö. 3. yüzyılın ikinci çeyreğine tarihlendirilmiştir⁵⁹⁷. Genel form özellikleriyle Zenon amphoralarına benzese de detayda bazı farklılıkları bulunan bir grup Knidos amphorası ise Atina Agorası'nda İ.Ö. 240 yılı civarına tarihlenen kontekstte ele geçmiştir⁵⁹⁸. Bu amphoraların, plastik halka eklentili dipleri, Patara örneklerinde olduğu gibi Zenon grubu amphoralarına oranla daha ince, uzun ve köşelidir (KnA.8-10).

Bilezik formlu ağız kenarına, uzun silindirik boyuna, incelmış ve uzamış ovoid gövdeye, plastik halka eklentili konik kaideye sahip KnA.11 katalog numaralı örneğin oval kesitli kulpları, ağız kenarının altından başlayıp boyuna yumuşak bir geçişle bağlanan omuzlara inmektedir. Patara'da, üç numaralı yeraltı oygu mezarda bir mezar hediyesi olarak bırakılan KnA.11 her iki kulpunda da mühür taşır (mühür için bkz: Kn.25, Fig. 39). Delos'da bulunan bir benzeri İ.Ö. 110 yılı civarına⁵⁹⁹, Aleksandria Müzesi⁶⁰⁰, Taşucu Arslan Eyce Amphora

⁵⁹² Şenol 1995, 1.

⁵⁹³ Empereur 1988, 160, 162, Fig. 1.

⁵⁹⁴ Şenol 1995, 2, Lev. 1, Fig. 1-2.

⁵⁹⁵ Elizavetovskoe'de bulunan örnekler İ.Ö. 4. yüzyılın ilk yarısına (bkz: Monachov 1999a, 252, Lev. 100), Gelendzhik ve Kiev Müzeleri'nde bulunan örnekler ise İ.Ö. 4. yüzyılın üçüncü çeyreğine tarihlendirilmiştir bkz: Monachov 1999b, 162-163, 171, Fig. 2.

⁵⁹⁶ Koehler – Wallace 1987, 51, Fig. 26. V. Grace, üreticinin bu amphoraları ürettiği zaman kariyerinin başlangıcında olduğunu belirtmiştir bkz: Grace 1986, 561. Patara'da bulunan üretici Zenon'a ait mühürlü kulplar için bkz: Kn.10-16.

⁵⁹⁷ Empereur – Tuna 1988, 345, Fig. 4i.

⁵⁹⁸ Grace 1986, 551, 554, Fig. 2, no. 2.

⁵⁹⁹ Delos XXVII, 329.

⁶⁰⁰ Empereur – Hesnard 1987, 61, Fig. 15.

Müzesi⁶⁰¹ ve Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi'ndeki benzerleri⁶⁰² İ.Ö. 2. yüzyıl sonlarına, Atina Agorası'ndaki benzeri de İ.Ö. 2. yüzyıl sonu ve İ.Ö. 1. yüzyıl başlarına tarihlendirilmiştir⁶⁰³. KnA.11'in tarihini paralellerinin haricinde, buluntu konteksti de destekler (Fig. 36). Örneğin bulunduğu mezarda ele geçen unguentariumlar⁶⁰⁴, yüzük ve küpe gibi takılar⁶⁰⁵, cam eserler⁶⁰⁶ ile ele geçen diğer buluntular⁶⁰⁷ söz konusu eser ile birlikte KnA.12-14 katalog numaralı grubu İ.Ö. 2. yüzyıl sonu İ.Ö. 1. yüzyıl başlarına tarihlenmemize yardımcı olur.

Yuvarlatılmış dışa dönük ağız kenarına, ağız kenarından genişleyerek inen boyuna sahip KnA.15'in Patara'da ele geçen benzerlerinin kulpunda kareye yakın dikdörtgen içinde *delta* ve *iota* harflerinden oluşan kısaltma bulunmaktadır (Kn.37-39). Knidos'un amphora mühürleme geleneğinin son dönemlerinde uygulanan benzer mühürlerin İ.Ö. 1. yüzyıl içlerine tarihlendirildiği bilinmektedir⁶⁰⁸.

3.11. Rhodos Amphoraları

Ege Denizi'nin güney batısında bulunan Rhodos Adası, Ege ile Doğu Akdeniz arasındaki jeopolitik konumu ve karşı yakasında, Anadolu topraklarında bulunan tarıma elverişli arazileri sayesinde yaklaşık olarak İ.Ö. 4. yüzyıldan⁶⁰⁹, İ.S. 2. yüzyılın ikinci yarısına kadar⁶¹⁰ antik dönemin en büyük şarap ihracatçıları arasında ön sıralarda yer almıştır. Hellenistik Dönem'deki siyasi çekişmeler sonucunda önemli bir finans merkezi olan Rhodos'un⁶¹¹ özellikle orduların ihtiyacını karşılamak üzere gerçekleştirdiği büyük çaplı üretim sonucunda amphoralarının İngiltere'den Hindistan'a, Karadeniz'in kuzeyinden Mısır'ın içlerine kadar ulaştığı bilinir⁶¹². Sahip olduğu ada topraklarının talebi karşılayamayacak derecede yetersiz kalışı nedeniyle karşı yakasında bulunan Bozburun Yarımadası'nda da üretim yaptığı

⁶⁰¹ Şenol 2009, 209-210, no. 33-34.

⁶⁰² Alpözen 1975, 20, Lev. 3, Fig. 2; Alpözen – Özdaş – Berkaya 1995, 88.

⁶⁰³ Grace 1949, 186, Lev. 19, no. 9; Grace 1979a, Fig. 64 (sağdan üçüncü).

⁶⁰⁴ E. Dünder, Patara Unguentariumları. Patara IV.1 (İstanbul 2008) 111, 115, U79, U93.

⁶⁰⁵ Ç. Uygun, Patara Geç Hellenistik – Roma Dönemi Takıları (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya 2000) 23, Y3, Lev. 2a y3, 98, K9.

⁶⁰⁶ S. Baybo, Patara Kazılarında (1989–2001) Ele Geçen Cam Eserler, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz üniversitesi, Antalya, 2003) 82, no. 5, Lev. 1.

⁶⁰⁷ F. Işık, "Patara '95", KST 18/2, 1997, 196, 206-207, Çiz. 5-6; H. Işkan-Yılmaz – N. Çevik, "Die Gräfte von Patara", Lykia 2, 1995, 193, Lev. 8f.

⁶⁰⁸ Jöhrens 1999a, 237, no. 802-803.

⁶⁰⁹ Grace 1966, 286, Dupond 1982, 208; Şenol 2009, 122.

⁶¹⁰ A. K. Şenol, "Geç Rhodos Amphoralarının Batı Anadolu'daki Dağılımı ve Üretim Problemleri", bkz: E. Egi – F. Gümüştür – Z. Özsoy – B. Yokeş (Ed.), Sualtı Bilim ve Teknolojisi Toplantısı, İstanbul 17-20 Ekim 1996, Sualtı Bilimleri Toplantısı 96 (İstanbul 1996) 165.

⁶¹¹ Rostovtzeff 1941, 677.

⁶¹² Doğer 1991, 88; E. L. Will, "Mediterranean Amphoras in India", bkz: Eiring – Lund 2004, 433-440.

bilinmektedir⁶¹³. Rhodos'un büyük çaplı bu üretimini denetlemek için özellikle İ.Ö. 3. yüzyılın ortalarından itibaren sistemli bir şekilde amphoralarını mühürlediği görülmektedir (Rhodos amphora mühürleri için bkz: bölüm 6.1).

Rhodos'un erken dönemlerinde, güneybatı Ege bulunan Kos ve Knidos gibi diğer üretici kentlerde olduğu gibi mantar formu ağız kenarına sahip amphoralar ürettiği bilinmektedir. Özellikle İ.Ö. 5. yüzyıldan itibaren yoğun bir şekilde üretildiği görülen mantar formu ağız kenarına sahip amphoralar bölgesel üretim anlayışını göstermekte ve "Koine" oluşumuna dair izler sunmaktadır. Rhodos'un amphora üretiminin erken dönemlerine ait en iyi örnekler Kıbrıs'ın kuzey kıyısındaki Kyrenia (Girne) açıklarında bulunan ve kabaca İ.Ö. 4. yüzyılın son çeyreğine tarihlenen Kyrenia Batığı'ndan bilinir⁶¹⁴. Bu dönemdeki Rhodos amphoraları mantar formu, dışa çekik üçgen kesitli ağız kenarına, uzun silindirik boyuna, omuzları vurgulanmış ovoid gövdeye, içi oyuk, dışa doğru üçgen profilli kaideye sahiptir (RhA.1). İ.Ö. 3. yüzyıl başlarından itibaren boyları kısalan Rhodos amphoralarında mantar formu ağız kenarının kısalıp aşağıya doğru çekilerek bant formu ağız kenarına dönüştüğü görülür⁶¹⁵. İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarından sonra Rhodos'un kanonik formuna ulaştığı görülür. Yuvarlatılmış dışa dönük ya da kare profilli ağız kenarına sahip amphoraların uzun silindirik boyunları, ovoid gövdeleri ve tutamak formundaki içi dolu sivri kaideleri bulunur. Ağız kenarının altından başlayıp omuzlara dik açıyla inen kulpları, üst bölümlerinde mühürlemeye uygun bir alan bırakabilmek için kare ya da yuvarlak kesitlidir⁶¹⁶. Rhodos'un bu kanonik formunun Hellenistik Dönem içinde uzayıp incelerek kulplarının da dikleşmeye başladığı görülür. Düzenli mühürlemenin sona erdiği İ.Ö. 1. yüzyıla birlikte formları iyice uzayan ve kapasiteleri azalan⁶¹⁷ Rhodos amphoralarının kulplarının da mühürlemeye uygun olmayacak şekilde inceliyor yukarı çekilip "boynuz" formunu aldıkları görülür⁶¹⁸.

Rhodos'un ticari ilişkilerinin yoğunluğu tüketim merkezlerinde ele geçen mühürlü kulplarından rahat bir şekilde takip edilebilmektedir. Bu veriler bağlamında, Rhodos'un Knidos'un aksine Akdeniz'in doğusu ile sıkı bir ticari ilişki içinde olduğu görülür. Bunu,

⁶¹³ Cankardeş-Şenol – Şenol – Doğer 2004, 253.

⁶¹⁴ M. Katzev – S. W. Katzev, "The Search Below", Expedition 10/3, 1968, 11-14; Bass – Katzev 1968, 164-173; Katzev 1969, 55-59; Katzev 1970, 6-14.

⁶¹⁵ Empereur – Hesnard 1987, 59, no. 9.

⁶¹⁶ Grace 1979a, Fig. 22; Empereur – Hesnard 1987, 61, no. 10-12.

⁶¹⁷ Grace 1949, 180.

⁶¹⁸ Empereur – Hesnard 1987, 61, no. 14; Grace 1979a, Fig. 62 (soldan sağa); Şenol 2003, 28, no. 15.

Aleksandria’da ele geçen mühürlü amphora kulplarının büyük bir kısmının Rhodos’a ait olması da desteklemektedir⁶¹⁹.

I. K. Whitbread tarafından yapılan arkeometrik çalışmalarda⁶²⁰ üç farklı hamur sınıfı olduğu tespit edilen Rhodos amphoralarının genel olarak kırmızımsı renkli hamurlarının (5 YR 6/6 - 7.5 YR 7/6) ve açık renkli astarlarının (7.5 YR 8/2 - 10 YR 7/4) olduğu görülmektedir. S. Monachov son yıllarda Rhodos amphoraları üzerine yaptığı tipoloji çalışmasında, Klasik ve Hellenistik Dönem Rhodos amphoralarını “uzun boyunlu” (Tip I) ve “kısa boyunlu” (Tip II) olarak ikiye ayırmıştır. S. Monachov, bu çalışmasında uzun boyunlu Rhodos amphoralarının en erken örneği olarak Kyrenia Batığı’ndan bilinen mantar formlu ağız kenarına sahip amphoraları, en geç örneği olarak da mantar formlu ağza sahip amphoralarla farklı bir kategoride olması gereken Rhodos’un İ.Ö. 1. yüzyıl içindeki kanonik formunu örnek göstermiştir. Bu grup içerisine de özellikle İ.Ö. 3. yüzyılda Rhodos amphoralarından hem hamur hem de tipoloji olarak farklılıklar gösteren Peraia üretimi amphoraları da dahil etmiştir. Kısa boyunlu amphoralara örnek olarak da Aleksandria Müzesi’nde bulunan ve üretici Mikythos I’e ait bant ağızlı, küresel gövdeli ve kozalak formu kaideye sahip amphorayı örnek göstermiştir⁶²¹.

Patara’da bulunan Rhodos amphoraları içerisinde tespit edilebilen on dokuz adet parçanın Rhodos’un İ.Ö. 4. yüzyıldan İ.Ö. 3. yüzyıl başlarına kadar ürettiği mantar formu ağza sahip amphoralara ait olduğu saptanmıştır. Açık renkli hamur ve astarları bulunan Patara örneklerinin tümünde mikasız, kireç ve kum katkılı hamur ortaktır. Tespit edilebilen örnekler içerisinde Kyrenia Batığı’ndan paralellerini bildiğimiz, dışa çekik üçgen profilli ağız kenarına, uzun silindirik içi yivlendirilmiş boyuna, boyunun üstünden başlayarak omuzla birleşim noktasına derin parmak baskısıyla bağlanmış kalın ve oval kesitli kulplara, geniş omuzlardan kaideye doğru daralan gövdeye, içi oyuk dışa doğru üçgen profilli topuz formunda kaideye sahip RhA.1 tam olmasıyla diğer örneklerden ayrılır. RhA.1, RhA.4-5 ile birlikte benzer formdaki ağız formuna ve hamur yapısına sahip Patara örneklerini Rhodos’a vermemize olanak tanır. Rhodos’a atfedebildiğimiz mantar formu ağza sahip bu amphoralarda üç farklı ağız yapısını tespit etmek mümkündür. Bu farklılıkları özellikle ağzın iç bölümünde görülür. Tip I olarak değerlendirdiğimiz örneklerin mantar formu ağza sahip kenarının iç bölümünün boyuna paralel bir şekilde dik devam ettiği görülmektedir (RhA.1-3).

⁶¹⁹ Grace 1966, 286; Grace 1979a, 12; Aleksandria’daki mühürlü amphora kulpları hakkında verdiği detaylı bilgiden dolayı Doç. Dr. G. Cankardeş-Şenol’a teşekkür ederim.

⁶²⁰ Whitbread 1995, 59-67.

⁶²¹ Monachov 2005, 69-95.

Tip II olarak ele aldığımız örneklerde mantar formu ağız kenarının iç bölümlerinin dışa doğru çekilmiş olduğu (RhA.4-7), Tip III olarak ele aldığımız tek örnekte ise ağız kenarının içe doğru çekilmiş olduğu görülür (RhA.8). İçi oyuk üçgen profilli kaideye sahip RhA.9-22 katalog numaralı dip parçaları ise hamur yapıları ve renkleri ile yukarıda değinilen mantar formu ağız kenarına sahip amphoraların dipleri olmalıdır. Bu dip parçalarına da dikkatli bir şekilde bakıldığında iki farklı tip belirlemek mümkündür. Bunlardan ilkinde altı oyuk dibin iç kısmının çömlekçi tarafından dışa doğru çarkta çekilmiş olduğu (RhA.1, 9-15) ikincisinde ise, dibin altındaki boşluğun ağızını daraltacak şekilde içe doğru çekilmiş olduğu görülür (RhA.16-23). Amphoraların ağız kenarlarında ve diplerinde görülen bu farklılıklar kronolojik bir gelişimden çok atölye ya da usta eli farklılığından kaynaklanmış olmalıdır. Benzer formu amphoraların en iyi örnekleri Kyrenia Batığı'ndan bilinmektedir. Bu batıkta bulunan benzer amphoralar İ.Ö. 4. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenir⁶²². Marmaris Müzesi'nde bulunan benzer tam amphoralar ise İ.Ö. 4. yüzyıl sonu 3. yüzyıl başlarına tarihlendirilmiştir⁶²³. Tüm bu verilerin yanında, bugüne kadar yapılan çalışmalarda Rhodos'da mantar formu ağza sahip amphora üreten atölyelerin tam olarak tespit edilememesi de ilginçtir⁶²⁴.

Patara'da ele geçen RhA.1, formu ve buluntu durumuyla mantar formu ağız kenarına sahip Rhodos amphoralarının tipoloji ve kronolojisine katkı sağlayacak durumdadır. Özellikle esere dikkatli bakıldığında Kyrenia örneklerinden daha basık ve geniş olduğu görülür. Formundaki bu farklılığın yanı sıra amphoranın buluntu konteksti onu İ.Ö. 4. yüzyılın ilk yarısına tarihlememize olanak sağlar. RhA.1 (Fig. 32), Tepecik Akropolis'i'nin kuzeyinde bulunan bastion'un ilk evresine ait zemin üzerinde Porticello Batığı'ndan iyi bilinen ve İ.Ö. 415-385 yılları arasına tarihlenen⁶²⁵ bir Mende amphorası ile birlikte (MnA.3, Fig. 33) *in-situ* olarak bulunmuştur (Fig. 34). Bunun yanı sıra aynı kontekst içerisinde, balık tabağı, içbükey dudaklı tabaklar ve Akhamenid bir kâse de (Fig. 30-31a-b) aynı zemin üzerinde ele geçmiştir. Bu kontekst verileri bağlamında RhA.1 katalog numaralı amphorayı İ.Ö. 4. yüzyılın ortasına tarihlemek mümkündür. Bununla birlikte, Patara'da bulunan diğer mantar ağızlı Rhodos amphoralarının tarihlendirilmesi için aynı durum söz konusu değildir. İkisi hariç (RhA.8, 20) tümünün ağırlıklı olarak İ.Ö. 4. yüzyıl başı ile İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısına tarihlenen çok sayıda önemli buluntunun ele geçtiği bir depoda bulunması bu grubu buluntu kontekstiyle kesin bir şekilde tarihlememizi engellemektedir⁶²⁶. Bu bağlamda mantar formu ağza sahip

⁶²² Bass – Katzev 1968, 172.

⁶²³ Şenol 2003, 16-18.

⁶²⁴ Nørskov 2004, 289.

⁶²⁵ Eiseman – Rigdway 1987, 39, Fig. 4/2, C1, C4. Tarihleme için bkz: Lawall 1998b, 21.

⁶²⁶ Söz konusu yapıda ele geçen seramik buluntular için bkz: Işın 2008, 157-172; Dündar – Işın 2012.

diğer örnekleri (RhA.2-7, 9-19, 21-23) hem Kyrenia Batığı'ndaki örnekler, hem de Patara'daki örnek göz önüne alınarak İ.Ö. 4. yüzyıla tarihlemek mümkündür.

Tepecik Akropolisi'ndeki depo yapısında bulunan KS. 1 katalog numaralı mühürlü bir kulp bazı özellikleriyle dikkat çekicidir. Üzerinde bir amphora tasvirinin yer aldığı bu mühürde amphoranın her iki yanında *alpha* ve *omikron* ya da *alpha* ve *theta* harfleri bulunur. Söz konusu mühüre dikkatli bakıldığı zaman üzerindeki amphoranın mantar formu ağız kenarına, uzun silindirik boyuna, geniş omuzlu küresel gövdeye ve topuz formunda uzun kaideye sahip olduğu görülmektedir. Mühürdeki bu amphora biçimsel özellikleriyle RhA.1 katalog numaralı amphora ile birebir benzerlik gösterir. Biçimsel benzerliğin yanı sıra hem mühürlü kulpun hem de RhA.1 numaralı amphoranın kulp profillerinin neredeyse aynı olması, hamur yapılarının ve renklerinin benzerliği, RhA.1 numaralı amphoraların benzer mühürler taşımış olabileceğini akla getirmektedir. Ancak benzer formda amphora betimlemeleri taşıyan mühürlerin azlığı ve mantar formu ağız profiline sahip örneklerde benzer mühürlerin bulunmaması şimdilik bu ilişkiyi kesinleştirmemektedir. Bu nedenle KS. 1 katalog numaralı mühürlü kulp kökeni saptanamayan örnekler altında ele alınmıştır.

RhA.24-35 katalog numaralı amphoralar Rhodos'un İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarından itibaren üretmeye başladığı kanonik formu amphoralara ait parçalardır. Örneklerin hamur yapıları ve renkleri mantar formu ağız kenarına sahip amphoralar ile yaklaşık olarak aynıdır. RhA.24-25 katalog numaralı eserler bu grup içerisindeki erken örnekler olarak ön plana çıkar. Patara'da bulunan benzer kulp formuna sahip mühürlü bir kulp üzerinde İ.Ö. ca. 160-153 yıllarına tarihlenen yönetici Sosikles'in (Rh.73), benzer profile sahip bir diğer kulp üzerinde de İ.Ö. ca. 167-141 yılları arasında faal olan üretici Aristokles II'nin (Rh.165) isimleri okunmuştur. Bu verilerin yanı sıra, RhA.24 ile aynı katmanda Period III içinde faal olan üretici Timakrates (Rh.189) ve Mikythos II'nin (Rh.181) mühürlü kulpları da ele geçmiştir. Bu veriler bağlamında RhA.24-25 katalog numaralı örnekleri İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısına tarihlemek mümkündür. Kulplarının diğer örneklere oranla dikleşmemiş olması da tarihlemedeki önemli ölçütler arasındadır.

RhA.26-30 dikleşmiş kulpları ile dikkat çeker. Patara'da benzer kulp profiline sahip örnekler üzerindeki mühürlerde Period VIIa içine yerleştirilen yönetici Eupolemos (Rh.113) ve Thrasymakhos'un (Rh.114) isimleri okunmuştur. Karadeniz'in kuzeyinde Starokorsunskaja Nekropolisi'nde bulunan benzer kulp profiline sahip örnekler üzerinde ise Period V ve VI içine tarihlenen yönetici Antilokhos II ve Klenostratos'un isimleri

okunmuştur⁶²⁷. Bu bağlamda RhA.26-30 katalog numaralı örnekleri İ.Ö. 2. yüzyıl sonu-1. yüzyıl başına tarihlenmek mümkündür.

Tutamak biçiminde sivri kaide görünümünde olan RhA.31-35 katalog numaralı diplerin yoğun olarak İ.Ö. 2. yüzyılda kullanıldığı bilinmektedir⁶²⁸. Bununla birlikte, bu örneklerde de birtakım farklılıklar gözlemlenmek mümkündür. RhA.31-33 numaralı örneklerin dip bölümünde görülen sivri profilin İ.Ö. 3. yüzyıl sonunda ortadan kalktığı düşünülmektedir⁶²⁹. Nagidos'da bulunan benzer özelliğe sahip bir örnek İ.Ö. 3. yüzyılın ikinci yarısına tarihlendirilmiştir⁶³⁰. Alt bölümü düzleştirilmiş olan RhA.34-35 katalog numaralı örneklerin Kıbrıs, Atina⁶³¹ ve Nagidos'da⁶³² ele geçen benzer dip formuna sahip paralelleri İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmiştir.

3.12. Rhodos Karşiyakasında (Peraia) Üretilen Amphoralar

Rhodos'un karşı yakasında bulunan, sahip olduğu doğal ve yer altı kaynakları nedeniyle Rhodos tarafından bir içbölge olarak kullanılan Anadolu'nun güneybatı topraklarının bir bölümü Rhodos Peraiası olarak isimlendirilmiştir. Bu bölgenin sınırları antik kaynaklara göre farklılıklar gösterse de; kabaca Knidos ve Kaunos toprakları arasında kalan alan olarak çizmek mümkündür⁶³³. Rhodos kontrolü altında olsa da, Peraia'da üretilen amphoraların hamurlarının farklı kil yataklarının kullanımı nedeniyle Rhodos'dan farklılıklar gösterdiği belirlenmiştir⁶³⁴. Son yıllarda Karia Khersonesosu'nda, Bybassos ve Loryma'da yapılan çalışmalar bu bölgedeki şarap ve amphora üretiminin boyutlarını ortaya koymaktadır⁶³⁵. Bu nedenle her ne kadar Peraia Rhodos'a siyasi açıdan bağlı olsa da, farklı tiplerdeki amphora üretiminin varlığı, Peraia'yı ayrı bir başlık altında incelemeyi gerektirmiştir. Bu amphoraları "Hieroteles Amphoraları", "Bant Ağızlı Amphoralar" ve son yıllarda bölgede yapılan çalışmalarda edinilen bilgiler sonucunda bu bölgede de üretiminin varlığına dair izlere rastlanan "Mantar Ağızlı Amphoralar" olarak sıralamak mümkündür.

⁶²⁷ Monachov 2005, 83, Fig. 6, no. 1-2. Patara'da bulunmuş Yönetici Antilokhos II'ye ait mühür için bkz: Rh.98.

⁶²⁸ Doğer 1991, 90, Res. 84-85.

⁶²⁹ A. K. Şenol, "The Amphoras Handles from the Bridge Excavations, Gabarri Sector 2", bkz: J.-Y. Empereur – M.-D. Nenna (Ed.), *Nécropolis 2, Etudes Alexandrines 7*, 2003, 193, no. 4, Fig. 4.

⁶³⁰ Şenol – Aşkın 2007, 256, no. 31.

⁶³¹ Empereur – Hesnard 1987, 61, no. 10-11.

⁶³² Şenol – Aşkın 2007, 257, no. 32.

⁶³³ Rhodos Peraia'sının coğrafyası hakkında ayrıntılı bilgiler için bkz: Fraser – Bean 1952, 51 vdd; Doğer – Şenol 1996, 59.

⁶³⁴ Cankardeş-Şenol – Şenol – Doğer 2004, 353.

⁶³⁵ Bybasso için bkz: Şenol – Waltz 2010, 186. Loryma için bkz: W. Held – A. K. Şenol, "Rhodian Wine from Karia. The Production of 'Rhodian Wine' on the Karian Chersonesos in the Hellenistic Period", bkz: Ü. Aydınoglu – A. K. Şenol (Ed.), *Antik Çağda Anadolu'da Zeytinyağı ve Şarap Üretimi*, Uluslararası Sempozyum Bildirileri 06-08 Kasım, Mersin (İstanbul 2010) 175-183.

3.12.1. Hieroteles Amphoraları

İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısından itibaren görülen bir amphora formu Rhodos ve Knidos amphoralarından ayrılan bazı özellikleriyle dikkatleri belli bir süre üzerinde toplamıştır. Kulplarında üretici Hieroteles'e özgü, ortasında nokta ya da rozet bulunan düğme formlu mühürler taşıyan (Rh.Pr.13-15) bu amphoraların, dönemin Knidos amphoralarında da görülen plastik halka eklentili dipleri bulunmaktadır. İ.Ö. ca. 273/272-225 yılları arasında faal olduğu tespit edilen üreticinin⁶³⁶ atölyeleri Hisarönü-Çubucak'da yapılan çalışmalar sonucunda tespit edilmiştir⁶³⁷. Peraia'da üretim yapan diğer üreticileri de düğme formlu mühürleriyle etkilediği görülen Hieroteles'in (Rh.Pr.16, 18) iki farklı ağız tipine sahip amphora formu ürettiği saptanmıştır. Bunlardan ilki, yapılan çalışmalar sonucunda üretime başladığı erken yıllarına atfedilen yüksek bant formundaki ağız kenarına sahip amphoralar, diğeri ise Rhodos'un İ.Ö. 3. yüzyıl ortasından sonra kanonik formu olan yuvarlatılmış ağız kenarına sahip amphoralarıdır⁶³⁸.

Patara'da az sayıda ele geçen Hieroteles'e ait amphora parçalarının ikisi hariç tümü dip parçasıdır. Ele geçen ağız parçaları yuvarlatılmış ağız kenarına sahiptir (Hi.1-2). Dip parçalarının tümü ise üreticiye özgü çevresi plastik bir bantla çevrili silindirik veya kısa konik formlu kaidelerdir (Hi.3-9). Benzer dip parçaları birçok merkezde ele geçmiştir⁶³⁹.

3.12.2. Bant Ağızlı Amphoralar

Anadolu'nun güneybatısında, özellikle Rhodos ve Knidos gibi üretici kentlerin kanonik formlarını oluşturmada önce kullanmış oldukları mantar formlu ağız kenarına sahip amphoraların İ.Ö. 3. yüzyıl başlarında yerlerini bant formunda ağız kenarına sahip amphoralara bıraktığı yapılan çalışmalarda tespit edilmiştir⁶⁴⁰. Datça Yarımadası'nda yapılan yüzey araştırmalarında Knidos atölyelerinde üretilmiş olduğu tespit edilen ve üzerinde monogram mühürler taşıyan örneklerin yanı sıra⁶⁴¹, üretici Hieroteles'e ait atölye çöplüklerinde⁶⁴², Rhodos Peraiası'ndaki Çamlı-Çınar Atölyeleri'nde ve Karia

⁶³⁶ Doğer 1994, 207; Doğer 1996, 243-244.

⁶³⁷ Empereur – Tuna 1989, 277-299; Doğer 1996, 243-244.

⁶³⁸ Doğer 1994, 196-198, Fig. 1-7.

⁶³⁹ C. Muşteanu – N. Conovici – A. Atanasiu, "Contribution au problème de l'importation des amphores Grecques dans le Sud-Est de la Munténie", *Dacia* 22, 1978, 182-183, 196, fig. 3-5; Bulba 1994, lev. 10-16.

⁶⁴⁰ Şenol – Aşkın 2007, 270.

⁶⁴¹ Şenol 1995, 2.

⁶⁴² Doğer 1994, 197, no. 1-5.

Khersonesosu'ndeki Bybassos'da⁶⁴³ Rhodos kontrolü altında üretim yapan üreticilerin de benzer ağız formuna sahip amphoralar ürettiği tespit edilmiştir⁶⁴⁴.

Patara'da sınırlı sayıda bulunan bant ağızlı amphoraların hamur yapıları ve renkleri nedeniyle Rhodos Peraia'sı üretimi olduğu tespit edilmiştir. Örneklerin tümü iyi pişmiş, kum ve kireç katkılı olup hamurlarında mika nadir görülmektedir. Kırmızıdan (2.5 YR 5/8) kırmızımsı sarıya (5 YR 6/6) değişen hamur renkleri bulunan bu örneklerin yüzeylerine kremimsi renkli (10 YR 8/2) astar uygulandığı görülür. Katalogda BA.1-3 olarak kodlanan örneklerin Koroni Yarımadası'nda bulunan benzerleri İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısına⁶⁴⁵, Hisarönü Atölyeleri⁶⁴⁶, Bybassos⁶⁴⁷ ve Nagidos'da bulunan benzerleri ise İ.Ö. 3. yüzyılın ikinci çeyreğinin başlarına tarihlendirilmiştir⁶⁴⁸. Aleksandria Müzesi'nde bulunan üretici Mikythos I'e ait bant ağızlı amphora üzerindeki yönetici Polyaratos I mührü aracılığıyla İ.Ö. ca. 270 yılına tarihlenir⁶⁴⁹. BA.4 katalog numaralı örneğin tüm bir benzeri Koroni Yarımadası'nda ele geçmiştir. V. Grace, ele geçen bu örnek üzerinde bulunan mühürdeki kısaltmanın yönetici Khrysostratos olarak tamamlanabileceğini ve Peraia'lı üretici Astos ile ilişkilendirilebileceğini belirtir⁶⁵⁰. Patara'da bulunan mühürlü bant ağızlı amphora için bkz: Rh.Pr.04.

3.13. Güney Ege Mantar Ağızlı Amphoraları

Mantar formlu olarak genel bir başlık altında gruplanan amphoralar ilk kez I. B. Zeest tarafından yapılan çalışma ile dikkatleri üzerlerine toplamaya başlamıştır. Ukrayna yakınlarındaki Solokha kurganı nedeniyle "Solokha I" olarak da isimlendirilen bu tipolojideki amphoraların bir bölümü I. B. Zeest'in yaptığı ilk çalışmada yedi farklı tipolojiye ayrılmıştır⁶⁵¹. Solokha I olarak isimlendirilen mantar formlu ağız kenarına sahip bu amphoralar, omuzlara doğru genişleyen kısa silindirik boyuna, geniş omuzlu ovoid gövdeye, altı oyuk topuz formunda kaideye sahip olup oval kesitli kısa kulpları ağız kenarının hemen

⁶⁴³ Şenol – Waltz 2010, 186.

⁶⁴⁴ Doğer – Şenol 1996, 63, Fig. 5.

⁶⁴⁵ Koroni Yarımadası'nda bulunan bant ağızlı amphora üzerinde yönetici Agrios'un ismi okunmuş ve bu yönetici önceleri İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarına tarihlendirilmiştir bkz: Grace 1963, 323, Fig. 1, no. 5. Sonraları Finkielsztejn tarafından Rhodos'lu yöneticiler üzerine yapılan çalışmada Agrios İ.Ö. ca. 265 yılına tarihlendirilmiştir bkz: Finkielsztejn 2001, 188, Tab. 17.

⁶⁴⁶ Doğer – Şenol 1996, 63, 69, Fig. 5, 12; Doğer 1994, 197, no. 1-5.

⁶⁴⁷ Şenol – Waltz 2010, 193, Fig. 3b.

⁶⁴⁸ Şenol – Aşkın 2007, 270, no. 63-64.

⁶⁴⁹ Mikythos I'a ait amphora için bkz: Grace 1966, 287. Yönetici Polyaratos'un tarihlenmesi için bkz: Finkielsztejn 2001, 188, Tab. 17.

⁶⁵⁰ Grace 1963, 323, 333, no. 5.

⁶⁵¹ Zeest 1960, 150-152, Lev. 14-16.

altından başlayarak omuzlara inmektedir⁶⁵². Bu amphoraların en erken örneklerine Atina Agorası'nda İ.Ö. 5. yüzyılın üçüncü çeyreğine tarihlenen depozitte rastlanılmıştır⁶⁵³.

İ.Ö. 5. yüzyıl sonundan İ.Ö. 3. yüzyıl başlarına kadar özellikle batı Anadolu'da ve Ege adalarında sıkça rastlanılan mantar formu ağız kenarına sahip bu amphoraların birçok merkezde üretildikleri bilinmektedir. Benzer ağız formuna sahip bu amphoralar bölgesel üretim anlayışını göstermekte ve "Koine" oluşumuna dair izler sunmaktadır. V. Grace, Samos amphoraları üzerine yapmış olduğu çalışmasında, adada üretildiklerine ilişkin herhangi bir somut kanıt bulunmasa da, Samos'a özgü olan aslan başının bulunduğu mühür taşıyan örneklerden yola çıkarak adada İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarında mantar formu ağza sahip amphoraların da üretildiğini belirtmiştir⁶⁵⁴.

Mantar formu ağız kenarına sahip amphoraların tümünün biçimsel olarak birbirine benzemediği bilinmektedir. Farklı örneklerin bir arada olduğu Kyrenia Batığı'nda bu durum iyi bir şekilde görülür. Söz konusu batığın kargosunun büyük bir bölümünü oluşturan uzun silindirik boyunlu ve Rhodos'a verilen amphoraların yanı sıra, aynı batıkta bulunan ve V. Grace tarafından Samos üretimi olarak değerlendirilen kısa boyunlu ve küresel gövdeye sahip mantar ağız formu amphoraların varlığı bu farklılığın en iyi örnekleridir⁶⁵⁵.

Benzer ağız formlarına sahip olmalarına karşın gövde yapılarındaki farklılıklar onların farklı birçok merkezde eşzamanlı olarak üretilmiş olduklarını gösterir. Bazı üretim merkezlerinde yapılan çalışmalarda bu amphoraların üretimlerine dair somut kanıtlar bulunmuştur. Bu merkezlerin başında Kos Adası'ndaki Meropis Atölyesi gelir. İ.Ö. 5. yüzyıl sonu – 4. yüzyıl başına tarihlenen atölye bu bugüne kadar tespit edilen mantar formu ağız kenarına sahip amphora üreten en erken atölye olarak bilinmektedir⁶⁵⁶. Adada üretim yapan bir diğer atölye de Kardamaina'da bulunmuştur⁶⁵⁷. Kos'da mantar formu ağız kenarına sahip amphora üretiminin *monofide* ve *bifid* kulplu olarak gerçekleştirildiği tespit edilmiştir⁶⁵⁸.

⁶⁵² Lawall 1995, 375, Fig. 88-90.

⁶⁵³ Lawall 1995, 218.

⁶⁵⁴ Grace 1971, 67, Lev. 15, no. 11.

⁶⁵⁵ Batıdaki mantar formu ağza sahip Rhodos amphorası için bkz: Bass – Katzev 1968, 172; Katzev 1969, özellikle sayfa 58'deki resim. Samos amphorası için bkz: Katzev 1970, 8; Grace 1971, 67, dn. 41.

⁶⁵⁶ Kantzia 1994, 323-354; Papuci-Władyka 1997, 48.

⁶⁵⁷ Georgopoulou 2001, 107-113; Hein et al. 2008, 1050.

⁶⁵⁸ Kantzia 1994, 332-342, Fig. 5-10, Lev. 255-256, 260.

Knidos'da mantar formlu ağıza sahip amphora üretiminin varlığı ise Datça Yarımadası'ndaki Reşadiye'de yapılan yüzey araştırmaları sonucunda tespit edilmiştir⁶⁵⁹. Ağız kenarından boyuna geçişte daralan bir boyuna sahip olan ve Tip I olarak sınıflanan amphoraların form gelişimine göre Knidos'da üretilen ilk mantar formlu ağız kenarına sahip amphora formu olduğu düşünülmektedir⁶⁶⁰.

Paros Yarımadası'nda yapılan çalışmalarda, İ.Ö. 4. yüzyıldan İ.Ö. 2. yüzyıla kadar faal olan ve adadaki en erken üretim yapan atölye olarak belirlenen Ampelas'da da mantar formlu ağıza sahip amphoraların üretildiği belirlenmiştir. Ampelas Atölyesi'nde üretilen bu amphoraların geniş ovoid gövdeli ve Kos Meropis Atölyesi'nde olduğu gibi altı oyuk, kısa topuz formunda kaideye sahip oldukları görülmektedir⁶⁶¹.

Euboea Yarımadası'nın hemen kuzeydoğusunda bulunan Peparethos'da İ.Ö. 4. yüzyılın ilk yarısında faal olan Panermos Atölyesi'nde de mantar formlu ağıza sahip amphoraların üretildiği belirlenmiştir⁶⁶². Yapılan çalışmada, Peparethos II olarak sınıflanan yerel üretim amphoraların, hamur renkleri çok benzemese de form özellikleri açısından Solokha I amphoraları ile benzer olduklarına dikkat çekilmiştir. A. Doulgéri-Intzessiloglou ve Y. Garlan yaptığı çalışmada, farklı renklerde hamurları bulunan ve farklı birçok merkezde üretilmiş olabilecek olan Solokha I amphoralarının⁶⁶³, üretim yerlerinden birisi olarak da Peparethos'un olabileceğini belirtmişlerdir⁶⁶⁴.

Klazomenai'de İ.Ö. 4. yüzyılın üçüncü çeyreğine tarihlenen bir seramik fırınında mantar formlu ağız kenarına sahip amphora parçaları bulunması söz konusu amphoraların burada da üretilmiş olduğunu göstermiştir. Bu örneklerin Solokha I olarak isimlendirilen form ile benzerliği dikkat çekicidir⁶⁶⁵.

En iyi örnekleri Kyrenia Batığı'ndan bilinen ve Rhodos'a atfedilen mantar formlu ağıza sahip amphoraların Rhodos Adası'nda üretildiklerine ilişkin herhangi bir kanıt bulunmasa da, V. Grace adanın İ.Ö. 4. yüzyılın ikinci yarısında bu formda amphoralar ürettiğini düşünmektedir⁶⁶⁶. Ancak yukarıda değinilen üretim merkezlerinden farklı olarak Rhodos'a

⁶⁵⁹ Tuna et al. 1987, 48.

⁶⁶⁰ Şenol 1995, 2, Lev. 1, Res. 1-2.

⁶⁶¹ Empereur – Picon 1986b, 504-505, Fig. 9a-c.

⁶⁶² Doulgéri-Intzessiloglou – Garlan 1990, 369-371, 376, 386-388.

⁶⁶³ Lawall 1995, 228-230.

⁶⁶⁴ Doulgéri-Intzessiloglou – Garlan 1990, 388.

⁶⁶⁵ Doğer 1986, 449-471, Fig. 18.

⁶⁶⁶ Bass – Katzev 1968, 172; Grace 1971, 67, dn. 41.

atfedilen mantar formlu ağza sahip amphoraların genelde uzun ince ovoid gövdeye ve altı boş topuz formunda uzun dibe sahip olduğu görülür⁶⁶⁷.

Bu verilere ek olarak, son yıllarda Marmaris Yarımadası'nda, Bybassos'da gerçekleştirilen çalışmalarda, Rhodos Peraiası'nda da İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarında mantar formlu ağza sahip amphoraların üretilmiş olduğu belirlenmiştir⁶⁶⁸.

Patara'da bulunan mantar formlu ağız kenarına sahip amphoralar içinden Rhodos, Kos ya da Knidos'a atfedemediğimiz toplam yirmi altı ağız parçası ve altı dip parçası bulunmaktadır. Renkleri açık kırmızıdan açık kahverengiye kadar değişen bu örneklerin hamurları genelde kum ve kireç katkılı olup bazı örneklerde mika da görülmektedir. Birçok atölye tarafından İ.Ö. 4. yüzyıl içinde üretildiğini bildiğimiz bu örnekleri kesin olarak bir atölye ile ilişkilendirmek zor olsa da biçimsel olarak farklılıkları onları gruplamamıza olanak sağlamıştır.

Örnekleri ağız kenarlarındaki profil farklılıklarına göre altı gruba ayırmak mümkündür. Tip I'de dışa doğru uzatılarak çekilmiş ağız kenarı oldukça geniş bir ağız açıklığı yaratmıştır (MA.1-2). M. Lawall tarafından Atina Agorası buluntuları üzerine yapılan çalışmada Tip 4 olarak sınıflanan benzer örnekler İ.Ö. 4. yüzyıl sonu İ.Ö. 3. yüzyıl başına tarihlendirilmiştir⁶⁶⁹. I.B. Zeest benzer örnekleri Tip 3 olarak sınıflamıştır⁶⁷⁰. Karadeniz'de, Phanagoria'da bulunan bir ağız parçası ile⁶⁷¹ Chersonesos Nekropolisi'nde bulunan tam bir örnek İ.Ö. 4. yüzyıla⁶⁷², Thorikos örneği İ.Ö. 4. yüzyıla⁶⁷³, Samos'da bulunan bir örnek İ.Ö. 4. yüzyılın ikinci yarısına⁶⁷⁴, Paros'da bulunan benzer bir örnek ise İ.Ö. 4. yüzyıl sonu – İ.Ö. 3. yüzyıl başına⁶⁷⁵ tarihlendirilmiştir. Tip II olarak sınıfladığımız örneklerimiz ise kalın ve güçlü yapıları ile diğer buluntular içinde görsel olarak ön plana çıkarlar (MA.3-6). Bu tipte ağzın iç bölümü dik olarak yükseldikten sonra keskin bir dönüşle yana çekilmiş ve ağız kenarında güçlü bir üçgen profil oluşturulmuştur. MA.6 katalog numaralı örnekte ise dışa çekik ağız kenarının daraldığı

⁶⁶⁷ Bass – Katzev 1968, 172; Katzev 1969, özellikle sayfa 58'deki resim.

⁶⁶⁸ A. K. Şenol, "Erken Hellenistik Dönemde Rhodos Peraiası'nda Amphora Üretimi: Yeni Kanıtlar", bks: E. Laflı (Ed.), Hellenistic Ceramics in Anatolia (4th to 1st cent. B.C.), Colloquia Anatolica et Aegaea Congressus, Internationales Smyrnenses III. İzmir, 12 – 14 October 2010 (baskıda).

⁶⁶⁹ Lawall 2004b, 451, Lev. 198, no. 22-24.

⁶⁷⁰ Zeest 1960, 151, Lev. 15, no. 32b.

⁶⁷¹ A. A. Zavoykin – E. V. Kuznetsova – S. Y. Monachov, "Керамические Комплексы Из Фанагории (Раскопки 2005 г.)", Античный мир и археология 12, 2006, 297-298, 306, Lev. 3, no. 116.

⁶⁷² Monachov ve Abrosimov bu örneği Knidos üretimi olarak değerlendirmişlerdir bks: Monachov – Abrosimov 1993, 129, 148, Lev. 7, no. 21.

⁶⁷³ Docter – Monsieur – Put 2011, 104, Fig. 28, no. 70.

⁶⁷⁴ Samos IV, beil. 10, no. 426.

⁶⁷⁵ Empereur – Picon 1986b, 504-505, Fig. 9a.

görülmektedir. Bugüne kadar yayınlanan malzemeler içerisinde Tip II ile benzer ağız profiline sahip tek örnek Thorikos'da ele geçmiş ve İ.Ö. 4. yüzyıla tarihlendirilmiştir⁶⁷⁶. Tip III olarak sınıfladığımız MA.7-14 ise Patara'da bu ağız profiline sahip bulunmuş en geniş gruptur. Tip II'ye oranla daha ince cidarlı olan bu örneklerde düz yükselen ağzın iç bölümü keskin bir dönüşle yanlara doğru dike yakın bir açıyla çekilen ağız kenarına açılır. Benzer örnekler M. Lawall'ın yaptığı çalışmada Tip 3⁶⁷⁷, I. B. Zeest'in çalışmasında da Tip 7 olarak sınıflanmıştır⁶⁷⁸. Karadeniz'in kuzeyinde bulunan Panskoe I yerleşiminde⁶⁷⁹, Chersonesos Nekropolisi'nde⁶⁸⁰, Eretria⁶⁸¹ ve Troia'daki benzer örnekler İ.Ö. 4. yüzyılın son çeyreğine tarihlendirilmiştir⁶⁸². Tip IV olarak sınıfladığımız MA.15-21 ise Patara'da bulunan en ince cidarlı mantar formlu ağız kenarına sahip amphoralardır. Örneklerin tümünde ağız kenarının ucu aşağıya sarkıtılmıştır. I. B. Zeest tarafından Tip 4 olarak sınıflanan bu amphoraların⁶⁸³, Halikarnassos'daki benzerleri Tip 4 olarak sınıflandırılmıştır⁶⁸⁴. Atina Agorası'nda bulunan örneklerin İ.Ö. 4. yüzyıl sonu ve İ.Ö. 3. yüzyıl başına tarihlenen depozitlerde ele geçtiği belirtilmektedir⁶⁸⁵. Benzer özellikte ağız kenarına sahip örnekler Nagidos⁶⁸⁶ ve Thorikos'da⁶⁸⁷ bulunmuştur. Ucu aşağıya sarkıtılmış ve dudakın alt kısmında kabartma şeklinde bir şerit bulunan kalın cidarlı örnekler (MA.22-25) Tip V olarak sınıflanmıştır. M. Lawall benzer örnekleri Tip 1⁶⁸⁸, I. B. Zeest ise Tip 2 olarak⁶⁸⁹ sınıflanmıştır. Rhodos Mandraki Limanı⁶⁹⁰, Eretria⁶⁹¹, Samos⁶⁹², Nagidos⁶⁹³, Troia⁶⁹⁴, Thasos⁶⁹⁵ ve Panskoe I Nekropolisi'nde⁶⁹⁶ bulunan benzerleri İ.Ö. 4. yüzyılın üçüncü çeyreğine tarihlendirilmiştir. Nil Deltasında bulunan Tell-El Balamun'da bu tipolojiye dahil edebileceğimiz bir örnek ise Samos amphorası olarak sınıflandırılmıştır⁶⁹⁷. Dışa çekik üçgen profilli ağız kenarına sahip MA.26, biçimsel özellikleri

⁶⁷⁶ Docter – Monsieur – Put 2011, 104, Fig. 28, no. 69.

⁶⁷⁷ Lawall 2004b, 451, Lev. 197, no. 19-20.

⁶⁷⁸ Zeest 1960, 152, Lev. 15, no. 32ж.

⁶⁷⁹ Kac et al. 2002, 112, Lev. 48, Ad 89-90.

⁶⁸⁰ Monachov – Abrosimov 1993, 130-131, 148, Lev. 7, no. 23.

⁶⁸¹ S. G. Schmid, "A Group of Early Hellenistic Pottery from a Well in Eretria", bkz: ΣΤ' Επιστημονική Συνάντηση για την Ελληνιστική Κεραμική. Χανιά, Απρίλιος 1997 (Athens 2000) 368, Lev. 188, no. 70.

⁶⁸² Lawall 2002, 204, 224, 233, Fig. 12, no. 82.

⁶⁸³ Zeest 1960, Lev. 15, no. 32γ.

⁶⁸⁴ Nørskov 2004, 291; Nørskov – Lund 2002, Lev. 26, G 149.

⁶⁸⁵ Lawall 2004b, 451, Lev. 198, no. 28.

⁶⁸⁶ Şenol – Aşkın 2007, 266, no. 53.

⁶⁸⁷ Docter – Monsieur – Put 2011, 104, Fig. 28, no. 68.

⁶⁸⁸ Lawall 2004b, 451, Lev. 197, no. 15-16.

⁶⁸⁹ Zeest 1960, 151, Lev. 15, no. 32δ.

⁶⁹⁰ Yiannikouri 1996, 414, Fig. 32, no. 24/1.

⁶⁹¹ I. R. Metzger, "Funde aus einem Brunnen in Gebäude IV in Eretria", bkz: ΣΤ' Επιστημονική Συνάντηση για την Ελληνιστική Κεραμική. Χανιά, Απρίλιος 1997 (Athens 2000) 353, Lev. 174, no. 3.

⁶⁹² Samos IV, beil. 10, no. 427.

⁶⁹³ Şenol – Aşkın 2007, 267, no. 54.

⁶⁹⁴ Lawall 2002, 204, 224, 233, Fig. 12, no. 84.

⁶⁹⁵ Blondé – Muller – Mulliez 1991, 225, Fig. 6, no. 40; Grandjean 1992, 552-553, Fig. 5, no. 36.

⁶⁹⁶ Monachov – Rogov 1990, 140-141, Lev. 6, no. 38-39.

⁶⁹⁷ A. J. Spencer, Excavations at Tell El-Balamun, 1991-1994 (London 1996) 21, Lev. 82, no. 2.

nedeniyle mantar formlu ağız kenarına sahip amphoralar içerisinde yerleştirilerek Tip VI olarak sınıflandırılmıştır. Atina Agorası'nda bulunan benzer örneklerin İ.Ö. 3. yüzyıl başına tarihlenen depozitlerde ele geçtiği bilinmektedir⁶⁹⁸.

Yukarıda sınıflandırılan ve üretim yerleri kesin olarak saptanamayan bu amphoraların İ.Ö. 3. yüzyıl başlarında kullanımlarının terk edilerek yerlerini her üretici bölgeye özgü olan kanonik amphoralara bıraktıkları bilinmektedir. Amphoraların ağız kenarlarının bu şekilde dışa çekilerek mantar formunda yapılmış olmalarının kullanımlarıyla bir ilişkisi olmalıdır. Ağızları deriyle kapatılan amphoraların mantar formlu ağız kenarlarının altından bu derilerin bağlandığı bilinmektedir⁶⁹⁹. Doldurulduktan sonra tüketiciye ulaşana kadar açılmadığının garantisinin verilmesi için amphoraların ağız kenarlarının işaretlenmesi beklenmelidir. Patara örnekleri içinde MA.12'nin kulpu üzerinde ve ağız kenarının altında korunmuş olan kırmızı renkli (10 R 5/6) boya bu uygulamanın bir göstergesi olmalıdır. Bununla birlikte, bu boyalar kontrol amaçlı bir sistem ile de ilgili olabilir.

Belli bir dönem içinde üretilen mantar formlu ağız kenarına sahip bu amphoraların kronoloji problemlerinin yanında atölye sorunları da bulunmaktadır. Ağız kenarlarında görülen küçük farklılıkların tipolojik ve kronolojik bir gelişimi yansıtabileceği gibi kısa bir zaman dilimi içinde yapılan üretimlerde çömlekçi ustasının elinden de kaynaklanıyor olması muhtemeldir. Üretim merkezlerinde bulunacak olan örnekler üzerinde yapılacak detaylı çalışmalar ve analizler problemleri olan bu amphoraların sorunlarının çözülmesini hızlandıracağı beklenmelidir.

Altı hafif oyuk, dışa çekik topaç formlu MA.27-35 katalog numaralı dip parçalarını, farklı merkezlerde ele geçen tüm amphora örneklerinden yola çıkılarak mantar formlu ağız kenarına sahip amphoraların dipleri olarak değerlendirmek mümkündür. Bu dip parçalarının da, ağız parçalarında olduğu gibi, herhangi bir atölye ile kesin olarak ilişkilendirilmesinde zorluklar bulunur. Bu örnekler içerisinde yer alan MA.28, gerek buluntu konumu, gerekse buluntu kontekstiyle önemlidir. Tepecik Bey Sarayı kuzey duvarının hemen dışında bulunan bu dip parçasının içinde İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısına tarihlenen Ptolemaioslar Dönemi'ne ait bir sikkenin bulunması amphoranın tarihlendirilmesinde önemlidir. Bu verinin yanı sıra,

⁶⁹⁸ Lawall 2004b, 451, Lev. 199, no. 29.

⁶⁹⁹ Kyrenia Batığı'nda mantar formlu ağız kenarına sahip amphoraların ağızlarının kapatılması için birçok denemeden sonra keçi derisinin uygun olduğu belirlenmiştir. Bir gün önceden su ile ıslatılarak bir kumaş gibi biçimlendirilmeye uygun hale getirilen keçi derisi amphoraların ağızına geçirildikten sonra mantar formlu ağız kenarının altından bu derilerle bağlanmış ve kuruyan deri ağızı tam olarak sararak sızdırmazlık sağlamıştır bkz: S. Katzev, "The Kyrenia Ship: Her Recent Journey", Near Eastern Archaeology 71/1-2, 2008, 80.

MA.28'in erken Hellenistik Döneme tarihlenen siyah astarlı seramik parçaları ve yine erken Hellenistik Döneme tarihlenen piramidal tezgâh ağırlıklarıyla (150 adetten fazla) birlikte bulunması kentte ele geçen benzer formdaki amphora diplerini tarihlememize de yardımcı olur. İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarına tarihleyebileceğimiz MA.27-33 katalog numaralı örneklerin benzerleri Atina⁷⁰⁰, Thasos⁷⁰¹, Samos⁷⁰², Kos⁷⁰³, Halikarnassos⁷⁰⁴, Rhodos⁷⁰⁵ ve Peparethos'ta da⁷⁰⁶ İ.Ö. 4. yüzyıla tarihlendirilir. Lykia Bölgesi'nde ele geçen ve yayınlanan örnekler ise Korba ve Ambaryıkığı alanı çiftlik yerleşimlerinde bulunmuş ancak tam olarak tanımlanamayan dip parçaları İ.Ö. 3./2. yüzyıllara tarihlendirilmiştir⁷⁰⁷.

3.14. Nikandros Grubu

Bu grup ilk kez Delos buluntuları üzerine çalışmalar yapan V. Grace tarafından tespit edilmiş ve Atina Agorası'nda bulunan tam bir örneğin kulpundaki mühürde "Nikandros" isminin okunması nedeniyle bu şekilde isimlendirilmiştir⁷⁰⁸. Dışa döndürülmüş ve aşağıya sarkıtılmış küçük mantar formlu ağız kenarına, omuzlara genişleyerek inen kısa silindirik boyuna, geniş omuzlu ovoid gövdeye ve topaç ya da ucunda plastik bir çıkıntı bulunan dibe sahip bu amphoraların oval kesitli kısa kulpları ağız kenarlarının hemen altından başlamaktadır. Hamurları griden sarıya doğru değişim gösteren Nikandros grubu, genelde iyi pişmiş, kum, kireç bazen de az miktarda mika katkılı hamura sahiptir. Atina Agorası, Korinth ve Ephesos'daki kontekstlere dayanılarak İ.Ö. 3. yüzyıl başlarından İ.Ö. 1. yüzyıl ortalarına kadar tarihlendirilmişlerdir⁷⁰⁹.

V. Grace tarafından yapılan çalışmada bu grup, biçimsel olarak Kos amphoralarına benzemesi ve kulplarında okunan isimlerin Kos amphoralarında da bulunması nedeniyle Kos ile ilişkilendirilmiş⁷¹⁰ ve bu ilişki uzun bir süre bu şekilde kabul edilmiştir⁷¹¹. 1990'lı yılların sonlarında V. Gassner tarafından Ephesos Tetragonas Agora seramik buluntularının

⁷⁰⁰ Lawall 1995, 375, 376, Fig. 89-90, 93.

⁷⁰¹ Blondé – Muller – Mulliez 1991, 225, Fig. 6, no. 43.

⁷⁰² Samos IV, 132, no. 412.

⁷⁰³ Kantzia 1994, 333, Fig. 6; Papuci-Władyka 1997, 49, Fig. 1, no. 2.

⁷⁰⁴ Nørskov – Lund 2002, Lev. 23, G98.

⁷⁰⁵ Yiannikouri 1996, 421, Fig. 35, no. 25/30.

⁷⁰⁶ Doulgéri-Intzessiloglou – Garlan 1990, 387, Fig. 35b.

⁷⁰⁷ Korba örneği için bkz: Rückert 2003, 114, 129, Fig. 36, F 3944. Ambaryıkığı alanı çiftlik yerleşiminde bulunan örnek için bkz: Rückert 2003, 125, 134, Fig. 41, F 5064.

⁷⁰⁸ Delos XXVII, 365.

⁷⁰⁹ Delos XXVII, 366; Lawall 2004a, 179-182.

⁷¹⁰ Delos XXVII, 366.

⁷¹¹ G. Finkielsztejn, "Amphores importées au Levant Sud à l'époque hellénistique" bkz: Ε' Επιστημονική Συνάντηση για την Ελληνιστική Κεραμική: Χρονολογικά Προβλήματα Κλειστά Συνολα - Εργαστηρια. (Αθήνα 2000) 210.

yayınlanmasıyla birlikte bu amphoralar hakkında yeni veriler elde edilmiştir. Nikandros grubuna ait çok sayıda parçanın ve mühürlü kulpun Ephesos’da ele geçmesi V. Gassner’in bu grubu Ephesos’da yerel olarak üretilmiş olabileceğini önermesine neden olmuştur⁷¹². Metropolis buluntularını değerlendiren G. Cankardeş-Şenol ise, Kos amphoralarında görülen isimlerle aynı isimlerin Nikandros grubu üzerinde de görülmesi, ancak hamurlarının batı Anadolu özellikleri taşıması nedeniyle bu grubun kesin olmasa da Kos Adası’nın etkisi altındaki batı Anadolu’da üretilmiş olabileceğini belirtir⁷¹³.

Patara’da hamur yapıları ve form özellikleriyle Nikandros grubu içinde değerlendirdiğimiz sekiz örnek bulunmaktadır. NiA.1-3 dışa döndürülmüş ve aşağıya sarkıtılmış küçük mantar formlu ağız kenarları ile diğer güney Ege kökenli mantar ağız formuna sahip amphoraları anımsatır. M. Lawall tarafından yapılan çalışmada, Gordion buluntusu paralel örnekler İ.Ö. 3. yüzyıl başlarına⁷¹⁴, Ephesos buluntusu paralel örnekler ise İ.Ö. 3. yüzyıl sonlarına tarihlendirilmiştir⁷¹⁵. Diğer dip örneklerinden farklı olarak altı düzleştirilmiş ve hafif oyulmuş NiA.4 katalog numaralı dip parçası M. Lawall tarafından İ.Ö. 270-220 yılları arasına, yanları yuvarlatılmış ters üçgen formundaki NiA.5-9 katalog numaralı örnekler ise İ.Ö. 3. yüzyıl sonlarına tarihlendirilmiştir⁷¹⁶.

3.15. Kıbrıs Amphoraları

Kıbrıs’ta İ.Ö. 8. yüzyıl sonlarında başlayan amphora üretiminin iri-hantal yapılı, sepet kulplu ve ovoid gövdeli amphoralar formunda olduğu bilinmektedir⁷¹⁷. Bu dönemde Levant Bölgesi’nin farklı birçok merkezinde benzer sepet kulplu amphoraların da üretildiği görülmekte⁷¹⁸, farklı merkezlerde üretilmelerinden dolayı da bu amphoraların form gelişimleri net bir şekilde takip edilememektedir. Bunların yanında, tespit edilebilen kontekstli buluntular ve tüm olan örneklerden yola çıkılarak sepet kulplu Kıbrıs amphoralarının İ.Ö. 5. yüzyıl’da boyunlarının uzatıldığı ve iç kapasitelerinin daralmasına neden olan formdaki incelik uzama eğiliminin İ.Ö. 2. yüzyıla kadar devam ettiği belirlenmiştir⁷¹⁹.

⁷¹² Gassner 1997, 105-113.

⁷¹³ Cankardeş-Şenol 2001a, 101-102; Cankardeş-Şenol 2006, 165.

⁷¹⁴ Lawall 2010a, 163, Lev. 96, no. 5.

⁷¹⁵ Lawall 2004a, 181, Fig. 5. Ephesos’dan benzer örnek için bkz: Gassner 1997, Lev. 35, no. 409.

⁷¹⁶ Lawall 2004a, 180-181, Fig. 4-5.

⁷¹⁷ V. Karageorghis, Excavations in the Necropolis of Salamis III (Haarlem 1974) 115; Göransson 2007, 170, dn. 480.

⁷¹⁸ Zemer 1978, 31, Lev. 8, no. 24; C. Aubert, “Le commerce antique en Phénicie d’après les amphores locales et importées de Beyrouth”, bkz: Eiring – Lund 2004, 39; Göransson 2007, 171.

⁷¹⁹ Şenol 2009, 103.

Kıbrıs'ta sepet kulplu amphora üretiminin yanı sıra İ.Ö. 4. yüzyıldan itibaren Salamis, Paphos, Kition ve Kourion gibi merkezlerde Ege kökenli amphora formlarının taklit edilmeye başlandığı görülmektedir⁷²⁰. Antik dönemde ticari başarı sağlamış olan merkezlerin amphora formlarının taklitlerinin üretilmesi şarap ticaretinde sık görülen bir durumdur⁷²¹. Kıbrıs'da İ.Ö. 4. yüzyılda Khios, İ.Ö. 2. yüzyıla doğru da Rhodos üretimlerinin taklit edildiği bilinmektedir⁷²². Patara'da kulp profilinden dolayı İ.Ö. 2. yüzyıl sonu İ.Ö. 1. yüzyıl başına tarihlediğimiz Rhodos taklidi bir Kıbrıs amphorasının kulpu bu durumu kanıtlayan örnekler arasında yer alır (bkz: Kb.8). Kıbrıs'ın ürettiği bu amphoralar hamur yapılarıyla rahatlıkla Ege kökenli amphoralardan ayrılabilir. Genelde iyi pişirilmiş, gözenekli ve kaba dokulu killeri, iri kum ve kireç tanecikli, yer yer de şamot ve mika katkılıdır. Hamur renkleri fırınlamaya bağlı olarak kırmızıdan kahverengiye kadar değişir. Yayılımları Kıbrıs'taki merkezler başta olmak üzere, Anadolu'nun güney kıyıları, Doğu Akdeniz ve Afrika'nın kuzey doğusu olarak tespit edilen bu amphoralar⁷²³, İ.Ö. 4. yüzyıldan İ.Ö. 2. yüzyıla kadar karşımıza çıkmaktadır⁷²⁴.

Patara'da bulunan amphora parçaları içinde Kıbrıs'a atfedebileceğimiz, dokuz mühürlü kulp haricinde, on iki amphora parçası ele geçmiştir⁷²⁵. Bunların genel olarak hamur yapıları, yukarıda değindiğimiz Kıbrıs amphoralarının hamur yapılarına benzemektedir. Örneklerin üçü ağız ve boyun parçasıdır. Dışa çekik ucu yuvarlatılmış ağız kenarına, silindirik boyuna sahip KbA.1-2'nin, dudak kenarının biraz altından başlayıp omuz üzerinde gövdeyle birleşen oval kesitli kupa bulunur. KbA.3'de ise oval kesitli kulplar hemen dudak altından başlar. Caesera'da denizden çıkarılan mühürlü bir paralel örnek İ.Ö. 3. yüzyıla⁷²⁶, tarihlendirilmiştir. Nagidos'da bulunan paraleller ise, eserlerin buluntu tabakalarında ele geçen Ptolemaios II'ye ait bir sikke yarımıyla İ.Ö. 3. yüzyılın ilk çeyreğine tarihlendirilir⁷²⁷. Benzer örnekler Mısır Taposiris Magna⁷²⁸, Kıbrıs Ktima⁷²⁹ ve Kourion'da da ele geçmiştir⁷³⁰. Topaç formlu KbA.4-

⁷²⁰ Calvet 1986, 507.

⁷²¹ Şenol – Aşkın 2007, 373; Şenol 2009, 104.

⁷²² Şenol 2009, 105.

⁷²³ Zemer 1978, 3; Calvet 1986, 509, Grace 1979c, 186-188; J. Lund, "1.3 Pottery of the Classical, Hellenistic and Roman Periods", bkz: L. W. Sorensen – D. W. Rupp (Ed.), The Land of the Paphian Aphrodite, Vol. 2. The Canadian Palaipaphos Survey Project. Artifact and Ecofactual Studies. SIMA 104/2 (Göteborg 1993) 118-119; Şenol – Aşkın 2007, 272-277.

⁷²⁴ Grace 1979c, 184-195; Calvet 1986, 513.

⁷²⁵ Mühürlü Kıbrıs kulpları için bkz: bölüm 5.4. Kıbrıs (Kb.1-8).

⁷²⁶ Zemer 1978, 39, Lev.11-12, no. 32.

⁷²⁷ Şenol – Aşkın 2007, 275, no. 75-77.

⁷²⁸ V. Grace, "Proper Housing in the Aleksandria Museum for the Benachi Collection of Amphora Handles", Year Book of the American Philosophical Society 1965, 519-520. Amphoranın fotoğrafı için bkz: Grace 1979c, Lev. 28, no. 2.

⁷²⁹ Grace 1979c, Lev. 28, no. 1.

⁷³⁰ H. Meyza, "Kouriaka again. Amphora Stamps from the Kourion Acropolis Excavations", bkz: Eiring – Lund 2004, 275, Fig. 5-6.

6 katalog numaralı diplerin Ktima Nekropolisi'nde ele geçen benzerleri İ.Ö. 3. yüzyıl içine⁷³¹, Nagidos'taki benzer bir dip ise İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarına tarihlendirilmiştir⁷³². Bu buluntuların yanı sıra, bu formdaki kaidelerin İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarına tarihlenen ve Kourion grubu olarak da adlandırılan amphoralarda kullanıldığı bilinmektedir⁷³³. KbA.7-9 katalog numaralı diplerin kil özellikleri Kıbrıs'da üretildiğini düşünmemize yol açmaktadır. Ucu dışa çekik, içi dolu sivri konik kaide formunda olan KBA.10-12'nin paralelleri Nagidos'da İ.Ö. 3. yüzyıl içlerine tarihlendirilmiştir⁷³⁴.

3.16. Kökeni Saptanamayan Amphoralar

Patara'da gerçekleştirilen çalışmalarda, yukarıda değinilen amphora tipleri haricinde herhangi bir merkez ile ilişkilendirilemeyen amphoralar da ele geçmiştir. Çalışmada bu örnekler morfolojik ve hamur tiplerine göre gruplandırılmaya çalışılmıştır.

KSA.1-2 katalog numarı örnekler kısa-geniş ve altı hafif oyuk kaideleri ve hamur yapıları ile Arkaik Dönem güney İonia amphoralarını anımsatır. Geniş küresel gövdeye sahip olukları anlaşılan örnekleri sergiledikleri form özelliklerinin yanı sıra buluntu kontektleri ile İ.Ö. 6. yüzyıl sonlarına tarihlemek mümkündür⁷³⁵. Oturma düzlemi dar ve yuvarlatılmış, sığ oyuklu KSA.3-7 katalog numaralı dip-kaideler ise Klasik Dönem güney İonia amphoralarını anımsatır.

KSA.8-9 katalog numaralı kısa-geniş ve altı derin oyuklu dip parçaları gösterdikleri form özellikleriyle ilk gruptan farklılaşır. Örneklerin iyi pişmiş, sert dokulu, az kum tanecikli, kireç katkılı ve yüzeyde mika katkısı görülen hamurları bulunur. Benzer ancak tarihlendirilmemiş bir paralel Kaunos'da ele geçmiştir⁷³⁶.

Oturma düzlemi yuvarlatılmış ve dışa doğru açılmış, altı derin oyuklu KSA.10-11 katalog numaralı örnekler kendi içlerinde farklı bir grup oluşturur. İyi pişmiş sert dokuya sahip

⁷³¹ Deshayes 1963, 210-211, Lev. 20, no. 4.

⁷³² Şenol – Aşkın 2007, 276, no. 78.

⁷³³ Grace 1979c, 180, Fig. 1, Lev. 28, no. 1.

⁷³⁴ Şenol – Aşkın 2007, 276-277, no. 79, 81.

⁷³⁵ Örnekleri, aynı kontektte bulunan ve genel olarak İ.Ö. 550-500 yıllarına tarihlenen karınlı amphora, krater ve lekythos gibi siyah astarlı seramiklerle tarihlendirmek mümkündür. KSA.1-2'nin kontekt buluntuları için bkz: Acar 2011, 107, Lev. 33, no. 11; 111, Lev. 7, 39, no. 45; 113, Lev. 8, 40, no. 56-57; 116, Lev. 11, 44, no. 85.

⁷³⁶ Bulba 1994, Lev. 35, no. 23.

örneklerde kum ve kireç katkı maddesi olarak görülmektedir. KSA.12 her ne kadar altı derin oyulmuş tutamak formu kaidesiyle bu örneklerle benzese de farklı bir kökene ait olmalıdır.

Altı hafif oyuk, dışa çekik topaç formu KSA.13 ve altı daha ince cidara sahip KSA.14-15 katalog numaralı örnekler güney Ege Mantar ağızlı amphoraların diplerini anımsatır. Örneklerin iyi pişmiş, sert dokulu, yer yer gözenekli, ince kum tanecikli, kireç parçacıklı ve ince mika katkılı hamuru bulunur. Benzer formdaki Samos buluntusu bir örneğin Mende ile ilişkili olabileceği söylenmiştir⁷³⁷. Rhodos buluntusu benzer örneğin kökeni hakkında ise herhangi bir bilgi verilmemiştir⁷³⁸. Atina Agorası'nda ele geçen benzer örnekler ise Solokha I grubu ile⁷³⁹, Troia'da bulunan örnekler ise güney Ege mantar ağızlı amphoraları ile ilişkilendirilmiştir⁷⁴⁰.

İçi dolu tutamak formuna sahip KSA.16-19 katalog numaralı örnekler gösterdikleri form özellikleriyle kuzey Ege tiplerini anımsatır⁷⁴¹. Dışa çekik ucu yuvarlatılmış ağız kenarına ve silindirik boyuna sahip KSA.20-22, form özellikleriyle Knidos amphoralarını anımsatmalarına karşın hamur renkleri ve dokularıyla bu gruptan farklılaşır. Söz konusu örnekler Knidos taklidi olmalıdırlar. Dışa çekik ağız kenarına ve silindirik boyuna sahip KSA.23-24 katalog numaralı örneklerin Troia'da bulunan benzerleri M. Lawall tarafından yerel üretim olarak değerlendirilmiştir⁷⁴². Ucunda plastik halka eklentisi bulunan sivri dipli KSA.25 katalog numaralı dip parçası sergilediği form özellikleriyle her ne kadar Knidos üretimi amphoraları anımsatsa da hamur özellikleriyle farklılaşır. İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, ince kum tanecikli ve mika katkılı hamuru Hellenistik Dönem Pamphylia amphoralarına benzer. Örnek, gösterdiği hamur ve form özellikleriyle Knidos taklidi olmalıdır. Ucu profillendirilmiş, içi dolu kozalak formu KSA.26 katalog numaralı dip parçasının Kaunos tapınak terasında ele geçen bir benzeri üretim yeri belli olmayan amphoralar arasında değerlendirmeye alınmıştır⁷⁴³. KSA.27-29, sahip oldukları farklı form özellikleriyle Patara'da bulunan ve üretim yeri tespit edilemeyen amphora parçaları arasındaki tekil örneklerdir.

⁷³⁷ Samos IV, 132, no. 412.

⁷³⁸ Yiannikouri 1996, 421, Fig. 35, no. 25/30.

⁷³⁹ Lawall 1995, 218, 376, Fig. 93.

⁷⁴⁰ Lawall 2002, 233, Fig. 12, no. 90.

⁷⁴¹ Kuzey Ege ile ilişkilendirilen benzer örnekler için bkz: Lawall 2002, 229, Fig. 8, no. 28.

⁷⁴² Lawall 1998, 212, Fig. 13, no. 74, 83.

⁷⁴³ Bulba 1994, 47, Lev. 37, no. 28.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TİCARİ AMPHORALARIN DEĞERLENDİRMESİ

1989-2010 yılları arasında Patara'da gerçekleştirilen kazılarda Arkaik, Klasik ve Hellenistik Dönemlere tarihlenen yaklaşık 330 adet profilli amphora parçası ele geçmiştir. Dönemsel yoğunluk dikkate alınmadığında amphoraların büyük bir bölümünün Khios'a ait (%19) olduğu görülmektedir. Khios'u sırasıyla Rhodos (%12), güney Ege Mantar ağızlıları (%11), Lykia (%7), Thasos (%6), Knidos, Kos, Rhodos Peraiası (%5'er), Kıbrıs (%4), Mende, Nikandros (%3'er), Samos, Lesbos, Klazomenai, Korinth/Korkyra (%2'şer) ve Zeest/Samos (%1) amphoraları takip eder. Ele geçen amphoralar içerisinde kökeni saptanamayan örnekler ise yaklaşık olarak %10'luk bir dilimi kapsamaktadır (Grafik 1).

Patara'da Arkaik Dönem'e tarihlendirdiğimiz amphoralar içerisinde Khios'un en büyük grubu oluşturduğu görülmektedir. Khios amphoralarının Patara'daki varlığı ise İ.Ö. 6. yüzyılın ikinci yarısında gözle görülür bir şekilde artış göstermiştir. Arkaik Dönemde Khios'un yanı sıra Korinth/Korkyra (%10), Klazomenai (%8), Lesbos, Samos (%7'şer) ve Zeest/Samos (%5) amphoralarının varlığı tespit edilmiştir (Grafik 2).

Klasik Dönem'le birlikte kentteki amphora formlarında değişimin olduğu görülmektedir. Klasik Dönemde en büyük yoğunluğun, çalışmada yeni bir amphora tipolojisi olarak tanımlanan Lykia amphoralarına ait olduğu tespit edilmiştir (%43). Lykia amphoralarını Mende ve Khios %18'lik oranla takip eder. Dönem içerisinde görülen diğer amphora formlarını ise Kos (%12), Thasos (%7) ve Samos (%2) olarak sıralamak mümkündür (Grafik 3).

Hellenistik Dönem'de Patara'daki amphora tipolojisinin, siyasi ve ticari hareketlilikle birlikte yoğunluğunun arttığı gözlenmektedir. En büyük buluntu grubunun kente en yakın ve en büyük şarap üreticisi olan Rhodos'a ait olduğu tespit edilmiştir (%22). Rhodos amphoralarını, üretim yerleri problemliliğiyle birlikte güney Ege ile ilişkilendirilen mantar ağızlı amphoralar takip eder (%21). Bu iki tipolojiyi sırasıyla Knidos (%10), Thasos (%9), Rhodos Peraiası, Kıbrıs (%8'er), Nikandros, Kos, Khios (%6'şar), Mende (%2), Korinth/Korkyra ve Lesbos amphoraları (%1'er) takip etmektedir (Grafik 4).

Patara'da ele geçen ticari amphoralara genel olarak bakıldığında Arkaik, Klasik ve Hellenistik Dönemler'de ticari ilişkilerin daha çok Ege dünyası ve özellikle de İonia Bölgesi ile gerçekleşmiş olduğu görülmektedir. Arkaik Dönem'de kentte bulunan Khios

amphoralarının diğer üretici merkezlerin amphoralarına oranla fazla olması, Khios adasının bu dönem içindeki ticari politikası göz önüne alındığında, beklenen bir durumdur. Ancak geç Arkaik Dönem'e tarihlenen şişkin boyunlu örneklerin ele geçen Khios amphoraları arasında %48 gibi yüksek bir orana sahip olması dikkat çekicidir. Bu oranın yüksek olmasında şişkin boyunlu Khios amphoraların teşhisindeki kolaylık etken olmuş gibi görünebilir. Ancak Patara'da kökeni tespit edilemeyen ve geç Arkaik Dönem'e tarihlenen amphoralarının sayısal olarak az olduğu düşünüldüğünde bu varsayım geçerliliğini yitirir. Arkaik Dönem'in diğer önemli bir üreticisi olan Klazomenai amphoralarına da yoğun olarak rastlanması, Patara'nın bu dönemdeki yoğun ticari ilişkisinin özellikle Khios-Klazomenai rotasında gerçekleşmiş olduğunu gösterir. Buna karşın, diğer önemli bir üretici olan Miletos ve diğer güney İonia üretimi amphoralara rastlanılmaması, bunun yanında Samos ve Zeest/Samos amphoralarının kentteki varlığının azlığı Arkaik Dönem'deki ticaretin güney İonia ile sınırlı boyutta gerçekleşmiş olabileceğini düşündürmüştür⁷⁴⁴. Lesbos amphoralarının oranının azlığı ve Protohasos amphoralarının bulunmaması Patara'nın bu dönemde kuzey Ege ile olan ticaretinin sınırlı olduğunu gösterir (Grafik 2). Tüm bunların yanında, Khios amphoralarından sonra en yoğun buluntu grubunun Korinth/Korkyra amphoralarına ait olması, kentte ele geçen seramik ve terrakotta gibi diğer buluntulara bakıldığında tutarlı görünmektedir⁷⁴⁵.

Klasik Dönem'le birlikte Khios ile olan ilişkilerin gözle görülür derecede düşüşe geçtiği, bunun yanında Patara'nın farklı merkezlerle yeni ticari ilişkiler kurmaya başladığı görülmektedir. Klasik Dönem'de kentte ele geçen amphoralar arasındaki en büyük değişim ise yerel bir üretim olduğunu düşündüğümüz amphoralarla yaşanmış görünür. Şimdilik üretim yeri konusunda herhangi bir kent öneremediğimiz ve Lykia zeytinyağının taşınmasında kullanıldığını düşündüğümüz bu yeni amphora tipinin kentte çok sayıda bulunmasına karşın, Samos ve Kıbrıs gibi önemli zeytinyağı üreticisi merkezlerin amphoralarına rastlanılmaması ya da çok az rastlanması birbirlerini açıklayıcı etkenler olarak düşünülmelidir. Önemli zeytinyağı üreticilerinin amphoralarına çok az rastlanması, Patara'nın Klasik Dönem içinde zeytinyağı ihtiyacını bölge içinden karşılamasıyla Açıklamak mümkündür. Patara'nın Klasik Dönem'le birlikte Kos, Mende ve Thasos gibi önemli şarap üreticisi merkezlerle yeni ticari ilişkiler kurduğu görülür.

⁷⁴⁴ Tepecik Akropolisinde ele geçen az sayıdaki yabancı ve Fikellura seramikleri bu durumu desteklemektedir bkz: Dündar 2012a, kat. no. 22-34.

⁷⁴⁵ Patara'da bulunan ve Arkaik Dönem'e tarihlenen Korinth ithali terrakottalar için bkz: Işın 2010b, 93-94, 98-99, 104, Fig. 5-6.

Hellenistik Dönem’de, Arkaik ve Klasik Dönemler’den farklı olarak amphora sayısında ve tipolojisinde bir artışın olduğu görülmektedir (Grafik 4-6). Bu çeşitlilik Patara’nın Hellenistik Dönem boyunca özellikle Makedon kökenli doğu krallıklarının önemli bir deniz üssü olarak kullanılmasının sonucu gibi görünür. İlk kez Hellenistik Dönemle birlikte görülen amphoralar arasında Rhodos, Knidos ve Kıbrıs amphoralarını saymak mümkündür. Bunların yanı sıra, güney Ege üretimi olduğu düşünülen (Ephesos çevresi?) Nikandros grubu da Hellenistik Dönem’le birlikte kentte görülmeye başlar. Yoğun ticari ilişkilerin Rhodos ile gerçekleşmesinin yanı sıra, güney Ege mantar ağızlı amphoraları, Knidos, Rhodos Peraiası ve Kos amphoralarının yoğunlukları (ele geçen amphora tiplerinin %67’si), ilişkilerin Hellenistik Dönem’de yoğun olarak güneybatı Anadolu ile gerçekleştiğini gösterir. Khios amphoralarının kentteki varlığı bu dönemde en düşük oranda karşımıza çıkar. Bunun yanında, hiçbir dönemde yüksek oranda olmayan Thasos, Mende ve Lesbos gibi kuzey Ege kökenli amphoralarının oranında da bir düşüş gözlenmektedir (Grafik 4)

BEŞİNCİ BÖLÜM

PATARA'DA BULUNAN MÜHÜRLÜ AMPHORA KULPLARI

5.1. Rhodos

Hellenistik Dönem'in en önemli ticari amphora üreticilerinden biri olan Rhodos'da İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarında başlayan mühürleme⁷⁴⁶ İ.Ö. 1. yüzyıl sonlarına kadar devam etmiştir⁷⁴⁷. Mühürlerinin hemen hepsi yuvarlak ya da dikdörtgen formludur. Bunun yanında, eşkenar dörtgen ya da sarmaşık yaprağı formunda mühürler az da olsa bilinir. Bu uygulamanın başladığı erken dönemlerde mühürler *monogram*, *ligatür*⁷⁴⁸ ya da kısaltma isimlerden oluşur (Rh.116) ve dönem içinde isimlerin tamamının yazıldığı rahatlıkla gözlenir.

Rhodos amphora kulpları üzerinde biri üretici diğeri yönetici - *eponym* - isimlerini taşıyan iki mühür bulunur. Bunlardan ilki, mühürlerde genelde isimlerinin başına "...nin dönemi; ...nın zamanı" anlamında kullanılan ἐπι edatı alan ve bir yıllığına seçilen yöneticilerdir. Bu Rhodoslu yöneticiler aynı zamanda Helios rahibiydiler⁷⁴⁹. Bugüne kadar yapılan çalışmalarda Rhodos'da bir yıllığına görev yapan bu yönetici rahiplerin isimlerinin tam olarak listelendiği resmi bir belge ele geçmemesine karşın, Rhodos amphora mühürleri üzerine yapılan çalışmalar sayesinde bu yönetici rahiplerin yaklaşık olarak 200 yıllık kronolojisi çözümlenmiş gibidir⁷⁵⁰. Mühürler üzerinde görünen üretici isimleri hakkında kesin bir sonuca varılmış değildir. Bu isimlerin amphorayı üreten çömlekçiden çok, amphorayı üreten atölye sahibinin ya da atölyenin ismi veya şarap üreticisinin ismi olma ihtimalinin daha yüksek olduğu düşünülür⁷⁵¹. Bazı mühürlerde Timo (Rh.202) ya da Diokleia (Rh.212) gibi kadın isimlerinin varlığı onların üreticiden daha çok atölye sahibi oldukları görüşünü gündeme getirmiştir. Bu bağlamda amphora atölyelerinin kadınlara da miras yoluyla kaldığı düşünülmüştür⁷⁵².

Rhodos amphoralarının yaklaşık olarak 300 yıl boyunca neden mühürlenmiş oldukları kesin olarak bilinmemesine karşın konuyla ilgili birçok hipotez bulunur. Bunlar arasında; amphoraların kapasitelerinin standardizasyonu ile ilgili olarak mühürlemenin amphoranın

⁷⁴⁶ Bilinen en erken mühürlü Rhodos amphorası Rhodos'da ele geçmiştir. Mantar ağza sahip bu amphora üzerinde üretici İon'un ismi okunmuştur bkz: Delos XXVII, 292. Üretici İ.Ö. ca. 304 - 271 (Period Ia) yılları arasına tarihlenir bkz: Rh.123

⁷⁴⁷ Grace 1953a, 119.

⁷⁴⁸ Cankardeş-Şenol 2006, 105.

⁷⁴⁹ Grace 1934, 204; Grace 1949, 177. Rhodos amphoralarında mühürlemenin görüldüğü erken dönemlerde, özellikle Period I'de yönetici isimleri hiçbir prepozisyon almadan yazılırdı. Zamanla bu uygulama yaygınlaşmıştır (bkz: bölüm 5.1.1.1. Period I).

⁷⁵⁰ Grace 1948, 144; Grace 1949, 177.

⁷⁵¹ Grace 1949, 177; Empereur – Hesnard 1987, 14-15.

⁷⁵² Cankardeş-Şenol 2000, 31.

kendisine yönelik olabileceği yolundaki olasılık ilk akla gelenidir⁷⁵³. Ancak mühürlü ve mühürsüz amphoraların kapasiteleri arasında fazla bir hacim farkının saptanamaması bu olasılığın kuşkulu olduğunu gösterir⁷⁵⁴. Bunun yanında, mühürler üzerinde yönetici isimlerinin görülmesinden dolayı; daha çok amphoraların içlerinde taşıdıkları ürünlerin denetlenmesi, hangi yılın ürünü olduğunu göstermesi, devlete ödenmesi gereken verginin denetim altına alınması ya da şarabın kalitesinin belirlenmesi gibi olasılıklar da düşünülmüştür⁷⁵⁵. Bu olasılıkların yanı sıra, mühürlemenin direkt amphoraya yönelik olabileceği; atölyenin söz konusu yıl içinde ürettiği amphoraların sayısal denetimi, atölyenin amphora üretimi sonucunda elde ettiği kazancın belirlenip vergilendirilmesini içeren önlemler ya da adanın kısıtlı olan kil yataklarının kontrollü kullanımına yönelik olarak uygulanmış bir yöntem olduğu yolunda hipotezler de bulunur⁷⁵⁶. Amphoraların neden mühürlenmiş oldukları sorusuna verilecek yanıt bu konu hakkındaki yazılı kaynakların yetersiz olmasından dolayı kesinlik kazanmamıştır. Ancak, mühürlemenin sadece bir işlev için kullanılmamış olduğu, yönetici, üretici ve ay isminin yazılmış olmasından dolayı yukarıda bahsettiğimiz birçok hipotezi de içerebileceği gözden kaçmamalıdır.

Rhodos amphora mühürlerini diğer önemli amphora üreticisi kent devletlerinin mühürlerinden ayıran belli başlı özellikleri bulunur. Bunlardan birincisi, mühürlerde ay adının kullanımınıdır. Ay adı yaklaşık olarak İ.Ö. 240 yılından itibaren ilk olarak Rhodos Peraia'lı üretici Hieroteles'in amphoralarında, önceleri ana mührün yanında, ikinci bir mühür olarak karşımıza çıkar⁷⁵⁷ ve İ.Ö. 1. yüzyılın ilk çeyreğinin sonlarına kadar devam eder⁷⁵⁸. Rhodos takvimindeki onüç ayın adı genellikle yönetici, bazen de üretici mühürlerinde görülür. Bu uygulamanın neden başladığı ve ne için kullanıldığı kesinliğe kavuşmamasına karşın, mühürlemenin nedenleri gibi, ay adı kullanımının da nedenleri hakkında farklı hipotezler bulunur. Genelde kabul edilen görüş, bu ay isimlerinin üzümlerin toplandığı ayı göstermesinden çok, şarabın pithosdan amphoranın içine doldurulduğu ayı göstermesi yönündedir⁷⁵⁹. Bunu mühürlerde görülen Agrianios (ocak), Artamitios (Nisan) ve Hyakinthios (Temmuz) gibi bağ bozumundan çok sonraki bir tarihi gösteren ay adları da destekler ve *dolium*'larda dinlenen şarabın zamanı geldiğinde amphoralara doldurulup ihraç edileceğini

⁷⁵³ Grace 1949, 179; Grace 1962, 113; Grace 1974a, 90.

⁷⁵⁴ Doğer 1991, 78. Bazı Rhodos amphoralarının kapasiteleri için bkz: Wallace-Maetheson – Wallace 1982, 293 vdd. Konu hakkında genel bir çalışma için bkz: M. Wallace, "Standardizasyon in Greek Amphora Capacities", bkz: Eiring – Lund 2004, 429-431.

⁷⁵⁵ Grace 1949, 177, 183; Grace 1966, 286; Doğer 1991, 77-79; Grace 1979b, 124; Cankardeş-Şenol 2000, 31.

⁷⁵⁶ Cankardeş-Şenol 2000, 31; Cankardeş-Şenol 2006, 21.

⁷⁵⁷ Grace 1974b, 197; Cankardeş-Şenol 2006, 20, 65-66.

⁷⁵⁸ Cankardeş-Şenol 2006, 21.

⁷⁵⁹ Cankardeş-Şenol 2006, 21.

kanıtlar⁷⁶⁰. Bunun yanında farklı bir hipotez, ay adı kullanımının doğrudan amphoralara yönelik olabileceği yönündedir. Bu görüşe göre; adanın kısıtlı kil yataklarına sahip olması nedeniyle her atölyenin her ay kullanmasına izin verilen belirli oranda kili bulunmakta ve bu kilden belirli sayıda amphora üretilmektedir. Böylelikle, atölyelerin her ay ürettikleri amphoralar denetim altına alınmakta, ya da belirlenen kotanın üzerinde üretim yapıldıysa fazladan vergi ödemek zorunda bırakılmaktadır. Bu uygulama ile bir atölyenin daha fazla amphora üretilip bunları satarak fazla kazanç elde etmesinin önüne geçilmekte, üretici haklarının korunarak vergi dağılımının eşitliğinin sağlanmakta ya da kayıt dışı kazancın önüne geçilebilmekteydi⁷⁶¹. Bununla birlikte, mühürlü amphoraların yanı sıra, mühürlenmemiş amphoraların da hatırı sayılır miktarda bulunması, mühürlerdeki ay adı kullanımının, kil yatağı kontrolüne yönelik olabileceği yolundaki hipotezlerin aksini gösterir.

Rhodos amphoralarında POΔION ya da POΔIQN şeklinde kent etniğinin hemen hemen hiç kullanılmaması⁷⁶², adanın amphora mühürlerini diğer üretici kent devletlerinden ayıran ikinci bir özelliğidir. Bununla birlikte, bu etnik yerine Rhodos sikkelerinde de çokça karşımıza çıkan ve adada tapınım gören güneş tanrısı Helios'un betimlemeleri ve adanın simgesi olan gül motifinin kullanıldığı görülmekte⁷⁶³ ve belki de Rhodos adası ile bütünleşen bu semboller nedeniyle mühürlerde etnik kullanımına gerek duyulmamaktaydı. Bunun yanı sıra, adanın kolay tanınan amphora formu ve açık renkli astarı da bu uygulamada etkili olmalıdır. Yukarıda değinilen sembollere ek olarak, Rhodos mühürlerinde üzüm salkımı, *kaduseus*, *thyrsos*, *herme*, yanan meşale ve yıldız gibi semboller de sıkça kullanılmıştır.

Adanın mühürlerini diğer üretici kent devletlerinin mühürlerinden ayıran üçüncü bir özelliği de, Period III içinde bazı üreticiler tarafından uygulanmaya başlanan, her zaman olmamakla birlikte, ana mührün yakınına basılan bağımsız ikinci mühürdür⁷⁶⁴. Yapılan çalışmalarda kesin olarak ne amaçlı basıldıkları bilinemese de, bu uygulamanın şarap ihracatında kullanılan bir ek kontrol⁷⁶⁵ ya da ana mühürde ismi görülen atölyeye bağlı bir yan

⁷⁶⁰ Rhodos ay isimlerinin günümüzdeki ay isimleriyle eşleşmeleri tam olarak kesinleşmese de kış ya da yaz aylarına ait olup olmadıkları yönünde öneriler yapılmıştır. Konu hakkındaki kapsamlı bir çalışma için bkz: Nilsson 1909, 85-101, özellikle 96.

⁷⁶¹ Cankardeş-Şenol 2000, 32-33; Cankardeş-Şenol 2006, 21-22.

⁷⁶² Bugüne kadar yapılan çalışmalarda Rhodos etniği sadece Delos ve Ainos'da bulunan iki mühür üzerinde görülmüştür bkz: Grace 1952, 535, no. 13, Lev. XXI; Kaygusuz – Erzen 1986, 11, no. 19.

⁷⁶³ Grace 1934, 204.

⁷⁶⁴ Grace 1962, 112.

⁷⁶⁵ Bu konu hakkındaki farklı öneriler için bkz: Cankardeş-Şenol 2006, 108. Bu mühürlerin sınıflanması için bkz: Palaczyk 1999, 96; M. Palaczyk, "Secondary Stamps in the Rhodian Amphora Production", *ReiCretActa* 36, 2000, 398 vdd.

atölye ya da amphorayı yapan ustanın bir özelliği olabileceği gibi⁷⁶⁶ farklı birçok amaçla kullanıldığı söylenebilir.

Yaklaşık olarak yüz yıldan buyana üzerinde çalışılan amphora mühürlerinin kronolojilerini oluşturmak kolay olmamıştır. Bu kronolojiler oluşturulurken Villanova Depoziti,⁷⁶⁷ Pergamon depoziti⁷⁶⁸, Middle Stoa'nın dolgusu⁷⁶⁹ ya da Koroni yarımadası gibi⁷⁷⁰ kesin stratigrafik verilere sahip kontektlerden yararlanılmıştır. Buna ek olarak, amphoraların ve kulplarının formu tarihllemeye yardımcı olduğu gibi, bir yıllığına görev yaptığını bildiğimiz Rhodos'lu yöneticilerden - *eponym* - yola çıkarak, tüm olan ya da her iki kulpu korunmuş amphoralar üzerinde görülen yönetici isimleri de, üreticileri tarihlememize yardımcı olmaktadır. Bunun yanında, bazı kentlerin kuruluşları, tahribatları ya da onarımları da bu kronolojilerin oluşturulmasına büyük katkı sağlamıştır. Yapılan her çalışma ve her geçen gün ulaşılan veriler bu kronolojilerin daha sağlam temellere oturmasını olanaklı hale getirmiştir. Kronolojilerin oluşturulmasında V. Grace'in yayınları temeli oluştururken J.-Y. Empereur'un çalışmaları ile önemli gelişmeler sağlanmış, G. Finkielsztejn tarafından yapılan çalışmalarla da bu kronolojiler daha kesin tarihlere oturtulmuştur.

Patara kazılarında ele geçen Rhodos mühürlü kulplarının ele alındığı bu çalışmada öncelikli olarak yöneticiler (*eponym*) periodlar içerisinde alfabetik sıralamaya göre ele alınmıştır. Yöneticiler ardından üreticiler de benzer yöntemle çalışılmıştır.

Çalışmada G. Finkielsztejn tarafından güncellenen aşağıdaki Period tablosu esas alınmıştır⁷⁷¹.

⁷⁶⁶ Grace 1962, 112.

⁷⁶⁷ Maiuri 1921-1922, 249-269; Maiuri 1928, 84-87.

⁷⁶⁸ Börker – Burow 1998.

⁷⁶⁹ Grace 1985, 1 vdd.

⁷⁷⁰ Grace 1963, 319 vdd.

⁷⁷¹ Finkielsztejn 2001, 196, Tablo 22.1.

Period	Açıklama	Zaman Dilimi	Tarih
Ia	Proto Rhodos Mühürleri	ca. 34 yıl	İ.Ö. ca. 304 - 271
Ib	Koroni yarımadasındaki yönetici isimleri. Üretici Hieroteles'in üretime başlaması	24 yıl	İ.Ö. ca. 270 - 247
Ic	Ay adı kullanımının öncesi, üretici Hieroteles'in üretimine devam etmesi, üretici Zenon I'in faaliyetine başlaması	12 yıl	İ.Ö. ca. 246 - 235
IIa	Üretici Hieroteles tarafından ay adı kullanımının başlaması, Üretici Zenon I'in faaliyetinin sonlanması ve Theodoros'un faaliyete başlaması	15 yıl	İ.Ö. ca. 234 - 220
IIb	Üretici Hieroteles'in üretiminin sona ermesi, Theodoros'un faaliyetinin devamı	10 yıl	İ.Ö. ca. 219-210
IIc	Theodoros'un üretiminin sona ermesi, Pergamon depozitinin öncesi.	11 yıl	İ.Ö. ca. 209-199
IIIa	Pergamon depoziti, Villanova depozitinin öncesi	9 yıl	İ.Ö. ca. 198-190
IIIb	Pergamon ve Villanova depozitleri	8 yıl	İ.Ö. ca. 189-182
IIIc	Pergamon depoziti, Villanova depozitinin sonu. Üretici Damokrates I'in amphoralarında ikinci mühür uygulamasının görünmeye başlaması	6-8 yıl	İ.Ö. ca. 181-176/174
IIId	Pergamon depoziti, Middle Stoa dolgusu, üretici Damokrates I'in amphoralarında ikinci mühür uygulaması	6-8 yıl	İ.Ö. ca. 175/173-169-167
IIIe	Pergamon depoziti, Middle Stoa dolgusunun sonu, üretici Damokrates I'in amphoralarında ikinci mühür uygulaması	6-8 yıl	İ.Ö. ca. 168-166 - 161
IVa	Pergamon depozitinin sonu, Attalos Stoasının dolgusu?	8 yıl	İ.Ö. ca. 160-153
IVb	Korinth ve Kartaca'nın tahribatının öncesi (İ.Ö. 149) ve Kudüs'ün kuşatılması	7 yıl	İ.Ö. ca. 152-146
Va	Korinth ve Kartaca'nın tahribatının sonrası, Kudüs kuşatması	13 yıl	İ.Ö. ca. 145-133
Vb	Gezer işgalinin sonu	12 yıl	İ.Ö. ca. 132-121
Vc	Marissa'nın işgali (İ.Ö. 111), Samaria ve Scythopolis'in tahribatının öncesi (İ.Ö. 110)	13 yıl	İ.Ö. ca. 120-108
VI	Samaria ve Scythopolis'in tahribatının sonrası, Delos (İ.Ö. 88) ve Atina Agorası'nın (İ.Ö. 86) tahribatının öncesi	20/22 yıl	İ.Ö. ca. 107-88/86
VIIa	Delos ve Atina Agorası'nın tahribatının sonrası, Rhodos'un yağmalanması (İ.Ö. 43)	ca. 46 yıl	İ.Ö. ca. 85-40
VIIb	Rhodos'un yağmalanmasının sonrası	ca. 9 yıl	İ.Ö. ca. 40 - Augustus

Tablo 1: Rhodos mühür kronolojisi (Finkielsztejn 2001'den değiştirilmiş)

5.1.1. Yöneticiler

5.1.1.1. Period I (İ.Ö. ca. 304 – ca. 235)

Kat. No	: Rh.1
Kazı Env. No	: PTR'10 – 467
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 29
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,4 x 1,3 cm
Yönetici	: Ainesidamos I
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 245 (Period Ic)
Hamur Rengi	: 5 YR 5/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Kalıp	: RE-AINΗΣΙΔΑΜΟΣ 01-005
Yazıt	:

Aίνης[ί]-
δαμος

Yönetici Ainesidamos I'in ismi iki satırda, nominatif halde ve edatsız olarak okunmaktadır. Aynı isimle anılan ve Period IIIc içine tarihlenen farklı bir yönetici daha bulunur (Rh.37). Yöneticinin, üretici Hieroteles'in amphoralarını tarihlendiren eponymlerden olduğu bilinmektedir⁷⁷². Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mühür Aleksandria Benaki Koleksiyonu'nda bulunur⁷⁷³. E. Pridik tarafından yayınlanan örnekte ise yöneticinin isminin başında ἐπι edatı kullanılmıştır⁷⁷⁴. Samos kutsal alanında bulunan düğme formlu örnek ise Rhodos Peraiası üretimi olmalıdır⁷⁷⁵. Lykia Bölgesi'nde, Trysa'da bulunan Ainesidamos I'e ait bir mühür ise sadece Aίνη[...] harfleri görünebildiği için okunamamış ve tanımlanamamıştır⁷⁷⁶. Yöneticiye ait mühürler Rhodos⁷⁷⁷, Delos⁷⁷⁸, Costantza⁷⁷⁹, Histria⁷⁸⁰ ve Aleksandria⁷⁸¹ gibi farklı merkezlerde ele geçmiştir.

⁷⁷² Doğer 1994, 216; Jöhrens 1999a, 14, no. 12; Lawall 2007, 39, AH 21.

⁷⁷³ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-AINΗΣΙΔΑΜΟΣ 01-005) Alex. Env. No. ABC 0041.28 (17.02.2011).

⁷⁷⁴ Pridik 1917, 109, no. 164.

⁷⁷⁵ Jöhrens 1986, 498, 500, Fig. 1.

⁷⁷⁶ Rückert 2008, 100, Lev. 20, F 1959.

⁷⁷⁷ Nilsson 1909, 360, no. 29.

⁷⁷⁸ Grace 1952, 528.

⁷⁷⁹ Rădulescu – Bărbulescu – Buzoianu 1987, 67, no. 119 (2).

⁷⁸⁰ Canarache 1957, 238, no. 538.

⁷⁸¹ Cankardeş-Şenol 2000, 397, no. 8.

Kat. No	: Rh.2
Kazı Env. No	: PTR99 - 144
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik, batı duvar 3 (0 / -40 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,2 x 1,4 cm
Yönetici	: Aristodamos I
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Boustrophedon, sigma hilal formunda, kısaltma
Tarih	: Period Ia
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

ΑΡΙΣΤ-
όδαμ(ος) (boust.)

Mühürde boustrophedon olarak iki satırda yazılmış yönetici Aristodamos I'in ismi kısaltma olarak görülmektedir. Mühürlerde ay adı kullanımının olmadığı dönemde yönetimde olduğu bilinen Aristodamos I ile aynı adı taşıyan ve Period III içine tarihlenen geç bir homonym daha bulunur (Rh.41)⁷⁸². Aristodamos I, V. Grace tarafından İ.Ö. 210 yılından önceye yerleştirilmiştir⁷⁸³. İsmi basılı olduğu mühürlere çok sık rastlanmayan yöneticiye ait olabilecek farklı bir kalıptan basılmış örnek Ephesos'dan ele geçmiştir. Sadece ΑΡΙΣ(kısaltmasının okunduğu mühürde sigma Patara örneğindeki gibi hilal formundadır. M. Lawall tarafından incelenen mühür için farklı birçok olasılık belirtilmiş olmasına rağmen, adının okunduğu mühürlere Patara örneklerine kadar çok rastlanmayan Aristodamos I ile ilişkilendirilmemiştir⁷⁸⁴. Yöneticiye ait üç farklı kalıptan basılmış mühürler Aleksandria Benaki Koleksiyonu'nda bulunmaktadır⁷⁸⁵.

Kat. No	: Rh.3
Kazı Env. No	: PTR'09 - 324
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Batı Sondaj, 1. tabaka, yüzey
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,4 cm x kırık
Yönetici	: Aristodamos I
Üretici	:
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Boustrophedon, sigma hilal formunda, kısaltma

⁷⁸² Finkielsztejn 2001, 192, Tablo 19.

⁷⁸³ Delos XXVII, 291.

⁷⁸⁴ Lawall 2007, 41, Taf. 8, AH 26.

⁷⁸⁵ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (08.04.2012)

Tarih	: Period Ia
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Ἀριστ-
[όδα]μ(ος) (boust.)

Mühürde boustrophedon olarak iki satırda yazılmış yönetici Aristodamos I'in ismi kısaltma olarak görülür bkz: Rh.2

Kat. No	: Rh.4
Kazı Env. No	: PTR'92 - 114
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis, NEK-14 (-150/-155 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: Sağdan Kırık
Yönetici	: Damosthenes
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal, theta noktalı
Tarih	: İ.Ö. ca. 280 (Period Ia)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Jöhrens 1999a, 14, no. 11.
Kalıp	: RE-ΔΑΜΟΣΘΕΝΗΣ-010
Yazıt	:

Δαμοσ-
Θένευς

Mühürde Rhodoslu yönetici Damosthenes'in iki satırdan oluşan ismi genitif halde ve edatsız olarak okunmaktadır. İ.Ö. ca. 280 yılında görev yapan yöneticinin⁷⁸⁶, Samos'da bulunan yayınlanmamış bir örnek yardımıyla yönetici Polykles ile aynı üreticileri tarihlendirdiği bilinmektedir⁷⁸⁷. Mühürlerde ay adı kullanımından önce yönetimde bulunduğu için adının yanında ay ismi görülmez. Atina Agorası'nda bulunan yayınlanmamış bir mührü İ.Ö. 310-240 yılları arasına verilir⁷⁸⁸. Katalogda yer alan Patara örneğiyle aynı kalıptan basılmış mühürlü kulplar Atina Ulusal Müzesi⁷⁸⁹ ve Aleksandria Benaki Koleksiyonu'nda bulunur⁷⁹⁰. Tanis'den ele geçen bir örnek ise Patara ve Atina örneklerinin aksine dikdörtgen

⁷⁸⁶ Finkielsztejn 2001, 55.

⁷⁸⁷ Jöhrens 1999a, 14, no. 11.

⁷⁸⁸ Fraser – Matthews 1987, 117.

⁷⁸⁹ Jöhrens 1999a, 14, no. 11.

⁷⁹⁰ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-ΔΑΜΟΣΘΕΝΗΣ-010) Alex. Env. No. ABC 0339.14 (17.02.2011).

değil yuvarlak bir forma sahip olup ἐπι edatı kullanılmıştır⁷⁹¹. Eretria’da yöneticiye ait olan benzer bir kulp üretici mührü olarak değerlendirilmiştir⁷⁹². Bununla birlikte, Halikarnassos’da yöneticiye ait olan bir kulp üretici olarak değerlendirilmiş, Patara örneğiyle benzer bir kalıpla basılan bu örneğin üst satırı tam olarak okunamadığı için üretici Alkistenes’e de ait olabileceği bildirilmiştir⁷⁹³. Yönetici Damosthenes’e ait farklı kalıptan elde edilmiş mühürler için bkz: Pridik 1896, 131, no. 19-20; Porro 1916, 111, no. 272; Grace 1952, 526; Levi 1967, 551, no. 11.

Kat. No	: Rh.5
Kazı Env. No	: PTR'09 - 327
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, E-12 kuzey genişleme, (batı B Açması) -355/-386 cm
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,1 x 1,1 cm
Yönetici	: Damosthenes
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal, theta noktalı
Tarih	: İ.Ö. ca. 280 (Period Ia)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/8 reddish yellow
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Kalıp	: RE-ΔΑΜΟΣΘΕΝΗΣ-008
Yazıt	:

Δ[α]μοσ-
Θένεϋς

Mühürde Rhodos’lu yönetici Damosthenes’in iki satırdan oluşan ismi edatsız olarak yazılmıştır. Aynı kalıptan basılmış bir örnek Aleksandria Benaki Koleksiyonu’nda bulunur⁷⁹⁴. Yönetici için bkz: Rh.4

Kat. No	: Rh.6
Kazı Env. No	: PTR'07 - 167
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: TBS, teras 3, güney yapı güneyi (-30 / -40 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Kare
Mühür Ölçüleri	: Sol kırık x 1,6 cm
Yönetici	: Damosthenes

⁷⁹¹ Le Roy 1975, 240, no. 7.

⁷⁹² I. R. Metzger, Eretria II. Ausgrabungen und Forschungen, Die Hellenistische Keramik in Eretria (Bern 1969) 27, 65, no. 1.

⁷⁹³ Nørskov – Lund 2002, 169, Lev. 70, H58.

⁷⁹⁴ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-ΔΑΜΟΣΘΕΝΗΣ-008) Alex. Env. No. 0339.06 (17.02.2011).

Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Retrograd - kısaltma
Tarih	: İ.Ö. ca. 280 (Period Ia)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 5/4 brown
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Δα[μo]- (retr.)
σθ[ένευς]

Mühürde Rhodoslu yönetici Damosthenes'in iki satırdan oluşan ismi retrograd ve edatsız olarak yazılmıştır. Bkz: Rh.4

Kat. No	: Rh.7
Kazı Env. No	: PTR'06 - 139
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: TBS, B alanı kuzey dolgusu
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,6 x 1,2 cm
Yönetici	: Isodotos
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal, kısaltma
Tarih	: İ.Ö. ca. 262 - 247 (Period Ib)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: Canarache 1957, 300, no. 770; Pridik 1917, 112, no. 257-258.
Yazıt	:

Ἰσόδοτο(ς)

Yönetici Isodotos'un ismi tek satırda, nominatif halde ve edatsız olarak okunmaktadır. Period Ib içine tarihlendirilen yöneticinin⁷⁹⁵ Rhodos adasında ve Peraia'da basılmış mühürleri bilinir. Patara örneğindeki gibi dikdörtgen mühürlerin yanı sıra yuvarlak mühürlerde de ismi okunur. Hisarönü'nde ele geçen yuvarlak formlu bir mühürde ismi bulunan yöneticinin Rhodos Peraia'lı üretici Hieroteles ile ilişkisi bilinmektedir⁷⁹⁶. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mühür Histria'da da ele geçmiştir⁷⁹⁷. Yönetici Isodotos'a ait farklı kalıptan elde edilmiş mühürler için bkz: Pridik 1917, 112, no. 257-258; Lawall 2007, 34, AH 9.

⁷⁹⁵ Finkielsztejn 2001, 188, Tablo 17.

⁷⁹⁶ Empereur – Tuna 1989, 295, Fig. 16, no. 12; Doğer 1996, 248; Finkielsztejn 2001, 74-76.

⁷⁹⁷ Canarache 1957, 300, no. 770.

Kat. No	: Rh.8
Kazı Env. No	: PTR'07 - 099
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: TBS / güneydoğu duvar (sur) doğusu, yüzey
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,5 x 1,2 cm
Yönetici	: Isodotos
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal, kısaltma
Tarih	: İ.Ö. ca. 262 - 247 (Period Ib)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

(I)σοδοτο(ς)

Yönetici Isodotos'un ismi tek satırda retrograd olarak yazılmıştır. *Iota* harfi ihmal edilmiştir. Yönetici için bkz: Rh.7

Kat. No	: Rh.9
Kazı Env. No	: PTR'09 - 240
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, D-12, bosajlı duvar, giriş, kuzey genişleme -325 cm
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,7 x 1,2 cm
Yönetici	: Kleonymos I
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 263 (Period Ib)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Sztetylko 1975, 227, no. 266.
Kalıp	: RE-KΛΕΩΝΥΜΟΣ 01-005
Yazıt	:

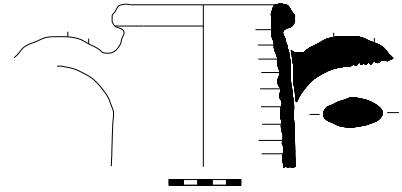
Κλεω-
νύμου

Yönetici Kleonymos I'in ismi iki satırda genitif halde ve edatsız olarak okunmaktadır. Aynı isimle anılan iki yönetici bulunmaktadır; bunlardan ilki, burada ele alınan mühür üzerindeki isim gibi, Kleonymos I'dir ve Period I içine tarihlendirilir⁷⁹⁸. Kleonymos II ise

⁷⁹⁸ Grace 1963, 327-328; Finkielsztejn 2001, 188.

Period III içerisine yerleştirilmiş ve yaklaşık olarak İ.Ö. 182 yıllarına tarihlendirilmiştir⁷⁹⁹. V. Grace, ay adı kullanımından önce yönetimde bulunan Kleonymos I ve bazı diğer Rhodos'lu yöneticilerin mühürlerinin yuvarlak, düğme formlu olduklarından bahsetmektedir⁸⁰⁰. Üretici Hieroteles'i tarihleyen⁸⁰¹ ve onunla ilişkili yöneticilerden biri olan Kleonymos I, G. Finkielsztejn tarafından üretici Euphron ile de ilişkilendirilmiştir⁸⁰². Aleksandria'da, Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mührü bulunmaktadır⁸⁰³. Yöneticinin isminin okunduğu farklı kalıptan elde edilmiş mühürler için bkz: Levi 1967, 552-553, Fig. 3, no. 19; Sztetyłło 1975, 227, no. 266; Jöhrens 1986, 498, 501, Fig. 5, no. 5; Empereur 1990, 208, no. 4; Lungu 1991, 188, Fig. 3, no. 30; Cankardeş-Şenol 2006, 106, Fig. 155.

Kat. No	: Rh.10
Kazı Env. No	: PTR'07 - 203
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: TBS, Teras 2, doğu teras, kuzey (-70 / -80 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: (a) 2,9 x 1,7 cm – (b) 1,6 kırık x 1,4 cm
Yönetici	: Lysandros
Üretici	: Philios
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: a) Normal, sigma hilal formunda, rho kullanılmamış, b) Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 262-247 (Period Ib)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 5 YR 8/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1963, 333, no. 6; Coja 1986, 439, no. 126.
Kalıp	: RE-ΛΥΣΑΝΔΡΟΣ-004
Yazıt	:

a) Ἐπὶ Λύ-
σσανδ(ρ)ου

b) Φίλ[ιος]

a)

b)

Patara'da her iki kulpunda da mühür bulunan tek Rhodos amphorası Tepecik Bey Sarayı 2 nolu doğu terasın kuzeyinde bulunmuştur. Amphoranın boynu ve mühürlerin bulunduğu her iki kulpunun üst bölümleri sağlamdır (Fig. 40). Üretici Philios'un bu amphorası, yönetici

⁷⁹⁹ Finkielsztejn 2001, 192. Bu yöneticiye ait birçok mühür Pergamon Depozitinden ele geçmiştir bkz: Börker – Burow 1998, 34, no. 260-273; 92-93, no. 238-243. Atina Ulusal Müzesindeki örnekler için bkz: Jöhrens 1999a, 57-58, no. 145-146. Diğer örnekler için bkz: Pridik 1917, 12, no. 232-237; Ariel 1990, 53, S 203-205; Jöhrens 2001, 394, no. 77-80.

⁸⁰⁰ Grace 1963, 328, dn. 20. Aleksandria Benaki Koleksiyonu'nda bulunan yuvarlak formulu mührü için bkz: Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 133-134, B 47.

⁸⁰¹ Empereur – Tuna 1989, 295, no. 13; Doğer 1996, 248; Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 133-134, B 47.

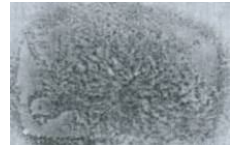
⁸⁰² Finkielsztejn 2001, 56.

⁸⁰³ Sztetyłło 1975, 227, no. 266. http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-KΛΕΩΝΥΜΟΣ 01-005) Alex. Env. No. MGR P. 18262 (08.04.2012).

Lysandros tarafından tarihlenmektedir. Kulpların birisinde (a) Yönetici Lysandros'un ismi iki satırda, genetik halde ve ἐπι edatı ile birlikte okunur. Dikdörtgen bir mühürde görünen isiminde *sigma* hilal formunda yapılmış ve *rho* harfi eksik olarak basılmıştır. Period Ib içinde, İ.Ö. ca. 262 – ca. 247 yılları arasında bir yıl görev yapan yönetici Lysandros'un⁸⁰⁴, üretici Sotas'ı tarihlendirdiği bilinmektedir⁸⁰⁵. İlişkide olduğu diğer üreticiler arasında Akesis ve Hieroteles'de görülür⁸⁰⁶. Yönetici Lysandros'un ismi Delos⁸⁰⁷, Samos⁸⁰⁸, Ephesos⁸⁰⁹, Aleksandria⁸¹⁰, Koroni⁸¹¹, Histria⁸¹² ve Constantza'da⁸¹³ bulunan mühürlerde okunmuştur. Yöneticinin Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mührü Aleksandria Benaki Koleksiyonu'nda bulunmaktadır⁸¹⁴.

Her iki kulpu sağlam ele geçen amphoranun diğer kulpunda (b) üretici Philios'un ismi tek satırda okunur. Bu amphora ile birlikte bugüne kadar İ.Ö. 3. yüzyıl içlerine tarihlendirilen üretici Philios'un ilk kez bir yönetici ile ilişkisi ortaya çıkmıştır. Atina Agorası'nda bulunan yayınlanmamış bir mührü İ.Ö. ca. 310-240 yılları arasına tarihlenmiştir⁸¹⁵. Üretici Philios'a ait Aleksandria'de ele geçmiş, merkezi noktali bir mühür için bkz: Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 157, C 32.

Kat. No	: Rh.11
Kazı Env. No	: PTR'99 - 089
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Bouleuterion, güneybatı Bizans duvarı (-270 / -450 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,7 x 1,7 cm
Yönetici	: Lysandros
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal - sigma hilal formunda
Tarih	: İ.Ö. ca. 262-247 (Period Ib)
Hamur Rengi	: 2.5 YR 6/6 light red
Astar Rengi	: 7.5 YR 5/2 brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1963, 333, no. 6; Coja 1986, 439, no. 126.

⁸⁰⁴ Finkielsztejn 2001, 188.

⁸⁰⁵ Grace 1963, 333, no. 6.

⁸⁰⁶ Empereur – Tuna 1989, 295, no. 14; Doğer 1996, 248; Jöhrens 1999a, 15; Lawall 2007, 35.

⁸⁰⁷ Grace 1952, 527.

⁸⁰⁸ Jöhrens 1986, 501, no. 6.

⁸⁰⁹ Lawall 2007, 34-35, AH 10.

⁸¹⁰ Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 134, B48.

⁸¹¹ Grace 1963, 333, no. 6.

⁸¹² Coja 1986, 439, no. 126.

⁸¹³ Conovici – Irimia 1991, 160, no. 250.

⁸¹⁴ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-ΛΥΣΑΝΔΡΟΣ-004) Alex. Env. No. ABC 0170.22 (MGR P.19199) (08.04.2012).

⁸¹⁵ Fraser – Matthews 1987, 462.

Kalıp : Rh.10; RE-ΛΥΣΑΝΔΡΟΣ-004
Yazıt :

Ἐπ[ι] Λύ-
σα[ν]δοῦ

Yönetici Lysandros'un ismi iki satırda, genitif halde ve ἐπι edatı ile birlikte okunur. Rh.10 ile aynı kalıptan basılmıştır.

Kat. No : Rh.12
Kazı Env. No : PTR'09 - 228
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Akropolis, yüzey
Kökeni : Rhodos
Mühür Formu : Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri : 2 x kırık
Yönetici : Lysandros?
Üretici : -
Ay Adı : -
Sembol : -
Yazıtın Biçimi : Normal - sigma hilal formunda
Tarih : İ.Ö. ca. 262-247 (Period Ib)
Hamur Rengi : 5 YR 6/6 yellowish red
Astar Rengi : -
Karşılaştırma Örnekleri : Grace 1963, 333, no. 6; Coja 1986, 439, no. 126.
Kalıp : RE-ΛΥΣΑΝΔΡΟΣ-006?
Yazıt :

Λύσα-
νδοῦ

Üzerindeki harfleri tam olarak okunamayan mühür kulp formu ve mühür tipinden dolayı yönetici Lysandros'a ait olmalıdır. Yöneticinin olasılıkla benzer kalıptan basılmış bir mührü Aleksandria Benaki Koleksiyonu'nda bulunur⁸¹⁶. Lysandros hakkında bkz: Rh.10.

Kat. No : Rh.13
Kazı Env. No : PTR'94 - 080
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Hurmalık Hamamı, 3 nolu işlik
Kökeni : Rhodos
Mühür Formu : Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri : Sol kırık x 1,5 cm
Yönetici : Peithiadas
Üretici : -
Ay Adı : -
Sembol : -
Yazıtın Biçimi : Normal, sigma hilal formunda, theta noktalı
Tarih : İ.Ö. ca. 244-236 (Period Ic)
Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow

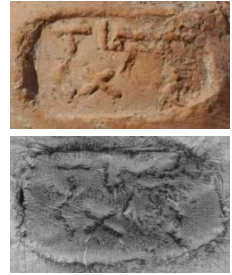
⁸¹⁶ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-ΛΥΣΑΝΔΡΟΣ-006) Alex. Env. No. MGR 0998.30 (MGR P.9189 [79]) (08.04.2012).

Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri :
 Yazıt :

Πειθι-
 άδας

Yönetici Peithiadas ismi iki satırda, genitif halde ve edatsız olarak okunmaktadır. Mühürde sigma hilal formundadır. V. Grace tarafından önceleri İ.Ö. ca. 310-240 yılları arasına tarihlenen yönetici⁸¹⁷, G. Finkielsztejn tarafından yaklaşık olarak İ.Ö. ca. 244-236 yılları arasına yerleştirilmiştir⁸¹⁸. Peithiadas'ın, üretici Hieroteles'i tarihleyen yöneticilerden biri olduğu bilinir⁸¹⁹.

Kat. No : Rh.14
 Kazı Env. No : PTR'89 - 076
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tak önü, yüzey
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 2,6 x 1,4 cm
 Yönetici : Timarkhos
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : Rho retrograd
 Tarih : İ.Ö. ca. 262 – 247 (Period Ib)
 Hamur Rengi : 5 YR 6/8 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Karşılaştırma Örnekleri :
 Kalıp : RE-TIMAPXOΣ-002
 Yazıt :

Τίμα-
 ρα[ο]ς

Yönetici Timarkhos'un ismi iki satırda, nominatif halde ve edatsız olarak okunmaktadır. *Rho* harfi retrogradtır. Period Ib içinde, İ.Ö. ca. 262 – ca. 247 yılları arasında yönetimde bulunan Timarkhos'un⁸²⁰, üretici Hieroteles'i⁸²¹ tarihlendiren yöneticilerden biri olduğu bilinir. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mührü Aleksandria Benaki

⁸¹⁷ Grace 1952, 535, no. 16.

⁸¹⁸ Finkielsztejn 2001, 188, Tablo 17.

⁸¹⁹ Doğer 1996, 248, no. 25; Jöhrens 1999a, 15; Finkielsztejn 2001, 94, Tablo 2. Peithiadas, ay adı kullanımından önce düğme formlu mühürlerde ismi görülen yöneticiler arasındadır; Grace 1962, 328, dn. 20; Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 140-141, B69-B72.

⁸²⁰ Grace 1953a, 124; Finkielsztejn 2001, 188.

⁸²¹ L. Buzoianu, “Les Premières Importations d'Amphores Timbrées dans les cités Grecques de Tomis et de Callatis”, bkz: Empereur – Garlan 1986, 413; Empereur – Tuna 1989, 295, no. 15; Doğer 1996, 248; Jöhrens 1999a, 15; Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 144, B85.

Koleksiyonu'nda bulunur⁸²². Yöneticinin farklı kalıptan elde edilmiş mühürleri için bkz: Sorlin-Dorigny 1885, 50, no. 15; Pridik 1917, 18, no. 368; Gramatopol – Bordea 1970, 261, no. 1153; Rădulescu – Bărbulescu – Buzoianu 1987, 69, no. 129 (12); Avram 1988, 311, no. 115-116.

Kat. No	: Rh.15
Kazı Env. No	: PTR'01 - 185
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Hurmalık Hamamı, Doğu Cadde, Dolgu
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Oval
Mühür Ölçüleri	: 1,3 x 1,1 cm
Yönetici	: Timarkhos
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Kısaltma
Tarih	: İ.Ö. ca. 262 – 247 (Period Ib)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Tι-
[μαρ](χοϛ)

Yuvarlak formlu mühürde yönetici Timarkhos'un ismi kısaltma halinde iki satırda yazılmıştır. Bununla birlikte M. Lawall, yönetici Timarkhos'a atfedilen yuvarlak formlu ve Tιμαρ(kısaltmalı benzer mühürlerin İ.Ö. ca. 290 ya da İ.Ö. 280'li yılların sonlarına tarihlenen bir üretici isminin kısaltılmış hali olabileceğine değinmektedir⁸²³. Yönetici Timarkhos'a atfedilen benzer kalıptan basılmış mühürler Euesperides⁸²⁴ ve Varşova Müzesi'nde bulunur⁸²⁵. Yönetici hakkında bkz: Rh.14.

Kat. No	: Rh.16
Kazı Env. No	: PTR'92 - 022
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Ana Cadde, Agora kapısı (-40 / -100 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2,4 cm
Yönetici	: Timasitheos
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: Mühürün etrafında daire

⁸²² http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-TIMAPXOΣ-002) Alex. Env. No. ABC 0220.17 (MGR P.20402) (08.04.2012).

⁸²³ Lawall et al. 2010, 371-372, Lev. 271, L-62.

⁸²⁴ Göransson 2007, 161, no. 329; K. Göransson, "Transport Amphorae from Euesperides (Benghazi), Libya. A Presentation of Preliminary Results", bkz: Eiring – Lund 2004, 141, Fig. 6.

⁸²⁵ Sztetyłło 1983, 68, no. 6.

Yazıtın Biçimi	: Retrograd, kısaltma
Tarih	: İ.Ö. ca. 262-247 (Period Ib)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Τιμα-
[σ]ίθε(ος) (retr.)

Yönetici Timasitheos'un adı kısaltma olarak nominatif halde ve edatsız görülmektedir. Period Ib içinde görev yapan yöneticinin⁸²⁶ yuvarlak formulu bu mührü kaliteli bir baskıya sahiptir. Kallatis'de bulunan bir örnekte ise, yöneticinin adı dikdörtgen bir mühür içerisinde genetik halde ve ἐπί edatı ile birlikte okunur⁸²⁷. Timasitheos'a ait dikdörtgen formulu beş farklı kalıp Aleksandria Benaki Koleksiyonu'nda tespit edilmiştir⁸²⁸. Yöneticinin yayınlanmamış bir mührü Atina Agorası'nda ele geçmiştir⁸²⁹.

Kat. No	: Rh.17
Kazı Env. No	: PTR'10 - 388
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Meclis Binası, kuzey sur duvarı üstü, yüzey
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2,6 cm
Yönetici	: Timasitheos
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: Mührün etrafında daire
Yazıtın Biçimi	: Retrograd, kısaltma
Tarih	: İ.Ö. ca. 262-247 (Period Ib)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: Rh.16
Yazıt	:

Τιμα-
[σ]ίθε(ος) (retr.)

Yönetici Timasitheos'un adı kısaltma olarak nominatif halde ve edatsız görülmektedir. Rh.16 ile aynı kalıptan basılmıştır.

Kat. No	: Rh.18
Kazı Env. No	: PTR'95 - 069
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Hurmalık Hamamı, güney yüze cadde, 1 nolu işlik önü

⁸²⁶ Finkielsztejn 2001, 188.

⁸²⁷ Gramatopol – Bordea 1970, 232, no. 731.

⁸²⁸ Beş farklı kalıp için bkz: http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (08.04.2012).

⁸²⁹ Fraser – Matthews 1987, 439.

Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: Sağ kırık x 1,5 cm
Yönetici	: Timokles I
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 236 (Period I c)
Hamur Rengi	: 2.5 YR 6/8 light red
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Kalıp	: RE-TIMOKΛΗΣ 01-008
Yazıt	:

Τιμο-
κλ[ῆς]

Mühürde yönetici Timokles I'in adı nominatif halde ve edatsız olarak yazılmıştır. Eponym listelerinde ismi geçen Timokles'in⁸³⁰, üretici Aksios ve Hieroteles ile ilişkisi olduğu bilinir⁸³¹. Yöneticinin Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mührü Aleksandria Greko-Romen Müzesi'nde bulunur⁸³². Salamis'de düğme formlu bir mührü bulunan yöneticinin⁸³³, Atina Agorası'ndaki yayınlanmamış bir mührü İ.Ö. ca. 310-240 yılları arasına tarihlenir⁸³⁴. Patara örneğine benzer bir mühür Ephesos'da⁸³⁵ ele geçmiştir. Yönetici Timokles I'in adının okunduğu farklı kalıptan elde edilmiş mühürler için bkz: Grace 1952, 530; Gramatopol – Bordea 1970, 237, no. 790.

5.1.1.2. Period II (İ.Ö. ca. 234 – ca. 199)

Kat. No	: Rh.19
Kazı Env. No	: PTR'94 - 010
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Hurmalık Hamamı, 3 nolu işlik
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: Sağ kırık x 1,2 cm
Yönetici	: Hagesippos
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: Güneş
Yazıtın Biçimi	: Hatalı, ἐπι'de iota eksik
Tarih	: İ.Ö. ca. 220 (Period IIa)

⁸³⁰ Grace 1953a, 124, Finkielsztejn 2001, 55.

⁸³¹ Doğer 1996, 248; Lawall 2007, 37.

⁸³² http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-TIMOKΛΗΣ 01-008) Alex. Env. No. MGR P. 16396 (01.10.2011).

⁸³³ Calvet 1978, 223, no. 43, Fig. 1.

⁸³⁴ Fraser – Matthews 1987, 442.

⁸³⁵ Lawall 2007, 37, Lev. 7, AH 14.

Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale yellow
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

güneş
Ἐπ' Ἀγῆσιπ[του]

Dikdörtgen formlu mühürde yönetici Hagesippos'un ismi tek satırda genitif halde ve iotası eksik ἐπι edatı ile birlikte okunmaktadır. Mührün üst bölümde güneş sembolü kullanılmıştır. Hagesippos, Rhodos Peraialı üretici Anaksilas⁸³⁶ ile Aristophanes'i⁸³⁷ tarihlendiren yöneticilerden biridir. Hisarönü'nde yapılan çalışmalar sonucunda, üretici Anaksilas ile üretici Hieroteles'in, farklı yönetici isimleri ile de olsa, eş zamanlı olarak birlikte çalıştıkları ortaya çıkmış, ancak Hagesippos'u kesin olarak üretici Hieroteles ile ilişkilendirecek verilere ulaşılamamıştır⁸³⁸. Yöneticinin isminin basıldığı bazı mühürlerde ay adı görülmesine karşın bazılarında bu uygulamanın görülmediği saptanmıştır. Aynı isimle anılan üretici Hagesippos'un mühürleri Pergamon depozitinde bulunmuştur⁸³⁹. Aleksandria Amphora Araştırma Merkezi'nde (CEAA) yapılan çalışmalar sonucunda, Benaki Kolleksiyonu'nda yönetici Hagesippos'un isminin görüldüğü ve ay adının kullanılmadığı, aralarında düğme formlu mühürler de olmak üzere⁸⁴⁰, toplam 21 farklı mühür kalıbı saptanmıştır⁸⁴¹. Yöneticiyi birçok bilim adamı farklı tarihlere yerleştirmiş, en son olarak ise G. Finkielsztejn yaklaşık olarak İ.Ö. 220 yılları civarına tarihlemiştir⁸⁴². Yöneticinin isminin okunduğu farklı kalıptan elde edilmiş mühürler için bkz: Pridik 1896, 128, no. 2; Breccia 1907, 74; Macalister 1912, 352, no. 13; Pridik 1917, 2, no. 12-13; Pridik 1926, 308; Gentili 1958, 40, no. 29; Jöhrens 1999a, 18, no. 17; Sztetyło 2000, 69, no. 1; Cankardeş-Şenol 2000, 276, no. 5; Jöhrens 2001, 379, no. 3-4; Kramer 2004, 88, AS 1-2.

Kat. No	: Rh.20
Kazı Env. No	: PTR'09 - 301
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, E-12 kuzey genişleme (batı), - 310/-330 cm
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,2 x kırık
Yönetici	: Hagesippos
Üretici	: -

⁸³⁶ Doğer 1996, 244.

⁸³⁷ Jöhrens 1999a, 18.

⁸³⁸ Doğer 1996, 244; Cankardeş-Şenol 2000, 276, no. 5; Cankardeş-Şenol – Şenol – Doğer 2004, 354.

⁸³⁹ Börker – Burow 1998, 42, no. 370-371.

⁸⁴⁰ Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 120-121, B2-B4.

⁸⁴¹ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/hagesippos/epon_hagesippos_sans.php# (13.10.2009).

⁸⁴² Finkielsztejn 2001, 191. Farklı tarihlendirmeler için bkz: Grace 1974b, 199; Doğer 1996, 244; Cankardeş-Şenol 2000, 277.

Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 220 (Period IIa)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Breccia 1907 74, no 88.
Kalıp	: RE-ΑΓΗΣΙΠΠΟΣ-006?
Yazıt	:

Ἐπὶ Ἀ[γῆ]-
σιππο[υ]

Yönetici Hagesippos'un ismi iki satırda, genetik halde ve ἐπὶ edatı ile yazılmıştır. Aynı kalıptan basılmış mühürler Benaki Koleksiyonu'nda bulunur⁸⁴³. Yönetici için bkz: Rh.19

Kat. No	: Rh.21
Kazı Env. No	: PTR'93 - 134
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Hurmalık Hamamı, doğu duvar, dolgu
Kökene	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3 x 1,3 cm
Yönetici	: Aiskhylinos
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: Helios sembolü, solda
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 219 (Period IIb)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Helios Ἐ[πὶ Ἀι]σ-
sembolü χ[υ]λίνου

Yönetici Aiskhylinos'un ismi genetik halde ve ἐπὶ edatı ile birlikte yazılmıştır. Mührün sol tarafında helios sembolü bulunur. Period II içinde yönetimde bulunan Aiskhylinos'un⁸⁴⁴, Pnyx⁸⁴⁵ Aleksandria⁸⁴⁶ ve Gezer'de⁸⁴⁷ mühürlerine rastlanılır. Rhodos adasının yanı sıra Peraia'da üretilen amphoraların mühürlerinde de ismine rastlanan yöneticinin (Rh.Pr.1) ay isimli ya da ay isimli basılmış mühürleri de bulunur. İlişkili olduğu üreticiler arasında

⁸⁴³ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-ΑΓΗΣΙΠΠΟΣ-006) Alex. Env. No. ABC 0037.25 (17.02.2011). Aleksandria'dan yayınlanmış bir mühür için bkz: Breccia 1907 74, no 88.

⁸⁴⁴ Finkielsztejn 2001, 191.

⁸⁴⁵ Grace 1956, 143, no. 92-94.

⁸⁴⁶ Sztetyło 1990, 168, no. 4.

⁸⁴⁷ Macalister 1912, 353, no. 39.

Hieroteles⁸⁴⁸ ve Herakleitos I⁸⁴⁹ bulunur. Yöneticinin isminin okunduğu farklı kalıptan elde edilmiş mühürler için bkz: Pridik 1926, 309; Calvet 1982, 17, no. 20; Getov 1988, 22, no. 1; Jöhrens 1999a, 20, no. 24; Sztetyłko 2000, 71, no. 7. Yöneticinin Patara örneğindeki Peraia üretimi gibi mühürlerinin yanı sıra, Rhodos Adası'nda üretilmiş mühürleri de bilinir⁸⁵⁰.

Kat. No	: Rh.22
Kazı Env. No	: PTR'09 - 221
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, yüzey
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: Kırık
Yönetici	: Aristeus
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 233-220 (Period IIa)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Kalıp	: RE-APIΣTEYΣ-004
Yazıt	:

[Ἐπὶ Ἀρ]στέως

Yönetici Aristeus'un ismi tek satırda ve genitif halde okunmaktadır. Üretici Hieroteles ve Zenon I'in amphoralarını tarihlediği bilinen yöneticinin⁸⁵¹ Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mührü Aleksandria Benaki Koleksiyonunda bulunur⁸⁵². G. Jöhrens, Kerameikos mühürlerini ele aldığı çalışmasında, yönetici Aristeus'un üretici Aristonikos ile de ikişekli olabileceğine değinir⁸⁵³. Yöneticinin Patara örneğinde olduğu gibi, dikdörtgen formlu mühürlerinin yanı sıra düğme formlu mühürlerinin de varlığı bilinmektedir⁸⁵⁴. Yöneticiye ait Nea Paphos'da bulunan bir mühür üzerinde isminin altında monogram kullanıldığı görülmüştür. I. Nicolaou, bu monogramın (APT) ay adı kısaltması olarak kullanılmış olabileceğine değinir⁸⁵⁵. Varşova Müzesi'nde bulunan yuvarlak formlu mühründe ise

⁸⁴⁸ Finkielsztejn 2001, 74 vdd.

⁸⁴⁹ Cankardeş-Şenol – Şenol – Doğer 2004, 356.

⁸⁵⁰ Jöhrens 1999, 20, no. 26.

⁸⁵¹ Jöhrens 1999a, 14, 43, no. 12, 103; Lawall 2007, 39, AH 21. Grace, ay adı kullanımından önce yönetimde bulunan yönetici listesinde isminden bahseder bkz: Grace 1963, 328, dn. 20.

⁸⁵² http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php. (Matrix: RE-APIΣTEYΣ-004) Alex. Env. No. ABC 0070.03 (17.02.2011).

⁸⁵³ Jöhrens 1999c, 167, no. 10.

⁸⁵⁴ Conovici – Irimia 1991, 162, no. 262-263; Jöhrens 1986, 500, no. 3; Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 126, B22-B23.

⁸⁵⁵ Nicolaou 2005, 44, no. 77a.

monogram merkezde bulunur⁸⁵⁶. İsmi okunduğu farklı kalıptan elde edilmiş mühürler Rhodos⁸⁵⁷, Ainos⁸⁵⁸, Delos⁸⁵⁹, Kition⁸⁶⁰, Cabyle⁸⁶¹ ve kuzey Karadeniz'de⁸⁶² bulunmuştur.

Kat. No	: Rh.23
Kazı Env. No	: PTR'99 - 020
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis, TN-2/3 (doğu kesit)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,5 x 1,1 cm
Yönetici	: Eukles II
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 233 (Period IIa)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/2 light gray
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Ἐπι Εὐ-
κλεὺς

Rhodoslu yönetici Eukles II'nin iki satırdan oluşan ismi genetik halde ve ἐπι edatı ile okunmaktadır. Ay adı kullanımının başladığı dönemlerde görev yapan yöneticinin Hieroteles, Damonikos, Potamokles, Theodoros, Anaksilas ve Kreon gibi üreticilerle ilişkili olduğunun bilinmesinin yanı sıra⁸⁶³, Hieroteles haricinde Peraia'lı farklı bir üretici ile de ilişkili olduğu bilinmektedir⁸⁶⁴. Yapılan erken çalışmalarda Period I içine tarihlenen yöneticinin⁸⁶⁵ adının geçtiği mühürlerde ay adının görülmesinden sonra Period II içine tarihlendirilmiştir⁸⁶⁶. Eukles II'nin adının geçtiği mühürler Pnyx⁸⁶⁷, Delos⁸⁶⁸, Nea Paphos⁸⁶⁹ ve Aleksandria'de⁸⁷⁰ ele geçmiştir. Yöneticinin isminin okunduğu farklı kalıptan elde edilmiş mühürler için bkz: Pridik

⁸⁵⁶ Sztetyło 1983, 66, no. 2.

⁸⁵⁷ Nilsson 1909, 380, no. 83.

⁸⁵⁸ Kaygusuz – Erzen 1986, 10, no. 17.

⁸⁵⁹ Grace 1952, 528.

⁸⁶⁰ Calvet 1982, 19, no. 27.

⁸⁶¹ Getov 1988, 23, no. 3.

⁸⁶² Pridik 1917, 5, no. 73.

⁸⁶³ Jöhrens 1999a, 24; Doğer 1996, 247; Lawall 2007, 40, AH 23; Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 129-130, B33-B34.

⁸⁶⁴ Bu bilgi için bkz: Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 130, B35-B36.

⁸⁶⁵ Grace 1956, 142, no. 76.

⁸⁶⁶ Delos XXVII, 293, 301; Finkielsztejn 2001, 191; Cankardeş-Şenol 2000, 178, no. 71.

⁸⁶⁷ Grace 1956, 142, no. 76, Lev. 61.

⁸⁶⁸ Grace 1952, 535, no. 15.

⁸⁶⁹ Sztetyło 1991, 38, no. 41; Nicolaou 2005, 67-69, no. 137-139.

⁸⁷⁰ Breccia 1907, 78, R; Cankardeş-Şenol 2000, 178, Di. 71, 305, Con. 48.

1917, 9, no. 162-163; Gentili 1958, 61-62, no. 98; Avram 1988, 311, no. 117; Jöhrens 1999a, 24, no. 36.

Kat. No	: Rh.24
Kazı Env. No	: PTR'09 - 292
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 08/09, K. 108/09, Ta: 10.418/10.137
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,8 x 1,5 cm
Yönetici	: Theodoros II
Üretici	: -
Ay Adı	: Panamos
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 199 (Period IIc)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Kalıp	: RE-ΘΕΥΔΩΡΟΣ 02 – ΠΑΝΑΜΟΣ-002
Yazıt	:

Ἐπὶ Θ[ε]ύδωρος
Πάναμου

Yönetici Theodoros II'nin adı ay adı ile birlikte iki satırda, nominatif halde ve ἐπὶ edatı ile yazılmıştır. Aynı isimle anılan iki yönetici bulunmaktadır. Bunlardan ilki Period I içinde görevde olan ve üretici Hieroteles'i de tarihleyen Theodoros I'dir⁸⁷¹. Theodoros II ise Period II içine yerleştirilmekte⁸⁷² ve üretici Menon I⁸⁷³, Agoranaks ve Ariston'u⁸⁷⁴ tarihlendirmektedir. Yöneticinin adının geçtiği mühürlerin bulunduğu yerleşimler arasında Delos⁸⁷⁵, Crocodilopolis-Arsinoé⁸⁷⁶, Tell Keisan⁸⁷⁷, Medinet el Fayum⁸⁷⁸ ve Aleksandria⁸⁷⁹ yer alır. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mühür Aleksandria'da bulunmuştur⁸⁸⁰.

Kat. No	: Rh.25
Kazı Env. No	: PTR'96 - 047
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Hurmalık Hamamı, batı mekân (0 / -110 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen

⁸⁷¹ Cankardeş-Şenol 2000, 422.

⁸⁷² Finkielsztejn 2001, 191.

⁸⁷³ Finkielsztejn 2001, 104.

⁸⁷⁴ Cankardeş-Şenol 2000, 422, no. 46.

⁸⁷⁵ Grace 1952, 529.

⁸⁷⁶ Empereur 1977, 219, no. 57.

⁸⁷⁷ Halpern-Zylberstein 1980, 245, no. 12-13.

⁸⁷⁸ Melaerts 1994, 344-345, no. 14.

⁸⁷⁹ Cankardeş-Şenol 2000, 422, no. 46.

⁸⁸⁰ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-ΘΕΥΔΩΡΟΣ 02 – ΠΑΝΑΜΟΣ-002) Alex. Env. No. ALEX MGR 034.01 (08.04.2012).

Mühür Ölçüleri	: 2,6 x 1,2 cm
Yönetici	: Kallikratidas I
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. 230-220 (Period IIa)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Καλλικρα-
τίδας

Yönetici Kallikratidas I'in ismi nominatif halde ve edatsız olarak iki satırda yazılmıştır. Yöneticinin, üretici Zenon I⁸⁸¹ (İ.Ö. ca. 250-220) ile Menon I, Potamokles, Aristonikos⁸⁸² ve Rhodos Peraiasi'nda üretimde bulunan Herakleitos'u tarihlendiren yöneticilerden biri olduğu bilinmektedir⁸⁸³. Bununla birlikte, Kıbrıs'da Kastros limanında üretici Aristophanes'in bir amphorasında da yöneticinin ismi okunmuştur⁸⁸⁴. İsmi okunduğu birçok mühür farklı merkezlerde bulunur. Metropolis'den ele geçen bir mühürde⁸⁸⁵ yöneticinin adı Patara örneğindeki gibi ἐπι edatı olmadan basılmıştır. Atina⁸⁸⁶, Tarsus⁸⁸⁷, Delos⁸⁸⁸, Aleksandria⁸⁸⁹, Histria⁸⁹⁰, Costantza⁸⁹¹, Tanais⁸⁹² ve Tanis'de⁸⁹³ yöneticinin adının basıldığı mühürler ele geçmiştir. Kallikratidas I'e ait farklı kalıptan basılmış mühürler için bkz: Pridik 1917, 11, no. 215-219; Gentili 1958, 69-70, no. 124; Ariel 1990, 52, S 197; Conovici – Irimia 1991, 164, no. 284-285; Jöhrens 1999a, 27, no. 46.

Kat. No	: Rh.26
Kazı Env. No	: PTR'09 - 298
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 15/09, K. 90/09
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2 x 1,4 cm
Yönetici	: Nikon
Üretici	: -

⁸⁸¹ Cankardeş-Şenol 2001a, 106.

⁸⁸² Finkielsztejn 2001, 105, Tablo 3.

⁸⁸³ Doğer 1996, 246.

⁸⁸⁴ Nicolaou 2005, 288, no. 83.

⁸⁸⁵ Cankardeş-Şenol 2001a, 105, no. 7.

⁸⁸⁶ Pridik 1896, 134, no. 42.

⁸⁸⁷ Grace 1950, 144, no. 70.

⁸⁸⁸ Grace 1952, 529.

⁸⁸⁹ Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 132-133, B44.

⁸⁹⁰ Canarache 1957, 232, no. 521.

⁸⁹¹ Rădulescu – Bărbulescu – Buzoianu 1987, 67, no. 121 (4).

⁸⁹² Jöhrens 2001, 392-393, no. 72-75.

⁸⁹³ Le Roy 1975, 242, no. 11.

Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 233-220 (Period IIa)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	: RE-NIKΩN-017
Yazıt	:

Nί-
κωv

Yönetici Nikon'un ismi nominatif halde ve edatsız olarak okunmaktadır. Yöneticinin Hieroteles⁸⁹⁴, Kreon⁸⁹⁵, Zenon I⁸⁹⁶, Damonikos⁸⁹⁷, Aristonikos⁸⁹⁸, Lykolas ve Aristophanes isimli üreticileri tarihlediği bilinir⁸⁹⁹. G. Finkielsztejn tarafından yapılan listeye göre İ.Ö. ca. 233-220 yılları arasına tarihlendirilen yöneticinin⁹⁰⁰ isminin okunduğu birçok mühür farklı merkezlerde ele geçmiştir⁹⁰¹. Yöneticinin hem düğme hem de dikdörtgen formlu mühürlerinin olduğu bilinir⁹⁰² ve bugüne kadar yayınlanmış isminin okunduğu mühürlerde genelde isminin başında ἐπι edatı görülür. Patara'da ele geçen bu örnek, isminin başında ἐπι edatını kullanılmamasıyla diğer örneklerden ayrılmaktadır. Aleksandria Benaki Koleksiyonu'nda sekizi Rhodos Peraiası üretimi olmak üzere toplam ondokuz farklı kalıbı⁹⁰³ tespit edilen yöneticinin isminin okunduğu mühürlere Atina⁹⁰⁴, Delos⁹⁰⁵, Hisarönü-Çubucak⁹⁰⁶, Nagidos⁹⁰⁷, Nea Paphos⁹⁰⁸, Aleksandria⁹⁰⁹ ve Tell Keisan'da⁹¹⁰ rastlanılmıştır. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mührü Aleksandria Benaki koleksiyonunda bulunan yöneticinin⁹¹¹ Patara'da bulunmuş Peraia üretimi düğme formlu mührü için bkz: Rh.Pr.8.

Kat. No	: Rh.27
Kazı Env. No	: PTR'94 - 056

⁸⁹⁴ Doğer 1994, 214, no. 22; Doğer 1996, 248; Lawall 2007, 39-40, AH 21 a-c.

⁸⁹⁵ Lawall 2007, 40, AH 23.

⁸⁹⁶ Jöhrens 2001, 419, no. 199.

⁸⁹⁷ Nørskov – Lund 2002, 168, Lev. 32, H45.

⁸⁹⁸ Jöhrens 1999c, 166, no. 8.

⁸⁹⁹ Finkielsztejn 2001, 105, Tablo 3.

⁹⁰⁰ Finkielsztejn 2001, 191, Tablo 18.

⁹⁰¹ Getov 1988, 24, no. 6; Jöhrens 1999a, 13, no. 7-8, Jöhrens 2001, 396-397, no. 90-91.

⁹⁰² Grace 1963, 328, dn. 20; Jöhrens 1986, 499, dn. 7; Doğer 1994, Lev. 54, no. 22; Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 135-137, B51-B58.

⁹⁰³ Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 135, B51.

⁹⁰⁴ Grace 1934, 233, no. 69.

⁹⁰⁵ Grace 1952, 529.

⁹⁰⁶ Doğer 1994, 214, no. 22, Lev. 54.

⁹⁰⁷ Cankardeş-Şenol – Alkaç 2007, 312, no. 21.

⁹⁰⁸ Sztetyło 1991, 49, no. 66; Sztetyło 2010, 63-64, no. 47.

⁹⁰⁹ Sztetyło 1975, 165-167, no. 7, 9-10; Finkielsztejn 2001, 70, Lev. 2, no. 29.

⁹¹⁰ Halpern-Zylberstein 1980, 244, no. 1.

⁹¹¹ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-NIKΩN-017) Alex. Env. No. ABC 0186.15 (MGR P. 19466) (01.10.2011).

Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Doğucasarı, kayaaltlığı (-125 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,2 x 1,5 cm
Yönetici	: Pausanias I
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal, n retrograd, sigma hilal formunda
Tarih	: İ.Ö. ca. 233-220 (Period II a)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/3 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: Börker 1974, 34, no. 1.
Yazıt	:

Ἐπὶ [Π]αυ-
σα[νία]

Yönetici Pausanias I'in ismi iki satırda, nominatif halde ve ἐπὶ edatı ile yazılmıştır. *Nü* harfinin retrograd basıldığı kalıpta sigma hilal formundadır. Aynı isimle anılan üç homonym bulunur. Üretici Hieroteles'in amphoralarını tarihleyen⁹¹² yöneticilerden biri olan Pausanias I, önceki çalışmalarda Period I'in sonlarına⁹¹³, son zamanlarda yapılan çalışmalarda ise Period Iia içerisine yerleştirilmiştir⁹¹⁴. Birçok farklı yerleşimde isminin yazılı olduğu mühürler ele geçen yöneticinin Rhodos Peraiasi⁹¹⁵ ve Aleksandria'da⁹¹⁶ bulunan örneklerinde, ana mührün yanına basılmış, dikdörtgen formda Sminthios ve Theudaisios ay isimlerini taşıyan ikinci mühürleri bulunur. Tel Beth Yerah'da bulunan bir amphora ile de Pausanias I'in üretici Theodoros'un amphoralarını tarihlendirdiği belirlenmiştir⁹¹⁷. Yöneticinin farklı kalıplardan basılmış birçok mührü ele geçmiştir. Atina⁹¹⁸, Argos⁹¹⁹, Aleksandria⁹²⁰, Tanis⁹²¹ ve Tel Halaf'da⁹²² ἐπὶ edatı ile birlikte iki satırda, Rhodos'da *Helios* sembolü ile birlikte⁹²³, Pnyx'de ise, iki satırda yazılmış edatsız mühürleri bulunur⁹²⁴. Yöneticinin isminin okunduğu farklı kalıptan elde edilmiş mühürler için bkz: Pridik 1917, 15, no. 295-297; Rădulescu – Bărbulescu – Buzoianu 1987, 68, no. 123 (6); Conovici – Irimia 1991, 163, no. 272; Jöhrens

⁹¹² Doğer 1996, 248.

⁹¹³ Delos XXVI, 304-305, E-12.

⁹¹⁴ Finkielsztejn 2001, 191, Tablo 18.

⁹¹⁵ Cankardeş-Şenol 2000, 205.

⁹¹⁶ Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 139-140, B67-B68.

⁹¹⁷ Ariel 1988, 33-35.

⁹¹⁸ Pridik 1896, 135, no. 54; Pridik 1897, 149, no. 8; Grace 1934, 224, no. 36.

⁹¹⁹ Lenger 1957, 162, no. 83.

⁹²⁰ Breccia 1907, 83, no. 51, 110; Sztetyllo 1975, 179-170, no. 22; Cankardeş-Şenol 2000, 205, no. 119.

⁹²¹ Le Roy eseri İ.Ö. 2. yüzyıl başlarına tarihlenmiştir; Le Roy 1975, 242, no. 12.

⁹²² Börker 1974, 34, no. 1.

⁹²³ Paris 1914, 314, no.75. Atina Ulusal Müzesi'nde bulunan bir örnekte de mührün solunda *Helios* sembolü bulunmaktadır bkz: Jöhrens 1999a, 30, no. 60.

⁹²⁴ Grace 1956, 141, no. 72.

1986, 502, no. 13; Jöhrens 1999a, 30, no. 59; Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 139-140, B64-B66, B67-68.

Kat. No	: Rh.28
Kazı Env. No	: PTR'90 - 067
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Liman Kilisesi, yüzey
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: Sağ kırık x 1,2 cm
Yönetici	: Polykrates I
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 219 (Period IIb)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Astar Rengi	: 2.5 Y 8/3 pale yellow
Karşılaştırma Örnekleri	: Ariel – Messika 2007, 15, no. 12.
Kalıp	: RE-ΠΟΛΥΚΡΑΤΗΣ-009
Yazıt	:

Ἐπὶ Πο[λυ]-
κράτε[υς]

Yönetici Polykrates I'in ismi iki satırda, genitif halde ve ἐπὶ edatı ile birlikte yazılmıştır. Polykrates I'in Rhodos amphoralarında ay adı kullanımının başlangıç yıllarında yönetimde bulunduğu bilinir⁹²⁵. V. Grace yöneticiyi Period I sonlarına tarihlendirilirken⁹²⁶, G. Cankardeş-Şenol yönetici için İ.Ö. ca. 230-225 yıllarını önermiş⁹²⁷, G. Finkielsztein ise yaptığı çalışmada Polykrates I'i Period IIb içine yerleştirmiştir⁹²⁸. Yöneticinin üretici Hieroteles, Philonidas, Epigonos I⁹²⁹, Dionysios⁹³⁰ ve Onasioikos'un⁹³¹ amphoralarını tarihlediği bilinmektedir. Polykrates I'in Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış mühürleri Aleksandria⁹³² ve Akko-Ptolemais'de ele geçmiştir⁹³³. İsmi okunduğu farklı kalıplardan basılmış farklı mühürler birçok merkezde ele geçmiştir. Bu yerleşimler arasında Atina⁹³⁴, Pnyx⁹³⁵, Delos⁹³⁶, Histria⁹³⁷, Nea Paphos⁹³⁸, Aleksandria⁹³⁹ ve Tanais⁹⁴⁰ sayılabilir.

⁹²⁵ Delos XXVII, 293.

⁹²⁶ Cankardeş-Şenol 1995, 40, dn. 218.

⁹²⁷ Cankardeş-Şenol 2000, 444-445, no. 79.

⁹²⁸ Finkielsztein 2001, 191, Tablo 18.

⁹²⁹ Hieroteles ve Philonidas Period I, Epigonos ise Period II içinde üretimde bulunmuştur; Cankardeş-Şenol 2000, 444.

⁹³⁰ Doğer 1996, 245.

⁹³¹ Cankardeş-Şenol 1995, 41, 60, dn. 222.

⁹³² http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-ΠΟΛΥΚΡΑΤΗΣ-009) Alex. Env. No. ABC 0198. 46 (08.04.2012).

⁹³³ Ariel – Messika 2007, 15, no. 12.

⁹³⁴ Grace 1934, 222, no. 23 (ay ismi bulunmaktadır).

⁹³⁵ Grace 1956, 143, no. 96.

⁹³⁶ Grace 1952, 529.

Yöneticinin isminin okunduğu farklı kalıptan elde edilmiş diğer mühürler için bkz: Pridik 1917, 16, no. 334; Cankardeş-Şenol 1996, 42, no. 6; Jöhrens 1999a, 31, no. 63. Peraia üretimi mühürleri için bkz: Sztetyllo 1983a, 67, no. 4; Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 141-142, B76-B77.

Kat. No	: Rh.29
Kazı Env. No	: PTR'09 - 250
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 06/09, kesit temizliği
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,8 x kırık
Yönetici	: Timokleidas
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 220 (Period IIa)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Pridik 1896, 137, no. 72.
Kalıp	: RE-TIMOKΛEΙΔΑΣ-014
Yazıt	:

Ε[πι Τι]μ-
οκλεί-
δα

Timokleidas'ın ismi ἐπι edatı ile birlikte yazılmıştır. Rhodos Peraiası'nda faaliyette bulunmuş olan üretici Hieroteles'i tarihlendiren yöneticilerden biri olan Timokleidas'ın⁹⁴¹, mühürlerde ay adı kullanımının başlamasından hemen sonra görev yaptığı bilinir⁹⁴². Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış mühürleri Aleksandria Benaki Koleksiyonu'nda⁹⁴³ ve Atina'da bulunmaktadır⁹⁴⁴. Yöneticiye ait farklı kalıplardan basılmış mühürler için bkz: Macalister 1912, 362, no. 451; Gentili 1958, 88-89, no. 181; Rădulescu – Bărbulescu – Buzoianu 1987, 69, no. 129 (12); Avram, Sandu 1988, 56, no. 37; Conovici – Irimia 1991, 163, no. 275-277; Jöhrens 1999a, 33, no. 69; Cankardeş-Şenol 2000, 452-453, no. 91;

⁹³⁷ Canarache 1957, 251, no. 591.

⁹³⁸ Nicolaou 2005, 105, no. 242.

⁹³⁹ Sztetyllo 1975, 170, no. 30; Cankardeş-Şenol 2000, 444, no. 79 (ay ismi bulunmaktadır); Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 141-142, B76-B77.

⁹⁴⁰ Jöhrens 2001, 399, no. 104.

⁹⁴¹ Jöhrens 1999a, 14-15, no. 12.

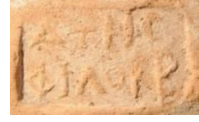
⁹⁴² Grace 1963, 324, dn. 12.

⁹⁴³ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-TIMOKΛEΙΔΑΣ-014) Alex. Env. No. ABC 0223.19 (MGR P. 20529) (01.10.2011).

⁹⁴⁴ Pridik 1896, 137, no. 72.

Sztetyło 2000, 88, no. 45; Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 144-145, B86 (+sminthios), B87-B88; Lawall et al. 2010, 389, Lev 278, L-182.

Kat. No	: Rh.30
Kazı Env. No	: PTR'09 - 320
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, E-12 kuzey genişleme (batı B açması) -285/-317 cm
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,2 x 1,3 cm
Yönetici	: Philokrates
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal, sigma hilal formunda
Tarih	: İ.Ö. ca. 233-220 (Period IIa)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/8 reddsih yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Jöhrens 1999a, 33, no. 70.
Yazıt	:

ἀτης
Φιλοκρα-

Yönetici Philokrates'in ismi alttan üste doğru okunacak şekilde iki satırda ve edatsız olarak genitif halde yazılmıştır. Yönetici Polykrates I gibi, Rhodos amphoralarında ay adı kullanımının başlangıç yıllarında yönetimde bulunan Philokrates'in⁹⁴⁵, Hieroteles⁹⁴⁶, Lukolas⁹⁴⁷ ve Zenon I⁹⁴⁸ gibi üreticilerle ilişkisi bilinir. Rh.31'de görüldüğü gibi yöneticinin ismi hem ay adı ile birlikte hem de ay adı olmaksızın yazılmıştır. Farklı üreticilerden kaynaklı olarak farklı formlarda mühürleri bulunan yönetici Philokrates'in isminin okunduğu mühürlere Delos⁹⁴⁹, Samos⁹⁵⁰, Aleksandria⁹⁵¹, Ainos⁹⁵², Halikarnassos⁹⁵³, Histria⁹⁵⁴ ve Constantza'da⁹⁵⁵ rastlanılmıştır. Atina Agorası'nda bulunan yayınlanmamış bir mürü İ.Ö. 240-175 yılları arasına verilir⁹⁵⁶. Patara örneği ile aynı kalıptan yapılmış bir örnek Atina Ulusal Müzesi'nde bulunmaktadır⁹⁵⁷. Philokrates'e ait farklı kalıptan basılmış mühürleri için

⁹⁴⁵ Grace 1974b, 197, dn. 17.

⁹⁴⁶ Doğer 1994, 217.

⁹⁴⁷ Finkielsztejn 2001, 77, 105, Tablo 3.

⁹⁴⁸ Finkielsztejn 2001, Tablo 3.

⁹⁴⁹ Grace 1952, 530.

⁹⁵⁰ Samos IV, 137, no. 473, Lev. 65.

⁹⁵¹ Cankardeş-Şenol 2006, 65, Fig. 1; Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 146-147, B 93.

⁹⁵² Kaygusuz – Erzen 1986, 10, no. 18.

⁹⁵³ Nørskov – Lund 2002, 168, Lev. 70, H48-49.

⁹⁵⁴ Coja 1986, 440, no. 133.

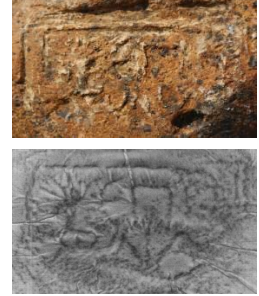
⁹⁵⁵ Conovici – Irimia 1991, 163, no. 270.

⁹⁵⁶ Fraser – Matthews 1987, 467.

⁹⁵⁷ Jöhrens 1999a, 33, no. 70.

bkz: Pridik 1917, 19, no. 402; Finkielsztejn 2001, 71, Lev. 2, no. 37; Jöhrens 2001, 405, no. 128.

Kat. No	: Rh.31
Kazı Env. No	: PTR'94 - 157
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Hurmalık Hamamı, 3 nolu ışık
Kökene	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,9 x 1,9 cm
Yönetici	: Philondas
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: 1-Helios Başı: Sol; 2-Çerçeve: Yazının Etrafında
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period II
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/2 pinkish white
Karşılaştırma Örnekleri	: Jöhrens 1999a, 34, no. 76; Jöhrens 2001, 405, no. 129; Finkielsztejn 2001, Lev. 4, no. 66.
Kalıp	: RE-ΦΙΛΩΝΔΑΣ-003
Yazıt	:

Helios başı Ἐπι Φι-
λῶνδ[α]

Üretici Hieroteles'i tarihleyen⁹⁵⁸ yöneticilerden biri olan Philondas'ın ismi *Helios* başı ile birlikte ay adı olmaksızın yazılmıştır. V. Grace, yaptığı erken çalışmalarında Philondas ve Philonidas isimli yöneticilerin aynı isimli kişi olduğunu kabul etmektedir⁹⁵⁹. Bununla birlikte, yapılan çalışmalar sonucunda bu kişilerin birbirlerinden ayrı *Helios* rahipleri olduğu ve İ.Ö. 3. yüzyıl içinde görev yaptığı düşünülmektedir⁹⁶⁰. G. Cankardeş-Şenol, özellikle üretici Hieroteles ile çağdaş olan ve ardında da onbir yıl daha faaliyette bulunan üretici Dionysios'un amphoralarında Philonidas'ın ismine rastlanmasıyla bu ikilinin birbirlerinden farklı kişiler olduğunu düşünür⁹⁶¹. Yönetici Philondas'ın Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış mühürleri Tanais⁹⁶², Aleksandria⁹⁶³ ve Atina Ulusal Müzesi'nde⁹⁶⁴ bulunmaktadır. Yöneticinin farklı kalıplardan basılmış mühürleri için bkz: Nilsson 1909, 293, no. 430; Cankardeş-Şenol 2000, 457, no. 98; Sztetyło 2000, 89-90, no. 50; Cankardeş-Şenol – Alkaç 2007, 3131-314, no. 24.

⁹⁵⁸ Doğer 1996, 248, no. 33.

⁹⁵⁹ Grace 1953a, 124, no. 170.

⁹⁶⁰ Cankardeş-Şenol 2000, 457, no. 98.

⁹⁶¹ Cankardeş-Şenol 2000, 457, no. 98. Cankardeş-Şenol ve Alkaç'ın konu hakkındaki ayrıntılı tartışmaları ve kanıtları için bkz: Cankardeş-Şenol – Alkaç 2007, 3131-314, no. 24.

⁹⁶² Jöhrens 2001, 405, no. 129.

⁹⁶³ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-ΦΙΛΩΝΔΑΣ-003) Alex. Env. No. ABC 0245.12 (MGR P. 20732) (08.04.2012).

⁹⁶⁴ Jöhrens 1999a, 34, no. 76.

Kat. No	: Rh.32
Kazı Env. No	: PTR'99 - 174
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropol / TN-9 A (-330 / -340 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2 x 1,5 cm
Yönetici	: Kharmokles
Üretici	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 219-210 (Period IIb)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Kalıp	: RE-XAPMOKΛΗΣ-014
Yazıt	:

Χαρ-
μο-
κλή[ς]

Yönetici Kharmokles'in ismi üç satırda yazılmıştır. Period IIb içine yerleştirilen yöneticinin⁹⁶⁵ mühürleri Aleksandria⁹⁶⁶, Tell Atrib⁹⁶⁷, Tanais⁹⁶⁸, Costantza⁹⁶⁹, Olbia⁹⁷⁰, Delos⁹⁷¹ ve Gezer⁹⁷² gibi farklı merkezlerde bulunur. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mührü Aleksandria Greko-Romen Müzesi'nde bulunur⁹⁷³. Farklı kalıplardan basılmış mühürleri için bkz: Nilsson, 1909, 498, no. 436; Pridik 1917, 20, no. 405-406; Jöhrens 1999a, 35-36, no. 78-81.

5.1.1.3. Period III (İ.Ö. ca. 198- ca. 161)

Kat. No	: Rh.33
Kazı Env. No	: PTR'93 - 112
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik, Likya Lahdi A-2 (-30 / -50 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Didörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,2 x 1,3 cm
Yönetici	: Agestratos II
Üretici	: -
Ay Adı	: Thesmophorios - Theudasios

⁹⁶⁵ Finkielsztejn 2001, 191, Tablo 18.

⁹⁶⁶ Sztetyllo 1992, 162, no. 13; Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 149, B100-B101.

⁹⁶⁷ Sztetyllo 2000, 88, no. 46.

⁹⁶⁸ Jöhrens 2001, 405, no. 130.

⁹⁶⁹ Rădulescu – Bărbulescu – Buzoianu 1987, 69, 131, (14).

⁹⁷⁰ Lawall et al. 2010, 389, Lev. 279, L-186-187.

⁹⁷¹ Grace 1952, 530.

⁹⁷² Macalister 1912, 362, no. 463.

⁹⁷³ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-XAPMOKΛΗΣ-014) Alex. Env. No. MGR P. 1106.42 (01.10.2011).

Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 161 (Period IIIe)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ἐπι[τῆ] Ἀ]γέ-
 σ[τρατου]
 Θ[εσμοφοριου] ya da Θ[ευδαισιου]

Yönetici Agestratos II'nin ismi Thesmophorios ay adı ile birlikte üç satırda ve genitif halde yazılmıştır. Aynı isimle Period I içinde yönetimde bulunan ve üretici Hieroteles'in mühürlerinde ismine rastlanılan bir yönetici daha bulunmaktadır⁹⁷⁴. Adına Middle Stoa dolgusunda rastlanmaması⁹⁷⁵, buna karşı Pergamon depozitinde rastlanılmasından dolayı⁹⁷⁶ önceleri V. Grace tarafından İ.Ö. ca. 182-176 yılları arasına tarihlendirilen yönetici⁹⁷⁷, G. Finkielsztejn tarafından yapılan çalışmada İ.Ö. ca. 161 yılına tarihlendirilmiştir⁹⁷⁸. İsmi okunduğu mühürlerde bazen ay adının kullanılmadığı da görülür⁹⁷⁹. Yöneticinin ismi Nikasion⁹⁸⁰, Philainios, Menon II⁹⁸¹ ve Aphrodisios⁹⁸² gibi üreticilerin amphoralarında görülür. Agestratos II'ye ait farklı kalıplardan basılmış mühürler birçok merkezde ve müze koleksiyonunda bulunmaktadır⁹⁸³.

Kat. No	: Rh.34
Kazı Env. No	: PTR'07 - 148
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Höyük / oda 1, güney (dolgu)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,8 x 1,2 cm
Yönetici	: Athanodotos
Üretici	: -
Ay Adı	: Hyakinthios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 170-168 (Period IIIId)

⁹⁷⁴ Doğer 1994, 216.

⁹⁷⁵ Grace 1985, 8.

⁹⁷⁶ Börker – Burow 1998, 19, no. 26-28.

⁹⁷⁷ Grace 1985, 8-9.

⁹⁷⁸ Finkielsztejn 2001, 192, Tablo 19.

⁹⁷⁹ Börker – Burow 1998, 19, no. 26.

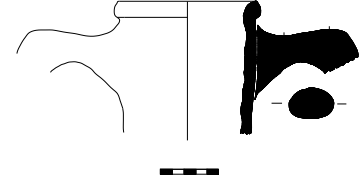
⁹⁸⁰ Gentili 1958, 36, no. 16.

⁹⁸¹ Finkielsztejn 2001, 124, Tablo 6.

⁹⁸² Pridik 1926, 331.

⁹⁸³ Macalister 1912, 352, no. 8-9; Pridik 1917, 2, no. 6-10; Grace 1952, 528; Canarache 1957, 237, no. 536; Gentili 1958, 40, no. 27; Gramatopol – Bordea 1968, 55, no. 34; Börker 1974, 38, no. 14; Sztetyłło 1975, 174, no. 39; Buzoianu 1979, 90, no. 31; Halpern-Zylberstein 1980, 247, no. 31; Ariel 1990, 39-40, S 74-83; Sztetyłło 1991, 20, no. 2-3; Cankardeş-Şenol 1996, 43, no. 8-9; Cankardeş-Şenol 2000, 393-394, no. 3; Jöhrens 2001, 379, no. 2; Kawanishi – Suto 2005, 30, no. 1-2; Nicolaou 2005, 21, no. 7-9; Lawall et al. 2010, 388, Lev. 276, L-160.

Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Kalıp	: RE-AΘΑΝΟΔΟΤΟΣ-ΥΑΚΙΝΘΙΟΣ-003
Yazıt	:

Ἐπὶ Ἀθα-
νοδότου
Ἵακινθίου

Yönetici Athanodotos'un ismi Hyakinthios ay adı ile birlikte üç satırda yazılmıştır. Middle Stoa dolgusu⁹⁸⁴ ve Pergamon depozitinde mühürlere rastlanılmış⁹⁸⁵ ve yönetici Period III içine yerleştirilmiştir. V. Grace, yaptığı çalışmalarında yöneticiyi İ.Ö. ca. 188-183 yılları arasında tarihler⁹⁸⁶, G. Finkielsztejn ise yaptığı son çalışma ile yöneticiyi İ.Ö. ca. 170-168 yılları arasında yerleştirir⁹⁸⁷. Yöneticinin birçok üretici ile ilişkisi bilinmektedir. Aleksandria⁹⁸⁸ ve Kıbrıs'da⁹⁸⁹ üretici Ariston'a ait bir amphora üzerinde Athanodotos'un ismi okunmuş ve bu üretici ile ilişkisi tespit edilmiştir. Kıbrıs'da, Nea Paphos'da bir mezarda ele geçen ve üretici Marsyas'a ait amphora üzerinde de yöneticinin ismine rastlanmıştır⁹⁹⁰. Bunların yanında, Nikosia'da ele geçen ve üretici Amyntas'a ait amphora üzerinde de yöneticinin ismi okunur⁹⁹¹. Adı geçen üreticilerin yanı sıra Athanodotos'un, Agathokles III⁹⁹², Antimakhos⁹⁹³, Damokrates I⁹⁹⁴, Hippokrates⁹⁹⁵, Sarapion⁹⁹⁶, Zoilos⁹⁹⁷, ve Philainios⁹⁹⁸ gibi üreticilerle ilişkisi olduğu bilinmektedir. Yöneticinin Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mührü Aleksandria'da ele geçmiştir⁹⁹⁹. Farklı kalıplardan basılmış mühürler birçok antik yerleşimde ve müze repertuarında bulunmaktadır¹⁰⁰⁰.

⁹⁸⁴ Grace 1985, 8-10.

⁹⁸⁵ Börker – Burow 1998, 19, no. 30-40.

⁹⁸⁶ Grace 1952, 528; Grace 1985, 8-10.

⁹⁸⁷ Finkielsztejn 2001, 192, Tablo 19.

⁹⁸⁸ Cankardeş-Şenol 2000, 396, no. 7.

⁹⁸⁹ Nicolaou 2005, 429, no. 117.

⁹⁹⁰ Barker 2004, 80, no. 8.

⁹⁹¹ Nicolaou – Empereur 1986, 516-517, no. 3.

⁹⁹² Cankardeş-Şenol 1995, 21.

⁹⁹³ Buzoianu 1980, 123.

⁹⁹⁴ Grace 1985, 10.

⁹⁹⁵ Sztetyłło 1991, 21, no. 5.

⁹⁹⁶ Grace 1985, 10; Nicolaou 2005, 429-430, no. 118.

⁹⁹⁷ Jöhrens 1999a, 53, no. 134.

⁹⁹⁸ Finkielsztejn 2001, 124, Tablo 6.

⁹⁹⁹ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-AΘΑΝΟΔΟΤΟΣ-ΥΑΚΙΝΘΙΟΣ-003) Alex. Env. No. MGR 012.19 (08.04.2012).

¹⁰⁰⁰ Delattre 1901; 21, no. 8-9; Paris 1914, 302, no. 6; Pridik 1917, 2, no. 19-24; Grace 1950, 141, no. 29; Gentili 1958, 41, no. 34; Sztetyłło 1975, 179, no. 61; Sztetyłło 1976, 36, no. 46; Sztetyłło 1978, 271, no. 17; Calvet 1978, 224, no. 6; Avram 1988, 311, no. 119; Ariel 1990, 41, S 87-89; Sztetyłło 1983a, 73, no. 21; Sztetyłło 1983b, 367, no. 1-2; Sztetyłło 1991, 21-22, no. 5-6; Sztetyłło 2000, 69-70, no. 2-5; Akamatis 2000, 55-56, P13-14; Jöhrens 2001, 380, no. 8-12; Jöhrens 2004, 159, A21; Kramer 2004, 89, AS 3-4; Kawanishi – Suto 2005, 31, no. 3; Nicolaou 2005, 24-25, no. 16-20; Lawall et al. 2010, 388, Lev. 276, L-161.

Kat. No	: Rh.35
Kazı Env. No	: PTR'09 - 227
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Fırın / kuzey kesit, akıntı toprak
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,3 x 1,7 cm
Yönetici	: Athanodotos
Üretici	: -
Ay Adı	: Dalios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 170-168 (Period IIIId)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Nicolaou – Empereur 1986, 516-517, no. 2, Fig. 2c.
Yazıt	:

Ἐπὶ Ἀθανό-
δοτου
Δαλίου

Mühürde yönetici Athanodotos'un ismi Dalios ay adı ile birlikte üç satırda yazılmıştır. Yöneticinin Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mührü Nikosia Müzesi'nde üretici Amyntas'ın amphorasında bulunur¹⁰⁰¹. Athanodotos hakkında bkz: Rh.34.

Kat. No	: Rh.36
Kazı Env. No	: PTR'09 - 317
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 06/09, K. 79/09, Ta: 10.000/9.782
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Didörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,6 x 1,3 cm
Yönetici	: Ainesidamos II
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: Solda Helios başı
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 179-177 (Period IIIc)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Börker – Burow 1998, 20, no. 42-43; Jöhrens 2001, 381, no. 14.
Yazıt	:

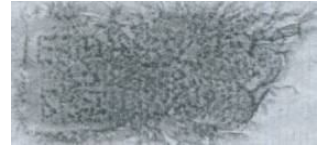
Helios Ἐπὶ Αἰν-
başı ησιδάμου

Mühürde genitif halde yazılmış yönetici Ainesidamos II'nin ismi iki satırda ve solda *Helios* başı ile birlikte görülmektedir. Aynı isimle Period I içinde yönetimde bulunan ve

¹⁰⁰¹ Nicolaou – Empereur 1986, 516-517, no. 2, Fig. 2c.

üretici Hieroteles'in mühürlerinde ismine rastlanılan bir homonym daha bilinmektedir (Rh.01)¹⁰⁰². Ainesidamos II ise, Pergamon depositi yardımıyla Period III içine (İ.Ö. ca. 210-175) tarihlendirilmiştir¹⁰⁰³. Yöneticinin Menon II, Diskos II, Aristos¹⁰⁰⁴ ve Olympos¹⁰⁰⁵ isimli üreticilerle olan ilişkisinin bilinmektedir. Bu üreticilerin yanında, Kıbrıs-Larnaka'da ele geçmiş üretici Amyntas'a ait bir amphorada¹⁰⁰⁶, Paphos'da üretici Philainios'a ait her iki kulpu korunmuş bir amphora üzerinde¹⁰⁰⁷ ve Aleksandria'da bulunan üretici Rhodippos'un amphorasında ismine rastlanması¹⁰⁰⁸ yöneticiyi adı geçen üreticilerle de ilişkilendirilmesine olanak sağlamıştır. G. Finkielsztejn yaptığı çalışmasında yöneticiyi İ.Ö. yaklaşık olarak 179-177 yılları arasına tarihler¹⁰⁰⁹. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mühür Tanais'den ele geçmiştir¹⁰¹⁰. Yöneticiye ait mühürler birçok yerleşimde ve müze repertuarında bulunmaktadır¹⁰¹¹.

Kat. No	: Rh.37
Kazı Env. No	: PTR'07 - 060
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Bey Saray, teras 1, doğu duvar güney (-70 / -90 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: Sol kırık x 2,1 cm
Yönetici	: Ainetor
Üretici	: -
Ay Adı	: Badromios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 178-176 (Period III)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Επί Α[ινίτω]ρος
Βαδρομίου

¹⁰⁰² Doğer 1994, 216; Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 123, B10.

¹⁰⁰³ Börker – Burow 1998, 51, no. 503.

¹⁰⁰⁴ Finkielsztejn 2001, 124, Tablo 6.

¹⁰⁰⁵ Cankardeş-Şenol 1995, 19, dn. 70.

¹⁰⁰⁶ Empereur – Hesnard 1987, 60, Fig. 11; Cankardeş-Şenol 1996, 43-44, no. 10.

¹⁰⁰⁷ Nicolaou 2005, 25-26, no. 21.

¹⁰⁰⁸ Cankardeş-Şenol 2000, 398, no. 9.

¹⁰⁰⁹ Finkielsztejn 2001, 192, Tablo 19.

¹⁰¹⁰ Jöhrens 2001, 381, no. 14.

¹⁰¹¹ Delattre 1901, 22, no. 11; Pridik 1917, 2-3, no. 25-27; Grace 1952, 528; Canarache 1957, 228, no. 508; Sztetyłło 1976, 32-33, no. 27-31; Nachtergaele 1978, 37-38, no. 12; Halpern-Zylberstein 1980, 247, no. 32-33; Calvet 1982, 17, no. 19; Sztetyłło 1983b, 367, no. 3; Ariel 1990, 41, S 90-91; Sztetyłło 1991, 22-23, no.7-11; Conovici – Irimia 1991, 160, no. 252; Cankardeş-Şenol 1996, 43-44, no. 10; Panas – Pontes 1998, 240, no. 3; Ariel 2000a, 269, no. 3; Sztetyłło 2000, 70-71, no. 6; Finkielsztejn 2000, 144, CRh 13; Lawall et al. 2010, 388, L-163.

Yönetici Aineter'un ismi Badromios ay adı ile birlikte üç satırda ve nominatif halde yazılmıştır. Pergamon depozitinde¹⁰¹² ve Delos'da¹⁰¹³ ismine rastlanan yönetici Period III içine yerleştirilir. G. Finkielsztejn tarafından yapılan çalışmada ise yaklaşık olarak İ.Ö. 178-176 yılları arasına tarihlendirilmiştir¹⁰¹⁴. Yöneticinin, İstanbul-Sarayburnu'nda bulunan üretici Agathokles III'e ait amphorada ismi okunmuş¹⁰¹⁵ ve bu iki isim arasındaki bağlantı kesinleştirilmiştir. Yöneticinin üretici Aristarkhos ile de ilişkisi olduğu bilinmektedir¹⁰¹⁶. Bunun yanında V. Lungu öneri olarak, Aineter'u Damokrates I ve Philainios gibi bazı üreticiler ile eşleştirir¹⁰¹⁷. Yöneticinin isminin okunduğu mühürler için bkz: Macalister 1912, 353, no. 38; Pridik 1917, 3, no. 28-37; Grace 1952, 528; Sztetylko 1976, 33, no. 32; Lazarov 1980, 167, no. 28; Sztetylko 1983a, 74, no. 22-24; Ariel 1990, 41-42, S 94-95; Sztetylko 1991, 23-24, no. 12-13; Jöhrens 1999a, 54, no. 136-137; Akamatis 2000, 56-57, P15; Nicolaou 2005, 28-29, no. 33-34.

Kat. No	: Rh.38
Kazı Env. No	: PTR'10 - 400
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 19, K. 52/10, Ta. 11.165/11.008
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,3 x 1,6 cm
Yönetici	: Aratophanes I
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: Helios büstü
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 169-167 (Period IIIe)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Sztetylko 2000, 71, no. 8.
Kalıp	: RE-ΑΡΑΤΟΦΑΝΗΣ 01-001
Yazıt	:

Helios [Ἐπὶ Ἀ]ρα-
büstü τοφάνευς

Sol tarafında sembol olarak *Helios* büstünün kullanıldığı mühürde yönetici Aratophanes I'in ismi iki satırda okunmaktadır. Mühürlerine Pergamon depozitinde rastlanan yönetici¹⁰¹⁸ Period IIIe içine tarihlendirilmiştir¹⁰¹⁹. Aynı isimli Period V içine tarihlenen farklı bir yönetici

¹⁰¹² Börker – Burow 1998, 21, no. 58-71.

¹⁰¹³ Grace 1952, 528.

¹⁰¹⁴ Finkielsztejn 2001, 192, Tablo 19.

¹⁰¹⁵ Cankardeş-Şenol – Şenol 1997, 51, no. 1.

¹⁰¹⁶ Cankardeş-Şenol 2000, 140, no. 7.

¹⁰¹⁷ Lungu 1990, 214, no. 5a-b.

¹⁰¹⁸ Börker – Burow 1998, 21, no. 72-73.

¹⁰¹⁹ Finkielsztejn 2001, 192, Tablo 19.

ve üretici de bulunur¹⁰²⁰. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mühür Benaki koleksiyonunda¹⁰²¹ ve Tell Atrib'de¹⁰²² bulunur. Aratophanes I'in mühürleri Crocodilopolis-Arsinoé¹⁰²³, Kartaca¹⁰²⁴, Gezer¹⁰²⁵, Aleksandria¹⁰²⁶, Akoris¹⁰²⁷ ve Jerusalem'de¹⁰²⁸ ele geçmiştir. Bir mührü Atina Agorası'nda bulunur¹⁰²⁹.

Kat. No	: Rh.39
Kazı Env. No	: PTR'10 - 453
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 29, K. 125/10, Ta. 10.280/9.882
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,6 cm x Kırık
Yönetici	: Aristeidas II
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: Helios başı, sol
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 168-166 (Period IIIe)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pae brown
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Helios Ἐπὶ Ἀγῶσ-
başı τείδα

Yönetici Aristeidas II'nin ismi iki satırda ve ἐπὶ edatı ile birlikte genitif halde yazılmıştır. Ay adının kullanılmadığı mührün sol tarafında sembol olarak şematik yuvarlak *Helios* başı kullanılmıştır. Bu isime sahip üç homonym bulunur. Bunlardan ilki Period Iia içine, İ.Ö. ca. 220 yıllarına yerleştirilen Aristeidas I'dir. İkincisi, Patara'da mührü bulunan İ.Ö. ca. 168-166 yıllarına tarihlenen Aristeidas II'dir. Üçüncüsü ise Period V içine, İ.Ö. ca. 111 yılına tarihlendirilir¹⁰³⁰. Yöneticinin Atina Agorası'nda bulunmuş bir mührü İ.Ö. 240-175 yılları arasına tarihlenmiştir¹⁰³¹. Pergamon depozitinde de mühürleri bulunan Aristeidas II'nin¹⁰³²,

¹⁰²⁰ Yönetici Arathophanes II için bkz: Grace 1950, 143, no. 49; Finkielsztejn 2001, 195, Tablo 21. Üretici Arathophanes için bkz: Cankardeş-Şenol 2000, 74, no. 4.

¹⁰²¹ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-APATOΦΑΝΗΣ 01-001) Alex. Env. No. ABC 0063.17 (17.02.2011).

¹⁰²² Sztetyło 2000, 71, no. 8.

¹⁰²³ Empereur 1977, 207, no.16.

¹⁰²⁴ Jöhrens 1999b, 242, no. 1-2.

¹⁰²⁵ Macalister 1912, 353-354, no. 73-76.

¹⁰²⁶ Cankardeş-Şenol 2000, 150, no. 25.

¹⁰²⁷ Kawanishi – Suto 2005, 38, no. 17.

¹⁰²⁸ Ariel 1990, 43-44, S 112-120.

¹⁰²⁹ Fraser – Matthews 1987, 56.

¹⁰³⁰ Her üç yöneticinin görev yaptığı tarihler için bkz: Finkielsztejn 2001, 191, 192, 195.

¹⁰³¹ Fraser – Matthews 1987, 62.

¹⁰³² Börker – Burow 1998, 22-23, no. 80-90.

Nanis¹⁰³³, Menekrates II¹⁰³⁴, Sosikles ve Galestes¹⁰³⁵ gibi üreticilerin amphoralarını tarihlendirdiği bilinir. Yöneticinin adını taşıyan ve farklı merkezlerde bulunan mühürler için bkz: Pridik 1917, 4, no. 68; Nilsson 1909, 378-380, no. 82/1-22; Grace 1934, 240, no. 96; Calvet 1982, 19, no. 26; Sztetyllo 1992, 158-159, no. 5-6; Jöhrens 1999a, 21, no. 27; Doğer, Cankardeş-Şenol 1997, 34, no. 2; Cankardeş-Şenol 2000, 403, no. 16; Jöhrens 2001, 383, no. 21; Nicolaou 2005, 43, no. 76.

Kat. No	: Rh.40
Kazı Env. No	: PTR'09 - 299
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 08/09, K. 118/09, Ta: 10.137
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,8 x 1,8 cm
Yönetici	: Aristodamos II
Üretici	: -
Ay Adı	: Dalios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 166-164 (Period IIIe)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 8/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Gramatopol – Bordea 1968, 56, no. 43.
Kalıp	: RE-ΑΡΙΣΤΟΔΑΜΟΣ 02-ΔΑΛΙΟΣ-002
Yazıt	:

Ἐπὶ Δαλίῳ-
τόδαμου
[Δ]αλίου

Mühürde Aristodamos II'nin ismi Dalios ay adı ile birlikte üç satırda yazılmıştır. Yönetici Pergamon depozitinden ele geçen örneklerle Period III içine yerleştirilir¹⁰³⁶. V. Grace, Aristodamos II'yi Middle Stoa dolgusu yardımıyla İ.Ö. ca. 182-176 yıllarına tarihlendirmiştir¹⁰³⁷. G. Finkielsztejn tarafından yapılan çalışma ile İ.Ö. ca. 166-164 yılları arasında yerleştirilen yöneticinin¹⁰³⁸ Iason I¹⁰³⁹, Hippokrates¹⁰⁴⁰, Nanis¹⁰⁴¹ ve Kallio¹⁰⁴² gibi üreticilerle ilişkisi olduğu bilinir. Nikosia'da ve Marion'da mezarda bulunan ve üretici

¹⁰³³ Bleckmann 1907, 31, no. 7; Delos XXVII, 304, E 11; Nicolaou 2005, 438, no. 139.

¹⁰³⁴ Jöhrens 2001, 374, Fig. 4, no. 1.

¹⁰³⁵ Cankardeş-Şenol 2000, 403, no. 16.

¹⁰³⁶ Börker – Burow 1998, 22-24, no. 91-112.

¹⁰³⁷ Grace 1985, 8-9.

¹⁰³⁸ Finkielsztejn 2001, 192, Tablo 19.

¹⁰³⁹ Bleckmann 1907, 22, 31; Bleckmann 1912, 251; Gentili 1958, 27.

¹⁰⁴⁰ Grace 1934, 219.

¹⁰⁴¹ Delos XXVII, 304, E 11.

¹⁰⁴² Jöhrens 2001, 374, Fig. 4, no. 2.

Antimakhos¹⁰⁴³ ile Philainios'a ait amphoralar üzerinde de yöneticinin ismi okunur¹⁰⁴⁴. Aristodamos II'nin Patara örneğinde olduğu gibi, ay adı olmayan mühürlerinin yanı sıra, ay ismi taşıyan mühürleri de bilinir. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mühür Tomis¹⁰⁴⁵ ve Benaki Koleksiyonu'nda¹⁰⁴⁶ bulunur. Farklı kalıptan elde edilmiş mühürleri için bkz: Macalister 1912, 354, no. 92-93; Pridik 1917, 5, no. 76-81; Grace 1950, 141, no. 28; Grace 1952, 528; Gentili 1958, 49, no. 56; Landau – Tzaferis 1979, 156, no. 23; Sztetyłło 1983a, 77, no. 30; Ariel 1990, 45, S 134-135; Sztetyłło 1990, 171, no. 17; Sztetyłło 1991, 28, no. 23; Cankardeş-Şenol 2000, 404, no. 17; Sztetyłło 2000, 73, no. 11-12; Akamatis 2000, 58-59, P19; Jöhrens 2001, 383, no. 23; Kramer 2004, 89, AS 7; Kawanishi – Suto 2005, 40, no. 23; Nicolaou 2005, 47-48, no. 85-87.

Kat. No	: Rh.41
Kazı Env. No	: PTR'10 - 471
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, K. 141/10, Ta: 11.611/11.207
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,2 x 1,9 cm
Yönetici	: Aristodamos II
Üretici	: -
Ay Adı	: Agrianios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 166-164 (Period IIIe)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Ἐπὶ Ἀγριανίου
τόδαμου
Ἀγριανίου

Yönetici Aristodamos II'nin ismi Agrianios ay adı ile birlikte üç satırda yazılmıştır bkz: Rh.40.

Kat. No	: Rh.42
Kazı Env. No	: PTR'97 - 059
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik / Likya Lahdi A2 (-30 / -50 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: Sol kırık x 1,4 cm

¹⁰⁴³ Nicolaou 2005, 384, P 3.

¹⁰⁴⁴ Nicolaou – Empereur 1986, 518-519, no. 4.

¹⁰⁴⁵ Gramatopol – Bordea 1968, 56, no. 43.

¹⁰⁴⁶ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-ΑΡΙΣΤΟΔΑΜΟΣ 02-ΔΑΛΙΟΣ-002) Alex. Env. No. ABC 074.16 (17.02.2011).

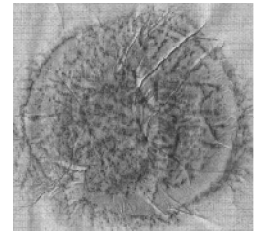
Yönetici	: Aristodamos II
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: Solda Helios başı
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 166-164 (Period IIIe)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Helios Ἐπὶ Ἁρι-
 başı τ[όδα]μου

Aristodamos II'nin ismi ἐπὶ edatı ile birlikte iki satırda ve genitif halde yazılmıştır. Mührün sol tarafında muhtemelen bir *Helios* başı bulunmaktadır bkz: Rh.40.

Kat. No	: Rh.43
Kazı Env. No	: PTR'93 - 062
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik, Likya Lahdi, 2 A2 (-30 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 3 cm
Yönetici	: Arkhilaidas
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: Gül
Yazıtın Biçimi	: Normal, içe dönük
Tarih	: İ.Ö. ca. 165-163 (Period IIIe)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Ἐπὶ Ἀρχι[λ]αΐδα[.....]
 Gül

Yönetici Arkhilaidas'ın adı genitif halde, sembol olarak kullanılan Rhodos gülü etrafında harfler içe doğru yazılmıştır. Ay adı okunamamaktadır. Önceleri İ.Ö. ca. 182-176 yıllarına tarihlenen yönetici¹⁰⁴⁷, sonraları G. Finkielsztein tarafından İ.Ö. ca. 165-163 yıllarına tarihlenir¹⁰⁴⁸ ve eşleştirildiği birçok üretici bulunur. Nea Paphos'da ele geçen üretici Nikasion'a ait tüm bir amphoranın üzerinde yöneticinin ismi okunmuştur¹⁰⁴⁹. Nikosia'da üretici Aristokles II'nin amphorasında ismine rastlanılan yöneticinin¹⁰⁵⁰, üretici Amyntas¹⁰⁵¹

¹⁰⁴⁷ Grace 1985, 8.

¹⁰⁴⁸ Finkielsztein 2001, 192, Tablo 19.

¹⁰⁴⁹ Barker 2004, 82, no. 16.

¹⁰⁵⁰ Grace 1949, 185, no. 5, Lev. 19-20, no. 4-5; Nicolaou – Empereur 1986, 519, no. 5; Jöhrens 2001, 376, Fig. 6, no. 1.

¹⁰⁵¹ Jöhrens 2001, 375, Fig. 5, no. 2.

ve Damokles'i¹⁰⁵² tarihleyen yöneticiler arasında olduğu da bilinir. Yöneticinin isminin okunduğu farklı kalıptan elde edilmiş mühürler için bkz: Delattre 1901, 29, no. 58; Grace 1934, 230, no. 59; Gentili 1958, 51-52, no. 66; Sztetyłło 1975, 177, no. 58; Sztetyłło 1976, 55-56, no. 146-148; Empereur 1977, 209, no. 23; Sztetyłło 1991, 32-33, no. 32; Cankardeş-Şenol 2000, 75, no. 6; Jöhrens 2001, 385-386, no. 33-35; Cankardeş-Şenol 2003, 219, no. 14; Laube 2003, 133, no. 1, Fig. 1.1; Kawanishi – Suto 2005, 42-43, no. 27-30; Nicolaou 2005, 57-58, no. 113-114; Cankardeş-Şenol 2007a, 113, no.1.

Kat. No	: Rh.44
Kazı Env. No	: PTR'09 - 342
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 12/09, K. 189/09, Ta: 10.474
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,9 x 1,7 cm
Yönetici	: Arkhokrates II
Üretici	: -
Ay Adı	: Dalios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 185 (Period IIIb)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Ἐπὶ Ἀρχοκρά-
τευς
Δαλίου

Arkhokrates II'nin ismi Dalios ay adı ile birlikte genitif halde ve üç satırda yazılmıştır. Üretici Aristos'u tarihleyen yöneticilerden birisidir (Rh.167-168) ve Pergamon deponesinde ele geçen mühürler ile Period III içine yerleştirilir¹⁰⁵³. Yöneticinin üretici Aristos¹⁰⁵⁴, Dokimos¹⁰⁵⁵ ve Drakontidas'ın¹⁰⁵⁶ amphoralarını tarihdlediği bilinir. Ay adı bulunmayan mühürlerinde sembol olarak bazen sol tarafta *Helios* başı görülür¹⁰⁵⁷. Arkhokrates II'nin mühürlerinin bulunduğu kentler arasında Samos¹⁰⁵⁸, Nea Paphos¹⁰⁵⁹, Siphnos¹⁰⁶⁰, Gezer¹⁰⁶¹,

¹⁰⁵² Cankardeş-Şenol 2007a, 113, no. 1.

¹⁰⁵³ Börker – Burow 1998, 26-27, no. 150-164.

¹⁰⁵⁴ Maiuri 1921-1922, 258, no. 27.

¹⁰⁵⁵ Grace 1934, 219.

¹⁰⁵⁶ Gentili 1958, 36, no. 19.

¹⁰⁵⁷ Canarache 1957, 242, no. 554.

¹⁰⁵⁸ Samos IV, 137, no. 463.

¹⁰⁵⁹ Sztetyłło 1976, 40, no. 69; Sztetyłło 1991, 33-34, no 33-34.

¹⁰⁶⁰ Brock – Young 1949, 66, Lev. 22.4.

¹⁰⁶¹ Macalister 1912, 355, no. 138.

Kartaca¹⁰⁶² Tell Keisan¹⁰⁶³, Akoris¹⁰⁶⁴, Aleksandria¹⁰⁶⁵ ve Crocodilopolis-Arsinoé¹⁰⁶⁶ sayılabilir. İsmnin okunduğu farklı kalıptan basılmış mühürler için bkz: Grace 1952, 529; Gentili 1958, 52, no. 67; Börker 1974, 43, no. 33; Sztetyłło 1983a, 80, no. 37; Römer 1983, 265, no. 1; Ariel 1990, 48-49, S 162-166; Melaerts 1994, 340, no. 8. Atina Agorası'ndan bir mührü için bkz: Fraser – Matthews 1987, 89.

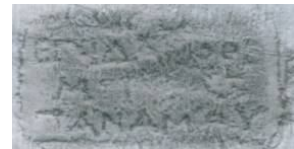
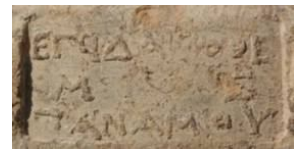
Kat. No	: Rh.45
Kazı Env. No	: PTR'09 - 313
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 08/09, K. 118/09, Ta: 10.137
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 3,1 cm
Yönetici	: Arkhokrates II
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: Gül, merkezde
Yazıtın Biçimi	: Normal içe dönük
Tarih	: İ.Ö. ca. 185 (Period IIIb)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Ε[π]ὶ Ἀρχο[κράτους]
Gül

Arkhokrates II'nin adı genitif halde görülür. Ay adının okunamadığı mühürde, ortada sembol olarak Rhodos gülü kullanılmış ve yöneticinin ismi içe dönük olarak yazılmıştır bkz: Rh.44.

Kat. No	: Rh.46
Kazı Env. No	: PTR'93 - 197
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis, NEK-19 (-110 / -160 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,5 x 1,7 cm
Yönetici	: Damothemis
Üretici	: -
Ay Adı	: Panamos
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 191 (Period IIIa)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale yellow

¹⁰⁶² Delattre 1901, 23, no. 19-20.

¹⁰⁶³ Halpern-Zylberstein 1980, 245, no. 9-10.

¹⁰⁶⁴ Kawanishi – Suto 2005, 43, no. 31.

¹⁰⁶⁵ Sztetyłło 1975, 177, no. 59; Sztetyłło 1978, 273, no. 22.

¹⁰⁶⁶ Empereur 1977, 209, no. 24.

Karşılaştırma Örnekleri :
Kalıp : RE-ΔΑΜΟΘΕΜΙΣ-ΠΑΝΑΜΟΣ-003
Yazıt :

Ἐπὶ Δαμόθε-
μ[ιο]ς
Πανάμου

Yönetici Damothemis'in ismi Panamos ay adı ile birlikte üç satırda görülmektedir. Dikdörtgen formlu mühürlerinin yanı sıra, yuvarlak formda mühürleri de bilinir (Rh.47). Yöneticiye ait mühürler Pergamon depozitinde ele geçmiştir¹⁰⁶⁷. G. Finkielsztejn tarafından İ.Ö. ca. 191 yılına tarihlenen yöneticinin, üretici Menon II¹⁰⁶⁸ ve Agesilas¹⁰⁶⁹ ile ilişkisi olduğu bilinir. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mühür Aleksandria kazılarında bulunmuştur¹⁰⁷⁰. Damothemis'in adını taşıyan mühürler çeşitli merkezlerde ele geçmiştir¹⁰⁷¹.

Kat. No : Rh.47
Kazı Env. No : PTR'10 - 515
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 29, Ta: 9.884/9.752
Kökeni : Rhodos
Mühür Formu : Yuvarlak
Mühür Ölçüleri : Ç: 2,8 cm
Yönetici : Damothemis
Üretici : -
Ay Adı : Panamos
Sembol : Gül
Yazıtın Biçimi : Normal
Tarih : İ.Ö. ca. 191 (Period IIIa)
Hamur Rengi : 10 R 5/8 red
Astar Rengi : 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri :
Yazıt :

Ἐπὶ [Δαμό]θεμιος Πανάμου
Gül

Yönetici Damothemis'in adı genitif halde, Panamos ay adı ile birlikte sembol olarak kullanılan Rhodos gülü etrafında harfler içe doğru yazılmıştır. Yönetici için bkz: Rh.46.

¹⁰⁶⁷ Börker – Burow 1998, 27, no. 165-166.

¹⁰⁶⁸ Finkielsztejn 2001, 124, 192, Tablo 6, 19.

¹⁰⁶⁹ Jöhrens 1999a, 23.

¹⁰⁷⁰ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-ΔΑΜΟΘΕΜΙΣ-ΠΑΝΑΜΟΣ-003) Alex. Env. No. MGR 1102.08 (17.02.2011).

¹⁰⁷¹ Delattre 1901, 29-30, no. 63-64; Macalister 1912, 356, no. 165-166; Paris 1914, 308, no. XXVII, 1-3; Pridik 1917, 8, no. 143; Grace 1950, 140, no. 16; Grace 1952, 529; Gentili 1958, 55, no. 77; Gramatopol – Bordea 1968, 57, no. 48; Grace 1974a, 92-93, A2; Lev. 21, no. 2; Calvet 1978, 225, no. 13; Calvet 1982, 21, no. 37; Coja 1986, 442, no. 143; Jöhrens 1999a, 22-23, no. 33; Cankardeş-Şenol 2000, 412, no. 29; Jöhrens 2001, 388, no. 49; Nicolaou 2005, 62-63, no. 125.

Kat. No	: Rh.48
Kazı Env. No	: PTR'91 - 199
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis, NEK-K2 (-20 / -30 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,5 x 1,8 cm
Yönetici	: Thestor
Üretici	: -
Ay Adı	: Theudaisios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 192 (Period IIIa)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Ἐπ[ὶ Θεό]στορος
Θ[ευδαι]σίου

Thestor'un ismi Theudaisios ay adı ile birlikte iki satırda yazılmıştır. Yönetici listelerinde yer alan Thestor¹⁰⁷², V. Lungu tarafından İ.Ö. 205 yılına¹⁰⁷³, sonraların ise G. Finkielsztein tarafından İ.Ö. ca. 192 yılına tarihlenir¹⁰⁷⁴. Üretici Dios I'in amphoralarını tarihlendiren yöneticilerden biri olan Thestor¹⁰⁷⁵, Aristokrates II (Rh.165), Agesilas¹⁰⁷⁶ ve Aristeidas II¹⁰⁷⁷ ile de ilişkilendirilmiştir. Yöneticiye ait farklı kalıptan basılmış mühürler için bkz: Delattre 1901, 31, no. 73; Delattre 1912, 59, no. 3; Macalister 1912, 358, no. 249; Pridik 1917, 10, no. 181-188; Grace 1934, 229, no. 53; Grace 1952, 529; Gentili 1958, 64, no. 109; Levi 1967, 551, no. 15; Sztetyllo 1976, 45, no. 98; Halpern-Zylberstein 1980, 247-248, no. 36-37; Lapp 1980, 22, no. 173; Le Roy 1984, 310, no. 7; Ariel 1990, 51, S 187; Börker – Burow 1998, 29, no. 197-201; Jöhrens 1999a, 57, no. 143; Ariel 1999, 26, no. 3; Jöhrens 2001, 391, no. 62-63.

Kat. No	: Rh.49
Kazı Env. No	: PTR'96 - 035
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Hurmalık Hamamı, 3 nolu ışık
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,4 x 1,7 cm
Yönetici	: Nikasagoras I
Üretici	: -
Ay Adı	: Thesmophorios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal

¹⁰⁷² Grace 1953a, 123, no. 93.

¹⁰⁷³ Lungu 1990, 214, no. 13.

¹⁰⁷⁴ Finkielsztein 2001, 192, Tablo 19.

¹⁰⁷⁵ Grace 1963, 334, no. 9.

¹⁰⁷⁶ Nicolaou 2005, 72-73, no. 148.

¹⁰⁷⁷ Jöhrens 1999a, 57, no. 143.

Tarih	: İ.Ö. ca. 172-170 (Period IIIId)
Hamur Rengi	: 5 YR 8/4 pink
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Börker – Burow 1998, 35, Lev. 11, no. 285.
Yazıt	:

Ἐπὶ Νικασ[α]-
 γ[όρα]
 Θεσ[μοφορί]ου

Yönetici Nikasagoras'ın ismi Thesmophorios ay adı ile birlikte üç satırda yazılmıştır. Aynı ismi taşıyan iki yönetici bulunmaktadır. Patara örneğinde karşımıza çıkan Nikasagoras I, Pergamon¹⁰⁷⁸ ve Middle Stoa dolgularına göre¹⁰⁷⁹ İ.Ö. ca. 185 yıllarına tarihlenir. G. Finkielsztejn ise yaptığı çalışmada, yöneticiyi İ.Ö. ca. 172-170 yılları arasına tarihler¹⁰⁸⁰. Nikasagoras II'nin birçok üreticinin amphorasını tarihlediği bilinir. Aleksandria'de üretici Nikasion'a ait bir amphorada yöneticinin ismi okunmuştur¹⁰⁸¹. Bunun yanında, yöneticinin, Linos¹⁰⁸², Aristokles II¹⁰⁸³, Amyntas, Herakleitos, Damokrates I, Dios I ve Hegasippos¹⁰⁸⁴ gibi üreticilerle ilişkisi olduğu bilinir. Yöneticinin isminin yer aldığı amphoralar Atina¹⁰⁸⁵, Pella¹⁰⁸⁶, Olbia¹⁰⁸⁷, Didyma¹⁰⁸⁸, Ephesos¹⁰⁸⁹, Troia'da¹⁰⁹⁰, Aleksandria¹⁰⁹¹, Nea Paphos¹⁰⁹², Akoris¹⁰⁹³, Kartaca¹⁰⁹⁴, Jerusalem¹⁰⁹⁵, Gindaros¹⁰⁹⁶ ve 'Akko¹⁰⁹⁷, da bulunmuştur.

Kat. No	: Rh.50
Kazı Env. No	: PTR'10 - 500
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, Ta: 10.718/10.254
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,7 x 1,5 cm
Yönetici	: Nikasagoras I
Üretici	: -
Ay Adı	: Hyakinthios

¹⁰⁷⁸ Börker – Burow 1998, 35, no. 280-287.

¹⁰⁷⁹ Grace 1985, 8-11, 45, no. 2.

¹⁰⁸⁰ Finkielsztejn 2001, 192, Tablo 19.

¹⁰⁸¹ Cankardeş-Şenol 2000, 440, no. 72.

¹⁰⁸² Maiuri 1921-1922, 268, no. 1; Buzoianu 1980, 123.

¹⁰⁸³ Nicolaou 2005, 440, no. 144.

¹⁰⁸⁴ Cankardeş-Şenol 2000, 438; Lawall 2007, 44.

¹⁰⁸⁵ Jöhrens 1999a, 59, no. 150

¹⁰⁸⁶ Akamatis 2000, 60-61, P22.

¹⁰⁸⁷ Lawall et al. 2010, 389, Lev. 278, L-176.

¹⁰⁸⁸ Jöhrens 2004, 159, A 20

¹⁰⁸⁹ Lawall 2007, 44, AH 34

¹⁰⁹⁰ Panas – Pontes 1998, 239, no. 1.

¹⁰⁹¹ Cankardeş-Şenol 2003, 231, no. 58

¹⁰⁹² Nicolaou 2005, 94-96, no. 217-222; Sztetyło 2010, 62-63, no. 46.

¹⁰⁹³ Kawanishi – Suto 2005, 53-54, no. 53-54.

¹⁰⁹⁴ Delattre 1901, 25, no. 32-33.

¹⁰⁹⁵ Ariel 1990, 55, S 225; Ariel 2000a, 271, no. 10.

¹⁰⁹⁶ Kramer 2004, 91, AS 23.

¹⁰⁹⁷ Finkielsztejn 2000, 145, CRh 14-15.

Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal, sigma hilal formunda
Tarih	: İ.Ö. ca. 172-170 (Period IIIId)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Υακίνθου
Νικασαγόρα

Ἐπὶ edatının kullanılmadığı mühürde yönetici Nikasagoras I'in ismi Hyakinthios ay adı ile birlikte iki satırda yazılmıştır bkz: Rh.49.

Kat. No	: Rh.51
Kazı Env. No	: PTR'96 - 051
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Hurmalık Hamamı, batı mekân (0 / -10 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,9 x 1,4 cm
Yönetici	: Ksenophanes
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: Sağda sarmaşık yaprağı
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 189 (Period IIIb)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Ἐπὶ Ξενο-
Φάνευς
[.....]

Mühürde yönetici Ksenophanes'in ismi genitif halde görülmektedir. Ay adının okunamadığı mühürde, sağda sembol olarak sarmaşık yaprağı kullanılmıştır. Patara'da dikdörtgen formlu mührü ele geçen yöneticinin yuvarlak formlu mühürleri de bilinir. Villanova depozitinde üretici Diskos II'nin üç amphorası üzerinde ismine rastlanılmıştır¹⁰⁹⁸. Bununla birlikte, üretici Diskos II'nin Tarsus'da ele geçen bir amphorası üzerinde de yöneticinin adı okunmuştur¹⁰⁹⁹. Yöneticinin, Nea Paphos'da ve Kastor limanında bulunan iki amphorada üretici Agoranaks'ı da tarihlediği bilinir¹¹⁰⁰. Bunlara ek olarak, üretici Philainios ve Sokrates II'nin amphoralarında da¹¹⁰¹ yöneticinin adına rastlanılır. Yöneticiye ait farklı

¹⁰⁹⁸ Maiuri 1921-1922, 256, no. 18-20.

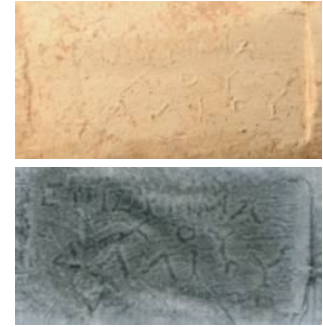
¹⁰⁹⁹ Grace 1950, 140, no. 21.

¹¹⁰⁰ Nicolaou 2005, 98-99, 293, no. 224, 98.

¹¹⁰¹ Grace 1934, 219.

kalıptan basılmış mühürler için bkz: Delattre 1901, 32, no. 84; Grace 1934, 229, no. 56; Canarache 1957, 250, no. 585; Sztetyłło 1975, 186, no. 93; Sztetyłło 1976, 30, no. 15; Säflund 1980, 16, no. 21; Calvet 1982, 30, no. 74; Ariel 1990, 56, S 234; Sztetyłło 1991, 50-51, no. 67-69; Börker – Burow 1998, 36, no. 289-296; Jöhrens 1999a, 60, no. 154; Akamatis 2000, 61-62, P23; Sztetyłło 2000, 84-85, no. 37-38; Cankardeş-Şenol 2000, 441, no. 73; Lahi 2000, 119, no. 1; Jöhrens 2001, 397, no. 93-94; Jöhrens 2004, 157, A12; Kawanishi – Suto 2005, 54, no. 55.

Kat. No	: Rh.52
Kazı Env. No	: PTR'09 - 282
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 06/09, K. 91/09, Ta: 9.732
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,8 x 1,9 cm
Yönetici	: Symmakhos
Üretici	: -
Ay Adı	: Dalios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 173-171 (Period IIIc)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Ἐπὶ Σύμμα
χος
Δαλίου

Mühürde genitif halde yazılmış yönetici Symmakhos'un ismi Dalios ay adı ile birlikte üç satırda görülmektedir. Middle Stoa dolgusu¹¹⁰² ve Pergamon depozitinde¹¹⁰³ mühürlerine rastlanan yönetici, V. Grace tarafından İ.Ö. ca. 186 yılına tarihlendirilmiştir¹¹⁰⁴. G. Finkielsztejn ise, çalışmasında yöneticiyi İ.Ö. ca. 173-171 yıllarına tarihlen¹¹⁰⁵. Symmakhos'un, Damokrates I¹¹⁰⁶, Sokrates II¹¹⁰⁷, Dios I¹¹⁰⁸, Hermon¹¹⁰⁹, Aristarkhos¹¹¹⁰, Philainios¹¹¹¹, Agathokles II¹¹¹² ve Amyntas¹¹¹³ gibi üreticilerin amphoralarını tarihlendiği

¹¹⁰² Delos XXVII, 295, dn. 1; Grace 1985, 8-9.

¹¹⁰³ Börker – Burow 1998, 37-38, no. 307-321.

¹¹⁰⁴ Grace 1985, 8 vd.

¹¹⁰⁵ Finkielsztejn 2001, 192, Tablo. 19.

¹¹⁰⁶ Delos XXVII, 295, dn. 1.

¹¹⁰⁷ Ariel – Finkielsztejn 2003, 141-142, Rh 6.

¹¹⁰⁸ Nicolaou 2005, 108-109, no. 249.

¹¹⁰⁹ Gentili 1958, 35, no. 8.

¹¹¹⁰ Gentili 1958, 35, no. 9-10; I. Nicolaou, "Inscriptiones Cypriae Alphabeticae XV, 1975", RDAC 1976, 253, Lev. 41, no. 18,

¹¹¹¹ Nicolaou 2005, 108-109, no. 249.

¹¹¹² Gentili 1958, 37, no. 20.

bilinir. Yöneticiye ait farklı kalıptan elde edilmiş mühürler için bkz: Pridik 1896, 135-136, no. 64; Macalister 1912, 362, no. 431; Pridik 1917, 17, no. 347-349; Grace 1952, 530; Canarache 1957, 252, no. 594; Börker 1974, 39, no. 18; Sztetyłło 1976, 52, no. 131; Ariel 1990, 59, S 260-265; Melaerts 1994, 348, no. 19; Ariel 1999, 28, no. 8; Cankardeş-Şenol 2000, 122, 330, Bi. 15, Con. 93; Lahi 2000, 119, no. 2; Ariel – Finkielsztein 2003, 141-142, Rh.6; Kramer 2004, 91-92, AS 25-27; Nicolaou 2005, 108-110, no. 249-255; Sztetyłło 2010, 71-72, no. 55.

Kat. No	: Rh.53
Kazı Env. No	: PTR'91 - 177
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis, yüzey
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,5 x 1,7 cm
Yönetici	: Sodamos
Üretici	: -
Ay Adı	: Panamos
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal, omega açık
Tarih	: İ.Ö. ca. 195 (Period IIIa)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 8/4 pink
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Ε[πὶ Σ]ώδα-
μου Πα-
νάμου

Yönetici Sodamos'un ismi Thesmophorios ay adı ile birlikte üç satırda yazılmıştır. Pergamon depozitinde mühürlerine rastlanan yöneticinin¹¹¹⁴ bazı mühürlerinde solda *Helios* başının sembol olarak kullandığı bilinmektedir¹¹¹⁵. Patara örneğinde olduğu gibi, dikdörtgen formlu mühürlerinin yanı sıra, yuvarlak mühürleri de bilinen yöneticinin farklı üreticilerin amphoralarını tarihlediği bilinir. İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nde bulunan ve üretici Sokrates II'ye ait bir amphorada Sodamos'un ismi okunmuştur¹¹¹⁶. Bunun yanında, Nea Paphos'da bulunan bir amphora üzerinde de yöneticinin adı üretici Damokrates I ile birlikte görülür¹¹¹⁷. Yöneticinin Dios I¹¹¹⁸, Kleisimbrotidas¹¹¹⁹, Agoranaks¹¹²⁰, Aristion ve Aristokrates II¹¹²¹ gibi

¹¹¹³ Bkz: Rh.149; Gentili 1958, 35, no. 11; Börker 1974, 40, no. 23.

¹¹¹⁴ Börker – Burow 1998, 99, no. 334-335.

¹¹¹⁵ Canarache 1957, 252, no. 595.

¹¹¹⁶ Cankardeş-Şenol 1996, 38, no. 1.

¹¹¹⁷ Nicolaou 2005, 110-111, no. 256.

¹¹¹⁸ Grace 1934, 219.

¹¹¹⁹ Grace 1956, 144, no. 110.

¹¹²⁰ Jöhrens 1999a, 32, no. 66.

¹¹²¹ Lawall 2007, 45, AH 35b.

üreticilerle ilişkisi olduğu bilinir. Yöneticiye ait mühürler Rhodos¹¹²², Delos¹¹²³, Atina¹¹²⁴, Nea Paphos¹¹²⁵, Jerusalem¹¹²⁶, Aleksandria¹¹²⁷, Kartaca¹¹²⁸, Tel Keisan¹¹²⁹, Tanais¹¹³⁰ ve kuzey Karadeniz’de¹¹³¹ bulunmuştur. .

Kat. No	: Rh.54
Kazı Env. No	: PTR'92 - 117
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis, NEK-09 (-45 / -55 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: Sağ kırık x 2 cm
Yönetici	: Sostratos
Üretici	: -
Ay Adı	: Panamos
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 194 (Period IIIa)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	:
Kalıp	: RE-ΣΩΣΤΡΑΤΟΣ-ΠΑΝΑΜΟΣ-001
Yazıt	:

Ἐπὶ Σώσ[τρατου]
Πανάμ[ου]

Sostratos’un ismi Panamos ay adı ile birlikte iki satırda yazılmıştır. D. Ariel yaptığı çalışmada aynı isimle anılan ve her ikisi de Period II içinde faal olan iki yöneticiden bahseder¹¹³². Bunun yanında, G. Finkielsztejn yaptığı çalışmalarda iki yerine tek bir yönetici olduğu yolunda görüşler bildirir¹¹³³. Aleksandria Amphora Araştırmaları Merkezi’nde (CEAA) yapılan çalışmalarda da bu isimle anılan bir yönetici tespit edilmiştir¹¹³⁴. V. Lungu tarafında İ.Ö. ca. 206¹¹³⁵ yıllarına tarihlenen Sostratos, G. Finkielsztejn tarafından İ.Ö. ca. 194 yılına tarihlenir¹¹³⁶. Yöneticinin Sokrates II¹¹³⁷, Menon II¹¹³⁸, Agathokles III¹¹³⁹ ve

¹¹²² Paris 1914, 315, LXXXI.

¹¹²³ Grace 1952, 530.

¹¹²⁴ Jöhrens 2004, 156, A 7.

¹¹²⁵ Sztetyło 2010, 72-73, no. 56.

¹¹²⁶ Ariel 1990, 37, S 51

¹¹²⁷ Cankardeş-Şenol 2000, 123, no. 16

¹¹²⁸ Delattre 1901, 26, no. 36.

¹¹²⁹ Halpern-Zylberstein 1980, 246, no. 21-22.

¹¹³⁰ Jöhrens 2001, 401, no. 111.

¹¹³¹ Pridik 1896, 136, no. 65.

¹¹³² Ariel 2000a, 272, no. 14.

¹¹³³ Finkielsztejn 1993, 136; Finkielsztejn 2001, 192, Tablo 19.

¹¹³⁴ Doç. Dr. Gonca Cankardeş-Şenol ile Aleksandria Amphora Araştırmaları Merkezi’nde (CEAA) yaptığım görüşmede bu bilgi edinilmiştir.

¹¹³⁵ Lungu 1990, 214, no. 17.

¹¹³⁶ Finkielsztejn 2001, 192, Tablo 19.

¹¹³⁷ Ariel 2000a, 272, no. 14.

Damokrates I¹¹⁴⁰ gibi üreticilerin amphoralarını tarihlediği bilinir. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mühür Aleksandria Benaki Koleksiyonu'nda bulunmaktadır¹¹⁴¹. İsmi okunduğu mühürler farklı birçok merkezde ele geçmiştir¹¹⁴².

Kat. No	: Rh.55
Kazı Env. No	: PTR'92 - 064
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Aslanlı Mezar, yüzey
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2,8 cm
Yönetici	: Philodamos II
Üretici	: -
Ay Adı	: Agrianos
Sembol	: Gül, Merkezde
Yazıtın Biçimi	: Normal, yazıt iki daire arasında içe dönük
Tarih	: İ.Ö. ca. 183 (Period IIIb)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1950, Fig. 117, no. 72.
Yazıt	:

Ἐπὶ Φιλόδαμου Ἀγριανίου
 Gül

Mühürde yönetici Philodamos II'nin adı genitif halde görülmektedir. Agrianos ay adının okunduğu mühürde, ortada sembol olarak Rhodos gülü kullanılmış ve yöneticinin ismi içe doğru yazılmıştır. Aynı isimli iki yönetici bilinmektedir. Bunlardan ilki Period I içine yerleştirilen Philodamos I¹¹⁴³, diğeri ise V. Grace tarafından İ.Ö. ca. 220-180 yılları arasına¹¹⁴⁴, G. Finkielsztejn tarafından ise İ.Ö. ca. 183 yılına tarihlenen¹¹⁴⁵ Philodamos II'dir. Pergamon depozitinde mühürlerine rastlanan Philodamos II'nin¹¹⁴⁶ Zenodotos¹¹⁴⁷, Aristos¹¹⁴⁸, Philainios¹¹⁴⁹, Agathokles II¹¹⁵⁰, Aristeidas II ve Damokrates I¹¹⁵¹ gibi üreticilerin

¹¹³⁸ Finkielsztejn 2001, 124, Tablo 6.

¹¹³⁹ Jöhrens 38, no. 87.

¹¹⁴⁰ Cankardeş-Şenol 2003, 234, no. 67.

¹¹⁴¹ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-ΣΩΣΤΡΑΤΟΣ-ΠΑΝΑΜΟΣ-001) Alex. Env. No. ABC 0213.06 (MGR P. 20087).

¹¹⁴² Pridik 1896, 136, no. 70; Canarache 1957, 252, no. 593; Sztetyłło 1975, 170, 172, no. 31; Sztetyłło 1976, 31, no. 20; Calvet 1978, 227, no. 41; Calvet 1982, 34, no. 89; Cankardeş-Şenol 1996, 46, no. 15; Ariel 2000a, 271, no. 14; Finkielsztejn 2000, 144, CRh 11; Sztetyłło 2000, 87, no. 43; Jöhrens 2001, 402, no. 116-118; Nicolaou 2005, 112, no. 258. Atina Agorası'ndan yayınlanmamış bir mühür için bkz: Fraser – Matthews 1987, 425.

¹¹⁴³ Finkielsztejn 2001, 94, Tablo 2.

¹¹⁴⁴ Grace 1950, 148.

¹¹⁴⁵ Finkielsztejn 2001, 192, Tablo 19.

¹¹⁴⁶ Börker – Burow 1998, 38-39, no. 331-340.

¹¹⁴⁷ Jöhrens 2001, 418, no. 198.

¹¹⁴⁸ Maiuri 1921-1922, 259, no. 31.

¹¹⁴⁹ Grace 1934, 219; Börker 1974, 44, no. 37.

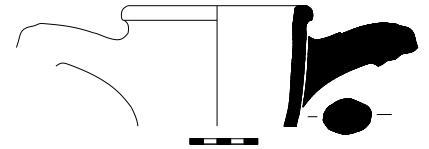
¹¹⁵⁰ Börker 1974, 42, no. 27; Cankardeş-Şenol 1995, 21.

¹¹⁵¹ Jöhrens 1999a, 63, no. 161.

amphoralarını tarihlediği bilinmektedir. Yöneticiye ait mühürler birçok merkezde ele geçmiştir¹¹⁵².

5.1.1.4. Period IV (İ.Ö. ca. 160 – ca. 146)

Kat. No	: Rh.56
Kazı Env. No	: PTR'09 - 280
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik batı sondaj, yüzey
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,8 x 1,6 cm
Yönetici	: Aleksimakhos
Üretici	: -
Ay Adı	: Thesmophorios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 147 (Period IVb)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Ἐπὶ Ἀλεξίμα-
χου
Θε[σμοφο]ρίου

Aleksimakhos'un ismi genitif halde ve Thesmophorios ay adı ile birlikte üç satırda yazılmıştır. Pergamon depozitinde mühürlerine rastlanan yönetici¹¹⁵³, V. Grace tarafından İ.Ö. ca. 149-146, G. Finkielsztejn tarafından ise İ.Ö. ca. 147 yılına tarihlendirilir¹¹⁵⁴. Andrikos¹¹⁵⁵, Menothemis¹¹⁵⁶, Antimakhos, Theumnastos¹¹⁵⁷, Eukleitos ve Manes¹¹⁵⁸ gibi üreticilerin amphoralarını tarihlendirdiği bilinir. Bununla birlikte, Kyme¹¹⁵⁹ ve Paphos'da¹¹⁶⁰ üretici Hermias'a ait bir amphora üzerinde de yöneticinin ismine rastlanılmıştır. Farklı kalıptan elde edilmiş mühürleri birçok merkezde ele geçmiştir¹¹⁶¹.

¹¹⁵² Pridik 1896, 137, no. 77-78; Picard 1916, 358, no. 38; Pridik 1917, 19, no. 399-401; Levi 1967, 557, no. 35; Grace 1934, 226, no. 43; Grace 1950, 141, 145, no. 24-25, 72; Grace 1952, 530; Canarache 1957, 254, no. 604; Grace 1968, 176, no. 5; Sztetyło 1975, 186, no. 98; Sztetyło 1976, 53, no. 137-138; Ariel 1990, 60, S 273; Sztetyło 1991, 54-55, no. 77-78; Sztetyło 2000, 89, no. 48; Jöhrens 2001, 404, no. 126-127; Sztetyło 2010, 79-80, no. 65-66.

¹¹⁵³ Börker – Burow 1998, 81, no. 46.

¹¹⁵⁴ Finkielsztejn 2001, 193, Tablo 20.

¹¹⁵⁵ Grace 1974a, 96, A5.

¹¹⁵⁶ Grace 1974a, 94, A3.

¹¹⁵⁷ Zeitoun – Christophi – Empereur 1998, 370; Jöhrens 1999a, 77-78, no. 200.

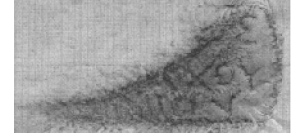
¹¹⁵⁸ Cankardeş-Şenol 2000, 277-278, no. 7.

¹¹⁵⁹ Grace 1974a, 97, 1-3, Lev. 22, no. 1-3.

¹¹⁶⁰ Nicolaou 2005, 31-32, no. 41.

¹¹⁶¹ Sorlin-Dorigny 1885, 48, no. 3; Macalister 1912, 353, no. 43; Pridik 1917, 3, no. 47; O. Broneer, "Investigations at Corinth, 1946-1947", *Hesperia* 16/4, 1947, 239, Lev. LVII, no. 8; Grace 1950, 142, no. 39-40;

Kat. No	: Rh.57
Kazı Env. No	: PTR'93 - 077
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik, Likya Lahdi A-3 (-30 / -50 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: Sol kırık x 1,6 cm
Yönetici	: Aristomakhos I
Üretici	: -
Ay Adı	: Agrianios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 160-153 (Period IVa)
Hamur Rengi	: 7.5 YR7/4 pink
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

[Ἐπὶ Ἀγρί]σ-
[τόμα]χου
[Ἀγρία]νίου

Mühürde Agrianios ay adı ile birlikte genitif halde yönetici Aristomakhos I'in ismi okunmaktadır. V. Grace tarafından aynı isimle anılan iki homonym olduğu belirtilmiştir. Bunlardan ilki, Benaki koleksiyonunda bulunan ve yönetici Heragoras için yeniden düzenlenmiş bir mühürde isminin okunmasından dolayı Period IV içine yerleştirilen Aristomakhos I'dir¹¹⁶². Yöneticinin üretici Amyntas¹¹⁶³, Nanis¹¹⁶⁴ ve Marsyas'ın¹¹⁶⁵ amphoralarını tarihlendirdiği bilinmektedir. Aristomakhos I'e ait farklı kalıplardan elde edilmiş mühürler farklı merkezlerde ele geçmiştir¹¹⁶⁶.

Kat. No	: Rh.58
Kazı Env. No	: PTR'10 - 472
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, K. 141/10, Ta: 11.611/11.207
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 3,1 cm
Yönetici	: Aristomakhos I

Canarache 1957, 239, no. 542; Gentili 1958, 43-45, no. 40; Börker 1974, 41, no. 26; Sztetyllo 1975, 188, no. 100; Sztetyllo 1976, 54, no. 139-141; Landau, Tzaferis 1979, 155, no. 8; Sztetyllo 1983a, 88, no. 58; Coja 1986, 442, no. 144; Sztetyllo 1991, 24, no. 14; Ariel – Finkielsztejn 1994, 190, SAH 3; Jöhrens 1999a, 77, no. 200; Cankardeş-Şenol 2000, 277-278, no. 7-8; Ariel 2001, 155, no. 2-3; Cankardeş-Şenol 2003, 214, no. 4; Kawanishi – Suto 2005, 32-34, no. 5-9; Lawall et al. 2010, 388, Lev. 276, L-164.

¹¹⁶² Delos XXVII, 314, E 37. Tarihlendirme için bkz: Finkielsztejn 2001, 193, Tablo 20.

¹¹⁶³ Gentili 1958, 36, no. 18.

¹¹⁶⁴ Nicolaou 2005, 436, no. 134.

¹¹⁶⁵ Jöhrens 2001, 383, no. 25.

¹¹⁶⁶ Delattre 1904, 467-468, no. 4-5; Macalister 1912, 354, no. 98-99; Sztetyllo 1976, 55, no. 145; Ariel – Finkielsztejn 1994, 196, SAH 22; Börker – Burow 1998, 84-85, no. 101; Cankardeş-Şenol 2000, 159-160, no. 40; Jöhrens 2001, 383, no. 24-25; Kawanishi – Suto 2005, 41, no. 24-25; Nicolaou 2005, 48-49, 88-89. AvP XIV, 141, Lev. 30, K 259. Atina Agorası'ndan yayınlanmamış bir örnek için bkz: Fraser – Matthews 1987, 72.

Üretici	: -
Ay Adı	: Hyakinthios
Sembol	: Gül, merkez
Yazıtın Biçimi	: Normal, içe dönük
Tarih	: İ.Ö. ca. 160-153 (Period IVa)
Hamur Rengi	: 2.5 YR 6/8 light red
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Kalıp	: RE-APISTOMAXOS 01-ΥΑΚΙΝΘΙΟΣ-004
Yazıt	:

Ἐπὶ Ἀριστομάχου Ὑακινθίου
Gül

Merkezinde Rhodos gülünün sembol olarak kullanıldığı yuvarlak formlu mühürde yönetici Aristomakhos I'nin ismi genitif halde, Hyakinthios ay adı ile birlikte içe doğru yazılmıştır. Aynı kalıptan basılmış bir mühür Aleksandria Benaki Kolleskiyonu'nda bulunur¹¹⁶⁷. Yönetici için bkz: Rh.57.

Kat. No	: Rh.59
Kazı Env. No	: PTR'09 - 256
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, E-12, batı kesit içi
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2,7 cm
Yönetici	: Autokrates I
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: Gül, merkezde
Yazıtın Biçimi	: Normal, içe dönük
Tarih	: İ.Ö. ca. 146 (Period IVb)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ἐπὶ Ἀυτοκράτ[ευς]
Gül

İki defa basılmış olan mühürde yönetici Autokrates I'nin ismi genitif halde görülmektedir. Ay adının okunmadığı mühürde, merkezde sembol olarak Rhodos gülü kullanılmış ve yöneticinin ismi içe doğru yazılmıştır. Autokrates I'nin tarihlendirilmesi üzerine çeşitli görüşler ileri sürülmüştür¹¹⁶⁸. Yöneticinin Imas¹¹⁶⁹, Hermaios II¹¹⁷⁰, Bromios¹¹⁷¹ ve Teumnastos¹¹⁷²

¹¹⁶⁷ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-APISTOMAXOS 01-ΥΑΚΙΝΘΙΟΣ-004) Alex. Env. No. ABC 0075.01 (17.02.2011).

¹¹⁶⁸ Farklı görüşler için bkz: Cankardeş-Şenol 2000, 165-166.

¹¹⁶⁹ Delos XXVII, 304, E 7.

¹¹⁷⁰ Akamatis 2000, 71-72, P41.

gibi üreticilerin amphoralarını tarihlediği bilinir. Farklı kalıptan elde edilmiş mühürleri için bkz: Pridik 1917, 7, no. 117-125; Grace 1952, 529; Canarache 1957, 243, no. 558; Seawright 1988, 35, no. 5; Akamatis 2000, 71-72, P41; Cankardeş-Şenol 2000, 166, no. 49; Jöhrens 2001, 386, no. 37; Nicolaou 2005, 60-61, no. 121; Lawall et al. 2010, 388, Lev. 277, L-166.

Kat. No	: Rh.60
Kazı Env. No	: PTR'99 - 192
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropol, TN-1 (-55 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4 x 1,6 cm
Yönetici	: Gorgon
Üretici	: -
Ay Adı	: Dalios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Omega açık
Tarih	: İ.Ö. ca. 154-153 (Period IVa)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Kalıp	: RE-ΓΟΡΓΩΝ-ΔΑΛΙΟΣ-001
Yazıt	:

[Ἐπὶ Γόρ]-
[γ]ωνος
Δαλίου

Yönetici Gorgon'un ismi Dalios ay adı ile birlikte üç satırda yazılmıştır. Yönetici, V. Grace tarafından Period IV içine yerleştirilmiş¹¹⁷³, sonraları ise G. Finkielsztejn tarafından yapılan çalışma ile tarihleme aralığı daha kısıtlı bir zamana yerleştirilmiştir¹¹⁷⁴. Yönetici Gorgon'un, üretici Bromios¹¹⁷⁵ ve Diokleia'nın¹¹⁷⁶ amphoralarını tarihlediği bilinir. Patara örneğiyle aynı kalıptan basılmış bir mühür Benaki Koleksiyonu'nda bulunur¹¹⁷⁷. Farklı birçok kalıbı bulunan yöneticinin adının okunduğu mühürlere Rhodos¹¹⁷⁸, Pella¹¹⁷⁹, Nea Paphos¹¹⁸⁰, Tomis¹¹⁸¹, Perge¹¹⁸², Tarsus¹¹⁸³, Mytilene¹¹⁸⁴, Jerusalem¹¹⁸⁵, Aleksandria¹¹⁸⁶,

¹¹⁷¹ Graeve 1973/1974, 114, Lev. 36, no. 168.

¹¹⁷² Zeitoun – Christophi – Empereur 1998, 370; Jöhrens 1999a, 78, no. 203.

¹¹⁷³ Grace 1950, 142, no. 42; Grace 1952, 529.

¹¹⁷⁴ Finkielsztejn 2001, 193, Tablo 20.

¹¹⁷⁵ Börker 1974, 44.

¹¹⁷⁶ Cankardeş-Şenol 2000, 297, no. 34.

¹¹⁷⁷ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-ΓΟΡΓΩΝ-ΔΑΛΙΟΣ-001) Alex. Env. No. ABC 0113.33 (17.02.2011).

¹¹⁷⁸ Nilsson 1909, 407, no. 151; Paris 1914, 307, no. 27.

¹¹⁷⁹ Akamatis 2000, 72, P41.

¹¹⁸⁰ Sztetyło 1991, 35, no. 36.

¹¹⁸¹ Gramatopol – Bordea 1968, 57, no. 46.

¹¹⁸² Laube 2003, 133, no. 5.

¹¹⁸³ Grace 1950, 142, Fig. 116, no. 42.

Akoris¹¹⁸⁷, Kartaca¹¹⁸⁸, Gezer¹¹⁸⁹, Tell Keisan¹¹⁹⁰, Tanais¹¹⁹¹ ve Syrakusai Ulusal Müzesi'nde¹¹⁹² rastlanılmaktadır.

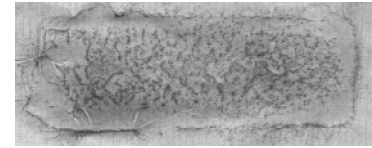
Kat. No : Rh.61
 Kazı Env. No : PTR'10 - 456
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, K. 104/10, Ta. 11.121/10.884
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 3,4 x 1,8 cm
 Yönetici : Gorgon
 Üretici : -
 Ay Adı : Hyakinthios
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : Omega açık
 Tarih : İ.Ö. ca. 154-153 (Period IVa)
 Hamur Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
 Astar Rengi : 10 YR 8/3 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri :
 Yazıt :

Ἐπ[ὶ Γό]ο-
 γωνος
 Ὑακ[ινθίου]

Yönetici Gorgon'un ismi Hyakinthios ay adı ile birlikte üç satırda yazılmıştır bkz: Rh.60.

Kat. No : Rh.62
 Kazı Env. No : PTR'96 - 033
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Hurmalık Hamamı, batı mekân (0 / -110 cm)
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 4,5 x 1,7 cm
 Yönetici : Damainetos
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : Normal
 Tarih : İ.Ö. ca. 159-158 (Period IVa)
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Astar Rengi : 10 YR 7/4 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri :
 Yazıt :

¹¹⁸⁴ Sorlin-Dorigny 1885, 49, no. 6.

¹¹⁸⁵ Ariel 1990, 61, S 286.

¹¹⁸⁶ Cankardeş-Şenol 2000, 297, no. 34.

¹¹⁸⁷ Kawanishi – Suto 2005, 46, no. 36.

¹¹⁸⁸ Delattre 1912, 60, no. 11; Jöhrens 1999b, 247, no. 13.

¹¹⁸⁹ Macalister 1912, 355, no. 156-158.

¹¹⁹⁰ Halpern-Zylberstein 1980, 249, no. 52.

¹¹⁹¹ Jöhrens 2001, 386-387, no. 38-40.

¹¹⁹² Gentili 1958, 54, no. 75.

Ἐπὶ [Δαμαί]νετου
[.....]

Ay adının silik olduğu mühürde yönetici Damainetos'un ismi okunmaktadır. Önceleri Period IV içinde İ.Ö. ca. 175-146 yılları arasına yerleştirilen yönetici¹¹⁹³, son zamanlarda yapılan çalışmalarla İ.Ö. ca. 159-158 yılları arasına tarihlenir¹¹⁹⁴. Damainetos'un üretici Imas¹¹⁹⁵ ve Menesthes'in¹¹⁹⁶ amphoralarını tarihlediği bilinir. Jerusalem'de bulunan isminin okunduğu bir mühür üzerinde, üretici Aristokles ya da Hippokrates'in kullandıklarına benzer olan, *rho* harfi ile birlikte yıldızın olduğu ikinci mühür bulunur¹¹⁹⁷. Yuvarlak formlu mühürlerinin yanı sıra¹¹⁹⁸, farklı kalıplardan elde edilmiş mühürleri de bilinir¹¹⁹⁹.

Kat. No	: Rh.63
Kazı Env. No	: PTR'93 - 052
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik, Likya Lahdi A2 (-30 / -50 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4 x 1,6 cm
Yönetici	: Eudamos
Üretici	: -
Ay Adı	: Thesmophorios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 152-146 (Period IVb)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Kalıp	: RE-EΥΔΑΜΟΣ-ΘΕΣΜΟΦΟΡΙΟΣ-001
Yazıt	:

Ἐπὶ Ε[ϋ]δα-
μου
Θεσμοφορίου

¹¹⁹³ Cankardeş-Şenol 2000, 298, no. 35.

¹¹⁹⁴ Finkielsztejn 2001, 193, Tablo 20.

¹¹⁹⁵ Delos XXVII, 303-304, E 7.

¹¹⁹⁶ Grace 1934, 219.

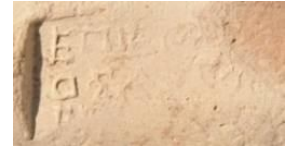
¹¹⁹⁷ Ariel 1990, 61-62, S 289.

¹¹⁹⁸ Jöhrens 1999a, 79, no. 205.

¹¹⁹⁹ Pridik 1896, 131, no. 14; Pridik 1917, 8, no. 135-136; Pridik 1926, 312; Canarache 1957, 243, no. 560; Gentili 1958, 55, no. 76; Börker 1974, 41, no. 25; Sztetyło 1976, 57, no. 153; Sztetyło 1991, 36, no. 37; Cankardeş-Şenol 2000, 298, Con. 35; 265, Di. 233; Akamatis 2000, 72-73, P42-46; Cankardeş-Şenol 2003, 220, no. 19; Jöhrens 2001, 387, no. 43-44; Kawanishi – Suto 2005, 46, no. 37; Nicolaou 2005, 61-62, no. 122-123; Lawall et al. 2010, 388, Lev. 277, L-167-168.

Yönetici Eudamos'un ismi Thesmophorios ay adı ile birlikte üç satırda yazılmıştır. Pergamon depozitinde mühürlere rastlanan yöneticinin¹²⁰⁰, Aristokles, Hippokrates¹²⁰¹ ve Theumnastos¹²⁰² gibi üreticilerin amphoralarını tarihlediği bilinir. Yöneticiye ait yuvarlak ve dikdörtgen formlu mühürlerin yanı sıra, eşkenar dörtgen formlu örnekler de ele geçmiştir¹²⁰³. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mühür Benaki Koleksiyonu'nda bulunmaktadır¹²⁰⁴. İsmi okunduğu farklı kalıplardan elde edilmiş mühürleri birçok merkezde bulunmuştur¹²⁰⁵.

Kat. No	: Rh.64
Kazı Env. No	: PTR'09 - 341
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 10/09, K. 170/09, Ta: 9.600
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,7 x kırık
Yönetici	: Eudamos
Üretici	: -
Ay Adı	: Artamitios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 152-146 (Period IVb)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ἐπὶ Εὐ[δαμ]-
οῦ Ἀρ[ταμιτίου]-
μ[ίτιου]

Mühürde yönetici Eudamos'un adı genitif halde olması gerekirken hatalı bir şekilde nominatif halde ve Artamitios ay adı ile birlikte üç satırda yazılmıştır. Yönetici için bkz: Rh.63.

Kat. No	: Rh.65
Kazı Env. No	: PTR'94 - 027
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Ana Cadde, K-27, zemin üstü, dolgu

¹²⁰⁰ Börker – Burow 1998, 79-80, no. 206-209 (Artamitios, Dalios, Panamos, Sminthios).

¹²⁰¹ Cankardeş-Şenol 2003, 223, no. 29.

¹²⁰² Zeitoun – Christophi – Empereur 1998, 370; Jöhrens 1999a, 79, no. 208.

¹²⁰³ Jöhrens 1999a, 79, no. 208.

¹²⁰⁴ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-EΥΔΑΜΟΣ-ΘΕΣΜΟΦΟΡΙΟΣ-001) Alex. Env. No. ABC 0122.27 (17.02.2011).

¹²⁰⁵ Pridik 1926, 312-313; Grace 1950, 142, no. 43 (Pedageitnyos); Grace 1952, 529; Gentili 1958, 61, no. 96; Hama III/2, 51, Fig. 25, no. 211 (Dalios); Sztetyłło 1976, 57, no. 156; Sztetyłło 1978, 281, no. 39; Ariel 1990, 62, S 291 (Dalios); Cankardeş-Şenol 1996, 45, no. 12 (Artamitios); Akamatis 2000, 73-74, P47; Lahi 2000, 120, no. 5; Kramer 2004, 90, AS 14; Kawanishi – Suto 2005, 48-49, no. 40-42; Lawall et al. 2010, 388, Lev. 277, L-169-171; Sztetyłło 2010, 47-49, no. 28-29.

Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,9 x 1,8 cm
Yönetici	: Pausanias III
Üretici	: -
Ay Adı	: Dalios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 152 (Period IVb)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/3 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ἐπὶ Παυ-
σανΪα
Δα[λί]ου

Pausanias III'ün ismi Dalios ay adı ile birlikte üç satırda yazılmıştır. Aynı isimle anılan üç homonym bulunur. Pausanias I Period IIa, Pausanias II Period IIc'ye yerleştirilmiştir. Pergamon depositi buluntularıyla Period IV içine yerleştirilen Pausanias III¹²⁰⁶ İ.Ö. ca. 152 yıllarına tarihlendirilir¹²⁰⁷. Nikosia Müzesi'nde bulunan üretici Hephaistion'un amphorasında yöneticinin ismi okunmuştur¹²⁰⁸. Bunun yanında Pausanias III, Nea Paphos'da bir mezardan ele geçen üretici Nikias'a ait bir amphorayı da tarihler¹²⁰⁹. Yöneticinin Onasioikos¹²¹⁰, Aristokles II¹²¹¹, Epikrates¹²¹², Nysion¹²¹³, Theumnastos¹²¹⁴ ve Imas¹²¹⁵ gibi üreticilerle de ilişkisi olduğu bilinir. Rhodos¹²¹⁶, Atina¹²¹⁷, Crocodilopolis-Arsinoé¹²¹⁸, Salamis¹²¹⁹, Nea Paphos¹²²⁰, Kition¹²²¹, Jerusalem¹²²², 'Akko¹²²³, Kartaca¹²²⁴, Gezer¹²²⁵, Aleksandria¹²²⁶,

¹²⁰⁶ Börker – Burow 1998, 97, no. 313.

¹²⁰⁷ Finkielsztejn 2001, 193, Tablo 20.

¹²⁰⁸ Grace 1947, 450, Fig. 8; Nicolaou – Empereur 1986, 522-523, no. 7, Fig. 6.

¹²⁰⁹ Barker 2004, 83, no. 20.

¹²¹⁰ Gentili 1958, 35, no. 7.

¹²¹¹ Ariel – Finkielsztejn 2003, 138-139, Rh 1.

¹²¹² Grace 1934, 302, no. 4-5.

¹²¹³ Delos XXVII, 304-305, E 12.

¹²¹⁴ Zeitoun – Christophi – Empereur 1998, 370.

¹²¹⁵ Grace 1934, 219.

¹²¹⁶ Paris 1914, 314, no. LXXV.

¹²¹⁷ Jöhrens 1999a, 80-81, no. 210-212. Atina Agorası'nda yayınlanmamış mühürleri bulunur. Fraser – Matthews 1987, 366.

¹²¹⁸ Empereur 1977, 225, no. 76.

¹²¹⁹ Calvet 1972, 32, no. 60; Calvet 1978, 226, no. 37.

¹²²⁰ Sztetyłło 1976, 51, no. 124; Sztetyłło 1991, 51-52, no. 71; Nicolaou 2005, 101-103, 232-237; Sztetyłło 2010, 66-68, no. 50-52.

¹²²¹ Calvet 1982, 31-32, no. 81-82.

¹²²² Ariel 1990, 64, S 306.

¹²²³ Finkielsztejn 2000, 147, CRh 26.

¹²²⁴ Jöhrens 1999b, 250, no. 21.

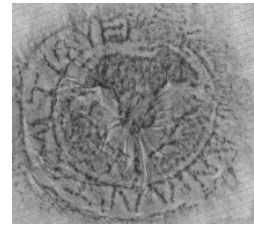
¹²²⁵ Macalister 1912, 360, no. 391-396.

¹²²⁶ Sztetyłło 1975, 170, no. 23-24; Cankardeş-Şenol 2000, 86-87, no. 24; Cankardeş-Şenol 2003, 232-233, no. 62-63.

Akoris¹²²⁷, Olbia¹²²⁸, Costantza¹²²⁹ ve Tanais¹²³⁰ gibi merkezlerde mühürlerine rastlanılmıştır.

Yöneticiye ait yuvarlak formlu mühür için bkz: Rh.66.

Kat. No	: Rh.66
Kazı Env. No	: PTR'99 - 093
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis, TN-09 (-250 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 3 cm
Yönetici	: Pausanias III
Üretici	: -
Ay Adı	: Artamitios
Sembol	: Gül, merkezde
Yazıtın Biçimi	: Normal, iki daire arasında içe dönük
Tarih	: İ.Ö. ca. 152 (Period IVb)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ἐπὶ Π[αυ]σανία Ἀρταμιτίου
 Gül

Merkezinde Rhodos gülünün sembol olarak kullanıldığı yuvarlak formlu mühürde yönetici Pausanias III'ün ismi nominatif halde, Artamitios ay adı ile birlikte içe doğru yazılmıştır. Yönetici için bkz: Rh.65.

Kat. No	: Rh.67
Kazı Env. No	: PTR'10 - 369
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Meclis Binası, kuzey doğu duvar dışı, yüzey
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: -
Yönetici	: Pausanias III
Üretici	: -
Ay Adı	: Dalios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 152 (Period IVb)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ἐπὶ Πα[υ]σα-
 [νία]

¹²²⁷ Kawanishi – Suto 2005, 56-62, no. 61-73

¹²²⁸ Lawall et al. 2010, 389, Lev. 278, L-178-179.

¹²²⁹ Rădulescu – Bărbulescu – Buzoianu 1987, 68, no. 124 (7).

¹²³⁰ Jöhrens 2001, 399, no. 102.

Δα[λίου]

Yönetici ismini tam okunamadığı mühür Pausanas III'e ait olmalıdır. Yönetici isminin altında Dalios ay adı görülür. Bkz: Rh.65.

Kat. No	: Rh.68
Kazı Env. No	: PTR'09 - 308
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Maslak III, sondaj 9, Ta: 17.690
Kökene	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,6 x 1,2 cm
Yönetici	: Peisistratos
Üretici	: -
Ay Adı	: Artamitios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 160 (Period IVa)
Hamur Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ἐπὶ Πεισιστρά-
του
Ἀρταμιτίου

Yönetici Peisistratos'un ismi Artamitios ay adı ile birlikte üç satırda yazılmıştır. Nea Paphos'da bir mezarda üretici Nanis'in amphorasında ismine rastlanan yönetici¹²³¹, Pergamon depoziti yardımıyla Period IV içine yerleştirilir¹²³². V. Grace ve M. Pétropoulakou ise yöneticiyi Period IV sonuna tarihliler¹²³³. Peisistratos'un üretici Hegasikles II ve Marsyas ile de ilişkisi olduğu bilinir¹²³⁴. Yöneticiye ait farklı kalıplardan elde edilmiş mühürler için bkz: Sorlin-Dorigny 1885, 50, no. 13; Delattre 1901, 25-26, no. 34; Pridik 1917, 16, no. 315-316; Canarache 1957, 251, no. 589; Gentili 1958, 80, no. 158; Levi 1967, 555, no. 27; Gramatopol – Bordea 1970, 231, no. 726; Hama III/2, 52, no. 219, Calvet 1972, 33, no. 61; Sztetyłło 1975, 190, no. 107; Sztetyłło 1976, 58, no. 161; Ariel 1990, 64, S 307-315; Bevilacqua 1994, 473-474, no. 8; Akamatis 2000, 74-75, P48; Cankardeş-Şenol 2000, 327, no. 87; Kawanishi – Suto 2005, 63, no. 74; Nicolaou 2005, 103-104, no. 238.

Kat. No	: Rh.69
Kazı Env. No	: PTR'10 - 462
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 36, K. 1/10, Ta: 11.499/11.187

¹²³¹ Barker 2004, 78, no. 1.

¹²³² Börker – Burow 1998, 97, no. 316-317.

¹²³³ Delos XXVII, 314, E 37.

¹²³⁴ Jöhrens 1999a, 81, no. 213; Cankardeş-Şenol 2000, 327, no. 87.

Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2,9 cm
Yönetici: Peisistratos	
Üretici	: -
Ay Adı	: Panamos
Sembol	: Gül, merkezde
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 160 (Period IVa)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Gül

[Ἐπὶ Π]εισίστρατου Παν[άμου]

Merkezinde Rhodos gülünün sembol olarak kullanıldığı yuvarlak formlu mühürde yönetici Peisistratos'un ismi Panamos ay adı ile birlikte içe dönük olarak yazılmıştır. Bkz: Rh.68.

Kat. No	: Rh.70
Kazı Env. No	: PTR'93 - 165
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik, Likya Lahdi, A3 (-30 / -150 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Eşkenar Dörtgen
Mühür Ölçüleri	: 5 x 3,3 cm
Yönetici	: Pythodoros
Üretici	: -
Ay Adı	: Artamitios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 150 (Period IVb)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ἐπὶ

Πυθόδ[ωρο]ου

[Ἀρταμί]τιου

Eşkenar dörtgen formundaki mühürde Artamitios ay adı ile birlikte yönetici Pythodoros'un ismi genitif halde üç satırda yazılmıştır. Mühürlerine Pergamon depositi¹²³⁵ ve Kartaca'da rastlanılmasından dolayı Period IV içine tarihlendirilen Pythodoros¹²³⁶, G. Finkielsztejn tarafından yapılan çalışma ile İ.Ö. ca. 150 yıllarına tarihlendirilir¹²³⁷. Üretici

¹²³⁵ Börker – Burow 1998, 98, no. 323-324.

¹²³⁶ Delos XXVII, 305, E 13.

¹²³⁷ Finkielsztejn 2001, 193, Tablo 20.

Bromios'un amphorasında¹²³⁸ ismine rastlanan ve söz konusu üreticiyi tarihleyen yöneticilerden biri olan Pythodoros'un üretici Hippokrates¹²³⁹, Imas¹²⁴⁰ ve Theumnastos¹²⁴¹ ile de ilişkisi olduğu bilinir. Farklı kalıplardan elde edilmiş mühürleri birçok merkezde bulunmuştur¹²⁴². Eşkenar dörtgen formlu bu mühür, yine aynı formda mühürler basan üretici Theumnastos'un (Rh.199) bir amphorasına ait olmalıdır.

Kat. No	: Rh.71
Kazı Env. No	: PTR'10 - 479
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 31, Ta: 11.974/11.777
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,7 x 1,6 cm
Yönetici	: Pythodoros
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 150 (Period IVb)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

ΠΥΘΟΔΩΡΟΣ

'Επι edatının kullanılmadığı mühürde yönetici Pythodoros'un ismi genitif halde tek satırda yazılmıştır. Yönetici için bkz: Rh.70.

Kat. No	: Rh.72
Kazı Env. No	: PTR'10 - 455
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 29, K. 125/10, Ta. 10.280/9.882
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,2 x 2 cm
Yönetici	: Sosikles
Üretici	: -
Ay Adı	: Panamos
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 160-153 (Period IVa)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow

¹²³⁸ Börker 1974, 43, no. 34-35.

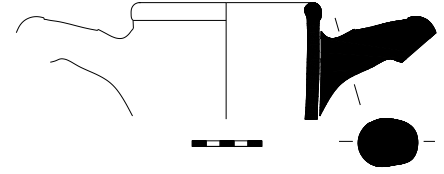
¹²³⁹ Nicolaou 2005, 435, no. 132.

¹²⁴⁰ Finkielsztejn 2001, 130, Tablo 8; Nicolaou 2005, 436, no. 133.

¹²⁴¹ Buzoianu 1980, 123; Zeitoun – Christophi – Empereur 1998, 374, Fig. 1-2 a-b.

¹²⁴² Pridik 1896, 135, no. 62-63; Macalister 1912, 361, no. 405; Porro 1916, 120, no. 170; Pridik 1917, 17, no. 341; Grace 1950, 142, no. 45; Canarache 1957, 234, no. 526-527; Delos XXVII, 305, E 13; Sztetyllo 1975, 190, no. 108; Calvet 1982, 32-33, no. 86; Avram 1988, 311, no. 123; Jöhrens 2001, 400, no. 109; Ariel 2005, 184, no. 10; Kawanishi – Suto 2005, 67-68, no. 82-84; Nicolaou 2005, 107-108, no. 246.

Astar Rengi : 10 YR 8/3 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : Deshayes 1963, Lev. 68, no. 1; Jöhrens 2001, 402, no. 115.
 Kalıp : RE-ΣΩΣΙΚΛΗΣ-ΠΑΝΑΜΟΣ-005
 Yazıt :

Ἐπὶ Σωσι-
 κλεῦς
 Πανάμου

Panamos ay adı ile birlikte üç satırda yazılmış olan mühürde yönetici Sosikles'in ismi okunmaktadır. Aynı isimle anılan biri yönetici, diğeri de üretici olmak üzere iki Sosikles bulunur. Pergamon¹²⁴³ ve Kartaca¹²⁴⁴ gibi iyi tarihli kontekstlerde mühürleri ele geçen yönetici, V. Grace tarafından Period IV içine yerleştirilmiştir¹²⁴⁵. Yöneticinin, Onasioikos¹²⁴⁶, Aristokles II¹²⁴⁷ ve Antimakhos¹²⁴⁸ gibi üreticilerin amphoralarında ismine rastlanılmıştır. Bu eşleşmelere ek olarak, Palaipaphos Müzesi'nde bulunan tam bir amphora yardımıyla da, üretici Polyksenos ile olan ilişkisi ortaya çıkmıştır¹²⁴⁹. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış mühürleri Tanais¹²⁵⁰, Ktima¹²⁵¹ ve Aleksandria'da bulunan¹²⁵² yönetici Sosikles'in farklı kalıplardan elde edilmiş mühürleri Pergamon¹²⁵³, Atina¹²⁵⁴, Delos¹²⁵⁵, Argos¹²⁵⁶, Pella¹²⁵⁷, Tarsus¹²⁵⁸, Iasos¹²⁵⁹, Salamis¹²⁶⁰, Jerusalem¹²⁶¹, Gindaros¹²⁶², Tell Atrib¹²⁶³, Tel Anafa¹²⁶⁴,

¹²⁴³ Börker – Burow 1998, 99, no. 348-349.

¹²⁴⁴ Delattre 1912, 64, no. 35.

¹²⁴⁵ Grace 1952, 530.

¹²⁴⁶ Hall 1885, 393, no. 5067; Börker 1974, 37, no. 10.

¹²⁴⁷ Nicolaou 2005, 111-112, 257.

¹²⁴⁸ Jöhrens 1999a, 65, no. 168.

¹²⁴⁹ Nicolaou 2005, 111-112, 257.

¹²⁵⁰ Jöhrens 2001, 402, no. 115.

¹²⁵¹ Deshayes 1963, Lev. 68, no. 1.

¹²⁵² http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_pon/affiche_F.php (Matrix: RE-ΣΩΣΙΚΛΗΣ-ΠΑΝΑΜΟΣ-005) Alex. Env. No. ABC 0213.34 (MGR P. 20115).

¹²⁵³ AvP XIV, 141, Lev. 30, K 260.

¹²⁵⁴ Pridik 1896, 136, no. 68. Atina Agorası'ndan yayınlanmamış bir mührü için bkz: Fraser – Matthews 1987, 421.

¹²⁵⁵ Grace 1952, 530.

¹²⁵⁶ Lenger 1955, 488, no. 4.

¹²⁵⁷ Akamatis 2000, 75, P49.

¹²⁵⁸ Grace 1950, 142, no. 46.

¹²⁵⁹ Levi 1967, 557, no. 30

¹²⁶⁰ Calvet 1978, 227, no. 40.

¹²⁶¹ Ariel 1990, 65, S 321; Ariel 2000a, 271, no. 13.

¹²⁶² Kramer 2004, 92, AS 28.

¹²⁶³ Sztetyło 2000, 86-87, no. 42.

¹²⁶⁴ Ariel – Finkielsztejn 1994, 215, SAH 80.

Aleksandria¹²⁶⁵, Histria¹²⁶⁶ ve Falerii Novi¹²⁶⁷ gibi birçok merkezde ve kuzey Karadeniz'de¹²⁶⁸ ele geçmiştir.

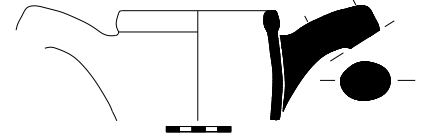
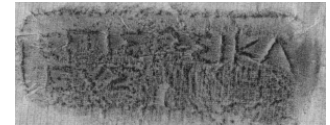
Kat. No	: Rh.73
Kazı Env. No	: PTR'09 - 254
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 08/09, K. 106/09, Ta: 10.452/10.207
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,5 x 1,7 cm
Yönetici	: Sosikles
Üretici	: -
Ay Adı	: Theudaisios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 160-153 (Period IVa)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ἐπὶ Σωσ[ικλ]-
εὔ[ς]
Θευδ[αίσι]ου

Theudaisios ay adı ile birlikte üç satırda yazılmış olan mühürde yönetici Sosikles'in ismi genitif halde okunur. Yönetici için bkz: Rh.72.

Kat. No	: Rh.74
Kazı Env. No	: PTR'95 - 098
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis, güney kireç ocağı (-250 / -260 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,9 x 1,4 cm
Yönetici	: Sosikles
Üretici	: -
Ay Adı	: Thesmophorios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 160-153 (Period IVa)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Kramer 2004, 92, Lev. 31, AS 28.
Yazıt	:

Ἐπὶ Σωσικλ-

¹²⁶⁵ Cankardeş-Şenol 2000, 123-124, no. 17.

¹²⁶⁶ Canarache 1957, 252, no. 596.

¹²⁶⁷ Bevilacqua 1994, 472-473, no. 7.

¹²⁶⁸ Pridik 1917, 18, no. 359-360

εὐς
[Θεσμοφορίου]

Mühürde yönetici Sosikles'in ismi genitif halde yazılmıştır. Okunamayan ay adı Aleksandria¹²⁶⁹ ve Gindaros'da¹²⁷⁰ aynı kalıptan basılmış mühürler aracılığıyla Thesmophorios olarak tamamlanmıştır. Yönetici hakkında bkz: Rh.72.

5.1.1.5. Period V (İ.Ö. ca. 145 – ca. 108)

Kat. No	: Rh.75
Kazı Env. No	: PTR'10 - 353
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 19, K. 45/10, Ta. 11.884/11.554
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 3,3 cm
Yönetici	: Aleksiadadas
Üretici	: -
Ay Adı	: Artamitios
Sembol	: Gül, merkez
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 145-133 (Period Va)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

[Ἐπὶ Ἀ]λεξιάδαζ Ἀρταμίτι[ου]
Gül

Yönetici Aleksiadadas'ın ismi Artamitios ay adı ile birlikte görülmektedir. Period V içine yerleştirilen yöneticinin¹²⁷¹ mühürleri Pergamon depozitinde ele geçmiştir¹²⁷². Üretici Bromios¹²⁷³, Diokleia¹²⁷⁴, Drakontidas¹²⁷⁵ ve Midas'ın¹²⁷⁶ amphoralarında yöneticinin adına rastlanılır. Farklı kalıplardan basılmış mühürleri çeşitli merkezlerde ele geçmiştir¹²⁷⁷.

Kat. No	: Rh.76
Kazı Env. No	: PTR'94 - 066
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Hurmalık Hamamı, yüzey

¹²⁶⁹ Verdiği sözlü bilgidten dolayı Doç Dr. Gonca Cankardeş-Şenol'a teşekkür ederim.

¹²⁷⁰ Kramer 2004, 92, Lev. 31, AS 28.

¹²⁷¹ Finkielsztejn 2001, 195, Tablo 21.

¹²⁷² Börker – Burow 1998, 81, no. 44-45.

¹²⁷³ Ariel – Finkielsztejn 1994, 199, SAH 33; Börker 1974, 44.

¹²⁷⁴ Delos XXVII, 308, E 19; Coulson et al. 1997, 49, no. 2; Nicolaou 2005, 405, no. 2.

¹²⁷⁵ Coulson et al. 1997, 49, no. 2.

¹²⁷⁶ Cankardeş-Şenol 2000, 142, no. 10.

¹²⁷⁷ Sorlin-Dorigny 1885, 48, no. 2; Pridik 1917, 3, no. 41-46; Grace 1952, 528; Canarache 1957, 239, no. 541; Sztetyło 1976, 60, no. 169; Sztetyło 1983a, 88, no. 56-57; Sztetyło 1992, 157, no. 2; Calvet 1993, 63, no. 65; Coulson et al. 1997, 49, no. 2; Cankardeş-Şenol 2000, 142, no. 10; Jöhrens 2001, 382, no. 17; Kawanishi – Suto 2005, 31, no. 4; Nicolaou 2005, 30-31, no. 39-40.

Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,5 x kırık
Yönetici	: Anaksandros
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 143-142 (Period Va)
Hamur Rengi	: 10 YR 6/4 light rellowish brown
Astar Rengi	: 2.5 Y 8/4 pale yellow
Karşılaştırma Örnekleri	: Börker – Burow 1998, 82, Lev. 23, no. 57; Le Roy 1984, 309, no. 1.
Yazıt	:

Ἐπὶ Ἀνάξ[αυ]-
δ[ρου]
[.....]

Ay adının okunamadığı mühürde yönetici Anaksandros'un ismi okunmaktadır. Mühür muhtemel ay adı ile birlikte üç satır olmalıdır. Yöneticinin, Nikosia'da ele geçen üretici Hieron'a ait bir amphorayı tarihlediği bilinmektedir¹²⁷⁸. Tell Atrib'de bulunan ve Z. Sztetyllo tarafından kesin olmamakla birlikte yöneticiye atfedilen mühürde üretici olarak Hermogenes'in ismi okunmuştur¹²⁷⁹. Bunun haricinde yönetici, üretici Linos, Bromios, Drakontidas, Aristokles ve Midas ile de ilişkilendirilmiştir¹²⁸⁰. Pergamon depozitinde¹²⁸¹ ve Atina Agorası'nda¹²⁸² mühürlerine rastlanan yöneticinin farklı kalıplardan elde edilmiş mühürleri için bkz: Girard 1887, 230; Pridik 1896, 130, no. 6; Grace 1934, 230, no. 58; Grace 1952, 528; Sztetyllo 1976, 35, no. 42; Le Roy 1975, 236, no. 2; Empereur 1977, 206, no. 13; Le Roy 1984, 309-310, no. 1; Sztetyllo 1991, 24, no. 15; Kawanishi – Suto 2005, 34-35, no. 10-11; Nicolaou 2005, 34-35, no. 48-52.

Kat. No	: Rh.77
Kazı Env. No	: PTR'10 - 495
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, Ta: 10.718/10.254
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,2 x 1,5 cm
Yönetici	: Andrias
Üretici	: -
Ay Adı	: Thesmophorios
Sembol	: -

¹²⁷⁸ Nicolaou – Empereur 1986, 525, no. 10.

¹²⁷⁹ Sztetyllo 2000, 72, no. 10.

¹²⁸⁰ Empereur 1990, 204, 208, Lev. 112; Finkielsztejn 2001, 119, 133, 136, Lev. 15.1, 2; Nicolaou 2005, 34, no. 48.

¹²⁸¹ Börker – Burow 1998, 82, no. 57.

¹²⁸² Grace 1934, 230, no. 58.

Yazıtın Biçimi	: Sigmalar retrograd
Tarih	: İ.Ö. ca. 137-136 (Period Va)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ἀνδρίας
Θεσμοφόρι(ος)

Ἐπῑ adatının kullanılmadığı mühürde Period V içinde görev yaptığı bilinen¹²⁸³ yönetici Andrias'ın ismi Thesmophorios ay adı ile birlikte iki satırda yazılmıştır. Pergamon depozitinde bulunan bir mühürde adı *hiereus* ünvanı ile birlikte görülür¹²⁸⁴. Atina Agorası'ndan yayınlanmamış bir mührü İ.Ö. 2. yüzyıl içine tarihlendirilmiştir¹²⁸⁵. Üretici Sotairos, Agathoboulos¹²⁸⁶, Eukleitos¹²⁸⁷, Timoksenos¹²⁸⁸ ve Iason¹²⁸⁹ ile ilişkili olduğu bilinen yöneticinin mühürlerine Rhodos¹²⁹⁰, Nea Paphos¹²⁹¹, Gezer¹²⁹², Aleksandria¹²⁹³ ve Akoris'de¹²⁹⁴ rastlanılır.

Kat. No	: Rh.78
Kazı Env. No	: PTR'10 - 352
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 19, K. 45/10, Ta. 11.884/11.554
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,7 x 1,4 cm
Yönetici	: Andronikos
Üretici	: -
Ay Adı	: Agrianos
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 132 (Period Vb)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Kalıp	: RE-ANΔPONIKOΣ-AΓPIANIOΣ-002
Yazıt	:

Ἐ[πῑ Ἀνδρό]νι-

¹²⁸³ Finkielsztejn 2001, 195, Tablo 21.

¹²⁸⁴ Börker – Burow 1998, 82, no. 59.

¹²⁸⁵ Fraser – Matthews 1987, 38.

¹²⁸⁶ Delos XXVII, 297, dn. 1.

¹²⁸⁷ Nicolaou 2005, 387, P 8.

¹²⁸⁸ Ariel – Finkielsztejn 1994, 219, SAH 88.

¹²⁸⁹ Nilsson 1909, 368, no. 49/4; Jöhrens 1999a, 90, no. 239; Nicolaou 2005, 430, no. 120.

¹²⁹⁰ Nilsson 1909, 368, no. 49/1-9.

¹²⁹¹ Nicolaou 2005, 36-38, no. 57-61.

¹²⁹² Macalister 1912, 353, no. 49-57.

¹²⁹³ Sztetyło 1975, 191, no. 113; Sztetyło 1990, 185, no. 62; Sztetyło 1992, 158, no. 3; Cankardeş-Şenol 2000, 144-145, no. 14-15.

¹²⁹⁴ Kawanishi – Suto 2005, 37, no. 15-16.

κου
Α[γρι]αρίου

Yönetici Andronikos ya da Androneikos'un ismi Agrianios ay adı ile birlikte görülmektedir. Pergamon'da mührüne rastlanan yöneticinin¹²⁹⁵, üretici Lysion ile ilişkisi olduğu bilinmekte¹²⁹⁶ ve üretici Euphranor II ile ilişkisi olduğu düşünülmektedir¹²⁹⁷. Kıbrıs Nea-Paphos'da bir mezarda bulunan üretici Diodotos II'ye ait bir amphora üzerinde yöneticinin adı okunmuştur¹²⁹⁸. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mühür Aleksandria'de ele geçmiştir¹²⁹⁹. Yöneticiye ait farklı kalıplardan basılmış mühürler birçok merkezde ele bulunur¹³⁰⁰.

Kat. No	: Rh.79
Kazı Env. No	: PTR'10 - 507
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, Ta: 10.718/10.254
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4 x 1,5 cm
Yönetici	: Aristeidas III
Üretici	: -
Ay Adı	: Hyakinthios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 111 (Period Vc)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Kalıp	: RE-ΑΡΙΣΤΕΙΔΑΣ 03-ΥΑΚΙΝΘΙΟΣ-004
Yazıt	:

Ἐπὶ Ἑϰινθίῳ
Υα[κινθίου]

Dikdörtgen formlu mühürde Aristeidas III'ün ismi genitif halde ve Hyakinthios ay adı ile birlikte yazılmıştır. Aynı isimle anılan erken tarihli iki yönetici daha bulunur (Rh.39). G. Finkielsztejn tarafından İ.Ö. ca. 111 yılına tarihlendirilen yöneticinin¹³⁰¹, üretici Damokrates

¹²⁹⁵ Börker – Burow 1998, 53, no. 533.

¹²⁹⁶ Cankardeş-Şenol 2000, 147, dn. 407.

¹²⁹⁷ Ariel – Finkielsztejn 1994, 191, SAH 8; Jöhrens 1999a, 89, no. 238.

¹²⁹⁸ Barker 2004, 80, no. 6.

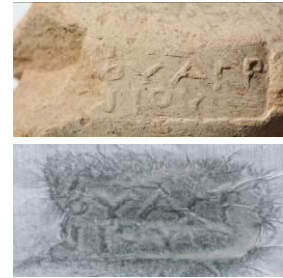
¹²⁹⁹ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ-ΑΓΡΙΑΝΙΟΣ-002) Alex. Env. No. ABC 0050.01 (17.02.2011).

¹³⁰⁰ Nilsson 1909, 369-370, no. 52/1-10; Macalister 1912, 353, no. 58-67; Grace 1950, 142, no. 41; Grace 1952, 529; Calvet 1972, 37, no. 78; Sztetyło 1976, 54, no. 142; Sztetyło 1992, 158, no. 4; Coulson et al. 1997, 49, no. 3-4; Cankardeş-Şenol 2000, 147, no. 19; Finkielsztejn 2000, 147, CRh 27. Yayınlanmamış Atina Agorası buluntudu için bkz: Fraser – Matthews 1987, 40.

¹³⁰¹ Finkielsztejn 2001, 195, Tablo 21.

I¹³⁰² ve Philostephanos II¹³⁰³ ile ilişkisi olduğu bilinmektedir. Benaki Koleksiyonu'nda bulunan yöneticinin isminin okunduğu bir mühür Patara örneği ile aynı kalıptan basılmıştır¹³⁰⁴. Farklı kalıplardan elde edilmiş mühürleri için bkz: Canarache 1957, 240, no. 547; Grace 1952, 528; Sztetyłło 1983a, 76, no. 28; Jöhrens 1999a, 84, no. 222; Cankardeş-Şenol 2000, 156, no. 34; Akamatis 2000, 57-58, P16-18; Kramer 2004, 89, AS 5-6.

Kat. No	: Rh.80
Kazı Env. No	: PTR'93 - 133
Buluntu Yeri ve Seviyesi	:
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Tepecik Akropolis, Likya lahdi (-30 / -50 cm)
Mühür Ölçüleri	: 2,6 (kırık) x 1,1 cm
Yönetici	: Aristogeitos
Üretici	: -
Ay Adı	: Agrianios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 142/141-137/136 (Period Va)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Kalıp	: RE-APISTOΓEITOC-AΓPIANIOC-004
Yazıt	:

[Ἐπὶ Ἀρ]ιστο[γο]-
[γεῖτ]ου Ἀγρ-
[α]νίου

Mührün üzerindeki ismi, Aleksandria Benaki Koleksiyonu'ndaki verilerle yönetici Aristogeitos olarak restore etmek mümkündür¹³⁰⁵. Yönetici, G. Finkielsztein tarafından yapılan çalışma ile Period Va içine İ.Ö. ca. 142/141-137/136 tarihine verilmiştir¹³⁰⁶. Tarihlendirdiği üreticiler arasında Period IV ve V içinde faal olduğu bilinen Nikias¹³⁰⁷ ve Dorotheos¹³⁰⁸ yer alır. Aleksandria'da Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mühür bulunur¹³⁰⁹. Atina Agorası'nda yayınlanmamış bir mührü İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenmiştir¹³¹⁰.

¹³⁰² Lawall 2007, 46, AH 39.

¹³⁰³ Aleksandria'de bulunan yöneticiye ait bir mühür ile üretici Philostephanos II'nin mühürlerinde görülen ortak özelliklerden dolayı eşleşme yapılmıştır. Cankardeş-Şenol 2000, 156, no. 34.

¹³⁰⁴ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-APISTEIDAAΣ 03-ΥAKINΘIOC-004) Alex. Env. No. ABC 0069.32 (17.02.2011).

¹³⁰⁵ Aleksandria Amphora Araştırmaları Merkezi'nde (CEAA), Doç. Dr. Gonca Cankardeş-Şenol ile yaptığım çalışma sonucunda bu bilgiye ulaşılmıştır.

¹³⁰⁶ Finkielsztein 2001, 195, Tablo 21.

¹³⁰⁷ Bevilacqua 1994, 465-466, no. 1.

¹³⁰⁸ Gentili 1958, 36, no. 17.

¹³⁰⁹ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-APISTOΓEITOC-AΓPIANIOC-004) Alex. Env. No. MGR P.16331 (17.02.2011).

¹³¹⁰ Fraser – Matthews 1987, 66.

Yöneticiye ait farklı kalıplardan basılmış mühürler farklı merkezlerde ve müze koleksiyonunda bulunur¹³¹¹.

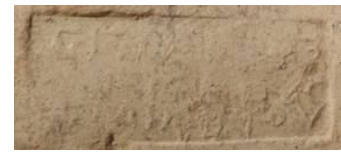
Kat. No	: Rh.81
Kazı Env. No	: PTR'10 - 469
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 29, K. 114/10, Ta: 10.689/10.529
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,7 x 1,7 cm
Yönetici	: Aristogeitos
Üretici	: -
Ay Adı	: Agrianios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 142/141-137/136 (Period Va)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Boeckhio – Franzius 1853, 569, no. 5377e.
Kalıp	: RE-ΑΡΙΣΤΟΓΕΙΤΟΣ-ΑΓΡΙΑΝΙΟΣ-001
Yazıt	:

Ἐπὶ Ἀγρίανο-
γεί[τ]ου
Ἀγριανίου

Aristogeitos'un ismi iki satırda ve Agrianios ay adı ile birlikte yazılmıştır. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mühür Aleksandria Benaki Koleksiyonu'nda bulunmaktadır¹³¹².
Yönetici hakkında bkz: Rh.80.

Kat. No	: Rh.82
Kazı Env. No	: PTR'91 - 042
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis, Depo (B)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,1 x 2,1 cm
Yönetici	: Aristogenes
Üretici	: -
Ay Adı	: Sminthios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal, ikinci sigma hilal formunda, üçüncü sigma retrograd zeta gibi yapılmıştır
Tarih	: İ.Ö. ca. 129 (Period Vb)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Kalıp	: RE-ΑΡΙΣΤΟΓΕΝΗΣ-ΕΜΙΝΘΙΟΣ-004

¹³¹¹ Gentili 1958, 47, no. 54; Sztetyłło 1976, 60-61, no. 170-172; Kawanishi – Suto 2005, 39-40, no. 19-22; Nicolaou 2005, 45-46, no. 79-81.

¹³¹² http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-ΑΡΙΣΤΟΓΕΙΤΟΣ-ΑΓΡΙΑΝΙΟΣ-001) Alex. Env. No. ABC 0071.17 (08.04.2012).

Yazıt :

Ἐπὶ [Ἀρισ]το-
[γέν]ευσ
Σμινθίου

Aristogenes'in ismi Sminthios ay adı ile birlikte genetik halde üç satırda yazılmıştır. Pergamon'da mühürlerine rastlanan yönetici, G. Finkielsztein tarafından yapılan çalışma ile İ.Ö. ca. 129 yılına tarihlendirilir¹³¹³. Üretici Midas¹³¹⁴ ve Agathoboulos¹³¹⁵ ile ilişkisi olduğu bilinmektedir. Benaki Koleksiyonu'nda elli farklı kalıbı belirlenen yöneticinin Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mührü yine bu koleksiyonda bulunur¹³¹⁶. Farklı kalıplardan elde edilmiş mühürleri Rhodos¹³¹⁷, Delos¹³¹⁸, Pella¹³¹⁹, Iasos¹³²⁰, Nea Paphos¹³²¹, Gezer¹³²², Aleksandria¹³²³ ve Kallatis'de¹³²⁴ ele geçmiştir.

Kat. No : Rh.83
Kazı Env. No : PTR'10 - 487
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 33, K. 151/10, Ta: 10.718/10.254
Kökene : Rhodos
Mühür Formu : Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri : 4,6 x 1,8 cm
Yönetici : Arkhembrotos I
Üretici : -
Ay Adı : Dalios
Sembol : -
Yazıtın Biçimi : Kısaltma, mü eksik yazılmış
Tarih : İ.Ö. ca. 134-133 (Period Va)
Hamur Rengi : 5 YR 5/6 reddish yellow
Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri : Cankardeş-Şenol 2000, 164, no. 47.
Kalıp : RE-APXEMBROTOS 01-ΔΑΛΙΟΣ-002
Yazıt :

Ἐπὶ Ἀρχέ(μ)βροτ(ου)
Δαλίου

¹³¹³ Finkielsztein 2001, 195, Tablo 21.

¹³¹⁴ Grace 1934, 219; Jöhrens 1999a, 90, no. 241; Cankardeş-Şenol 1996, 44, no. 11.

¹³¹⁵ Nilsson 1909, 350, no. 6/1, 384, no. 98/2.

¹³¹⁶ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-ΑΡΙΣΤΟΓΕΝΗΣ-ΣΜΙΝΘΙΟΣ-004) Alex. Env. No. ABC 0072.18 (17.02.2011).

¹³¹⁷ Paris 1914, 304, XVI.

¹³¹⁸ Grace 1952, 528.

¹³¹⁹ Akamatis 2000, 83, P70.

¹³²⁰ Levi 1967, 549, no. 6.

¹³²¹ Nicolaou 2005, 46-47, no. 82-84.

¹³²² Macalister 1912, 354, no. 90-91.

¹³²³ Sztetyłło 1975, 192, no. 118; Sztetyłło 1978, 285, no. 48; Cankardeş-Şenol 2000, 158, no. 37.

¹³²⁴ Buzoianu 1979, 90, no. 32.

Mühürde yönetici Arkhembrotos'un ismi genitif halde ve Dalios ay adı ile birlikte iki satırda görülmektedir. İsmindeki eksik yazılmış *mi* harfinin yanı sıra ismi kısaltılmıştır. Yönetici, G. Finkielsztejn tarafından İ.Ö. ca. 134-133 yıllarına tarihlendirilir¹³²⁵. Aynı isimle anılan ve Period VI içine yerleştirilen bir yönetici daha bulunur (Rh.100). Arkhembrotos I, üretici Agathoboulos¹³²⁶,un mühürlerini (Rh.203) tarihlendiren yöneticiler arasındadır. Kıbrıs'da bulunan bir örnekte yöneticinin adı üretici Drakontidas'ın amphorasının üzerinde¹³²⁷, Marion'da bir mezerda bulunan amphorada da üretici Midas'ın amphorasının üzerinde görülür¹³²⁸. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mühür Aleksandria'de ele geçmiştir¹³²⁹. Farklı kalıptan basılmış mühürler için bkz: Macalister 1912, 354-355; 114-133; Gramatopol – Bordea 1968, 57, no. 45; Sztetyłło 1978, 286, no. 49; Coja 1986, 443, no. 148; Nicolaou 2005, 54-55, no. 103-105.

Kat. No	: Rh.84
Kazı Env. No	: PTR'10 - 394
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 19, K.47/10, Ta. 11.554/11.165
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,7 x 1,6 cm
Yönetici	: Arkhembrotos I
Üretici	: -
Ay Adı	: Dalios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 134-133 (Period Va)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Sztetyłło 1990, 193, no. 93.
Kalıp	: RE-APXEMBROTOS 01-ΔΑΛΙΟΣ-004
Yazıt	:

Ἐπὶ Ἀρχέμβ[ροτ]-
ου
[Δ]α[λ]ίου

Ay isminin okunamadığı mühürde yönetici Arkhembrotos I'in ismi genitif halde tek satırda yazılmıştır. Aynı kalıptan basılmış mühürler Aleksandria¹³³⁰ ve Benaki Koleksiyonu'nda¹³³¹ bulunur. Yönetici hakkında bkz: Rh.83.

¹³²⁵ Finkielsztejn 2001, 195, Tablo 21.

¹³²⁶ Jöhrens 1999a,92, no. 246.

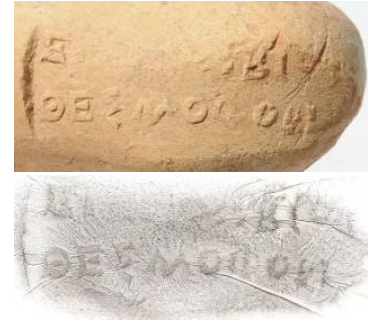
¹³²⁷ Hall 1885, 391, no. 5046; Nicolaou 2005, 407, no. 10.

¹³²⁸ Nicolaou 2005, 386, P 6-7.

¹³²⁹ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-APXEMBROTOS 01-ΔΑΛΙΟΣ-002) Alex. Env. No. ABC 0093.10 (17.02.2011); Cankardeş-Şenol 2000, 164, no. 47.

¹³³⁰ Sztetyłło 1990, 193, no. 93.

Kat. No	: Rh.85
Kazı Env. No	: PTR'10 - 458
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 36, K. 11/10, Ta. 10.319/10.186
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,4 x 1,8 cm
Yönetici	: Arkhibios
Üretici	: -
Ay Adı	: Thesmophorios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 115 (Period Vc)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Kalıp	: RE-APXIBIOS-ΘΕΣΜΟΦΟΡΙΟΣ-003
Yazıt	:

Ἐπ[ὶ Ἀρ]χιβίου
Θεσμοφορί
[ου]

Arkhibios'un ismi Thesmophorios ay adı ile birlikte görülmektedir. Period V içinde görev yaptığı bilinen yöneticinin¹³³², Philostephanos II¹³³³, Menestratos¹³³⁴ ve Sotairos¹³³⁵ gibi üreticileri tarihlendirdiği bilinir. Alba Fucens'de yöneticiye ait bit mühür İ.Ö. 2. yüzyıl sonlarına tarihlenen tabakada ele geçmiştir¹³³⁶. Arkhibios'un Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mührü Aleksandria'da bulunmuştur¹³³⁷. Farklı kalıplardan basılmış mühürleri için bkz: Paris 1914, 306-307, no. XXI; Cankardeş-Şenol 2000, 75, no 6; Jöhrens 2001, 385, no. 31; Nicolaou 2005, 55-56, no. 107-108.

Kat. No	: Rh.86
Kazı Env. No	: PTR'09 - 291
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 08/09, K. 108/09, Ta: 10.418/10.137
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,1 x 1,9 cm
Yönetici	: Astymedes II
Üretici	: -
Ay Adı	: Sminthios

¹³³¹ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-APXEMBPOΤΟΣ 01-ΔΑΛΙΟΣ-004) Alex. Env. No. CEALEX DI 0528 (17.02.2011).

¹³³² Finkielsztejn 2001, 195, Tablo 21.

¹³³³ Delos XXVII, 312, 313, E 33.

¹³³⁴ Delos XXVII, 296.

¹³³⁵ Ariel – Finkielsztejn 1994, 198, SAH 28.

¹³³⁶ Diez 1980, 12-13, Tag. 17.

¹³³⁷ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-APXIBIOS-ΘΕΣΜΟΦΟΡΙΟΣ-003) Alex. Env. No. MGR 039.09 (08.04.2012).

Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 144 (Period Va)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Sztetyłło 2000, 76-77, no. 20.
Kalıp	: RE-AΣΤΥΜΗΔΗΣ 02-ΣΜΙΝΘΙΟΣ-005
Yazıt	:

Ε[πι Ἀσ]τυ-
μή[δ]ευσ
[Σμινθίου]

Ay adının tam görülemediği mühürde yönetici Astymedes II'nin ismi iki satırda görülmektedir. Aleksandria¹³³⁸ ve Tell Atrib'de¹³³⁹ aynı kalıptan basılmış mühürler üzerinde Sminthios ay adının okunmasından hareketle, okunamayan ay adını bu şekilde tamamlamak mümkündür. Aynı isimle anılan ve Period IIc ve Va içine tarihlenen iki homonym daha bulunur¹³⁴⁰. Nikosia Müzesi'nde bulunan ve üretici Hieron ile Eukleitos'a ait amphoralar üzerinde Astymedes II'nin ismine rastlanılmış¹³⁴¹ ve bu üreticilerle ilişkilendirilmiştir. Bununla birlikte Kıbrıs'da, Kastros limanında bulunan üretici Agathoboulos'un amphorasında da yöneticinin ismi okunmuştur¹³⁴². Yöneticinin isminin okunduğu mühürler Lindos¹³⁴³, Pergamon¹³⁴⁴, Histria¹³⁴⁵, Nea Paphos¹³⁴⁶, Delos¹³⁴⁷, Gezer¹³⁴⁸, Aleksandria¹³⁴⁹, Crocodilopolis-Arsinoé¹³⁵⁰, Akoris¹³⁵¹, Tell Atrib¹³⁵², Hama¹³⁵³ ve yukarı Galilee¹³⁵⁴ gibi merkezlerde bulunmuştur. Yöneticiye ait farklı kalıplardan basılmış mühürler için bkz: Pridik 1917, 7, no. 113-116; Gentili 1958, 53, no. 69; Nachtergaele 1978, 48-51, no. 20; Jöhrens 2001, 386, no. 36.

¹³³⁸ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-AΣΤΥΜΗΔΗΣ 02-ΣΜΙΝΘΙΟΣ-005) Alex. Env. No. ABC 0110.41 (11.04.2011).

¹³³⁹ Sztetyłło 2000, 76-77, no. 20.

¹³⁴⁰ G. Finkielsztejn tarafından yapılan çalışmada (Finkielsztejn 2001) Astymedes III ile ilgili bilgi bulunmamasına karşın, Aleksandria'deki çalışmalarda Astymedes III isimli bir homonym tespit edilmiş ve mühürleri ayrı bir grup olarak ele alınmıştır. Verdiği sözlü bilgi için Doç. Dr. Gonca Cankardeş-Şenol'a teşekkür ederim. Mühürler için bkz: http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php. Alex. Env. No: ALEX ABC 0105.11 (MGR P. 31857); KF155/1000155; CEALEX F 024.

¹³⁴¹ Nicolaou – Empereur 1986, 525-526, no. 9, 11; Jöhrens 2001, 376, Fig. 6, no. 2; Empereur – Guimier-Sorbets 1986, 130, Fig. 2, no. 100215-100216.

¹³⁴² Nicolaou 2005, 280, no. 52.

¹³⁴³ Nilsson 1909, 403, no. 141, 1-18.

¹³⁴⁴ Börker – Burow 1998, 86, no. 130 (Badramios).

¹³⁴⁵ Canarache 1957, 243, no. 557.

¹³⁴⁶ Sztetyłło 1976, 40-41, no. 71-74; Nicolaou 2005, 59-60, no. 117-119.

¹³⁴⁷ Grace 1952, 529.

¹³⁴⁸ Macalister 1912, 355, no. 146.

¹³⁴⁹ Sztetyłło 1975, 194, no. 124; Cankardeş-Şenol 2000, 293, no. 29.

¹³⁵⁰ Empereur 1977, 210, no. 25-26.

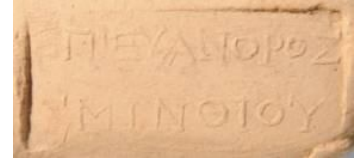
¹³⁵¹ Kawanishi – Suto 2005, 44-45, no. 32-34.

¹³⁵² Sztetyłło 2000, 76-77, no. 20.

¹³⁵³ Hama III/2, 52, no. 217 (Dalios).

¹³⁵⁴ Ariel 2001, 157, no. 9.

Kat. No	: Rh.87
Kazı Env. No	: PTR'09 - 315
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 13/09, K. 96/09
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,3 x 1,7 cm
Yönetici	: Euanor
Üretici	: -
Ay Adı	: Sminthios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 119 (Period Vc)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 8/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Kalıp	: RE-EYANQP-ΣMINΘΙΟΣ-003
Yazıt	:

Ἐπὶ Εὐάνωρος
Σμινθείου

Yönetici Euanor'un ismi Sminthios ay adı ile birlikte genitif halde ve iki satırda yazılmıştır. Pergamon'da mühürlerine rastlanılan yöneticinin¹³⁵⁵, üretici Menestratos'a ait bir amphorayı tarihlediği bilinmektedir¹³⁵⁶. İlişkilendirildiği üreticiler arasında Aphrodisios¹³⁵⁷, Atos ve Hieron'da bulunur¹³⁵⁸. Benaki Koleksiyonu'nda Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış mührü bulunan yöneticinin¹³⁵⁹ farklı kalıplardan basılmış mühürleri birçok yerleşimde bulunmuştur¹³⁶⁰.

Kat. No	: Rh.88
Kazı Env. No	: PTR'10 - 510
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 31, K. 148/10, Ta: 12.608
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,8 x kırık
Yönetici	: Euanor
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 119 (Period Vc)

¹³⁵⁵ Börker – Burow 1998, 89, no. 194.

¹³⁵⁶ Cankardeş-Şenol 2000, 79, no. 12.

¹³⁵⁷ Nicolaou 2005, 427-428, no. 113.

¹³⁵⁸ Jöhrens 1999a, 85, 87, no. 226, 230.

¹³⁵⁹ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-EYANQP-ΣMINΘΙΟΣ-003) Alex. Env. No. ABC 0121.21 (MGR P. 25328) (17.02.2011).

¹³⁶⁰ Paris 1914, 309, XLI; Picard 1916, 358; Grace 1952, 529; Empereur 1977, 215, no. 44; Sztetyllo 1978, 289, no. 55; Diez 1980, 18, Tag. 25; Sztetyllo 1991, 38, no. 42; Cankardeş-Şenol 2000, 79, no. 12; Cankardeş-Şenol 2003, 222, no. 28; Nicolaou 2005, 66-67, no. 136-137; Lawall et al. 2010, 401, Lev. 286, L-328.

Hamur Rengi : 5 YR 7/4 pink
 Astar Rengi : 10 YR 7/4 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[E]πι Εὐά-
 νοροϋ

Ay adının kullanılmadığı mühürde yönetici Euanor'un ismi genitif halde ve iki satırda yazılmıştır. Yönetici hakkında bkz: Rh.87.

Kat. No : Rh.89
 Kazı Env. No : PTR'08 - 230
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 01, K. 18/19, Ta: 11.300
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : Kırık
 Yönetici : Leontidas
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : Gül, merkezde
 Yazıtın Biçimi : Normal, dışa dönük
 Tarih : İ.Ö. ca. 127 (Period Vb)
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

Ἐπι Λεοντίδ[α]
 Gül

Yönetici Leontidas'ın adı genitif halde görülmektedir. Ay adının okunamadığı mühürde, ortada sembol olarak Rhodos gülü kullanılmış ve yöneticinin ismi dışa doğru yazılmıştır. *Helios* başını sembol olarak kullandığı yuvarlak formlu mühürlerinin yanı sıra¹³⁶¹, dikdörtgen formlu mühürleri de bulunan yönetici, Klenostratos, Timodikos ve Polyaratos gibi üreticilerle ilişkilendirilir¹³⁶². Farklı kalıplardan elde edilmiş mühürleri birçok yerleşimde ele geçmiştir¹³⁶³.

Kat. No : Rh.90
 Kazı Env. No : PTR'95 - 015
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Hurmalık Hamamı, caldarium
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : Sağ kırık x 1,7 cm

¹³⁶¹ Jöhrens 2001, 395, no. 83.

¹³⁶² Akamatis 2000, 87, P80.

¹³⁶³ Pridik 1917, 13, no. 251; Grace 1952, 529; Kent 1953, 130, no. 5; Gramatopol – Bordea 1970, 263, no. 1143; Levi 1967, 553, no. 22; Jöhrens 2001, 395, no. 84.

Yönetici	: Lapheides ve ya Astymedes II
Üretici	: -
Ay Adı	: Sminthios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period V
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 6/1 gray
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ἐπ[ὶ Λαφείδ]- ya da Ἐπ[ὶ Αστυμῆ]-
 δ[ευσ] δ[ευσ]
 Σ[μινθίου] Σ[μινθίου]

Sminthios ay adının tamamlanabildiği, büyük bir bölümü kırık ve eksik olan dikdörtgen formlu mührün tamamlanmasında, okunabilen harfler sonucu iki olasılık görülmektedir. Bunlardan birincisi İ.Ö. ca. 2. yüzyılın ikinci yarısının başlarına tarihlenen Lapheides'tir. Diğeri ise İ.Ö. ca. 144 yıllarına tarihlenen Astymedes II'dir. Adı geçen her iki yönetici de Period V içine tarihlenir¹³⁶⁴.

Kat. No	: Rh.91
Kazı Env. No	: PTR'10 - 502
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, Sondaj 33, Ta: 10.718/10.254
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,9 x 1,5 cm
Yönetici	: Nikasagoras II
Üretici	: -
Ay Adı	: Dalios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 131 (Period Va)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ἐπὶ Νικα[σαγόρα]
 Δαλίου

Yönetici Nikasagoras II'nin ismi Dalios ay adı ile birlikte iki satırda görülmektedir. Period V içinde yönetimde olan yöneticinin Salamis'de bulunan bir mühründe isminin başında *hieros* ünvanı yazılmıştır¹³⁶⁵. Nea Paphos'da, üretici Drakontidas'ın amhorasında ismi okunan

¹³⁶⁴ Finkielsztejn 2001, 195, Tablo 21.

¹³⁶⁵ Calvet 1972, 37, no. 74.

yöneticinin¹³⁶⁶, Nikosia’da üretici Euphranor I’in amphorasını tarihlendirdiği görülür¹³⁶⁷. Marissa’dan ele geçen üretici Lysion’a ait bir amphora üzerinde de yöneticinin ismi okunmuştur¹³⁶⁸. I. H. Hall tarafından üretici Hagesippos’a ait bir amphora üzerinde hatalı olarak tamamlanan yönetici adı¹³⁶⁹, V. Grace tarafından Nikasagoras olarak okunmuş ve bu ikili arasında da bir ilişkinin olduğu anlaşılmıştır¹³⁷⁰. Kartaca’da ele geçen bir örneğin ise Nikasagoras I’e mi yoksa Nikasagoras II’ye mi olduğu tam olarak anlaşılamamaktadır¹³⁷¹. Yukarıda adı geçen üreticilere ek olarak, Kıbrıs Limasol Müzesi’nde üretici Linos’un¹³⁷² ve Paphos’da üretici Lysion’un¹³⁷³ amphoralarında yöneticinin adı okunmuştur. Nikasagoras’ın isminin okunduğu mühürler farklı merkezlerde ele geçmiştir¹³⁷⁴.

Kat. No	: Rh.92
Kazı Env. No	: PTR'91 - 091
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis, TN-2 (0 / -10 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,6 x 2,2 cm
Yönetici	: Nikasagoras II
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 131 (Period Va)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Ἐπὶ Ν[ικ]α-
[σαγόρα]
[.....]

Ay adının okunamadığı mühürde yönetici Nikasagoras II’nin ismi görülür. Yönetici hakkında bkz: Rh.91.

Kat. No	: Rh.93
Kazı Env. No	: PTR'10 - 499
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, Ta: 10.718/10.254

¹³⁶⁶ Barker 2004, 80, no. 9.

¹³⁶⁷ Nicolaou – Empereur 1986, 531, no. 15.

¹³⁶⁸ Ariel – Finkielsztejn 1994, 210, SAH 65.

¹³⁶⁹ Hall 1885, 395, no. 5040.

¹³⁷⁰ Grace 1948, 146.

¹³⁷¹ Delattre 1912, 63, no. 25.

¹³⁷² Nicolaou 2005, 431, no. 121.

¹³⁷³ Nicolaou 2005, 96-97, no. 222.

¹³⁷⁴ Macalister 1912, 359-360, no. 336-361; Sztetyłło 1975, 184, no. 90; Sztetyłło 1991, 48-49, no. 65; Finkielsztejn 2000, 136, no. ARh 4; Sztetyłło 2000, 84, no. 36; Akamatis 2000, 88-89, P84-85; Jöhrens 2001, 395-396, no. 85-87.

Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 3,1 cm
Yönetici	: Nikasagoras II
Üretici	: -
Ay Adı	: Panamos Deuteros
Sembol	: Gül, merkez
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 131 (Period Va)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Gül

Ἐπ[ὶ Νικασαγό]ρα Πανάμ[ου Δευ]τέρου

Yuvarlak formlu mühürde yönetici Nikasagoras II'nin ismi Panamos Deuteros ay adı ile birlikte yazılmıştır. Yönetici için bkz: Rh.91.

Kat. No	: Rh.94
Kazı Env. No	: PTR'10 - 408
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 15, K. 76/10, Ta. 11.532/11.107
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,7 x 1,6 cm
Yönetici	: Polyaratos II
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 125 (Period Vb)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: RE-ΠΟΛΥΑΡΑΤΟΣ 02-002
Yazıt	:

Ἐπ'ιερέως

Πολύαρατου

Polyaratos II'nin ismi ay adı kullanılmaksızın iki satırda yazılmıştır. Adının başında kullanılan ἐπὶ edatı ile ἱερέως unvanının *iota* harfleri ortak kullanılarak ἐπὶ edatında kısaltma yapılmıştır. Aynı isimle anılan ve Period Ib içinde yönetimde olan bir homonym daha bulunur¹³⁷⁵. Tarihlendirdiği üreticiler arasında Damokrates I ve Timoksenos yer alan yöneticinin¹³⁷⁶, merkezinde *Helios* başının yer aldığı yuvarlak formlu mühürlerinin yanı sıra¹³⁷⁷, ay adının da yazılmış olduğu farklı kalıplardan basılmış dikdörtgen formlu mühürleri

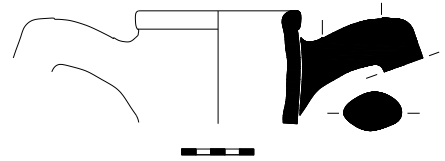
¹³⁷⁵ Finkielsztejn 2001, 188, Tablo 17.

¹³⁷⁶ Lawall 2007, 46-47, AH 39, 41.

¹³⁷⁷ Cankardeş-Şenol 1996, 41-42, no. 5.

de bilinmektedir¹³⁷⁸. Yöneticinin Atina Agorası'nda bulunmuş bir mührü İ.Ö. 2. yüzyıla verilmiştir¹³⁷⁹. Patara örneğiyle aynı kalıptan basılmış mühürleri İstanbul Arkeoloji Müzeleri¹³⁸⁰ ve Aleksandria Benaki Koleksiyonu'nda yer alır¹³⁸¹.

Kat. No	: Rh.95
Kazı Env. No	: PTR'10 - 489
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, Ta: 10.718/10.254
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,6 cm x alınamıyor
Yönetici	: Timodikos
Üretici	: -
Ay Adı	: Thesmophorios
Sembol	: Yaprak, sağ altta
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 145 (Period Va)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Finkielsztejn 2001, Lev. 23, no. 7; Kawanishi – Suto 2005, 71, no. 90.
Kalıp	: RE-TIMODAIKOS-ΘΕΣΜΟΦΟΡΙΟΣ-001
Yazıt	:

[Ἐπὶ Τιμο]δί-
κου Θεσμο- yaprak
φορίου

Sağ alt tarafta sembol olarak yaprağın kullanıldığı mühürde yönetici Timodikos'un ismi Thesmophorios ay adı ile birlikte üç satırda yazılmıştır. İ.Ö. ca. 145 yılında görev yaptığı önerilen yöneticinin¹³⁸², üretici Theumnastos¹³⁸³ ve Sosilas'ın¹³⁸⁴ amphoralarını tarihlendirdiği bilinmektedir. Aleksandria'da ele geçen ve yöneticinin adının okunduğu bir mühürde, ikinci mühür olarak üretici Hippokrates'in kullandığı *kapa* ve *alpha* harflerine rastlanması, bu ikili arasında da bir ilişkinin olabileceğine dair ihtimalleri gündeme getirmiştir¹³⁸⁵. Timodikos'un Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış mühürleri Aleksandria ve Akoris gibi farklı merkezlerde ele geçmiştir¹³⁸⁶. Yöneticiye ait farklı kalıplardan basılmış mühürler için bkz: Nilsson 1909, 488-489, no. 409/1-9; Sztetyłło 1976, 69-70, no. 211-214;

¹³⁷⁸ Ariel – Finkielsztejn 1994, 213, SAH 74; Sztetyłło 1990, 190, no. 79; Cankardeş-Şenol 2000, 121, no. 13.

¹³⁷⁹ Fraser – Matthews 1987, 376.

¹³⁸⁰ Cankardeş-Şenol 1996, 45, no. 13, Fig. 19, Lev. 11.

¹³⁸¹ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-ΠΟΛΥΑΡΑΤΟΣ 02-002) Alex. Env. No. ABC 0196.11 (MGR P. 19877) (01.10.2011).

¹³⁸² Finkielsztejn 2001, 195, Tablo 21.

¹³⁸³ Zeitoun – Christophi – Empereur 1998, 370.

¹³⁸⁴ Delos XXVII, 311, E 31; Nicolaou 2005, 431-432, no. 123.

¹³⁸⁵ Cankardeş-Şenol 2000, 88, no. 26.

¹³⁸⁶ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-TIMODAIKOS-ΘΕΣΜΟΦΟΡΙΟΣ-001) Alex. Env. No. ABC 0221.05 (MGR P. 20433) (01.10.2011); Kawanishi – Suto 2005, 71, no. 90; Finkielsztejn 2001, Lev. 23, no. 7.

Sztetyłło 1975, 205, no. 159; Empereur 1977, 229, Lev. 39, no. 88; Sztetyłło 1978, 291, no. 59; Nachtergaele 1978, 56-57, no. 23; Calvet 1982, 35, no. 94; Sztetyłło 1992, 161, no. 12; Jöhrens 1999a, 86, no. 228; Jöhrens 2001, 403, no. 122.

Kat. No	: Rh.96
Kazı Env. No	: PTR'00 - 173
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tiyatro, bosajlı duvar (-20 / -75 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,1 x 1,6 cm
Yönetici	: Timotheos
Üretici	: -
Ay Adı	: Panamos
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 128 (Period Vb)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ἐπὶ Τιμόθεου
Πανάμου

Mühürde yönetici Timotheos'un ismi Panamos ay adı ile birlikte görülmektedir. Aynı isimle anılan ve Period V içine tarihlenen bir de üretici bulunur¹³⁸⁷. Dikdörtgen ve yuvarlak formlu mühürlerinin varlığı bilinen yönetici Timotheos'un ἱερεὺς unvanı ile basılmış mühürleri de bilinmektedir¹³⁸⁸. Yönetici, Pergamon depositi ve Middle Stoa dolgusunda mühürlere rastlanmamasından dolayı Period V içine tarihlenmiştir¹³⁸⁹. Atina Agorası'nda yayınlanmamış mühürleri İ.Ö. 2. yüzyıl içlerine tarihlenen Timotheos¹³⁹⁰, G. Finkielsztejn tarafından yapılan çalışma ile de İ.Ö. ca. 128 yılına yerleştirilmiştir¹³⁹¹. Timotheos tarafından tarihlenen üreticiler arasında Timoksenos, Euphranor II¹³⁹² ve Eukleitos¹³⁹³ bulunmaktadır. Yöneticiye ait farklı kalıplardan elde edilmiş birçok mühür yapılan çalışmalarda ele geçmiştir¹³⁹⁴.

¹³⁸⁷ Cankardeş-Şenol 2000, 218, no. 140.

¹³⁸⁸ Grace 1950, 143, Fig. 116, no. 47.

¹³⁸⁹ Grace 1952, 530.

¹³⁹⁰ Fraser – Matthews 1987, 441.

¹³⁹¹ Finkielsztejn 2001, 195, Tablo 21.

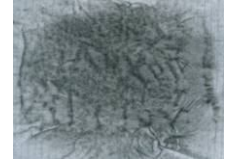
¹³⁹² Ariel – Finkielsztejn 1994, 218, SAH 86.

¹³⁹³ Jöhrens 1999a, 89, no. 237.

¹³⁹⁴ Macalister 1912, 362, no. 446-449; Sztetyłło 1978, 291, no. 60; Sztetyłło 1991, 53, no. 75; Sztetyłło 1992, 161, no. 11; Ariel – Finkielsztejn 1994, 218, SAH 86; Cankardeş-Şenol 2000, 219, no. 141; Barker 2004, 84, no. 21; Cankardeş-Şenol 2006, 46-47, no. 16; Jöhrens 2001, 403, no. 123.

5.1.1.6. Period VI (İ.Ö. ca. 107-88/86)

Kat. No	: Rh.97
Kazı Env. No	: PTR'08 - 219
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 01, Kasa 27
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: Kırık
Yönetici	: Antilokhos II
Üretici	: -
Ay Adı	: Artamitios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 107 – 88/86 (Period VI)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Kalıp	: RE-ANTIAOXOS 02-APTAMITIOS-001
Yazıt	

[Ἐπὶ Ἀντ]ίλοχου

[Ἀρτα]μιτίου

Yönetici Antilokhos II'nin ismi Artamitios ay adı ile birlikte yazılmıştır. Yönetici listelerinde yer alan ve Period VI içine yerleştirilen Antilokhos II'nin¹³⁹⁵ ἱερέυς ünvanı ile basılmış mühürleri de bilinir¹³⁹⁶. Tel Anafa¹³⁹⁷ ve yukarı Galilee'de¹³⁹⁸ farklı kalıplardan basılmış mühürleri bulunan yöneticinin, Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mührü Benaki Koleksiyonu'nda yer alır¹³⁹⁹.

Kat. No	: Rh.98
Kazı Env. No	: PTR'10 - 367
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Meclis, doğu duvar önü, yüzey
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,8 x 1,4 cm
Yönetici	: Antipatros
Üretici	: -
Ay Adı	: Artamitios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Retrograd
Tarih	: Period VI
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink

¹³⁹⁵ Grace 1953a, 122; Finkielsztejn 2001, 161, Tablo 13.

¹³⁹⁶ Pridik 1926, 309.

¹³⁹⁷ Ariel – Finkielsztejn 1994, 192, SAH 10.

¹³⁹⁸ Ariel 2001, 156, no. 4.

¹³⁹⁹ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-ANTIAOXOS 02-APTAMITIOS-001) Alex. Env. No. ACB 0061.11 (17.02.2011).

Karşılaştırma Örnekleri : -
Kalıp : RE-ANTIPATPOΣ-APTAMITIOΣ-002
Yazıt :

Ἀντιπατροῦ
Ἀρταμιτίου (retr.)

Yönetici Antipatros'un mührü retrograd olarak yazılmıştır. Antipatros, V. Grace tarafından Period V-VI içine¹⁴⁰⁰, G. Finkielsztejn tarafından da Period VI içine yerleştirilmiştir¹⁴⁰¹. Üretici Damoktares III¹⁴⁰² ve Philostephanos II¹⁴⁰³ ile ilişkisi bilinmektedir. Aleksandria Benaki Koleksiyonu'nda¹⁴⁰⁴ Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış mührü bulunan yöneticinin farklı kalıplardan basılmış mühürleri Nea Paphos'da ele geçmiştir¹⁴⁰⁵.

Kat. No : Rh.99
Kazı Env. No : PTR'10 - 403
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 19, K. 52/10, Ta. 11.165/11.008
Kökene : Rhodos
Mühür Formu : Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri : 3,8 x 1,6 cm
Yönetici : Aristoboulos
Üretici : -
Ay Adı : Agrianios
Sembol : -
Yazıtın Biçimi : Retrograd
Tarih : İ.Ö. ca. 107 – 88/86 (Period VI)
Hamur Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi : 10 YR 7/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri : Delos XXVII, 313, E 35.
Kalıp : RE-ΑΠΡΙΣΤΟΒΟΥΛΟΣ-ΑΓΡΙΑΝΙΟΣ-003
Yazıt :

Ἐ[πὶ Ἀρ]ι-
τόβουλου-
Αγριανίου (retr.)

Mühürde yönetici Aristoboulos'un ismi Agrianios ay adı ile birlikte üç satırda retrograd biçimde yazılmıştır. İlk olarak V. Grace tarafından kulp ve mühür formu nedeniyle Period VI içine yerleştirilen yöneticinin¹⁴⁰⁶, Patara örneğiyle aynı kalıptan basılmış bir mühür Delos'da

¹⁴⁰⁰ Grace 1952, 518, no. 1.

¹⁴⁰¹ Finkielsztejn 2001, 161, Tablo 13.

¹⁴⁰² Nilsson 1909, 530, no. 1 a-b.

¹⁴⁰³ Finkielsztejn 2001, 161, Tablo 13.

¹⁴⁰⁴ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-ANTIPATPOΣ-APTAMITIOΣ-002) Alex. Env. No. ABC 0384.15 (17.02.2011).

¹⁴⁰⁵ Nicolaou 2005, 39, no. 64.

¹⁴⁰⁶ Grace 1952, 528; Delos XXVII, 313-314, E 35-36; Finkielsztejn 2001, 161, Tablo 13.

bulunmuştur¹⁴⁰⁷. Yöneticinin mühürlerinin ele geçtiği diğer merkezler arasında Aleksandria¹⁴⁰⁸, Tel Anafa¹⁴⁰⁹ ve Rhodos¹⁴¹⁰ bulunur.

Kat. No	: Rh.100
Kazı Env. No	: PTR'10 - 429
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 31, K. 96/10, Ta. 11.777/11.610
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,9 x 1,7 cm
Yönetici	: Arkhembrotos II
Üretici	: -
Ay Adı	: Panamos
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period VI
Hamur Rengi	: 7.5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 2.5 Y 8/3 pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Kalıp	: RE-APXEMBROTOS 02-ΠΑΝΑΜΟΣ-003
Yazıt	:

Ἐπ[ὶ Ἀρχέ]μ-
βροτ[ου]
Πανάμου

Genitif halde yazılan yönetici Arkhembrotos II'nin ismi Panamos ay adı ile birlikte üç satırda görülmektedir. Aynı isimle anılan Period V içine tarihlenen erken bir homoyim daha bulunur (Rh.83-84). Yönetici, V. Grace tarafından Period VI içine yerleştirilmiştir¹⁴¹¹. Arkhembrotos II'nin üretici Menandros II¹⁴¹² ve Stephanos'un¹⁴¹³ amphoralarını tarihlendirdiği bilinmektedir. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mühür Aleksandria¹⁴¹⁴ ve Pergamon'da¹⁴¹⁵ bulunmuştur. Yöneticinin adının okunduğu diğer örnekler Nea Paphos¹⁴¹⁶, Delos¹⁴¹⁷ ve Tel Beersheba'da¹⁴¹⁸ ele geçmiştir. Diğer örnekler için bkz:

¹⁴⁰⁷ Delos XXVII, 313, E 35; http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-ΑΠΡΙΣΤΟΒΟΥΛΟΣ-ΑΓΡΙΑΝΙΟΣ-003) Delos TD 6838; 63 –C-1679 (09.04.2012).

¹⁴⁰⁸ Sztetyłło 2000, 72, no. 9.

¹⁴⁰⁹ Ariel – Finkielsztejn 1994, 195, SAH 20.

¹⁴¹⁰ Nilsson 1909, 381-382, no. 94/1-6.

¹⁴¹¹ Grace 1952, 329; Delos XXVII, 315, E 40.

¹⁴¹² Grace 1965, 9, Fig. 3, A. D. E; Delos XXVII, 315, E 40; Empereur – Guimier-Sorbets 1986, Fig. 2, No. 100221.

¹⁴¹³ Grace 1962, 117, no. 11.

¹⁴¹⁴ Sztetyłło 1975, 205, no. 161-162; http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-APXEMBROTOS 02-ΠΑΝΑΜΟΣ-003) Alex. Env. No. ABC 0094.14 (MGR P. 22259) (17.02.2011).

¹⁴¹⁵ Börker – Burow 1998, 85, no. 115.

¹⁴¹⁶ Sztetyłło 1991, 31, no. 29.

¹⁴¹⁷ Grace 1952, 529.

¹⁴¹⁸ Coulson et al. 1997, 51, no. 10.

Pridik 1917, 6, no. 101; Brock – Young 1949, 66, Lev. 22.3; Sztetyłło 1976, 72, no. 221; Sztetyłło 1983a, 100, no. 89; Jöhrens 1999a, 92, no. 245-246; Nicolaou 2005, 55, no. 106.

Kat. No	: Rh.101
Kazı Env. No	: PTR'98 - 182
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropol, TN-09 (-135 / -160 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,7 x 2,1 cm
Yönetici	: Autokrates II
Üretici	: -
Ay Adı	: Agrianos
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period VI-VIIa
Hamur Rengi	: 7.5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/8 yellow
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ἐ[πι]
Αὐτ[οκράτεως]
Ἀγ[ριάτιου]

Yönetici Autokrates II'nin ismi Agrianios ay adı ile birlikte görülmektedir. Aynı isimle anılan ve Period IV içine tarihlenen erken bir homonym daha bulunur (Rh.59). Aleksandria'da ele geçmiş ve üretici Khariton'a ait bir amphora üzerinde yöneticinin ismine rastlanılır¹⁴¹⁹. Bunun yanında, yöneticinin üretici Hermaios III'ü tarihlediği de bilinmektedir¹⁴²⁰. Lindos'da bulunan Athena Lindia rahiplerinin isimlerinin yer aldığı yazıtta, Autokrates isminde üç kişinin adının okunmasından yola çıkılarak Autokrates II'nin Athena Lindia rahibi de olduğunu yolunda görüşler bulunur¹⁴²¹. Yöneticinin Nea Paphos¹⁴²², Jerusalem¹⁴²³ ve Akoris'de¹⁴²⁴ farklı kalıplardan basılmış mühürleri bulunmuştur.

Kat. No	: Rh.102
Kazı Env. No	: PTR'08 - 218
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 01, Kasa 22
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: -
Yönetici	: Damokrates II
Üretici	: -
Ay Adı	: -

¹⁴¹⁹ Cankardeş-Şenol 2000, 164-165, no. 48.

¹⁴²⁰ Nilsson 1909, 404, no. 142/2; Finkielsztejn 2001, 162, Tablo 14.

¹⁴²¹ Cankardeş-Şenol 2000, 295, dn. 738.

¹⁴²² Sztetyłło 1991, 34-35, no. 35.

¹⁴²³ Ariel 2000a, 270, no. 5.

¹⁴²⁴ Kawanishi – Suto 2005, 45, no. 35.

Sembol	: Gül, merkezde
Yazıtın Biçimi	: Normal, dışa dönük
Tarih	: (Period VI)
Hamur Rengi	: 7 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Gül
[... Δα]μικροατ[ευσ ...]

Tam okunamayan mühürün kulp profili, mühür formu ve korunan harflerden dolayı Period VI içinde yönetimde bulunan Damokrates II'ye ait olduğunu söylemek mümkündür. Ay adının okunamadığı mühürde, ortada sembol olarak Rhodos gülü kullanılmış ve yöneticinin ismi dışa doğru yazılmıştır. V. Grace, Period VI içinde yönetimde bulunan Damokrates II'nin yanı sıra, Period I içinde yönetimde olan bir homonymden de bahseder¹⁴²⁵. Aleksandria'da üretici Menodoros II'ye ait amphorada, yöneticinin ismi üretici ile aynı mühürde görülür¹⁴²⁶. Menodoros II'nin yanı sıra yöneticinin, üretici Philippos'un¹⁴²⁷ amphoralarını tarihlediği de bilinir. Farklı kalıplardan basılmış mühürleri farklı merkezlerde ele geçmiştir¹⁴²⁸.

Kat. No	: Rh.103
Kazı Env. No	: PTR'10 - 523
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 31, Ta: 10.881
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: -
Yönetici	: Zenodotos?
Üretici	: -
Ay Adı	: Thesmophorios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 107 – 88/86 (Period VI)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ε[πὶ Ζηνόδ]-
οτου
Θεσμοφορο[ί]-
ου

¹⁴²⁵ Delos XXVII, 315, E 41. Damokrates I ve II tarihlemeleri için bkz: Finkielsztein 2001, 188, 161, Tablo. 13, 17.

¹⁴²⁶ Cankardeş-Şenol 2000, 317, no. 69.

¹⁴²⁷ Delos XXVII, 315, E 41.

¹⁴²⁸ Kawanishi – Suto 2005, 47, no. 38-39. Atina Agorası'ndan yayınlanmamış bir mührü için bkz: Fraser – Matthews 1987, 116.

Harf karakterleri ve kulp formundan dolayı Period VI'ya verdiğimiz mühür, silinmiş olan en üst satırına çok fazla harf sığamayacağı için yönetici Zenodotos'a ait olmalıdır. Period VI içine tarihlenen¹⁴²⁹ ve mühürlerine çok rastlanmayan yöneticinin Patara'da bulunan mühüründeki harf karakterleri yine Patara'da bulunan üretici Menodoros II'nin mühüründeki harf karakterine çok benzemekte, bu üretici ile yönetici arasında bir ilişkinin olabileceğine dair ipuçları sunmaktadır (Rh.249). Atina Agorası'nda bulunan yayınlanmamış bir mührü İ.Ö. ca. 175-150 yıllarına tarihlenen¹⁴³⁰ yöneticiye ait bir mühür için bkz: Nilsson 1909, 426, no. 220.

Kat. No	: Rh.104
Kazı Env. No	: PTR'10 - 415
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 19, K.29/10, Ta. 12.899/11.736
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,7 x 1,8 cm
Yönetici	: Iason
Üretici	: -
Ay Adı	: Theudaisios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 107 – 88/86 (Period VI)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 2.5 Y 8/3 pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ἐπὶ Ἰάσονος
Θευδαισίου

Yönetici Iason'un isminin okunduğu mühürde Theudaisios ay adı olarak kullanılmıştır. Eponym listelerinde adı bulunan yönetici¹⁴³¹, Alba Fucens'de İ.Ö. 110/100-40/30 yıllarına tarihlenen kontektsten ele geçmiş¹⁴³², G. Finkielsztejn tarafından yapılan çalışmada Period VI içine yerleştirilmiştir¹⁴³³. Mühürlerine çok fazla rastlanılmayan yöneticiler arasında olan yöneticinin Nea Paphos'da bulunan bir mührü için bkz: Sztetyłło 1991, 41, no. 48.

Kat. No	: Rh.105
Kazı Env. No	: PTR'10 - 354
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 19, K. 45/10, Ta. 11.884/11.554
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: -

¹⁴²⁹ Grace 1953a, 123; Finkielsztejn 2001, 162, Tablo 14.

¹⁴³⁰ Fraser – Matthews 1987, 194.

¹⁴³¹ Grace 1953, 123.

¹⁴³² Diez 1980, 65, no. 6, Tag. 32.

¹⁴³³ Finkielsztejn 2001, 161, Tablo 13.

Yönetici	: Kallianaks
Üretici	: -
Ay Adı	: Agrianios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 107 – 88/86 (Period VI)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Kalıp	: RE-KΑΛΛΙΑΝΑΞ-ΑΓΡΙΑΝΙΟΣ-001
Yazıt	:

[E]πι Καλ-
λιανακτ-
ος Ἀγ[ρι-
ανίου]

Yönetici Kallianaks'ın adı Agrianios ay adı ile birlikte dört satırda yazılmıştır. Yöneticinin *hiereus* unvanlı mühürleri de bilinir¹⁴³⁴. Khrysaor ile yakın zamanlarda yöneticilik görevinde buldukları tahmin edilen Kallianaks'ın mühürlerinin birbirlerine çok benzediği, muhtemelen de aynı üreticinin amphoralarına ait oldukları görüşü bulunmaktadır¹⁴³⁵. Benaki Koleksiyonu'nda Patara örneğiyle aynı kalıptan basılmış bir mühür bulunur¹⁴³⁶. Yönetici Kallianaks'a ait farklı kalıplardan basılmış mühürler için bkz: Delos XXVII, 316, E 44; Ariel 1990, 66, S 329; Cankardeş-Şenol 2000, 426-427, no. 51.

Kat. No	: Rh.106
Kazı Env. No	: PTR'91 – 096
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis, NEK-4 (-25 / -70 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,4 x 2,1 cm
Yönetici	: Kallikseinos
Üretici	: -
Ay Adı	: Artamitios
İkinci Mühür	: Mido(ya da Milo)
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 107 – 88/86 (Period VI)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 6/4 light brown
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Kalıp	: RE-KΑΛΛΙΞΕΙΝΟΣ-ΑΡΤΑΜΙΤΙΟΣ-001
Yazıt	:

¹⁴³⁴ Nilsson 1909, 439, no. 262/3.

¹⁴³⁵ Delos XXVII, 316, E 44.

¹⁴³⁶ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-KΑΛΛΙΑΝΑΞ-ΑΓΡΙΑΝΙΟΣ-001) Alex. Env. No. ABC 0146.26. (17.02.2011).

a) Ἐπὶ Καλλι-
Ξείνου Ἀρ-
ταμίτιου

b) Μίδω(? ya da Μίλω(?

Mühürde Period VI içine tarihlenen¹⁴³⁷ yönetici Kallikseinos'un ismi Artamitios ay adı ile birlikte üç satırda yazılmıştır. Mühürlerine az rastlanan yöneticiler arasında yer alan Kallikseinos'un Patara'da bulunan kulpunda ana mühürün yanında ikinci bir mühür daha basılmıştır. Örneklerine rastlanmayan kısaltma olarak basılmış bu ikinci mühürde dört harf görülebilmekte ve Μίδω(ya da Μίλω(olarak tamamlanabilmektedir. Yönetici Kallikseinos'un tarihedığı üreticiler arasında Philippos yer alır¹⁴³⁸. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mührü Aleksandria Benaki Koleksiyonu'nda bulunur¹⁴³⁹. Yöneticiye ait farklı kalıplardan basılmış mühürler Tel Anafa'da ele geçmiştir¹⁴⁴⁰.

Kat. No	: Rh.107
Kazı Env. No	: PTR'09 - 296
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 13/09, 96/09
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: -
Yönetici	: Kallikseinos?
Üretici	: -
Ay Adı	: Dalios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Nü retrograd
Tarih	: İ.Ö. ca. 107 – 88/86 (Period VI)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddisk yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Kalıp	: RE-KΑΛΛΙΞΕΙΝΟΣ-ΔΑΛΙΟΣ-001
Yazıt	:

Ἐπὶ Καλλι-
Ξείνου
Δαλί[ου]

Tam olarak okunamayan mühür kulp profili nedeni ile Period VI içinden olmalıdır. Mühürdeki yönetici ismini Kallikseinos olarak restore etmek mümkündür. Aynı kalıptan basılmış bir mühür Aleksandria'da bulunmuştur¹⁴⁴¹. Yönetici hakkında bkz: Rh.106.

¹⁴³⁷ Grace 1952, 529.

¹⁴³⁸ Ariel – Finkielsztejn 1994, 208, SAH 60.

¹⁴³⁹ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (RE-KΑΛΛΙΞΕΙΝΟΣ-APTAMITIOS-001) Alex. Env. No. ABC 0150.09 (MGR P.18747) (09.04.2012).

¹⁴⁴⁰ Ariel – Finkielsztejn 1994, 208-209, SAH 60-62.

¹⁴⁴¹ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (RE-KΑΛΛΙΞΕΙΝΟΣ-ΔΑΛΙΟΣ-001) Alex. Env. No. BIBALEX 0483 (MGR P.17450) (09.04.2012).

Kat. No	: Rh.108
Kazı Env. No	: PTR'10 - 516
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 29, K. 103/10, Ta: 11.327/11.154
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: -
Yönetici	: Menophilos
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Retrograd, boustrophedon
Tarih	: İ.Ö. 107 – 88/86 (Period VI)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Sztetyłło 2000, 83, no. 35.
Kalıp	: RE-MENOΦΙΟΣ -001
Yazıt	:

[Ἐπι] Μηνο-
φίλου

Yönetici Menophilos'un ismi genitif halde yazılmıştır. Bugüne kadar bulunan mühürleri iyi tarihlenmiş kontekstlerden ele geçmemiş olan Menophilos'u V. Grace, üretici Agathoboulos ile ilişkilendirmiş ve yöneticiyi İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısıyla İ.Ö. 1. yüzyıl başları arasına tarihlenmiştir¹⁴⁴². G. Finkielsztejn yaptığı çalışmasında yöneticiyi Period VI içine tarihlenmiştir¹⁴⁴³. Mühürlerine çok fazla rastlanılmayan yöneticiler arasında olan Menophilos'un Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış mühürleri Tell Atrib¹⁴⁴⁴ ve Aleksandria'da¹⁴⁴⁵ bulunmuştur.

Kat. No	: Rh.109
Kazı Env. No	: PTR'10 - 411
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Meclis Binası, kuzey sur duvar üzeri, alan 1
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,7 cm x Kırık
Yönetici	: Phainilos
Üretici	: -
Ay Adı	: Hyakinthios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 107 – 88/86 (Period VI)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/6 yellow
Karşılaştırma Örnekleri	: -

¹⁴⁴² Delos XXVII, 313, E 35.

¹⁴⁴³ Finkielsztejn 2001, 161, Tablo 13.

¹⁴⁴⁴ Sztetyłło 2000, 83, no. 35.

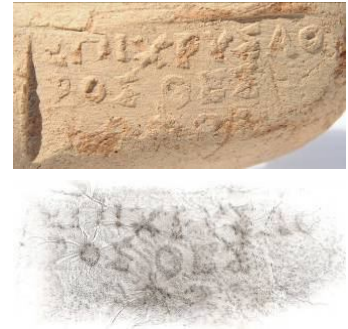
¹⁴⁴⁵ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (RE-MENOΦΙΟΣ -001) Alex. Env. No. ABC 0170.24 (MGR P.19201) (09.04.2012).

Kalıp : RE-ΦΑΙΝΙΛΑΣ-ΥΑΚΙΝΘΙΟΣ-001
Yazıt :

Ἐπ'ερεως
Φαινίλα[ς]
Υακιν[θίου]

Yönetici Phainilas'ın ismi Hyakinthios ay adı ve *hiereus* unvanı ile birlikte üç satırda yazılmıştır. Yazıtta ἐπι edatı kısaltılarak *hiereus* unvanı ile birlikte kullanılmıştır. D. Ariel, yöneticinin Period VI'nın erken dönemlerinde görevde olduğunu belirtir¹⁴⁴⁶. Bununla birlikte, yöneticinin Period V ve VI içerisinde faaliyette bulunan üretici Hierokles II'nin amphoralarını tarihlendirdiği bilinmektedir¹⁴⁴⁷. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mühür Aleksandria Benaki Koleksiyonu'nda bulunmaktadır¹⁴⁴⁸. Phainilas'a ait farklı kalıplardan basılmış mühürlere Pella¹⁴⁴⁹, Tell Anafa¹⁴⁵⁰, Nea Paphos¹⁴⁵¹ ve Aleksandria'da¹⁴⁵² rastlanılır.

Kat. No : Rh.110
Kazı Env. No : PTR'10 - 423
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Ana Cadde, güney sur duvarı, 11. açma, -175 cm
Kökeni : Rhodos
Mühür Formu : Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri : 4,2 x 2 cm
Yönetici : Khrysaor
Üretici : -
Ay Adı : Thesmophorios
Sembol : -
Yazıtın Biçimi : Normal
Tarih : İ.Ö. ca. 107 – 88/86 (Period VI)
Hamur Rengi : 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi : 2.5 Y 8/3 pale brown
Karşılaştırma Örnekleri : -
Kalıp : RE-ΧΡΥΣΑΩΡ-ΘΕΣΜΟΦΟΡΙΟΣ-002
Yazıt :

Ἐπι Χρυσάω-
ρος Θεσ-
μοφορίου

¹⁴⁴⁶ Ariel 2006, 157, no. 2.

¹⁴⁴⁷ Delos XXVII, 309, 316, E 24, E 43.

¹⁴⁴⁸ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-ΦΑΙΝΙΛΑΣ-ΥΑΚΙΝΘΙΟΣ-001) Alex. Env. No. ABC 0244.36 (MGR P. 20714) (29.01.2012).

¹⁴⁴⁹ Akamatis 2000, 100, P117.

¹⁴⁵⁰ Ariel – Finkielsztejn 1994, 220-221, SAH 93-95.

¹⁴⁵¹ Sztetyło 2010, 78-79, no. 62-64.

¹⁴⁵² Cankardeş-Şenol 2000, 453, no. 92.

Khrysaor veya Khrysaon'un¹⁴⁵³ genitif halde yazılmış ismi Thesmophorios ay adı ile birlikte üç satırda görülmektedir. Period VI içine tarihlendirilen yöneticinin¹⁴⁵⁴, üretici Philostephanos'un amphoralarını tarihlendirdiği bilinmektedir¹⁴⁵⁵. Bunun yanında, benzer mühürlerinden hareketle yönetici Kallianaks'a da yakın bir tarihten olduğu düşünülür¹⁴⁵⁶. Patara örneği ile aynı kalıpran basılmış bir mühür Aleksandria Benaki Koleksiyonu'nda bulunmaktadır¹⁴⁵⁷. Tel Anafa¹⁴⁵⁸, Aleksandria¹⁴⁵⁹ ve Histria'da¹⁴⁶⁰ isminin okunduğu mühürler bulunan yöneticinin farklı kalıplardan basılmış mühürleri için bkz: Pridik 1917, 20, no. 407; Delos XXVII, 312, E 33.

5.1.1.7. Period VII (İ.Ö. ca. 85-40/Augustus)

Kat. No	: Rh.111
Kazı Env. No	: PTR'98 - 176
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis / TN-4 (-155 / -180 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,4 cm x kırık
Yönetici	: Astymedes III
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period VIIa
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Kalıp	: RE-AΣΤΥΜΗΔΗΣ 03-002
Yazıt	:

Ἐπὶ
 Ἀσ[τυ]μηδευ[ς]

Yönetici Astymedes III'ün ismi ay adı olmaksızın yazılmıştır. Yöneticinin Period VIIa çinde görevde olduğu bilinmektedir¹⁴⁶¹. Aynı isimli Period II¹⁴⁶² ve Period IV¹⁴⁶³ içinde

¹⁴⁵³ Khrysaon şeklinde yazılmış mühürler de bulunmuştur bkz: Hall 1885, 390, no. 5047.

¹⁴⁵⁴ Finkielsztejn 2001, 161, Tablo 13.

¹⁴⁵⁵ Grace 1953a, 127, no. 171.

¹⁴⁵⁶ Cankardeş-Şenol 2000, 341, no. 114.

¹⁴⁵⁷ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-XPΥΣΑΩP-ΘΕΣΜΟΦΟΡΙΟΣ-002) Alex. Env. No. ABC 0247.14 (MGR P. 20812) (29.01.2012).

¹⁴⁵⁸ Ariel – Finkielsztejn 1994, 223, SAH 100.

¹⁴⁵⁹ Cankardeş-Şenol 2000, 341, no. 114.

¹⁴⁶⁰ Canarache 1957, 255, no. 606.

¹⁴⁶¹ Finkielsztejn 2001, 162, Tablo 15.

¹⁴⁶² Grace 1952, 529.

¹⁴⁶³ Delos XXVII, 306, E 15.

görevde olan iki homonym daha bilinir. Aleksandria'da Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mührü bulunur¹⁴⁶⁴.

Kat. No	: Rh.112
Kazı Env. No	: PTR'10 - 371
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Meclis Binası, güney duvar, yüzey
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: -
Yönetici	: Dionysios
Üretici	: -
Ay Adı	: Agrianios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period VIIa
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Διονύσιου
Ἀγριάνιος

Yönetici Dionysios'un ismi Agrianios ay adı ile birlikte iki satırda görülmektedir. Eponym listelerinde ismi bulunan yöneticinin¹⁴⁶⁵ Period VIIa içinde görevde olduğu bilinmektedir¹⁴⁶⁶. Yöneticiye ait Atina Agorası'nda yayınlanmamış bir mührü İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlendirilmiştir¹⁴⁶⁷.

Kat. No	: Rh.113
Kazı Env. No	: PTR'98 - 050
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis / TN-4
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,2 x 1,3 cm
Yönetici	: Eupolemos
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal, iota eksik
Tarih	: İ.Ö. ca. 85-40 (Period VIIa)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/3 pink
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1953a, 126, no. 84.
Kalıp	: RE-EΥΠΟΛΕΜΟΣ-002

¹⁴⁶⁴ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (RE-AΣΤΥΜΗΔΗΣ 03-002) Alex. Env. No. CEALEX F 024 (17.02.2011).

¹⁴⁶⁵ Grace 1953a, 122.

¹⁴⁶⁶ Finkielsztejn 2001, 162, Tablo 15.

¹⁴⁶⁷ Fraser – Matthews 1987, 138.

Yazıt :
 [Ἐπ' ἰ]ερεός[ς]
 Εὐπόλεμ[ου]

Eupolemos'un ismi ἰερεός unvanı ile birlikte iki satırda görülmektedir. *İota*, Ἐπὶ ve ἰερεός kelimelerinde ortak kullanılmıştır. Yönetici, G. Finkielsztejn tarafından yapılan çalışma ile Period VIIa içine yerleştirilmiş ve yaklaşık olarak İ.Ö. 85-40 yılları arasına tarihlendirilmiştir¹⁴⁶⁸. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mührü Benaki Koleksiyonu'nda bulunur¹⁴⁶⁹.

Kat. No : Rh.114
 Kazı Env. No : PTR'10 - 432
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 27, Ta. 12.672
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 1,4 cm x Kırık
 Yönetici : Thrasymakhos
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : Normal
 Tarih : İ.Ö. ca. 85-40 (Period VIIa)
 Hamur Rengi : 5 YR 6/8 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 7/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

Ἐπὶ Θρ[α]-
 [σὺ]μαχ[ου]

Thrasymakhos'un ismi genetik halde okunur. G. Finkielsztejn tarafından Period VIIa içine yerleştirilen yöneticinin¹⁴⁷⁰ mühürlerine çok rastlanılmamaktadır. Yayınlanmış bir örnek Aleksandria'da bulunmuş¹⁴⁷¹ ve Patara örneğindeki gibi, ay adı okunamamıştır.

5.1.2. Üreticiler

5.1.2.1. Period I (İ.Ö. ca. 304 – ca. 235)

Kat. No : Rh.115
 Kazı Env. No : PTR'09 - 268

¹⁴⁶⁸ Finkielsztejn 2001, 162, Tablo 15.

¹⁴⁶⁹ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (RE-EΥΠΟΛΕΜΟΣ-002) Alex. Env. No. ABC 0125.06 (17.02.2011); Grace 1953a, 126, no. 84.

¹⁴⁷⁰ Finkielsztejn 2001, 162, Tablo 15.

¹⁴⁷¹ Cankardeş-Şenol 2000, 184, no. 81.

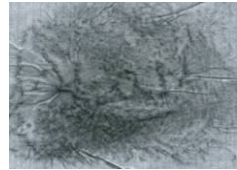
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Akropolis, E-12 kuzey genişleme (batı) -
310/-330 cm
Kökeni : Rhodos
Mühür Formu : Kare
Mühür Ölçüleri : 2,2 x 1,9 cm
Yönetici : -
Üretici : Amn(
Ay Adı : -
Sembol : -
Yazıtın Biçimi : Kısaltma
Tarih : Period I
Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi : 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri : Cankardeş-Şenol 2000, 130, no. 30
Yazıt :

Αμν(

Mühür üzerinde üç harften oluşan kısaltma olarak yazılmış bir isim bulunmaktadır. Knidos atölyelerinde yaklaşık olarak İ.Ö. 280-220 yılları arasında benzer şablonda basılmış kısaltma mühürler bilinmesine karşın¹⁴⁷², bu mühür kulp formu ve hamur yapısı ile Rhodos kökenli olmalıdır. Bununla birlikte, V. Grace tarafından Aleksandria Benaki Koleksiyonu'nda yapılan çalışmada Αμν(olarak kısaltılmış bir mühür Rhodos'lu bir üretici mühürü olarak belirlenmiştir. Aleksandria kurtarma kazılarında ele geçen benzer bir mühür Period I içine yerleştirilmiştir¹⁴⁷³.

Kat. No : Rh.116
Kazı Env. No : PTR'08 - 217
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu / Sondaj 01, K: 38/08, Ta. 5222
Kökeni : Rhodos
Mühür Formu : Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri : -
Yönetici : -
Üretici : Dion I
Ay Adı : -
Sembol : -
Yazıtın Biçimi : Normal
Tarih : Period I-II
Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi : -
Karşılaştırma Örnekleri : -
Yazıt :

Δίων

Mühürde üretici Dion I'nin ismi genitif halde okunmaktadır. Kulp profilinden dolayı Period I-II içine yerleştirebileceğimiz üreticinin mühürlerine çok fazla merkezde

¹⁴⁷² Şenol 1995, 18.

¹⁴⁷³ Cankardeş-Şenol 2000, 130-131, no. 30.

rastlanılmamıştır. Atina Agorası'nda bulunan yayınlanmamış bir örnek yaklaşık olarak İ.Ö. 310-240 yılları arasına tarihlendirilmiştir¹⁴⁷⁴. Üreticiye ait farklı kalıplardan basılmış mühürler için bkz: Macalister 1912, 356, no. 187; Paris 1914, 309, XXXV L-2; Pridik 1917, 111, no. 217.

Kat. No	: Rh.117
Kazı Env. No	: PTR'07 - 159
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: TBS, teras 2, güney yapı güneyi (-30 / -40 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,5 x 0,9 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Dion I
Ay Adı	: -
Sembol	: Yazıtın etrafında çerçeve
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period I-II
Hamur Rengi	: 5 YR 5/6 yellowsih red
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Δίων

Üretici Dion I'in ismi dikdörtgen formlu mühürde çerçeve içine yazılmıştır. Üretici için bkz: Rh.116.

Kat. No	: Rh.118
Kazı Env. No	: PTR'94 - 013
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Hurmalık Hamamı, 3 nolu İşlik
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Kare
Mühür Ölçüleri	: Sağdan ve alttan kırık
Yönetici	: -
Üretici	: Doros I
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Retrograd, omega açık
Tarih	: Period I
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	: Doğer – Şenol 1997, 42, no. 12; Lawall 2007, 38, AH 18, Lev. 7.
Yazıt	:

Δῶ- (retr.)

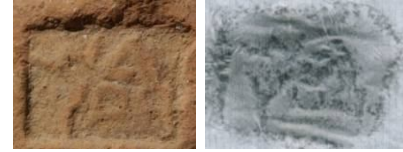
ρου

¹⁴⁷⁴ Fraser – Matthews 1987, 142.

Mühürde Rhodoslu üretici Doros I'in ismi retrograd olarak iki satırda, genitif halde yazılmıştır. Aynı isimle anılan iki üretici bulunmaktadır. Bunlardan ilki, burada ele alınan mühür üzerindeki isim gibi Doros I'dir ve İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlenir¹⁴⁷⁵. Diğeri ise İ.Ö. ca. 100 yıllarına tarihlenen ve yönetici Nikomakhos ile tarihlenen Doros II'dir¹⁴⁷⁶. V. Grace ve M. Pétropoulakou yönetici Nikomakhos'u Period V ya da Period VI'ya tarihlenir¹⁴⁷⁷. G. Finkielsztejn, Nikomakhos'u Period VI içinde yerleştirir¹⁴⁷⁸. E. Doğer ve G. Cankardeş-Şenol ise yönetici Nikomakhos'u daha erkene çekerek I. Doros ile ilişkilendirir¹⁴⁷⁹. Ephesos'dan ele geçen bir örnekle M. Lawall, Doros I'i yönetici Hippokles, Polykles ve Timarkhos ile ilişkilendirir¹⁴⁸⁰. G. Finkielsztejn'in sınıflamasına göre ise yönetici Hippokles, Polykles ve Timarkhos Period I içerisinde değerlendirilir ve İ.Ö. ca. 262-247 yılları arasına tarihlenir¹⁴⁸¹.

Doros I'e ait olan bu mühürde açık omega harfi kullanılmıştır. Benzer bir örneği Marmaris-Söğüt-Saranda da ele geçmiş ve İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlendirilmiştir¹⁴⁸². Ephesos'dan ele geçen bir örnekte ise üretici Doros I'in ismi, merkezinde nokta olan yuvarlak formlu mühür üzerinde retrograd olarak yazılmıştır¹⁴⁸³.

Kat. No	: Rh.119
Kazı Env. No	: PTR'89 - 179
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik, yüzey
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,2 x 1,5 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Doros I
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Retrograd – Omega Açık
Tarih	: Period I
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Karşılaştırma Örnekleri	: Doğer – Şenol 1997, 42, no. 12
Yazıt	:

Δω- (retr.)
 ρου

¹⁴⁷⁵ Samos IV, 137, no. 464, Lev. 65.

¹⁴⁷⁶ Delos XXVII, 317, E 46; Jöhrens 2001, 418, no. 196.

¹⁴⁷⁷ Delos XXVII, 317, E 46.

¹⁴⁷⁸ Finkielsztejn 2001, 161.

¹⁴⁷⁹ Doğer – Cankardeş-Şenol 1997, 42.

¹⁴⁸⁰ Lawall 2007, 38.

¹⁴⁸¹ Finkielsztejn 2001, 188.

¹⁴⁸² Doğer – Cankardeş-Şenol 1997, 42, no. 12.

¹⁴⁸³ Lawall 2007, 38, AH 18, Lev. 7.

Mühürde Rhodoslu üretici Doros I'in iki satırdan oluşan ismi retrograd olarak yazılmıştır.

Bkz: Rh.118.

Kat. No	: Rh.120
Kazı Env. No	: PTR'93 - 095
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Hurmalık Hamamı, doğu duvar, dolgu
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,1 x 1,9 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Euphron
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Sigma ve epsilon hilal formunda
Tarih	: İ.Ö. ca. 270-240 (Period I/II)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Εὐφρόνος

Mühürde üretici Euphron'un tek satırdan oluşan ismi nominatif halde ve edatsız olarak yazılmıştır. Agrios, Antileon ve Aristion gibi yöneticilerle ilişkisi nedeniyle Period I içine yerleştirilen üreticinin¹⁴⁸⁴ mühürlerinin bazılarında ay adının görülmesinden dolayı üretimini Period II içlerine kadar sürdürdüğü düşünülmektedir¹⁴⁸⁵. Patara örneğinden farklı olarak Ephesos'da yuvarlak formlu bir mühürde ismi görülür¹⁴⁸⁶. Atina¹⁴⁸⁷, Pnyx¹⁴⁸⁸ ve Nagidos'da da¹⁴⁸⁹ ay ismi ile birlikte dikdörtgen formlu mühürlerde adı okunur. Gezer¹⁴⁹⁰ ve Salamis'de¹⁴⁹¹ bulunan örnekte ise ay ismi bulunmaz.

Kat. No	: Rh.121
Kazı Env. No	: PTR'94 - 012
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Hurmalık Hamamı, 3 nolu ışık, euthernia
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,8 x 1,6 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Euphron
Ay Adı	: -

¹⁴⁸⁴ Üreticisiyle ilişkisi olan yöneticiler için bkz: Grace 1956, 141; Finkielsztejn 2001, 56, 75; Lawall 2005a, 53, dn. 134; Lawall 2007, 38, AH 19.

¹⁴⁸⁵ Cankardeş-Şenol – Alkaç 2007, 309.

¹⁴⁸⁶ Lawall 2007, 38, AH 19.

¹⁴⁸⁷ Pridik 1897, 148, no. 4.

¹⁴⁸⁸ Grace 1956, 141, no. 70.

¹⁴⁸⁹ Cankardeş-Şenol – Alkaç 2007, 309, no. 14.

¹⁴⁹⁰ Macalister 1912, 357, no. 226.

¹⁴⁹¹ Calvet 1978, 225, no. 23.

Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Retrograd, sigma ve epsilon hilal formunda
Tarih	: Period I
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Εϋφρονοσ (retr.)

Üretici Euphron'un ismi tek satırda retrograd olarak yazılmıştır. Bkz: Rh.120.

Kat. No	: Rh.122
Kazı Env. No	: PTR'93 - 168
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropol, NEK-18/A (-165 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,7 x 1,2 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Ion
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 304 - 271 (Period Ia)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/3 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ἴων

Üretici Ion'un ismi nominatif halde ve sembolsüz olarak görülmektedir. Rhodos'da bulunmuş olan ve İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarına tarihlenen en erken mühürlü Rhodos amphorası üzerinde üretici Ion'un ismi yönetici Aristokrates I'in ismi ile birlikte okunmuştur¹⁴⁹². Atina Agorası'nda bulunan yayınlanmamış bir mührü İ.Ö. 310-240 yılları arasına tarihlendirilmiştir¹⁴⁹³. Üreticinin diğer merkezlerde bulunan mühürleri için bkz: Nilsson 1909, 526, no. 815; Sztetyło 1978, 304, no. 100; Calvet 1982, 26-27, no. 60; Cankardeş-Şenol 2000, 426, no. 50; Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 153-154, C 19.

Kat. No	: Rh.123
Kazı Env. No	: PTR'93 - 151
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Hurmalık Hamamı, doğu duvar, dolgu
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,8 x 1,4 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Lysion I

¹⁴⁹² Delos XXVII, 292.

¹⁴⁹³ Fraser – Matthews 1987, 241.

Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Retrograd, sigma hilal formunda
Tarih	: İ.Ö. 4. yüzyıl sonları (Period I)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/3 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Λύσιονο[ς] (retr.)

Tek satırda ve retrograd olarak yazılmış üretici Lysion'un ismi, nominatif halde okunmaktadır. Üreticiyi kulp profili ve mühür formundan dolayı Period I içine tarihlemek mümkündür. Period V içinde faal olan bir homonym daha bulunur¹⁴⁹⁴. Bugüne kadar mühürlerine çok rastlanılmayan bir üreticidir.

Kat. No	: Rh.124
Kazı Env. No	: PTR'99 - 201
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis, TN-2/3, doğu kesit
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,5 x 1,5 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Simos ya da Timo I
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period I
Hamur Rengi	: 2.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

[Σ]ίμο[υ]

ya da

[Τ]ίμο[υ]

Tam olarak okunamayan mühürün restorasyonu için iki üretici önerilebilir. Mühür olasılıkla Period I içinde faal olan Simos'a ait olmalıdır. Bunun yanında, yine Period I içinde faal olan üretici Timo I'e de ait olabilir¹⁴⁹⁵. Simos, Period I içinde faal olan bir üreticidir, mühürlerine çok rastlanılmayan üreticinin yayınlanmamış bir mührü Atina Agorası'nda bulunmuştur¹⁴⁹⁶. Lindos'da üreticiye ait bir mühürde sembol olarak üzüm salkımı

¹⁴⁹⁴ Nicolaou 2005, 186-187, no. 477-478.

¹⁴⁹⁵ Timo I için bkz: Lazarov 1980a, 173, no. 47.

¹⁴⁹⁶ Fraser – Matthews 1987, 407.

kullanılmıştır¹⁴⁹⁷. Aleksandria kurtarma kazılarında bir mührü bulunan üreticinin Benaki Koleksiyonu'nda da mühürleri bulunmaktadır¹⁴⁹⁸.

5.1.2.2. Period II (İ.Ö. ca. 234 – ca. 199)

Kat. No	: Rh.125
Kazı Env. No	: PTR'10 - 491
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, Ta: 10.718/10.254
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: -
Yönetici	: -
Üretici	: Agesilas
Ay Adı	: Sminthios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Sigma hilal formunda
Tarih	: İ.Ö. ca. 200-190 (Period II-III)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Jöhrens 1999a, 36, no. 83.
Yazıt	:

Σ[μινθίου]
Ἀγησίλα

Birçok mühründe ay adının yazıldığı bilinen üretici Agesilas'ın Patara'da ele geçen bu mühründe ismi Sminthios ay adı ile birlikte görülmektedir. Period II sonu ile Period III başı arasında faal olduğu tahmin edilen üreticinin yoğun faaliyet döneminin İ.Ö. ca. 196-190 yılları arasında olduğu ilişkili olduğu yöneticilerden tahmin edilmektedir¹⁴⁹⁹. Damothemis¹⁵⁰⁰, Tharsipolis¹⁵⁰¹, Thestor¹⁵⁰² ve Iasikrates¹⁵⁰³ gibi yöneticiler tarafından tarihlenen üreticiye ait mühürler farklı merkezlerde ele geçmiştir¹⁵⁰⁴.

Kat. No	: Rh.126
Kazı Env. No	: PTR'10 - 534
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Ana Cadde, batı portikos, 4 nolu açma kuzey, doğu, batı kesiti

¹⁴⁹⁷ Nilsson 1909, 479, no. 375.

¹⁴⁹⁸ Cankardeş-Şenol 2000, 132-133, no. 92.

¹⁴⁹⁹ Ariel – Messika 2007, 13.

¹⁵⁰⁰ Lungu 1990, 215, B 1b.

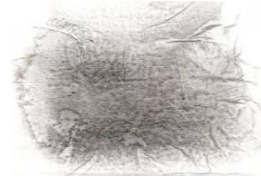
¹⁵⁰¹ Jöhrens 1999a, 36, no. 83.

¹⁵⁰² Nicolaou 2005, 72-73, no. 148.

¹⁵⁰³ Delos XXVII, 303, E 4.

¹⁵⁰⁴ Sztetyłło 1976, 27, no. 2; Sztetyłło 1978, 266-267, no. 5-6; Nachtergaele 1978, 21-22, no. 2; Sztetyłło 1983a, 69, no. 8. Diğer buluntu merkezler için bkz: Macalister 1912, 352, no. 11; Paris 1914, 301, no. 3; Pridik 1926; 314; Grace 1952, 525; Gentili 1958, 40, no. 28; Sztetyłło 1975, 167, no. 12; Empereur 1977, 203, no. 2-3; Calvet 1993, 62-63, no. 63-64; Jöhrens 1999a, 36, no. 82-83; Sztetyłło 2000, 91, no. 53; Jöhrens 2001, 410, no. 154; Nicolaou 2005, 127, no. 304-305; Ariel – Messika 2007, 12, no. 1; Lawall et al. 2010, 383, Lev. 274, L-118.

Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,8 cm x aşınmış
Yönetici	: -
Üretici	: Artemidoros
Ay Adı	: Artamitios
Sembol	: Ortada yatay çizgi
Yazıtın Biçimi	: Ay adı kısaltma
Tarih	: Period II
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	: Α[ρτεμύ] δω[ρ]ο[υ]
	<hr/>
	[Αρ]ταμ[τ(ίου)]

Üretici Artemidoros'a ait mühürde Artamitios ay adı okunmaktadır. Dikdörtgen formlu mührün ortasında bulunan yatay çizgi ay adı ve üretici adını birbirinden ayırmıştır. Pergamon depozitinde mühürleri görünen üreticinin Period II içinde faal olduğu bilinmektedir¹⁵⁰⁵. Patara örneğindeki gibi, üreticinin adı ile ay adının ortadan bir çizgiyle ayrıldığı mühürlerinin yanı sıra, ay adı olmaksızın sadece üreticinin adının yazılmış olduğu mühürleri de bilinir¹⁵⁰⁶. Üreticinin mühürlerine Atina¹⁵⁰⁷, Constantza¹⁵⁰⁸, Lindos¹⁵⁰⁹, Nea Paphos¹⁵¹⁰ ve yukarı Galilee'de¹⁵¹¹ rastlanılmıştır.

Kat. No	: Rh.127
Kazı Env. No	: PTR'10 - 478
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 29
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,7 x 1,6 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Damonikos
Ay Adı	: Artamitios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 233-199 (Period II)
Hamur Rengi	: 5 YR 5/8 yellowish red
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

¹⁵⁰⁵ Börker – Burow 1998, 45, no. 431.

¹⁵⁰⁶ Empereur 1977, 209, no. 22; Jöhrens 1999a, 268-269, AS 8.

¹⁵⁰⁷ Grace 1934, 223, no. 26-27; Grace 1956, 142, 82; Jöhrens 1999a, 39, no. 90.

¹⁵⁰⁸ Conovici – Irimia 1991, 166, no. 315; Rădulescu – Bărbulescu – Buzoianu 1987, 70, no. 134-135 (17-18).

¹⁵⁰⁹ Nilsson 1909, 396, no. 122/1-4

¹⁵¹⁰ Sztetylko 1991, 64, no. 100; Nicolaou 2005, 143-144, no. 354.

¹⁵¹¹ Ariel 2001, 157, no. 8.

Δαμονίκου
Ἀρταμίτιος

Genitif halde yazılmış üretici Damonikos'un ismi Artamitios ay adı ile birlikte iki satırda görülmektedir. Üretici, I. Nicolaou tarafından Period Ic-IIa arasına yerleştirilmiştir¹⁵¹². Period II içinde faaliyette bulunan üreticinin Pausanias II ve Eukles II gibi yöneticilerle ilişkili olduğu bilinir¹⁵¹³. Üretici mühürlerde ay adı kullanımının başladığı geçiş döneminde faaldir. Patara örneğinde olduğu gibi dikdörtgen formlu ve ay adı taşıyan mühürlerinin yanı sıra, ay adının yer almadığı yuvarlak formlu mühürlerinin varlığı da bilinir¹⁵¹⁴. Kallatis ve güney Dobrudja'da bulunmuş bir mühürde üretici “yönetici” olarak belirtilmiştir¹⁵¹⁵. Üreticiye ait mühürler Nagidos¹⁵¹⁶, Rhodos¹⁵¹⁷, Nea Paphos¹⁵¹⁸, Aleksandria¹⁵¹⁹, Costantza¹⁵²⁰ ve kuzey Karadeniz'de¹⁵²¹ ele geçmiştir.

Kat. No	: Rh.128
Kazı Env. No	: PTR'09 - 310
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, E-12 kuzey genişleme, -337/-340 cm
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,1 x 1,8 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Hermaios I
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period II
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ἑρμα-
ίου

Üretici Hermaios I'in ismi iki satırda yazılmıştır. Period II'de faaliyette bulunan Hermaios I'in yanı sıra, birisi Period IV içinde¹⁵²², diğeri ise Period VI-VII içinde olmak üzere (Rh.245-

¹⁵¹² Nicolaou 2005, 156, no. 395.

¹⁵¹³ Üreticiye ait bir amphora üzerinde yönetici Pausanias II, Παυσανίας ὁ Τελέσωνος şeklinde *patronym* belirterek yazılmıştır bkz: Delos XXVII, 293, 304-305, E 12.

¹⁵¹⁴ Ariel 1990, 31, S 4.

¹⁵¹⁵ Gramatopol – Bordea 1970, 230, no. 715.

¹⁵¹⁶ Cankardeş-Şenol – Alkaç 2007, 306, no. 8.

¹⁵¹⁷ Nilsson 1909, 413, no. 167/1-4.

¹⁵¹⁸ Nicolaou 2005, 156, no. 395.

¹⁵¹⁹ Sztetyłło 1975, 167, no. 13.

¹⁵²⁰ Rădulescu – Bărbulescu – Buzoianu 1987, 71, no. 140 (23).

¹⁵²¹ Pridik 1917, 25, no. 575.

¹⁵²² Finkielsztejn 2001, 103, dn. 113.

246)¹⁵²³ aynı isimle anılan üç üretici bulunur. Genelde Benaki koleksiyonundaki örneklerle iyi bilinen üretici Hermaios I'in yuvarlak ya da yaprak formundaki mühürleri de bulunur¹⁵²⁴. Atina Agorası'nda bulunan yayınlanmamış bir mührü İ.Ö. ca. 210-175 yılları arasına tarihlendirilmiştir¹⁵²⁵.

Kat. No	: Rh.129
Kazı Env. No	: PTR'91 - 058
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropol, TN-2 (0 / -10 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3 x 1,4 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Epigonos I
Ay Adı	: Panamos
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period II
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Παν[άμου]
Ἐπ[ίγιο]νος

Mühürde üretici Epigonos I'in ismi Panamos ay adı ile birlikte iki satırda yazılmıştır. Aynı isimle anılan ve diğeri Period IV içinde faal olan iki homonym bulunur¹⁵²⁶. V. Grace, Epigonos I'in faal olduğu dönemi İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısı olarak belirtmiş¹⁵²⁷, yapılan çalışmalarla da üreticinin faaliyet dönemi Period II olarak saptanmıştır¹⁵²⁸. Costantza'da bulunan üreticiye ait bir amphora yönetici Polykrates I tarafından tarihlenmiştir¹⁵²⁹. Epigonos I'e ait farklı kalıplardan basılmış mühürler birçok merkezde ve müze koleksiyonunda bulunmaktadır¹⁵³⁰.

Kat. No	: Rh.130
Kazı Env. No	: PTR'94 - 002
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Ana Cadde, K 28, zemin üzeri, dolgu
Kökeni	: Rhodos

¹⁵²³ Finkielsztejn 2001, 161-162, Tablo. 13-14.

¹⁵²⁴ Delos XXVII, 308, E 20.

¹⁵²⁵ Fraser – Matthews 1987, 163.

¹⁵²⁶ Grace 1956, 142, no. 84. Epigonos II için İ.Ö. ca. 175-150 tarihleri önerilir bkz: Fraser – Matthews 1987, 156.

¹⁵²⁷ Grace 1956, 142, no. 84. Atina Agorası'nda bulunan yayınlanmamış bir mühür İ.Ö. ca. 240-210 bkz: Fraser – Matthews 1987, 156.

¹⁵²⁸ Börker 1974, 39-40, no. 19; Finkielsztejn 2001, 33.

¹⁵²⁹ Rădulescu – Bărbulescu – Buzoianu 1987, 68, no. 125 (8).

¹⁵³⁰ Macalister 1912, 357, no. 205-206; Gentili 1958, 60, no. 92; Sztetyłło 1975, 169, no. 16; Sztetyłło 1976, 28, no. 7; Sztetyłło 1983a, 67, no. 3; Sztetyłło 1991, 68, no. 113; Nicolaou 2005, 166-167, no. 419.

Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2,8 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Eutykhos
Ay Adı	: -
Sembol	: Merkezde gül
Yazıtın Biçimi	: normal
Tarih	: Period II
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: Pridik 1917, 111, no. 241.
Yazıt	:

[E]ϋτυχου
Gül

Mühürde üretici Eutykhos'un ismi, merkezde sembol olarak gülün kullanıldığı, yuvarlak formulu mühürde içe doğru yazılmıştır. Mühürü kulp profili nedeniyle Period II'ye tarihlendirmemiz mümkündür. Bununla birlikte, Atina Agorası'nda bulunan yayınlanmamış bir mührü de İ.Ö. ca. 240-210 yılları arasına tarihlendirilmiştir¹⁵³¹. İsmi okunduğu mühürlere çok rastlanılmayan üreticinin bir mühürlü kulbu Hermitage Koleksiyonu'nda bulunur¹⁵³².

Kat. No	: Rh.131
Kazı Env. No	: PTR'10 - 457
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 1 kuzey, K. 115/10, Ta. 11.843/11.396
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2,8 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Zenon I
Ay Adı	: -
Sembol	: Merkezde gül
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 250-220 (Period II)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 2.5 Y 8/3 pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Jöhrens 1999a, 43, no. 103.
Yazıt	:

[Z]ήνωνος
Gül

Üretici Zenon I'in Period I sonu ile Period II başında faal olduğu, ilişkili olduğu yöneticiler aracılığıyla bilinmektedir. Aynı isimle anılan ve G. Finkielsztejn tarafından İ.Ö.

¹⁵³¹ Fraser – Matthews 1987, 186.

¹⁵³² Pridik 1917, 111, no. 241.

ca. 175-149 yılları arasına tarihlenen bir homonym daha bulunur¹⁵³³. Üretici Zenon I'in, Patara örneğinde olduğu gibi, merkezinde sembol olarak gül kullandığı yuvarlak formlu mühürlerinin yanı sıra, merkezinde monogram kullandığı yuvarlak formlu mühürleri de bilinir¹⁵³⁴. G. Cankardeş-Şenol'a göre, mühürlerde ay adı kullanımının başladığı tarih olan yaklaşık İ.Ö. 240 yılında ve hemen sonrasında faal olan üreticinin mühürlerindeki bu monogramlar olasılıkla ay adının kısaltmaları olabilir¹⁵³⁵. Bununla birlikte, V. Grace üreticinin Atina Agorası'nda bulunan mühürlü bir amphorasını H. Thompson'un B Grubundaki kontekste göre İ.Ö. ca. 3. yüzyılın ikinci çeyreğinin başlarına tarihlendirir¹⁵³⁶. Üreticiye ait Cabyle'de bulunan bir kulp üzerinde, Rhodos mühürlerinde örneğine az rastlanılır bir şekilde üreticinin, yönetici Eukles II'nin ismi ile aynı mühür üzerinde okunması, bu ikili arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmıştır¹⁵³⁷. Üreticiyi tarihlendiren diğer yöneticiler arasında Aglokritos, Kallikrates I, olasılıkla Pausanias I¹⁵³⁸, Eksakestos¹⁵³⁹, Daemon, Nikon¹⁵⁴⁰ ve Aretakles de¹⁵⁴¹ bulunur. Üreticinin mühürleri birçok merkezde ele geçmiştir¹⁵⁴².

Kat. No	: Rh.132
Kazı Env. No	: PTR'09 - 287
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, D-12, giriş/zemin altı -325/-358 cm
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,4 x 2 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Theodoros
Ay Adı	: Artamitios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 235-204 (Period II)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow

¹⁵³³ Finkielsztejn 2000, 146-147, CRh.24.

¹⁵³⁴ Pridik 1917, 27, no. 634; Jöhrens 2001, 419, no. 199.

¹⁵³⁵ Cankardeş-Şenol 2000, 509, no. 182.

¹⁵³⁶ Grace 1968, 176, no. 6.

¹⁵³⁷ Cabyle'de bulunan söz konusu mührün formu yuvarlak olup merkezinde monogram bulunur bkz: Getov 1988, 23, no. 4.

¹⁵³⁸ Grace 1963, 326, dn. 18.

¹⁵³⁹ Grace 1952, 536, no. 17. Caesarea Maritima'da bulunan bir örnek için bkz: Seawright 1988, 43, Lev. 16, no. 2.

¹⁵⁴⁰ Jöhrens 2001, 419, no. 199.

¹⁵⁴¹ Finkielsztejn 2001, 67.

¹⁵⁴² Grace 1934, 235, no. 77-78; Gentili 1958, 61, no. 100-101; Grace 1963, 333-334, no. 7; Calvet 1972, 31, no. 55; Sztetyllo 1975, 169, no. 19; Sztetyllo 1976, 29, no. 11-12; Lazarov 1980a, 169-170, no. 40; Calvet 1982, 24, no. 49-50; Sztetyllo 1983a, 84, no. 47; Rădulescu – Bărbulescu – Buzoianu 1987, 71, no. 143 (26); Sztetyllo 1990, 169-170, no. 10-11, Conovici – Irimia 1991, 165, no. 301-302; Jöhrens 1999a, 43, no. 103; Cankardeş-Şenol 2000, 418, no. 40; Nørskov – Lund 2002, 170, Lev. 71, H62; Kramer 2004, 94, AS 51; C. Römer-Strehl – R. P. Krämer – K. M. Jo Schuster, "Hellenistische und römische Amphorenstempel in der Sammlung des Akademischen Kunstmuseums Bonn", Kölner und Bonner Archaeologica 1, 2011, 159, no. 8; Sztetyllo 2010, 102-103, no. 87.

Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : Cankardeş-Şenol 1995, 80, no. 29A.
 Yazıt :

Θευδῶρος
 Ἀρταμίτι[ου]

Genitif halde yazılmış üretici Theodoros'un ismi Artamitios ay adı ile birlikte görülmektedir. G. Finkielsztejn'in yaptığı çalışmaya göre Period I ve II içine tarihlenen aynı isimli bir de yönetici bulunur¹⁵⁴³. Yapılan çalışmalarla üreticinin faaliyet dönemini Period Ic-II olarak belirlenmiştir¹⁵⁴⁴. İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nde bulunan ve her iki kulpu da korunmuş bir amphora üzerinde üreticinin ismi okunmuştur. Söz konusu amphoranın diğer kulpunda yönetici ismini belirtecek sadece Σι(harfleri okunabilmiş ve yanında sembol olarak sitalize *Helios* başının kullanıldığı saptanmıştır¹⁵⁴⁵. Period II içinde *Helios* sembolü kullanan üreticiler arasında Simylinos bulunduğu göz önüne alınırsa¹⁵⁴⁶, sadece Σι(harflerinin okunabildiği yöneticiyi Simylinos olarak tamamlamak ve üretici Theodoros'u bu yönetici ile ilişkilendirmek mümkün görülmektedir¹⁵⁴⁷. Daemon, Eukleus II ve Philondas gibi yöneticilerin de Theodoros'u tarihlendirdiği bilinmektedir¹⁵⁴⁸. Üretici Theodoros'a ait farklı kalıplardan elde edilmiş mühürler için bkz: Pridik 1896, 133, no. 38; Sztetyłło 1975, 206, no. 166; Sztetyłło 1983a, 96-97, no. 79-82; Jöhrens 1999a, 44, no. 104; Cankardeş-Şenol 2000, 422-423, no. 47; Sztetyłło 2000, 101, no. 79-80; Finkielsztejn 2001, Lev. X, no. 179-180; Nicolaou 2005, 175-177, no. 446-447.

Kat. No : Rh.133
 Kazı Env. No : PTR'09 - 302
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 08/09, K.118/09, Ta: 10.137
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 1,5 x kırık
 Yönetici : -
 Üretici : Theon
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : Omega açık, nü retrograd
 Tarih : Period II sonları, Period III başları
 Hamur Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
 Astar Rengi : 10 YR 8/3 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri :

¹⁵⁴³ Finkielsztejn 2001, 188, 191, Tablo 17-18.

¹⁵⁴⁴ Conovici – Irimia 1991, 165, no. 303-304; Börker – Burow 1998, 90, no. 209, Lev. 26; Nicolaou 2005, 174-175, no. 446.

¹⁵⁴⁵ Cankardeş-Şenol 1996, 39, no. 2a-b.

¹⁵⁴⁶ Finkielsztejn 2001, 191, Tablo 18.

¹⁵⁴⁷ Cankardeş-Şenol – Alkaç 2007, 309, no. 15.

¹⁵⁴⁸ Cankardeş-Şenol – Alkaç 2007, 306-307, 313, no. 7, 11, 24.

Yazıt :

Θέωνος

Üretici Teon'un ismi genitif halde yazılmıştır. Açık *omega* ve retrograd *nü* harflerinin kullanılmış olduğu bu mührü benzer bir kalıbı Rhodos'da bulunan¹⁵⁴⁹ üreticinin, yönetici Dorkylidas¹⁵⁵⁰ ile ilişkisi olduğu bilinmektedir¹⁵⁵¹. Üreticiye ait yuvarlak ve gül sembollü bir mührü Histria'da ele geçmiştir¹⁵⁵². Atina Agorası'nda bulunan yayınlanmamış bir mührü İ.Ö. 210-175 yılları arasına tarihlendirilmiştir¹⁵⁵³. Üreticiye ait farklı kalıptan elde edilmiş mührü için bkz: Canarache 1957, 262, no. 634; Lazarov 1980, 170-171, no. 42; Jöhrens 1999a, 45, no. 105; Nicolaou 2005, 176, no. 448.

Kat. No : Rh.134
 Kazı Env. No : PTR'09 - 347
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 10/09, K. 189/09, Ta: 9.234
 Kökeni : Rhodos
 Mührü Formu : Yuvarlak
 Mührü Ölçüleri : Ç: 2,5 cm
 Yönetici : -
 Üretici : Kleisimbrotidas
 Ay Adı : -
 Sembol : Merkezde gül
 Yazıtın Biçimi : Normal, içe dönük
 Tarih : Period II-III
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 (reddish yellow)
 Astar Rengi : 10 YR 8/3 (very pale brown)
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[Κλει]σιμβροτιδα [.....]

Gül

Ay adının okunamadığı mührüde üretici Kleisimbrotidas'ın ismi gül sembolü ile birlikte yuvarlak formulu mührüde iç doğru yazılmıştır. Pergamon depozitinde mührülerine rastlanmayan üreticinin Korinth'de bulunan bir amphorası üzerinde yönetici Sodamos'un adı yer alır¹⁵⁵⁴. Üreticinin mührüleri Rhodos¹⁵⁵⁵, Delos¹⁵⁵⁶, Nea Paphos¹⁵⁵⁷, Medinet el Fayum¹⁵⁵⁸, Aleksandria¹⁵⁵⁹, Tell Atrib¹⁵⁶⁰ ve Jerusalem'de¹⁵⁶¹ bulunmuştur.

¹⁵⁴⁹ Jacopich 1928, 34-35, Fig. 14.

¹⁵⁵⁰ Yönetici Dorkylidas için Finkielsztein İ.Ö. ca. 198 yılını önermektedir bkz: Finkielsztein 2001, 192.

¹⁵⁵¹ Jöhrens 1999a, 23, no. 34.

¹⁵⁵² Canarache 1957, 267, no. 656.

¹⁵⁵³ Fraser – Matthews 1987, 224.

¹⁵⁵⁴ Grace 1956, 144, no. 110.

¹⁵⁵⁵ Nilsson 1909, 444-445, no. 272/1-3.

¹⁵⁵⁶ Grace 1952, 527

¹⁵⁵⁷ Nicolaou 2005, 185, 474.

¹⁵⁵⁸ Melaerts 1994, 345, no. 15.

¹⁵⁵⁹ Cankardeş-Şenol 2000, 428, no. 53.

Kat. No	: Rh.135
Kazı Env. No	: PTR'10 - 360
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Meclis Binası, oturma sıraları, güney yamaç, yüzey
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2,7 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Menon I
Ay Adı	: Panamos
Sembol	: Gül, merkezde
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 209-189 (Period II-III)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Μένωνος [Παναμ]ος
Gül

Yuvarlak formlu mühürde sembol olarak merkezde gül kullanılmış ve Panamos ay adı restore edilerek okunmuştur. Üretici Menon'un ismi ay ismi ile birlikte hem yuvarlak, hem de dikdörtgen formlu mühürleri bilinmektedir. Üreticinin Patara örneğindeki gibi yuvarlak formlu mühürlerinin yanı sıra, dikdörtgen formda mühürleri de bulunur¹⁵⁶². V. Grace tarafından üreticinin yuvarlak mühürleri İ.Ö. ca. 222-217 yıllarına tarihlendirilmiştir¹⁵⁶³. G. Finkielsztejn ise, Tell Keisan'da bulunan benzer bir mührü İ.Ö. ca. 209-189 yılları arasına tarihler¹⁵⁶⁴. İlişkili olduğu yöneticiler arasında Harnosilas¹⁵⁶⁵ ve Mytion¹⁵⁶⁶ bilinir. Bunun haricinde stilistik benzerliklerle Aglokritos, Kharmokles, Simylinos, Ksenostratos, Aristonidas, Arkhokrates I, Theuphanes II ile ilişkili olabileceği düşünülmüştür¹⁵⁶⁷. Üretici Menon I'e ait farklı merkezlerden ele geçmiş mühürler için bkz: Sorlin-Dorigny 1885, 50, no. 11; Macalister 1912, 359, no. 317-318; Grace 1934, 234, no. 73; Grace 1950, 144, no. 66; Samos IV, 137, no. 468; Nachtergaele 1978, 23-234, no. 3; Sztetyłło 1978, 268, no. 10; Coja 1986, 440, no. 134; Rădulescu – Bărbulescu – Buzoianu 1987, 73, no. 151 (34); Calvet 1993, 67, no. 83; Ariel 1999, 27, no. 4; Finkielsztejn 2000, 143, CRh.6; Nicolaou 2005, 193, no. 497.

¹⁵⁶⁰ Sztetyłło 2000, 103, no. 84.

¹⁵⁶¹ Ariel 1990, 36, S 39-41.

¹⁵⁶² Cankardeş-Şenol 2000, 434, no. 63.

¹⁵⁶³ Grace 1974b, 199.

¹⁵⁶⁴ Halpern-Zylberstein 1980, 247, no. 28; Finkielsztejn 1998, 119, no. 28.

¹⁵⁶⁵ Bleckmann 1912, 251; Nicolaou 2005, 429, no. 116.

¹⁵⁶⁶ Ariel – Finkielsztejn 1994, 204, SAH 45; Jöhrens 1999a, no. 48.

¹⁵⁶⁷ Finkielsztejn 2001, 103, 111-112, Tablo 4; Nicolaou 2005, 193, no. 497.

Kat. No	: Rh.136
Kazı Env. No	: PTR'08 - 231
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 01, K. 18/19, Ta: 11.430
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2,5 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Menodoros I
Ay Adı	: -
Sembol	: Gül, merkezde
Yazıtın Biçimi	: Normal, içe dönük
Tarih	: İ.Ö. ca. 211-204 (Period IIb-c)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 pink
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Μηνοδ[ώρου]
Gül

Genitif haldeki ismi okunan üretici Menodoros I'in bu mühründe, merkezde Rhodos gülü sembol olarak kullanılmış ve üreticinin ismi içe doğru yazılmıştır. Aynı isimle anılan iki homonym bulunmaktadır¹⁵⁶⁸. Menodoros I, V. Grace tarafından yapılan çalışma ile İ.Ö. 3. yüzyıl içine tarihlendirilmiştir¹⁵⁶⁹. G. Jöhrens tarafından yapılan çalışmada ise, üreticinin Period IIb sonu ve Period IIc'de, yaklaşık olarak İ.Ö. 211-204 yılları arasında aktif olduğu belirtilmiştir¹⁵⁷⁰. Üreticinin Atina Agorası'nda yayınlanmamış bir mührü bulunur¹⁵⁷¹.

Kat. No	: Rh.137
Kazı Env. No	: PTR'01 - 003
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Ana Cadde, yüzey
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2,6 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Nikasikrates
Ay Adı	: -
Sembol	: Gül
Yazıtın Biçimi	: Normal, içe dönük
Tarih	: (Period II)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Karşılaştırma Örnekleri	: Jöhrens 1999a, 17, Kat. no. 15.
Yazıt	:

¹⁵⁶⁸ Lindos'da ele geçen ve yönetici Eudamos tarafından tarihlenen buluntu ile Menodoros II (Nilsson 1909, 421, 456, no. 202/1, 312/1.) Period IV içine yerleştirilebilir (G. Finkielsztejn yönetici Eudamos'u Period IV içine yerleştirmiştir bkz: Finkielsztejn 2001, 193, Tablo 20). Menodoros II için bkz: Delos XXVII, 310, E 28; Ariel – Finkielsztejn 1994, 209, SAH 63; Cankardeş-Şenol 2000, 435, no. 64.

¹⁵⁶⁹ Delos XXVII, 310, E 28.

¹⁵⁷⁰ Jöhrens 2009, 224, no. 51 a.b.

¹⁵⁷¹ Fraser – Matthews 1987, 311.

Ν[ικασ]ικ[ρ]άτης
Gül

Üretici Nikasikrates'in ismi yuvarlak formlu mühür üzerinde nominatif halde ve gül sembolü ile birlikte içe doğru yazılmıştır. Üretici listelerinde adı bulunan Nikasikrates'in¹⁵⁷² benzer mühürlerine Aleksandria¹⁵⁷³ ve Atina Ulusal Müzesi'nde¹⁵⁷⁴ rastlanılmaktadır.

Kat. No	: Rh.138
Kazı Env. No	: PTR'94 - 041
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Hurmalık Hamamı, 3 nolu ışık, euthernia
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: Sağ kırık 1,3 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Pasion
Ay Adı	: -
Sembol	: Yazıtın etrafında çerçeve
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. 3. yüzyıl sonları (Period IIc)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale yellow
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1950, Fig. 114, no. 10; Coulson et al. 1997, 55, no. 26.
Yazıt	:

Π[ασί]ων
[.....]

Ay adının okunamadığı dikdörtgen formlu mühürde üretici Pasion'un ismi bir çerçeve içine yazılmıştır. Mühürlerine Pergamon depozitinde rastlanmayan üreticinin Harnosilas, Aristonidas, Euphranor ve Mution gibi yöneticiler tarafından tarihlendirildiği bilinir¹⁵⁷⁵ ve aktif olduğu dönem için V. Grace, İ.Ö. 224-214 yılları arasını¹⁵⁷⁶, G. Finkielsztejn, İ.Ö. 3. yüzyılın son çeyreğini önerir¹⁵⁷⁷. Jerusalem'de bulunan bir örnek İ.Ö. 220 yılından önceye¹⁵⁷⁸, Atina Agorası'ndan yayınlanmamış bir mührü de İ.Ö. 240-210 yılları arasına tarihlendirilmiştir. Pasion'un farklı kalıplardan elde edilmiş mühürleri için bkz: Grace 1950, 139, no. 10; Grace 1952, 527; Ariel – Finkielsztejn 1994, 212, SAH 70; Coulson et al. 1997, 55-56, no. 26.

¹⁵⁷² Pridik 1926, 328.

¹⁵⁷³ Jöhrens 1999a, 75, dn. 50.

¹⁵⁷⁴ Jöhrens 1999a, 17, no. 15.

¹⁵⁷⁵ Jöhrens 1999a, 21-22, 25, 27, no. 29, 32, 39, 48.

¹⁵⁷⁶ Sztetyłło 2000, 109, no. 100.

¹⁵⁷⁷ Ariel – Finkielsztejn 1994, 212, SAH 70.

¹⁵⁷⁸ Ariel 1990, 37, S 50.

Kat. No	: Rh.139
Kazı Env. No	: PTR'09 - 297
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, D-12 giriş, zemin altı, -325/-358 cm
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3 x 1,5 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Pausanias II
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 234-210 (Period IIa-b)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1934, 224, no. 32; Grace 1950, Fig. 114, no. 13; Jöhrens 1999a, 17, no. 16; Börker – Burow 1998, 51, Lev. 18, no. 501.
Yazıt	:

Παυσανία

Mühürde üretici Pausanias II'nin ismi tek satırda ve genitif halde yazılmıştır. N. Conovici ve M. Irimia Pausanias II'yi Period II içine yerleştirir¹⁵⁷⁹. Period II içinde faal olan üretici, Hegasippos, Onasandros ve Pausanias I isimli yöneticilerle ilişkilidir¹⁵⁸⁰. Mühürleri birçok merkezde bulunan üreticinin Pnyx'de 200'ün üzerinde kulpu ele geçmiş, mühürlerin bulunduğu depozitler ise İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmiştir¹⁵⁸¹. Pausanias II'yi ilişkili olduğu yöneticiler nedeniyle Period IIa-b içine yerleştirmek mümkündür. Üreticiye ait mühürler Atina¹⁵⁸², Delos¹⁵⁸³, Argos¹⁵⁸⁴, Pella¹⁵⁸⁵, Samos¹⁵⁸⁶, Rhodos¹⁵⁸⁷, Pergamon¹⁵⁸⁸, Tarsus¹⁵⁸⁹, Nea Paphos¹⁵⁹⁰, Salamis¹⁵⁹¹, Kition¹⁵⁹², Tomis¹⁵⁹³, Tanais¹⁵⁹⁴, Olbia¹⁵⁹⁵, Constantza¹⁵⁹⁶, Crocodilopolis-Arsinoé¹⁵⁹⁷, Gezer¹⁵⁹⁸, Aleksandria¹⁵⁹⁹, Gindaros¹⁶⁰⁰,

¹⁵⁷⁹ Conovici – Irimia 1991, 166, no. 308-310.

¹⁵⁸⁰ Cankardeş-Şenol 2000, 204-204, no. 117.

¹⁵⁸¹ Grace 1956, 142-143, no. 90-91.

¹⁵⁸² Pridik 1896, 135, no. 57-60.

¹⁵⁸³ Grace 1952, 527.

¹⁵⁸⁴ Langer 1957, 162, no. 82.

¹⁵⁸⁵ Akamantis 2000, 54, P9-11.

¹⁵⁸⁶ Samos IV, 137, no. 469, Lev. 65.

¹⁵⁸⁷ Paris 1914, 314, no. 74.

¹⁵⁸⁸ Börker – Burow 1998, 51, no. 501-502.

¹⁵⁸⁹ Grace 1950, 140, no. 13.

¹⁵⁹⁰ Sztetyłło 1976, 51, no. 127; Nicolaou 2005, 202-203, no. 528-530.

¹⁵⁹¹ Calvet 1978, 226, no. 36.

¹⁵⁹² Calvet 1982, 31, no. 79-80.

¹⁵⁹³ Gramatopol – Bordea 1968, 59, no. 73.

¹⁵⁹⁴ Jöhrens 2001, 430, no. 255-257.

¹⁵⁹⁵ Lawall et al. 2010, 392, Lev. 283, L-233-234.

¹⁵⁹⁶ Conovici – Irimia 1991, 166, no. 308-310; Rădulescu – Bărbulescu – Buzoianu 1987, 73, no. 155-156, (38-39).

¹⁵⁹⁷ Empereur 1977, 225, no. 75.

¹⁵⁹⁸ Macalister 1912, 361, no. 390.

Jerusalem¹⁶⁰¹ ve Histria'da¹⁶⁰² ele geçmiştir. Farklı kalıplardan basılmış mühürleri için bkz: Pridik 1917, 32, no. 810; Gentili 1958, 87-79 no. 156; Gramatopol – Bordea 1970, 236, no. 780; Sztetyllo 1983a, 86, no. 53; Jöhrens 1999a, 17, no. 16; Ariel 2001, 159, no. 17; Ariel 2005, 183-184, no. 7; Ariel – Messika 2007, 15, no. 11.

Kat. No	: Rh.140
Kazı Env. No	: PTR'10 - 503
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, Ta: 10.718/10.254
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,4 x 1,5 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Pausanias II
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 240-230 (Period IIa)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1934, 224, no. 32; Grace 1950, Fig. 114, no. 13; Jöhrens 1999a, 17, no. 16; Börker – Burow 1998, 51, Lev. 18, no. 501.
Yazıt	:

Παυσανία

Üretici Pausanias II'nin ismi tek satırda genitif halde yazılmıştır. Bkz: Rh.139.

Kat. No	: Rh.141
Kazı Env. No	: PTR'99 - 147
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis / TN-9 (-250 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,7 x 1,3 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Pausanias II
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 240-230 (Period IIa)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/3 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1934, 224, no. 32; Grace 1950, Fig. 114, no. 13; Jöhrens 1999a, 17, no. 16; Börker – Burow 1998, 51, Lev. 18, no. 501.
Yazıt	:

Παυ[σαν]ία

¹⁵⁹⁹ Sztetyllo 1975, 170, no. 25-29; Sztetyllo 1990, 176, no. 32; Sztetyllo 1992, 171, no. 34; Cankardeş-Şenol 2000, 204-205, no. 117.

¹⁶⁰⁰ Kramer 2004, 95, AS 63.

¹⁶⁰¹ Ariel 1990, 58, S 251-254; Ariel 2000a, 271, no. 12.

¹⁶⁰² Canarache 1957, 265, no. 647.

Üretici Pausanias II'nin ismi tek satırda genitif halde yazılmıştır. Bkz: Rh.139.

Kat. No	: Rh.142
Kazı Env. No	: PTR'93 - 187
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropol, NEK-21, 5. katman 6A (-220 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,1 x 1,5 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Pausanias II
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 240-230 (Period II a)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Παυσα[νία]

Üretici Pausanias II'nin ismi tek satırda genitif halde yazılmıştır. Bkz: Rh.139.

Kat. No	: Rh.143
Kazı Env. No	: PTR'10 - 492
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, Ta: 10.718/10.254
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,5 cm x kırık
Yönetici	: -
Üretici	: Pausanias II
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 240-230 (Period II a)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1934, 224, no. 32; Grace 1950, Fig. 114, no. 13; Jöhrens 1999a, 17, no. 16; Börker – Burow 1998, 51, Lev. 18, no. 501.
Yazıt	:

[Παυσα]νία

Üretici Pausanias II'nin ismi tek satırda genitif halde yazılmıştır. Bkz: Rh.139.

Kat. No	: Rh.144
Kazı Env. No	: PTR'07 - 172
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: TBS, teras 2, doğu duvar kuzeyi (-20 / -30 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen

Mühür Ölçüleri	: 2,4 x 1,5 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Rhodon I
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 219 (Period II)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1934, 231, no. 61; Conovici – Irimia 1991, 166, no. 314; Ariel 2010, 125, no. 1.
Yazıt	:

Ῥόδω-
voç

Üretici Rhodon I'in ismi genitif halde yazılmıştır. Period V içinde faal olduğu bilinen bir homonym daha bulur¹⁶⁰³. Tel Beersheba'da ele geçen, her iki kulpu korunmuş ve yayınlanmamış bir amphora üzerinde okunan yönetici ismine göre üretici Rhodon I, İ.Ö. 3. yüzyılın üçüncü çeyreğine tarihlendirilmiştir¹⁶⁰⁴. Bunun yanında, Tzarevetz ve Cabyle'de bulunan üreticiye ait iki kulbu korunmuş amphora aracılığıyla da yönetici Onasandros ile ilişkilendirilmiştir¹⁶⁰⁵. Bu bilgilere ek olarak üreticinin, yönetici Khramokles ile olan ilişkisi de bilinir¹⁶⁰⁶. Atina Agorası'nda bulunan yayınlanmamış bir mührü de İ.Ö. 240-210 yılları arasına tarihlendirilmiştir¹⁶⁰⁷. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış mühürleri Atina¹⁶⁰⁸, Constantza¹⁶⁰⁹ ve Horbat Nazur'da¹⁶¹⁰ ele geçmiştir. Üreticiye ait farklı kalıplardan basılmış mühürler, Gezer¹⁶¹¹ ve Nea Paphos'da¹⁶¹² bulunmuştur.

Kat. No	: Rh.145
Kazı Env. No	: PTR'09 - 304
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, D-12 Giriş, zemin altı, -325/358 cm
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2,7 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Soteridas
Ay Adı	: -
Sembol	: Gül, merkezde
Yazıtın Biçimi	: Normal

¹⁶⁰³ Nicolaou 2005, 206-207, no. 536-540.

¹⁶⁰⁴ Coulson et al. 1997, 56.

¹⁶⁰⁵ Getov 1989, 42; Ariel 2010, 125.

¹⁶⁰⁶ Jöhrens 1999a, 30, 36, no. 57, 81.

¹⁶⁰⁷ Fraser – Matthews 1987, 399.

¹⁶⁰⁸ Grace 1934, 231, no. 61.

¹⁶⁰⁹ Conovici – Irimia 1991, 166, no. 314.

¹⁶¹⁰ Ariel 2010, 125, no. 1.

¹⁶¹¹ Macalister 1912, 361, no. 411.

¹⁶¹² Nicolaou 2005, 205-206, no. 535.

Tarih	: Period II
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Σ[ωτ]ηο[ίδα]ς
Gül

Mühürde sadece birkaç harfin okunabilmesi nedeniyle iki üreticinin önerilmesi mümkün olmaktadır. Bunlardan ilki, Period I-II içinde üretimde bulunmuş olan Soteridas¹⁶¹³, diğeri ise Period III içinde faaliyette bulunan Soterikhos'dur¹⁶¹⁴. Üretici Soteridas'a ait olduğunu düşündüğümüz bu mühürde sembol olarak gül kullanılmış ve isim içe doğru yönlendirilmiştir¹⁶¹⁵. E. Pridik tarafından yayınlanan bir mühürde¹⁶¹⁶, üreticinin Period Iia içine tarihlenen yönetici Kallikrates I ile (İ.Ö. ca. 233¹⁶¹⁷) ilişkisi olduğu belirlenmiştir. Soteridas'ın Patara örneğindeki gibi yuvarlak formlu mühürlerinin yanı sıra¹⁶¹⁸ dikdörtgen formlu mühürleri de bulunur¹⁶¹⁹.

Kat. No	: Rh.146
Kazı Env. No	: PTR'09 - 306
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, E-12 kuzey genişleme (batı A açması) -337/-340 cm
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,7 x 1,2 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Khares
Ay Adı	: Panamos Deuteros
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal, ay adı retrograd, hilal sigma formunda
Tarih	: Period II
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Χάρητος
Πανάμου
Δευ(

¹⁶¹³ Cankardeş-Şenol 2000, 332, no. 97.

¹⁶¹⁴ Grace 1950, 140, no. 14; Börker – Burow 1998, 51, no. 511-512.

¹⁶¹⁵ Üreticinin farklı semboller de kullandığı bilinmektedir; Cankardeş-Şenol 2000, 332, no. 97.

¹⁶¹⁶ Pridik 1917, 11, no. 210.

¹⁶¹⁷ Finkielsztejn 2001, 191, Tablo 18.

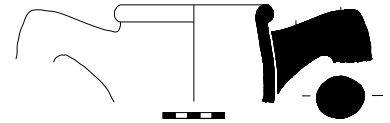
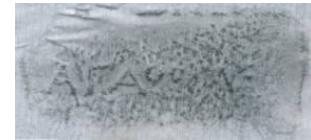
¹⁶¹⁸ Cankardeş-Şenol 2000, 332, no. 97.

¹⁶¹⁹ Nilsson 1909, 485, no. 395; Levi 1967, 557, no. 31; Jöhrens 2001, 432, no. 265; Kramer 2004, 96, AS 66. Yayınlanmamış bir mührü Atina Agorası'nda bulunmuştur bkz: Fraser – Matthews 1987, 427.

Üretici Khares'in ismi Panamos Deuteros ay adı ile birlikte üç satırda ve genitif halde yazılmıştır. Ele geçen mühürlerinin hemen hepsinde ay adı okunur. Pnyx'de bulunan bir mühür ile¹⁶²⁰ üretici İ.Ö. ca. 219 yılına tarihlenen¹⁶²¹ yönetici Sokhares ile ilişkilendirilmiştir. Üreticiye ait farklı kalıplardan basılmış mühürler için bkz: Nilsson 1909, 497, 433/1-3; Pridik 1917, 34, no. 863; Rădulescu – Bărbulescu – Buzoianu 1987, 74, no. 160 (43); Jöhrens 1999a, 50, no. 128.

5.1.2.3. Period III (İ.Ö. ca. 198- ca. 161)

Kat. No	: Rh.147
Kazı Env. No	: PTR'90 - 026
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: TN-9, külahlı lahit (L 56) kanalizasyon (-220/-240 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3.7 x 1.5 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Agathokles II
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 210-175 (Period III)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/2 pinkish white
Karşılaştırma Örnekleri	: Calvet 1982, 16, no. 13.
Yazıt	:

Ἀγαθοκλεῦς

Mühürde üretici Agathokles II'nin ismi genitif halde ve tek satırda yazılmıştır. Pergamon depoziti yardımıyla¹⁶²² Period III içinde faaliyette olduğu anlaşılan üreticinin, Middle Stoa dolgusu yardımıyla yönetici Athanodotos¹⁶²³, Sarayburnu'nda her iki kulpunda mühür bulunan bir amphora yardımıyla yönetici Ainetor¹⁶²⁴ ve farklı merkezlerde bulunan mühürler yardımıyla da yönetici Agestratos II¹⁶²⁵, Philodamos II¹⁶²⁶, Pratophanes¹⁶²⁷, Tharsipolis¹⁶²⁸ ve Symmakhos¹⁶²⁹ ile ilişkisi olduğu bilinir. Paphos Müzesi'nde bulunan tüm bir amphora

¹⁶²⁰ Grace, Khares'i "üçüncü yüzyıl üreticisi" olarak belirlemiştir bkz: Grace 1956, 143, no. 97.

¹⁶²¹ Finkielsztejn 2001, 191, Tablo 18.

¹⁶²² Börker – Burow 1998, 41-42, no. 357-362.

¹⁶²³ Grace 1985, 10.

¹⁶²⁴ Lungu 1990, 214, no. 4; Cankardeş-Şenol – Şenol 1997, 51, no. 1.

¹⁶²⁵ Ariel 1990, 39, S 65.

¹⁶²⁶ Börker 1974, 42, no. 27; Ariel 1990, 39, S 65.

¹⁶²⁷ Nicolaou 2005, 384, no. P2.

¹⁶²⁸ Nicolaou 2005, 435, no. 130.

¹⁶²⁹ Gentili 1958, 37, no. 20.

aracılığıyla da üreticinin, yönetici Kleitomakhos ile olan bağlantısı da ortaya çıkmıştır¹⁶³⁰. Patara örneğinde olduğu gibi bazı mühürlerinde sadece ismi okunan üreticinin, bazen isminin altında ay ismi de görülür (Rh.148)¹⁶³¹. Agathokles II'nin Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mührü Kition'da ele geçmiştir¹⁶³². Üreticinin mühürlerinin bulunduğu merkezler arasında Atina¹⁶³³, Pella¹⁶³⁴, Tomis¹⁶³⁵, Histria¹⁶³⁶, Olbia¹⁶³⁷, Tanais¹⁶³⁸, Miletos¹⁶³⁹, Labraunda¹⁶⁴⁰, Tarsus¹⁶⁴¹, Nagidos¹⁶⁴², Salamis¹⁶⁴³, Nea Paphos¹⁶⁴⁴, Kartaca¹⁶⁴⁵, Crocodilopolis-Arsinoé¹⁶⁴⁶, Tell Keisan¹⁶⁴⁷, Gezer¹⁶⁴⁸ ve Aleksandria¹⁶⁴⁹ sayılabilir. Üreticiye ait farklı kalıptan elde edilmiş mühürler için bkz: Nilsson 1909, 351, no. 7/57; Macalister 1912, 351, no. 5; Pridik 1917, 21, no. 423-438; Gentili 1958, 37, no. 22; Gramatopol – Bordea 1970, 264, no. 1145; Sztetyłło 1983a, 71, no. 14; Seawright 1988, 41, no. 1; Avram 1988, 311, no. 120; Ariel 1990, 38-39, S 58-65; Jöhrens 1999a, 63, no. 162; Sztetyłło 2000, 90-91, no. 52.

Kat. No	: Rh.148
Kazı Env. No	: PTR'09 - 251
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 06/09, kesit temizliği
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,3 x kırık
Yönetici	: -
Üretici	: Aghatokles II
Ay Adı	: Hyakintios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal - Kısaltma
Tarih	: İ.Ö. 210-175 (Period III)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -

¹⁶³⁰ Nicolaou 2005, 433-434, no. 127.

¹⁶³¹ Doğer – Cankardeş-Şenol 1997, 44-45, no. 17; Cankardeş-Şenol – Alkaç 2007, 302, no. 1.

¹⁶³² Calvet 1982, 16, no. 13.

¹⁶³³ Pridik 1896, 129, no. 1; Pridik 1897, 148, no. 1; Grace 1934, 228, no. 51.

¹⁶³⁴ Akamantis 2000, 63-64, P26.

¹⁶³⁵ Gramatopol – Bordea 1968, 58, no. 61.

¹⁶³⁶ Canarache 1957, 255, no. 607-608.

¹⁶³⁷ Lawall et al. 2010, 389, Lev. 279, L-188-190.

¹⁶³⁸ Jöhrens 2001, 408-409, no. 146-153.

¹⁶³⁹ Jöhrens 2009, 224, no. 53.

¹⁶⁴⁰ Säflund 1980, 13, no. 1

¹⁶⁴¹ Grace 1950, 141, no. 35.

¹⁶⁴² Cankardeş-Şenol – Alkaç 2007, 302, no. 1.

¹⁶⁴³ Calvet 1978, 223, no. 1.

¹⁶⁴⁴ Sztetyłło 1991, 55-56, no. 79-80; Nicolaou 2005, 125-126, no. 297-302.

¹⁶⁴⁵ Delattre 1901, 21, 27, no. 5, 46-47; Delattre 1904, 467, no. 1; Delattre 1912, 59, no. 4.

¹⁶⁴⁶ Empereur 1977, 202, no. 1.

¹⁶⁴⁷ Halpern-Zylberstein 1980, 248, no. 40.

¹⁶⁴⁸ Macalister 1912, 353, no. 35-36.

¹⁶⁴⁹ Sztetyłło 1975, 172, no. 35-36; Sztetyłło 1978, Sztetyłło 1992, 162, no. 14; Cankardeş-Şenol 2000, 392, no. 1.

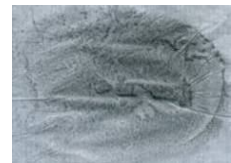
Yazıt :

Υα[κινθί]ου
Ἀγαθοκλ(εῦς)

Üretici Aghatokles'in ismi kısaltma olarak ve Hyakintios ay adı ile birlikte yazılmıştır.

Bkz: Rh.147.

Kat. No : Rh.149
Kazı Env. No : PTR'09 - 253
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 06/09, K. 95/09, Ta: 9.790/9.704
Kökeni : Rhodos
Mühür Formu : Yuvarlak
Mühür Ölçüleri : Silik
Yönetici : -
Üretici : Amyntas
Ay Adı : -
Sembol : Herme, alta
Yazıtın Biçimi : Normal
Tarih : İ.Ö. ca. 179/177 - 154/153 (Period IIIc – IV)
Hamur Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri : Nilsson 1909, Lev. 1, no.1.
Yazıt :

[Ἀμύ]ντα
herme

Yuvarlak formlu mührün üst bölümünde üretici Amyntas'ın tek satırdan oluşan ismi genitif halde ve edatsız yazılmış, isminin altında başı sola dönük *herme* sembol olarak kullanılmıştır. Üretici, mühürlerinde genelde *herme* sembolünü kullanır. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir örnek Rhodos'da ele geçmiştir¹⁶⁵⁰. Pergamon depozitinde mühürleri bulunan üreticinin¹⁶⁵¹, Aristomakhos I¹⁶⁵², Athanodotos¹⁶⁵³, Arkhilaidas¹⁶⁵⁴, Theaidetos¹⁶⁵⁵, Nikasagoras I, Ainesidamos II¹⁶⁵⁶ ve Symmakhos¹⁶⁵⁷ gibi yöneticilerle ilişkisi olduğu bilinir. Nea Paphos'daki bir mezardan ele geçen üreticinin amphorasını yönetici Ksenophon tarihlemektedir¹⁶⁵⁸. Bunun yanında, Nikosia Müzesi'nde üreticiye ait bir amphora üzerinde yönetici Athanodotos'un ismi okunmuştur¹⁶⁵⁹. Jerusalem'de üreticinin amphorasının üzerinde

¹⁶⁵⁰ Nilsson 1909, Lev. 1, no.1.

¹⁶⁵¹ Börker – Burow 1998, 43-44, no. 388-398.

¹⁶⁵² Gentili 1958, 36, no. 18.

¹⁶⁵³ Grace 1950, 135, 141, no. 2, 29-30.

¹⁶⁵⁴ Empereur – Guimier-Sorbets 1986, 130; Jöhrens 2001, 375, Fig. 5, no. 2.

¹⁶⁵⁵ Nicolaou 2005, 285, no. 72.

¹⁶⁵⁶ Empereur – Hesnard 1987, 60-61, Fig. 11, Lev. 3.11.

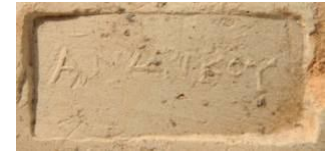
¹⁶⁵⁷ Börker 1974, 42, no. 30; Ariel 1990, 42; Cankardeş-Şenol 1995, 19, 35.

¹⁶⁵⁸ Barker 2004, 80, no. 7; Nicolaou 2005, 405, no. 3.

¹⁶⁵⁹ Nicolaou – Empereur 1986, 517, no. 3.

de Period IVa içinde görev yaptığı bilinen yönetici Heragoras'ın ismine rastlanmıştır¹⁶⁶⁰. C. Börker¹⁶⁶¹ ve V. Grace¹⁶⁶², üreticinin faaliyet dönemini İ.Ö. ca. 190-176 yılları arasına, I. Nicolau ve J.-Y. Empereur ise İ.Ö. ca. 191-176 yılları arasına¹⁶⁶³ vermiştir. Üretici Amyntas'ı yukarıda isimleri geçen yöneticiler sayesinde Period IIIc-e içlerine tarihlemek mümkündür. Farklı kalıplardan elde edilmiş mühürleri için bkz: Breccia 1907, 75, no. 131; Macalister 1912, 353, no. 46-47; Grace 1950, 141, no. 30; Grace 1952, 526; Canarache 1957, 257, 613; Sztetylko 1976, 33-35, no. 33-40; Nachtergaele 1978, 27-30, no. 6; Calvet 1982, 17-18, no. 21; Ariel 1990, 42, S 96-102; Sztetylko 1991, 58, no. 85; Jöhrens 1999a, 63-64, no. 163; Sztetylko 2000, 92, no. 55; Jöhrens 2001, 411, no. 159-163; Kramer 2004, 93, AS 34-35; Ariel 2005, 182, no. 1; Kawanishi – Suto 2005, 88, no. 126; Nicolaou 2005, 133-134, no. 323-324; Lawall et al. 2010, 390, Lev. 279, L-194-195.

Kat. No	: Rh.150
Kazı Env. No	: PTR'10 - 451
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 29, K. 125/10, Ta. 10.280/9.882
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,9 x 1,7 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Andrikos
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 175-146 (Period III-IV)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Jöhrens 1999a, 64, no. 164.
Yazıt	:

Ανδρικόυ

Üretici Andrikos'un adı tek satırda ve genitif halde yazılmıştır. Üreticinin bazı mühürlerinde isminin altında *kaduseus* sembol olarak görülür. Andrikos'un yönetici Ksenophon ile olan bağlantısından dolayı¹⁶⁶⁴ Period IIIe içine¹⁶⁶⁵ ve yönetici Aleksimakhos ile olan bağlantısından dolayı da¹⁶⁶⁶ Period IV içine yerleştirmek mümkündür. G. Cankardeş-Şenol yaptığı çalışmada, Andrikos'un faaliyet yıllarını her iki Period'u kapsayacak şekilde,

¹⁶⁶⁰ Ariel 2005, 182, no. 1. D. Ariel, "Stamped Amphora Handles from Tel Mikhal (Tel Michal)", 'Atiqot 52, 2006, 89, C1.

¹⁶⁶¹ Börker 1974, no. 40, no. 23.

¹⁶⁶² Grace 1985, 10.

¹⁶⁶³ Nicolaou – Empereur 1986, 517, no. 3.

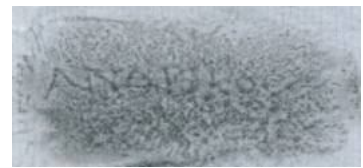
¹⁶⁶⁴ Empereur – Guimier-Sorbets 1986, 130.

¹⁶⁶⁵ Finkielsztejn 2001, 192, Tablo 19.

¹⁶⁶⁶ Nicolaou – Empereur 1986, 526, no. 10.

yaklaşık olarak İ.Ö. 175-146 arasına tarihler¹⁶⁶⁷. Üreticiye ait farklı kalıplardan elde edilmiş mühürler için bkz: Grace 1952, 526; Gentili 1958, 45, no. 43; Halpern-Zylberstein 1980, 250, no. 61; Calvet 1982, 18, no. 23-24; Ariel 1990, 60, S 275; Jöhrens 1999a, 64, no. 164; Börker – Burow 1998, 82, no. 60-61; Jöhrens 2001, 411, no. 164-165; Cankardeş-Şenol 2003, 215-216, no. 6-7.

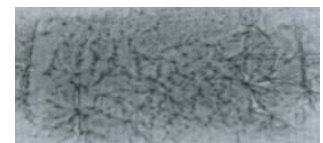
Kat. No : Rh.151
 Kazı Env. No : PTR'07 - 128
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : TBS, güney mekân doğu (0 / -20 cm)
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 4,4 x 1,7 cm
 Yönetici : -
 Üretici : Andrikos
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : Normal
 Tarih : İ.Ö. ca. 175-146 (Period III-IV)
 Hamur Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Karşılaştırma Örnekleri : Jöhrens 1999a, 64, no. 164.
 Yazıt :

Ανδρικού

Üretici Andrikos'un adı tek satırda ve genitif halde yazılmıştır bkz: Rh.150.

Kat. No : Rh.152
 Kazı Env. No : PTR'08 - 216
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 01, Kasa 17/08
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 3,8 x 1,4 cm
 Yönetici : -
 Üretici : Andrikos
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : Normal
 Tarih : İ.Ö. ca. 175-146 (Period III-IV)
 Hamur Rengi : 7.5 YR7/4 pink
 Astar Rengi : -
 Karşılaştırma Örnekleri : Jöhrens 1999a, 64, no. 164.
 Yazıt :

Ανδρικού

Üretici Andrikos'un adı tek satırda ve genitif halde yazılmıştır bkz: Rh.150.

¹⁶⁶⁷ Cankardeş-Şenol 2003, 216, no. 6.

Kat. No	: Rh.153
Kazı Env. No	: PTR'01 - 152
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Hurmalık Hamamı, doğu cadde dolgu (-100 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,1 x 1,5 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Andrikos
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 175-146 (Period III-IV)
Hamur Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Astar Rengi	: 2.5 Y 8/3 pale yellow
Karşılaştırma Örnekleri	: Jöhrens 1999a, 64, no. 164.
Yazıt	:

A[vδquκ]oũ

Üretici Andrikos'un adı tek satırda ve genitif halde yazılmıştır bkz: Rh.150.

Kat. No	: Rh.154
Kazı Env. No	: PTR'10 - 454
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 29, K. 125/10, Ta. 10.280/9.882
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,1 x 1,8 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Antimakhos
Ay Adı	: -
Sembol	: Kaduseus, altta sağa dönük
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 188-148 (Period III-IV)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very plae brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

[Avτί]μαχου
kaduseus, sağa dönük

Mühürde üretici Antimakhos'un ismi görülmektedir. Sembol olarak ismin altında, sağa dönük *kaduseus* kullanılmıştır. Pergamon depozitinde mühürlerine rastlanan üreticinin¹⁶⁶⁸ Sarayburnu'nda bulunmuş bir amphorasında yönetici Aristion II'nin ismi görülür¹⁶⁶⁹. Period III-IV içinde faal olduğu bilinen üreticinin Hieron I¹⁶⁷⁰, Aristodamos II¹⁶⁷¹, Athanodotos¹⁶⁷²,

¹⁶⁶⁸ Börker – Burow 1998, 44, no. 399-402.

¹⁶⁶⁹ Cankardeş-Şenol – Şenol 1997, 53, no. 2.

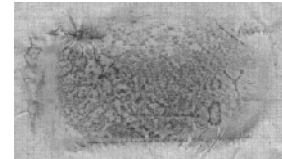
¹⁶⁷⁰ Grace 1950, 136, 144, no. 71.

¹⁶⁷¹ Nicolaou 2005, 384, no. P 3.

¹⁶⁷² Grace 1985, 10.

Aleksimakhos¹⁶⁷³, Iason¹⁶⁷⁴, Sosikles¹⁶⁷⁵, Heragoras¹⁶⁷⁶ ve Pratophanes¹⁶⁷⁷ gibi yöneticilerle de ilişkisi olduğu bilinmektedir. Üreticiye ait mühürler farklı birçok merkez ve müze koleksiyonlarında bulunmaktadır¹⁶⁷⁸.

Kat. No	: Rh.155
Kazı Env. No	: PTR'99 - 109
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropol, TN-9 (0 / -250 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,4 x 1,7 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Antimakhos
Ay Adı	: -
Sembol	: Kaduseus, altta sağa dönük
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 188-148 (Period III-IV)
Hamur Rengi	: 7,5 YR 7/4 pink
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

[A]ν[τί]μαχου

Altta sağa dönük kaduseusun sembol olarak kullanıldığı mühürde üretici Antimakhos'un ismi okunmaktadır bkz: Rh.154.

Kat. No	: Rh.156
Kazı Env. No	: PTR'09 - 344
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 10/09, K. 179/09, Ta: 9.382
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,9 x 1,5 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Aristeidas II
Ay Adı	: Dalios
Sembol	: Sağda rozet
Yazıtın Biçimi	: Sigma hilal formunda
Tarih	: İ.Ö. ca. 198-167 (Period IIIa-d)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow

¹⁶⁷³ Grace 1950, 136, 142, no. 39-40.

¹⁶⁷⁴ Jöhrens 1999a, 65, no. 168.

¹⁶⁷⁵ J. Deshayes, Le nécropole de Ktima (Paris 1963) 34, no. 32a-b, Lev. 78, 1-2; Börker 1974, 37, dn. 37.

¹⁶⁷⁶ Nicolaou 2005, 438, no. 138.

¹⁶⁷⁷ Cankardeş-Şenol 2000, 74, dn. 235.

¹⁶⁷⁸ Sorlin-Dorigny 1885, 49, no. 4; Girard 1887, 229; Delattre 1901, 22, no. 13-14; Breccia 1907, 75, no. 2; Gentili 1958, 46, no. 45; Deshayes 1963, Lev. 68, no. 2; Gramatopol – Bordea 1968, 58, no. 62; Gramatopol – Bordea 1970, 267, no. 1174; Börker 1974, 37, no. 11; Sztetyłło 1976, 37, no. 50; Sztetyłło 1983a, 75, no. 25; Ariel 1990, 43, S 107-110; Sztetyłło 1991, 59, no. 87; Calvet 1993, 64, no. 68; Jöhrens 1999a, 65, no. 167-168; Cankardeş-Şenol 2000, 73, no. 3; Akamantis 2000, 64-65, P27-28; Lahi 2000, 121, no. 6; Sztetyłło 2000, 93, no. 56-57; Jöhrens 2001, 412, no. 166-169; Kramer 2004, 93, AS 37-42; Kawanishi – Suto 2005, 89-90, no. 128-129; Lawall et al. 2010, 390, Lev. 280, L-196; Sztetyłło 2010, 85-86, no. 70.

Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : Sztetyło 1991, 61, no. 92.
 Yazıt :

Δαλίου
 Ἀρισ[τε]ίδα rozet

Sağ tarafında rozet sembolü bulunan mühürde üretici Aristeidas II'nin ismi genitif halde, Dalios ay adı ile birlikte iki satırda yazılmıştır. Üretici Pergamon depozitinde bulunan mühürlerin yardımı¹⁶⁷⁹ ve bağlantılı olduğu yöneticiler dolayısı ile Period II ve III'e tarihlendirilir¹⁶⁸⁰. G. Cankardeş-Şenol yaptığı çalışmada, üreticiye ait bir mühürdeki yıldız sembolünün yönetici Thestor'un adını taşıyan bir mühürdeki ile aynı olmasından yola çıkarak, Aristeidas II ve Thestor çiftinden söz etmenin mümkün olabileceğine değinmiştir¹⁶⁸¹. Aristeidas II'nin Patara örneğinde olduğu gibi ay isimli mühürlerinin yanı sıra, ay isimli mühürleri de bulunur. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mühürü Nea Paphos'da ele geçmiştir¹⁶⁸². Üreticiye ait aynı ya da farklı ay adını taşıyan; ya da ay isimli mühürleri birçok merkezde ve müze koleksiyonlarında bulunmaktadır¹⁶⁸³.

Kat. No : Rh.157
 Kazı Env. No : PTR'10 - 365
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Meclis, güney duvar önü, yüzey
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 1,6 cm x kırık
 Yönetici : -
 Üretici : Aristeidas II
 Ay Adı : Karneios
 Sembol : Sağda rozet
 Yazıtın Biçimi : Normal
 Tarih : İ.Ö. ca. 198-167 (Period IIIa-d)
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

Κα[ρνείου]
 Ἀρισ[τε]ίδα rozet

Üretici AristeidasII'nin ismi Karneios ay adı ile birlikte yazılmıştır. Bkz: Rh.156.

¹⁶⁷⁹ Börker – Burow 1998, 44, no. 409-413.

¹⁶⁸⁰ V. Lungu, öneri olarak, Agemakhos-Aristeidas II ve Timasagoras- Aristeidas II'yi eşleştirmiştir bkz: Lungu 1990, 213-214, no. 2, 8.

¹⁶⁸¹ Cankardeş-Şenol 2000, 155.

¹⁶⁸² Sztetyło 1991, 61, no. 92.

¹⁶⁸³ Paris 1914, 304, no. 13; Porro 1916, 112, no. 26; Pridik 1917, 23, no. 513-515; Grace 1934, 230, no. 57; Gentili 1958, 46-47, no. 49-50; Börker 1974, 35, 44, no. 6, 36; Ariel 1990, 33, S 18; Cankardeş-Şenol 2000, 155, no. 33; Sztetyło 2000, 94, no. 60; Nicolaou 2005, 137-138, no. 334-335; Cankardeş-Şenol – Alkaç 2007, 304, no. 4; Lawall et al. 2010, 390, Lev. 280, L-199.

Kat. No	: Rh.158
Kazı Env. No	: PTR'09 - 333
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, E-12 dolgu arası
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,4 x 1,3 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Aristion
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 210-175 (Period III)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Kawanishi – Suto 2005, 89, no. 131.
Yazıt	:

Αριστίωνος

Üretici Aristion'un ismi tek satırda ve genitif halde yazılmıştır. Oldukça faal olan ve bazı kalıplarında, isminin altında sembol olarak *kaduseus* kullanan üreticinin¹⁶⁸⁴ mühürleri birçok yerleşimde bulunmuştur¹⁶⁸⁵. Pergamon depozitinde ele geçen örnekler yardımıyla Period III içine yerleştirilen üreticinin¹⁶⁸⁶ Dorkylidas¹⁶⁸⁷, Kleukrates I¹⁶⁸⁸, Iasikrates¹⁶⁸⁹ ve Kleitomakhos¹⁶⁹⁰ isimli yöneticilerle ilişkisi olduğu bilinmekte ve Period II ile III arasına yerleştirilmektedir¹⁶⁹¹. Bunun yanında, Z. Sztetyłło üreticinin faal olduğu zaman aralığını İ.Ö. ca. 220-180 olarak belirtir¹⁶⁹². Üreticinin Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mührü Akoris'de ele geçmiştir¹⁶⁹³.

Kat. No	: Rh.159
Kazı Env. No	: PTR'10 - 412
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 19, Ta. 13.509/13.299
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen

¹⁶⁸⁴ Kaduseus'lu örnekler için bkz: Börker – Burow 1998, 44, no. 426-430.

¹⁶⁸⁵ Pridik 1896, 130, no. 9; Delattre 1901, 28, no. 55; Grace 1950, 140, no. 17-18; Grace 1952, 526; Gentili 1958, 36, 47, no. 13, 52; Levi 1967, 549, no. 5; Gramatopol – Bordea 1968, 58, no. 64; Sztetyłło 1976, 38, no. 56-58; Halpern-Zylberstein 1980, 246, no. 24; Calvet 1982, 19-20, no. 28-30; Le Roy 1984, 310, no. 9-10; Lungu 1990, 216, B III, 6; Cankardeş-Şenol 1996, 49, no. 21; Jöhrens 1999a, 38, no. 88; Cankardeş-Şenol 2000, 156, no. 35; Kramer 2004, 93, AS 43; Nicolaou 2005, 138-139, no. 337-340; Cankardeş-Şenol – Alkaç 2007, 305, no. 5; Lawall et al. 2010, 390, Lev. 280, L-200.

¹⁶⁸⁶ Börker – Burow 1998, 44, no. 425-429.

¹⁶⁸⁷ Paris 1914, 325; P. Amandry et al., “Collection de l'École française d'Athènes”, BCH 96/1, 1972, 64-65, Fig. 47 a-b.

¹⁶⁸⁸ Sztetyłło 1992, 164, no. 19.

¹⁶⁸⁹ Jöhrens 1999a, 38.

¹⁶⁹⁰ Grace 1985, 40.

¹⁶⁹¹ Jöhrens 1999a, 38.

¹⁶⁹² Sztetyłło 1975, 176, no. 48.

¹⁶⁹³ Kawanishi – Suto 2005, 90, no. 131.

Mühür Ölçüleri	: 3,6 x 1,6 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Aristion
Ay Adı	: -
Sembol	:
Yazıtın Biçimi	: Nomal
Tarih	: İ.Ö. ca. 210-175 (Period III)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ἀριστίωνος

Mühürde üretici Aristion'un tek satırdan oluşan ismi genitif halde yazılmıştır bkz: Rh.158.

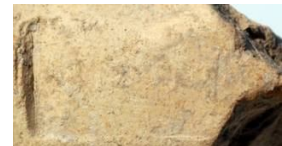
Kat. No	: Rh.160
Kazı Env. No	: PTR'09 -
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Ana Cadde, 8. mekân, 10 nolu açma, A tabanı -68 cm
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,6 x 1,6 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Aristion
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 210-175 (Period III)
Hamur Rengi	: 5 YR 5/8 yellowish red
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Cankardeş-Şenol 2000, 156, no. 35; Börker – Burow 1998, 44-45, no. 415-416, Lev. 16.
Yazıt	:

Ἀριστίωνος

Mühürde Rhodoslu üretici Aristion'un tek satırdan oluşan ismi genitif halde yazılmıştır bkz: Rh.158.

Kat. No	: Rh.161
Kazı Env. No	: PTR'99 - 075
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik, batı duvar 1 (-150 / -200 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,7 cm x kırık
Yönetici	: -
Üretici	: Aristion
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 210-175 Period III

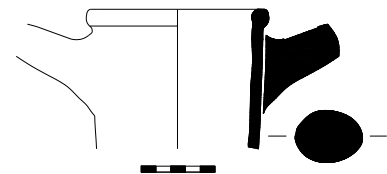

Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

ΑΡΙΣΤΙΩΝ[OC]

Rhodoslu üretici Aristion'un tek satırdan oluşan ismi genitif halde yazılmıştır bkz: Rh.158.

Kat. No : Rh.162
 Kazı Env. No : PTR'10 - 526
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 29, K. 125/10, Ta: 10.280/9.882
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 2,9 cm
 Yönetici : -
 Üretici : Aristokles II
 Ay Adı : -
 Sembol : Gül, merkez
 Yazıtın Biçimi : Normal
 Tarih : İ.Ö. ca. 167-141 (Period III-IV-V)
 Hamur Rengi : 5 YR 7/4 pink
 Astar Rengi : 10 YR 7/4 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : Cankardeş-Şenol 2000, 158, Di. 38.
 Yazıt :

ΑΡΙΣΤΟΚ[ΛΕΥΣ]

Gül

Üretici Aristokles II'nin ismi genitif halde yazılmıştır. Genelde sembol olarak gül kullanmış olan üreticinin mühürlerinin formu yuvarlaktır. Üreticinin hem Rhodos, hem de Rhodos egemenliğindeki Knidos'da *phrouarkhos* (garnizon komutanı) yönetimi altında amphora ürettiği bilinir¹⁶⁹⁴. Ürettiği Knidos amphoralarını merkezinde gül sembolünü kullandığı yuvarlak Rhodos mühürlerine benzer formda mühürlemiştir¹⁶⁹⁵. Bununla birlikte, üretici yine kendisi gibi amphora üreticisi olan Damokrates I'in oğlu ve üretici Hippokrates'in kardeşidir¹⁶⁹⁶. Mühürlerinde, yönetici Arkhilaidas¹⁶⁹⁷, Pausanias III¹⁶⁹⁸, Teisagoras¹⁶⁹⁹, Aratophanes I, Aristion II, Eudamos'un isimlerine rastlanılır¹⁷⁰⁰. Farklı kalıplardan basılmış birçok mührü farklı merkezlerde ele geçmiştir¹⁷⁰¹.

¹⁶⁹⁴ Grace 1949, 187, no. 6. Üreticinin Knidos'da ürettiği amphora mühürleri için bkz: Grace 1934, 300, 302-303, Fig. 5, No. 5-8.

¹⁶⁹⁵ C. G. Koehler – P. M. Wallace Matheson, “Knidian Amphora Chronology, Pergamon to Corinth”, bkz: Eiring – Lund 2004, 167.

¹⁶⁹⁶ Delos XXVII, 327, E 66; Grace 1985, 9-13.

¹⁶⁹⁷ Grace 1949, 187, no. 4-5; Nicolaou – Empereur 1986, 519-520, no. 5; Jöhrens 2001, 376, Fig. 6, no. 1.

¹⁶⁹⁸ Ariel – Finkielsztejn 2003, 138-139, Rh I.

¹⁶⁹⁹ Gentili 1958, 37, no. 21.

¹⁷⁰⁰ Cankardeş-Şenol 2000, 287, dn. 715-716.

¹⁷⁰¹ Mühürler için bkz: Delattre 1912, 60, no. 9; Macalister 1912, 354, no. 94; Pridik 1917, 23, no. 527-528; Nilsson 1909, 386, no. 100/24; Brock – Young 1949, 66, Lev. 22.20; Grace 1950, 145, no. 77-78; Canarache

Kat. No	: Rh.163
Kazı Env. No	: PTR'10 - 468
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 29, K. 114/10, Ta: 10.689/10.529
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 3,1 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Aristokles II
Ay Adı	: -
Sembol	: Gül, merkez
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 167-141 (Period III-IV-V)
Hamur Rengi	: 5 YR 5/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

ΑΡΙ[στο]κλεῦς
Gül

Üretici Arsitokles II'ye ait mühür bkz: Rh.162.

Kat. No	: Rh.164
Kazı Env. No	: PTR'10 - 525
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 29, K. 125/10, Ta: 10.280/9.882
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: 1) Yuvarlak 2) Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: -
Yönetici	: -
Üretici	: Aristokles II
Ay Adı	: -
Sembol	: Gül
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 167-141 (Period III-IV-V)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Cankardeş-Şenol 2000, 158, Di. 38.
Yazıt	:

1)

2)

1) [ΑΡΙστοκλε]ῦς
Gül

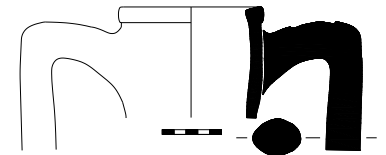
2) P*

Gerek yazı karakterinden, gerekse kullanılmış olan ikinci mühür şablonundan hareketle büyük olasılıkla mühürde üretici Aristokles II'nin ismi bulunmalıdır. M. Palaczyk tarafından

1957, 229, no. 512; Gentili 1958, 49, no. 57-58; Levi 1967, 549, no. 7; Sztetyllo 1976, 38, no. 54-55; Sztetyllo 1978, 271, no. 18; Säflund 1980, 15, no. 18; Calvet 1982, 20-21, no. 32; Sztetyllo 1983a, 78, no. 31; Sztetyllo 1983b, 369, no. 10; Rădulescu – Bărbulescu – Buzoianu 1987, 70, no. 133 (16); Seawright 1988, 33, no. 4; Ariel 1990, 45-46, S 136-145; Sztetyllo 1991, 61, no. 93; Sztetyllo 1992, 165, no. 20; Börker – Burow 1998, 45, no. 417-418; Jöhrens 1999a, 67, no. 176; Jöhrens 1999b, 244-245, no. 8-9; Akamantis 2000, 65-66, P29; Cankardeş-Şenol 2000, 287, no. 21; Jöhrens 2001, 413, no. 174; Kawanishi – Suto 2005, 91-92, no. 133-136; Nicolaou 2005, 139-141, no. 342-345.

yapılan çalışmada, Patara örneğindeki ikinci mühür formunun üretici Aristokles II tarafından kullanıldığı saptanmıştır¹⁷⁰². İkinci mühürde *rho* harfi ve sağında yıldız sembolü yer almaktadır. Üretici için bkz: Rh.162

Kat. No	: Rh.165
Kazı Env. No	: PTR'09 - 261
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, C-12, batı profil güneyi, -87/-134
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,5 x 1,4 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Aristokrates II
Ay Adı	: -
Sembol	: Köşelerde yıldız
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 195-184 (Period III)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1934, 228, no. 52; Jöhrens 1999a, 68, no. 179; Börker – Burow 1998, 45, Lev. 16, no. 421; Lawall 2007, 43, Lev. 8, AH 31.
Yazıt	:

* *
 ΑΡΙΣΤΟ[Κ]ΡΑΤΕΥ[Σ]
 * *

Amphoranın boynu, ağız kenarı ve mühürlü tek kulpu korunmuş ve korunan bu mühürde üretici Aristokrates II'nin adı genitif halde, tek satırda yazılmıştır. Üreticinin isminin dört bir köşesinde sembol olarak yıldız kullanılmıştır. Aristokrates II'nin adına Pergamon depozitinde rastlanılır¹⁷⁰³. Amphoranın yanı sıra *lagynos*'da üreten üreticinin¹⁷⁰⁴ Hieron I¹⁷⁰⁵, Thestor (Rh.48), Sodamos¹⁷⁰⁶, Nikasagoras I¹⁷⁰⁷ ve Timasagoras¹⁷⁰⁸ isimli yöneticilerle ilişkisi olduğu bilinir. V. Grace üreticinin faaliyet yıllarını İ.Ö. ca. 208-196 olarak belirlemiştir¹⁷⁰⁹, G. Finkielsztejn ise, İ.Ö. ca. 192-184 yıllarını önermiştir¹⁷¹⁰. Farklı birçok merkez ve müzede üreticiye ait mühürler bulunmaktadır¹⁷¹¹.

¹⁷⁰² Palaczyk 1999, 96; M. Palaczyk, "Secondary Stamps in the Rhodian Amphora Production", *ReiCretActa* 36, 2000, 398 vdd.

¹⁷⁰³ Börker – Burow 1998, 45, no. 419-423.

¹⁷⁰⁴ Cankardeş-Şenol 2000, 406.

¹⁷⁰⁵ Gentili 1958, 34, no. 3.

¹⁷⁰⁶ Lawall 2007, 43, AH. 31; Jöhrens 1999a, 69.

¹⁷⁰⁷ Nicolaou 2005, 440, no. 144.

¹⁷⁰⁸ Calvet 1972, 13.

¹⁷⁰⁹ Grace 1974b, 199.

¹⁷¹⁰ Finkielsztejn 2000, 145-146, CRh 18-19.

¹⁷¹¹ Delattre 1901, 22, 29, no. 15, 57; Delattre 1904, 467, no. 3; Macalister 1912, 354, no. 95; Canarache 1957, 258, no. 618; Grace 1934, 228, no. 52; Sztetyłło 1975, 177, no. 54; Sztetyłło 1976, 39, no. 60-65; Halpern-Zylberstein 1980, 248, no. 41; Lungu 1990, 215, A IV, 22-24; Ariel 1990, 46-47, S 146-149; Cankardeş-Şenol

Kat. No	: Rh.166
Kazı Env. No	: PTR'92 - 071
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Ana Cadde, agora kapısı
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,6 x 1,6 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Aristokrates II
Ay Adı	: -
Sembol	: Köşelerde yıldız
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 195-184 (Period III)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1934, 228, no. 52; Jöhrens 1999a, 68, no. 179; Börker – Burow 1998, 45, Lev. 16, no. 421; Lawall 2007, 43, Lev. 8, AH 31.
Yazıt	:

* *

ἈΡΙΟ[ΤΟΚΡΑΤΕ]ΥΣ

* *

Mühürde üretici Aristokrates II'nin adı genitif halde ve tek satırda yazılmıştır bkz: Rh 165.

Kat. No	: Rh.167
Kazı Env. No	: PTR'09 - 319
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 13/09, K. 89/09, Ta: 11.281
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,7 x 1,4 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Aristos
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period IIIb
Hamur Rengi	: 7.5 YR 8/4 pink
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Börker – Burow 1998, 45, Lev. 16, no. 424.
Yazıt	:

ἈΡΙΣΤΟΥ

Üretici Aristos'un ismi tek satırda, genitif halde ve sembolsüz olarak görülmektedir. Mühürlerine çok sık rastlanmayan üretici, Pergamon depozitinde ele geçen örnek yardımıyla Period III içine yerleştirilmiştir¹⁷¹². Aristos'un Villanova depoziti yardımıyla, Marsyas ve Aristokrates II gibi üreticileri tarihleyen yönetici Arkhokrates II, Timasagoras, Philodamos II

1996, 50; Jöhrens 1999a, 68-69, no. 179; Sztetyłło 2000, 95, no. 62; Jöhrens 2001, 414, no. 175-176; Nicolaou 2005, 141-143, no. 346-351.

¹⁷¹² Börker – Burow 1998, 45, no. 424.

ve Kleonymos II ile ilişkisi olduğu bilinmektedir¹⁷¹³. Patara örneğiyle aynı kalıptan çıkan bir örnek Nea Paphos¹⁷¹⁴ ve Tarsus'da bulunmuştur¹⁷¹⁵. Farklı kalıplardan basılmış mühürleri için bkz: Macalister 1912, 354, no. 101; Sztetyło 1975, 177, no. 55; Sztetyło 1976, 40, no. 67; Sztetyło 1978, 272, no. 20; Ariel 1990, 47, S 150-151; Kramer 2004, 93-94, AS 44.

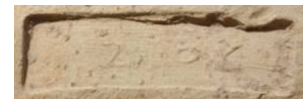
Kat. No	: Rh.168
Kazı Env. No	: PTR'10 - 459
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, K. 139/10, Ta: 11.897/11.611
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,5 x 1,8 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Aristos
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period IIIb
Hamur Rengi	: 5 YR 7/4 pink
Astar Rengi	: 2.5 Y 8/2 pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ἀρίστου

Üretici Aristos'un adı tek satırda ve genitif halde yazılmıştır bkz: Rh.167.

Kat. No	: Rh.169
Kazı Env. No	: PTR'89 - 130
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: AKY, yüzey
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,6 x 1 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Dios I
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 195-165 (Period III)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Jöhrens 1999a, 41, no. 97; Börker – Burow 1998, 88, Lev. 25, no. 172; Canarache 1957, 260, no. 625.
Yazıt	:

Δίου

¹⁷¹³ Mauri 1921-1922, 258-260, no. 27-32.

¹⁷¹⁴ Nicolaou 2005, 143, no. 352.

¹⁷¹⁵ Grace 1950, 141, no. 27, Fig. 115. Üreticiye ait isminin altında gül motifi olan dikdörtgen bir mührü için bkz: Grace 1950, 143, Fig. 116, no. 50.

Mühürde Rhodos'lu üretici Dios I'in ismi tek satırda ve genitif halde yazılmıştır. Aleksandria Benaki Koleksiyonu'nda yapılan çalışmalarda geç tarihli bir homonymin daha olduğu tespit edilmiştir¹⁷¹⁶. Dios I'in birçok yönetici ile ilişkisi olduğu bilinir. İstanbul-Sarayburnu'nda bulunan üreticiye ait amphora üzerinde yönetici Kallikrates II'nin isminin okunmasıyla bu iki isim arasındaki ilişki saptanmıştır¹⁷¹⁷. Bu eşleşmenin yanında, Atina Agorası'nda bulunan bir amphora üzerinde de Thestor-Dios I ikilisinin adına rastlanmıştır¹⁷¹⁸, V. Lungu tarafından yapılan çalışmada da, Dios I yönetici Iasikrates ile eşleşmiştir¹⁷¹⁹. Bu eşleşmelere ek olarak üretici Dios I'in, Sodamos¹⁷²⁰, Ariston II¹⁷²¹, Kleonymos II¹⁷²² ve Nikasagoras I (Rh.49-50) gibi yöneticilerle de ilişkisi olduğu bilinir. Eşleştiği yöneticiler nedeniyle İ.Ö. ca. 195-165 yılları arasına tarihlenebilecek olan Dios II, G. Finkielsztejn tarafından İ.Ö. ca. 192-169 yılları arasına tarihlenmiştir¹⁷²³. Hellenistik Dönem'in en yoğun amphora üreticilerinden biri olan Dios I'e ait amphoralar birçok merkezde ele geçmiştir¹⁷²⁴.

Kat. No	: Rh.170
Kazı Env. No	: PTR'10 - 452
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 29, K. 125/10, Ta. 10.280/9.882
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,2 x 1,2 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Dios I
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 210-175 (Period III)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Rh.169
Yazıt	:

Δίου

¹⁷¹⁶ Dios II'nin Mühürlerinde genelde sembol olarak üzüm salkımı kullandığı tespit edilmiştir (Bu örnekler için bkz: Cankardeş-Şenol – Şenol 1997, 56.). Verdiği sözlü bilgiden dolayı Doç. Dr. Gonca Cankardeş-Şenol'a teşekkür ederim.

¹⁷¹⁷ Cankardeş-Şenol – Şenol 1997, 54-55, no. 3; Buzoianu 1980, 123.

¹⁷¹⁸ Grace 1963, 334, no. 9.

¹⁷¹⁹ Lungu 1990, 216, no. 3.

¹⁷²⁰ Grace 1934, 219.

¹⁷²¹ Jöhrens 2001, 375, no. Fig. 5, no. 1.

¹⁷²² Cankardeş-Şenol 2000, 413, dn. 997-998.

¹⁷²³ Finkielsztejn 2000, 146, CRh 20.

¹⁷²⁴ Macalister 1912, 356, no. 183; Paris 1914, 309, XXXV, no. 1-3; Grace 1934, 227, no. 45; Gentili 1958, 59, no. 84; Sztetyło 1976, 43, no. 86; Diez 1980, 18, Tag. 24; Halpern-Zylberstein 1980, 249, no. 48-49; AvP XIV, 141, Lev. 30, K. 261; Ariel 1990, 50, S 178-182; Sztetyło 1991, 67, no. 108-109; Börker – Burow 1998, 46, no. 438-439; Jöhrens 1999a, 41, no. 97; Cankardeş-Şenol 2000, 413, no. 30-32; Sztetyło 2000, 97, no. 68; Jöhrens 2001, 417, no. 191-193; Jöhrens 2004, 156-157, no. A8; Kawanishi – Suto 2005, 100, no. 154; Nicolaou 2005, 160-162, no. 403-406.

Mühürde Rhodoslu üretici Dios I'in tek satırdan oluşan ismi genitif halde yazılmıştır bkz: Rh.169.

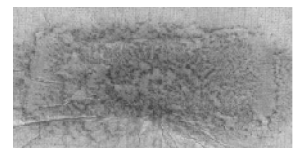
Kat. No : Rh.171
 Kazı Env. No : PTR'10 - 407
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 19, K. 52/10, Ta. 11.165/11.008
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 3,5 x 1 cm
 Yönetici : -
 Üretici : Dios I
 Ay Adı : -
 Sembol :
 Yazıtın Biçimi : Normal
 Tarih : İ.Ö. ca. 210-175 (Period III)
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : Rh.169
 Yazıt :

[Δί]ου

Mühürde Rhodoslu üretici Dios I'in tek satırdan oluşan ismi genitif halde yazılmıştır bkz: Rh.169.

Kat. No : Rh.172
 Kazı Env. No : PTR'93 - 086
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Hurmalık Hamamı, doğu duvarı, dolgu
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 3,5 x 1,3 cm
 Yönetici : -
 Üretici : Dios I
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : Normal
 Tarih : İ.Ö. ca. 210-175 (Period III)
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : Rh.169
 Yazıt :

[Δί]ου

Üretici Dios I'in tek satırdan oluşan ismi genitif halde yazılmıştır bkz: Rh.169.

Kat. No : Rh.173
 Kazı Env. No : PTR'10 - 425
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 25 (Kesit), K. 82/10
 Kökeni : Rhodos

Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,6 x 1,4 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Zenodotos
Ay Adı	: -
Sembol	: Gül, sağda
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 183-150 (Period III-IV)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Doğer – Cankardeş-Şenol 1997, 43, no. 15.
Yazıt	:

Ζηνο- Gül
δότης

Üretici Zenodotos'un adı genitif halde iki satırda görülmektedir. Sembol olarak sağ tarafta Rhodos gülü kullanılmıştır. Mühürlerine çok sık rastlanmayan üreticiler arasında olan Zenodotos yönetici Philodamos II ile ilişkilendirilmiştir¹⁷²⁵. Adının okunduğu farklı kalıptan basılmış mühürler Hisarönü¹⁷²⁶, Rhodos¹⁷²⁷, Histria¹⁷²⁸ ve kuzey Karadeniz'de¹⁷²⁹ ele geçmiştir.

Kat. No	: Rh.174
Kazı Env. No	: PTR'10 - 413
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Ana Cadde, güney sur duvarı, 11. açma, -60 cm
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,9 x 1,5 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Herakleitos
Ay Adı	: -
Sembol	: Kaduseus, altta sağa doğru
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period III
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ἡρακλείτου
kaduseus

Üretici Herakleitos'un ismi dikdörtgen formlu mühür üzerinde *kaduseus* sembolü ile birlikte tek satırda yazılmıştır. Pergamon depozitinde bulunan mühürleriyle Period III içine,

¹⁷²⁵ Jöhrens 2001, 418, no. 198.

¹⁷²⁶ Doğer – Cankardeş-Şenol 1997, 43-44, no. 15.

¹⁷²⁷ Nilsson 1909, 426, no. 219/1-5.

¹⁷²⁸ Canarache 1957, 261, no. 631.

¹⁷²⁹ Pridik 1917, 26, no. 627-628.

İ.Ö. 3. yüzyıl sonu, İ.Ö. 2. yüzyıl başına yerleştirilir¹⁷³⁰. Bununla birlikte, farklı merkezlerde bulunan üretici Timakrates (Rh.188) ve Herakleitos'un isimlerinin birlikte yazılı olduğu mühürler dikkat çekicidir¹⁷³¹. Bu mühürler, her iki üreticinin baba-oğul ya da halef-selef olarak birbirleriyle ilişkili olduğunu göstermesi açısından önemlidir¹⁷³². Üreticinin dikdörtgen formlu mühürlerinin yanı sıra ortasında gül sembolünü kullandığı yuvarlak formlu mühürleri de bilinir¹⁷³³. Yönetici Nikasagoras I tarafından tarihlendirilen¹⁷³⁴ üreticinin farklı kalıplardan basılmış mühürleri Tanais¹⁷³⁵, Olbia¹⁷³⁶, Kartaca¹⁷³⁷, Nea Paphos¹⁷³⁸, Aleksandria¹⁷³⁹, Akoris¹⁷⁴⁰, Gindaros¹⁷⁴¹, Syrakusai Ulusal Müzesi¹⁷⁴² ve Atina Ulusal Müzesi'nde¹⁷⁴³ bulunur.

Kat. No	: Rh.175
Kazı Env. No	: PTR'10 - 460
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, K. 128/10, Ta: 12.532
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,5 x 1,8 cm
Yönetici	: -
Üretici	: İmas
Ay Adı	: -
Sembol	: 1. Altta sağa dönük kaduseus 2. Solda ikili bereket boynuzu
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period III sonu, Period IV
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Cankardeş-Şenol 2000, 312-313, no. 60.
Yazıt	:

ikili bereket boynuzu Ἰμας
kaduseus, sağa dönük

Üretici İmas'ın ismi genitif halde görülmektedir. Genelde mühürlerinde sembol olarak *kaduseus*, üzüm salkımı ve ikili bereket boynuzu kullanır. Tüketim merkezlerinde mühürlerine sıklıkla rastlanan üreticilerden biri olan İmas'ın Pergamon depozitinde ele geçen

¹⁷³⁰ Börker – Burow 1998, 47, no. 455-456.

¹⁷³¹ Pridik 1917, 9, no. 174; Börker – Burow 1998, 51, no. 514-515.

¹⁷³² Cankardeş-Şenol 2000, 451, no. 88; Finkielsztejn 2001, 205.

¹⁷³³ Börker 1974, 40, no. 22.

¹⁷³⁴ Jöhrens 1999a, 59, no. 150.

¹⁷³⁵ Jöhrens 2001, 419, no. 201-202.

¹⁷³⁶ Lawall et al. 2010, 391, Lev. 282, L-221.

¹⁷³⁷ Delattre 1912, 61, no. 18.

¹⁷³⁸ Sztetyllo 1991, 71, no. 120; Nicolaou 2005, 171-172, no. 435-438; Sztetyllo 2010, 104, no. 88.

¹⁷³⁹ Sztetyllo 1975, 181, no. 74; Sztetyllo 1978, 277, no. 29; Sztetyllo 1990, 174, no. 26.

¹⁷⁴⁰ Kawanishi – Suto 2005, 110-111, no. 173-176.

¹⁷⁴¹ Kramer 2004, 94, AS 52.

¹⁷⁴² Gentili 1958, 36, no. 15b.

¹⁷⁴³ Nilsson 1909, 427, no. 225/1-5; Paris 1914, 310, no. XLV L, 225; Grace 1952, 527; Empereur 1977, 216, no. 49; Cankardeş-Şenol 2000, Laube 2003, 133, no. 6.

mührü, üreticinin faaliyetinin depozitin bitiminden önce başlamış olduğunu kanıtlar¹⁷⁴⁴. D. Ariel, üreticinin faaliyetine Period III'ün çok sonlarında başladığını ve Period IV içinde devam ettiği belirtir¹⁷⁴⁵. Üreticiyi tarihlendiren yöneticiler arasında Thersandros¹⁷⁴⁶, Autokrates I¹⁷⁴⁷, Pythodoros¹⁷⁴⁸, Damainetos¹⁷⁴⁹, Pausanias III ve Timourrodos bulunur¹⁷⁵⁰. Aleksandria'da bulunan küçük boyutlu bir mühürlü kulp nedeniyle üreticinin normal boyutlu amphoraların yanı sıra küçük boyutlu amphora da ürettiği anlaşılmıştır¹⁷⁵¹. Üreticiye ait birçok mühür farklı merkezlerde bulunmuştur¹⁷⁵².

Kat. No	: Rh.176
Kazı Env. No	: PTR'10 - 379
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 19, K. 61/10, Kesit
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,2 x 1,7 cm
Yönetici	: -
Üretici	: İmas
Ay Adı	: -
Sembol	: 1. Altta sağa dönük kaduseus 2. Solda ikili bereket boynuzu
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period III sonu, Period IV
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: Cankardeş-Şenol 2000, 312-313, Con. 60.
Yazıt	:

ikili bereket boynuzu ὕμα
kaduseus, sağa dönük

Mühürde üreticinin ismi genitif halde görülür bkz: Rh.175.

¹⁷⁴⁴ Börker – Burow 1998, 48-49, no. 461.

¹⁷⁴⁵ Ariel 1990, 51, S 190; Ariel 2001, 158, no. 13.

¹⁷⁴⁶ Akamatis 2000, 78-79, P57.

¹⁷⁴⁷ I. B. Romano, "A Hellenistic Deposit from Corinth: Evidence for Interim Period Activity (146-44 B. C.), Hesperia 63.1, 1994, 85, Lev. 25, no. 61.

¹⁷⁴⁸ Nicolaou 2005, 385, P 4.

¹⁷⁴⁹ Hall 1885, 393, no. 5044.

¹⁷⁵⁰ Grace 1934, 219.

¹⁷⁵¹ Cankardeş-Şenol 2003, 227, no. 44.

¹⁷⁵² Nilsson 1909, 436-437, no. 254/1-9; Delattre 1912, 62, no. 19; Paris 1914, 310, no. 51; Porro 1916, 110, no. 112; Pridik 1917, 28, no. 672; Grace 1952, 527; Lenger 1955, 488, no. 3; Gentili 1958, 68, no. 121; Delos XXVII, 303-304, E 7; Gramatopol – Bordea 1968, 59, no. 69; Gramatopol – Bordea 1970, 264, no. 1147-1148; Calvet 1972, 31, no. 56; Sztetyllo 1975, 198, no. 137; Sztetyllo 1976, 65, no. 191; Empereur 1977, 221, no. 63; Sztetyllo 1978, 284, no. 45-46; Römer 1983, 266-267, no. 4; Sztetyllo 1983a, 91, no. 64-65; Avram 1988, 311, no. 127-128; Ariel 1990, 51, S 190; Sztetyllo 1991, 73-74, no. 126-127; Bevilacqua 1994, 470-471, no. 4; Jöhrens 1999a, 71, no. 185; Jöhrens 1999b, 252-253, no. 27-29; Cankardeş-Şenol 2000, 312-313, no. 60-61; Akamatis 2000, 78-79, P57-58; Ariel 2001, 158, no. 13; Jöhrens 2001, 421, no. 208-209; Kawanishi – Suto 2005, 120-123, no. 194-201; Nicolaou 2005, 180-181, no. 458-461; Lawall et al. 2010, 391, Lev. 282, L-224; Sztetyllo 2010, 108-110, no. 92-94.

Kat. No	: Rh.177
Kazı Env. No	: PTR'09 - 295
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 15/09, 75/09, Ta: 13.547/13.413
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,1 x 1,3 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Marsyas
Ay Adı	: Agrianios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 186-158 (Period III-IV)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

M[αρσύα]
 Ἀγρί[αρίο]υ

Üretici Marsyas'ın ismi Agrianios ay adı ile birlikte görülür. Üreticiye ait amphoralarda genelde yönetici mühürlerinde sembol olarak *Helios* başı kullanılmıştır¹⁷⁵³. Önceleri Pergamon depozitinde ele geçen mühürleriyle İ.Ö. ca. 210-175 yılları arasına tarihlenmiştir¹⁷⁵⁴. Bununla birlikte, ilişkili olduğu yöneticiler aracılığıyla faaliyetininin başlangıç yılları Z. Sztetyłło tarafından İ.Ö. 197-195 yıllarına olarak önerilmiştir¹⁷⁵⁵. Üretici Marsyas'ı, Hieron I, Kleonymos II¹⁷⁵⁶, Ariston II¹⁷⁵⁷, Timasagoras¹⁷⁵⁸, Damokles¹⁷⁵⁹, Athanodotos, Kallikratidas II, Agemakhos¹⁷⁶⁰, Arkhokrates II, Heragoras¹⁷⁶¹, Peisistratos¹⁷⁶² gibi yöneticiler aracılığıyla Period III ve IV içine tarihlemek mümkündür. Mühürlerine Aleksandria¹⁷⁶³, Medinet el Fayum¹⁷⁶⁴, Akoris¹⁷⁶⁵, Kartaca¹⁷⁶⁶, Gezer¹⁷⁶⁷, Jerusalem¹⁷⁶⁸, Delos¹⁷⁶⁹, Hama¹⁷⁷⁰, Salamis¹⁷⁷¹, Kition¹⁷⁷², Nea Paphos¹⁷⁷³, Tell Keisan¹⁷⁷⁴, Miletos¹⁷⁷⁵,

¹⁷⁵³ Finkielsztejn 2001, 106.

¹⁷⁵⁴ Börker – Burow 1998, 48-49, no. 471-486.

¹⁷⁵⁵ Sztetyłło 1991, 75-76, no. 131.

¹⁷⁵⁶ Nicolaou – Empereur 1986, 516, no. 2.

¹⁷⁵⁷ Börker 1974, 36, no. 7.

¹⁷⁵⁸ Lungu 1990, 213, no. 1.

¹⁷⁵⁹ Buzoianu 1980, 123; Nicolaou 2005, 406, no. 5.

¹⁷⁶⁰ Barker 2004, 80-82, no. 8, 12, 15.

¹⁷⁶¹ Cankardeş-Şenol 2000, 432-433, no. 60, dn. 1073-1074.

¹⁷⁶² Nilsson 1909, 530, no. 2.

¹⁷⁶³ Sztetyłło 1975, 184, no. 88-89; Sztetyłło 1978, 279, no. 34; Sztetyłło 1992, 170, no. 30; Cankardeş-Şenol 2000, 432-433, no. 60-61; Cankardeş-Şenol 2003, 229, no. 52.

¹⁷⁶⁴ Melaerts 1994, 346, no. 16.

¹⁷⁶⁵ Kawanishi – Suto 2005, 128-129, no. 213-215.

¹⁷⁶⁶ Delattre 1904, 468, no. 9; Delattre 1912, 62-63, no. 21-22.

¹⁷⁶⁷ Macalister 1912, 359, no. 313-314.

¹⁷⁶⁸ Ariel 1990, 54, S 209-214.

¹⁷⁶⁹ Grace 1952, 527.

¹⁷⁷⁰ Hama III/2, 54, no. 231.

¹⁷⁷¹ Calvet 1978, 226, no. 30.

Perge¹⁷⁷⁶, Nessèbre¹⁷⁷⁷, Olbia¹⁷⁷⁸ ve Tanais'de¹⁷⁷⁹ rastlanan üreticinin, farklı kalıplardan basılmış mühürler için bkz: Jöhrens 1999a, 71-72, no. 186-188; Pridik 1917, 29-30, no. 715-730; Gentili 1958, 73, no. 134; Gramatopol – Bordea 1970, 235, no. 766-767; Nachtergaele 1978, 33-35, no. 9-10; Sztetyłło 1983a, 85-86, no. 51-52; Barker 1999, 114, no. 4; Sztetyłło 2000, 104, no. 88-89; Kramer 2004, 95, AS 58.

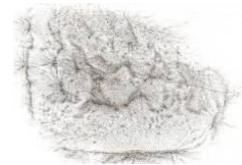
Kat. No	: Rh.178
Kazı Env. No	: PTR'10 - 490
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, Ta: 10.718/10.254
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,5 x 1,5 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Marsyas
Ay Adı	: Thesmophorios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Sigmalar retrograd
Tarih	: İ.Ö. ca. 186-158 (Period III-IV)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Delattre 1904, 468, no. 9.
Yazıt	:

Θεσμοφο-
ρίου Μαρσ-
[ύα]

Sigmaların retrograd yazıldığı mühürde üretici Marsyas'ın ismi Thesmophorios ay adı ile birlikte iki satırda görülür bkz: Rh.177.

Kat. No	: Rh.179
Kazı Env. No	: PTR'10 - 395
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 19, K.56/10, Ta. 11.008
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2 cm x kırık
Yönetici	: -
Üretici	: Marsyas
Ay Adı	: Dalios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal

¹⁷⁷² Calvet 1982, 28, no. 68; Calvet 1993, 67, no. 82.

¹⁷⁷³ Sztetyłło 1976, 48, no. 109-112; Sztetyłło 1991, 75-77, no. 131-136; Nicolaou 2005, 187-190, no. 479-492; Sztetyłło 2010, 112-114, no. 99-101.

¹⁷⁷⁴ Halpern-Zylberstein 1980, 249, no. 55.

¹⁷⁷⁵ Jöhrens 2009, 225, no. 57.

¹⁷⁷⁶ Laube 2003, 133, no. 9.

¹⁷⁷⁷ Lazarov 1980a, 171, no. 44.

¹⁷⁷⁸ Lawall et al. 2010, 391, Lev. 282, L-226.

¹⁷⁷⁹ Jöhrens 2001, 424-425, no. 227-430.

Tarih	: İ.Ö. ca. 186-158 (Period III-IV)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Μα[ρσά]

Δαλίω[υ]

Üretici Marsyas'ın ismi Dalios ay adı ile birlikte yazılmıştır bkz: Rh.177.

Kat. No	: Rh.180
Kazı Env. No	: PTR'10 - 440
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 29, K. 88/10, Ta. 12.158/11.596
Kökene	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,2 x 1,6 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Mikythos II
Ay Adı	: Diosthyos
Sembol	: Meşale, alta sağa doğru
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period III
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 2.5 Y 7/4 pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Pridik 1897, 149, no. 7.
Yazıt	:

Μίκυθου

Διόσθυος

meşale, sağa dönük

Üretici Mikythos II'nin ismi Diosthyos ay adı ile birlikte iki satırda görülmektedir. Aynı isimle anılan iki üretici bulunur. Bunlardan ilki, Hadra'da ele geçen ve yönetici Polyaratos I ile ilişkilendirilen Mikythos I'dir¹⁷⁸⁰. Pergamon depozitinde ele geçen mühürleriyle de Mikythos II, Period III içine yerleştirilir¹⁷⁸¹. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mühür Atina Ulusal Müzesi'nde bulunmaktadır¹⁷⁸². Üretici Mikythos II'ye ait farklı kalıplardan basılmış örnekler Rhodos¹⁷⁸³, Tell Keisan¹⁷⁸⁴, Gezer¹⁷⁸⁵, Tanais¹⁷⁸⁶ ve güney Rusya'da¹⁷⁸⁷ ele geçmiştir.

¹⁷⁸⁰ Grace 1963, 333, no. 1; Grace 1966, 287; Empereur – Guimier-Sorbets 1986, 130. Bu üreticinin bir diğer mühürü için bkz: Jöhrens 1999a, 16, no. 14; Cankardeş-Şenol 2000, 437, no. 67; Lawall 2007, 40, AH 24.

¹⁷⁸¹ Börker – Burow 1998, 49, no. 487.

¹⁷⁸² Jöhrens 1999a, 48, no. 121.

¹⁷⁸³ Nilsson 1909, 458, no. 315/4-8.

¹⁷⁸⁴ Halpern-Zylberstein 1980, 247, no. 29.

¹⁷⁸⁵ Macalister 1912, 359, no. 323-324.

¹⁷⁸⁶ Jöhrens 2001, 426, no. 234.

¹⁷⁸⁷ Pridik 1917, 30, no. 750-751.

Kat. No	: Rh.181
Kazı Env. No	: PTR'10 - 473
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, K. 141/10, Ta: 11.611/11.207
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,6 x 1,6 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Nysios
Ay Adı	: -
Sembol	: Heykel sağda
Yazıtın Biçimi	: Nü ters, sigma hilal formunda
Tarih	: (Period III)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Nisson 1909, Lev. 2, no. 1.
Yazıt	:

Νυσίου heykel

Üretici Nysios'un ismi mühürlerinin karakteristik bir özelliği olan, sağdaki giysili kadın heykeli figürüyle birlikte görülmektedir. Pergamon depozitinde mühürlere rastlanan üreticinin Period III ve IV içinde faal olduğu bilinmektedir¹⁷⁸⁸. Üreticiyi tarihlendiren yöneticiler arasında Pausanias III¹⁷⁸⁹, Heragoras¹⁷⁹⁰, Anaksiboulos ve Aratophanes I bulunur¹⁷⁹¹. Genelde mühürlerinde sembol olarak giysili heykel figürü kullanan üreticinin az da olsa üzüm salkımı¹⁷⁹² ve *kaduseus*'u¹⁷⁹³ sembol olarak kullandığı da bilinmektedir. Benzer şablonlarla farklı kalıplardan basılmış mühürleri birçok merkezde ele geçmiştir¹⁷⁹⁴.

Kat. No	: Rh.182
Kazı Env. No	: PTR'09 - 283
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 08/09, Ta: 10.495/10.177
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: Kırık
Yönetici	: -
Üretici	: Sarapion
Ay Adı	: -
Sembol	: Köşelerde yıldız
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 170-162 (Period III)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink

¹⁷⁸⁸ Delos XXVII, 304-305, E 10, 12; Börker – Burow 1998, 30, no. 495-496.

¹⁷⁸⁹ Delos XXVII, 304-305, E 10, 12; Carre 1995, 254, no. 554.

¹⁷⁹⁰ Jöhrens 1999a, 73, no. 192.

¹⁷⁹¹ Sztetyłło 2000, 108, dn. 428-429.

¹⁷⁹² Paris 1914, 314, LXVII/1.

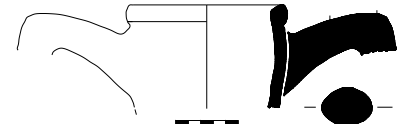
¹⁷⁹³ Nilsson 1909, 463, no. 334/27.

¹⁷⁹⁴ Nilsson 1909, 463, no. 334/1-27; Pridik 1917, 31, no. 777-783; Grace 1950, 143, no. 56; Grace 1952, 527; Canarache 1957, 264, no. 644; Gentili 1958, 76, no. 147; Gramatopol – Bordea 1970, 232, 236, 264, no. 732, 774, 1150; Säflund 1980, 14, no. 10; Sztetyłło 1983b, 369, no. 12; Avram 1988, 311, no. 129; Ariel 1990, 56, S 230-233; Sztetyłło 1991, 81, no. 146-147; Carre 1995, 254, no. 554; Akamatis 2000, 80-81, P61; Sztetyłło 2000, 108, no. 97; Kawanishi – Suto 2005, 133-135, no. 227-231.

Astar Rengi : 5 YR 8/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : Jöhrens 2001, 431, no. 261.
 Yazıt :
 * *
 Σαραπίωνος
 * *

Üretici Sarapion'un ismi genetik halde, tek satırda yazılmıştır ve isminin dört bir köşesinde sembol olarak birer yıldız kullanılmıştır. Pergamon depozitinde mühürlere rastlanan üretici¹⁷⁹⁵, yönetici Athanodotos ile ilişkilendirmiştir¹⁷⁹⁶. Durrës Müzesi'nde bulunan üreticinin amphorasında ise, yönetici Ksenophontos'un adı okunmuştur¹⁷⁹⁷. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış üreticinin bir mührü Tanais'de bulunmuştur¹⁷⁹⁸. Üreticinin farklı kalıplardan basılmış mühürleri birçok merkezde ve müze koleksiyonlarında bulunmaktadır¹⁷⁹⁹.

Kat. No : Rh.183
 Kazı Env. No : PTR'93 - 036
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Nekropolis, TN-1 (0 / -100 cm)
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 3,7 x 1,8 cm
 Yönetici : -
 Üretici : Sokrates II
 Ay Adı : -
 Sembol : Sağda yanan meşale
 Yazıtın Biçimi : Normal
 Tarih : İ.Ö. 204-172 (Period II-III)
 Hamur Rengi : 7.5 YR 8/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : Grace 1934, 227, no. 48; Grace 1950, 141, no. 32, Fig. 115, no. 32; Canarache 1957, 265, no. 649; Börker 1974, 35, no. 5; Empereur 1977, 227, Lev. 39, no. 81; Börker – Burow 1998, 51, Lev. 18, no. 510; Jöhrens 1999a, 50, no. 127.
 Yazıt :

Σωκράτης yanan
 meşale

Üretici Sokrates II'nin ismi genetik halde, tek satırda yazılmıştır ve isminin sağ tarafında sembol olarak yanan meşale kullanmıştır. Period II içinden dört, Period III içinden ise üç ya da dört yönetici ile ilişkilendirilmesi nedeniyle faaliyetine Period II içinde başlamış olan

¹⁷⁹⁵ Börker – Burow 1998, 51, Lev. 18, no. 504-506.

¹⁷⁹⁶ Grace 1985, 10; Nicolaou 2005, 429-430, no. 118.

¹⁷⁹⁷ Tartari 1982, 244, Lev. 7.

¹⁷⁹⁸ Jöhrens 2001, 431, no. 261.

¹⁷⁹⁹ Grace 1952, 527; Empereur 1977, 226, Lev. 39, no. 79; Jöhrens 1999a, 74, no. 196; Cankardeş-Şenol 2000, 320, no. 75; Kramer 2004, 96, AS 64-65; Nicolaou 2005, 207-208, no. 541; Lawall et al. 2010, 402, Lev. 289, L-355.

üretici, Period III içlerine kadar bu faaliyetini devam etmiştir¹⁸⁰⁰. Sokrates II'nin, Sodamos¹⁸⁰¹, Sostratos, Symmakhos, Arkhidamos, Ksenophanes, Klearkhos, Hieron I ve Theuphanes II gibi birçok yönetici ile ilişkisi olduğu bilinir¹⁸⁰². Pergamon¹⁸⁰³ ve Villanova depozitleri¹⁸⁰⁴ ile Middle Stoa dolgusunda¹⁸⁰⁵ ismine rastlanan Sokrates II'nin farklı birçok merkezde adını taşıyan mühürleri ele geçmiştir¹⁸⁰⁶.

Kat. No	: Rh.184
Kazı Env. No	: PTR'09 - 220
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik / Doğu duvar üzeri, H.6
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,4 x 1,5 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Sokrates II
Ay Adı	: -
Sembol	: Sağda yanan meşale
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. 204-172 (Period II-III)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Nicolaou 2005, 210, no. 550.
Yazıt	:

Σωκράτεως yanan
meşale

Mühürde Sokrates II'nin ismi genitif halde, tek satırda yazılmıştır ve isminin sağ tarafında sembol olarak yanan meşale kullanmıştır. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mühür Nea Paphos'da bulunmuştur¹⁸⁰⁷. Üretici için bkz: Rh.183.

Kat. No	: Rh.185
Kazı Env. No	: PTR'09 - 277

¹⁸⁰⁰ Delos XXVII, 302, E 3.

¹⁸⁰¹ Bkz: Kat. No. 065.

¹⁸⁰² Delos XXVII, 302, E 3; Levi 1967, 548, Fig. 1a; Grace 1974a, 95, A4; Lungu 1990, 215, no. 2; Cankardeş-Şenol 1996, 38, no. 1; Jöhrens 1999a, 50, no. 126-127; Nicolaou 2005, 351, no. 1; 434, no. 128; Cankardeş-Şenol – Alkaç 2007, 313, no. 23.

¹⁸⁰³ Börker – Burow 1998, 99, 336-347.

¹⁸⁰⁴ Maiuri 1921-1922, 262.

¹⁸⁰⁵ Delos XXVII, 302, E 3.

¹⁸⁰⁶ Pridik 1896, 136, no. 66-67; Delattre 1901, 33, no. 90; Macalister 1912, 362, no. 435; Paris 1914, 315, LXXXII, no. 1-2; Grace 1934, 227, no. 48; Grace 1950, 141, no. 32; Grace 1952, 528; Grace 1974a, 95, A4, Lev. 21, no. 4; Levi 1967, no. 29; Gramatopol – Bordea 1970, 264, 1151; Sztetyllo 1975, 186, no. 97; Sztetyllo 1976, 51, no. 128-130; Sztetyllo 1978, 280, no. 35; Calvet 1978, 227, no. 39; Halpern-Zylberstein 1980, 249, no. 51; Calvet 1982, 33, no. 87-88; Avram 1988, 311, no. 122; Ariel 1990, 38, S 54-55; Conovici – Irimia 1991, 143, no. 49; Lungu 1991, 188, no. 32; Sztetyllo 1991, 83-84, no. 153-155; Panas – Pontes 1998, 240, no. 5; Perlman 1999, 155, 157, no. 25, 39, 42; Cankardeş-Şenol 2000, 211, no. 128; Finkielsztejn 2000, 145, CRh 16-17; Jöhrens 2001, 431, no. 262; Jöhrens 2004, 156, A 5; Kawanishi – Suto 2005, 139, no. 241-242; Nicolaou 2005, 208-211, no. 544-557.

¹⁸⁰⁷ Nicolaou 2005, 210, no. 550.

Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, C-12, -20/-40 cm
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: Kırık
Yönetici	: -
Üretici	: Sokrates II
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 204-172 (Period II-III)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1934, 227, no. 48; Grace 1950, 141, no. 32, Fig. 115, no. 32; Börker – Burow 1998, 51, Lev. 18, no. 510; Canarache 1957, 265, no. 649; Börker 1974, 35, no. 5; Empereur 1977, 227, Lev. 39, no. 81.
Yazıt	:

Σωκράτ[ευς] yanan
meşale?

Mühürde Sokrates II'nin ismi görülmektedir bkz: Rh.183.

Kat. No	: Rh.186
Kazı Env. No	: PTR'10 - 481
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 31, Ta:11.974/11.777
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,4 x 1,5 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Sokrates II
Ay Adı	: -
Sembol	: Sağda yanan meşale
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. 204-172 (Period II-III)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 5 YR 7/3 pink
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Σ[ωκράτευς] yanan
meşale

Baş harfi hariç tüm harflerin okunamaması mühürü bir üreticiye atfetmemizi zorlaştırırsa da, en sağda sembol olarak yanan meşale kullanılması, bu mührün üretici Sokrates II'ye ait olduğunu gösterir bkz: Rh.183.

Kat. No	: Rh.187
Kazı Env. No	: PTR'10 - 410
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Ana Cadde, güney sur duvarı, 10. açma, -50 cm
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,4 cm x Kırık

Yönetici	: -
Üretici	: Stratippos
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period III-IV
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

ΣΤΡΑΤΙΠΠΟΥ

Üretici Stratippos'un ismi tek satırda görülmektedir. Mühürlerine sık rastlanılmayan üreticiler arasında bulunan Stratippos bugüne kadar herhangi bir yönetici ile ilişkilendirilebilmiş değildir. Bununla birlikte, kulp profili ile Period III-IV içine yerleştirebileceğimiz üreticinin mühürlerindeki harf karakterlerinin, Period III içinde görevde olan Athanodotos gibi (Rh.34-35) bazı yönetici mühürlerine bezerliği gözden kaçmamaktadır. Atina Agorası'nda bulunan yayımlanmamış bir mühür ise yaklaşık olarak İ.Ö. 240-210 yılları arasına (Period II) tarihlendirilmiştir¹⁸⁰⁸. Bu tarihleme, kesin olmasa da aynı isimli iki homonym olabileceğini düşündürmektedir. Üreticiye ait bir mühür Aleksandria Benaki Koleksiyonu'nda bulunur¹⁸⁰⁹. Stratippos'un Rhodos'da bulunmuş bir mühür için bkz: Jacopich 1928, 34-35, Fig. 14.

Kat. No	: Rh.188
Kazı Env. No	: PTR'10 - 437
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 29, K. 88/10, Ta. 12.158/11.596
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	:
Yönetici	: -
Üretici	: Timakrates
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 210-175 (Period III)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 2.5 Y 8/4 pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Cankardeş-Şenol 2000, 451, CRİ. 88.
Yazıt	:

ΤΙΜΑΚΡΑΤΕΥΣ

¹⁸⁰⁸ Fraser – Matthews 1987, 413.

¹⁸⁰⁹ Aleksandria Amphora Araştırma Merkezi'nde (CEAA) yaptığım çalışma sırasında verdiği sözlü ve görsel bilgiden dolayı Doç. Dr. Gonca Cankardeş-Şenol'a teşekkür ederim.

Üretici Timakrates'in ismi tek satırda görülür. Pergamon depozitinde bulunan mühürleriyle Period III içine yerleştirilir¹⁸¹⁰. Bununla birlikte, yine aynı depozitte bulunan ve hem üretici Timakrates'in hem de üretici Herakleitos'un (Rh.174) isimlerinin birlikte yazılı olduğu mühürler dikkat çekicidir¹⁸¹¹. Bu mühürler, her iki üreticinin baba-oğul ya da halef-selef olarak birbirleriyle ilişkili olduğunu göstermesi açısından önemlidir¹⁸¹². Aleksandria'dan üretici Timakrates'e ait bir mühür için bkz: Cankardeş-Şenol 2000, 451, no. 88; Nicolaou 2005, 213, no. 562.

Kat. No	: Rh.189
Kazı Env. No	: PTR'09 - 255
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 11/09, K. 50/09, Ta: 12.144/11.742
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,5 x 1,6 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Philainios
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 188-166/164 (Period IIIb-e)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1950, Fig. 115, no. 33; Canarache 1957, 266, no. 651; Jöhrens 1999a, 75, no. 197-198.
Yazıt	:

Φιλαίνιου

Üretici Philainios'un ismi tek satırda ve genitif halde yazılmıştır. Pergamon depozitinde mühürlerine rastlanan üretici Period III içine yerleştirilir¹⁸¹³. Patara ele geçen bu örnekte olduğu gibi, ay adı taşımayan mühürlerinin yanı sıra ay adı taşıyan mühürleri de bulunur (Rh.193). Philainios'u tarihleyen en erken yönetici olarak Pratophanes, en geç yönetici olarak da Aristodamos II bilinir¹⁸¹⁴. Nikosia'da üreticiye ait bir amphora üzerinde Aristodamos II'nin ismi¹⁸¹⁵, Paphos'da da Ainesidamos II'nin ismi okunmuştur¹⁸¹⁶. Üreticiyi tarihleyen yöneticiler arasında Symmakhos¹⁸¹⁷, Agestratos II, Philodamos II, Ksenophanes ve Athanodotos sayılmaktadır¹⁸¹⁸. Bu bilgiler doğrultusunda Philainios'un aktif dönemini İ.Ö.

¹⁸¹⁰ Börker – Burow 1998, 51, no. 513.

¹⁸¹¹ Börker – Burow 1998, 51, no. 514-515.

¹⁸¹² Cankardeş-Şenol 2000, 451, no. 88.

¹⁸¹³ Börker – Burow 1998, 52, no. 517-525.

¹⁸¹⁴ Cankardeş-Şenol 2000, 454.

¹⁸¹⁵ Nicolaou – Empereur 1986, 518, no. 4.

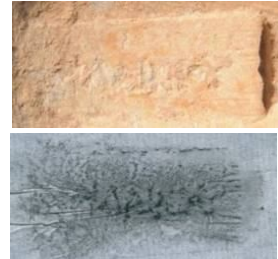
¹⁸¹⁶ Nicolaou 2005, 25-26, no. 21.

¹⁸¹⁷ Nicolaou 2005, 441, no. 146.

¹⁸¹⁸ Grace 1985, 9-10; Sztetyło 1992, 172, no. 37; Jöhrens 2004, 157; Lawall 2007, 45-46, AH 37.

ca. 188-166/164 olarak vermek mümkündür¹⁸¹⁹. Üreticinin isminin okunduğu farklı kalıplardan elde edilmiş mühürler birçok merkezde ele geçmiştir¹⁸²⁰.

Kat. No	: Rh.190
Kazı Env. No	: PTR'09 - 265
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 06/09, K.92/09
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,5 x kırık
Yönetici	: -
Üretici	: Philainios
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 188-166/164 (Period III)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1950, Fig. 115, no. 33; Canarache 1957, 266, no. 651; Jöhrens 1999a, 75, no. 197-198.
Yazıt	:

[Φ]ιλαινίου

Mühürde üretici Philainios'un ismi tek satırda ve genitif halde yazılmıştır bkz: Rh.189.

Kat. No	: Rh.191
Kazı Env. No	: PTR'10 - 398
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 19, K.53/10, Ta. 11.085/10.784
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4 x 1,4 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Philainios
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 188-166/164 (Period III)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1950, Fig. 115, no. 33; Canarache 1957, 266, no. 651; Jöhrens 1999a, 75, no. 197-198.
Yazıt	:

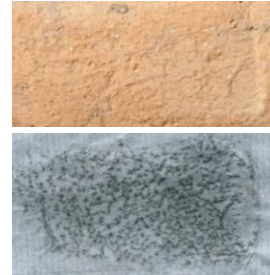
Φιλ[αινίου]

¹⁸¹⁹ Yönetici Paratophanes ve Aristodamos II için bkz: Finkielsztein 2001, 192, Tablo 19.

¹⁸²⁰ Pridik 1896, 137, no. 75; Macalister 1912, 362, no. 463; Grace 1950, 141, no. 33; Grace 1952, 528; Canarache 1957, 266, no. 651; Gentili 1958, 89, no. 184; Börker 1974, 44, no. 37; Sztetyllo 1976, 53, no. 136; Sztetyllo 1978, 280, no. 37; Calvet 1978, 227, no. 44-45; Sztetyllo 1983b, 368, no. 9; Avram – Sandu 1988, 56, no. 36; Ariel 1990, 59-60, S 270-272; Sztetyllo 1991, 85, no. 158-159; Sztetyllo 1992, 172, no. 37; Cankardeş-Şenol 2000, 454-456, no. 93-96; Akamantis 2000, 70-71, P39; Jöhrens 2001, 433, no. 270-271; Cankardeş-Şenol 2005, 82, no 33; Jöhrens 2004, 157, A13; Ariel 2005, 184, no. 11; Nicolaou 2005, 217-219, no. 576-581; Jöhrens 2009, 226, no. 58; Sztetyllo 2010, 128-131, no. 120-124.

Mühürde üretici Philainios'un ismi tek satırda halde yazılmıştır bkz: Rh.189.

Kat. No	: Rh.192
Kazı Env. No	: PTR'08 - 264
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 01, yüzey
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: Kırık
Yönetici	: -
Üretici	: Philainios
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 188-166/164 (Period III)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/3 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1950, Fig. 115, no. 33; Canarache 1957, 266, no. 651; Jöhrens 1999a, 75, no. 197-198.
Yazıt	:

[Φιλαιν]ίου

Mühürde üretici Philainios'un ismi tek satırda ve genitif halde yazılmıştır bkz: Rh.189.

Kat. No	: Rh.193
Kazı Env. No	: PTR'06 - 061
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: TBS, A alanı, yüzey
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,5 x 1,3 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Philainios
Ay Adı	: Panamos
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 188-166/164 (Period III)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1950, Fig. 115, no. 33; Canarache 1957, 266, no. 651.
Yazıt	:

Φιλαι[νί]ου
Πά[ναμου]

Mühürde üretici Philainios'un ismi Panamos ay adı ile birlikte iki satırda ve genitif halde yazılmıştır bkz: Rh.189.

5.1.2.4. Period IV (İ.Ö. ca. 160 – ca. 146)

Kat. No	: Rh.194
Kazı Env. No	: PTR'10 - 446
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, K. 135/10, Ta. 12.128/11.897
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,6 x 1,5 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Bromios
Ay Adı	: -
Sembol	: Çelenk, sağda
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 150-137 (Period IV sonu V başı)
Hamur Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 ver pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Βρομίου çelenk

Üretici Bromios'un ismi nominatif olarak yazılmış ve isminin sağ tarafında da sembol olarak çelenk motifi kullanılmıştır. Pergamon depozitinde mühürlerine rastlanılmayan üretici, Kartaca'da tahribat katmanında (İ.Ö. 146) ele geçmiştir¹⁸²¹, V. Grace tarafından İ.Ö. ca. 180-150 yılları arasına yerleştirmiştir¹⁸²². Üreticiyi tarihleyen yöneticiler arasında Pythodoros, Aleksiadas¹⁸²³, Gorgon¹⁸²⁴, Aristogeitos¹⁸²⁵ ve Autokrates I¹⁸²⁶ bulunur. İlişkili olduğu yöneticilerden yola çıkarak üreticinin, Period IV ile Period V başında aktif olduğunu söylemek mümkündür. Bromios'un adını taşıyan mühürlere pek çok merkezde bulunmuştur¹⁸²⁷.

Kat. No	: Rh.195
Kazı Env. No	: PTR'10 - 529
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 29, K. 121/10, Ta: 10.484/10.280
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,8 x 1,3 cm

¹⁸²¹ Nicolaou 2005, 146-147, no. 362.

¹⁸²² Grace 1934, 230, no. 60; Grace 1950, 143, no. 51-53.

¹⁸²³ Börker 1974, 43, no. 34-35.

¹⁸²⁴ Börker – Burow 1998, 86, no. 131-131a.

¹⁸²⁵ Ariel – Finkielsztejn 1994, 199, SAH 33.

¹⁸²⁶ Graeve 1973/1974, 114, Lev. 36, no. 168.

¹⁸²⁷ Breccia 1907, 77, no. 106; Nilsson 1909, 202, no. 146/1-27; Paris 1914, 307, no. XXIV; Grace 1934, 230, no. 60; Grace 1952, 526; Gentili 1958, 54, no. 72; Sztetyłło 1975, 188, no. 101; Sztetyłło 1976, 56, no. 151-152; Empereur 1977, 210-211, no. 27; Lazarov 1980a, 169, no. 38; Diez 1980, 21, Tag. 31; Sztetyłło 1983a, 89, no. 60-61; Avram 1988, 311, no. 126; Ariel 1990, 61, S 282-285; Sztetyłło 1991, 64, no. 101; Jöhrens 1999b, 252, no 25-26; Cankardeş-Şenol 2000, 296-297, no. 33; Akamatis 2000, 76-77, P53; Ariel 2001, 157, no. 10; Jöhrens 2001, 415, no. 181-182; Cankardeş-Şenol 2003, 219-220, no. 15-18; Kawanishi – Suto 2005, 94-97, no. 140-145; Nicolaou 2005, 146-147, no. 362-363; Lawall et al. 2010, 390-391, Lev. 281, L-208-212.

Yönetici	: -
Üretici	: Bromios
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 150-137 (Period IV sonu V başı)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/3 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: Cankardeş-Şenol 2000, 296, no. 33.
Yazıt	:

Βρομίου

Üretici Bromios'un ismi genitif olarak yazılmıştır. Aynı kalıptan basılmış bir örnek Aleksandria'dan ele geçmiştir¹⁸²⁸. D. Ariel ve G. Finkielsztejn, Maresha'da bulunan ve Patara örneğinde olduğu gibi herhangi bir sembol kullanılmamış mührü için, muhtemelen, kariyerinin başlangıcını işaret etmektedir¹⁸²⁹. Bkz: Rh.194.

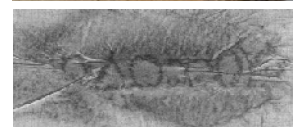
Kat. No	: Rh.196
Kazı Env. No	: PTR'10 - 363
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Ana Cadde, batı portiko, 5. açma, +5/-24 cm
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,3 x kırık
Yönetici	: -
Üretici	: Bromios
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca 150-137 (Period IV sonu V başı)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: Cankardeş-Şenol 2000, 296, no. 33.
Yazıt	:

Βρ[ομίου]

Üretici Bromios'un ismi genitif olarak yazılmıştır bkz: Rh.194.

Kat. No	: Rh.197
Kazı Env. No	: PTR'99 - 001
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis, TN-3 (0 / -45 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,5 x 1,7 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Diodotos I
Ay Adı	: -

¹⁸²⁸ Cankardeş-Şenol 2000, 296, no. 33.

¹⁸²⁹ Ariel – Finkielsztejn 2003, 141, Rh.4.

Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period IV
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/3 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: Lawall 2007, 47, Lev. 9, AH 40.
Yazıt	:

[Δ]ιόδοτου

Üretici Diodotos I'in ismi tek satırda ve genitif halde yazılmıştır. Aynı isimle anılan iki üretici bulunmaktadır. İlki Period IV içinde aktif olan Diodotos I'dir. Söz konusu üreticinin ismi tek satırda yazılır ve genelde herhangi bir sembol bulunmamaktadır¹⁸³⁰. Diodotos II ise Period V içinde üretimde bulunmuş, mühürlerinde genelde iki satırda ismi yazılan üretici sembol olarak üzüm salkımı kullanmıştır¹⁸³¹. Diodotos I üretimine, D. Ariel ve G. Finkielsztejn'a göre Period III'ün çok sonlarında başlamış olmalıdır¹⁸³². Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mührü Aleksandria'da¹⁸³³ bulunan üreticinin farklı kalıplardan basılmış mühürleri için bkz: Gentili 1958, 58, no. 82; Sztetyłło 1991, 66, no. 107; Börker – Burow 1998, 46, no. 436; Nicolaou 2005, 156-157, no. 396; Lawall 2007, 47, AH 40.

Kat. No	: Rh.198
Kazı Env. No	: PTR'09 - 266
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 15/09, K. 98/09, Ta: 10.697/9.907
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,2 x kırık
Yönetici	: -
Üretici	: Hermias
Ay Adı	: -
Sembol	: Gül, sağda
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 160-146 (Period IV)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

[Ἑρμ]ία gül

Hermias'ın ismi sağındaki gül sembolü ile birlikte görülür. Pergamon depozitinde mühürleri bulunan üreticinin¹⁸³⁴ yönetici Ksenophantos II¹⁸³⁵ ve Timourros¹⁸³⁶ ile

¹⁸³⁰ Ariel – Finkielsztejn 1994, 201.

¹⁸³¹ Canlardeş-Şenol 2003, 221, no. 21.

¹⁸³² Ariel – Finkielsztejn 2003, 141, Rh 5.

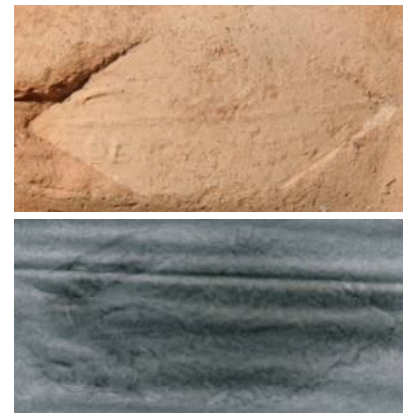
¹⁸³³ Sztetyłło 1990, 173, no. 23.

¹⁸³⁴ Börker – Burow 1998, 89, no. 193.

¹⁸³⁵ Jöhrens 2001, 377, Fig. 7, no. 2.

bağlantısından dolayı Period IV içinde faal olduğu bilinmektedir. Bununla birlikte, Hermias'ın Kyme¹⁸³⁷ ve Paphos'da¹⁸³⁸ bulunan tam bir amphorası üzerinde de yönetici Aleksimakhos'un isminin okunması, bu ikili arasındaki ilişkiyi de göstermiştir. Üreticinin farklı kalıplardan basılmış mühürleri için bkz: Girard 1887, 229; Nilsson 1909, 420-421, no. 198/1-3; Canarache 1957, 261, no. 629; Gentili 1958, 61, no. 94; Gramatopol – Bordea 1968, 58, no. 67; Calvet 1972, 30, no. 54; Ariel 1990, 62, S 290; Jöhrens 1999a, 82-83, no. 217; Cankardeş-Şenol 2000, 78, no. 10-11; Akamatis 2000, 78-79, P55; Jöhrens 2001, 460, no. 451; Kawanishi – Suto 2005, 105-106, no. 163-164; Nicolaou 2005, 167-168, no. 421.

Kat. No	: Rh.199
Kazı Env. No	: PTR'09 - 343
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 10/09, K. 179/09, Ta: 9.382
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Eşkenar Dörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,9 x silik
Yönetici	: -
Üretici	: Theumnastos
Ay Adı	: -
Sembol	: Üstte dal, altında yatay çizgi
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 152-145
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

dal

 Θευ[μνα]στος

Üretici Theumnastos'un tipik eşkenar dörtgen formundaki mühürlerinden birisidir. Üreticinin Period IV-V içinde faaliyette bulunduğu bilinir¹⁸³⁹. Patara örneğinde muhtemelen isminin üst bölümünde sembol olarak dal kullanmış olmalıdır. Üreticiyi tarihleyen yöneticilerden biri olan Pythodoros'a¹⁸⁴⁰ ait bir mühür Patara'da Tepecik Likya lahdinde bulunmuştur (Rh.70). Eşkenar dörtgen formunda olan yöneticinin mührünü üreticiyle ilişkilendirmek mümkündür. Paphos Müzesi'nde bulunan üreticiye ait amphora üzerinde de yönetici Ksenophantos II'nin ismi okunmuştur¹⁸⁴¹. Üreticinin ilişkili olduğu diğer yöneticiler arasında Aleksimakhos, Autokrates I, Eudamos, Pausanias III, Phythogenes ve Timodikos

¹⁸³⁶ Delos XXVII, 305, E 14.

¹⁸³⁷ Grace 1974a, 97, 1-3, Lev. 22, no. 1-3; Empereur – Guimier-Sorbets 1986, 130.

¹⁸³⁸ Nicolaou 2005, 31-32, no. 41.

¹⁸³⁹ Delos XXVII, 305, E 13.

¹⁸⁴⁰ Buzoianu 1980, 123.

¹⁸⁴¹ Nicolaou 2005, 439, no. 141.

bilinir¹⁸⁴². İlişkili olduğu bu yöneticiler aracılığıyla üreticinin en azından şimdiki verilerle İ.Ö. ca. 152-145 yılları arasında, Period IV-Period V başı arasında faal olduğu kabul edilmektedir. Theumnastos'un mühürleri Nea Paphos¹⁸⁴³, Gindaros¹⁸⁴⁴, Aleksandria¹⁸⁴⁵, Akoris¹⁸⁴⁶ ve Syrakusai Ulusal Müzesi'nde¹⁸⁴⁷ bulunmaktadır¹⁸⁴⁸.

Kat. No	: Rh.200
Kazı Env. No	: PTR'10 - 428
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 29, K. 86/10, Ta. 12.616/12.158
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,4 cm x kırık
Yönetici	: -
Üretici	: Menestheus
Ay Adı	: -
Sembol	: Sminthios
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period IV
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

M[ενέσθεως]

Σ[μινθίου]

Üzerindeki ismin çok silik olmasına rağmen görülebilen harfler bu mührü üretici Menestheus'a atfetmemize olanak sağlar. Üretici Menestheus'un yönetici Dameinetos ile olan ilişkisinden dolayı Period IV içinde faal olduğu bilinmektedir¹⁸⁴⁹. Mühürlerine çok rastlanmayan üreticiler arasında yer alan Menestheus'un farklı merkezlerde ele geçmiş mühürleri için bkz: Nilsson 1909, 455, no. 307/1-5; Jöhrens 1999a, 83, no. 219.

Kat. No	: Rh.201
Kazı Env. No	: PTR'00 - 131
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tiyatro, yüzey
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,6 x 1,9 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Polyksenos

¹⁸⁴² Zeitoun – Christophi – Empereur 1998, 370.

¹⁸⁴³ Sztetyłło 1976, 57, no. 157; Sztetyłło 2010, 105-106, no. 89.

¹⁸⁴⁴ Kramer 2004, 94-95, AS 52.

¹⁸⁴⁵ Sztetyłło 1990, 181, no. 52; Cankardeş-Şenol 2000, 510, no. 184. Üreticiyi tarihleyen yöneticiler için bkz: Cankardeş-Şenol 2000, 510, dn. 1287.

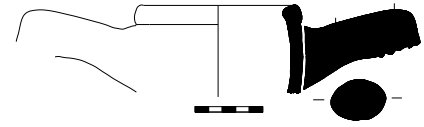
¹⁸⁴⁶ Kawanishi – Suto 2005, 114-115, 181-184.

¹⁸⁴⁷ Gentili 1958, 64-65, no. 111.

¹⁸⁴⁸ Üretici hakkında geniş ayrıntılı için bkz: Zeitoun – Christophi – Empereur 1998, 367-391.

¹⁸⁴⁹ Hall 1885, 391, no. 5045. Dameinetos için bkz: Finkielsztejn 2001, 193, Tablo 20.

Ay Adı	: -
Sembol	: Köşelerde yıldız
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 175-146 (Period IV)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Jöhrens 1999a, 83, no. 220.
Yazıt	:

* *
Πολύξενο[v]
* *

Üretici Polyksenos'un ismi genitif halde, tek satırda yazılmıştır ve mührün köşelerinde sembol olarak yıldız kullanılmıştır. Polyksenos adına az rastlanan üreticilerden birisidir. Adının yazılı olduğu tüm bir amphora Kıbrıs Palaipaphos (Kouklia) Müzesi'nde bulunmakta, bu amphora aracılığıyla da yönetici Sosikles ile olan bağlantısı bilinmektedir¹⁸⁵⁰. Kartaca'da bulunan bir mühür nedeniyle, üretici Period IV içine, İ.Ö. ca. 175-146 yılları arasına tarihlendirilmiştir¹⁸⁵¹. G. Finkielsztejn yaptığı çalışmasında, üreticinin faaliyet dönemini Period IV sonu Period V başı olarak belirlemesine karşın¹⁸⁵², D. Ariel üreticinin faaliyet döneminin Period V içine kadar uzatılmasının verilerin yetersizliğinden dolayı uygun olmayacağını belirtmiş ve faaliyet döneminin Period IV ile sınırlı kalmasının daha uygun olacağını söylemiştir¹⁸⁵³. Genelde mühürlerinde sembol olarak dört köşede yıldız kullanan üreticinin farklı kalıplardan elde edilmiş mühürleri için bkz: Gentili 1958, 80, no. 161; Calvet 1982, 32, no. 83; Cankardeş-Şenol 1996, 52, no. 27; Jöhrens 1999a, 83, no. 220; Jöhrens 1999b, 253-254, no. 30-32; Jöhrens 2001, 430, no. 260; Cankardeş-Şenol 2003, 233, no. 64; Kawanishi – Suto 2005, 138, no. 239-240; Nicolaou 2005, 204-205, no. 532.

Kat. No	: Rh.202
Kazı Env. No	: PTR'10 - 482
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, K. 131/10, Ta: 12.298/12.128
Kökene	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,5 x 1,4 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Timo II
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 160-146 (Period IV)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown

¹⁸⁵⁰ Nicolaou 2005, 440, no. 143.

¹⁸⁵¹ Ariel 1990, 65, S, 316-317; Cankardeş-Şenol 2003, 233, no. 64.

¹⁸⁵² Finkielsztejn, 1993, 224, dn. 106.

¹⁸⁵³ Ariel – Messika 2007, 15, no. 13.

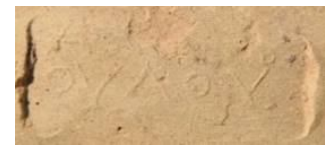
Karşılaştırma Örnekleri : Cankardeş-Şenol 2000, 124, no. 19.
Yazıt :

Τιμοῦς

Rhodos'da bulunan bir amphora atölyesinin sahibesidir. Amphora atölyelerinin kendilerine miras yoluyla kaldığı düşünülen birkaç atölye sahibesi bilinmektedir (Diokleia, Hagneia, Nikagis, Kallio)¹⁸⁵⁴. Üretici Timo II ile aynı adı taşıyan ve Period II'de faaliyette bulunan bir üretici daha bilinmektedir. Bu erken tarihli Timo I'in mühürlerinde ay adı görülmektedir¹⁸⁵⁵. Nilsson'a göre kadınlara bu atölyelerin miras yoluyla kalmış olabileceğinden hareketle V. Grace, Timo II'nin Timo I'in torunu olabileceğine değinir¹⁸⁵⁶. Pergamon depozitinde mühürlerine rastlanmayan üretici Timo II'nin yönetici Damainetos ve Aleksimakhos ile ilişkisi olduğu bilinmektedir¹⁸⁵⁷. Period IV içinde faaliyetine başlayan üreticinin Period V içinde de faal olduğu yolunda görüşler bulunur¹⁸⁵⁸. Üreticiye ait mühürler için bkz: Delattre 1901, 26, no. 38; Grace 1950, 143, no. 57; Gentili 1958, 89, no. 183; Gramatopol – Bordea 1968, 59, no. 74; Calvet 1972, 34, no. 66; Sztetyłło 1975, 191, no. 110; Sztetyłło 1976, 52, no. 134; Lazarov 1980, 171, no. 46; Sztetyłło 1983a, 101, no. 92; Cankardeş-Şenol 1996, 53, no. 30; Jöhrens 1999b, 254-255, no. 34-35; Cankardeş-Şenol 2000, 124-125, no. 19; Jöhrens 2001, 432, no. 267; Kramer 2004, 96, AS 67; Kawanishi – Suto 2005, 141-144, no. 247-254; Nicolaou 2005, 216-217, no. 573-575.

5.1.2.5. Period V (İ.Ö. ca. 145 – ca. 108)

Kat. No : Rh.203
Kazı Env. No : PTR'09 - 336
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 10/09, K. 178/09, Ta: 9.437
Kökeni : Rhodos
Mühür Formu : Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri : 3,9 x 1,5 cm
Yönetici : -
Üretici : Agathoboulos
Ay Adı : -
Sembol : -
Yazıtın Biçimi : Normal
Tarih : Period V
Hamur Rengi : 5 YR 7/4 pink
Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri : Nicolaou 2005, 122, no. 289.
Yazıt :

¹⁸⁵⁴ Nilsson 1909, 101 vdd.

¹⁸⁵⁵ Coulson et al. 1997, 56, no. 29.

¹⁸⁵⁶ Coulson et al. 1997, 59.

¹⁸⁵⁷ Cankardeş-Şenol 2000, 124-125, no. 19.

¹⁸⁵⁸ Ariel 1990, 65-66, S 324.

Α[γαθο]β-
ούλου

Mühürde üretici Agathoboulos'un ismi iki satırda ve genitif halde yazılmıştır. Mühürlerinde genelde sembol olarak *kaduseus* kullanan üreticinin bu mühründe sembol görülmez. Period V içine yerleştirilen Agathabulos'un¹⁸⁵⁹ Thersandros, Andronikos, Aristakos, Arkhembrotos I, Aristarkhos, Aristogenes, Andrias ve Nikasagoras II ile ilişkisi olduğu bilinir¹⁸⁶⁰. Üreticinin Patara örneğiyle aynı kalıptan basılmış bir mührü Nea Paphos'da ele geçmiştir¹⁸⁶¹. Üreticiye ait farklı kalıplardan elde edilmiş mühürler Delos¹⁸⁶², Pergamon¹⁸⁶³ ve Iasos'da¹⁸⁶⁴ bulunmuştur.

Kat. No	: Rh.204
Kazı Env. No	: PTR'09 - 260
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 11/09, K. 50/09, Ta: 12.144/11.742
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,7 x 1,6 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Ammonios
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Omega açık, nü retrograd
Tarih	: Period V
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Αμμω-
vίου

Mühürde üretici Ammonios'un ismi genitif halde iki satırda yazılmıştır. Açık omega ve retrograd nü kullanılmıştır. Period V içinde faaliyette bulunan üreticinin, yönetici Aristogenes ile ilişkisi bilinir¹⁸⁶⁵. Çok rastlanmayan üreticinin mühürleri Rhodos¹⁸⁶⁶ ve Delos'da¹⁸⁶⁷ ele geçmiştir.

¹⁸⁵⁹ Delos XXVII, 305-306, E 15.

¹⁸⁶⁰ Grace 1934, 219; Finkielsztejn 2001, 147.

¹⁸⁶¹ Nicolaou 2005, 122-123, no. 289-293.

¹⁸⁶² Delos XXVII, 305, E 15.

¹⁸⁶³ Börker – Burow 1998, 79, no 1.

¹⁸⁶⁴ Levi 1967, 548, no. 1.

¹⁸⁶⁵ Finkielsztejn 2001, 153, dn. 219.

¹⁸⁶⁶ Nilsson 1909, 364, no. 41/1-9.

¹⁸⁶⁷ Grace 1952, 526.

Kat. No	: Rh.205
Kazı Env. No	: PTR'09 - 339
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 10/09, K. 170/09, Ta: 9.600
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,2 x kırık
Yönetici	: -
Üretici	: Arataios
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period V
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ἀραταίου

Mühürde üretici Arataios ya da Aretaios'un ismi tek satırda okunmaktadır. Üreticinin adını taşıyan bir mühür Cosa'da İ.Ö. 110/100 ile İ.Ö. 40/30 yıllarına tarihlenen E depoziti içinde, yönetici İason ve Ekheoulos'un isminin okunduğu mühürlerle birlikte bulunmuştur¹⁸⁶⁸. Kıbrıs Larnaka'da üreticiye ait bulunan tam bir amphora üzerinde de yönetici Khrysaor'un ismi okunmuştur¹⁸⁶⁹. Farklı kalıplardan basılmış mühürleri Rhodos¹⁸⁷⁰, Delos¹⁸⁷¹, Tanis¹⁸⁷² ve Aleksandria'da¹⁸⁷³ ele geçmiştir¹⁸⁷⁴.

Kat. No	: Rh.206
Kazı Env. No	: PTR'10 - 484
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 31/10, Ta: 11.610/11.101
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,2 cm x kırık
Yönetici	: -
Üretici	: Arataios
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period V
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 2.5 Y 8/4 pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

¹⁸⁶⁸ Delos XXVII, 297, 316, E 42.

¹⁸⁶⁹ Nicolaou 2005, 442, no. 148.

¹⁸⁷⁰ Buradaki mühürlerde ismi Ἀραταίου olarak yazılmıştır; Nilsson 1909, 374, no. 69/1-6.

¹⁸⁷¹ Grace 1952, 526

¹⁸⁷² Buradaki mühürde ismi Ἀραταίου olarak yazılmıştır; Le Roy 1975, 236-238, no. 3.

¹⁸⁷³ Sztetylko 1975, 192, no. 117; Cankardeş-Şenol 2000, 151, no. 27.

¹⁸⁷⁴ Atina Agorası'ndaki yayınlanmamış mührü için bkz: Fraser – Matthews 1987, 56.

Αραταίου

Üretici Arataios ya da Aretaios'un ismi tek satırda görülmektedir. Üretici hakkında bkz: Rh.205

Kat. No	: Rh.207
Kazı Env. No	: PTR'10 - 419
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 19, (Kesit) K. 77/10
Kökene	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,7 cm x kırık
Yönetici	: -
Üretici	: Aratophanes
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 146-108 (Period V)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: Cankardeş-Şenol 2000, 74, MA.4.
Yazıt	:

Αρατοφά[ν]ε[υς]

Üretici Aratophanes'in ismi genitif halde yazılmıştır. Uzun bir süre herhangi bir yönetici ile ilişkilendirilemeyen üretici Aratophanes'in mühürlerine Pergamon, Korinth ya da Kartaca depozitlerinde rastlanamamış, bu da tarihlemedeki ölçütler arasında yer almıştır. Falerii Novi'de üreticiye ait iki kulpu korunmuş bir amphora üzerinde ise yönetici adı tam olarak okunamamıştır¹⁸⁷⁵. Bunun yanında, Tarsus'daki alt katmanda mührüne rastlanılan üretici, V. Grace tarafından önceleri İ.Ö. 180 yılından sonraya¹⁸⁷⁶, sonraları Period V içine yerleştirilmiştir¹⁸⁷⁷. M. Nilsson yaptığı çalışmasında, yönetici Aristomakhos I'in adının okunduğu mühürde üreticinin de adını okuyarak bu ikili arasında bir ilişki kurulmasını sağlamıştır¹⁸⁷⁸. Sonraları D. Ariel ve G. Finkielsztein, M. Nilsson tarafından Aratophanes olarak okunan ismin bir ay adı olabileceği ve Agrianios olarak tamamlanabileceğini belirtmişlerdir¹⁸⁷⁹. Tüm bunların yanında I. Nicolaou, Palaipaphos Müzesi'nde bulunan tam bir amphora yardımıyla, kesin olmasa da üretici Aratophanes'i, yönetici Lapheidas ile ilişkilendirir¹⁸⁸⁰. Üreticiye ait farklı kalıplardan elde edilmiş mühürler için bkz: Grace 1952,

¹⁸⁷⁵ Bevilacqua 1994, 469-470, no. 3.

¹⁸⁷⁶ Grace 1950, 143, no. 49.

¹⁸⁷⁷ Ariel – Finkielsztein 1994, 194, SAH 15.

¹⁸⁷⁸ Nilsson 1909, 388, no. 105/ 2.

¹⁸⁷⁹ Ariel – Finkielsztein 1994, 194, SAH 15.

¹⁸⁸⁰ Nicolaou 2005, 136, no. 330.

526; Coulson et al. 1997, 49, no. 5; Cankardeş-Şenol 2000, 74, no. 4; Akamatis 2000, 91, P91; Kawanishi – Suto 2005, 90, no. 130.

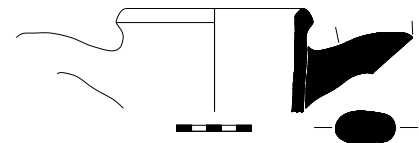
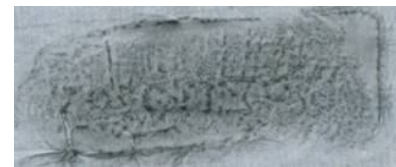
Kat. No	: Rh.208
Kazı Env. No	: PTR'10 - 355
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 19, K. 45/10, Ta. 11.884/11.554
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2 cm x kırık
Yönetici	: -
Üretici	: Artimas
Ay Adı	: -
Sembol	: Çerçeve, yazıtın etrafında
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 146-108 (Period V)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Cankardeş-Şenol 2000, 408-409, CRİ. 23.
Yazıt	:

Αστίμα

Mühürde tek satırda ismi görülen üretici Artimas'ın, Rhodos mühür kronolojisi içinde Period V içinde faaliyette bulunduğu bilinir¹⁸⁸¹. İlişkide olduğu yöneticiler arasında Timotheos¹⁸⁸², Arkhinos¹⁸⁸³ ve Andronikos'un¹⁸⁸⁴ adına rastlanılır. Üreticinin adını taşıyan mühürlere farklı merkezlerde rastlanılmıştır¹⁸⁸⁵.

Kat. No	: Rh.209
Kazı Env. No	: PTR'07 - 164
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: TBS, teras 2, güney yapı güneyi (-30 / -40)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,9 x 1,6 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Bosporos
Ay Adı	: -
Sembol	: Thyrsos, altta sola doğru
Yazıtın Biçimi	: Yazıt retrograd, sigmalar normal
Tarih	: Period V-VI
Hamur Rengi	: 7.5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.4 YR 8/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

¹⁸⁸¹ Cankardeş-Şenol 2000, 408, no. 23.

¹⁸⁸² Finkielstejn 2001, 146-147, dn. 198, Lev. 14.11.

¹⁸⁸³ Hall 1885, 391, no. 5051; Nicolaou 2005, 407, no. 11.

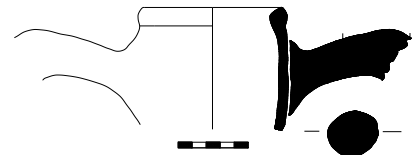
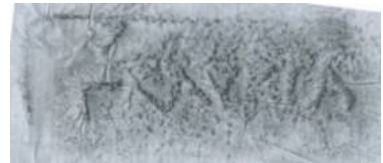
¹⁸⁸⁴ Nicolaou 2005, 432, no. 124.

¹⁸⁸⁵ Jöhrens 1999a, 88, no. 233; Jöhrens 2001, 414, no. 179-180; Kramer 1993, 192, no. 8; Kramer 2004, 94, AS 45; Nicolaou 2005, 144-145, no. 355-359.

Βόσπορος
thyrsos, sola dönük

Üretici Bosporos'a ait mühür, önceki kalıbın üzerinin kazınıp tekrar oyulmasıyla yapılmıştır. İşlem iyi yapılmadığı için kalıp yüzeyindeki silinme izleri görülebilir. Sembol olarak altta sola dönük thyrsos kullanılmıştır. Üretici Bosporos'un, Period V içinde yönetimde olan Aischinas (İ.Ö. ca. 116¹⁸⁸⁶) ve Period VI içinde yönetimde olan Apollonios gibi yöneticilerle ilişkisinden dolayı Period V-VI içinde faal olduğu bilinmektedir¹⁸⁸⁷. Alba Fucens'de ele geçen bir mührü İ.Ö. 146-80 yılları arasına tarihlenen tabakada bulunmuştur¹⁸⁸⁸. Atina Agorası'nda yayınlanmamış bir mührü olan üreticinin¹⁸⁸⁹ Monte Vairano¹⁸⁹⁰, Pella¹⁸⁹¹ ve Roma Ulusal Müzesi'nde¹⁸⁹² farklı kalıplardan basılmış mührüleri bulunmaktadır.

Kat. No	: Rh.210
Kazı Env. No	: PTR'92 - 088
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis, NEK-12 (-130 / -140 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,7 x 1,5 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Glaukias
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period V
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Γλαυκία

Üretici Glaukias'ın ismi tek satırda ve genitif halde yazılmıştır. Amphoralarına fazla rastlanmayan üreticinin Atina'da bulunmuş bir mührü, önceki çalışmalarda, Glaukon ya da Glaukippos olarak tamamlanmıştır¹⁸⁹³. V. Grace ve M. Pétropoulakou tarafından yapılan çalışmada Glaukias, yönetici Klenostratos ve Polyaratos II (İ.Ö. ca. 126-125¹⁸⁹⁴) ile ilişkilendirilmiştir. G. Finkielsztejn yaptığı çalışmada üreticiyi Period V'in sonuna tarihlen.

¹⁸⁸⁶ Finkielsztejn 2001, 195, Tablo. 21.

¹⁸⁸⁷ Üreticiye ait Aleksandria Benaki Koleksiyonu'ndaki mührü hakkında bilgi veren Doç. Dr. Gonca Cankardeş-Şenol'a teşekkür ederim.

¹⁸⁸⁸ Diez 1980, 20, 69, Tag. 30.

¹⁸⁸⁹ Fraser – Matthews 1987, 103.

¹⁸⁹⁰ Bevilacqua 1980, 32, no. 14.

¹⁸⁹¹ Akamatis 2000, 100, P118.

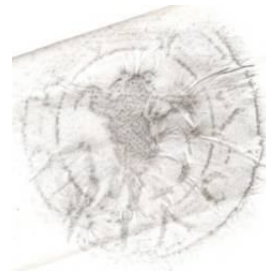
¹⁸⁹² Porro 1916, 111, no. 268, 1-3.

¹⁸⁹³ Pridik 1896, 130, no. 12.

¹⁸⁹⁴ Finkielsztejn 2001, 195, Tablo 21.

Patara örneğiyle aynı kalıptan basılmış üreticinin birer mührü Tel Anafa¹⁸⁹⁵ ve Monte Vairano'da¹⁸⁹⁶, farklı kalıptan basılmış mühürleri de Aleksandria¹⁸⁹⁷, Nea Paphos¹⁸⁹⁸ ve Syrakusai Ulusal Müzesi'nde bulunmaktadır¹⁸⁹⁹.

Kat. No	: Rh.211
Kazı Env. No	: PTR'10 - 393
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 19, K.47/10, Ta. 11.554/11.165
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 3,1 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Damophilos
Ay Adı	: -
Sembol	: Gül, merkez
Yazıtın Biçimi	: Normal, dışa doğru
Tarih	: İ.Ö. ca. 146-108 (Period V)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Cankardeş-Şenol 2000, 76-77, MA.8.
Yazıt	:

Gül
Δαμοφίλου

Merkezinde sembol olarak gül kullanılan üretici Damophilos'a ait mührde, harfler dışarıya doğru yönlendirilmiştir. Period V içinde faaliyette olduğu bilinen üreticinin¹⁹⁰⁰ amphoralarında ikincil mühürlerin de olduğu bilinmektedir¹⁹⁰¹. Üreticiyi tarihlendiren yöneticiler arasında Klenostratos¹⁹⁰², Nikasagoras II ve Teisamenos¹⁹⁰³ olduğu bilinir. Üreticiye ait farklı kalıptan basılmış mühürler için bkz: Melaerts 1994, 343, no. 21; Coulson et al. 1997, 52, no. 14; Cankardeş-Şenol 2000, 76-77, no. 8; Akamatis 2000, 92, P95; Jöhrens 2001, 416, no. 188.

Kat. No	: Rh.212
Kazı Env. No	: PTR'09 - 245
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 08/09, K. 124/09, Ta: 9.832
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,1 x 1,7 cm
Yönetici	: -

¹⁸⁹⁵ Ariel – Finkielsztejn 1994, 200, SAH 34.

¹⁸⁹⁶ Bevilacqua 1980, 28, no. 8.

¹⁸⁹⁷ Breccia 1907, 77, no. 20.

¹⁸⁹⁸ Sztetyłło 1991, 64, no. 102.

¹⁸⁹⁹ Gentili 1958, 54, no. 74.

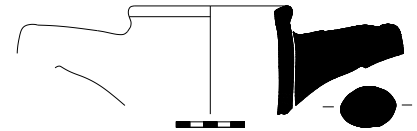
¹⁹⁰⁰ Delos XXVII, 316, E 45.

¹⁹⁰¹ Finkielsztejn 2001, 143.

¹⁹⁰² Delos XXVII, 316, E 45.

¹⁹⁰³ Coulson et al. 1997, 54-55, no. 24-25.

Üretici	: Diokleia
Ay Adı	: -
Sembol	: Köşelerde yıldız
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period IV sonu, Period V
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1950, 143, Fig. 116, no. 54; Delos XXVII, 308, E 19, Lev. 54; Börker – Burow 1998, 88, Lev. 25, no. F 169.
Yazıt	:

* *
 Διοκλεία
 [*] *

Üretici Diokleia'nın ismi genitif halde, tek satırda yazılmıştır. Kadın olmasından dolayı, üreticiden daha çok atölye sahibesi olduğu düşünülen Diokleia'nın¹⁹⁰⁴ ilişkili olduğu yöneticiler nedeniyle Period IV sonu Period V başında, İ.Ö. ca. 146-108 yılları arasında aktif olduğu düşünülmektedir¹⁹⁰⁵. Genelde mühürlerinin dört bir köşesinde sembol olarak yıldız kullandığı görülen üreticinin Aleksiadas¹⁹⁰⁶, Pythodoros¹⁹⁰⁷ ve Gorgon¹⁹⁰⁸ gibi yöneticilerle ilişkisi olduğu bilinmektedir. Nicolaou, Kıbrıs buluntuları üzerine yaptığı çalışmasında üretici Diokleia'yı bugüne kadar tespit edilmemiş bir yönetici olan Philarkhos(?) ile de ilişkilendirmiştir¹⁹⁰⁹. Üreticiye ait mühürler Alba Fucens¹⁹¹⁰, Pella¹⁹¹¹, Tanais¹⁹¹², Akoris¹⁹¹³, Gindaros¹⁹¹⁴, Nea Paphos¹⁹¹⁵, Aleksandria¹⁹¹⁶, Tell Atrib¹⁹¹⁷, Tarsus¹⁹¹⁸ ve Pergamon'da¹⁹¹⁹ ele geçmiştir; çok sayıda mührü de Syrakusai Ulusal Müzesi'nde bulunmaktadır¹⁹²⁰.

Kat. No	: Rh.213
Kazı Env. No	: PTR'10 - 504
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, Ta: 10.718/10.254
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 5,3 x 1,7 cm
Yönetici	: -

¹⁹⁰⁴ Cankardeş-Şenol 2003, 221, no. 22.

¹⁹⁰⁵ Delos XXVII, 308, E 19.

¹⁹⁰⁶ Grace 1934, 219.

¹⁹⁰⁷ Canarache 1957, 377.

¹⁹⁰⁸ Cankardeş-Şenol 2003, 221, no. 22.

¹⁹⁰⁹ Nicolaou 2005, 407, no. 8.

¹⁹¹⁰ Diez 1980, 12, Tag 8.

¹⁹¹¹ Akamatis 2000, 93, P98.

¹⁹¹² Jöhrens 2001, 417, no. 190.

¹⁹¹³ Kawanishi – Suto 2005, 100, no. 153.

¹⁹¹⁴ Kramer 2004, 94, AS 46.

¹⁹¹⁵ Sztetyłło 1976, 63, no. 181; Nicolaou 2005, 157-159, no. 399-401.

¹⁹¹⁶ Sztetyłło 1975, 196, no. 126-127; Sztetyłło 1978, 288, no. 53.

¹⁹¹⁷ Sztetyłło 2000, 96-97, no. 67.

¹⁹¹⁸ Grace 1950, 143, Fig. 116, no. 54;

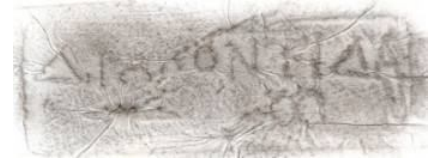
¹⁹¹⁹ Börker – Burow 1998, 88, no. 169.

¹⁹²⁰ Gentili 1958, 58-59, no. 83.

Üretici	: Drakontidas
Ay Adı	: -
Sembol	: Kaduseus
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 146-108 (Period V)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Börker – Burow 1998, 88, Lev. 26, no.187;
Cankardeş-Şenol 2000, 77, 173-174, 414, no. MA.9, Di. 62-63, CRİ. 33-34;	
Barker 2004, 80, no. 9.	
Yazıt	:

Δρακοντίδα
kaduseus

Mühürde üretici Drakontidas'ın ismi tek satırda ve genitif halde yazılmıştır. Sembol olarak isminin altında kaduseus kullanılmıştır. Üreticinin Arsitarkhos, Arkhembrotos I ve Aleksiadis isimli yöneticilerle ilişkisi olduğu bilinmektedir¹⁹²¹. Mühürlerinde sembol olarak kaduseus'un yanı sıra gemi çıpası kullandığı da bilinir. Nea Paphos'da ele geçen bir amphora ile Drakontidas, yönetici Nikasagoras II¹⁹²² ile Syrakusai Ulusal Müzesi'nde korunan bir amphora ile de yönetici Arkhokrates II¹⁹²³ ile de ilişkilendirilir. Farklı kalıplardan elde edilmiş mühürleri için bkz: Macalister 1912, 356, no. 190; Sztetyłło 1975, 179, 181, no. 69-71; Sztetyłło 1976, 44, no. 89; Avram 1988, 311, no. 131; Börker – Burow 1998, 88, no. 186-187; Cankardeş-Şenol 2000, 77, 173-174, 414, no. MA.9, Di. 62-63, CRİ. 33-34; Akamatis 2000, 94, P99; Cankardeş-Şenol 2003, 221, no. 24; Kramer 2004, 94, AS 48; Kawanishi – Suto 2005, 102, no. 156; Nicolaou 2005, 162-163, no. 409-411; Sztetyłło 2010, 98-100, no. 84.

Kat. No	: Rh.214
Kazı Env. No	: PTR'08 - 226
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 01, K: 33/08
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,6 x 1,5 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Drakontidas
Ay Adı	: -
Sembol	: Altta Kaduseus
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 146-108 (Period V)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7/5 YR 8/4 pink

¹⁹²¹ Akamatis 2000, 94, P99; Nicolaou 2005, 407-409, no. 10, 14, 20.

¹⁹²² Barker 2004, 80, no. 9.

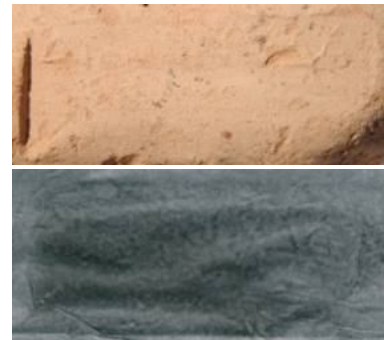
¹⁹²³ Gentili 1958, 36, no. 19.

Karşılaştırma Örnekleri : Börker – Burow 1998, 88, Lev. 26, no.187;
Cankardeş-Şenol 2000, 77, 173-174, 414, no. MA.9, Di. 62-63, CRİ. 33-34;
Barker 2004, 80, no. 9.
Yazıt :

Δρακοντίδα
kaduseus

Mühürde üretici Drakontidas'ın ismi tek satırda ve genitif halde görülmektedir. Sembol olarak isminin altında *kaduseus* kullanılmıştır bkz: Rh.213.

Kat. No : Rh.215
Kazı Env. No : PTR'09 - 345
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 10/09, K. 179/09, Ta: 9.382
Kökeni : Rhodos
Mühür Formu : Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri : 4,7 x kırık
Yönetici : -
Üretici : Drakontidas
Ay Adı : -
Sembol : Gemi çıpası, alt?
Yazıtın Biçimi : Normal
Tarih : İ.Ö. ca. 146-108 (Period V)
Hamur Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
Astar Rengi : 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri : Börker – Burow 1998, 88, Lev. 26, no.187;
Cankardeş-Şenol 2000, 77, 173-174, 414, no. MA.9, Di. 62-63, CRİ. 33-34.
Yazıt :

Δρ[ακοντί]δα
[gemi çıpası?]

Üretici Drakontidas'ın ismi genitif halde ve tek satırda yazılmıştır. Çok silik olan mühürde muhtemelen ismin altında sembol olarak gemi çıpası kullanılmıştır bkz: Rh.213.

Kat. No : Rh.216
Kazı Env. No : PTR'10 - 416
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Ana Cadde, güney sur duvarı, 9. açma, -147 cm
Kökeni : Rhodos
Mühür Formu : Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri : 2,7 x 1,5 cm
Yönetici : -
Üretici : Hermaiskos
Ay Adı : -
Sembol : Altta Herme, baş sola dönük
Yazıtın Biçimi : Normal
Tarih : Period V
Hamur Rengi : 7.5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi : -
Karşılaştırma Örnekleri : -
Yazıt :

Ἑρ[μαίσκ]ος
Herme, baş sola dönük

Üretici Hermaiskos'un ismi *herme* sembolü ile birlikte görülmektedir. Yönetici Nikomakhos ile ilişkisi olduğu bilinen Hermaiskos'un¹⁹²⁴, üretici Kassandros ile mühür şablonunun benzerliği dikkat çekicidir. Üreticinin Knossos'dan bir mührü İ.Ö. 2. yüzyıl sonu, İ.Ö. 1. yüzyıl başına tarihlenen kontekste bulunmuştur¹⁹²⁵. İsmine az rastlanan üreticinin farklı merkezlerde ele geçmiş mühürleri için bkz: Nilsson 1909, 420, no. 197/1-2; Pridik 1917, 26, no. 618, Grace 1952, 526, Sztetyłło 1975, 196, no. 128.

Kat. No	: Rh.217
Kazı Env. No	: PTR'10 - 445
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 31, K. 96/10, Ta. 11.777/11.610
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 5,1 x 2 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Hermogenes
Ay Adı	: -
Sembol	: Üzüm Salkımı
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period V-VI
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Delos XXVII, 309, E 23.
Yazıt	:

Ἑρμο-
 γένεος üzüm salkımı

Mühürde üretici Hermogenes'in ismi okunmaktadır. Sembol olarak *kaduseus* ve üzüm salkımı kullanan üreticinin, *kaduseus* sembollü mühürleri Period V'e üzüm salkımını sembol olarak kullandığı mühürleri ise Period V-VI içine tarihlendirilir¹⁹²⁶. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir örnek Aleksandria'da ele geçmiştir¹⁹²⁷. Az rastlanılan üreticinin, farklı kalıplardan basılmış mühürleri Delos¹⁹²⁸, Aleksandria¹⁹²⁹ ve Tel Anafa'da¹⁹³⁰ bulunmuştur.

Kat. No	: Rh.218
Kazı Env. No	: PTR'93 - 044
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Hurmalık Hamamı, doğu duvar, dolgu

¹⁹²⁴ Delos XXVII, 309, E 22.

¹⁹²⁵ Sackett 1992, 138, X5.

¹⁹²⁶ Delos XXVII, 309, E 23.

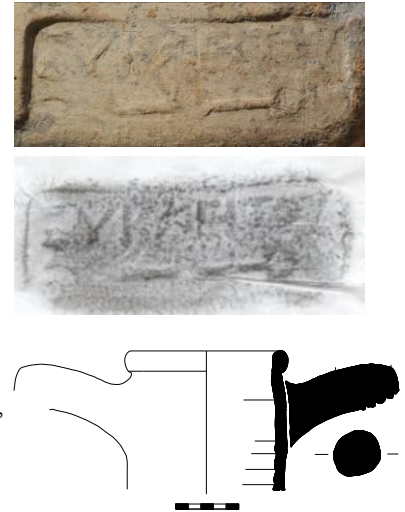
¹⁹²⁷ Cankardeş-Şenol 2000, 305, no. 48.

¹⁹²⁸ Grace 1952, 538, Lev. 23, no. 28.

¹⁹²⁹ Sztetyłło 1975, 206, no. 165.

¹⁹³⁰ Ariel – Finkielsztejn 1994, 205, SAH 50.

Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4.4 x 1.3 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Eukleitos
Ay Adı	: -
Sembol	: Kaduseus, altta sağa dönük
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 144-108 (Period V)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Coulson et al. 1997, 53, no. 17; Jöhrens 1999a, 88-89, no. 236.
Yazıt	:

Εὐκλείτου
kaduseus

Kanonik formdaki ağız kenarı korunmuştur. Üretici Eukleitos'un isminin okunduğu mühürde sembol olarak altta sağa dönük *kaduseus* görülmektedir. Birçok yerleşimde mühürlere rastlanmasından hareketle üreticinin çok aktif olduğu anlaşılmaktadır. Nea Paphos'da üreticiye ait bir amphora, yönetici Andronikos tarafından tarihlendirilmiştir¹⁹³¹. Bunu yanında, Nikosia'da ele geçen bir amphora ile Astymedes II¹⁹³² ve Thersandros¹⁹³³, Kıbrıs'ta bulunan bir amphora ile Aristakos¹⁹³⁴ ve Moria'da bir mezerdan ele geçen amphora ile de Andrias ile ilişkili olduğu anlaşılmıştır¹⁹³⁵. Yukarıda adı geçen yöneticiler haricinde üretici Eukleitos'un, Nikasagoras II¹⁹³⁶, Timotheos¹⁹³⁷, Teisagoras, Agestratos II, Aleksimakhos ve Heragoras¹⁹³⁸ ile ilişkisi olduğu da bilinir. Üreticiye ait mühürler birçok yerleşimde ele geçmiştir¹⁹³⁹.

Kat. No	: Rh.219
Kazı Env. No	: PTR'01 - 030
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Ana Cadde, stoa açması (-155 cm)
Kökeni	: Rhodos

¹⁹³¹ Barker 2004, 81, no. 10. Yönetici Andronikos, Finkielsztejn tarafından İ.Ö. ca. 132 yıllarına tarihlendirilmektedir bkz: Finkielsztejn 2001, 195.

¹⁹³² Jöhrens 2001, 376, Fig. 6, no. 2.

¹⁹³³ Nicolaou – Empereur 1986, 526, 529, no. 11, 14.

¹⁹³⁴ Hall 1885, 392, no. 5057; Nicolaou 2005, 408, no. 17.

¹⁹³⁵ Nicolaou 2005, no. 387, P 8.

¹⁹³⁶ Grace 1962, 116.

¹⁹³⁷ Macalister 1912, 357, no. 216; Grace 1962, 116; Ariel 2001, 158, no. 12.

¹⁹³⁸ Nicolaou 2005, 169, no. 422.

¹⁹³⁹ Macalister 1912, 357, no. 216; Grace 1952, 526; Gentili 1958, 61, no. 97; Hama III/2, 54, Fig. 25, no. 228; Calvet 1972, 33-34, no. 63-64; Sztetyllo 1975, 181, no. 72-73; Sztetyllo 1976, 44, no. 90-92; Sztetyllo 1978, 282-283, no. 40-44; Landau – Tzaferis 1979, 154, no. 6; Bevilacqua 1980, 26, no. 6; Diez 1980, 24, Tag. 35; Sztetyllo 1983a, 95-96, no. 76-77; Sztetyllo 1983b, 369, no. 11; Römer 1983, 266, no. 35-36; Sztetyllo 1990, 179-180, no. 41-47; Sztetyllo 1991, 69-70, no. 115-119; Sztetyllo 1992, 167, no. 24; Coulson et al. 1997, 52, no. 16; Jöhrens 1999a, 89, 237; Cankardeş-Şenol 2000, 79-80, no. 13-14; Sztetyllo 2000, 100, no. 76-77; Akamatis 2000, 94-95, P100; Ariel 2001, 158, no. 12; Cankardeş-Şenol 2003, 223, no. 30-32; Kawanishi – Suto 2005, 107-108, no. 165-167; Nicolaou 2005, 168-170, no. 422-431; Lawall et al. 2010, 391, Lev. 282, L-219.

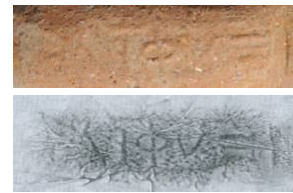
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4 x 2,2 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Eukleitos
Ay Adı	: -
Sembol	: Kanatlı kaduseus, altta sağa dönük
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 144-108 (Period V)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1962, 115-116, Lev. 36, no. 7; Coulson et al. 1997, 52, no. 16; Barker 2004, 81, no. 10; Jöhrens 1999a, 89, no. 237.
Yazıt	:

Εὐκλεί-
του
kaduseus

Üretici Eukleitos'un ismi genitif halde iki satırda yazılmıştır. İsmnin altında sembol olarak sağa dönük *kaduseus* görülmektedir. Aynı kalıptan basılmış bir mühür Nessana'da ele geçmiştir¹⁹⁴⁰. Üretici hakkında bkz: Rh.118.

Kat. No	: Rh.220
Kazı Env. No	: PTR'07 - 180
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: TBS, teras 1, doğu duvar güney dolgu
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,5 x 1,3 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Euphranor II
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Retrograd
Tarih	: İ.Ö. ca. 146-108 (Period V)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Εὐφρά[νορος] (retr.)

Rhodoslu üretici Euphranor II'in bir satırdan oluşan ismi retrograd olarak okunmaktadır. İ.Ö. 3. yüzyıl sonlarına tarihlenen aynı isimli bir üretici daha bilinmektedir¹⁹⁴¹. Patara örneği, Tel Anafa ve Nikosia'da ele geçen yuvarlak formlu mühürlerin aksine dikdörtgen formludur. Üreticinin Nikosia'da ele geçen bir amphorasını yönetici Nikasagoras II tarihlenmektedir¹⁹⁴².

¹⁹⁴⁰ Grace 1962, 115-116, Lev. 36, no. 7.

¹⁹⁴¹ Sztetyło 1976, 28, no. 8-10.

¹⁹⁴² Nicolaou – Empereur 1986, 531, no. 15.

İlişkili olduğu yöneticiler arasında Timotheos, Andronikos¹⁹⁴³ ve Klenostratos¹⁹⁴⁴ bilinir. Üreticiye ait farklı kalıplardan elde edilmiş mühürler için bkz: Sztetyłło 1976, 64, no. 186; Sztetyłło 1983a, 96, no. 78; Sztetyłło 1992, 167-168, no. 25-26; Cankardeş-Şenol 2000, 179-180, no. 73-74; Kramer 2004, 94, AS 50; Kawanishi – Suto 2005, 108, no. 168; Nicolaou 2005, 171, no. 433-434.

Kat. No	: Rh.221
Kazı Env. No	: PTR'10 - 444
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, K. 135/10, Ta. 12.128/11.897
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,7 cm x Kırık
Yönetici	: -
Üretici	: Themison
Ay Adı	: -
Sembol	: Üzüm Salkımı, solda
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period V-VI
Hamur Rengi	: 7.5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 6/6 reddish yellow
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

üzüm Θε[μί]-
salkımı σω[voç]

Üretici Themison'un ismi sembol olarak kullandığı üzüm salkımı ile birlikte görülmektedir. Üretici ilk kez Z. Sztetyłło tarafından tanımlanmıştır¹⁹⁴⁵. Period V-VI içinde faaliyette olduğu bilinen Themison'un¹⁹⁴⁶ mühürleri Delos¹⁹⁴⁷, Rhodos¹⁹⁴⁸, Nea Paphos¹⁹⁴⁹, Aleksandria¹⁹⁵⁰, Hama¹⁹⁵¹, Tell Anafa¹⁹⁵², Tanais¹⁹⁵³ ve kuzey Karadeniz'de ele geçmiştir¹⁹⁵⁴.

Kat. No	: Rh.222
Kazı Env. No	: PTR'10 - 506
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, Ta: 10.718/10.254
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,5 x 1,5 cm

¹⁹⁴³ Ariel – Finkielsztejn 1994, 206, 218, SAH 52, 86.

¹⁹⁴⁴ Delos XXVII, 316, E 45.

¹⁹⁴⁵ Sztetyłło 1983b, 369-370, no. 15; Sztetyłło 1983a, 102, no. 95.

¹⁹⁴⁶ Ariel – Finkielsztejn 1994, 207, SAH 56.

¹⁹⁴⁷ Grace 1952, 527.

¹⁹⁴⁸ Paris 1914, 310, no. XLVI. Lindos için bkz: Nilsson 1909, 429, no. 230/1-2.

¹⁹⁴⁹ Sztetyłło 1983b, 369-370, no. 15; Sztetyłło 1991, 71, no. 122; Nicolaou 2005, 173-174, no. 442-444.

¹⁹⁵⁰ Sztetyłło 1975, 188, 190, no. 104.

¹⁹⁵¹ Hama III/2, 54, no. 229.

¹⁹⁵² Ariel – Finkielsztejn 1994, 207, SAH 56.

¹⁹⁵³ Jöhrens 2001, 419, no. 203.

¹⁹⁵⁴ Pridik 1917, 27, no. 645-646.

Yönetici	: -
Üretici	: Iason II
Ay Adı	: -
Sembol	: Çerçeve, yazıt etrafında
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period V
Hamur Rengi	: 5 YR 7/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Cankardeş-Şenol 2000, 185, Di. 82.
Yazıt	:

Ἰάσωνος

Üretici Iason II'nin ismi genitif halde görülmektedir. Aynı isimle anılan iki üretici olmalıdır. Bunlardan ilki, Pergamon depozitinde bulunan mühürleriyle İ.Ö. ca. 210-175 yılları arasına tarihlendirilen¹⁹⁵⁵ Iason I'dir. Bunun yanında, J.-Y. Empereur tarafından da bu üretici aynı zaman aralığına yerleştirilmiştir¹⁹⁵⁶. Iason I'in mühürlerinde genelde sembol olarak dört köşede yıldız ve kurdeleli pilos kullanılmıştır¹⁹⁵⁷. Bu üreticiyi tarihlendiren yöneticiler arasında Kallikratidas II¹⁹⁵⁸ ve Aristodamos II bulunmaktadır¹⁹⁵⁹. Iason II ise, amphoralarını tarihlendiren yöneticiler nedeniyle biraz daha geç bir tarihten olmalıdır. Mühürlerinde genelde sembol kullanmadığı görülen üreticinin ismi sıklıkla bir çerçeve içinde bulunur. Üretici, Arkhembrotos I¹⁹⁶⁰ ve Andrias¹⁹⁶¹ isimli yöneticilerle eşleştirilmiştir. Tarsus¹⁹⁶², Tanais¹⁹⁶³, Kartaca¹⁹⁶⁴, Akoris¹⁹⁶⁵, Nea Paphos¹⁹⁶⁶, Alba Fucens¹⁹⁶⁷ ve Syrakusai Ulusal Müzesi'nde¹⁹⁶⁸ mühürleri bulunan üreticinin, Patara örneğiyle aynı kalıptan basılmış mühürleri Atina Ulusal Müzesi¹⁹⁶⁹ ve Hermitage Koleksiyonu'nda¹⁹⁷⁰ bulunur.

Kat. No	: Rh.223
Kazı Env. No	: PTR'99 - 183
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,6 (kırık) x 1,5 cm

¹⁹⁵⁵ Börker – Burow 1998, 90, no. 211-212.

¹⁹⁵⁶ Empereur 1977, 220, no. 59.

¹⁹⁵⁷ Börker – Burow 1998, Lev. 17, no. 457-458.

¹⁹⁵⁸ Börker – Burow 1998, 8.

¹⁹⁵⁹ Cankardeş-Şenol 2000, 185, dn. 499.

¹⁹⁶⁰ Jöhrens 1999a, 90, no. 239; Jöhrens 2001, 420, no. 205.

¹⁹⁶¹ Nilsson 1909, 164, no. 49/4; Jöhrens 2001, 420, no. 205.

¹⁹⁶² Grace 1950, 142, no. 37.

¹⁹⁶³ Jöhrens 2001, 420, 459, no. 204-205, 365.

¹⁹⁶⁴ Delattre 1901, 24, no. 26.

¹⁹⁶⁵ Kawanishi – Suto 2005, 116, no. 185.

¹⁹⁶⁶ Sztetyłło 1976, 58, no. 158.

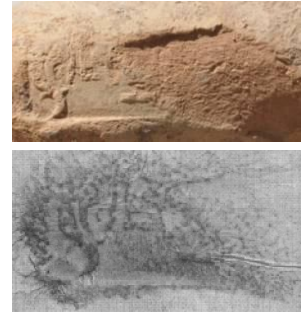
¹⁹⁶⁷ Diez 1980, 22, Tag. 32.

¹⁹⁶⁸ Gentili 1958, 66, no. 117.

¹⁹⁶⁹ Jöhrens 1999a, 90, no. 239.

¹⁹⁷⁰ Nilsson 1909, 230, no. 247/6-9.

Yönetici	: -
Üretici	: Hieraks
Ay Adı	: -
Sembol	: 1) Solda ikili bereket boynuzu, 2) altta sağa doğru yatık ikiz balta
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period V
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 (reddish yellow)
Astar Rengi	: 2.5 Y 8/4 (pale yellow)
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

ikili bereket boynuzu Ἰε[ρᾱκος]
ikiz balta

Sembol olarak solda ikili bereket boynuzunun, altta da ikiz baltanın kullanıldığı mühürde üretici Hierkas'ın ismi okunmaktadır. Delos¹⁹⁷¹ ve Akoris'de¹⁹⁷² mühürleri bulunan üreticinin Atina Agorası'nda yayınlanmamış bir mührü İ.Ö. ca. 175 yılına tarihlendirilmiştir¹⁹⁷³.

Kat. No	: Rh.224
Kazı Env. No	: PTR'93 - 196
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis, NEK-18 (-70 / -110 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,7 x 1,3 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Kallon
Ay Adı	: -
Sembol	: Üstte başı sola dönük herme
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısı (Period Va)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

herme
Κάλλων

Üst bölümde, başı sola dönük *herme* sembolünün kullanıldığı dikdörtgen formlu mühürde üretici Kallon'un ismi nominatif halde görülmektedir. Üreticiyi tarihleyen yöneticiler arasında Thersandros bilinmektedir¹⁹⁷⁴. Mühürlerinde sembol olarak Amyntas, Rhodon II, Hermaiskos ve Philostephanos II gibi üst tarafta yatık *herme*'yi kullanan üreticinin farklı kalıplardan elde

¹⁹⁷¹ Grace 1952, 527.

¹⁹⁷² Kawanishi – Suto 2005, 116, no. 186.

¹⁹⁷³ Fraser – Matthews 1987, 231.

¹⁹⁷⁴ Bevilacqua 1994, 467-468, no. 2.

edilmiş mühürleri, Delos¹⁹⁷⁵, Pergamon¹⁹⁷⁶, Troia¹⁹⁷⁷, Nea Paphos¹⁹⁷⁸, Aleksandria¹⁹⁷⁹ ve Karadeniz'in kuzeyinde¹⁹⁸⁰ bulunmuştur.

Kat. No	: Rh.225
Kazı Env. No	: PTR'10 - 350
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj - 19/10 K: 41/10, Ta. 12.672/11.884
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,6 x kırık
Yönetici	: -
Üretici	: Midas
Ay Adı	: -
Sembol	: Üzüm Salkımı, sağ
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 144-119 (Period V)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Nicolaou 2005, 195, no. 502.
Yazıt	:

Μίδα üzüm salkımı
[kaduseus, sağa dönük]

Üretici Midas'ın bu mühründe sembol olarak sadece sağda bulunan üzüm salkımı korunabilmiştir. Tipik olan bu tür düzenlemelerinden hareketle, isminin altında diğer bir sembol olarak kullandığı sağa dönük kaduseus bulunmalıdır. Period V içinde faaliyette bulunan üreticinin¹⁹⁸¹ mühürlerine Pergamon'da rastlanılır¹⁹⁸². Midas, İ.Ö. 2. yüzyıl içinde bazı büyük üreticilerin amphoralarında görünen ve kontrol amaçlı uygulandığı düşünülen ikincil mühürleri de kullanmıştır¹⁹⁸³. Hellenistik Dönemin büyük çaplı üreticilerinden biri olan Midas'ın, Anaksiboulos¹⁹⁸⁴, Arkhembrotos I¹⁹⁸⁵, Aristogenes¹⁹⁸⁶, Klenostratos¹⁹⁸⁷ ve Teisamenos¹⁹⁸⁸ gibi, Astymedes II'den Aristopolis'e kadar oniki yönetici ile ilişkisi olduğu bilinmektedir¹⁹⁸⁹. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mührü Nea Paphos'da

¹⁹⁷⁵ Grace 1952, 527.

¹⁹⁷⁶ Börker – Burow 1998, 92, no. 234.

¹⁹⁷⁷ Panas – Pontes 1998, 240, no. 7.

¹⁹⁷⁸ Sztetyłło 1976, 47, no. 105-106; Nicolaou 2005, 183-185, no. 465-473; Sztetyłło 2010, 110-111, no. 95-96.

¹⁹⁷⁹ Breccia 1907, 8f2, no. 15; Sztetyłło 1975, 183-184, no. 86; Sztetyłło 1990, 187, no. 69-70.

¹⁹⁸⁰ Pridik 1917, 28, no. 686-691.

¹⁹⁸¹ Grace 1985, 42.

¹⁹⁸² Börker – Burow 1998, 95, no. 270.

¹⁹⁸³ Grace 1985, 9.

¹⁹⁸⁴ Barker 2004, 79, no. 5.

¹⁹⁸⁵ Nicolaou 2005, 386, P 6-7.

¹⁹⁸⁶ Hall 1885, 392-392, no. 5063.

¹⁹⁸⁷ Delos XXVII, 316, E 45.

¹⁹⁸⁸ Nicolaou – Empereur 1986, 527-528, no. 12.

¹⁹⁸⁹ Finkielsztejn 2000, 147, CRh 28.

bulunmuştur¹⁹⁹⁰. Farklı kalıplardan basılmış mühürleri Rhodos¹⁹⁹¹, Delos¹⁹⁹², Atina¹⁹⁹³, Pella¹⁹⁹⁴, Kallatis¹⁹⁹⁵, Tanais¹⁹⁹⁶, Salamis¹⁹⁹⁷, Nea Paphos¹⁹⁹⁸, Crocodilopolis-Arsinoé¹⁹⁹⁹, Tel Beersheba²⁰⁰⁰, Gezer²⁰⁰¹, Aleksandria²⁰⁰², Akoris²⁰⁰³ ve Jerusalem'de²⁰⁰⁴ ele geçmiştir.

Kat. No	: Rh.226
Kazı Env. No	: PTR'10 - 498
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, Ta: 10.718/10.254
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: -
Yönetici	: -
Üretici	: Midas
Ay Adı	: -
Sembol	: Kaduseus, Üzüm Salkımı
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 144-119 (Period V)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Cankardeş-Şenol 2000, 83, 120, MA.19, Bi. 11-12
Yazıt	:

[Míð]α üzüm salkımı
kaduseus, sağa dönük

Mühürde üretici Midas'ın ismi üzüm salkımı ve kaduseus sembolleri ile birlikte görülür.

Bkz: Rh.225.

Kat. No	: Rh.227
Kazı Env. No	: PTR'10 - 528
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, K. 150/10, Ta: 10.961/10.718
<Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 5,5 x 1,8 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Moskhos II
Ay Adı	: -

¹⁹⁹⁰ Nicolaou 2005, 195, no. 502.

¹⁹⁹¹ Nilsson 1909, 457, no. 314/1-21.

¹⁹⁹² Grace 1952, 527.

¹⁹⁹³ Jöhrens 1999a, 90, no. 240-241.

¹⁹⁹⁴ Akamatis 2000, 96-98, P106-109.

¹⁹⁹⁵ Gramatopol – Bordea 1970, 220, no. 613.

¹⁹⁹⁶ Jöhrens 2001, 425, no. 232-233.

¹⁹⁹⁷ Calvet 1972, 35, no. 68-69.

¹⁹⁹⁸ Sztetyllo 1976, 66, no. 195-198; Sztetyllo 1983b, 369, no. 14; Sztetyllo 1991, 79, no. 140-141; Nicolaou 2005, 193-195, no. 498-505; Sztetyllo 2010, 115-117, no. 103-105.

¹⁹⁹⁹ Empereur 1977, 223, no. 70.

²⁰⁰⁰ Coulson et. al. 1997, 54-55, no. 24.

²⁰⁰¹ Macalister 1912, 359, no. 321-322.

²⁰⁰² Sztetyllo 1975, 201, no. 140-144; Cankardeş-Şenol 2000, 83, no. 19; Cankardeş-Şenol 2003, 230, no. 54-55.

²⁰⁰³ Kawanishi – Suto 2005, 130-132, no. 218-223.

²⁰⁰⁴ Ariel 1990, 51, S 191.

Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Retrograd
Tarih	: Period V?
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/2 light gray
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1952, 527.
Yazıt	:

Μόσχου (retr.)

Üretici Moskhos II'nin ismi tek satırda ve retrograd olarak yazılmıştır. Aynı isimli Period I-II içinde faaliyette bulunan bir homonym daha bulunmaktadır²⁰⁰⁵. Üreticinin kesin olarak tarihlenmesindeki başlıca zorluk, iyi tarihlendirilmiş kontekstlerde mühürlerle çok rastlanılmaması ve ilişkilendirileceği yöneticilerin tam olarak saptanamamasıdır. Moskhos II'nin tarihlendirilmesindeki bu güçlükler karşın, kulp profili ve aynı kontekstte bulunan üretici Philokrates II'ye ait mühür (Rh.239) nedeniyle Period V içine tarihlenmek mümkündür. Üreticinin amphoralarına Delos²⁰⁰⁶, Nea Paphos²⁰⁰⁷, Tell Atrib²⁰⁰⁸, Kallatis²⁰⁰⁹, Tanais²⁰¹⁰ ve Karadeniz'in kuzeyinde²⁰¹¹ rastlanılmıştır.

Kat. No	: Rh.228
Kazı Env. No	: PTR'10 - 464
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 29, K. 113/10, Ta: 10.814/10.689.
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,5 cm x Kırık
Yönetici	: -
Üretici	: Nikarkhos
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period V sonu –VI başı
Hamur Rengi	: 5 YR 7/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1934, 231, no. 64.
Yazıt	:

Νικά[ρ]χου

²⁰⁰⁵ Ariel 1990, 32, S 11. Rhodos'da bulunan örneklerde Moskhos I'in ismi iki satırda yazılmıştır bkz: Nilsson 1909, 458, no. 318/1-5.

²⁰⁰⁶ Grace 1952, 527.

²⁰⁰⁷ Sztetyłło 1976, 49, no. 114; Sztetyłło 1991, 79-80, no. 142.

²⁰⁰⁸ Sztetyłło 2000, 106-107, no. 93.

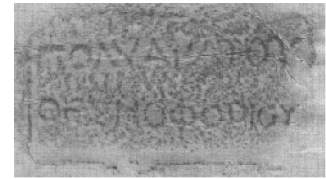
²⁰⁰⁹ Gramatopol – Bordea 1970, 235, no. 770.

²⁰¹⁰ Jöhrens 2001, 426, no. 236.

²⁰¹¹ Pridik 1917, 31, no. 753.

Mühürde üretici Nikarkhos'un ismi okunmaktadır. Üreticinin bir amphorası Period VI içinde görevde bulunan²⁰¹² yönetici Nikomakhos tarafından tarihlendirilmiştir²⁰¹³. Mühürlerinin ele geçtiği kentler arasında, Samaria²⁰¹⁴, Lindos²⁰¹⁵ ve Atina²⁰¹⁶ bulunur.

Kat. No	: Rh.229
Kazı Env. No	: PTR'95 - 073
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Hurmalık Hamamı, caldarium, 2 ve 1 no arası açma set
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,9 x 2 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Polyaratos
Ay Adı	: Thesmophorios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 145-108 (Period V)
Hamur Rengi	: 7,5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Πολυάρατου
Θε[σ]μοφορίου

Üretici Polyaratos'un ismi Thesmophorios ay adı ile birlikte görülmektedir. Aristombrotidas, Nausippos²⁰¹⁷, Leontidas²⁰¹⁸ Aiskhinas, Teisamenos ve Aratophanes II ya da Arkhibios²⁰¹⁹ gibi yöneticilerle ilişkisi olduğu bilinmektedir. Üreticiye ait mühürler için bkz: Gentili 1958, 80, no. 160; Sztetyłło 1976, 67, no. 203; Landau – Tzaferis 1979, 155-157, no. 9, 24, 39; Sztetyłło 1990, 190, no. 80; Ariel – Finkielsztejn 1994, 212-213, SAH 72-73; Akamatis 2000, 98-99, P111-113; Jöhrens 2001, 430, no. 259; Kawanishi – Suto 2005, 137, no. 238; Sztetyłło 2010, 122-123, no. 111.

Kat. No	: Rh.230
Kazı Env. No	: PTR'10 - 356
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 19, K. 45/10, Ta. 11.884/11.554
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,4 x 1,4 cm
Yönetici	: -

²⁰¹² Finkielsztejn 2001, 161, Tablo 13.

²⁰¹³ Grace 1952, 538, Lev. 24, no. 31; Delos XXVII, 317, E 46.

²⁰¹⁴ Crowfoot 1957, 383, PAM 33.2300.

²⁰¹⁵ Nilsson 1909, 460, no. 328/1-4.

²⁰¹⁶ Grace 1934, 231, no. 64; Jöhrens 1999a, 93, no. 247. Atina Agorası'ndan yayınlanmamış bir örnek için bkz: Fraser – Matthews 1987, 330.

²⁰¹⁷ Cankardeş-Şenol 2000, 207, no. 122.

²⁰¹⁸ Akamatis 2000, 87, P80.

²⁰¹⁹ Ariel – Finkielsztejn 1994, 212, SAH 72.

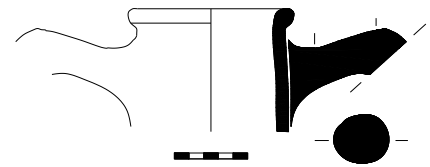
Üretici	: Polyaratos
Ay Adı	: -
Sembol	: Thyrsos, altta sola yatık
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 145-108 (Period V)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Πολυά[ρατ]ου
thyrsos

Üretici Polyaratos'un ismi tek satırda yazılmıştır. İsminin altında sembol olarak *thyrsos* kullanılmıştır. Bkz: Rh.229.

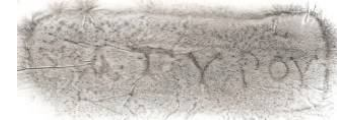
Kat. No	: Rh.231
Kazı Env. No	: PTR'10 - 509
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, Ta: 10.718/10.254
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,5 x aşınmış
Yönetici	: -
Üretici	: Polyaratos
Ay Adı	: -
Sembol	: Solda ikili bereket boynuzu, altta ikiz balta
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 145-108 (Period V)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

ikili bereket [Πολυ]άρα[α]-
boynuzu του
ikiz balta

Üretici Polyaratos'un ismi ikili bereket boynuzu ve ikiz balta sembolleriyle birlikte iki satırda yazılmıştır. Bkz: Rh.229.

Kat. No	: Rh.232
Kazı Env. No	: PTR'10 - 496
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, Ta: 10.718/10.254
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4 x 1,3 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Satyros
Ay Adı	: -
Sembol	: Çizgi, yazıtın üst ve altında
Yazıtın Biçimi	: Normal

Tarih	: Period V
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Σατύρου

Dikdörtgen formu mühürde üretici Satyros'un ismi iki çizgi arasında yazılmıştır. Kulp profili ile Period V içine tarihleyebileceğimiz üreticinin isminin yazılı olduğu mühürlere çok rastlanılmaz. Atina Agorası ve Lindos'da üreticiye ait yayınlanmamış mühürler bulunur²⁰²⁰.

Kat. No	: Rh.233
Kazı Env. No	: PTR'10 - 485
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, Ta: 12.298/12.128
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,8 x 2,1 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Syrios
Ay Adı	: -
Sembol	: Kaduseus, altta sağa dönük
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 145-108 (Period V)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Σ[υρίου]

kaduseus, sağa dönük

Mühürde isim tam olarak okunmasa da, kulp profili, kullanılan sembol ve yazı alanı bu mühürün büyük olasılıkla üretici Syrios'a ait olduğunu göstermektedir. Mühürlere çok rastlanmayan bu üreticiye ait bir mühür Aleksandria'da, Eski İngiliz Konsolosluğu bahçesinde gerçekleştirilen kazılarda, Period V içinde görev yaptığı bilinen yönetici Aristanaks II'nin adını taşıyan bir mühürle aynı tabakadan ele geçmiştir²⁰²¹. Üreticinin Samaria'da ele geçen bir mühürü İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenmiştir²⁰²².

Kat. No	: Rh.234
Kazı Env. No	: PTR'09 - 246
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 08/09, K. 119/09, Ta: 10.087/9.832
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,5 x 1,6 cm

²⁰²⁰ Fraser – Matthews 1987, 402.

²⁰²¹ Cankardeş-Şenol 2000, 446-447, no. 82.

²⁰²² Crowfoot 1957, 384.

Yönetici	: -
Üretici	: Sosikles
Ay Adı	: -
Sembol	: Kaduseus, Sağa dönük
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. 2. yüzyıl sonları (Period V)
Hamur Rengi	: 5 YR 5/8 yellowish red
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Σωσικλεῦς
kaduseus, sağa dönük

Mühürde Sosikles'in ismi tek satırda ve genitif halde yazılmıştır. Silik olan isminin alt bölümünde muhtemelen sembol olarak sağa dönük *kaduseus* bulunmaktadır. Kıbrıs ve Marissa'da ele geçen bir amphora ile Sosikles, yönetici Aiskhinas ile²⁰²³, Kıbrıs Moria'da mezarda bulunan bir amphora ile de yönetici Aristarkhos ile ilişkilendirilmiştir²⁰²⁴. G. Finkielsztejn yaptığı çalışmada, üreticiyi İ.Ö. ca. 2. yüzyılın sonlarına tarihlemektedir²⁰²⁵. Üreticiye ait farklı kalıplardan basılmış mühürler için bkz: Porro 1916, 110, no. 179, 3; Samos IV, 137, no. 470; Sztetyłło 1975, 202, no. 151; Sztetyłło 1990, 190, no. 81; Jöhrens 2001, 431, no. 263; Nicolaou 2005, 211-212, 558-559.

Kat. No	: Rh.235
Kazı Env. No	: PTR'10 - 431
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 31, K. 87/10, 12.754/12.533
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2,7 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Timoksenos
Ay Adı	: -
Sembol	: Gül, merkezde
Yazıtın Biçimi	: Normal, dışa doğru
Tarih	: İ.Ö. ca. 137-125 (Period V)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

[T]ιμοξέν[ου]
Gül

²⁰²³ Grace 1962, 112; Hall 1885, 392, no. 5052; Nilsson 1909, 116.

²⁰²⁴ Nicolaou 2005, 387, P 9.

²⁰²⁵ Ariel – Finkielsztejn 1994, 215, SAH 79.

İç içe geçmiş iki daire arasında üretici Timoksenos'un ismi görülmektedir. Mühürdeki harfler dışa doğru yönlendirilmiştir. Üreticinin, bazı amphoralarında ana mührün yanında ikincil mühür de kullandığı bilinir. İkincil mührün kullanım şeklinden dolayı üretici Timoksenos, V. Grace tarafından Aristokles II ve Hippokrates'den sonraya yerleştirilir²⁰²⁶. İlişkili olduğu Timotheos²⁰²⁷, Aristarkhos, Androneikos, Kallikrates II ve Polyaratos II gibi yöneticiler²⁰²⁸ aracılığıyla faal olduğu tarih aralığını İ.Ö. ca. 137-125 yılları arasına vermek mümkündür. Y. Calvet üreticiyi, Period V içine yerleştirirken²⁰²⁹, Y. Landau ise genel olarak İ.Ö. 2. yüzyıl içine tarihlemiştir²⁰³⁰. Üreticiye ait farklı kalıplardan basılmış mühürler için bkz: Nilsson 1909, 491, no. 414/1-9; Macalister 1912, 362, no. 453; Grace 1952, 528; Lenger, Grace 1958, 417, Fig. 16, no. 153; Calvet 1972, 36, no. 71; Lazarov 1980, 172, no. 48; Sztetyło 1983a, 87, no. 55; Börker – Burow 1998, 101, no. 369; Ariel – Finkielsztejn 1994, 219, SAH 88; Lawall 2007, 47, AH 41; Cankardeş-Şenol 2000, 219, no. 142; Jöhrens 2001, 432, no. 266; Kawanishi – Suto 2005, 140, no. 246; Nicolaou 2005, 214-216, no. 568-572.

Kat. No	: Rh.236
Kazı Env. No	: PTR'10 - 497
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, Ta: 10.718/10.254
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 1,5 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Timoksenos
Ay Adı	: -
Sembol	: Gül, merkez
Yazıtın Biçimi	: Normal, dışa doğru
Tarih	: Period V
Hamur Rengi	: 5 YR 5/8 yellowish red
Astar Rengi	: 10 YR 7/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Cankardeş-Şenol 2000, 219, no. 142.
Yazıt	:

Gül
Τίμοξ[ένου]

Mühürde üretici Timoksenos'un ismi iç içe geçmiş iki daire arasında dışa doğru yazılmıştır. Bkz: Rh.235.

Kat. No	: Rh.237
Kazı Env. No	: PTR'10 - 447
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, K. 135/10, Ta. 12.128/11.897

²⁰²⁶ Grace 1985, 10; Finkielsztejn 2001, 114-115, 145, Tablo 11.

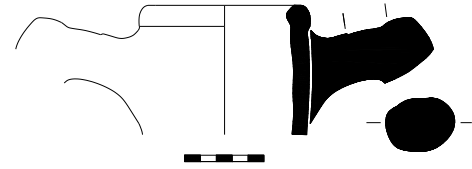
²⁰²⁷ Ariel – Finkielsztejn 2003, 140, Rh 2.

²⁰²⁸ Lawall 2007, 47, AH 41.

²⁰²⁹ Calvet 1972, 36.

²⁰³⁰ Ariel – Finkielsztejn 2003, 140.

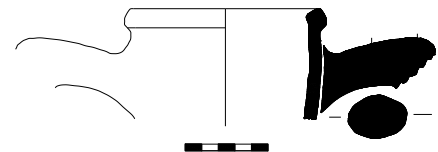
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2,8 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Tmolos
Ay Adı	: -
Sembol	: Helios büstü, merkez
Yazıtın Biçimi	: Normal, içe dönük
Tarih	: Period V
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/6 yellow
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

[T]μ[ώλου]
Helios büstü

Harfleri tam olarak okunamayan mühür, kullanılan sembol, kulp ve mühür formundan dolayı üretici Tmolos'a ait olmalıdır. V. Grace tarafından öneri olarak Period VI içine yerleştirilen üreticiyi, G. Finkielsztein mühürlerindeki benzerlikten dolayı yönetici Hieron II ile eşleştirmiş ve üreticinin en azından Period V sonunda faal olabileceğine değinmiştir²⁰³¹. Bunun yanında, üreticinin Period V içinde görev yaptığı bilinen Timagoras I, Euanor ve Aristopolis gibi yöneticilerle de ilişkisi olduğu bilinmektedir²⁰³².

Kat. No	: Rh.238
Kazı Env. No	: PTR'95 - 106
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Hurmalık Hamamı, caldarium
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2,6 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Tmolos ya da Euphranor II
Ay Adı	: -
Sembol	: Helios büstü, merkez
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. ca. 146-108 (Period V)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

[.....]
Helios büstü

Harfleri okunamayan mühür kullanılan sembol ve kulp profilinden dolayı üretici Tmolos (Rh.237) ya da Euphranor II'ye (Rh.220) ait olmalıdır.

²⁰³¹ Ariel – Finkielsztein 1994, 220, SAH 92.

²⁰³² Jöhrens 2001, 432, no. 268.

Kat. No	: Rh.239
Kazı Env. No	: PTR'10 - 531
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, K. 150/10, Ta: 10.961/10.718
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,9 x 1,7 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Philokrates II
Ay Adı	: -
Sembol	: Kaduseus, altta, sağa dönük
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period V-VI
Hamur Rengi	: 5 YR 7/4 pink
Astar Rengi	: 10 YR 7/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Cankardeş-Şenol 2000, 221-222, Di. 146-147.
Yazıt	:

Φιλοκρά-
[της] ya da [τευς]
kaduseus, sağa dönük

Üretici Philokrates II'nin ismi nominatif olarak yazılmış ve sembol olarak altta sağa dönük *kaduseus* kullanılmıştır. Philokrates II'nin bugüne kadar diğer merkezlerde ele geçmiş mühürlerinin hepsi, Patara örneğinde olduğu gibi nominatif halde yazılmıştır. V. Grace yaptığı çalışmasında, mühürlerinde sembol olarak *kaduseus* kullanmayan, ancak isminin yanında ay adı bulunan ve Period II ya da III'de faaliyet göstermiş erken bir üreticiden daha bahsetmektedir²⁰³³. Philokrates II'ye ait Delos'dan ele geçmiş bir örnek Period VI içine yerleştirilmiştir²⁰³⁴. Maresha'da bulunan örnek ise Period V içine yerleştirilir²⁰³⁵. Üreticinin mühürlerine Tel Anafa²⁰³⁶, Aleksandria²⁰³⁷, Monte Vairano²⁰³⁸, Tanais²⁰³⁹, Nea Paphos²⁰⁴⁰, Rhodos²⁰⁴¹ ve Troia'da²⁰⁴² rastlanılır.

Kat. No	: Rh.240
Kazı Env. No	: PTR'99 - 029
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis, TN-3, yüzey
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: Sol kırık x 1,4 cm

²⁰³³ Delos XXVII, 311-312, E 32. Bu erken tarihli üreticinin yanı sıra Period IIa içine yerleştirilen aynı isimli bir yönetici de bulunmaktadır. Bu yöneticinin mühürleri için bkz: Nilsson 1909, 496, no. 426/1-3; Grace 1934, 236, no. 82.

²⁰³⁴ Delos XXVII, 311, E 32.

²⁰³⁵ Ariel – Finkielsztejn 2003, 142, Rh.8.

²⁰³⁶ Ariel – Finkielsztejn 1994, 221, SAH 96.

²⁰³⁷ Cankardeş-Şenol 2000, 221-222, no. 146-147; Cankardeş-Şenol 2003, 236, no. 73.

²⁰³⁸ Bevilacqua 1980, 30, no. 11.

²⁰³⁹ Jöhrens 2001, 433, no. 272.

²⁰⁴⁰ Sztetyłło 1976, 70, no. 216; Nicolaou 2005, 219-220, no. 583-587.

²⁰⁴¹ Nilsson 1909, 291-292, no. 425/1-12.

²⁰⁴² Panas – Pontes 1998, 240, no. 14.

Yönetici	: Philokrates
Üretici	: -
Ay Adı	: Agrianios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal, sigma hilal formunda
Tarih	: İ.Ö. ca. 233-220 (Period IIa)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddsih yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

[Φι]λοκράτης

[Αγ]ριάνιους

Mühürde üretici Philokrates'in ismi Agrianios ay adı ile birlikte iki satırda ve edatsız olarak yazılmıştır. Üretici hakkında bkz: Rh.239.

Kat. No	: Rh.241
Kazı Env. No	: PTR'08 - 223
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 01, Ta: 11.580 / 11.400
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,2 x 1,2 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Philostephanos II
Ay Adı	: -
Sembol	: Altta yatay herme?
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period V sonu VI
Hamur Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Φιλοστε-

φάνο[v]

[herme?]

Üretici Philostephanos II'nin ismi genitif halde ve iki satırda yazılmıştır. Üretici genelde mühürlerinde sembol olarak *herme* ya da *Helios herme* kullanır. Patara örneğinde, mühürdeki ikinci satırın altındaki alanın geniş olmasından hareketle bu alanda, silik olmasına karşın, bir Herme sembolünün olması muhtemeldir. Yapılan çalışmalar sonucu üreticinin faaliyet dönemi Period V sonu VI başı olarak saptanmıştır²⁰⁴³. Philostephanos II'nin Khrysaor²⁰⁴⁴,

²⁰⁴³ Delos XXVII, 312, E 33; Landau – Tzaferis 1979, 154, no. 1-2; Ariel – Finkielsztein 1994, 222, SAH 97-99.

²⁰⁴⁴ Grace 1953a, 127, no. 171; Empereur 1990, 208, no. 9-10; Nicolaou 2005, 406, no. 7.

Arkhibios ve Aiskhinas²⁰⁴⁵ gibi yöneticilerle ilişkisi olduğu bilinir. Üreticinin farklı kalıplardan elde edilmiş mühürleri birçok yerleşimde bulunmuştur²⁰⁴⁶.

5.1.2.6. Period VI-VII (İ.Ö. ca. 107-88/86 - Augustus)

Kat. No	: Rh.242
Kazı Env. No	: PTR'09 - 312
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 15/09, K. 90/09
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,5 x kırık
Yönetici	: -
Üretici	: Askapiadas II
Ay Adı	: -
Sembol	: Üzüm salkımı, sağda
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 108-88 (Period VI)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

[Α]σκαλα- üzüm
[π]ιάδα salkımı

Askapiadas II'nin ismi iki satırda ve genitif halde yazılmıştır. Sembol olarak mühürün sağ tarafında üzüm salkımı kullanılmıştır. İ.Ö. 88 yılından önceye tarihlenen Delos örneklerinin yanı sıra²⁰⁴⁷, üreticiye ait mühürler Rhodos²⁰⁴⁸, Nea Paphos²⁰⁴⁹, Aleksandria²⁰⁵⁰ ve Tel Anafa'da²⁰⁵¹ ele geçmiştir. Mühürlerine çok rastlanmayan üreticinin Atina Agorası'ndan yayınlanmamış bir mühür için bkz: Fraser – Matthews 1987, 90.

Kat. No	: Rh.243
Kazı Env. No	: PTR'07 - 135
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Höyük, sondaj 1, oda 1 güney 7-21 (dolgu)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,9 x 2 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Askapiadas II

²⁰⁴⁵ Finkielsztejn 2001, 195, Tablo 21.

²⁰⁴⁶ Grace 1934, 231, no. 63; Delos XXVII, 312, E 33; Sztetyłło 1976, 75, no. 236-237; Landau – Tzaferis 1979, 154, no. 1-2; Diez 1980, 10, 14, no. Tag 14, 19; Börker – Burow 1998, 102, no. 391; Jöhrens 2001, 433, no. 273; Cankardeş-Şenol 2001a, 104, no. 3; Cankardeş-Şenol 2003, 236, no. 74; Nicolaou 2005, 221-222, no. 588-591.

²⁰⁴⁷ Grace 1952, 526; Ariel – Finkielsztejn 1994, 199, SAH 32.

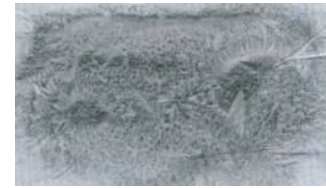
²⁰⁴⁸ Nilsson 1909, 402, no. 138/1-10.

²⁰⁴⁹ Sztetyłło 1976, 56, no. 149.

²⁰⁵⁰ Breccia 1907, 77, no. 11.

²⁰⁵¹ Ariel – Finkielsztejn 1994, 199, SAH 32.

Ay Adı	: -
Sembol	: Üzüm salkımı, sağda
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 108-88 (Period VI)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Karşılaştırma Örnekleri	: Barker 2004, 83, Fig. 23.
Yazıt	:

Ἀσκλα- ὄζυμ
πιάδα salkımı

Mühürde üretici Asklapiadas II'nin ismi restore edilebilmektedir. Bkz: Rh.242.

Kat. No	: Rh.244
Kazı Env. No	: PTR'10 - 442
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 27, K. 85/10, Ta. 11.992/11.561
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2 cm x kırık
Yönetici	: -
Üretici	: Aphrodisios III
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period VI-VII
Hamur Rengi	: 5 YR 7/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 2.5 Y 8/4 pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Nilsson 1909, 405, no. 143.
Yazıt	:

E[.....]-
v[o]ς Ἀφρο-
δισίου

Mühürde üretici Aphrodisios III'ün ismi görülür. Üreticinin bu mühründe, silik olan ilk satırda yöneticinin ismi yazılı olmalıdır. Aphrodisios III, Aleksandria Benaki Koleksiyonu'nda gerçekleştirilen çalışmalar sonucunda bulunmuş yeni bir homonymdir, söz konusu koleksiyonda Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mühür de bulunur²⁰⁵². Atina Agorası'nda bulunan yayınlanmamış erken tarihli diğer iki homonym ise İ.Ö. ca. 310-240 ya da İ.Ö. ca. 240-210 yılları ile İ.Ö. ca. 175-150 yıllarına tarihlenmektedir²⁰⁵³. Mühürlerine çok rastlanılmayan üretici Aphrodisios III, kulp profili ile Period VI-VII'ye tarihlenebilir.

Kat. No	: Rh.245
Kazı Env. No	: PTR'09 - 239

²⁰⁵² Aleksandria Amphora Araştırmaları Merkezi'nde yaptığım çalışmalar sırasında Doç. Dr. Gonca Cankardeş-Şenol ile yapılan sözlü görüşmede bu bilgi edinilmiştir. Verdiği bilgi için kendisine teşekkür ederim.

²⁰⁵³ Fraser – Matthews 1987, 97.

Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 13/09, Ta: 10.780/10.581
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: Kırık
Yönetici	: -
Üretici	: Hermaios III
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 108- İ.Ö. 1. yüzyıl sonları (Period VI-VII)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

[E]ρμαῖο[v]

Mühürde üretici Hermaios III'ün ismi okunmaktadır. Aynı isimli Period II (Rh.132) ve Period VI²⁰⁵⁴ içine tarihlenen iki üretici daha bilinmektedir. Hermaios III'ün, Arkhembrotos²⁰⁵⁵, Pasiphon²⁰⁵⁶, Herakleitos, Autokrates II, Timosthenes gibi yöneticilerle ilişkisi olduğu bilinmektedir²⁰⁵⁷. İsmnin okunduğu mühürlere çok rastlanılmayan üreticinin farklı kalıplardan basılmış mühürleri için bkz: Sztetyłło 1990, 196, no. 101; Nicolaou 2005, 167, no. 420.

Kat. No	: Rh.246
Kazı Env. No	: PTR'10 - 470
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 29, K. 114/10, Ta: 10.689/10.529
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: Alınamıyor
Yönetici	: -
Üretici	: Hermaios III
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 108- İ.Ö. 1. yüzyıl sonları (Period VI-VII)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

[E]ρμαῖου

²⁰⁵⁴ Hermaios I ve II'nin Atina Agorası'nda yayınlanmamış mühürleri bulunmaktadır; Fraser – Matthews 1987, 163. Hermaios II'nin Καβαλεύς olarak anılan üretici de olabileceği yolunda görüşler bulunmaktadır; Delos XXVII, 308, E 20. Üreticinin Autokrates II, Herakleitos ve Timosthenes gibi Period VI ve VIIa içinde görevde bulunan yöneticilerle ilişkisi olduğu bilinmektedir; Finkielsztein 2001, 162, Tablo 14.

²⁰⁵⁵ Nilsson 1909, 420, no. 196/3.

²⁰⁵⁶ Ariel – Finkielsztein 1994, 211, SAH 69.

²⁰⁵⁷ Finkielsztein 2001, 162, Tablo 14.

Üretici Hermaios III'ün ismi okunmaktadır. Bkz: Rh.245.

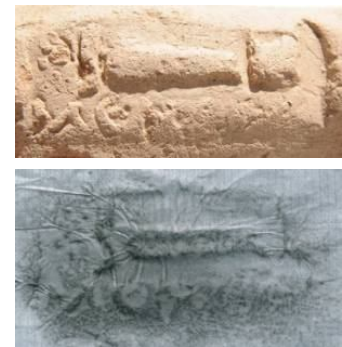
Kat. No	: Rh.247
Kazı Env. No	: PTR'92 - 103
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Ana Cadde, dolgu
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,3 x 1,3 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Kassandros
Sembol	: Herme, üstte sağa doğru
Yazıtın Biçimi	: Normal, sigma hilal formunda
Tarih	: Period VI
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 6/3 light brownish gray
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

herme
Κάσσα-
ϐ[δρου]

Çok net okunamayan mühür kulp profili ve mühür şablonu nedeniyle üretici Kassandros'a ait olmalıdır. İsmnin üst tarafında sembol olarak sola yatık *herme* kullanılmıştır. Üretici, V. Grace tarafından Period VI'nın sonlarına tarihlenir ve mühürleri ile kulp profillerinin benzerliğinden dolayı yönetici Aristomakhos II ile ilişkilendirilmiştir²⁰⁵⁸. Mühürlerine çok rastlanılmayan Kassandros'un Nea Paphos²⁰⁵⁹, Aleksandria²⁰⁶⁰ ve Jerusalem'de²⁰⁶¹ mühürleri ele geçmiştir.

Kat. No	: Rh.248
Kazı Env. No	: PTR'09 - 229
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 01, K. 18/09, Ta: 11.300
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,1 x belirsiz
Yönetici	: -
Üretici	: Menandros II
Ay Adı	: -
Sembol	: Helios Herme, üstte sola dönük
Yazıtın Biçimi	: Kısaltma
Tarih	: İ.Ö. ca. 107 – 88/86 (Period VI)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 8/4 pink
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1965, 9, Fig. 3. D-E.
Yazıt	:

²⁰⁵⁸ Delos XXVII, 310, E 25.

²⁰⁵⁹ Sztetyłło 2010, 111, no. 97.

²⁰⁶⁰ Sztetyłło 1990, 196, no. 103.

²⁰⁶¹ Ariel 1990, 66, S 330.

Helios herme
Μέγ[αυ](δρου)

Üretici Menandros II'nin ismi kısaltma olarak okunmaktadır. İsmi üst tarafında sembol olarak *Helios herme* kullanılmıştır. Yönetici Arkhembrotos II tarafından tarihlendirilmiş ve Patara örneğiyle aynı kalıptan çıkmış bir örnek Antikythera batığında bulunmuştur²⁰⁶². Menandros II'nin ilişkili olduğu yöneticiler arasında Zenodotos'da bulunur²⁰⁶³. Üreticinin Delos²⁰⁶⁴ ve Aleksandria'da mühürleri ele geçmiştir²⁰⁶⁵.

Kat. No	: Rh.249
Kazı Env. No	: PTR'10 - 448
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 29, K. 121/10, Ta. 10.464/10.280
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,3 cm x Kırık
Yönetici	: -
Üretici	: Menodoros II
Ay Adı	: Dalios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 107 – 88/86 (Period VI)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Μηνωδώ-
ρου
Δαλιου

Üretici Menodoros II'nin ismi iki satırda ve Dalios ay adı ile birlikte görülmektedir. Aynı isimle anılan ve yönetici Eudamos tarafından tarihlenen erken bir üretici daha bilinmektedir²⁰⁶⁶. V. Grace tarafından Period VI içinde faal olduğu belirlenen²⁰⁶⁷ Menodoros II'nin ismi, mühürlerinde daima ay adından önce gelmektedir. Yönetici Arkhembrotos II ile olan ilişkisi bilinen üretici²⁰⁶⁸, Aleksandria'da ele geçen bir mühürle Damokrates II ile de ilişkilendirilmiştir²⁰⁶⁹. Bununla birlikte, üreticinin Patara'da bulunan mühüründeki harf karakterleri yine, Patara'da bulunan yönetici Zenodotos, Iason ve Khrysaor'un

²⁰⁶² Grace 1965, 9, 15, Fig. 3, D-E. Üretici yönetici ikilisi hakkındaki yorumlar için bkz: Delos XXVII, 315, E 40.

²⁰⁶³ Nicolaou 2005, 191, no. 494.

²⁰⁶⁴ Grace 1952, 527; Nicolaou 2005, 191, no. 494.

²⁰⁶⁵ Sztetyło 1992, 170, no. 31.

²⁰⁶⁶ Nilsson 1909, 421, no. 202/1.

²⁰⁶⁷ Delos XXVII, 310, E 28.

²⁰⁶⁸ Empereur – Guimier-Sorbets 1986, 130.

²⁰⁶⁹ Cankardeş-Şenol 2000, 317, no. 69.

mühürlerindeki harf karakterine çok benzemekte, bu yöneticiler ile üreticinin arasında bir ilişkinin olabileceğine dair ipuçları sunmaktadır (Rh.103-104, 110). Farklı kalıplardan basılmış mühürleri Monte Vairano²⁰⁷⁰, kuzey Karadeniz²⁰⁷¹, Delos²⁰⁷², Nea Paphos²⁰⁷³, Tel Anafa²⁰⁷⁴ ve Aleksandria'da²⁰⁷⁵ ele geçmiştir.

Kat. No	: Rh.250	
Kazı Env. No	: PTR'00 - 141	
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Bouleuterion, güneybatı Doğu Roma duvarı, yüzey	
Kökeni	: Rhodos	
Mühür Formu	: Dikdörtgen	
Mühür Ölçüleri	: 5,5 x 2,3 cm	
Yönetici	: -	
Üretici	: Mousaios	
Ay Adı	: -	
Sembol	: Üzüm salkımı, sağ alt köşede?	
Yazıtın Biçimi	: Normal	
Tarih	: İ.Ö. ca. 107 – 88/86 (Period VI)	
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow	
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown	
Karşılaştırma Örnekleri	: Delos XXVII, 310-311, E 29; Sztetyłło 1991, 80, no. 143-144.	
Yazıt	:	

Mo[υσαί]ου [üzüm
salkımı?]

Silik olan mühür üretici Musaios'a ait olmalıdır. Mühürlerinde sembol olarak üzüm salkımı kullanan üreticinin bu mühründe de, muhtemelen, sağ alt köşede üzüm salkımı kullanmıştır. V. Grace, yaptığı çalışmasında bu tip mühürleri İ.Ö. 86 yılından önceye, Period VI içerisine yerleştirmektedir²⁰⁷⁶. Patara örneğiyle benzer bir şablona sahip örnekler Nea Paphos²⁰⁷⁷ ve Delos'dan, üzüm salkımının ismin altında olduğu bir örnek Aleksandria'dan²⁰⁷⁸ ve isminin altında sembol olarak *thyrsos* kullandığı bir örnek de Monte Vairano'da²⁰⁷⁹ ele geçmiştir. Pella'da bulunan örnek için bkz: Akamatis 2000, 102, P122.

Kat. No	: Rh.251
Kazı Env. No	: PTR'91 - 184
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis, depo
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen

²⁰⁷⁰ Bevilacqua 1980, 31, no. 12.

²⁰⁷¹ Pridik 1917, 30, no. 738.

²⁰⁷² Delos XXVII, 310, E 28.

²⁰⁷³ Sztetyłło 1991, 78, no. 138.

²⁰⁷⁴ Ariel – Finkielsztejn 1994, 209, SAH 63.

²⁰⁷⁵ Sztetyłło 1992, 171, no. 32; Cankardeş-Şenol 2000, 435, no. 64.

²⁰⁷⁶ Delos XXVII, 310-311, E 29.

²⁰⁷⁷ Sztetyłło 1991, 80, no. 143-144.

²⁰⁷⁸ Delos XXVII, 310-311, E 29; Sztetyłło 1975, 201, no. 145; Cankardeş-Şenol 2000, 200-201, no. 111.

²⁰⁷⁹ Bevilacqua 1980, 29-30, no. 10.

Mühür Ölçüleri	: 3,6 x 1,5 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Ploutos
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 107 – 88/86 (Period VI-VII)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 2.5 Y 8/4 pale yellow
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

[Πλοῦ]του

Genitif halde yazılmış üretici Ploutos'un ismi tek satırda görülmektedir. V. Grace tarafından üretici Period VI-VII'ye tarihlendirilmiştir²⁰⁸⁰. Tel Anafa²⁰⁸¹ ve Aleksandria'da²⁰⁸² ele geçen mühürlerinde Patara örneğinden farklı olarak Artamitios ve Tesmophorios ay isimleri bulunmaktadır. İsmi okunduğu yayınlanmamış bir mühür Atina Agorası'nda bulunur²⁰⁸³.

Kat. No	: Rh.252
Kazı Env. No	: PTR'10 - 426
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Ana Cadde, güney sur duvarı, II. açma, -70/-150 cm
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: Silik
Yönetici	: -
Üretici	: Khariton
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period VI-VII
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

[Χα]ρίτων

Mühürde Khariton'un ismi görülmektedir. Üretici, J.-Y. Empereur tarafından İ.Ö. ca. 108-30 yılları arasına tarihlendirilmiştir²⁰⁸⁴. Yönetici Heragoras ile ilişkisi bilinen Khariton'un

²⁰⁸⁰ Grace 1952, 527.

²⁰⁸¹ Ariel – Finkielsztejn 1994, 212, SAH 71.

²⁰⁸² Cakardeş-Şenol 2000, 206-207, no. 121.

²⁰⁸³ Fraser – Matthews 1987, 374.

²⁰⁸⁴ Empereur 1977, 229, no. 91.

Aleksandria'da ele geçen bir amphorasında yönetici Autokrates II'nin de ismi okunmuştur²⁰⁸⁵. Mühürleri Tanis²⁰⁸⁶, Tell Atrib²⁰⁸⁷ ve Lindos'da²⁰⁸⁸ ele geçmiştir.

Kat. No	: Rh.253
Kazı Env. No	: PTR'10 - 351
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 19, K. 45/10, Ta. 11.884/11.554
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,4 cm x silik
Yönetici	: -
Üretici	: Khariton
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Retrograd, kısaltma
Tarih	: Period VI-VII
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

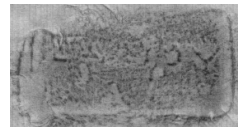

Χαρ((retr.)

Üretici Khariton'un ismi retrograd olarak Khar(şeklinde kısaltılmıştır bkz: Rh.252.

5.1.3. Okunamayan Mühürler

Kat. No	: Rh.254
Kazı Env. No	: PTR'92 - 085
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Hurmalık Hamamı / 16 nolu açma (0 / -120 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,8 x 1,4 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Ay Adı	: Dalios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period VI-VII
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 2.5 Y 8/3 pale yellow
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Δαλίου

²⁰⁸⁵ Cankardeş-Şenol 2000, 164-165, no. 48. Yönetici Heragoras ile ilişkisi için bkz: Cankardeş-Şenol 2000,165.

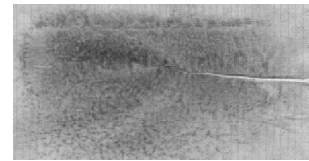
²⁰⁸⁶ Le Roy 1975, 244, no. 13.

²⁰⁸⁷ Sztetyło 2000, 114, no. 110.

²⁰⁸⁸ Nilsson 1909, 498, no. 435/1-3.

Dikdörtgen formlu mühürde yalnızca Dalios ay adı görülmektedir. Rhodos'da, İ.Ö. ca. 40-30 yıllarına kadar devam etmiş olan mühürleme uygulamasında, Patara örneğinde olduğu gibi, bazı amphoraların mühürlerinin sadece ay adı taşıdığı bilinmektedir²⁰⁸⁹. Sadece Dalios ay adının basılı olduğu benzer bir mühür Aleksandria'da ele geçmiştir²⁰⁹⁰.

Kat. No	: Rh.255
Kazı Env. No	: PTR'99 - 023
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, kuzey duvar 3 (-160 / -240 cm)
mazgal önu	
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,7 x 1,1 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Ay Adı	: Panamos
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period VI-VII
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Πανάμου

Dikdörtgen formlu mühürde yalnızca Panamos ay adı yazılmıştır.

Kat. No	: Rh.256
Kazı Env. No	: PTR'10 - 392
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, Sondaj 19, K.47/10, Ta. 11.554/11.165
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: -
Yönetici	: -
Üretici	: -
Ay Adı	: Artamitios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period VI-VII
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

[Αρτα]μπίου

²⁰⁸⁹ Cankardeş-Şenol 2006, 107.

²⁰⁹⁰ Sztetyło 1990, 198, no. 111. Aleksandria'da sadece Smintios ve Agrianos ay isimlerinin yazılı olduğu mühürler de ele geçmiştir bkz. Sztetyło 1990, 198-199, no. 114-116.

Dikdörtgen formlu mühürde yalnızca Artamitios ay adı görülür. Benzer bir örnek Tanis'de bulunmuştur²⁰⁹¹.

Kat. No	: Rh.257
Kazı Env. No	: PTR'10 - 441
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 27, K. 85/10, Ta. 11.992/11.561
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: Y: 2,6 - G: 2,4 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Sarmaşık yaprağı
Tarih	: Period II
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

[.....]

Üretici Epigonos I'in kendi mührü ya da onu tarihleyen bir yöneticinin mührü olmalıdır.

Kat. No	: Rh.258
Kazı Env. No	: PTR'10 - 443
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 27, K. 85/10, Ta. 11.992/11.561
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 3,4 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: Profilden Helios/Dionysos (Rhodos) başı?
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: Period VIIa
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Profilden *Helios/Dionysos* (Rhodos) başı?

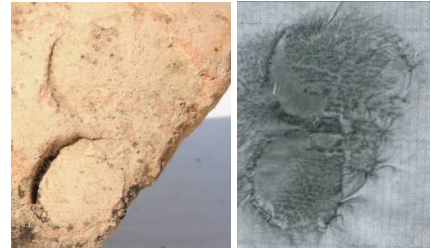
[...]γ[...]o[.]

Yuvarlak formlu mührün merkezinde profilden *Helios / Dionysos* (ya da *Rhodos*) başı bulunmaktadır. Başın etrafında görülebilen harfleri yönetici Aglokhartos olarak tamamlamak

²⁰⁹¹ Le Roy 1975, 238, no. 4.

kesin olmamakla birlikte mümkün görülmektedir. Rhodos kronolojisinin geç dönemlerinde benzer şablonların mühürlerde kullanıldığı bilinmektedir²⁰⁹².

Kat. No	: Rh.259
Kazı Env. No	: PTR'09 - 288
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 06/09, K. 92/09, Ta: 9.748
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Sarmaşık yaprağı
Mühür Ölçüleri	: -
Yönetici	: -
Üretici	: Epigonos?
Ay Adı	: Dalios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period II
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

[.....]
Δα[λίου]

Üretici Epigonos I'in (Rh.129) amphorasına ait bir mühür olmalıdır. Üst satırda üreticinin ya da üreticiyi tarihleyen yönetici isminin yer aldığı düşünülmektedir. Alt satırda Dalios ay adı okunmaktadır.

Kat. No	: Rh.260
Kazı Env. No	: PTR'09 - 300
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, D-12, giriş zemin altı, -325/358 cm
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,1 x 2,1 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: Helios sembolü, solda
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period II
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Helios sembolü [.....]-
[.....]ευς

²⁰⁹² G. Finkielsztejn, "Chronologie et diffusion des dernières amphores timbrées rhodiennes étude préliminaire, RCRF Acta 36, 2000, 407 vdd, Fig. 1-2.

Üretici ya da yönetici isminin iki satırda yazılmış olduğu mühürde sembol olarak solda *Helios* kullanılmıştır. Mühürdeki isim okunamamaktadır.

Kat. No	: Rh.261
Kazı Env. No	: PTR'01 - 025
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Ana Cadde, batı stoa 4, güney bölüm (-80 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,6 x 1,5 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Ay Adı	: Artamitios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period IV
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale yellow
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ἐ[πὶ]
[.....]
Ἀρ[ταμίτ]ίου

Ἐπὶ edatı ve Artamitios ay adının okunabildiği mühürde yöneticinin ismi okunamamaktadır.

Kat. No	: Rh.262
Kazı Env. No	: PTR'07 - 142
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Ana Cadde, doğu portikos 1. açma stylobat önü, zemin
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,1 x 1,5 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Ay Adı	: Panamos
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period VI
Hamur Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ἐπὶ [.....]
Πανάμου

Ἐπὶ edatı ve Panamos ay adının okunabildiği mühürde yöneticinin ismi okunamamaktadır

Kat. No : Rh.263
 Kazı Env. No : PTR'96 - 019
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Hurmalık Hamamı
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 2,9 x 1,2 cm
 Yönetici : -
 Üretici : Karneios
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : Normal
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7,5 YR 8/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

Ἐπι[ι]
 Κ[αϞ]ν[εῖ]ου

Ἐπι edatı ve Karneios ay adının okunabildiği mühürde yöneticinin ismi okunamamaktadır

Kat. No : Rh.264
 Kazı Env. No : PTR'07 - 072
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : TBS, teras I, sondaj, doğu genişleme, kesit içi
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 4,4 x 1,6 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : Pedageitnyos
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : Normal
 Tarih : (Period V)
 Hamur Rengi : 10 YR 6/4 light yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

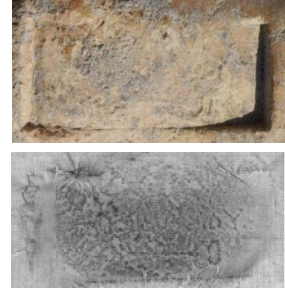

[Ἐπι] ?
 νου
 Π[ε[δαγεῖτνυου] ?

Dikdörtgen formlu ve üç satırdan oluşan mühürde ἐπι edatı ile birlikte Pedageitnyos ay adı okunabilmekte, yönetici adı ise okunamamaktadır.

Kat. No : Rh.265
 Kazı Env. No : PTR'99 - 109
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Nekropolis, TN-9 (0 / -250 cm)

Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,4 x 1,7 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: Kaduseus, altta sağa doğru
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: (Period III)
Hamur Rengi	: 7,5 YR 7/4 pink
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

[E]πι [.....]
 [.....]ου
 kaduseus

Ἐπι edatı okunabildiği mühürde yöneticinin ismi okunamamaktadır.

Kat. No	: Rh.266
Kazı Env. No	: PTR'91 - 058
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis, TN-2 (0 / -10 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3 x 1,4 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Ay Adı	: Panamos
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period V
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

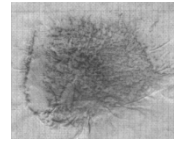

Πάν[αμου]
 [.....]
 Ἐπ[ι.....]

Üç satırdan oluşan dikdörtgen formlu mühürde Panamos ay adı ile birlikte üçüncü satırda ἐπι edatı okunabilmektedir. Yazıtın en alt satırdan başladığı anlaşılmaktadır.

Kat. No	: Rh.267
Kazı Env. No	: PTR'90 - 122
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Hurmalık Hamamı, yüzey
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,6 cm x kırık
Yönetici	: -

Üretici : -
 Ay Adı : Hyakinthios
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : Normal
 Tarih : Period V
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/3 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

E[πὶ]
 [.....]
 Ὑα[κινθίου]

Ἐπὶ edatı ve Hyakinthios ay adının okunabildiği mühürde yöneticinin ismi okunamamaktadır.

Kat. No : Rh.268
 Kazı Env. No : PTR'10 - 518
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 29, Ta: 11.154/10.814
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 2,5 cm x aşınmış
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : Hyakinthios
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : Normal
 Tarih : Period V
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 6/4 light yellowish brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

E[πὶ]
 Ὑ[ακινθίου]

Ἐπὶ edatı ve Hyakinthios ay adının okunabildiği mühürde yöneticinin ismi okunamamaktadır.

Kat. No : Rh.269
 Kazı Env. No : PTR'10 - 530
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 33, K. 150/10, Ta: 10.961/10.718
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 4,4 cm x aşınmış
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : Hyakinthios
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : Normal

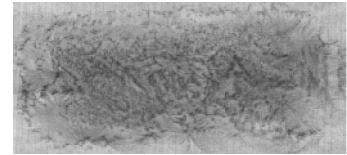

Tarih : Period III
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 8/3 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]ΕΥΣ
 Ὑακινθίου

Olasılıkla bir yöneticiye ait olan mühürde Hyakinthios ay adı okunabilmektedir.

Kat. No : Rh.270
 Kazı Env. No : PTR'02 - 057
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Meclis Binası içi, dolgu
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 4,2 x 1,8 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : Mührün etrafında çerçeve
 Yazıtın Biçimi : Normal
 Tarih : Period V-VI
 Hamur Rengi : 7.5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

Ἐπ[ι.....]-
 α[.....]ασι(

Ἐπι edatı okunabildiği mühürde yöneticinin ismi okunamamaktadır.

Kat. N : Rh.271
 Kazı Env. No : PTR'10 - 517
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Meclis Binası, kuzey sur duvarı, 4. alan, doğu kesit,
 10. seviye, güney bölüm
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : -
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : Dalios
 Yazıtın Biçimi : Normal
 Tarih : Period VI-VII
 Hamur Rengi : 7.5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 7/4 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]ρα-
[... Δ]αλίου

Mühürde Dalios ay adı okunabilmektedir.

Kat. No : Rh.272
Kazı Env. No : PTR'10 - 358
Buluntu Yeri ve Seviyesi : 9. Burç, güney batı köşe, yüzey
Kökeni : Rhodos
Mühür Formu : Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri : -
Yönetici : -
Üretici : -
Ay Adı : -
Sembol : -
Yazıtın Biçimi : -
Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
Hamur Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi : 2.5 Y 7/4 pale brown
Karşılaştırma Örnekleri :
Yazıt :

Ε[πι.....]-
γ[.....]α-
κ[.....]

Kat. No : Rh.273
Kazı Env. No : PTR'07 - 097
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Ana Cadde, doğu portikos, 3. açma (-30 / -40 cm)
Kökeni : Rhodos
Mühür Formu : Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri : 2,8 x 1,7 cm
Yönetici : -
Üretici : -
Ay Adı : -
Sembol : -
Yazıtın Biçimi : Normal
Tarih : Period IV-V
Hamur Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri : -
Yazıt :

Επ[ι.....]ου
[.....]

Mühür iki kez basılmış.

Kat. No : Rh.274
Kazı Env. No : PTR'90 - 126
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik, yüzey

Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 2 cm x kırık
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : Normal
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Hamur Rengi : 5 YR 6/8 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 8/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

Ἐπί [.....]
 [.....]
 [.....]

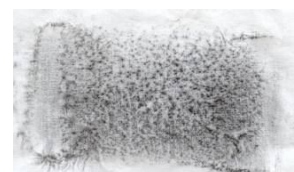
Kat. No : Rh.275
 Kazı Env. No : PTR'93 - 155
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik, Likya Lahdi A2 (-30 / -90 cm)
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 4,3 x 1,3 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : Panamos
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : Normal
 Tarih : Period III
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 2.5 Y 8/4 pale yellow
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]
 [.....]
 [Π]ανά[μου]

Mühürde Panamos ay adı okunabilmektedir.

Kat. No : Rh.276
 Kazı Env. No : PTR'07 - 143
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : TBS
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 3,5 x 1,8 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : Panamos
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : Normal

Tarih : Period V
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 2.5 Y 8/4 pale yellow
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]
 β[.....]
 [Π]ά[ναμ]ου

Yönetici isminin okunamadığı dikdörtgen formlu mührün üçüncü satırında Panamos ay adı okunmaktadır.

Kat. No : Rh.277
 Kazı Env. No : PTR'10 - 532
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 33, K. 150/10, Ta: 10.961/10.718
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 1,9 cm x kırık
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : Thesmophorios
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : Period V
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 8/2 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

Θε[σμοφορ]ίου
 [.....]

Olasılıkla bir üreticiye ait olan dikdörtgen formlu mühründe Thesmophorios ay adı okunmaktadır.

Kat. No : Rh.278
 Kazı Env. No : PTR'99 - 084
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Nekropolis / TN-9 (-250 cm)
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 3,3 x 1,3 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : Artamitios
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 2.5 Y 8/3 pale yellow

Karşılaştırma Örnekleri : -
Yazıt :

[.....]
Αρταμ[ιτίου]

Olasılıkla bir üreticiye ait olan dikdörtgen formlu mühründe Artamitios ay adı okunmaktadır.

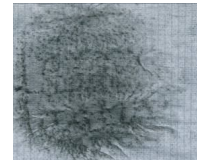
Kat. No : Rh.279
Kazı Env. No : PTR'99 - 082
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik / kuzey duvar 3 (-120 / -130 cm) batı
Kökeni : Rhodos
Mühür Formu : Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri : 3,5 x 1,6 cm
Yönetici : -
Üretici : -
Ay Adı : Siminthios
Sembol : -
Yazıtın Biçimi : Normal
Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri : -
Yazıt :

[.....]
Σμιν[θίου]

Olasılıkla bir üreticiye ait olan dikdörtgen formlu mühründe Siminthios ay adı okunmaktadır.

Kat. No : Rh.280
Kazı Env. No : PTR'09 - 275
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Akropolis, bosajlı duvar üstü
Kökeni : Rhodos
Mühür Formu : Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri : 1,8 x kırık
Yönetici : -
Üretici : -
Ay Adı : Panamos
Sembol : -
Yazıtın Biçimi : Nü ters
Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi : -
Karşılaştırma Örnekleri : -
Yazıt :

[.....]

Πανά[μου]

Olasılıkla bir üreticiye ait olan dikdörtgen formlu mühründe Panamos ay adı okunmaktadır.

Kat. No	: Rh.281
Kazı Env. No	: PTR'01 - 083
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Hurmalık Hamamı / kuzey işlik, dolgu
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,2 (kırık) x 1,4 (kırık) cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Ay Adı	: Panamos
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period VI-VII
Hamur Rengi	: 7.5 YR 6/4 light brown
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

[.....]τρ[...]-
[...Πα]νάμ[ου]

Olasılıkla bir üreticiye ait olan dikdörtgen formlu mühründe Panamos ay adı okunmaktadır.

Kat. No	: Rh.282
Kazı Env. No	: PTR'09 - 236
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, C-12, -50/-60
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,2 cm x kırık
Yönetici	: -
Üretici	: -
Ay Adı	: Thesmophorios ? - Theudaisios ?
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. 2. yüzyıl
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

M[.....]
Θ[εσμοφορίου] ya da Θ[ευδαισίου]

Olasılıkla bir üreticiye ait olan dikdörtgen formlu mühründe Thesmophorios ya da Theudaisios ay adı okunmaktadır.

Kat. No	: Rh.283
Kazı Env. No	: PTR'10 - 524
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Ana Cadde, batı portikos, 6. Açma, -30 cm
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: kırık x 2 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Ay Adı	: Sminthios ya da Hyakinthios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period V
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

[...]του
[Σμιν]θίου ya da [Υακιν]θίου

Olasılıkla bir üreticiye ait olan dikdörtgen formlu mühründe Sminthios ya da Hyakinthios ay adı okunmaktadır.

Kat. No	: Rh.284
Kazı Env. No	: PTR'09 - 305
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, E-12 kuzey genişleme (batı B açması) -285/-317 cm
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: -
Yönetici	: -
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Kısaltma
Tarih	: Period Ic - II
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

[..]η[..]()

Kat. No	: Rh.285
Kazı Env. No	: PTR'09 - 248
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, D-12, -62 cm
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,1 x 1,3 cm
Yönetici	: -

Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : Normal
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]ντο[.....]

Kat. No : Rh.286
 Kazı Env. No : PTR'07 - 140
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Ana Cadde, 6. kazı, 6. duvar, sur arkası sondaj (0 / -
 150 cm)

Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 4,5 x 1,8 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : Normal
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Astar Rengi : 10 YR 8/3 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri :
 Yazıt :

[.....]οç-
[.....]

Kat. No : Rh.287
 Kazı Env. No : PTR'08 - 225
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 01, K: 14/17, Ta: 11.520 / 11.400

Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 1,5 x kırık
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : Normal
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 8/3 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]
[.....]α-
[.....]ου

Kat. No : Rh.288
 Kazı Env. No : PTR'10 - 449
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 29, K. 125/10, Ta. 10.280/9.882
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 4,2 x 1,8 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[...]δ[...]

Kat. No : Rh.289
 Kazı Env. No : PTR'99 - 129
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Akropolis, batı duvar (+90 / +15 cm)
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 1,7 cm x kırık
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : Normal?
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl sonları
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]-

[.....]α(

Kat. No : Rh.290
 Kazı Env. No : PTR'91 - 137
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Nekropolis, depo (B-4)
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 4 x 1,6 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow

Astar Rengi : 10 YR 8/3 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]-
 o[.....]

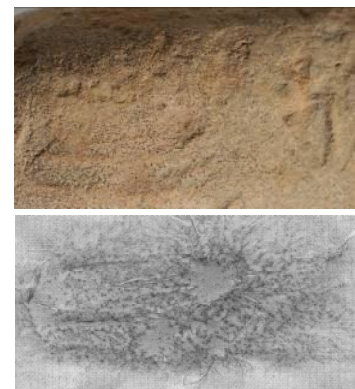
Kat. No : Rh.291
 Kazı Env. No : PTR'10 - 391
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 19, K. 68/10, Ta. 10.562/10.212
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 1,3 x kırık
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : Sağda yıldız
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : Period IIIa-d
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....] yıldız
 [.....]

Mühürü, şablonu ve kullanılan sembol nedeni ile üretici Aristeidas II (Rh.40) ile ilişkilendirmek mümkündür.

Kat. No : Rh.292
 Kazı Env. No : PTR'94 - 038
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Hurmalık Hamamı, 3 nolu İşlik
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 4,3 x 2,7 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : Kaduseus, altta sağa doğru
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : Period V
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 2.5 Y 8/4 pale yellow
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]
 kaduseus

Kat. No : Rh.293
 Kazı Env. No : PTR'10 - 476
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 29
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 3 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : Gül
 Yazıtın Biçimi : Normal
 Tarih : Period VI-VII
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 light red
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[...]αvθε[.....]
 Gül

Kat. No : Rh.294
 Kazı Env. No : PTR'98 - 125
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Nekropolisi, TN-4 (155 / 190 cm)
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 3,6 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : Gül, merkezde
 Yazıtın Biçimi : Normal
 Tarih : Period VI
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.6 YR 7/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]μoς[.....]
 Gül

Kat. No : Rh.295
 Kazı Env. No : PTR'98 - 181
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Nekropolis, TN-5 (-185 / -235 cm)
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 3,6 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : Gül
 Yazıtın Biçimi : Normal
 Tarih : Period VI-VII
 Hamur Rengi : 7.5 YR 6/6 reddish yellow

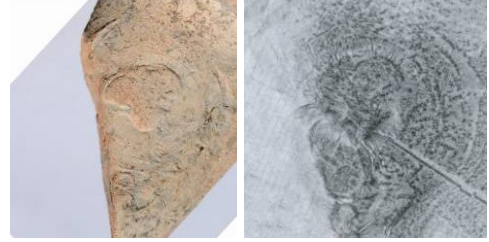

Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri :
 Yazıt :

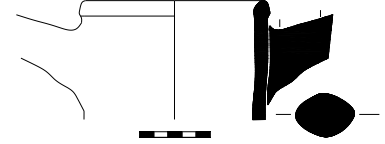
[.....]αδα[.....]
 Gül

Kat. No : Rh.296
 Kazı Env. No : PTR'07 - 206
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Ana Cadde, doğu portiko, 6. açma, stylobat önü
 zemin 0/-30 cm

Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 3,2 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : Gül

Yazıtın Biçimi : Normal
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl başı
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 8/2 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[...]ε[...].o[...]
 Gül

Kat. No : Rh.297
 Kazı Env. No : PTR'09 - 318
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 08/09, K. 118/09, Ta: 10.137
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 3,5 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : Period V-VI
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 8/3 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]οτ[.....]
 Gül

Kat. No : Rh.298
 Kazı Env. No : PTR'09 - 263
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Akropolis, B-12 -20/-40
 Kökeni : Rhodos

Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 2,5 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : Gül
 Yazıtın Biçimi : Normal
 Tarih : Period II ya da III
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]ος[.....]
 Gül

Kat. No : Rh.299
 Kazı Env. No : PTR'10 - 366
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Ana Cadde, güney kapı sur duvarı, yüzey
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 3,1 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : Period V
 Hamur Rengi : 7.5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

Gül
 Ἐπι [.....]

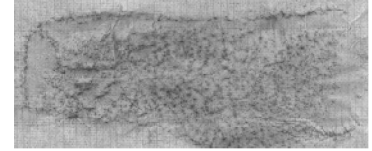
Kat. No : Rh.300
 Kazı Env. No : PTR'96 - 039
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Hurmalık Hamamı, batı mekân
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 3 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : Gül?
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : (Period V)
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]α[.....]

Merkezde gül motifi bulunan mühürde sadece “α” harfi görülmektedir.

Kat. No : Rh.301
 Kazı Env. No : PTR'93 - 138
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Nekropolis, TN-16 (-70 cm)
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 4,5 x 1,6 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]

[.....]

Kat. No : Rh.302
 Kazı Env. No : PTR'09 - 252
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 06/09, Kesit temizliği
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 2,7 x kırık
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]

Kat. No : Rh.303
 Kazı Env. No : PTR'10 - 483
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 31, Ta: 11.610/11.101
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 3,2 x 1,4 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -

Sembol : Yazıtın etrafında çerçeve
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : Period II
 Hamur Rengi : 2.5 YR 5/8 red
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/3 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]
 [.....]

Kat. No : Rh.304
 Kazı Env. No : PTR'92 - 043
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Nekropolis / NEK-03 (A) (-85 / -95 cm)
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 2,8 x 1,5 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : Okunmuyor
 Tarih : Period V?
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]
 [.....]?

Kat. No : Rh.305
 Kazı Env. No : PTR'94 - 016
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Hurmalık Hamamı, 3 nolu İşlik
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : Sağ kırık x 1,8 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : Okunmuyor
 Tarih : (Period V)
 Hamur Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
 Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]

Kat. No : Rh.306
 Kazı Env. No : PTR'94 - 081
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Hurmalık Hamamı, 3 nolu işlik

Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : Sağ ve alt kırık
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : Kaduseus, altta
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : Period V
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]
kaduseus

Kat. No : Rh.307
 Kazı Env. No : PTR'99 - 079
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik / batı duvarı (-200 / -250 cm)
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 4,5 x 1,9 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : Period V
 Hamur Rengi : 7.5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 7/3 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

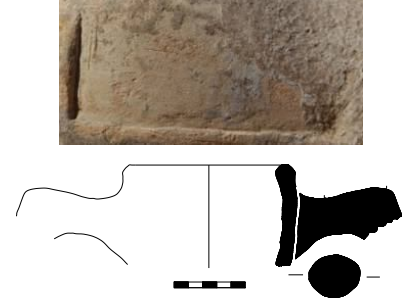
[.....]
 [.....]?

Kat. No : Rh.308
 Kazı Env. No : PTR'95 - 094
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Hurmalık Hamamı, güney yüz, cadde, 1 nolu ışık önü
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 3,1 x 1,3 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : Period V-VI
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Karşılaştırma Örnekleri : -

Yazıt :
[.....]
[.....]

Kat. No : Rh.309
Kazı Env. No : PTR'07 - 110
Buluntu Yeri ve Seviyesi : TBS, teras 2, güney
Kökeni : Rhodos
Mühür Formu : Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri : 4,6 x 1,18 cm
Yönetici : -
Üretici : -
Ay Adı : -
Sembol : -
Yazıtın Biçimi : -
Tarih : Period VI
Hamur Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi : 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri : -
Yazıt :

[.....]
[.....]?

Kat. No : Rh.310
Kazı Env. No : PTR'01 - 004
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Ana Cadde, stoa açması, batı bölüm (-150 cm)
Kökeni : Rhodos
Mühür Formu : Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri : 3,6 x 1,7 cm
Yönetici : -
Üretici : -
Ay Adı : -
Sembol : -
Yazıtın Biçimi : -
Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
Hamur Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
Astar Rengi : 7.4 YR 8/2 pinkish white
Karşılaştırma Örnekleri : -
Yazıt :

[.....]

Kat. No : Rh.311
Kazı Env. No : PTR'99 - 158
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Akropolis
Kökeni : Rhodos
Mühür Formu : Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri : -
Yönetici : -
Üretici : -
Ay Adı : -

Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 8/3 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]
 [.....]?

Kat. No : Rh.312
 Kazı Env. No : PTR'90 - 166
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Nekropolis, TN-8, yüzey
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 2,4 x 1,2 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
 Hamur Rengi : 7.5 YR 4/3 brown
 Astar Rengi : 10 YR 6/4 light yellowish brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]
 [.....]?

Kat. No : Rh.313
 Kazı Env. No : PTR'99 - 170
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Akropolis, batı duvar 1 (-250 / -285 cm)
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 4,2 x 2 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Hamur Rengi : 7.5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : ü
 Yazıt :

[.....]?

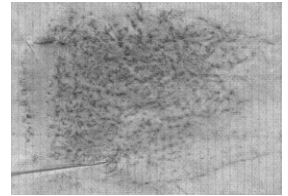
Kat. No : Rh.314
 Kazı Env. No : PTR'09 - 274
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Akropolis, bosajlı duvar üstü

Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : -
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/3 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]?

Kat. No : Rh.315
 Kazı Env. No : PTR'91 - 171
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Nekropolis, TN-K5, batı (-20 / -100 cm)
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 3,4 x 1,7 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 8/3 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]

[.....]?

Kat. No : Rh.316
 Kazı Env. No : PTR'07 - 193
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : TBS, teras 2, güney yapı güneyi (-30 / -40 cm)
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : Kırık
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]?

Kat. No : Rh.317
 Kazı Env. No : PTR'09 - 233
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 04/09, K. 17/09, Ta: 11.014 / 10.860
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 4,1 x 1,6 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : -
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]

Kat. No : Rh.318
 Kazı Env. No : PTR'09 - 293
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 13/09, K. 65/09, Ta: 13.276/12.674
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 3,6 x 1 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]

Kat. No : Rh.319
 Kazı Env. No : PTR'08 - 235
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 02, K. 39/08
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 1,7 x kırık
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown

Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :
 [.....]
 [.....]?

Kat. No : Rh.320
 Kazı Env. No : PTR'09 - 237
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Akropolis, C-12, -50/-60
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 3 x Kırık
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri :
 Yazıt :
 [.....]?

Kat. No : Rh.321
 Kazı Env. No : PTR'09 - 243
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Akropolis, güney uzatma, yüzey, Kod. 7
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : -
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Hamur Rengi : 5 YR 6/8 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :
 [.....]?

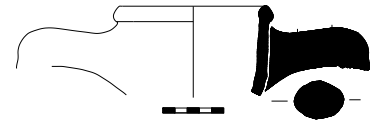
Kat. No : Rh.322
 Kazı Env. No : PTR'99 - 054
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Nekropolis, TN-3 ocak (-10 / -30)
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 3,1 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -

Sembol : Merkezde gül veya çelenk
 Yazıtın Biçimi : Okunmuyor
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]
 Gül veya çelenk

Kat. No : Rh.323
 Kazı Env. No : PTR'92 - 123
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Hurmalık Hamamı, 16 nolu Açma (0 /-120 cm)
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 2.8 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : Period III
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]
 sembol?

Kat. No : Rh.324
 Kazı Env. No : PTR'09 - 328
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Akropolis, D-12 doğu duvar kuzey, -202/-243 cm
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 2,6 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : Gül
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : -
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]
 Gül

Kat. No : Rh.325

Kazı Env. No : PTR'01 - 055
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Ana Cadde, stoa açması (-150 cm)
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 2,2 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : Gül
 Yazıtın Biçimi : Okunmuyor
 Tarih : Period III
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]
 Gül

Kat. No : Rh.326
 Kazı Env. No : PTR'10 - 465
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 37, K. 3/10, Ta: 11.437/11.251
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 3,7 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : Gül
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : Period VI
 Hamur Rengi : 7.5 YR 8/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]
 Gül

Kat. No : Rh.327
 Kazı Env. No : PTR'10 - 433
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 23, K. 81/10
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 3,6 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : Gül
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : Period V
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 8/3 very pale brown

Karşılaştırma Örnekleri : -
Yazıt :

[.....]

Gül

Kat. No : Rh.328
Kazı Env. No : PTR'10 - 434
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 27, Ta. 12.672
Kökeni : Rhodos
Mühür Formu : Yuvarlak
Mühür Ölçüleri : Ç: 3,4 cm
Yönetici : -
Üretici : -
Ay Adı : -
Sembol : Gül
Yazıtın Biçimi : -
Tarih : Period VI
Hamur Rengi : 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri : -
Yazıt :

[.....]

Gül

Kat. No : Rh.329
Kazı Env. No : PTR'10 - 501
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 33, Ta: 10.718/10.254
Kökeni : Rhodos
Mühür Formu : Yuvarlak
Mühür Ölçüleri : Ç: 2,4 cm
Yönetici : -
Üretici : -
Ay Adı : -
Sembol : Gül
Yazıtın Biçimi : -
Tarih : Period III
Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi : 10 YR 7/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri : -
Yazıt :

[.....]

Gül

Kat. No : Rh.330
Kazı Env. No : PTR'01 - 063
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Ana Cadde, yüzey
Kökeni : Rhodos
Mühür Formu : Yuvarlak
Mühür Ölçüleri : Ç: 3 cm

Yönetici	: -
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: Gül
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: Period III?
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

[.....]

Gül

Merkezinde sembol olarak Rhodos gülünün kullanıldığı yuvarlak formlu mühür üç defa basılmıştır.

Kat. No	: Rh.331
Kazı Env. No	: PTR'10 - 435
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 23, K. 81/10
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 3,3 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: Gül
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: Period VI
Hamur Rengi	: 7.5 YR 8/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

[.....]

Gül

Kat. No	: Rh.332
Kazı Env. No	: PTR'10 - 511
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: 9. Burç, 2. katman
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 3,2 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: Gül
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: Period VI-VII
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow

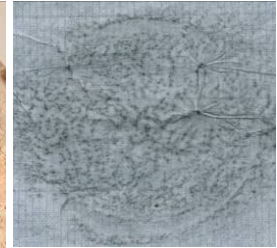

Astar Rengi : 10 YR 7/3 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]

Gül

Kat. No : Rh.333
 Kazı Env. No : PTR'08 - 215
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 01, Kasa 47 (25.08.08)
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 3,2 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : Gül
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]

Gül

Kat. No : Rh.334
 Kazı Env. No : PTR'95 - 154
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Hurmalık Hamamı, güne yüz cadde, 1 nolu ışık Önü
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 3,4 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Hamur Rengi : 10 YR 7/4 very pale brown
 Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]

sembol?

Kat. No : Rh.335
 Kazı Env. No : PTR'09 - 247
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 08/09, K. 119/09, Ta: 10.087/9.832
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Yuvarlak

Mühür Ölçüleri : -
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl sonları
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 8/3 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]
 sembol?

Kat. No : Rh.336
 Kazı Env. No : PTR'08 - 285
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 01, yüzey
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 3,1 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]
 sembol?

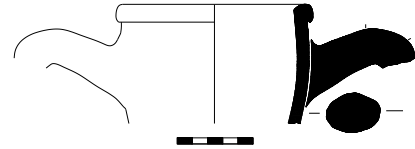
Kat. No : Rh.337
 Kazı Env. No : PTR'09 - 303
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Akropolis, E-12 yüzey
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 2,6 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]

sembol?

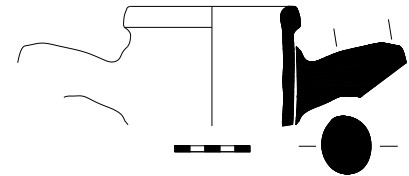
Kat. No : Rh.338
 Kazı Env. No : PTR'09 - 286
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Akropolis, C-12, 0/-20 cm
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 2,6 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : Gül
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]

Gül

Kat. No : Rh.339
 Kazı Env. No : PTR'10 - 475
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 27, Ta: 11.992/11.561
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : -
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : Merkezde Helios başı
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : Period VI-VII
 Hamur Rengi : 5 YR 7/8 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 7/4 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

[.....]o[.....]

Helios başı

5.2. Rhodos Peraiası

Rhodos Peraiası her ne kadar Rhodos kontrolü altında olsa da, gerek mühürleme tekniği ve gerekse uygulamaları açısından farklı bir başlık altında değerlendirilmiştir. Rhodos adasının iç bölgesi olarak kullanıldığı, bunun sonucunda adada olmayan ya da kısıtlı olan doğal ve yer altı zenginliklerinden yararlanıldığı düşünülün²⁰⁹³ bu bölgenin sınırları antik kaynaklara göre farklılıklar gösterse de; kabaca Knidos ve Kaunos toprakları arasında kalan alan olarak çizmek mümkündür²⁰⁹⁴. Peraia'da üretilen amphoraların hamurlarının farklı kil yataklarının kullanımı nedeniyle Rhodos'dan farklılıklar gösterdiği belirlenmiştir²⁰⁹⁵.

Peraia'da, sistemli bir şekilde mühürleme ve amphora üretimi Rhodos adası ile yakın zamanlarda, yaklaşık olarak İ.Ö. 3. yüzyıl başlarında başlamıştır²⁰⁹⁶. Rhodos amphoralarında, özellikle İ.Ö. 3. yüzyıl sonlarına doğru bir sisteme oturacak olan mühürlerde ay adı kullanımı ilk kez Peraia'da uygulanmıştır. G. Cankardeş-Şenol'a göre, mühürlerdeki ay adı, Peraia'nın Rhodos'dan coğrafi bakımdan ayrı olmasının getirdiği bir yaptırım sonucunda uygulanmış olmalıdır²⁰⁹⁷.

Rhodos Peraiası'nda gerçekleştirilen çalışmalarda²⁰⁹⁸, amphora üretiminin Hisarönü-Çubucak mevkiindeki atölyelerdeki üretimle İ.Ö. 273/272 yılında, Rhodos mühürlerinde ilk kez ay adını kullanan üretici Hieroteles'in (Rh.Pr.13-15) bu bölgeye yerleşmesiyle başladığı söylene de²⁰⁹⁹, bu üretimin kesin olmasa da, Menes I gibi (Rh.Pr.17) yeni belirlenen üreticilerle biraz daha erken bir tarihe çekmek mümkün görülmektedir. Peraia'daki amphora üretimi Hieroteles'in çağdaşı ve aynı zamanda ardılı olan Dionysios II ve İ.Ö. 3. yüzyıl içindeki diğer ardıllar olan Nikolaos, Anaksilas, Hieronymos (Rh.Pr.16), Phyles (Rh.Pr.18) ve Herakleitos I'in üretimleriyle İ.Ö. 3. yüzyıl sonlarına (yaklaşık olarak İ.Ö. 211²¹⁰⁰), Pergamon depozitinin başlangıcının hemen öncesine kadar devam etmiştir²¹⁰¹.

İ.Ö. 3. yüzyıl içinde Rhodos Peraiası'nda üretilen amphoralara ait mühürlü kulplar antik dönemde geniş bir coğrafyaya yayılmıştır.

²⁰⁹³ Cankardeş-Şenol 2006, 62.

²⁰⁹⁴ Rhodos Peraia'sının coğrafyası hakkında ayrıntılı bilgiler için bkz: Fraser – Bean 1952, 51 vdd; Doğer – Şenol 1996, 59.

²⁰⁹⁵ Cankardeş-Şenol – Şenol – Doğer 2004, 353.

²⁰⁹⁶ Cankardeş-Şenol 2006, 62.

²⁰⁹⁷ Cankardeş-Şenol 2000, 38.

²⁰⁹⁸ Empereur – Picon 1986, 116; Empereur – Tuna 1989, 289; Doğer 1996, 235 vdd; Doğer – Şenol 1999, 441.

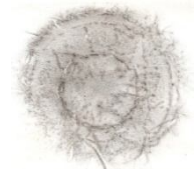
²⁰⁹⁹ Doğer – Şenol 1996, 61. Üretici hakkında geniş çaplı bilgi için bkz: Doğer 1994, 195-218; Empereur – Tuna 1989, 277-299; Cankardeş-Şenol – Şenol – Doğer 2004, 353-354; Cankardeş-Şenol 2006, 65-66. Üretici Hieroteles'in mühürlerde ay adını İ.Ö. ca. 240 yılında kullanmaya başladığı düşünülmektedir; Cankardeş-Şenol 2006, 65.

²¹⁰⁰ Cankardeş-Şenol 2006, 68.

²¹⁰¹ Cankardeş-Şenol – Şenol – Doğer 2004, 355-356.

5.2.1. Yöneticiler

Kat. No	: Rh.Pr.1
Kazı Env. No	: PTR'10 - 494
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, Ta: 10.718/10.254
Kökeni	: Rhodos Peraia
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2,2 cm
Yönetici	: Aiskhylinos
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: Nokta
Yazıtın Biçimi	: Normal, ismin üstü ve altında daire
Tarih	: İ.Ö. ca. 219 (Period IIb)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Αἰσ[χυλῖνος]
nokta

Yuvarlak formlu, oyuk merkezi noktalı mühürde yönetici Aiskhylinos'un ismi içe doğru yazılmıştır. Yöneticinin Patara örneğindeki Peraia üretimi gibi mühürlerinin yanı sıra, Rhodos Adası'nda üretilmiş mühürleri de bilinir (Rh.21). İlişkili olduğu üreticiler arasında Hieroteles²¹⁰² ve Herakleitos I²¹⁰³ bulunmaktadır. Atina²¹⁰⁴, Constantza²¹⁰⁵, Lindos²¹⁰⁶, Gezer²¹⁰⁷, Pella²¹⁰⁸, Alba Fucens²¹⁰⁹, Atina Ulusal Müzesi²¹¹⁰ ve Hermitage Koleksiyonun'da²¹¹¹ Peraia ya da Rhodos adası üretimi farklı kalıplardan basılmış mühürleri bulunmaktadır.

Kat. No	: Rh.Pr.2
Kazı Env. No	: PTR'09 - 332
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis
Kökeni	: Rhodos Peraia
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2,4 cm
Yönetici	: Aretakles

²¹⁰² Finkielsztein 2001, 74 vdd.

²¹⁰³ Cankardeş-Şenol – Şenol – Doğer 2004, 356.

²¹⁰⁴ Peraia üretimi mührü için bkz: Grace 1934, 233, no. 70. Rhodos adası üretimi mührü için bkz: Grace 1956, 141, 143, no. 75, 92-94.

²¹⁰⁵ Conovici – Irimia 1991, 164, no. 281.

²¹⁰⁶ Nilsson 1909, 362, no. 34/1-4.

²¹⁰⁷ Macalister 1912, 353, no. 39.

²¹⁰⁸ Akamantis 2000, 50-51, P3.

²¹⁰⁹ Diez 1980, 5, no. 1.

²¹¹⁰ Jöhrens 1999, 20, no. 24-26.

²¹¹¹ Pridik 1917, 3, no. 39-40.

Üretici	: (Hieroteles)
Ay Adı	: -
Sembol	: Nokta
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 235
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

ΑQ[ετακλής]
nokta

Yuvarlak formlu, oyuk merkezi noktalı mühürde yönetici Aretakles'in ismi nominatif halde içe doğru yazılmıştır. Period Ic içinde görev yaptığı bilinen yönetici ay isminin görülmediği dönemin en son yöneticisi olarak belirlenmiştir²¹¹². V. Grace tarafından yapılan erken çalışmalarda yaklaşık olarak İ.Ö. 240 yılına tarihlenen Aretakles, G. Finkielsztejn tarafından İ.Ö. 235 yılına tarihlendirilmiştir²¹¹³. Patara örneği formu nedeniyle üretici Hieroteles'in amphorasına ait olmalıdır. Aretakles'in, üretici Hieroteles'in çember merkezli noktalı mühür taşıyan amphoraları²¹¹⁴ ile üretici Zenon I²¹¹⁵, Potamokles ve Demetrios'un²¹¹⁶ amphoralarını tarihlendirdiği bilinir. Yöneticinin düğme formlu mühürleri Aleksandria²¹¹⁷ ve Tell Er-Ras'da ele geçmiştir²¹¹⁸.

Kat. No	: Rh.Pr.3
Kazı Env. No	: PTR'07 - 101
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: TBS, teras I, doğu duvar önü, güney (-100 / -115 cm)
Kökeni	: Rhodos Peraia
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,7 x 1 cm
Yönetici & Üretici	: Aris(
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Retrograd, kısaltma, sigma hilal formunda
Tarih	: İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısı (Period I)
Hamur Rengi	: 2.5 YR 6/8 light red
Astar Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Karşılaştırma Örnekleri	: Lawall 2007, 41, AH 26.
Yazıt	:

ΑΡΙΣ(

²¹¹² Finkielsztejn 2001, 188, Tablo 17.

²¹¹³ Finkielsztejn 2001, 188, Tablo 17.

²¹¹⁴ Doğer 1994, 213, 216.

²¹¹⁵ Finkielsztejn 2001, 67.

²¹¹⁶ Grace 1986, 564, no. 23; Finkielsztejn 2001, 94-105, Tablo 2-3.

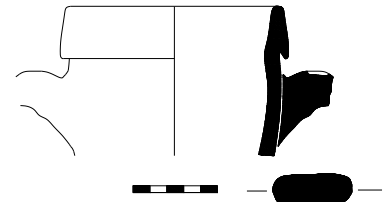
²¹¹⁷ Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 124-125, no. B 15-16.

²¹¹⁸ Ariel 1999, 26, no. 1.

Yüksek bant formunda ağız kenarı ile birlikte ele geçen retrograd yazılmış mühürde Aris(yazısı hilal formunda sigma ile birlikte görülmektedir. Hisarönü atölyelerindeki üretim artığı çöplüğünde üretici Hieroteles'e ait erken amphoraların bu formdaki ağız kenarına sahip olduğu bilinmektedir²¹¹⁹. Yapılan stilistik değerlendirmeler sonucu ağız kenarında görülen bant kalınlıklarının kronolojik bir gelişim göstermediği saptanmıştır²¹²⁰.

Kulp üzerindeki mühürde görünen ΑϞΙϞ(kısaltması ise erken Rhodos amphoralarında yaygın bir şekilde görülmektedir; fakat bu kısaltmayı kesin olarak Açıklamak ve bir yönetici ya da üreticiye atfetmek mümkün değildir. Ancak, üretici Hieroteles'in üretiminin erken dönemlerinde karşılaşılan ağız kenarından hareketle, mühür üzerinde görülen Aris(kısaltmasını üreticinin amphoralarında adı geçen yöneticilerle ilişkilendirmek olası görülebilir. Bu bağlamda, mühürde görülen kısaltma için Hieroteles'in ilişkili olduğu Aristanaks I, Aristarkhos, Aristeus ve Aristion gibi²¹²¹ farklı birçok yönetici önerilebilir. Patara örneğindeki gibi ΑϞΙϞ(kısaltmasının okunduğu, düz basılmış bir mühür Ephesos'da ele geçmiştir²¹²².

Kat. No	: Rh.Pr.4
Kazı Env. No	: PTR'09 - 278
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis / C-12/2, -130/-150 cm, (yanık tabaka)
Kökeni	: Rhodos Peraia
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,4 x kırık
Yönetici ya da Üretici	: Ari[s] (
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Retrograd, kısaltma
Tarih	: İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısı (Period I)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	: Lawall 2007, 41, AH 26.
Yazıt	:

ΑϞΙϞ(

Mührü Rh.Pr.3 katalog numaralı esere göre tamamlamak mümkündür.

Kat. No	: Rh.Pr.5
Kazı Env. No	: PTR'96 - 014
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Hurmalık Hamamı, batı mekân

²¹¹⁹ Ele geçen toplam ağız kenarı sayısının %90'ı bu formdadır. Doğer 1994, 196-197, Fig. 1-5.

²¹²⁰ Doğer – Şenol 1996, 69.

²¹²¹ Üretici Hieroteles'in amphoralarında adı geçen Rhodoslu yöneticiler için bkz: Doğer 1994, 216-217.

²¹²² Lawall 2007, 41, AH 26.

Kökene	: Rhodos Peraia
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,6 (kırk) x 0,8 cm
Yönetici & Üretici	: Aris (
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Retrograd, kısaltma, sigma hilal formunda
Tarih	: Period I
Hamur Rengi	: 7.5 YR 5/6 strong brown
Astar Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Karşılaştırma Örnekleri	: Lawall 2007, 41, AH 26.
Yazıt	:

ΑϞΙ[σ](

Mührü Rh.Pr.3 katalog numaralı esere göre tamamlamak mümkündür.

Kat. No	: Rh.Pr.6
Kazı Env. No	: PTR'89 - 194
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: TM / TM-3
Kökene	: Rhodos Peraia
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2,2 cm
Yönetici	: Aristion
Üretici	: (Hieroteles)
Ay Adı	: -
Sembol	: Merkezde nokta, nokta ve yazıtın etrafında daire
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 264 (Period Ib)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 6/6 reddish yellow
Karşılaştırma Örnekleri	: Cankardaş-Şenol – Şenol – Doğer 2004, 355, Fig. 6; Lawall 2007, 33, Lev. 6, AH 5; Cankardaş-Şenol – Canoğlu 2009, 127, B25.
Kalıp	: RE-ΑΠΙΣΤΙΩΝ-001
Yazıt	:

ΑϞΙΣΤΙΩΝ
nokta

Yuvarlak formlu, merkezi noktalı mühürde yönetici Aristion'un ismi nominatif halde iç doğru yazılmıştır. Period Ib içinde görev yaptığı bilinen yöneticinin²¹²³, üretici Hieroteles'in yuvarlak formlu, merkezli noktalı mühür taşıyan amphoralarını tarihlendirdiği bilinmektedir²¹²⁴. Yöneticinin adına, üretici Euphron ve Sotas I'nin amphoralarında da rastlanılmaktadır²¹²⁵. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış mühürler Hisarönü'ndeki atölyelerde²¹²⁶ ve Aleksandria'da²¹²⁷ ele geçmiştir. Yöneticinin adının okunduğu Rhodos

²¹²³ Finkielsztejn 2001, 188, Tablo 17.

²¹²⁴ Empereur – Tuna 1989, 293; Doğer 1994, 213, 217.

²¹²⁵ Finkielsztejn 2001, 94, Tablo 2.

²¹²⁶ Doğer 1994, 212, no. 16, Res. 16.

Peraiası üretimi mühürler için bkz. Cankardaş-Şenol, Şenol, Doğer 2004, 355, Fig. 6; Lawall 2007, 33, Taf. 6, AH 5.

Kat. No	: Rh.Pr.7
Kazı Env. No	: PTR'09 - 244
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 08/09, K. 124/09, Ta: 9.832
Kökeni	: Rhodos Peraia
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2,4 cm
Yönetici	: Aristonidas
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 209-205 (Period IIc)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Α[ρ]ιστωνίδα

Yuvarlak formlu mühürde Period I içinde görevde bulunan yönetici Aristonidas'ın ismi içe doğru yazılmıştır²¹²⁸. V. Grace tarafından önceleri İ.Ö. 222 yılına²¹²⁹, yapılan son çalışmalarla da İ.Ö. ca. 209-205 yıllarına tarihlenen yöneticinin²¹³⁰, Hisarönü Çubucak atölyelerinde yapılan çalışmalarla Peraialı üretici Hieroteles'in son yıllarında faaliyete başladığı bilinen diğer bir Peraialı üretici Dionysios'un amphoralarını tarihlendirdiği bilinmektedir²¹³¹. Aristonidas'ın tarihlediği diğer üreticiler arasında Hellanikos da yer alır²¹³². Yöneticinin Patara örneğinde olduğu gibi, Peraia üretimi düğme formlu bir mührü Lindos'da bulunmuştur²¹³³. Adını taşıyan farklı kalıplardan basılmış mühürler Atina²¹³⁴, Rhodos²¹³⁵, Crocodilopolis-Arsinoé²¹³⁶ ve Aleksandria'da²¹³⁷ ele geçmiştir.

Kat. No	: Rh.Pr.8
Kazı Env. No	: PTR'10 - 380
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 19, K. 61/10, Kesit
Kökeni	: Rhodos

²¹²⁷ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-APISTION-001) Alex. Env. No. ABC 0070.24 (MGR P.23507) (09.04.2012).

²¹²⁸ Grace 1953a, 122, no. 54.

²¹²⁹ Grace 1974b, 199.

²¹³⁰ Finkielsztejn 2001, 191, Tablo 18.

²¹³¹ Doğer 1996, 245-246, 249.

²¹³² Ariel – Finkielsztejn 1994, 204, SAH 45.

²¹³³ Nilsson 1909, 395, no. 116.

²¹³⁴ Grace 1934, 225, no. 39.

²¹³⁵ Paris 1914, 305-306, no. 19/1-2.

²¹³⁶ Empereur 1977, 208, Lev. 34, no. 20.

²¹³⁷ Cankardaş-Şenol 2000, 105, no. 1.

Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2,8 cm
Yönetici	: Nikon
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal, içe doğru
Tarih	: İ.Ö. ca. 233-220 (Period IIa)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Jöhrens 2001, 396, no. 89.
Kalıp	: RE-NIKΩN-011
Yazıt	:

Ἐπὶ Νίκωνος

Mühürde yönetici Nikon'un ismi genitif halde ve ἐπὶ edatı ile okunur. Merkezi boş bırakılmış yuvarlak formlu mühürde harfler içe dönüktür. Aleksandria Benaki Koleksiyonu'nda 8 farklı Peraia üretimi kalıbı bulunan yöneticinin²¹³⁸, Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mührü Tanais²¹³⁹ ve Aleksandria Benaki koleksiyonunda²¹⁴⁰, farklı kalıptan basılmış mühürleri Atina²¹⁴¹ ve Aleksandria'da ele geçmiştir²¹⁴². Yönetici hakkındaki bilgiler için bkz. Rh.26.

Kat. No	: Rh.Pr.9
Kazı Env. No	: PTR'07 - 118
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: TBS, teras 2, güney yapı güneyi (-30 / -40 cm)
Kökene	: Rhodos Peraia
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,3 x 1 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal veya retrograd kısaltma
Tarih	: İ.Ö. 3. yüzyıl
Hamur Rengi	: 5 YR 4/6 yellowish red
Astar Rengi	: 10 YR 7/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Doğer – Şenol 1996, 71, no. 4.
Yazıt	:

ΠΙ(veya ΠΙ(

Dikdörtgen formlu mühürde ΠΙ(veya ΠΙ(kısaltması görülmektedir. Bu kısaltmalar olasılıkla ΠΙ- ya da ΠΙ- ile başlayan bir isme ait olmalıdırlar. Rhodos Peraiası'nda, Çamlı-

²¹³⁸ Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 135, B51.

²¹³⁹ Jöhrens 2001, 396, no. 89.

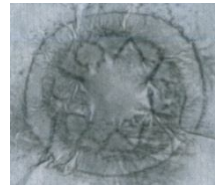
²¹⁴⁰ Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 136-137, B56.

²¹⁴¹ Grace 1934, 233, no 69.

²¹⁴² Sztetyllo 1978, 266, no. 4.

Çınar atölyesinde bulunan benzer bir mühür, üretici Hieroteles'in atölye çöplüğünde ele geçen yönetici Hippostratos veya Hippokles ile ilişkilendirilmiştir²¹⁴³. Söz konusu bu yöneticiler Period Ib içinde, yaklaşık olarak İ.Ö. 270-247 yılları arasında bir yıl görev yapmışlardır²¹⁴⁴. Patara örneğine benzer bir mühür Nagidos'da ele geçmiştir²¹⁴⁵.

Kat. No	: Rh.Pr.10
Kazı Env. No	: PTR'09 - 311
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, C-12 batı profil güneyi, -42/-87 cm
Kökeni	: Rhodos Peraia
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2,5 cm
Yönetici	: Polykles
Üretici	: (Hieroteles)
Ay Adı	: -
Sembol	: Merkezde nokta,
Yazıtın Biçimi	: Normal, içe dönük
Tarih	: İ.Ö. ca. 247 (Period Ic)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	: Jöhrens 1986, 501, no. 7, Fig. 5: Cankardeş-Şenol 2000, 476, no. 127.
Kalıp	: RE-ΠΟΛΥΚΛΗΣ-012
Yazıt	:

Πολυκλής
nokta

Mühür, üretici Hieroteles'in tipik oyuk merkezi noktalı, yuvarlak formlu mühürdür ve üzerinde üreticiyi tarihlendiren yöneticilerden biri olan Polykles'in ismi nominatif halde okunmaktadır. Yöneticiye ait bilinen iki farklı mühür kalıbı tespit edilmiş olup, Patara örneği nominatif II kalıbına girer²¹⁴⁶. G. Finkielsztejn tarafından İ.Ö. ca. 247 yılına tarihlenen yönetici²¹⁴⁷, üretici Hieroteles ile belirli dönemde çağdaş olan üretici Nikolaos ve Anaksilas'ın mühürlerinde isminin bulunmasından dolayı, G. Cankardeş-Şenol tarafından İ.Ö. ca. 275/273-260 yılları arasına tarihlendirilmiştir²¹⁴⁸. İlişkili olduğu diğer üreticiler arasında Doros I ve Onasimos bulunan yöneticinin²¹⁴⁹, Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mührü Samos²¹⁵⁰ ve Aleksandria'da²¹⁵¹ ele geçmiştir. Yöneticiye ait farklı kalıplardan basılmış mühürler için bkz: Nilsson 1909, 526, no. 819; Porro 1916, 111, no. 270; Grace

²¹⁴³ Doğer – Şenol 1996, 62.

²¹⁴⁴ Finkielsztejn 2001, 188, Tablo 17.

²¹⁴⁵ Cankardeş-Şenol – Alkaç 2007, 319, no. 4.

²¹⁴⁶ Cankardeş-Şenol 2000, 476, no. 127.

²¹⁴⁷ Finkielsztejn 2001, 188, Tablo 17.

²¹⁴⁸ Cankardeş-Şenol 2000, 476, no. 127.

²¹⁴⁹ Lawall 2007, 38, 41, AH 18, 25.

²¹⁵⁰ Jöhrens 1986, 501, no. 7, Fig. 5.

²¹⁵¹ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php (Matrix: RE-ΠΟΛΥΚΛΗΣ-012) Alex. Env. No. CEALEX CRI 0058 (09.04.2012); Cankardeş-Şenol 2000, 476, no. 127.

1953, 123, no. 123; Levi 1967, 555, no. 28; Grace 1986, 564, no. 22; Cankardeş-Şenol 2000, 476, no. 127; Lawall 2007, 35, AH 11a-b.

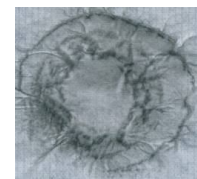
Kat. No	: Rh.Pr.11
Kazı Env. No	: PTR'93 - 121
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropol, NEK-21 K5 / A5 (-220 cm)
Kökeni	: Rhodos Peraia
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2,8 cm
Yönetici	: Pausanias I
Üretici	: (Hieroteles)
Ay Adı	: -
Sembol	: Merkezde nokta, noktanın etrafında daire
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 233-220
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/2 pinkish white
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

nokta
[Παυ]σάνια[ς]

Merkezi noktalı yuvarlak formlu mühürde yönetici Pausanias I'in ismi dışı doğru yazılmıştır. Üretici Hieroteles'in amphoralarını tarihleyen²¹⁵² yöneticilerden biri olan Pausanias I, önceki çalışmalarda Period I'in sonlarına²¹⁵³, son zamanlarda yapılan çalışmalarda ise Period IIa içerisine yerleştirilmiştir²¹⁵⁴. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mühür Aleksandria'da ele geçmiştir²¹⁵⁵. Yöneticinin Rhodos Peraiası'nda basılmış mühürleri için bkz. Cankardeş-Şenol, Canoğlu 2009, 139-140, B 65-68. Yönetici hakkında bkz. Rh.27.

Kat. No	: Rh.Pr.12
Kazı Env. No	: PTR'09 - 242
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 11/09, K. 52/09
Kökeni	: Rhodos Peraia
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2,2 cm
Yönetici	: Phrasilas
Üretici	: (Hieroteles)
Ay Adı	: -
Sembol	: Merkezde nokta
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 262-247 (Period Ib)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow

²¹⁵² Doğer 1996, 248.

²¹⁵³ Delos XXVI, 304-305, E-12.

²¹⁵⁴ Finkielsztejn 2001, 191, Tablo 18.

²¹⁵⁵ Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 139, B 65.

Astar Rengi	: 7.5 YR 8/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 148, B99; Doğer 1994, 215, Lev. 54, no. 25.
Kalıp	: RE-ΦΡΑΣΙΛΑΣ-003
Yazıt	:

Φρασίλας
nokta

Merkezi noktalı yuvarlak formlu mühürde yönetici Phrasilas'ın ismi içe doğru yazılmıştır. Hieroteles'i tarihleyen yöneticilerden biri olduğu bilinen yöneticinin²¹⁵⁶ Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mührü Hisarönü'ndeki atölyelerde²¹⁵⁷ ve Aleksandria'da²¹⁵⁸ ele geçmiştir.

5.2.2. Üreticiler

Kat. No	: Rh.Pr.13
Kazı Env. No	: PTR'99 - 162
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, kuzey duvar 3, doğu köşe (-50 / -125 cm)
Kökene	: Rhodos Peraia
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2,4 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Hieroteles
Ay Adı	: -
Sembol	: Merkezde nokta
Yazıtın Biçimi	: Normal, dışa doğru
Tarih	: İ.Ö. ca. 273/272-225 (Period I)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 5/3 brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Kalıp	: RF-IEPOTEΛΕΣ-019
Yazıt	:

Ἱερωτέ[λεως]
nokta

Yuvarlak formlu, merkezinde nokta olan ve oyuk merkezli mühürde üretici Hieroteles'in ismi dışa doğru iç içe geçmiş iki daire arasına yazılmıştır. Rhodos Peraiası'nda, Hisarönü-Çubucak mevkiinde üretim yaptığını bildiğimiz üreticinin²¹⁵⁹, İ.Ö. ca. 273/272-225 yılları

²¹⁵⁶ Grace 1963, 328, dn. 20

²¹⁵⁷ Doğer 1994, 215-216, Lev. 54, no. 25.

²¹⁵⁸ http://www.amphoralex.org/timbres/eponymes/accueil_epon/affiche_F.php Matrix: RE-ΦΡΑΣΙΛΑΣ-003)

Alex. Env. No. MGR 1103.46 (09.04.2012); Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 148, B99.

²¹⁵⁹ Empereur – Tuna 1989, 277-299.

arasında faal olduğu ve yaklaşık 43 yönetici ile ilişkili olduğu bilinmektedir²¹⁶⁰. Üretici Hieroteles'in İ.Ö. ca. 240 yılında, Rhodos amphora mühür kronolojisinde, ilk kez ana mührün yanında, dikdörtgen formda, ikinci bir mühür şeklinde ay adını kullandığı bilinmektedir²¹⁶¹. Üreticiye ait mühürler birçok merkezde ele geçmiştir²¹⁶². Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış birçok mühür Aleksandria'da bulunmuştur²¹⁶³.

Kat. No	: Rh.Pr.14
Kazı Env. No	: PTR'09 - 271
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, E-12 kuzey genişleme (batı) - 310/-330 cm
Kökeni	: Rhodos Peraia
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Kırık
Yönetici	: -
Üretici	: Hieroteles
Ay Adı	: -
Sembol	: Merkezde nokta, nokta etrafında daire
Yazıtın Biçimi	: Harfler dışa doğru
Tarih	: İ.Ö. ca. 273/272-225 (Period I)
Hamur Rengi	: 2.5 YR 7/8 light red
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Kalıp	: RF-IEPOTEΛEΣ-012?
Yazıt	:

Ἱε[ροτέλ]ης (retr.)
nokta

Merkezinde nokta olan, yuvarlak formlu mühürde üretici Hieroteles'in ismi içe doğru retrograd olarak yazılmıştır. Mühür merkezinde bulunan noktanın etrafında bir daire yer alır. Aynı kalıptan basılmış mühürler Aleksandria'da ele geçmiştir²¹⁶⁴. Üretici hakkında bkz. Rh.Pr.13.

²¹⁶⁰ Üretici Hieroteles'in amphoralarında adı geçen Rhodoslu yöneticiler için bkz: Doğer 1994, 207, 217-217; Doğer 1996, 244, 247-248.

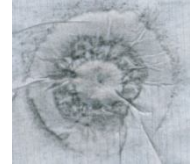
²¹⁶¹ Empereur – Tuna 1989, 287; Delos XXVII, 302, E 2.

²¹⁶² Üreticinin mühürler için bkz: Breccia 1907, 79, no. 6; Macalister 1912, 358, no. 259; Empereur – Tuna 1989, 295, no. 3-11; Doğer 1994, 207-210, no.1-9; Nicolaou – Empereur 1986, 516, no. 1; Delos XXVII, 302, E 2; Grace 1952, 527; Sztetyłto 1975, 165, no. 4-6; Sztetyłto 1976, 27, no. 1; Halpern-Zylberstein 1980, 244, no. 3; Calvet 1982, 26, no. 57; Römer 1983, 266, no. 2; Jöhrens 1986, 501, no. 9-12; Rădulescu – Bărbulescu – Buzoianu 1987, 72, no. 146 (29); Ariel 1990, 31, S 5; A. Simossi, "Underwater excavations research in the ancient harbour of Samos: September-October 1988", IntJNautA 20/4, 1991, 293, Fig. 31; Sztetyłto 1992, 169, no. 29; Doğer – Cankardeş-Şenol 1997, 43, no. 13-14; Jöhrens 1999a, 14, no. 12; Cankardeş-Şenol 2000, 237, no. 176; Ariel 2000, 270, no. 7; Sztetyłto 2000, 101-102, no. 81; Akamantis 2000, 53, P6; Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 114-120, A 1-24.

²¹⁶³ Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 119-120, A 23. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış mühür Aleksandria Greko-Romen Müzesinde bulunmaktadır (Env. No. ABC 0924.05) Bu örnek için özellikle bkz: Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 120, A24.

²¹⁶⁴ Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış Aleksandria örneklerinin Env. No. ABC 0924.03, ABC 0924.43, MGR P.18232. Mühürler hakkında bkz: Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 118, A17.

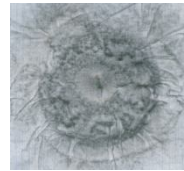
Kat. No	: Rh.Pr.15
Kazı Env. No	: PTR'07 - 191
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: TBS, teras 2, güney yapı güneyi (-30 / -40 cm)
Kökeni	: Rhodos Peraia
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Hieroteles?
Ay Adı	: -
Sembol	: Merkezde nokta
Yazıtın Biçimi	: Harfler dışa doğru
Tarih	: İ.Ö. 3. yüzyıl
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Ἱεροτέλης
nokta

Merkezinde nokta olan, yuvarlak formlu mühürdeki isim, üretici Hieroteles olarak restore edilebilir. Bkz. Rh.Pr.13.

Kat. No	: Rh.Pr.16
Kazı Env. No	: PTR'91 - 189
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis, depo 4 (-100 / -130 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Hieronymos
Ay Adı	: -
Sembol	: Merkezde nokta
Yazıtın Biçimi	: Harfler dışa doğru
Tarih	: İ.Ö. 3. yüzyıl
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 6/4 light brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Kalıp	: RF-IEPONΥΜΟΣ-001
Yazıt	:

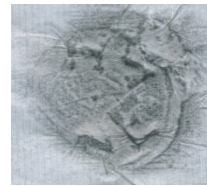
nokta
Ἱερων[ύμου]

Oyuk merkezi noktalı olan yuvarlak formlu mühürde üretici Hieronymos'un ismi genitif halde dışa doğru yazılmıştır. Düğme formlu mühür kullanan diğer üreticilerin olduğu gibi Hieronymos'un da üretici Hieroteles'in takipçisi ya da çağdaşı olduğu düşünülmektedir²¹⁶⁵.

²¹⁶⁵ Cankardeş-Şenol – Şenol – Doğer 2004, 357.

Sadece düğme formunda mühürler kullandığı anlaşılan üreticinin Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mührü Aleksandria Benaki Koleksiyonu'nda bulunur²¹⁶⁶.

Kat. No	: Rh.Pr.17
Kazı Env. No	: PTR'06 - 145
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: TBS, B alanı, kuzeybatı duvar İçi (-60 cm)
Kökeni	: Rhodos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2,4 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Menes I
Ay Adı	: -
Sembol	: Merkezde nokta
Yazıtın Biçimi	: Retrograd - kısaltma
Tarih	: İ.Ö. 3. yüzyıl başları (Period I-II)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/2 pinkish white
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Kalıp	: RF-MENHΣ-001
Yazıt	:

Μένη(ς)
nokta

Mühürde bugüne kadar tespit edilmemiş yeni bir üretici olan Menes I'in ismi okunmaktadır. Yuvarlak formlu ve ortası noktalı mühürde, retrograd ve kısaltma olarak içe doğru yazılmış isim, bir daire içinde yer almaktadır. Aleksandria Benaki Koleksiyonu'nda, Period V'e tarihlenen bir homonym bulunması nedeniyle, bu mührün daha erken bir homonym olan ve ilk kez tespit edilen Menes I'e ait olabileceğini söylemek mümkündür. Bybassos yüzey araştırmalarında Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mühür bulunmuştur²¹⁶⁷. Patara örneğinin kulp profilinin erken özellik göstermesinin yanı sıra, Atina Agora kayıtlarında İ.Ö. 310-240 yılları arasına, Period I'e tarihlenen Menes adını taşıyan olasılıkla bir üreticiden bahsedilmektedir²¹⁶⁸.

Kat. No	: Rh.Pr.18
Kazı Env. No	: PTR'10 - 450
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, Sondaj 37, K. 7/10, Ta. 11.251/10.981
Kökeni	: Rhodos Peraia
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2,7 cm
Yönetici	: -

²¹⁶⁶ Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 153, C15 (Alex. ABC 0922.21).

²¹⁶⁷ Bybassos malzemeleri hakkında Aleksandria Amphora Araştırmaları Merkezi'nde (CEAA) yaptığım çalışma sırasında tarafıma bilgi veren Doç. Dr. G. Cankardeş-Şenol'a teşekkür ederim. Üretici Menes I'in bu kalıbı Aleksandria Benaki Koleksiyonu'nda RF-MENHΣ-001 olarak kodlanmıştır.

²¹⁶⁸ Fraser – Matthews 1987, 308.

Üretici	: Phyles
Ay Adı	: -
Sembol	: Nokta
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. 3. yüzyıl
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 158, C 34.
Kalıp	: RF-ΦΥΛΗΣ-001
Yazıt	:

nokta
[Φ]ύλη[ς]

Merkezi noktalı yuvarlak formlu mühürde Rhodos Peraialı diğer bir üretici olan Phyles'in ismi okunmaktadır. Üreticinin Patara örneğinde olduğu gibi, yuvarlak ve merkezi noktalı mühürlerinin yanı sıra, dikdörtgen ve merkezinde sembol olarak gül kullanılan yuvarlak formlu mühürlerinin varlığı da bilinir²¹⁶⁹. Bu güne kadar mühürlerine çok rastlanmayan üreticinin herhangi bir yönetici ile ilişkisi tespit edilemediği için kesin olarak tarihlendirilememiştir. Bunu yanında, Hisarönü atölyelerindeki kontekstlerden dolayı üretici İ.Ö. 3. yüzyıl içine yerleştirilmiştir²¹⁷⁰. Üretici Phyles'in Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mührü Aleksandria'da bulunmaktadır²¹⁷¹. Farklı kalıplardan basılmış mührü için bkz: Pridik 1926, 330.

5.2.3. Okunamayan mühürler

Kat. No	: Rh.Pr.19
Kazı Env. No	: PTR'09 - 329
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, AA-8, Doğu duvar doğusu, yüzey
Kökeni	: Rhodos Peraia
Mühür Formu	: Ç: 2,2 cm
Mühür Ölçüleri	: Yuvarlak
Yönetici	: -
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: Nokta
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. 3. yüzyıl
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

[.....]ας[.....]

²¹⁶⁹ Empereur – Tuna 1989, 295, 297-298, Fig. 17, no. 20-21.

²¹⁷⁰ Empereur – Tuna 1989, 298, no. 21.

²¹⁷¹ Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 158, C 34 (Alex. ABC 0921.07).

nokta

Merkezinde nokta olan, yuvarlak formlu mühürde görülebilen harfler dışa doğru yazılmıştır.

Kat. No	: Rh.Pr.20
Kazı Env. No	: PTR'10 - 389
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Meclis Binası, kuzey sur duvarı üstü, yüzey
Kökeni	: Rhodos Peraia
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2,7 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: Nokta
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period IIb
Hamur Rengi	: 7.5 YR 5/8 light brown
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

[.....]vo[.....]

nokta

Merkezinde nokta olan, yuvarlak formlu mühürde görülebilen harfler dışa doğru yazılmıştır.

Kat. No	: Rh.Pr.21
Kazı Env. No	: PTR'09 - 222
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Doğucasarı, yüzey
Kökeni	: Rhodos Peraia
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: 2,2 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Ay Adı	: -
Sembol	: Merkezde nokta
Yazıtın Biçimi	: Okunmuyor
Tarih	: Period II
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

[.....]

nokta

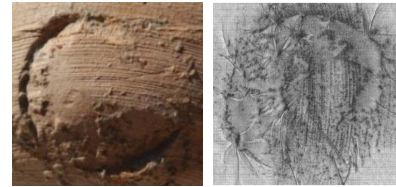
Kat. No	: Rh.Pr.22
Kazı Env. No	: PTR'10 - 387

Buluntu Yeri ve Seviyesi : Ana Cadde, batı portikos, 10. açma, yüzey
 Kökeni : Rhodos Peraia
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 2 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/8 light red
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/6 reddish yellow
 Karşılaştırma Örnekleri :
 Yazıt :

[.....]
 oyuk nokta

Kat. No : Rh.Pr.23
 Kazı Env. No : PTR'93 - 200
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tak Önü, A3 açması
 Kökeni : Rhodos Peraia
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 2,2 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : Okunmuyor
 Tarih :
 Hamur Rengi : 7.5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Karşılaştırma Örnekleri :
 Yazıt :

[.....]
 oyuk nokta

Kat. No : Rh.Pr.24
 Kazı Env. No : PTR'09 - 249
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Akropolis
 Kökeni : Rhodos Peraia
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 2,9 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : Gül
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : -
 Karşılaştırma Örnekleri :

Yazıt :

[.....]α[.....]

Gül

Kat. No : Rh.Pr.25
 Kazı Env. No : PTR'07 - 204
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : TBS, teras I, doğu duvar, kuzey
 Kökeni : Rhodos Peraia
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 2.4 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : Merkezde nokta
 Yazıtın Biçimi : Okunmuyor
 Tarih :
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri :
 Yazıt :

[.....]

nokta

5.3. Knidos

Rhodos ile birlikte Hellenistik Dönem'in en önemli amphora üreticisi olan Knidos yaklaşık olarak İ.Ö. 6. yüzyıldan İ.S. 7. yüzyıla kadar amphora üretimine devam etmiştir. Datça Yarımadası'nda gerçekleştirilen çalışmalar sonucunda özellikle Reşadiye, Hızırşah Köyü yakınındaki Kiliseyanı mevkiinde yoğun miktarda amphora atölyeleri ve seramik çöplükleri tespit edilmiştir²¹⁷².

Arkaik Dönemden itibaren amphora üretiminde bulunan Knidos'da amphoraları mühürleme geleneği İ.Ö. 4. yüzyıl sonu 3. yüzyılın başında başlamıştır²¹⁷³. Kentteki bu mühürleme, diğer üretici kent devletlerinde olduğu gibi vergi almak, üretimi denetlemek ve Rhodos bölümünde değindiğimiz²¹⁷⁴ diğer nedenlerden dolayı başlamış olmalıdır.

İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarında başlayan mühürleme, bazı istisnai durumlarla birlikte İ.S. 1. yüzyıla kadar devam etmiştir²¹⁷⁵. Knidos'da, Rhodos'dan farklı bir şekilde, maruz kaldığı politik ve tarihsel olaylarla bağlantılı olarak, hem yönetici hem de üreticinin ismi aynı mühür üzerinde bulunmakta ve mühürleme sistemi biraz daha karmaşık görülmektedir. İ.Ö. 188 yılında Karia Bölgesi ile birlikte Knidos'un Rhodos egemenliğine geçmesiyle²¹⁷⁶ Rhodos tarafından dört aylığına atanan ve *phrourarkhos*²¹⁷⁷ adı verilen garnizon komutanları tarafından yönetilmesi bu komutanların da mühürlerde isminin görünmeye başlamasına neden olmuştur²¹⁷⁸. İ.Ö. 146 yılında, Rhodos'a karşı gerçekleşen Karia ayaklanmasıyla birlikte²¹⁷⁹ Knidos bağımsızlığını kazanınca bu uygulama sona ermiş ve mühürlerde sadece tek bir yönetici ve üreticinin ismi görünmüştür²¹⁸⁰. İ.Ö. 107 yılından itibaren ise (Period VIa) Knidos'un bağımsızlığını kaybetmesiyle Roma'nın Knidos'a yönetim amacı ile bir yıllığına atadığı ve *duoviri*²¹⁸¹ olarak isimlendirilen iki memurun²¹⁸² isimleri mühürler üzerinde görülmeye başlamıştır²¹⁸³.

²¹⁷² Tuna 1987, 303-357; Tuna 1988, 141-158; Empereur 1988, 159-163; Tuna 1993, 356-371.

²¹⁷³ Tuna et al. 1987, 48; Tuna et al. 1991, 39.

²¹⁷⁴ Bkz: bölüm 5.1.

²¹⁷⁵ Patara Tepecik Akropolis'i'nin güney yamacında 2004 yılında gerçekleştirilen sondaj çalışmaları sırasında, İ.S. 1. yüzyıla tarihlenen bir konut içerisinde, kulpun omuz ile birleştiği noktada ΔΙΟΥΒ(yazılı mühür taşıyan bir Knidos amphorası ele geçmiştir; R. Becks, "Tepecik Güney-I Açması", bkz: F. Işık, "Patara 2004" ANMED. News of Archaeology from Anatolis's Mediterranean Areas, 2005, 62-63.

²¹⁷⁶ Berthold 1984, 163-164; Reger 1999, 89-90; Bresson 1999, 106, Delos XXVII, 319.

²¹⁷⁷ H. Kortenbeutel, "Phrurarchos", RE 20,1 (1941) 774 vdd; Jefremow 1995, 50 vdd.

²¹⁷⁸ Empereur – Hesnard 1986, 21.

²¹⁷⁹ **Kaynak ekle!!**

²¹⁸⁰ Cankardeş-Şenol 2006, 75.

²¹⁸¹ Liebenam, "Duoviri", RE 5,2 (1905) 1798 vdd.

²¹⁸² Delos XXVII, 320.

²¹⁸³ Delos XXVII, 286.

Genelde dikdörtgen ya da yuvarlak formlu olan Knidos mühürleri üzerinde, pruva, arı, gemi çıpası, bukranon, boğabaşı, amphora, üzüm salkımı ve palmiye yaprağı gibi atölyelerin simgeleri olabilecek²¹⁸⁴ semboller kullanılmıştır.

Knidos mühür kronolojisi oluşturulurken Rhodos bölümünde değinilen faktörlerden yararlanılmış ve bu kronoloji ilk olarak V. Grace tarafından oluşturulmuştur²¹⁸⁵. Sonraları J.-Y. Empereur'un çalışmaları ile önemli gelişmeler sağlanmış²¹⁸⁶ ve C. Cankardeş-Şenol'un çalışmaları ile son halini almıştır²¹⁸⁷. Çalışmada aşağıdaki Period tablosu esas alınmıştır:

²¹⁸⁴ Cankardeş-Şenol 2006, 72.

²¹⁸⁵ Delos XXVII, 286; Grace 1985, 31 vdd.

²¹⁸⁶ Empereur – Hesnard 1987, 20-21.

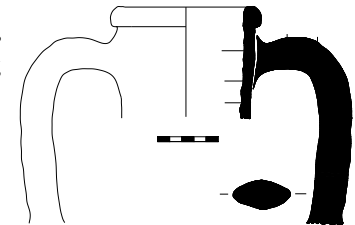
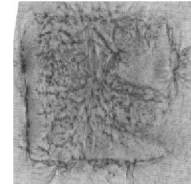
²¹⁸⁷ Cankardeş-Şenol 2006, 73 vdd.

Period	Açıklama	Zaman Dilimi	Tarih
Ia	Bu ilk evrede mühürlerde sembol olarak, dönemin çağdaş sikkelerinde de görünen pruva kullanılmıştır, bu pruvaların yanında ya da üzerinde muhtemel üreticilere ait isimler yer almaktadır.	ca. 45 yıl	İ.Ö. ca. 325 - 280
Ib	Mühürler üzerinde üretici ya da yöneticiye ait olup olmadıkları bilinmeyen monogramlar görülmektedir.	ca. 40 yıl	İ.Ö. ca. 279 - 240
II	Mühürler üzerinde monogramların görülmeye devam etmesi. Knidos amphoralarında kanonik formun görülmeye başlaması	ca. 20 yıl	İ.Ö. ca. 239 - 220
III	Knidos'un Rhodos egemenliğine geçmesinden önceki dönem. Mühürler üzerinde yönetici ve üretici isimleri görülür, etnik ve sembol kullanımı çok görülmez.	ca. 31 yıl	İ.Ö. ca. 219 - 188
IVa	Knidos'un Rhodos egemenliğine girmesi, Rhodos tarafından dört aylığına atanan ve <i>phourarkhos</i> adı verilen garnizon komutanları tarafından yönetilmesi ve bu komutanların da mühürlerde isminin görünmeye başlaması.	ca. 20 yıl	İ.Ö. ca. 187-167
IVb	Knidos'un özgürlüğünü kazanması ve mühürlerde sadece Knidos'lu yönetici ve üretici isimlerinin görülmeye başlanması	ca. 20 yıl	İ.Ö. ca. 166-146
V	Korinth ve Kartaca'nın tahribinin sonrası, Jerusalem kuşatması	ca. 37 yıl	İ.Ö. ca. 145-108
VIa	Samaria'nın tahribi bu periyodun başlangıcı kabul edilir. Knidos'un bağımsızlığının sona ermesi ve Roma'nın Knidos'a yönetim amacı ile atadığı ve <i>duoviri</i> olarak isimlendirilen iki memurun isimlerinin mühürler üzerinde görülmeye başlaması.	ca. 9 yıl	İ.Ö. ca. 107-98
VIb	Period VIa'daki mühürlemenin uygulanmaya devam edilmesi, Pontos Kralı Mithridates'in tahribinin ardından Knidos'daki amphora üretim ve ticaretinin İ.Ö. 88-85 yılları arasında durması.	ca. 10 yıl	İ.Ö. ca. 98-88
VIc	İ.Ö. 88-85 yılları arasındaki duraklamanın ardından eski düzenli mühürleme sistemine geçilememiştir	ca. 7 yıl	İ.Ö. ca. 85-78
VII	Duoviri sonrası Knidos mühürleri. Düzenli olmayan kaba ve basit mühürlemenin yapılması. Genelde yazıtsız olan mühürlerde üzüm salkımı ve amphora gibi sembollerin sıkça kullanılması.	ca. 47 yıl	İ.Ö. ca. 77-30

Tablo 2: Knidos mühür kronolojisi (Empereur – Hesnard 1987 ve Cankardeş-Şenol 2006'dan değiştirilmiş)

5.3.1. Period I-II (İ.Ö. ca. 325 – ca. 220)

Kat. No	: Kn.1
Kazı Env. No	: PTR'04 - 205 (TDS 403)
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Bey Sarayı, sarnıç içi
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Kare
Mühür Ölçüleri	: 2,2 x 2,2 cm
Yönetici	: Aristodamos
Üretici	: -
Sembol	: Gemi pruvası
Yazıtın Biçimi	: Retrograd
Tarih	: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu, 3. yüzyıl başı (Period Ia)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: Empereur 1988, 163, Fig. 3; Tuna 1993, 357-358, Res. 11; Şenol 1995, 9, Lev. 7-8, Res. 22-25; Jefremow 1995, 115, Lev. IV; Börker 1986, Fig. 1-3; Coulson – Leonard 1982, 374, Lev. 47, Fig. 6.
Yazıt	:

ΑΡΙΣΤΟ / [δ]α[μ]ο(ς)

Kare formlu mühürde gemi pruvası ve ön tarafında da Aristodamos ya da Aristodemos olarak okunabilen bir kişi ismi görülmektedir. Börker tarafından yapılan çalışmaya kadar kökenleri hakkında kesin bilgi sahibi olunamayan bu tip pruvalı mühürler, yuvarlakta çok kare formundadır ve üzerinde bir savaş gemisinin ön tarafı yer almaktadır. Mührün iki ya da üç tarafında da, köşelere paralel şekilde yazılmış ve genelde nominatif halde görülen yönetici isimleri okunmaktadır. Yapılan çalışmalarda, üretim yeri olarak önceleri Samos²¹⁸⁸, Girit ya da Knidos²¹⁸⁹ önerilen bu tipolojideki mühürlerin kökeni C. Börker'in, sikkelerle karşılaştırmalı olarak yaptığı çalışma sonucu Knidos olarak belirlenmiştir²¹⁹⁰. Tuna, yaptığı çalışmada da Börker'in bu tespitinin doğru olduğunu ve Datça'da yaptıkları yüzey araştırmaları sırasında (Kiliseyanı mevki ve Hızırşah köylerinde) bu mühürlerden bulduklarını ve üretim yerlerinin Kiliseyanı amphora atölyeleri olabileceğine değinmiştir²¹⁹¹. Bunun yanında, Datça/Reşadiye'de yapılan seramik atölyeleri kazısında, çoğunluğu İ.Ö. 4. yüzyıl sonu, İ.Ö. 3. yüzyıl başına ait amphoraların oluşturduğu çöplükte pruvalı mühürler ele

²¹⁸⁸ Grace 1971, 82-85.

²¹⁸⁹ Börker 1986, 475.

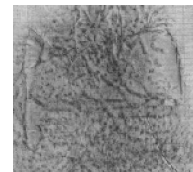
²¹⁹⁰ Knidos haricinde, Phaselis Kyzikos ve Samos gibi kent devletlerinin de pruvalı sikkeler ürettiği bilinmektedir. Börker, yaptığı çalışmada Knidos sikkelerindeki pruvaların, söz konusu amphora mühürlerine benzerliğini özellikle gemilerdeki koruyucu göz ve gemi pruvasına dönük olan koçbaşının tipik olmasından hareket ederek saptamıştır. Bunun yanında, Pruvalı mühürler üzerinde bugüne kadar okunan 24 adet kişi ismini de dikkate almıştır bkz: Börker 1986, 473-478.

²¹⁹¹ Tuna 1993, 359; Şenol 1995, 15-17.

geçmiştir²¹⁹². Buluntuların yanı sıra, benzerlik kurulan sikkelerin tarihleri de söz konusu bu tipolojideki mühürleri İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarına tarihlenmektedir²¹⁹³. K. Şenol tarafından yapılan çalışma ile de bu gruptaki mühürler İ.Ö. 325-280 yılları arasına tarihlendirilmiştir²¹⁹⁴. I. K. Whitbread tarafından ticari amphoralar üzerine yapılan petrografik analizler sonucunda da pruva mühürlü amphoraların Datça Yarımadası'nın batı bölümünde (Çeşmeköy) üretilmiş olabileceği sonucu ortaya çıkmıştır²¹⁹⁵.

Knidos Amphora mühürleri üzerine yapılan çalışmalarda, gemi pruvalı mühürlerin monogram mühürlerden daha önce üretilmiş olduğunun saptanmasının ardından bu grup Period Ia içine yerleştirilmiştir²¹⁹⁶. Pruvalı mühürler farklı merkezlerde bulunmuştur²¹⁹⁷.

Kat. No	: Kn.2
Kazı Env. No	: PTR'04 - 212 (TDS 527)
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Bey Sarayı, sarnıç içi
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,4 x 2 cm
Yönetici	: Aristodamos
Üretici	: -
Sembol	: Gemi pruvası
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu, 3. yüzyıl başı (Period Ia)
Hamur Rengi	: 2.5 YR 5/6 red
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Empereur 1988, 163, Fig. 3; Tuna 1993, 357-358, Res. 11; Şenol 1995, 9, Lev. 7-8, Res. 22-25; Jefremow 1995, 115, Lev. IV; Börker 1986, Fig. 1-3; ; Coulson – Leonard 1982, 374, Lev. 47, Fig. 6.
Yazıt	:

[Αριστό / δα]μο(ς)

Gemi pruvasının sembol olarak kullanıldığı mühürdeki isim yönetici Aristodamos olarak tamamlanabilmektedir. Bkz: Kn.1.

Kat. No	: Kn.3
Kazı Env. No	: PTR'05 - 104
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Ana Cadde, agora kapısı, sur doğu kanadı (-10 / -30 cm)
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Kare

²¹⁹² Tuna 1987, 315, 353, Res. 32; Tuna – Empereur 1989, 557-558, Tuna et al. 1991, 45, Fig. 9. Diğer örnekler için bkz: Empereur 1988, 160, 163, Fig. 3.

²¹⁹³ Börker 1986, 473 vdd.

²¹⁹⁴ Şenol 1995, 16.

²¹⁹⁵ Whitbread 1995, 112

²¹⁹⁶ Şenol 1995, 51-53; Cankardeş-Şenol 2006, 73.

²¹⁹⁷ Nørskov – Lund 2002, 171, Lev. 71, H68; Cankardeş-Şenol 2007b, 55, Fig. 21.

Mühür Ölçüleri	: 1,1 x 1,1 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Ligatür
Tarih	: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu, 3. yüzyıl başı (Period I)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

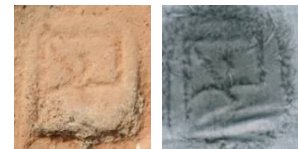

ΠΑΘ (veya ΠΑΟ (

Kare çerçeve içinde *pi*, *alpha*, *theta* ya da *omikron* harflerinden oluşan monogram yer almaktadır. Knidos amphora mühürleri kronolojisinde ilk grup olan pruvalı mühürlerin ardından monogram ve kısaltma mühürler gelmektedir. Yapılan erken çalışmalarda Rhodos kökenli olduğu düşünülen bu mühürlerin²¹⁹⁸, son zamanlarda yapılan çalışmalarla Datça/Reşadiye'deki atölyelerde İ.Ö. 3. yüzyıl başlarından itibaren üretilmeye başlandığı ele geçen üretim atığı örneklerle kesinleşmiştir²¹⁹⁹. Ağız kenarları korunmuş olan bu şablondaki monogram mühürlere sahip amphoraların İ.Ö. 4. yüzyıl sonu, İ.Ö. 3. yüzyıl başına tarihlenen mantar ağızlı amphoralar oldukları görülmüştür²²⁰⁰.

Ele alınan Patara örneğine benzer mühürler Datça/Reşadiye yüzey araştırmalarında bol miktarda bulunmuştur²²⁰¹. Datça/Reşadiye'de yapılan kazılarda İ.Ö. 4. yüzyıl sonu, İ.Ö. 3. yüzyıl başında üretilen amphora parçalarının ele geçtiği çöplükten pruva grubu mühürlerle birlikte ΠΑΘ ve ΠΑΟ monogramlı mühürlerin ele geçmesi, söz konusu şablondaki mühürlerin erken monogramlar arasında değerlendirilmesi gerektiğini göstermiştir²²⁰². Patara örneğinde, *pi* ve *alpha* harfleri net olarak seçilebilmekte, ancak *pi* ve *alpha* harflerinin tam altına gelen noktanın *theta* ya da *omikron* harflerinden hangisini karşıladığı tam anlaşılamamaktadır.

Kat. No	: Kn.4
Kazı Env. No	: PTR'09 - 276
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Batı Sondaj / Yüzey
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Kare
Mühür Ölçüleri	: 1,6 x 1,6 cm
Yönetici	: -

²¹⁹⁸ Calvet 1972, 19-20, no. 18-23.

²¹⁹⁹ Tuna 1987, 316; Tuna et al. 1987, 48; Şenol 1995, 18. Datça/Reşadiye'de yapılan kazılarda elde edilen yeni amphora mühürleri ve kökenleri belirlenen amphora tipleri sonucunda, önceki yıllarda Grace tarafından oluşturulan (Delos XXVII, 286; Grace 1985, 31) Knidos amphora kronolojisinin ilk periyodunda değişiklik yapılması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

²²⁰⁰ Empereur 1988, 160, 162, Fig. 1; Şenol 1995, 28.

²²⁰¹ Tuna 1987, 316, 355, Res. 34; Tuna 1993, 359, Res. 14.

²²⁰² Tuna et al. 1987, 48; Tuna et al. 1991, 43.

Üretici	: -
Sembol	:
Yazıtın Biçimi	: Ligatür
Tarih	: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu, 3. yüzyıl başı (Period I)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 5 YR 8/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

ΑΠΟ

Kare çerçeve içinde *pi*, *alpha* ve *omikron* harfleri görülmektedir. Bkz: Kn.3.

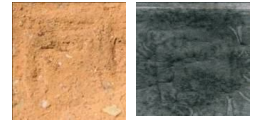
Kat. No	: Kn.5
Kazı Env. No	: PTR'94 - 115
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik, yüzey
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Kare
Mühür Ölçüleri	: 1,5 x 1,1 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	:
Yazıtın Biçimi	: Ligatür, kısaltma
Tarih	: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu, 3. yüzyıl başı (Period I)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Ἐπί(

Bkz. Kn.3.

Kat. No	: Kn.6
Kazı Env. No	: PTR'09 - 325
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Batı Sondaj, 1. tabaka, yüzey
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Kare
Mühür Ölçüleri	: 1,1 x 1,2 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	:
Yazıtın Biçimi	: Ligatür, kısaltma
Tarih	: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu, 3. yüzyıl başı (Period I)
Hamur Rengi	: Çekirdek: 2.5 YR 5/8 red; Dış: 7.5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

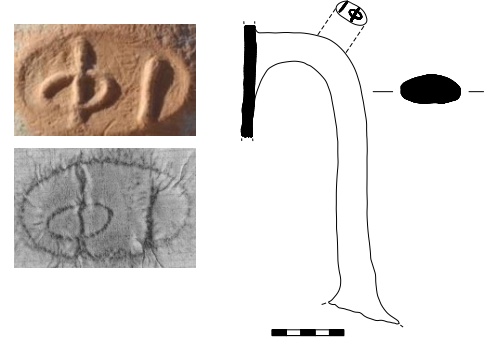

Ἐπί(

Benzer formdaki mühürler Halikarnassos²²⁰³, Olbia²²⁰⁴ ve Mirmekion'da bulunmuştur²²⁰⁵.

Ligatür mühürler hakkında bkz. Kn.3.

Kat. No	: Kn.7
Kazı Env. No	: PTR'04 - 209 (TDS 370)
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Bey Sarayı, sarnıç içi
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Oval
Mühür Ölçüleri	: 2,2 x 1,3 cm
Yönetici	: Phi(
Üretici	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Kısaltma
Tarih	: İ.Ö. ca. 280-240 (Period Ib)
Hamur Rengi	: 2.5 YR 7/8 light red
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

ΦΙ(

Oval formulu mühür içinde *phi* ve *iota* harfleri görülmektedir. Muhaltepe'de ele geçen bir kulp üzerinde mührümüzde olduğu gibi ΦΙ(kısaltması görülmektedir²²⁰⁶. Benzer mühürler için bkz: Pridik 1896, 179, no. 24.

Kat. No	: Kn.8
Kazı Env. No	: PTR'09 - 258
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, E-12, batı profil kuzeyi, yüzey
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: -
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Kısaltma
Tarih	: İ.Ö. 3. yüzyıl (Period Ib)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Av(

²²⁰³ Nørskov – Lund 2002, 171, Lev. 71, H70.

²²⁰⁴ Lawall et al. 2010, 394, Lev. 285, L-285-286.

²²⁰⁵ Sztetylko 1983, 191, no. 372.

²²⁰⁶ Şenol 1995, 45, Res. 113. Yine Muhaltepe yüzey araştırmaları sırasında ele geçen ve üzerinde E[...] Φ ΙΑΑ N(.) yazısı okunan bir mührde *epsilon* harfinin $\epsilon\pi$ edatına ait olabileceği kabul edilirse, söz konusu mührdeki Φ ΙΑΑ(yazısının (Empereur – Tuna 1988, 352, Fig. 6, no. 14) ve dolayısıyla Φ I(kısaltmasının bir yöneticiye ait olabileceği düşünülmektedir.

Dikdörtgen formlu mühürde kısaltma şeklinde AN(harfleri görülmektedir. Knidos mühür kronolojisinde Period Ib içinde benzer şablonlarda kısaltma isimlerden oluşan mühürlerin varlığı bilinir. Kısaltmanın üreticiye mi, yoksa yöneticiye mi ait olduğu bilinmemektedir.

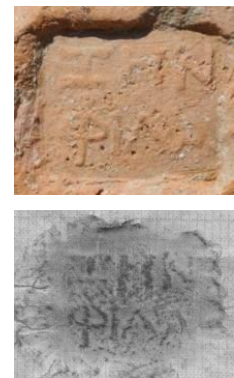
Kat. No	: Kn.9
Kazı Env. No	: PTR'92 - 195
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis / TN-3 (-95 / -125 cm)
Kökene	: Knidos
Mühür Formu	: Oval
Mühür Ölçüleri	: 2 (kırık) x 1,5 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. ca. 280-240 (Period Ib)
Hamur Rengi	: 5 YR 5/6 yellowsih red
Astar Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

E[Y](

Muhtemelen iki harfin bulunduğu oval formlu mühürde *eta* harfi görülmekte, önünde yer alan harf ise tam olarak okunamamaktadır. Datça/Reşadiye'de yapılan çalışmalarda benzer kompozisyona sahip kısaltma mühürlü kulplar bulunmuştur. *Epsilon* harfi ile başlayan bu mühürler genelde ΕΠΙ(, ΕΡ(, ΕΛ(²²⁰⁷ şeklinde görülmektedir. Kısaltmanın üreticiye mi ya da yöneticiye mi ait olduğu bilinmemektedir.

Kat. No	: Kn.10
Kazı Env. No	: PTR'07 - 149
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Bey Sarayı, güneydoğu duvar doğusu, yüzey
Kökene	: Knidos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,7 x 1,8 cm
Yönetici	: Phila(
Üretici	: Zenon (A Grubu)
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Kısaltma
Tarih	: İ.Ö. ca. 280-275 (Period Ib)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 5 YR 8/2 pinkish white
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Zήν(
Φίλα(

²²⁰⁷ Şenol 1995, 31vdd, KT 5007, 5009, 5010, 5012, 5014, 5015, 5017-5019.

Dikdörtgen formlu ve iki satırlı mühürde üretici Zenon'un ismi kısaltma olarak okunmaktadır. Bu mühürde *zeta* büyük *iota* gibi yapılmış ve üretici adının sadece ilk üç harfi basılmıştır. İkinci satırda ise yöneticinin ismi kısaltma olarak görülmektedir. Üretici Zenon'un İ.Ö. 3. yüzyılın başında Kaunos'da doğduğu ve sonrasında Mısır'a taşındığı bilinmektedir. Gençliğinde şarap ticareti yapan üreticinin, İ.Ö. 259 yılından sonraki yaşamı ile ilgili bilgiler Fayum-Philadelphia'daki papirüs arşivinden öğrenilmektedir²²⁰⁸. Zenon, Mısır'a taşındıktan sonra Ptolemaios II Philadelphos'un mali işlerine bakan Apollonios'un sekreterliğini yapmıştır²²⁰⁹.

Üreticiye ait mühürler iki grupta incelenir. A grubu olarak sınıflanan mühürler iki satırdan oluşur ve üreticinin ismi ilk satırda Ζήν(ya da Ζή(olarak kısaltma halinde yazılmakta, ikinci satırda ise yöneticinin ismi kısaltma olarak görülmektedir. B grubundaki mühürlerinde ise üreticinin ismi tek satırda ve genelde Ζή şeklinde kısaltılarak yazılır. Her iki grupta da üreticinin ismindeki *zeta* büyük *iota* gibi yapılmıştır.

Mühürlerine birçok yerde rastlanılan üreticiye ait malzemeler üzerinde yapılan analizler sonucu, üretim yerlerinin Knidos olduğu saptanmıştır²²¹⁰. Zenon A grubuna olan ilgi, Attika-Koroni'deki askeri kampta ele geçen malzemelerle başlamış ve bu askeri kampta bulunan Zenon A grubuna ait mühürler İ.Ö. 270 yıllarına tarihlendirilmiştir²²¹¹. Serçe Limanı Batığı'nda ele geçen Knidos Amphoraların da ise, sadece büyük boy olanlarında mühürleme görülmüş ve bu mühürlenmiş amphoraların %15'inin Zenon A grubu içinde olduğu saptanmıştır²²¹². Yapılan çalışmalar Serçe Limanı Batığı'nın, Koroni'deki buluntulardan biraz daha erkene verilmesine olanak sağlamış, söz konusu batık ve kargosu yaklaşık olarak İ.Ö. 280-275 yılları arasına tarihlendirilmiştir²²¹³. Zenon A grubu mühürler farklı birçok merkezde ele geçmiştir²²¹⁴.

Kat. No	: Kn.11
Kazı Env. No	: PTR'00 - 074
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tiyatro, Dionysos Tapınağı, akıntı toprak
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,2 x 1,8 cm

²²⁰⁸ Grace 1986, 559-560; Empereur – Tuna 1988, 341.

²²⁰⁹ Koehler – Wallace 1987, 49.

²²¹⁰ Grace 1986, 551-565; Empereur – Tuna 1988, 341-357; Empereur 1988, 160, 163, Fig. 4.

²²¹¹ Vanderpool – McCredie – Steinberg 1962, 26 vdd.

²²¹² Serçe Limanı Batığında ele geçen söz konusu amphoralar üzerinde Patara örneğindeki gibi Ζήν Φίλα baskısı görülmektedir; Koehler – Wallace 1987, 51.

²²¹³ Şenol 1995, 25.

²²¹⁴ Rădulescu – Bărbulescu – Buzoianu 1990, 39, no. 375; Cankardeş-Şenol 2006, 74, no. 80-81.

Yönetici	: [A]ga(
Üretici	: Zenon (A Grubu)
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Kısaltma
Tarih	: İ.Ö. ca. 280-275 (Period Ib)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 6/3 pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Calvet 1982, 51, no. 135.
Yazıt	:

Zή(
Αγα(

Üretici Zenon'a ait mührün ikinci satırında yöneticinin ismi kısaltma biçiminde Αγα(olarak yazılmıştır. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mühür Kition'da bulunmuştur²²¹⁵.
Bkz: Kn.10.

Kat. No	: Kn.12
Kazı Env. No	: PTR'09 - 340
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 10/09, K. 170/09, Ta: 9.600
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Kare
Mühür Ölçüleri	: 1,4 x 1,3
Yönetici	: Mos?
Üretici	: Zenon (A Grubu)
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Kısaltma
Tarih	: İ.Ö. ca. 280-275 (Period Ib)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/4 reddish yellow
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Zή(
Moç(

Üretici Zenon'a ait mührün ikinci satırında yöneticinin ismi kısaltma biçiminde Moç(olarak yazılmıştır. Bkz: Kn.10.

Kat. No	: Kn.13
Kazı Env. No	: PTR'09 - 316
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, E-12 kuzey genişleme (batı A açması) -337/-340 cm
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,7 x 1,9 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Zenon (A Grubu)

²²¹⁵ Calvet 1982, 51, no. 135.

Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Kısaltma
Tarih	: İ.Ö. ca. 280-275 (Period Ib)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Zῆ(
[.....])

Üretici Zenon'a ait mührün ikinci satırında yöneticinin ismi okunamamaktadır. Bkz. Kn.10.

Kat. No	: Kn.14
Kazı Env. No	: PTR'95 - 024
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Hurmalık Hamamı, caldarium
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Köşeleri yuvarlaklaştırılmış dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,3 x 1,4 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Zenon (B Grubu)
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Kısaltma
Tarih	: İ.Ö. ca. 280-240 (Period Ib)
Hamur Rengi	: 5 YR 5/6 yellowsih red
Astar Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Karşılaştırma Örnekleri	: Jöhrens 1999a, 100, Kat. no. 260.
Yazıt	:

Zῆ(
[.....])

Köşelerden yuvarlaklaştırılmış dikdörtgen formlu mührde üretici Zenon'un ismi okunmaktadır. B grubuna giren bu tip mührlerde üreticinin ismi tek satırda ve Ζῆ(şeklinde kısaltılarak yazılır. A grubuna oranla daha çok karşımıza çıkan üreticinin bu tip mührleri, Pergamon depozitinde ele geçen örneklerle İ.Ö. 220-188 yılları arasına tarihlendirilmiştir²²¹⁶. Middle Stoa dolgusunda ele geçen Zenon grubuna ait mührler de B grubundan olup, Zenon grubunun geç örnekleri olarak değerlendirilmiş ve İ.Ö. 3. yüzyıl sonu – İ.Ö. 2. yüzyıl başlarına tarihlendirilmiştir²²¹⁷. G. Cankardeş-Şenol'a göre ise, Zenon B grubu için yaklaşık olarak İ.Ö. 280-240 yılları daha uygun görülmektedir²²¹⁸. B grubuna ait mührler birçok yerleşimde ele geçmiştir²²¹⁹.

²²¹⁶ Börker – Burow 1998, 57-58, no. 553.

²²¹⁷ Grace 1985, 19.

²²¹⁸ Cankardeş-Şenol 2006, 73; Cankardeş-Şenol – Alkaç 2007, 321, no. 41.

²²¹⁹ Pridik 1917, 112, no. 242; Coja 1986, 446, no. 187; Grace 1934, 286, no. 256; Sztetyłło 1975, 227, no. 268; Sztetyłło 1976, 97, no. 367; Säflund 1980; 22, no. 44; Sztetyłło 1983a, 184, no. 350; Empereur, Picon 1986, 123, 126, Fig. 32; Empereur 1988, 160, 163, Fig. 4; Rădulescu – Bărbulescu – Buzoianu 1990, 41, no. 383; Sztetyłło 1990, 207-208, no. 151-153; Şenol 1995, 50, 78, no. 73, Lev 39, Res. 126; Jöhrens 1999a, 100, no. 260;

Kat. No	: Kn.15
Kazı Env. No	: PTR'09 - 269
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis / kuzey teras, Yüzey
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Köşeleri yuvarlaklaştırılmış dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: Belirsiz
Yönetici	: -
Üretici	: Zenon (B Grubu)
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Kısaltma
Tarih	: İ.Ö. ca. 280-240 (Period Ib)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 (reddish yellow)
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	: Jöhrens 1999a, 100, Kat. no. 260.
Yazıt	:

Zῆ(

Bkz. Kn.14.

Kat. No	: Kn.16
Kazı Env. No	: PTR'96 - 018
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Hurmalık Hamamı, batı mekân (0 / -10 cm)
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: Sağ kırık x 1,2 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Zenon (B Grubu)
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Kısaltma, zeta iota formunda yapılmış
Tarih	: İ.Ö. ca. 280-240 (Period Ib)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: Jöhrens 1999a, 100, no. 260.
Yazıt	:

Z[ῆ](

Bkz. Kn.14.

5.3.2. Period III (İ.Ö. ca. 219 – c. 188)

Kat. No	: Kn.17
Kazı Env. No	: PTR'99 - 119
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Yüzey
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2,6 cm

Yönetici	: Leon
Üretici	: -
Sembol	: Monogram
Yazıtın Biçimi	: Retrograd, yazıt dışa doğru
Tarih	: İ.Ö. ca. 220-188 (Period III)
Hamur Rengi	: 5 YR 5/6 yellowish red
Astar Rengi	: 5 YR 8/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1934, 269, no. 199; Jöhrens 1999a, 111, no. 307.
Yazıt	:

Monogram A, O, I veya O, K, A
Ἐπὶ Λέοντ[ος]

Middle Stoa dolgusunda mührüne rastlanan ve V. Grace tarafından Period III içine yerleştirilen yönetici Leon'un ismi²²²⁰ *alpha* ve *omega* harflerinden oluşan bir monogramın etrafında dışa doğru yazılmıştır. Patara örneği ile tam paraleli bulunamayan mührün şablon olarak bir benzeri Atina Ulusal Müzesi'nde yer almaktadır²²²¹. Yöneticinin Histria'da ele geçen bir mührü için bkz: Canarache 1957, 288, no. 735.

Kat. No	: Kn.18
Kazı Env. No	: PTR'09 - 290
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, C-12/2, -130/-150 cm (yanık tabaka)
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,9 x 1,5 cm
Yönetici	: Leon
Üretici	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 220-188 (Period III)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

[...]ιαντ(
Λέοντος

Üst satırı tam olarak okunamayan mühürde yönetici Leon'un ismi ikinci satırda görülmektedir. Okunamayan ilk satırda, kısaltma halinde yazılmış üretici adının bulunması olasılığı da bulunur. Yönetici için bkz. Kn.17.

²²²⁰ Grace 1985, 13, 34

²²²¹ Jöhrens 1999a, 111-112, no. 307.

5.3.3. Period IV (İ.Ö. ca. 187 – ca. 146)

Kat. No	: Kn.19
Kazı Env. No	: PTR'10 - 409
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 25, Ta. 12.712/11.532
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,9 x 1,7 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Aristokles
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: Period IVA
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: Jöhrens 1999a, 122, no. 349, KT 233 EM 1-51.
Yazıt	:

Κνίδιον Ἀρι-
στοκλεῦς

Mühürde Knidos'lu üretici Aristokles'in ismi *Knidion* etniği ile birlikte görülmektedir. Üreticiye ait Atina Agorası'nda bulunan ve her iki kulpu da mühürlü olan amphoralarda *phrouarkhos* Ἀγνων ve Τιμοφῶν'un isimleri okunmuştur²²²². Aleksandria²²²³ ve Pnyx'de²²²⁴ mühürleri bulunan üreticinin Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mührü Atina Ulusal Müzesi'nde bulunur²²²⁵. Farklı kalıplardan basılmış mühürleri için bkz: Pridik 1917, 59, no. 34; Jefremow 1995, 215, no. 852-859.

Kat. No	: Kn.20
Kazı Env. No	: PTR'94 - 005
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Ana Cadde, 10/26, dolgu
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Oval
Mühür Ölçüleri	: 3,9 x 1,8 cm
Yönetici	: Epikrates
Üretici	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 188-167 (Period IVa)
Hamur Rengi	: 5 YR 5/6 yellowish red
Astar Rengi	: 10 YR 7/1 light gray
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ἐπί Ἐπι-

²²²² Grace 1956, 152.

²²²³ Sztetyło 1975, 222, no. 249.

²²²⁴ Grace 1956, 151-152, no. 116.

²²²⁵ Jöhrens 1999a, 122, no. 349.

κράτο-

υ

Mühürde Knidos'lu yönetici Epikrates'in ismi görülmektedir. Period IVa içinde görev yaptığı bilinen Epikrates'in²²²⁶ mühürlerine Delos'da²²²⁷ rastlanılmıştır.

Kat. No	: Kn.21
Kazı Env. No	: PTR'01 - 011
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Ana Cadde, yüzey
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Kare
Mühür Ölçüleri	: 2,1 x 1,8 cm
Yönetici	: Theupha(ntos) (Phrouarkhos)
Üretici	: Nysios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal, etnik ve yönetici adı kısaltma şeklinde
Tarih	: İ.Ö. ca. 188-146 (Period IV)
Hamur Rengi	: 5 YR 5/6 yellowish red
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/6 reddish yellow
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Θεύφα(ντος)

Νυσίου

Κνίδι(

Kısaltma olarak yazılmış yönetici Theuphantos'un isminin altında üretici Nysios'un ismi okunmaktadır. Yönetici Theuphantos'un adına Middle Stoa dolgusunda rastlanılmakta ve V. Grace tarafından Period VI A içine yerleştirilmektedir²²²⁸. Üretici Nysios'un, Theuphantos haricinde Kleitophon²²²⁹, Pythonikos²²³⁰ ve Kallistos²²³¹ gibi Period III içinde, İ.Ö. 150 yılından önceye yerleştirilen yöneticilerle de²²³² ilişkisi olduğu bilinir. Bu veriler doğrultusunda üreticinin Period III'den Period IV başına kadar üretimde bulunduğu düşünülmektedir.

Kat. No	: Kn.22
Kazı Env. No	: PTR'99 - 136
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis, TN-10
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Oval

²²²⁶ Grace 1985, 33.

²²²⁷ Grace 1952, 521.

²²²⁸ Teuphantos'un adının da bulunduğu yönetici isimlerinin genelde kısaltma olarak görüldüğü kaydedilmiştir bkz: Grace 1985, 15, 33.

²²²⁹ Jöhrens 1999a, 110, 276, no. 301, AS 26. Yönetici Period III içinde görevde bulunmuştur bkz: Grace 1985, 13.

²²³⁰ Jöhrens 2001, 444, no. 347.

²²³¹ Börker – Burow 1998, 58, no. 557-558, 561.

²²³² Grace 1985, 13, 33.

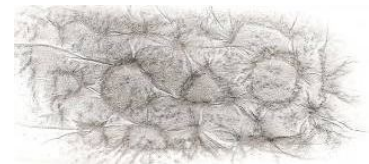
Mühür Ölçüleri	: 4 x 2,6 cm
Yönetici	: Theudotos
Üretici	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. ca. 188-167 (Period IV a)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/2 light gray
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ἐπί Θε-
υ[δό]του-
Π[.....]

Mühürde yönetici Theudotos'un ismi okunmaktadır. V. Grace tarafından Period IVa içine tarihlendirilen yöneticinin²²³³ Eirenidias, Theudosios ve Dion gibi üreticilerle eşleştiği bilinmektedir²²³⁴.

Kat. No	: Kn.23
Kazı Env. No	: PTR'10 - 512
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 31, Ta: 10.881/10.370
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,5 x 2 cm
Yönetici	: Rhodokles (Prourarkhos)
Üretici	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Kısaltma
Tarih	: Period IVa
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 2.5 YR 5/6 red
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ῥοδοῦ(άρχου)
Ῥοδοκ(λεῦς)
[.....]

Mühürde *prourarkhos* Rhodokles'in ismi kısaltma olarak görülmektedir. Period IVa içinde görev yaptığı bilinen yöneticinin²²³⁵ mühürlerine Atina²²³⁶ ve Delos'da²²³⁷ rastlanılmıştır.

Kat. No	: Kn.24
Kazı Env. No	: PTR'10 - 488

²²³³ Grace 1985, 33.

²²³⁴ Jöhrens 1999a, 128, 134, 276, no. 372-373, 396, AS 29.

²²³⁵ Grace 1985, 34.

²²³⁶ Pridik 1896, 170, no. 231; Jöhrens 1999a, 119, no. 331-332.

²²³⁷ Grace 1952, 522.

Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, K. 151/10, Ta: 10.718/10.254
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,1 cm x alınmıyor
Yönetici	: Philtatos
Üretici	: Apollonios
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 188-167 (Period IV A-B)
Hamur Rengi	: 2.5 YR 5/6 red
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ἐπὶ Φίλτατου
Ἀπολλώνιο[υ]
Κνίδιον

Mühürde, Pergamon depositi²²³⁸, Middle Stoa ve Attalos Stoası'nda mühürlerine rastlanan yönetici Philtatos²²³⁹ ve üretici Apollonios'un isimleri okunmaktadır. Philtatos isimli İ.Ö. 4. yüzyıl sonu, İ.Ö. 3. yüzyıl başlarına tarihlenen pruvallı mühürlerde ismi okunan erken bir yönetici daha bulunur²²⁴⁰. Patara örneğinde ismi okunan yönetici Philtatos'un Period IVa içinde görev yaptığı bilinmektedir²²⁴¹. Pnyx'de yöneticinin isminin okunduğu bir mühür İ.Ö. 150 yılından önceye tarihlenen bir sarnıçta ele geçmiştir²²⁴². Yöneticinin, Theugenes, Asklepi(das), Eirenidias, Euphrosynos²²⁴³ ve Astragalos²²⁴⁴ gibi üreticilerle ilişkisi olduğu bilinmektedir. İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarında faal olduğu bilinen üretici Apollonios'un²²⁴⁵, Kleandridas²²⁴⁶, Apollonidas, Anaksippidas, Aristokles, Therokrates ve Kallidamas gibi birçok yöneticiyle birlikte ismi okunmuştur²²⁴⁷. Farklı birçok kalıptan basılmış mührü bulunan üreticinin mühürlerine Atina²²⁴⁸, Tell Atrib²²⁴⁹ ve Nea Paphos²²⁵⁰ gibi merkezlerde rastlanılmıştır.

Kat. No	: Kn.25
Kazı Env. No	: PTR'09 - 289
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, E-12/1, -50/-90 cm
Kökeni	: Knidos

²²³⁸ Börker – Burow 1998, 58, no. 555.

²²³⁹ Grace 1985, 34.

²²⁴⁰ Cankardeş-Şenol 2000, 362, no. 157.

²²⁴¹ Grace 1985, 34.

²²⁴² Grace 1956, 152, no. 121.

²²⁴³ Jöhrens 1999a, 107, 124, 129, 131, 135, no. 285, 354, 375, 386, 400.

²²⁴⁴ Börker – Burow 1998, 58, no. 555.

²²⁴⁵ Delos XXVI, 325, E 58.

²²⁴⁶ Sztetyllo 1975, 224, no. 251; Cankardeş-Şenol 2000, 240, no. 181.

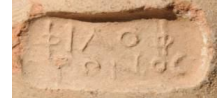
²²⁴⁷ Jöhrens 1999a, 122, 149, 177, no. 347, 450-452, 558.

²²⁴⁸ Grace 1934, 277, no. 222.

²²⁴⁹ Sztetyllo 2000, 125-126, no. 152-153.

²²⁵⁰ Sztetyllo 1976, 93, no. 348.

Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,5 x 1 cm
Yönetici	: Philophron
Üretici	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal, sigma hilal formunda
Tarih	: İ.Ö. ca. 188
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Pridik 1917, 115, no. 340-341; Levi 1967, 556, 558, Fig. 5, no. 37-38.
Yazıt	:

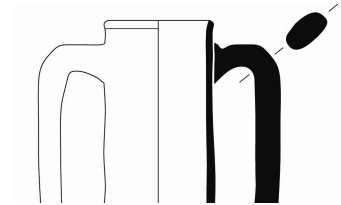

Φιλόφ-
ρονος

Mühürde yönetici Philophron'un ismi iki satırda yazılmıştır. V. Grace tarafından yapılan çalışmalarda Philophron erken phrourarkhos'lardan biri olarak tanımlanmaktadır²²⁵¹. Atina Agorası'nda bulunan yöneticinin mühürlerinde phrourarkhos yazısının bulunmasına karşın²²⁵², Patara örneğinde sadece yöneticinin adı yazılmıştır. Patara örneği ile benzer kalıplardan basılmış mühürlere Karadeniz'in kuzeyinde²²⁵³ ve İasos'da rastlanılmış, ancak İasos'daki örnekler Rhodos mührü olarak tanımlanmıştır²²⁵⁴.

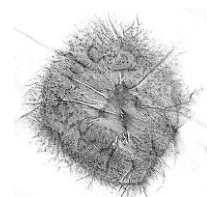
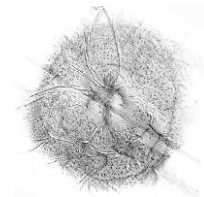
5.3.4. Period V (İ.Ö. ca. 145 – ca. 108)

Kat. No	: Kn.26
Kazı Env. No	: PTR'95 - 536
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: OG 3
Kökeni	: Knidos
Mühürlerin Formu	: Yuvarlak
Mühürin Ölçüleri	: Ç: 3 m / 3,2 cm
Yönetici-Üretici?	: Bakkhios-Mnaseas?
Sembol	: Üzüm salkımı, merkezde
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 146-108 (Period V)
Hamur Rengi	: 5 YR 5/6 yellowish red
Astar Rengi	: 10 YR 7/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

a)

b)

a) M[νασ]έας Βάκχιος
üzüm salkımı

b) M[νασ]έας Β[άκχιος]
üzüm salkımı

²²⁵¹ Grace 1985, 23, dn. 60.

²²⁵² Grace 1934, 263, no. 178; Jöhrens 1999a, 120, no. 338.

²²⁵³ Pridik 1917, 115, no. 340-341.

²²⁵⁴ Levi 1967, 556, 558, Fig. 5, no. 37-38.

Tam olarak ele geçen amphoranın her iki kulpunda da yuvarlak mühürler bulunur (Fig. 40). Aynı kalıpla basılmış mühürlerin her ikisinin de merkezinde sembol olarak üzüm salkımı kullanılmıştır. Mühürlerden birinin üzerinde Bakkhios ismi tam olarak okunmakta, öncesinde yer alan isim ise tam olarak okunamamaktadır. Buna karşın, görülebilen harflerinden ikinci ismi Mnaseas olarak tamamlamak mümkündür. Bakkhios ismiyle İ.Ö. 85-78 yılları arasında denetimde bulunan bir duoviri bilinmesine karşın²²⁵⁵, çifti olan Aristeus'un adına ilişkin herhangi bir verinin mühürler üzerinde bulunmaması, bu isimleri duoviri çiftinden çok bir yönetici-üretici çifti olarak da düşünmemize olanak sağlamaktadır. Yayınlanmış herhangi bir benzeri bulunmayan mühürleri, tam olan amphoranın formu (KnA.11) ve buluntu konteksti bağlamında²²⁵⁶ İ.Ö. 2. yüzyılın sonlarına tarihlendirmek mümkündür.

Kat. No	: Kn.27
Kazı Env. No	: PTR'09 - 309
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 15/09, K. 126/09, Ta: 10.412
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4 x 1,9 cm
Yönetici	: Hierokles
Üretici	: Numenios
Sembol	: Üzüm salkımı, sol altta
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 146-108 (Period V)
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1956, 156, Lev. 67, no. 150.
Yazıt	:

N[ουμη]νίου
Κνίδι[ο]ν Ἐπί
Ἱερό[κ]λεῦς
üzüm salkımı

Mühürde üretici Numenios ve yönetici Hierokles'in isimleri yer almaktadır. V. Grace tarafından Middle Stoa dolgusu buluntuları yardımıyla Period V içine yerleştirilen yönetici Hierokles'in İ.Ö. 2. yüzyılın son çeyreğinde, ancak İ.Ö. 110 yılından önce görev yapmış olduğu belirtilmektedir²²⁵⁷. H. Thompson'un, Hellenistik E Grubu içindeki en yaygın yöneticilerden biri olan Hierokles'in²²⁵⁸ birçok üretici ile ilişkisi bulunur. Bunlar arasında Aristokles²²⁵⁹, Anaksandros²²⁶⁰, Apollonidas²²⁶¹, Boularkhos²²⁶², Epiphanes²²⁶³,

²²⁵⁵ Grace 1956, 148-149; Delos XXVII, 333, E 96.

²²⁵⁶ Amphoranın buluntu konteksti için bkz: H. İşkan – N. Çevik, “Die Gräfte von Patara”, Lykia 2, 1995, 187-216.

²²⁵⁷ Grace 1985, 33, 37.

²²⁵⁸ Thompson 1934, 394.

²²⁵⁹ Grace 1956, 156, no. 145; Jöhrens 1999a, 178, no. 562.

²²⁶⁰ Pridik 1896, 161, no. 165; Cankardeş-Şenol 2000, 238-239, no. 178.

Moskhion²²⁶⁴, Kypros ve Dionysios²²⁶⁵ gibi üreticiler yer alır. Üretici Numenios'da, Hierokles'in yanı sıra bazı yöneticiler ile ilişkilidir. Bunlardan bilinenleri Amoteles²²⁶⁶ ve Epinikidas'dır (Kn.28). Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mühür, Pnyx'de ele geçmiştir ve İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısına tarihlendirilmiştir²²⁶⁷.

Kat. No	: Kn.28
Kazı Env. No	: PTR'10 - 390
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 19, K. 68/10, Ta. 10.562/10.212
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4,4 x 1,6 cm
Yönetici	: Epinikidas
Üretici	: Numenios
Sembol	: Gemi çıpası, sağda
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 146-108 (Period V)
Hamur Rengi	: 2.5 YR 5/8 red
Astar Rengi	: 5 YR 6/4 light reddish brown
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Ἐπινικίδα
Κνίδιον
Νουμητίου γέμι χίπασι

Sağ tarafında sembol olarak gemi çıpası kullanılan mühürde üretici Numenios ve yönetici Epinikidas'ın isimleri yer almaktadır. Period V içinde görev yaptığı bilinen²²⁶⁸ yönetici Epinikidas ile aynı isime sahip, Period IV'ün erken evrelerinde görev yapan bir *prourarkhos* bulunur²²⁶⁹. Yöneticinin ilişkili olduğu üreticiler arasında, Asklepiodoros²²⁷⁰, Athenaios²²⁷¹, Theudamos²²⁷², Menetos²²⁷³, Dionysios ve Menestratos²²⁷⁴ yer alır. Üretici Numenios'un da, yönetici Hierokles (Kn.27) ve Amoteles²²⁷⁵ ile ilişkili olduğu bilinir. Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mühür Atina'da ele geçmiştir²²⁷⁶.

²²⁶¹ Pridik 1896, 160-161, no. 163; Jöhrens 1999a, 177, no. 557.

²²⁶² Grace 1952, 534, Lev. 20, no. 7.

²²⁶³ Empereur – Picon 1986, 125, no. 2.

²²⁶⁴ Delos XXVII, 330, E 77; Jöhrens 1999a, 195, no. 633.

²²⁶⁵ Delos XXVII, 330, E 77.

²²⁶⁶ Lenger 1955, 490, no. 13; Jöhrens 1999a, 146, no. 440.

²²⁶⁷ Grace 1956, 156, Lev. 67, no. 150.

²²⁶⁸ Grace 1985, 33.

²²⁶⁹ Jöhrens 1999a, 114, no. 313.

²²⁷⁰ Delos XXVII, 327, E 65.

²²⁷¹ Pridik 1897, 152, no. 21; Grace 1934, 258, no. 159; Jöhrens 1999a, 279, AS 40.

²²⁷² Grace 1934, 258, no. 160.

²²⁷³ Grace 1934, 258, no. 161.

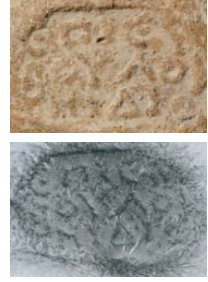
²²⁷⁴ Jöhrens 1999a, 185, 193, no. 585, 624.

²²⁷⁵ Lenger 1955, 490, no. 13; Jöhrens 1999a, 146, no. 440.

²²⁷⁶ Pridik 1896, 167, no. 214.

5.3.5. Period VI (İ.Ö. ca. 107 – ca. 78)

Kat. No	: Kn.29
Kazı Env. No	: PTR'92 - 040
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis / NEK-03 (C) (-85 cm)
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Oval
Mühür Ölçüleri	: 2,4 x 1,9 cm
Yönetici	: Euboulos
Üretici	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Epsilon hilal formunda
Tarih	: İ.Ö. ca. 107-78 (Period VI)
Hamur Rengi	: 2.5 YR 5/6 red
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1934, 195, no. 194.
Yazıt	:

Ἐπί Εὐ-
βούλου
Κνίδιο[v]

Period VIc içinde görev yaptığı bilinen yönetici Euboulos'un ismi *Knidion* etniği ile birlikte görülmektedir²²⁷⁷. Aynı isimle anılan ve Period VII içinde görev yapan bir *duoviri*'de bilinir²²⁷⁸. Mührün şablonu Period VII içinde görev yapan Drakontomenes'in mühürlerine benzemektedir²²⁷⁹. Sembol olarak yunus kullandığı bir mührü için bkz: Girard 1887, 230.

Kat. No	: Kn.30
Kazı Env. No	: PTR'01 - 009
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Hurmalık Hamamı, doğu cadde, kuzey işlik, dükkân, dolgu.
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3 x 1,6 cm
Yönetici	: Menelaos
Üretici	: -
Sembol	: Yazıtın etrafında çerçeve ve yazıtın altında bir sıra yatay nokta
Yazıtın Biçimi	: Boustrophedon, epsilon hilal formunda, nü retrograd
Tarih	: İ.Ö. ca. 107-78 (Period VI)
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale yellow
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Μενέλα-
ος (Boust.)

²²⁷⁷ Grace 1985, 33.

²²⁷⁸ Jöhrens 1999a, 219, no. 726.

²²⁷⁹ Jöhrens 1999a, 235, no. 793.

Mühürde yönetici Menelaos'un ismi *boustrophedon* olarak yazılmıştır. Yazıtın etrafından çerçeve ve yazıtın altında da tek sıra noktalar sembol olarak kullanılmıştır. V. Grace'nin yaptığı yönetici listelerinde Period III içinde görev yaptığı bilinmektedir²²⁸⁰.

Kat. No	: Kn.31
Kazı Env. No	: PTR'99 - 107
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis, TN-2, doğu kesit, anakaya dibi
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 4 x 2,2 cm
Yönetici	: Stratokles
Üretici	: Arkhagoras
Sembol	: Arı, 3. satırda
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 107-98 (Period VI a)
Hamur Rengi	: 2.5 YR 5/8 red
Astar Rengi	: 2.5 YR 6/4 light reddish brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Jöhrens 1999a, 212, no. 694.
Yazıt	:

[E]πι Στ[ρατ]-
οκλεῦς Ἀ-
ρχα- Ἀρί γόρ-
α Κνίδιον

Mühürde üretici Arkhagoras ile yönetici Stratokles'in isimleri okunmaktadır. Mührün üçüncü satırında sembol olarak arı kullanılmıştır. V. Grace tarafından Period VIa içine tarihlenen yönetici Stratokles'in²²⁸¹, Dionysios²²⁸², Kallidamos, Gorgias, Agathinos gibi üreticilerle de²²⁸³ ilişkisi olduğu bilinir. Atina'da bulunan isminin yazılı olduğu mühürlerde *duoviri* Hippostratos ve Kleupolis'in eşlik ettiği görülmüştür²²⁸⁴. Üretici Arkhagoras'ın ilişkili olduğu yöneticiler arasında da Aristainos ve Polites yer alır²²⁸⁵. Patara örneği ile aynı kalıptan elde edilmiş bir mühür Atina Ulusal Müzesi'nde bulunmaktadır²²⁸⁶.

Kat. No	: Kn.32
Kazı Env. No	: PTR'98 - 068
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis, TN-4 (-155 cm / -190 cm)
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Oval
Mühür Ölçüleri	: 2,2 x 3,1 cm

²²⁸⁰ Grace 1985, 34.

²²⁸¹ Grace 1985, 34.

²²⁸² Grace 1956, 158-159, no. 161; Delos XXVII, 340, E 129.

²²⁸³ Jöhrens 1999a, 212, no. 694.

²²⁸⁴ Jöhrens 1999a, 212, no. 694.

²²⁸⁵ Delos XXVII, 336-337, E 110-111.

²²⁸⁶ Jöhrens 1999a, 212, no. 694.

Yönetici	: Kleupolis
Üretici	: -
Sembol	: Amphora
Yazıtın Biçimi	: Kısaltma, dışa dönük
Tarih	: İ.Ö. ca. 107-98 (Period VIa)
Hamur Rengi	: 5 YR 5/6 yellowish red
Astar Rengi	: 5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

amphora
Ἐπι Κ[λέυ]πολ(ιος)

Mühürde yönetici Kleupolis'in ismi, mührün merkezindeki amphora sembolünün etrafında dışa doğru yazılmıştır. Period VI içinde görev yapan Kleupolis'in²²⁸⁷ mührüne benzer bir mühür üzerinde Kleupitos ismi okunmaktadır (Kn.35).

Kat. No	: Kn.33
Kazı Env. No	: PTR'10 - 480
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 29
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Oval
Mühür Ölçüleri	: -
Yönetici	: Kleupolis
Üretici	: -
Sembol	: Amphora
Yazıtın Biçimi	: Kısaltma, dışa dönük
Tarih	: İ.Ö. ca. 107-98 (Period VIa)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

amphora
[Ἐ]πι Κλ[έυ]π[ολ(ιος)]

Mühürde yönetici Kleupolis'in ismi mührün merkezindeki amphora sembolünün etrafında dışa doğru yazılmıştır. Bkz. Kn.32.

5.3.6. Period VII (İ.Ö. ca. 77 – ca. 30)

Kat. No	: Kn.34
Kazı Env. No	: PTR'92 - 127
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis, NEK-03/A (-110 / -115 cm)
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Oval
Mühür Ölçüleri	: 2, 2 x 1,6 cm

²²⁸⁷ Grace 1985, 33.

Yönetici	: -
Üretici	: Athenaios
Sembol	: Herme?
Yazıtın Biçimi	: Kısaltma
Tarih	: İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	:-
Yazıt	:

ΑΘΗ(
ΟῦΑ(herme?

Knidos mühür kronolojisinin geç dönemlerinde çokça karşılaşılan ΑΘΗ / 'ΟῦΑ yazıtlı, kenarları yuvarlaklaştırılmış dikdörtgen formlu mühürlerinden birisidir. Benzer şekilde yazılmış yayınlanmış ya da yayınlanmamış birçok geç Knidos mührü bilinmektedir. V. Grace ΑΘΗ / 'ΟῦΑ isimlerinin yazılmış olduğu bu mühürlerin, Atina Agorası'ndaki benzer bir kulpun üzerinde yazılı olan yönetici isminden hareketle bir üreticiye ait olduğunu ve bir üreticinin atölyesini tanımladığını belirtmektedir²²⁸⁸. Benzer mühürlere Delos'da karşılaşılmaması nedeni ile V. Grace tarafından Delos'un tahribatından sonraya (İ.Ö. 88) verilen bu mühürlere²²⁸⁹ Pnyx²²⁹⁰ ve Hırvat 'Eleq'de²²⁹¹ rastlanılmıştır.

Kat. No	: Kn.35
Kazı Env. No	: PTR'10 - 386
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Meclis Binası, kuzey sur duvarı üstü, yüzey
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Oval
Mühür Ölçüleri	: Y: 3,4 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Kleupitos
Sembol	: Amphora
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi	: 2.5 YR 5/8 red
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	: Jöhrens 1999a, 237, no. 799; Delos XXVII, 354, E 220; Agora V, Lev. 36, F 96.
Yazıt	:

amphora
ΚΛΕΥΠΙΤΟΣ

Mühürde Kleupitos'un ismi mührün merkezindeki amphora sembolünün etrafında dışa dönük olarak yazılmıştır. Amphoranın mühür merkezinde sembol olarak kullanılması geç

²²⁸⁸ Grace 1956, 160.

²²⁸⁹ Grace 1952, 521-522.

²²⁹⁰ Grace 1956, 160, no. 168.

²²⁹¹ Ariel 2000b, 747.

Knidos amphoralarının kulplarında yaygın bir şekilde görülmektedir. Buradaki örnekte olduğu gibi yazıtsız olarak amphora sembollerinin yaygın bir şekilde kullanıldığı bilinmektedir (Kn.40-59). Atina Agorası'nda yapılan kazılarda İ.Ö. 84 yılından sonraya tarihlenen bir depozitten benzer, ancak yazıtsız, sadece amphora sembolünün kullanıldığı mühürler ele geçmiştir²²⁹². Patara örneği ile aynı kalıptan basılmış bir mühür Atina Ulusal Müzesi'nde bulunur²²⁹³. Yazıtsız mühürlerde amphoranın sembol olarak kullanıldığı mühürlerin ele geçtiği merkezler arasında Kerameikos²²⁹⁴ ve Atina Agorası²²⁹⁵ yer alır.

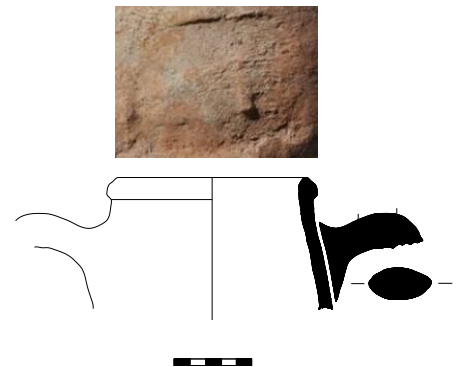
Kat. No	: Kn.36
Kazı Env. No	: PTR'98 - 037
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropol / TN-6 (-200 / -250 cm)
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Oval
Mühür Ölçüleri	: 3 x 1,7 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Lysias
Sembol	: Thrysos
Yazıtın Biçimi	: Retrograd, sigma hilal formunda
Tarih	: İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 5 YR 5/6 yellowish red
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Λυσ[α] (retr.)
thrysos

Oval formlu mühürde retrograd olarak yazılmış üretici Lysias'ın ismi okunmaktadır. Mühürlerine çok rastlanmayana Knidos'un geç Hellenistik Dönem üreticilerindedir. Üreticiye ait benzer bir mühür Argos'da ele geçmiştir²²⁹⁶.

Kat. No	: Kn.37
Kazı Env. No	: PTR'93 - 153
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis, NEK-17
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2.5 x 1.9 cm
Yönetici? - Üretici?	: Di(
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Kısaltma
Tarih	: İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi	: 2.5 YR 5/6 red

²²⁹² Delos XXVII, 354.

²²⁹³ Jöhrens 1999a, 237, no. 799.

²²⁹⁴ Stroszeck, Jöhrens 1999, 171, no. 7, Fig. 29.

²²⁹⁵ Agora V, 20, Lev. 36, F 96.

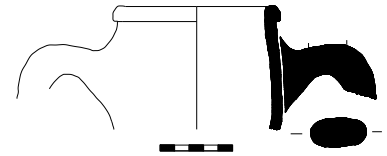
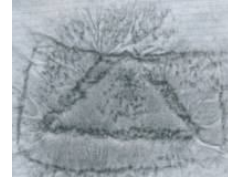
²²⁹⁶ Lenger 1955, 493, Lev. 23, no. 29. Üretici hakkındaki görüşler için bkz: Jöhrens 1999a, 237, no. 800.

Astar Rengi : 7.5 YR 7/3 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : Jöhrens 1999a, 237, no. 802-803.
 Yazıt :

Δ(

Dudak ve boyun formu ile İ.Ö. 1. yüzyıla tarihlenebilen amphoranın kulpunda kareye yakın dikdörtgen içinde *delta* ve *iota* harflerinden oluşan kısaltma görülür. Datça/Reşadiye’de ele geçen benzer kompozisyondaki bir kısaltma mühürde *delta* ve *alpha* harfleri okunarak İ.Ö. 3 yüzyıla tarihlendirilse de²²⁹⁷, Kn.33 kil kompozisyonu ve kulp formu açısından geç özellikler gösterir. Örneğimize benzer kalıpların, Knidos’un amphora mühürleme geleneğinin son dönemlerinde görüldüğü bilinmektedir. Atina Ulusal Müzesi’nde bulunan benzer bir örnekte de dikdörtgen bir çerçeve içerisinde *delta* ve *alpha* harfleri görülmekte ve eser İ.Ö. 1. yüzyıl içlerine tarihlendirilmektedir²²⁹⁸. Kısaltmanın üreticiye mi ya da yöneticiye mi ait olduğu bilinmemektedir.

Kat. No : Kn.38
 Kazı Env. No : PTR'98 - 092
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Nekropolis / TN-5 (-270 / -325 cm)
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Kare
 Mühür Ölçüleri : 2.7 x 1,6 cm
 Yönetici? - Üretici? : D(
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : Monogram
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 2.5 YR 5/8 red
 Astar Rengi : 5 YR 7/3 pink
 Karşılaştırma Örnekleri :
 Yazıt :

Δ(

Dudak ve boyun formu ile İ.Ö. 1. yüzyıla tarihlenebilen amphoranın kulpunda kareye yakın dikdörtgen içinde *delta* harfinden oluşan bir monogram görülmektedir. Bkz: Kn.37.

Kat. No : Kn.39
 Kazı Env. No : PTR'98 - 078
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Nekropolis, NEK-5 (-250 / -300 cm)
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Kare
 Mühür Ölçüleri : 2,7 x 1,6 cm
 Yönetici? - Üretici? : D(
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : Monogram

²²⁹⁷ Şenol 1995, 41, KT 5029.

²²⁹⁸ Jöhrens 1999a, 237, no. 802-803.

Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
 Astar Rengi : 7.5 YR 5/4 brown
 Karşılaştırma Örnekleri :
 Yazıt :

Δ(

Bkz: Kn.36.

Kat. No : Kn.40
 Kazı Env. No : PTR'89 - 006
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Nekropolis, L 18-19 arası
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 2 x 2,5 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : Merkezde amphora
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 2.5 YR 5/6 red
 Astar Rengi : 5 YR 5/3 reddish brown
 Karşılaştırma Örnekleri : Agora V, Lev. 36, F 96
 Yazıt : -

Bkz: Kn.35.

Kat. No : Kn.41
 Kazı Env. No : PTR'98 - 021
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Nekropolis, TN-6 (-210 / -225 cm)
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 1,7 x 3,9 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : Amphora
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 2.5 YR 4/6 red
 Astar Rengi : 5 YR 5/3 reddish brown
 Karşılaştırma Örnekleri : Agora V, Lev. 36, F 96.
 Yazıt :

Bkz: Kn.35.

Kat. No : Kn.42
 Kazı Env. No : PTR'10 - 384
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Meclis Binası, kuzey sur duvarı üstü, yüzey
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Oval
 Mühür Ölçüleri : -
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : Amphora

Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 2.5 YR 5/8 red
 Astar Rengi : 10 YR 7/3 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : Agora V, Lev. 36, F 96.
 Yazıt :
 Bkz: Kn.35.

Kat. No : Kn.43
 Kazı Env. No : PTR'98 - 065
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Nekropolis, TN-05, yüzey
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 2 x 2,6 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : Amphora
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 2.5 YR 5/6 red
 Astar Rengi : 7.5 YR 6/4 light brown
 Karşılaştırma Örnekleri : Agora V, Lev. 36, F 96.
 Yazıt :
 Bkz: Kn.35.

Kat. No : Kn.44
 Kazı Env. No : PTR'99 - 087
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Nekropolis
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 2,1 x 2,8 (kırık) cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : Amphora
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 2.5 YR 5/8 red
 Astar Rengi : 5 YR 8/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : Agora V, Lev. 36, F 96
 Yazıt :
 Bkz: Kn.35.

Kat. No : Kn.45
 Kazı Env. No : PTR'98 - 100
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Nekropolis, TN-26 (-70 / -80 cm)
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 2 x 3 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : Amphora
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)

Hamur Rengi : 2.5 YR 5/6 red
 Astar Rengi : 5 YR 6/4 light reddish brown
 Karşılaştırma Örnekleri : Agora V, Lev. 36, F 96
 Yazıt :
 Bkz: Kn.35.

Kat. No : Kn.46
 Kazı Env. No : PTR'90 - 150
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Nekropolis, NEK-10, kuzeybatı köşesi (-170 cm)
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 2,7 x 1,6 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : Amphora
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
 Astar Rengi : 5 YR 6/4 light reddish brown
 Karşılaştırma Örnekleri : Agora V, Lev. 36, F 96
 Yazıt :
 Bkz: Kn.35.

Kat. No : Kn.47
 Kazı Env. No : PTR'10 - 514
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Ana Cadde, batı portikos, 18. açma, +85 cm
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 2,6 x 2,1 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : Amphora
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 10 R 5/8 red
 Astar Rengi : 10 YR 7/3 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : Agora V, Lev. 36, F 96
 Yazıt :
 Bkz: Kn.35.

Kat. No : Kn.48
 Kazı Env. No : PTR'93 - 198
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Nekropolis, NEK-17 (-30 / -80 cm)
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 1,6 x 2,3 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : Amphora
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)

Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : Agora V, Lev. 36, F 96
 Yazıt :

Bkz: Kn.35.

Kat. No : Kn.49
 Kazı Env. No : PTR'10 - 430
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 31, K. 87/10, Ta. 12.754/12.553
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 3,1 x 1,9 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : Amphora
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 2.5 YR 5/8 red
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri :
 Yazıt :

Bkz: Kn.35.

Kat. No : Kn.50
 Kazı Env. No : PTR'09 - 262
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 11/09, Ta: 12.792/12.480
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Oval
 Mühür Ölçüleri : 3,2 x 2,4 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : Amphora
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/4 (light reddish brown)
 Astar Rengi : -
 Karşılaştırma Örnekleri : Agora V, Lev. 36, F 96
 Yazıt :

Bkz: Kn.35.

Kat. No : Kn.51
 Kazı Env. No : PTR'10 - 383
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 19, K. 48/10, Ta. 11.554
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Oval
 Mühür Ölçüleri : -
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : Amphora
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 2.5 YR 5/6 red
 Astar Rengi : -

Karşılaştırma Örnekleri : Agora V, Lev. 36, F 96
 Yazıt :
 Bkz: Kn.35.

Kat. No : Kn.52
 Kazı Env. No : PTR'10 - 513
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 1/10, kuzey kesit
 Kökeni : Rhodos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 3,2 x 1,9 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Ay Adı : -
 Sembol : Amphora
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 5 YR 6/8 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Karşılaştırma Örnekleri : Agora V, Lev. 36, F 96
 Yazıt :
 Bkz: Kn.35.

Kat. No : Kn.53
 Kazı Env. No : PTR'09 - 326
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Akropolis, A-12 Yüzey
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 1,6 x kırık
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : Çerçeve içinde amphora
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/8 (light red)
 Astar Rengi : -
 Karşılaştırma Örnekleri : Agora V, Lev. 36, F 96
 Yazıt : -
 Bkz: Kn.35.

Kat. No : Kn.54
 Kazı Env. No : PTR'10 - 381
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 19, K. 48/10, Ta. 11.554
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 2,1 x kırık
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : Amphora
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 2.5 YR 5/8 red
 Astar Rengi : -
 Karşılaştırma Örnekleri : Agora V, Lev. 36, F 96

Yazıt : -
Bkz: Kn.35.

Kat. No : Kn.55
Kazı Env. No : PTR'91 - 178
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Nekropolis, NEK-10 (-140 / -150 cm)
Kökeni : Knidos
Mühür Formu : Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri : 1,9 x 3,3 cm
Yönetici : -
Üretici : -
Sembol : Amphora
Yazıtın Biçimi : -
Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowsih red
Astar Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
Karşılaştırma Örnekleri : Agora V, Lev. 36, F 96
Yazıt : -

Bkz: Kn.35.

Kat. No : Kn.56
Kazı Env. No : PTR'10 - 378
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 19, K.61/10, Kesit
Kökeni : Knidos
Mühür Formu : Oval
Mühür Ölçüleri : 3 x 2 cm
Yönetici : -
Üretici : -
Sembol : Amphora
Yazıtın Biçimi : -
Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi : 2.5 YR 5/8 red
Astar Rengi : 2.5 YR 7/4 light reddish brown
Karşılaştırma Örnekleri : Agora V, Lev. 36, F 96
Yazıt : -

Bkz: Kn.35.

Kat. No : Kn.57
Kazı Env. No : PTR'10 - 522
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 36, K. 2/10, Ta: 11.187/10.864
Kökeni : Rhodos
Mühür Formu : Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri : -
Yönetici : -
Üretici : -
Ay Adı : -
Sembol : Amphora
Yazıtın Biçimi : -
Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi : -
Karşılaştırma Örnekleri : Agora V, Lev. 36, F 96
Yazıt :

Θε [.....]

Bkz: Kn.35.

Kat. No	: Kn.58
Kazı Env. No	: PTR'10 - 368
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Ana Cadde, yüzey
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: -
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: Amphora
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	:
Karşılaştırma Örnekleri	: Agora V, Lev. 36, F 96
Yazıt	: -

Bkz: Kn.35.

Kat. No	: Kn.59
Kazı Env. No	: PTR'09 - 232
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 04/09, K. 17/09, Ta: 11.014 / 10.860
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: -
Mühür Ölçüleri	: 2 x 2,5 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: Amphora
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi	: 2.5 YR 6/6 (light red)
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	: Agora V, Lev. 36, F 96
Yazıt	: -

Bkz: Kn.35.

Kat. No	: Kn.60
Kazı Env. No	: PTR'98 - 017
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis / TN-06 (-210 / -220 cm)
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,1 x 3,4 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: Üzüm salkımı
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi	: 5 YR 5/6 yellowsih red
Astar Rengi	: 5 YR 6/4 light reddish brown

Karşılaştırma Örnekleri : Cankardeş-Şenol 2006, 77, Fig. 86; Calvet 1978, 229, Lev. 61, no. 61.
Yazıt : -

Dikdörtgen formlu mühür merkezinde sembol olarak üzüm salkımı kullanılmıştır. Bu tip mühürlemenin geç Knidos amphoralarında yaygın bir şekilde kullanıldığı bilinmektedir²²⁹⁹. Bu tipolojide ele geçen mühürlerin hiçbirisinde bir harf ya da isim okunabilmiş değildir²³⁰⁰. Benzer mühürler Salamis²³⁰¹, Aleksandria²³⁰² ve Delos'da²³⁰³ ele geçmiştir.

Kat. No : Kn.61
Kazı Env. No : PTR'10 - 382
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 19, K. 48/10, Ta. 11.554
Kökeni : Knidos
Mühür Formu : Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri : 2,1 x 3,4 cm
Yönetici : -
Üretici : -
Sembol : Üzüm Salkımı
Yazıtın Biçimi : -
Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi : 2.5 YR 5/8 red
Astar Rengi : 5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri : Cankardeş-Şenol 2006, 77, Fig. 86.
Yazıt : -

Bkz: Kn.60.

Kat. No : Kn.62
Kazı Env. No : PTR'94 - 031
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Ana Cadde, K 30, zemin üzeri, dolgu
Kökeni : Knidos
Mühür Formu : Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri : 1,9 x 3,3 cm
Yönetici : -
Üretici : -
Sembol : Üzüm salkımı
Yazıtın Biçimi : -
Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
Astar Rengi : 5 YR 6/4 light red
Karşılaştırma Örnekleri : Cankardeş-Şenol 2006, 77, Fig. 86
Yazıt : -

Bkz: Kn.60.

²²⁹⁹ Cankardeş-Şenol 2006, 77.

²³⁰⁰ Benzer şablonda ancak, Knidos mühürlerinden farklı olarak üzüm salkımının etrafında harflerin bulunduğu ve İ.Ö. 3. yüzyıla kesin olarak tarihlenen bir grup da bulunmaktadır. Üzerinde bulunan isimlerden hareketle Pistos olarak isimlendirilen ve üretim yeri tam olarak bilinmeyen bu grup için bkz: Cankardeş-Şenol – Alkaç 2007, 337 vdd.

²³⁰¹ Calvet 1978, 229, Lev. 61, no. 61.

²³⁰² Cankardeş-Şenol 2006, 77, no. 86.

²³⁰³ Delos XXVII, 354.

Kat. No	: Kn.63
Kazı Env. No	: PTR'09 - 284
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, yüzey
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,2 x 3,6 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: Üzüm salkımı
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi	: 2.5 YR 5/6 (red)
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	: Cankardeş-Şenol 2006, 77, Fig. 86
Yazıt	: -

Bkz: Kn.60.

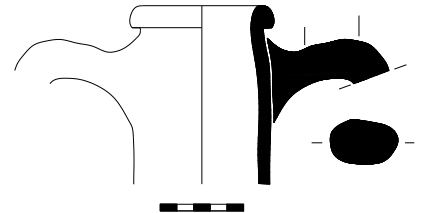
Kat. No	: Kn.64
Kazı Env. No	: PTR'10 - 418
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 19, (Kesit) K. 77/10
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,8 cm x Kırık
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: Üzüm Salkımı
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi	: 2.5 YR 5/6 red
Astar Rengi	: 2.5 YR 6/6 light red
Karşılaştırma Örnekleri	: Cankardeş-Şenol 2006, 77, Fig. 86
Yazıt	: -

Bkz: Kn.60.

Kat. No	: Kn.65
Kazı Env. No	: PTR'10 - 421
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 19, K. 37/10, Ta. 12.462/11.524
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,1 x 2 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: Üzüm salkımı
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	: Cankardeş-Şenol 2006, 77, Fig. 86
Yazıt	: -

Bkz: Kn.60.

Kat. No	: Kn.66
Kazı Env. No	: PTR'10 - 424

Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 25 (Kesit), K. 82/10
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 3,5 x 2 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : Üzüm salkımı
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 light red
 Astar Rengi : -
 Karşılaştırma Örnekleri :
 Yazıt : -

Bkz: Kn.60.

Kat. No : Kn.67
 Kazı Env. No : PTR'00 - 008
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Meclis Binası, MB 2 (-200 / -210 cm)
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Köşeleri yuvarlaklaştırılmış dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 2 x 2,9 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : Üzüm salkımı
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowsih red
 Astar Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Karşılaştırma Örnekleri : Cankardeş-Şenol 2006, 77, Fig. 86.
 Yazıt : -

Bkz: Kn.60.

Kat. No : Kn.68
 Kazı Env. No : PTR'95 - 045
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Hurmalık Hamamı, zemin üstü, güney yüz, dolgu
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 1,8 x 3 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : Üzüm salkımı
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 5/2 brown
 Karşılaştırma Örnekleri : Cankardeş-Şenol 2006, 77, Fig. 86
 Yazıt : -

Bkz: Kn.60.

Kat. No : Kn.69
 Kazı Env. No : PTR'99 - 046
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Nekropolis, TN-9 (-250 cm)
 Kökeni : Knidos

Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2 x 2,5 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: Üzüm salkımı
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi	: 5 YR 5/6 yellowsih red
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/3 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: Cankardeş-Şenol 2006, 77, Fig. 86
Yazıt	: -

Bkz: Kn.60.

Kat. No	: Kn.70
Kazı Env. No	: PTR'98 - 161
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis, TN-8 (-180 cm)
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,8 x 2,1 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: Üzüm salkımı
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi	: 2.5 YR 6/6 light red
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/3 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: Cankardeş-Şenol 2006, 77, Fig. 86
Yazıt	: -

Bkz: Kn.60.

Kat. No	: Kn.71
Kazı Env. No	: PTR'98 - 190
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis / TN-9 (-100 / -115 cm)
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,1 x 3,1 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: Üzüm salkımı
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi	: 2.5 YR 5/6 red
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	: Cankardeş-Şenol 2006, 77, Fig. 86
Yazıt	: -

Bkz: Kn.60.

Kat. No	: Kn.72
Kazı Env. No	: PTR'10 - 359
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: 9. Burç, güneybatı köşe, yüzey
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,3 x 2 cm

Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : Üzüm Salkımı
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 2.5 YR 5/6 red
 Astar Rengi : 10 YR 7/4 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri : Cankardeş-Şenol 2006, 77, Fig. 86
 Yazıt : -
 Bkz: Kn.60.

Kat. No : Kn.73
 Kazı Env. No : PTR'10 - 406
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Ana Cadde, Batı portikos, 9. mekan, 7 nolu açma 5. tabaka
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Oval
 Mühür Ölçüleri : -
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : Üzüm salkımı
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 5 YR 6/8 reddish yellow
 Astar Rengi : -
 Karşılaştırma Örnekleri : Cankardeş-Şenol 2006, 77, Fig. 86
 Yazıt : -
 Bkz: Kn.60.

Kat. No : Kn.74
 Kazı Env. No : PTR'94 - 116
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Hurmalık Hamamı, 3 nolu işlik, kül içi
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Oval
 Mühür Ölçüleri : 2,3 x 2,4 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : Üzüm salkımı
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : Cankardeş-Şenol 2006, 77, Fig. 86
 Yazıt : -
 Bkz: Kn.60.

Kat. No : Kn.75
 Kazı Env. No : PTR'07 - 034
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Yüzey
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : -
 Mühür Ölçüleri : 3,4 x 1,8 cm
 Yönetici : -

Üretici	: -
Sembol	: Palmiye yaprağı
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi	: 2.5 YR 5/6 red
Astar Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1934, 292, no. 282; Delos XXVII, 354, E 221; Cankardeş-Şenol 2000, 249, no. 197.

Palmiye yaprağı taşıyan bu tipteki mühürler Geç Knidos Amphoraları üzerinde en sık görünen mühür tiplerinden biridir. Değişik kalıplardan elde edilmiş örneklere farklı tüketim merkezlerinde rastlanılmıştır. Bu tipteki mühürler V. Grace tarafından yaklaşık olarak İ.Ö. 86 yılından sonraya tarihlenir²³⁰⁴. Aleksandria'da²³⁰⁵ ele geçen bu tip mühürlere Atina Agorası²³⁰⁶ ve Taposiris Magna'da²³⁰⁷ rastlanılmıştır.

Kat. No	: Kn.76
Kazı Env. No	: PTR'89 - 049
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik, yüzey
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: -
Mühür Ölçüleri	: 3,3 x 1,3 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: Palmiye yaprağı
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi	: 2.5 YR 5/6 red
Astar Rengi	: 2.5 YR 6/6 reddish yellow
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1934, 292, no. 282; Delos XXVII, 354, E 221; Cankardeş-Şenol 2000, 249, no. 197.

Bkz: Kn.75.

Kat. No	: Kn.77
Kazı Env. No	: PTR'97 - 090
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Yüzey
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: -
Mühür Ölçüleri	: 3,7 x 1,7 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: Palmiye yaprağı
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi	: 5 YR 5/6 yellowsih red
Astar Rengi	: 2.5 YR 6/6 reddish yellow

²³⁰⁴ Delos XXVII, 354, E 221.

²³⁰⁵ Cankardeş-Şenol 2000, 249, no. 197.

²³⁰⁶ Grace 1934, 292, no. 282.

²³⁰⁷ Römer 1983, 268, no. 9.

Karşılaştırma Örnekleri : Grace 1934, 292, no. 282; Delos XXVII, 354, E 221;
Cankardeş-Şenol 2000, 249, no. 197.

Bkz: Kn.75.

Kat. No : Kn.78
Kazı Env. No : PTR'09 - 259
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 15/09, K. 99/09, Ta: 12.132
Kökeni : Knidos
Mühür Formu : -
Mühür Ölçüleri : 1,6 x kırık
Yönetici : -
Üretici : -
Sembol : Palmiye Yaprağı
Yazıtın Biçimi : -
Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 light red
Astar Rengi : -
Karşılaştırma Örnekleri : Grace 1934, 292, no. 282; Delos XXVII, 354, E 221;
Cankardeş-Şenol 2000, 249, no. 197.

Bkz: Kn.75.

Kat. No : Kn.79
Kazı Env. No : PTR'09 - 321
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 15/09, K. 129/09 (kesit temizliği)
Kökeni : Knidos
Mühür Formu : -
Mühür Ölçüleri : Belirsiz
Yönetici : -
Üretici : -
Sembol : Palmiye Yaprağı
Yazıtın Biçimi : -
Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi : 2.5 YR 6/8 light red
Astar Rengi : -
Karşılaştırma Örnekleri : Grace 1934, 292, no. 282; Delos XXVII, 354, E 221;
Cankardeş-Şenol 2000, 249, no. 197.

Bkz: Kn.75.

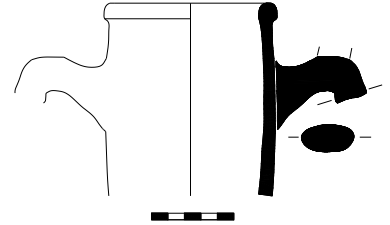

Kat. No : Kn.80
Kazı Env. No : PTR'10 - 372
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 19, K. 42/10, Ta. 11.736/11.554
Kökeni : Knidos
Mühür Formu : -
Mühür Ölçüleri : 1,5 x 1,8 cm
Yönetici : -
Üretici : -
Sembol : Palmiye Yaprağı
Yazıtın Biçimi : -
Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi : 2.5 YR 5/8 red
Astar Rengi : -
Karşılaştırma Örnekleri : Grace 1934, 292, no. 282; Delos XXVII, 354, E 221;
Cankardeş-Şenol 2000, 249, no. 197.

Bkz: Kn.75.

Kat. No	: Kn.81
Kazı Env. No	: PTR'10 - 376
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 19, Ta. 12.184
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: -
Mühür Ölçüleri	: 2,3 x 1,7 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: Palmiye Yaprağı
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi	: 2.5 YR 5/8 red
Astar Rengi	: 2.5 YR 7/4 light reddish brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1934, 292, no. 282; Delos XXVII, 354, E 221; Cankardeş-Şenol 2000, 249, no. 197.

Bkz: Kn.75.

Kat. No	: Kn.82
Kazı Env. No	: PTR'10 - 374
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 25, K. 66/10, Ta. 13.049/12.712
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Oval
Mühür Ölçüleri	: -
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: Yaprak
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi	: 2.5 YR 5/6 red
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	: -

Oval formulu mührün merkezinde yaprak bezemesi yer almaktadır.

Kat. No	: Kn.83
Kazı Env. No	: PTR'10 - 417
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 19, K. 29/10, Ta. 12.899/11.736
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Oval
Mühür Ölçüleri	: -
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: Yaprak
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi	: 2.5 YR 6/8 light red
Astar Rengi	: 2.5 YR 6/6 light red
Karşılaştırma Örnekleri	: Kn.81

Bkz: Kn.82.

Kat. No	: Kn.84
Kazı Env. No	: PTR'99 - 007
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis, TN-9 (-250 cm)
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 0,9 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: Nokta
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi	: 5 YR 5/6 yellowish red
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/3 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1956, 171-172, Lev. 76, no. 215-216; Calvet 1972, 74, no. 159.

Kulp üzerinde yuvarlak baskı görülmektedir. İ.Ö. 5. yüzyıla tarihlenen benzer mühürlemeler olmasına karşın²³⁰⁸, hamur yapıları, geç tarihli kontekstlerde bulunmaları ve İ.Ö. 1. yüzyıl Knidos amphoralarının hamurları ile benzerlikleri²³⁰⁹, geç tarihli olduklarını göstermektedir. Benzer örnekler çok olmamakla beraber farklı merkezlerde bulunmuştur²³¹⁰.

Kat. No	: Kn.85
Kazı Env. No	: PTR'09 - 272
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 13/09, Ta: 11.291
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 0,8 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: Nokta
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi	: 2.5 YR 6/6 light red
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1956, 171-172, Lev. 76, no. 215-216; Calvet 1972, 74, no. 159.

Bkz: Kn.84.

Kat. No	: Kn.86
Kazı Env. No	: PTR'10 - 370
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: 9. Burç, yüzey
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 1,4 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -

²³⁰⁸ Bon – Bon 1957, 510, no. 2243; E. Vanderpool, “The Rectangular Rock-Cut Shaft”, *Hesperia* 15/4, 1946, 278, Lev. 28, no. 29; Laranov 2010, Lev. 54, no. 6. Patara’dan benzer erken örnekler için bkz: KS. 8-9.

²³⁰⁹ Grace 1956, 171-172, Lev. 76, no. 215-216.

²³¹⁰ Sztetylko 1983, 191, no. 370; Calvet 1972, 74, no. 159.

Sembol : Nokta
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 2.5 YR 5/6 red
 Astar Rengi : -
 Karşılaştırma Örnekleri : Grace 1956, 171-172, Lev. 76, no. 215-216; Calvet 1972, 74, no. 159.
 Bkz: Kn.84.

Kat. No : Kn.87
 Kazı Env. No : PTR'09 - 279
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 15/09, K. 115/09, Ta: 11.382/11.117
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 0,9 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : Nokta
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 (reddish yellow)
 Astar Rengi : -
 Karşılaştırma Örnekleri : Grace 1956, 171-172, Lev. 76, no. 215-216; Calvet 1972, 74, no. 159.
 Bkz: Kn.84.

Kat. No : Kn.88
 Kazı Env. No : PTR'90 - 111
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Nekropolis, TN-3 (-10 / -20 cm)
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 1 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : Nokta
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 2,5 YR 5/8 red
 Astar Rengi : -
 Karşılaştırma Örnekleri : Grace 1956, 171-172, Lev. 76, no. 215-216; Calvet 1972, 74, no. 159.
 Bkz: Kn.84.

Kat. No : Kn.89
 Kazı Env. No : PTR'99 - 105
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Nekropolis, TN-2, Yüzey / -100
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 1,1 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : Nokta
 Yazıtın Biçimi : -

Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : -
 Karşılaştırma Örnekleri : Grace 1956, 171-172, Lev. 76, no. 215-216; Calvet 1972, 74, no. 159.
 Bkz: Kn.84.

Kat. No : Kn.90
 Kazı Env. No : PTR'99 - 113
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Nekropolis, TN-9 (0 / -250 cm)
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 1,2 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : Nokta
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 6/2 light brownish gray
 Karşılaştırma Örnekleri : Grace 1956, 171-172, Lev. 76, no. 215-216; Calvet 1972, 74, no. 159.
 Bkz: Kn.84.

Kat. No : Kn.91
 Kazı Env. No : PTR'99 - 169
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Nekropolis, TN-9 (-250 cm)
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 1,2 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : Nokta
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 7/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : Grace 1956, 171-172, Lev. 76, no. 215-216; Calvet 1972, 74, no. 159.
 Bkz: Kn.84.

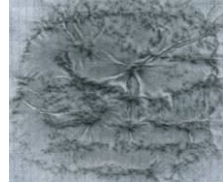

Kat. No : Kn.92
 Kazı Env. No : PTR'09 - 257
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Akropolis, yüzey
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 1 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : Nokta
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 (light red)

Astar Rengi : -
 Karşılaştırma Örnekleri : Grace 1956, 171-172, Lev. 76, no. 215-216.
 Bkz: Kn.84.

Kat. No : Kn.93
 Kazı Env. No : PTR'08 - 224
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 14/17
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : -
 Yönetici :
 Üretici : -
 Sembol : Pruva
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 5 YR 6/4 light reddish brown
 Astar Rengi : -
 Karşılaştırma Örnekleri : -

Dikdörtgen formlu mühürde çizgisel olarak yapılmış pruva yer alır. Atina Agorası'nda bulunan ve olasılıkla Roma Dönemi'ne ait olabileceği belirtilen bir örneğin hamur yapısının Knidos'a benzerliği belirtilmiştir²³¹¹.

Kat. No : Kn.94
 Kazı Env. No : PTR'08 - 270
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 01, yüzey
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 2 cm x kırık
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : ?
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 1. yüzyıl
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : -

Kat. No : Kn.95
 Kazı Env. No : PTR'10 - 519
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 20, Ta: 10.765
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 2,3 x aşınmış
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : ?
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 1. yüzyıl

²³¹¹ Grace 1934, 292, no. 280.

Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : -
 Karşılaştırma Örnekleri :

Kat. No : Kn.96
 Kazı Env. No : PTR'91 - 048
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Nekropolis, NEK-K7 (0 / -20 cm)
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : -
 Mühür Ölçüleri : 2,5 x 1,5 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 1. yüzyıl
 Hamur Rengi : 2.5 YR 5/6 red
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/3 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : -

Kat. No : Kn.97
 Kazı Env. No : PTR'99 - 132
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Nekropolis, TN-2/3, Doğu Kesit
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : -
 Mühür Ölçüleri : 3,1 (kırık) x 1,9 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih :
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowsih red
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/3 pink
 Karşılaştırma Örnekleri : Kn.96

Kat. No : Kn.98
 Kazı Env. No : PTR'93 - 146
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Nekropolis, NEK-17 (-100 / -170 cm)
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : -
 Mühür Ölçüleri : Ç: 1,4 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih :
 Hamur Rengi : 2.5 YR 4/6 red
 Astar Rengi : 5 YR 5/4 reddish brown
 Karşılaştırma Örnekleri : -

Kat. No : Kn.99
 Kazı Env. No : PTR'10 - 361
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Meclis, kuzey sur duvarı, 4. açma, yüzey

Kökene	: Knidos
Mühür Formu	: Oval
Mühür Ölçüleri	: -
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: Sakalsız erkek başı?
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi	: 2.5 YR 5/6 red
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	:

Oval formlu mühürde sola dönük sakalsız erkek başı (?) bulunmaktadır. Knidos atölyelerinde benzer uygulamaların İ.Ö. 1. yüzyıl sonlarında uygulandığı bilinmektedir. Benzer bir örnek Atina'da bulunmuş ve G. Jöhrens tarafından İ.Ö. 1. yüzyıl sonlarına tarihlendirilmiştir²³¹². Kenchreai'de bulunan ve geç Knidos olarak tarihlendirilen benzer bir örnek üzerinde ise bir kadın başı (?) bulunur²³¹³.

Kat. No	: Kn.100
Kazı Env. No	: PTR'10 - 373
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 25, K. 66/10, Ta. 13.049/12.712
Kökene	: Knidos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,5 x 1,6 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: Merkezde sağa dönük kaduseus
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi	: 2.5 YR 7/8 light red
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	: -

Dikdörtgen formlu mühür içerisinde sapa yatık *kaduseus* bulunmaktadır. Mühür gerek kulp profili, gerekse hamur yapısı nedeniyle Knidos'a atfedilebilir.

Kat. No	: Kn.101
Kazı Env. No	: PTR'91 - 070
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis, Depo (3)
Kökene	: Knidos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 3,1 x 1,4 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: Sağa dönük lobut
Yazıtın Biçimi	: -

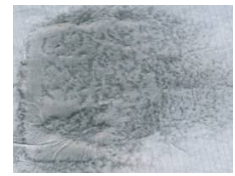
²³¹² Jöhrens 1999a, 238, no. 808.

²³¹³ B. Adamscheck, Kenchreai. Eastern Port of Corinth: The Pottery (Leiden 1979) 28, Lev. 6, no. 64.

Tarih	: İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
Hamur Rengi	: 2.5 YR 4/8 red
Astar Rengi	: 5 YR 8/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: -

5.3.7. Okunamayan mühürler

Kat. No	: Kn.102
Kazı Env. No	: PTR'93 - 124
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Hurmalık Hamamı, doğu duvarı, dolgu
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,1 x 2,3 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: Sol altta arı
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 107-98 (Period VIa)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ἐπι [.....]

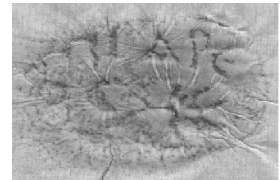
[.....]

Κυ[δίου]

Αρί

Tam olarak okunamayan dikdörtgen formlu mühürde *Knidion* etniği tamamlanabilmektedir. Sembol olarak sol altta arı kullanılmıştır.

Kat. No	: Kn.103
Kazı Env. No	: PTR'93 - 120
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropol, TN-17 (-100 / -110 cm)
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Oval
Mühür Ölçüleri	: 3,2 x 2,2 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: Altta üzüm yaprağı
Yazıtın Biçimi	: Normal, epsilon ve sigma hilal formunda
Tarih	: İ.Ö. 1. yüzyıl
Hamur Rengi	: 2.5 YR 5/6 red
Astar Rengi	: 5 YR 6/4 light reddish brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ἐπι Ἀρε-

[...]ς

üzüm yaprağı

Ἐπι edatının okunabildiği oval formlu mühürde sembol olarak altta üzüm yaprağı kullanılmıştır.

Kat. No	: Kn.104
Kazı Env. No	: PTR'93 - 028
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Doğucasarı akropol, yüzey
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Oval
Mühür Ölçüleri	: 3 x 1,6 cm
Yönetici	:
Üretici	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. ca. 220-188 (Period III)
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Ἐπι [.]o[.]
δοτου

Oval formlu mühürdeki isim tam olarak okunamamıştır.

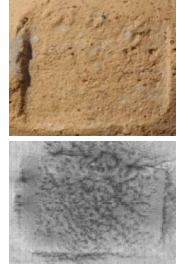
Kat. No	: Kn.105
Kazı Env. No	: PTR'07 - 156
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: TBS, teras 2, güney yapı güneyi (-30 / -40 cm)
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Oval
Mühür Ölçüleri	: 3,3 x 1,7 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Sigma hilal formunda
Tarih	: İ.Ö. 2. – 1. yüzyıl
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 6/3 pale yellow
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

K[.....]εις

Kat. No	: Kn.106
Kazı Env. No	: PTR'94 - 032
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Ana Cadde, K 30, zemin üzeri, dolgu
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Kare
Mühür Ölçüleri	: 2 x 1,4 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -

Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 2. – 1. yüzyıl
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Karşılaştırma Örnekleri :
 Yazıt :

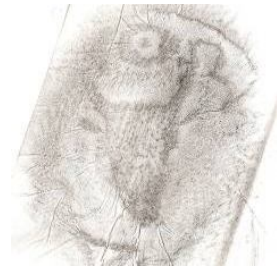
[.....]
 [.....]

Kat. No : Kn.107
 Kazı Env. No : PTR'10 - 438
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 29, K. 88/10, Ta. 12.158/11.596
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 4,1 x 2,1 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : -
 Yazıtın Biçimi : Normal
 Tarih : İ.Ö. 2. – 1. yüzyıl
 Hamur Rengi : 5 YR 6/8 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 7/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri :
 Yazıt :

[.....]
 [.....]αγ
 [.....]ο

Kat. No : Kn.108
 Kazı Env. No : PTR'10 - 463
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 1, K. 122/10, Ta: 11.396/10.896
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 3,6 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : Bukranion
 Yazıtın Biçimi : nü retrograd
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Hamur Rengi : 5 YR 7/8 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 7/4 very pale brown
 Karşılaştırma Örnekleri :
 Yazıt :

[Kv]ἰδιο[v] [..]θων[...]
 bukranon

Knidion etniği görülen mühür üzerindeki isim tam olarak tamamlanamamaktadır. Merkezinde *bukranion*'un sembol olarak kullanılmış, etrafındaki yazıt ise içe dönük olarak yazılmıştır.

Kat. No	: Kn.109
Kazı Env. No	: PTR'10 - 385
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Meclis Binası, kuzey sur duvarı üstü, yüzey
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 3,5 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: Bukranion
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. 2. yüzyıl
Hamur Rengi	: 2.5 YR 5/8 red
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

[.....]

bukranion

Yuvarlak formlu mührün merkezinde *bukranion* sembol olarak kullanılmıştır.

Kat. No	: Kn.110
Kazı Env. No	: PTR'10 - 401
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 19, K. 52/10, Ta. 11.165/11.008
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 3,4 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: Bukranion
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. 2. yüzyıl
Hamur Rengi	: 5 YR 5/8 yellowish red
Astar Rengi	: 5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

[.....]

bukranion

Yuvarlak formlu mührün merkezinde *bukranion* sembol olarak kullanılmıştır.

Kat. No	: Kn.111
Kazı Env. No	: PTR'10 - 461
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, K. 150/10, Ta: 10.961/10.718

Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 3,9 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: Bukranion
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. 2. yüzyıl
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

[.....]

bukranion

Yuvarlak formlu mührün merkezinde *bukranion* sembol olarak kullanılmıştır.

Kat. No	: Kn.112
Kazı Env. No	: PTR'10 - 466
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 37, K. 3/10, Ta: 11.437/11.251
Kökeni	: Knidos
Mühür Formu	: Üçgen
Mühür Ölçüleri	: -
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: Bukranion
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. 1. yüzyıl başı
Hamur Rengi	: 5 YR 7/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1934, 268, no. 196.
Yazıt	:

Mührün merkezinde *bukranion* sembol olarak kullanılmıştır. Atina Agorası'nda bulunan benzer şablondaki bir mühür üzerinde yönetici Stratokles'in ismi okunmuştur²³¹⁴.

²³¹⁴ Grace 1934, 268, no. 196.

5.4. Kıbrıs

İ.Ö. 7. yüzyıldan itibaren amphora üretimi gerçekleştirdiğini bildiğimiz Kıbrıs'da en erken amphora mühürleri sepet kulplu amphoralar üzerinde görülmektedir²³¹⁵. İ.Ö. 4. yüzyıl sonu 3. yüzyıl başlarından itibaren üreilmeye başlanan yüksek silindirik boyunlu, konik gövdeli ve topaç formlu kaideye sahip amphoralar üzerinde görülen mühürler ise İ.Ö. 2. yüzyıla kadar devam etmiştir²³¹⁶. Adada başlıca amphora üreten merkezler arasında Kourion, Kition, Paphos ve Salamis bulunur²³¹⁷.

Adadaki amphora üreticilerinden biri olan Kourion'da üretilen amphoralarda bulunan mühürler kısaltma isimler, monogramlar, ligatür ya da sembollerden oluşur²³¹⁸. Bunun yanında, Arkaik dönemden itibaren kullanılan hece alfabesi de mühürler üzerinde sıklıkla görülür²³¹⁹. Adadaki bir diğer amphora üreticisi kent olan Paphos'da ise, bazı amphora mühürlerinde kent etniği ΠΑΦΙ(şeklinde kısaltma olarak ya da etnik, dikey konumlanmış bir ikiz balta ile ikiye bölünmüş olarak karşımıza çıkar²³²⁰. Paphos'a ek olarak, Kition üretimi olduğu belirlenen bir mühür üzerinde bulunan hece alfabesiyle yazılmış *ke-ti* sözcüğünün, Masson tarafından Kition etniğinin kısaltılmış ve hece alfabesiyle yazılmış şekli olduğu ileri sürülmüştür²³²¹.

Adanın sadece kendine özgü amphoralar üretmediği, Hellenistik dönemdeki ticari rekabet çerçevesinde dönemin en büyük amphora üreticilerinden biri olan Rhodos Adası'nın amphoralarının da taklit üretimlerinin yapıldığı Salamis buluntularıyla belirlenmiştir. Kentte bulunan bir Kıbrıs üretimi Rhodos taklidi amphora kulpu üzerinde ΠΥΤΟΚΡΑΤΟΥΣ ismi okunmuştur²³²².

Patara'da yapılan çalışmalarda dokuz adet Hellenistik Döneme tarihlenen Kıbrıs mührü ele geçmiştir.

Kat. No : Kb.1
Kazı Env. No : PTR'10 - 505
Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, Sondaj 33, Ta: 10.718/10.254

²³¹⁵ Calvet 1986, 505 vdd.

²³¹⁶ Calvet 1986, 513-514.

²³¹⁷ Grace 1979c, 178 vdd.

²³¹⁸ Grace 1979c, 178 vdd.

²³¹⁹ Calvet – Masson 1988, 23-25; Calvet 1982, 42, no. 115; Hece alfabesi için bkz: Masson 1983, 57-58, 62-63, 66-67.

²³²⁰ Grace 1979c, Lev. 28, no. 4-5.

²³²¹ Masson 1982, 154; Calvet 1982, 41, dn. 23; Calvet – Masson 1988, 23-24.

²³²² Calvet 1978, 57, no. 113.

Kökeni	: Kıbrıs
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,5 x kırık
Yönetici	: -
Üretici	: -
Etnik	: Paph(
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Retrograd, kısaltma
Tarih	: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu, 3. yüzyıl başı
Hamur Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Παφί(retr.)

Dikdörtgen formlu mühürde Paphos kentinin etniği kısaltma ve retrograd olarak ΠΑΦ[Ι](şeklinde yazılmıştır. Kourion'da bulunan benzer mühürlerde ise kent etniği, dikey konumlanmış bir ikiz balta ile ikiye bölünmüştür²³²³. Aleksandria'da bulunan Παφί(α) etniğine sahip mühür İ.Ö. 4. yüzyıl sonu 3. yüzyıl başına tarihlendirilir²³²⁴.

Kat. No	: Kb.2
Kazı Env. No	: PTR'09 - 238
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 13/09, Ta: 10.780 / 10.581
Kökeni	: Kıbrıs
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,6 x kırık
Yönetici	: -
Üretici	: -
Etnik	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Kısaltma
Tarih	: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu, 3. yüzyıl başı
Hamur Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Παφί(ι)(

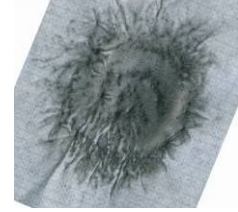
Dikdörtgen formlu mühürde Paphos kentinin etniği kısaltma ve olarak Παφί(ι)(şeklinde yazılmıştır. Bkz: Kb.1.

Kat. No	: Kb.3
Kazı Env. No	: PTR'09 - 267
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, C-12/3 -50/-60 cm

²³²³ Grace 1979c, Lev. 28, no. 4-5.

²³²⁴ Cankardeş-Şenol 2000, 258-259, no. 212.

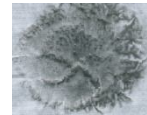
Kökeni	: Kıbrıs
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 1,2 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Etnik	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Ligatür
Tarih	: İ.Ö 3. yüzyıl
Hamur Rengi	: 5 YR 5/8 yellowish red
Astar Rengi	: 7.5 YR 6/6 reddish yellow
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

ΠΙΑ(

Yuvarlak formlu mühürde *pi* ve *alpha* harflerinden oluşan bir ligatür yer almaktadır. Kulpunun kil özellikleri ile Kıbrıs üretimi olduğu anlaşılan mührün, Yunan alfabesiyle yazılmış İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlenen Kıbrıs Kouriağa amphora mühürlerine benzerliği dikkat çekicidir²³²⁵. Mühürdeki kısaltma, yukarıda ele alınan mühürlerde olduğu gibi Paphos gibi bir kent etniğinin kısaltması olabileceği gibi, üreticiye de ait bir kısaltma da olabilir. Benzer şablondaki kısaltmalara Nagidos²³²⁶, Tarsus²³²⁷ ve Salamis'de²³²⁸ rastlanılmıştır.

Kat. No	: Kb.4
Kazı Env. No	: PTR'99 - 188
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, kuzey Duvar 3, Doğu (-180 / -190 cm)
Kökeni	: Kıbrıs
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 1,5 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Etnik	: -
Sembol	: Kıbrıs hece alfabesi
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. 3. yüzyıl
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 2.5 YR 8/3 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

✱

²³²⁵ Grace 1979c, Lev. 29, no. 12-22.

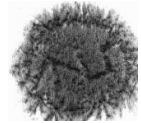
²³²⁶ Cankardeş-Şenol – Alkaç 2007, 325-326, no. 51-52.

²³²⁷ Grace 1950, 146, Fig. 118, no. 89-91, 93-94.

²³²⁸ Calvet 1972, 52, no. 105-106; Calvet 1978, 229, Lev. 61, no. 64.

Yuvarlak formlu mühür üzerinde Kıbrıs hece alfabesi ile yazılmış bir yazıt görülmektedir. Masson'un Kıbrıs hece alfabesi üzerine yapmış olduğu çalışma ile Patara örneğini *ke* harfi olarak tanımlamak mümkündür²³²⁹. Tam benzer bir örneğine rastlanılmayan Patara örneğindeki bu hece bir üretici ismine ait olabileceği gibi, O. Masson tarafından yapılan bir çalışmada olduğu gibi Kition kenti etniğinin kısaltması da olabilir²³³⁰.

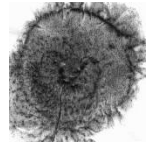
Kat. No	: Kb.5
Kazı Env. No	: PTR'10 - 399
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 19, K.53/10, Ta. 11.085/10.784
Kökeni	: Kıbrıs
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 1,4 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Etnik	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Kıbrıs hece alfabesi
Tarih	: İ.Ö. 3. yüzyıl
Hamur Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

↖ ↗

Yuvarlak formlu mühürde Kıbrıs hece alfabesiyle yazılmış iki hece bulunur. Heceleri Masson'un yaptığı çalışmaya göre *po-ti* olarak okumak mümkündür²³³¹.

Kat. No	: Kb.6
Kazı Env. No	: PTR'10 - 404
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 19, K. 52/10, Ta. 11.165/11.008
Kökeni	: Kıbrıs
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 1,6 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Etnik	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. 3. yüzyıl
Hamur Rengi	: 5 YR 7/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

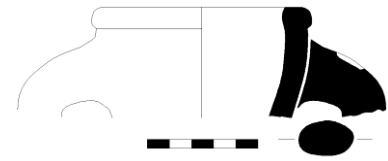
²³²⁹ Masson 1983, 67, Fig. 6.

²³³⁰ Masson 1982, 154.

²³³¹ Masson 1983, 66, Fig. 5.

Yuvarlak formlu mühürde hece alfabesiyle yazılmış bir yazıt görülür. O. Masson tarafından yapılan çalışmada benzer bir hece *u* harfi olarak tanımlanmıştır²³³².

Kat. No	: Kb.7
Kazı Env. No	: PTR'09 - 273
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 08/09, K. 118/09, Ta: 10.137
Kökeni	: Kıbrıs
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 1,5 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Etnik	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. 3. yüzyıl
Hamur Rengi	: Çekirdek: 2.5 YR 6/2 pinkish gray, İç: 2.5 YR 6/6 light red
Astar Rengi	: 10 YR 8/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Yuvarlak formlu mühür üzerindeki ligatür ya da monogram tam olarak görülememektedir. Korunmuş olan yuvarlak ağız kenarının yardımıyla kulpu İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlenmek mümkündür.

Kat. No	: Kb.8
Kazı Env. No	: PTR'09 - 357
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Maslak II, sondaj 4, Ta. 22.620/22.010
Kökeni	: Kıbrıs üretimi Rhodos taklidi
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: -
Yönetici	: Parmeniskos
Üretici	:
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. 2. yüzyıl sonu 1. yüzyıl başı
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Παρμε-
νίς[κ]ο[υ]

²³³² Masson 1983, 58, Fig. 2.

Dikdörtgen formlu mühür üzerinde iki satırda Parmeniskos ismi okunabilmektedir. Mühür üzerindeki isim Parmeniskos grubunu anımsatsa da, gerek hamur rengi ve içeriği, gerekse kulp profili nedeniyle bu gruptan ayrılmaktadır²³³³. Örneğin kulp profili, Period V-VI içinde üretilen Rhodos amphoralarına çok benzemesine karşın, hamur yapısı ve içeriği bu grup içerisinde değerlendirilmesine olanak sağlamamaktadır. Tüm bu veriler bağlamında kulp, Kıbrıs üretimi Rhodos taklidi olmalıdır. Benzer şekilde üretime, Salamis’de bulunan ve üzerinde Πνυτοκράτους ismini taşıyan Rhodos taklidi kulp örneğini göstermek mümkündür²³³⁴. Mührü, kulp profili yardımıyla İ.Ö. 2. yüzyıl sonu 1. yüzyıl başına tarihlemek mümkündür.

Kat. No	: Kb.9
Kazı Env. No	: PTR'09 - 335
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis
Kökeni	: Kıbrıs
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 1,6 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Etnik	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. 3. yüzyıl
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -

Yuvarlak formlu mühürde herhangi bir yazı ya da sembol görülmemektedir.

²³³³ Grace 1956, 168; Akamantis 2000, 12-22; G. Cankardeş-Şenol, “Permeniskos Group: Evidence from Aleksandria-Egypt”, ADerg 9, 2007/1, 97 vdd.

²³³⁴ Calvet 1972, 57, no. 113.

5.5. Thasos

Hellenistik Dönem'in en büyük amphora üreticilerinden biri olan Thasos adası düzenli bir şekilde amphora mühürlemeye İ.Ö. ca. 5. yüzyıl başlarında başlamış²³³⁵, Rhodos ve Knidos gibi önemli üreticilere bu uygulamada öncülük etmiştir. Adadaki üretim İ.Ö. 2. yüzyıl içlerinde sona ermiştir²³³⁶. Erken dönemlerinde genelde sadece sembollerden oluşan mühürler üzerinde²³³⁷ İ.Ö. 4. yüzyıldan itibaren (İ.Ö. ca. 345 yılları) üretici ve yönetici isimleri görülmeye başlamıştır²³³⁸. Adanın mühürlerinde görülen önemli bir özellik de *Thasion* etniğinin her zaman kullanılmış olmasıdır²³³⁹. Bulunduğu coğrafya nedeniyle özellikle Karadeniz ve kuzey Ege ile ticari ilişkilerde bulunan ve amphoralarına daha çok bu bölgelerde rastlanan Thasos Adası'nın mühürlerinde kullanılan semboller çok çeşitlilik göstermektedir²³⁴⁰.

Adanın en önemli ihraç maddesi olarak karşımıza çıkan şarabın denetlenmesi ve kontrol altına alınması, sadece mühürlerdeki verilerle değil, adada bulunmuş olan standart şarap ölçekleriyle de anlaşılmaktadır²³⁴¹. Bununla birlikte, bugüne kadar sağlam olarak ele geçmiş tek amphora mühür kaşesi de adada bulunmuştur²³⁴².

Patara'da yapılan çalışmalarda Thasos üretimi sadece iki adet mühürlü kulp tespit edilmiştir. Bu durum, daha çok kuzey Ege ile ticari ilişki içinde olan Thasos adasının ticari politikasının bir sonucu olarak düşünülmelidir.

Kat. No	: Th.1
Kazı Env. No	: PTR'08 - 234
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 02, K. 39/08
Kökeni	: Thasos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,9 x kırık
Yönetici	: Deinopas
Üretici	: -
Etnik	: Thasion
Sembol	: Palmiye yaprağı, merkezde

²³³⁵ Garlan 1999, 54-58.

²³³⁶ Doğer 1991, 111.

²³³⁷ Grace 1946, 31 vdd; Y. Garlan, "Nouvelles remarques sur la chronologie des timbres amphoriques thasiens", *Journal des Savants* 1993, 153-156.

²³³⁸ Delos XXVII, 355.

²³³⁹ Bon – Bon 1957, 26 vdd.

²³⁴⁰ Bu semboller için bkz. Bon – Bon 1957, 61 vdd; Garlan 1986, 235-260; Garlan 1999, 97 vdd; Y. Garlan – F. Blondé, "Les représentations de vases sur les timbres amphoriques thasiens", bkz: Eiring – Lund 2004, 123-136.

²³⁴¹ Grace 1979a, Fig. 29.

²³⁴² V. Grace – F. Salviat, "Sceau thasien a marquer les amphores", *BCH* 86/2, 1962, 510-516; Y. Garlan, *Amphores et timbres amphoriques grecs entre érudition et idéologie* (Paris 2000) 94, Fig. 47.

Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu 3. yüzyıl başı
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Grace 1986, 555, Fig. 3, no. 15.
Yazıt	:

Δεινώ[πας]
palmiye yaprağı
[Θα]σίων

Dikdörtgen formlu mühürde yönetici Deinopas'ın ismi *Thasion* etniği ile birlikte kare formlu bir mühür üzerinde görülmektedir. Merkezde palmiye yaprağının sembol olarak kullanıldığı mühürde, yöneticinin ismi ve *Thasion* etniği mührün kenar çizgilerine bakacak şekilde karşılıklı konumlandırılmıştır. Yönetici, V. Grace tarafından İ.Ö. 4. yüzyıl sonu 3. yüzyıl başlarına²³⁴³, Y. Garlan tarafından İ.Ö. 325-310 yılları arasında²³⁴⁴, A. Avram tarafından ise İ.Ö. ca. 296 yıllına tarihlenir²³⁴⁵. Yöneticiye ait farklı kalıplardan basılmış mühürler birçok merkezde ele geçmiştir²³⁴⁶.

Kat. No	: Th.2
Kazı Env. No	: PTR'09 - 362
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 17/09, Ta. 13.292/13.162
Kökeni	: Thasos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 2,1 cm x alınamıyor
Yönetici	: -
Üretici	: -
Etnik	: -
Sembol	: Yunus, merkez
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. 3. yüzyıl başı
Hamur Rengi	: 2.5 YR 5/6 red
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Yunus
[.....]α[.....]

Dikdörtgen formlu mührün merkezinde Thasos mühürlerinde çok sık görülen sembollerden biri olan yunus yer almaktadır. Yunusun altında sadece *alpha* harfi görülebilmektedir. Benzer

²³⁴³ Grace 1968, 176, no. 8.

²³⁴⁴ Garlan 1986, 244.

²³⁴⁵ Jöhrens 1999, 241, no. 820.

²³⁴⁶ Bon – Bon 1957, 175-180, no. 560-589; Jöhrens 1999, 241, no. 818-820; Y. Garlan, “Koukos, Données nouvelles pour une nouvelle interprétation des timbres amphoriques thasiens”, *Thasiaca*, BCH Suppl. 5 (1979) 234, 247-248, no. 20.

birçok mühür Thasos'da ele geçmiştir²³⁴⁷. Mühürü İ.Ö. 3. yüzyıl başına tarihlemek mümkündür.

²³⁴⁷ Bon – Bon 1957, 255, no. 947; Garlan 1986, 250, Fig. 36, Th 9906.

5.6. Kos

Hellenistik Dönem'in önemli şarap üreticilerinden biri olan Kos Adasında amphora üretiminin İ.Ö. 5. yüzyılın başlarında başladığı düşünülmektedir²³⁴⁸. İlk kez A. Maiuri tarafından saptanan Kos mühürleri, adaya özgü olan ikiz kulp üzerine ve amphoranın sadece bir kulpuna uygulanmıştır²³⁴⁹. Rhodos, Knidos ve Thasos'da olduğu gibi sistematik bir şekilde yapılmayan mühürlemede, bazen ikiz kulpun ikinci parçası üzerine bir sembol ya da monogramdan oluşan ikinci bir mührün de yapıldığı görülmektedir (bkz: Kos 2). Bununla birlikte, son zamanlarda yapılan çalışmalar sonucunda, adadaki üretimin sadece ikiz kulp ile sınırlı kalmadığı, *monofide* (tek kulp) kulplara sahip, Rhodos amphoralarının taklidi olan amphoraların da adada üretildiği tespit edilmiştir²³⁵⁰.

Adada üretilmiş amphora mühürlerinde, çok fazla olmamakla birlikte, bazen Thasos ve Knidos'da olduğu gibi, ΚΩΙΟΝ kent etniğinin kullanıldığı görülür²³⁵¹. Diğer üretim merkezlerinde olduğu gibi, Kos amphoralarının mühürlerinde de ismin yanında *kaduseus*, *thyrsos*, *lobus*, *trident* ve *lyra* gibi sembollerin yer aldığı bilinmektedir. Yapılan çalışmalarda, mühürlü Kos amphoralarının ele geçtiği kontekstler yardımıyla mühürlemenin yoğunlaştığı dönem İ.Ö. 2. ve 1. yüzyıllar olarak belirlenmiştir²³⁵².

Kat. No	: Kos 1
Kazı Env. No	: PTR'04 - 210 (TDS 099)
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: TBS, depo içi
Kökeni	: Kos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,8 x 1,2 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Kısaltma
Tarih	: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu, 3. yüzyıl başı
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/2 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

IE(

²³⁴⁸ Şenol 2009, 130.

²³⁴⁹ Maiuri 1925, 245-249.

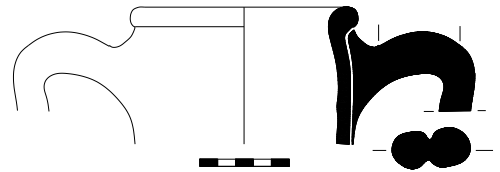
²³⁵⁰ Cankardeş-Şenol 2000, 51.

²³⁵¹ Empereur, Picon 1986, 109.

²³⁵² Cankardeş-Şenol 2000, 52.

İkiz kulpun sadece bir parçası üzerinde bulunan mühür dikdörtgen formda olup üzerinde IE(harfleri yer almaktadır. Kısaltma, *hie-* ile başlayan bir ismin kısaltması olmalıdır. Kos amphora mühürlerinde sıkça karşılaşılan bu tarz kısaltma mühürlere tüm Hellenistik Dönem içinde rastlanılır²³⁵³. Patara örneğini buluntu konteksti ve kulp profili ile İ.Ö. 3. yüzyıl içine tarihlemek mümkündür.

Kat. No	: Kos 2
Kazı Env. No	: PTR'10 - 533
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, K. 150/10, Ta: 10.961/10.718
Kökeni	: Kos
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 5 x 1,1 cm
Yönetici	:
Üretici	:
Sembol	: Diğer ikiz kulpta labut
Yazıtın Biçimi	: Normal
Tarih	: İ.Ö. 2. yüzyıl
Hamur Rengi	: 2.5 YR 5/6 light reddish brown
Astar Rengi	: 10 YR 7/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

ΕΥΚ[...]_βτω[...]

ΕΥΚ[ile başlayan mühür tam olarak okunamamaktadır.

²³⁵³ Maiuri 1925, 247-248, no. 6-7; Calvet 1972, 46, no. 94; Rădulescu – Bărbulescu – Buzoianu 1990, 44-45, Lev. 3, no. 2; Calvet 1993, 73, no. 107; Cankardeş-Şenol 2000, 367, no. 167; 493, no. 154.

5.7. Khios

İ.Ö. 7. yüzyıl sonlarından İ.S. 2.-3. yüzyıllara kadar amphora üreten²³⁵⁴, özellikle Arkaik ve Klasik Dönem’de pahalı ve kaliteli şarabı ile pazarda kendine bir pay edinen Khios Adası’nda mühürlemenin güncel verilerle İ.Ö. 5. yüzyılın üçüncü çeyreğinde ortaya çıktığı ve yaklaşık olarak İ.Ö. 1. yüzyıla kadar devam ettiği bilinmektedir²³⁵⁵. Adada amphoraların yanı sıra, lagynosların da mühürlediği bilinmektedir²³⁵⁶.

Oval, yuvarlak, dikdörtgen ya da kare formu mühürlerde genelde tek, nadiren de iki satırda kişi isimleri görülmektedir²³⁵⁷. Mühürlerde görülen isimler tam ya da kısaltma olarak yazılmıştır. Bu isimlere ek olarak, monogramların da mühürler üzerinde görüldüğü bilinir²³⁵⁸. Erken dönemlerde adanın sikkelerinde görülen bir amphora ve karşısında oturan *sfenks* figürü mühürler üzerinde de karşımıza çıkmaktadır²³⁵⁹. Khios Adası’nda, Rhodos ya da Thasos’da olduğu gibi sistematik bir mühürleme görülmediği için mühürlerin sınıflandırılması ile ilgili problemler bulunmaktadır²³⁶⁰.

Patara’da Khios’a ait sadece iki örnek tespit edilmiştir.

Kat. No	: Kh.1
Kazı Env. No	: PTR'10 - 493
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, Ta: 10.718/10.254
Kökeni	: Khios
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,6 x 1 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Kronios
Yazıtın Biçimi	: Kısaltma
Tarih	: İ.Ö. 2. yüzyıl ortaları
Hamur Rengi	: 10 YR 5/8 red
Astar Rengi	: 10 YR 7/3 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Κρό(

²³⁵⁴ Doğer 1991, 82.

²³⁵⁵ Börker – Burow 1998, 59.

²³⁵⁶ Grace 1956, 166; Delos XXVII, 360-361; Grace 1979a, Fig. 50.

²³⁵⁷ Cankardeş-Şenol 2006, 96.

²³⁵⁸ Börker – Burow 1998, 59.

²³⁵⁹ Grace 1979a, Fig. 48-49.

²³⁶⁰ Khios’un Hellenistik Dönem’deki mühürlü amphora üretimi ve mühürleme sistemleri ile ilgili olarak kısa süre önce detaylı bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Konu hakkında bkz: Alkaç 2012.

Üretici Kronios'a ait dikdörtgen formlu mühürde, üreticinin adı Κρό(olarak kısaltılmıştır. V. Grace tarafından Atina Agorası buluntuları arasında tespit edilen²³⁶¹ ve Delos buluntuları yardımıyla İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısına tarihlenen üretici Kronios'un²³⁶², mühürlerinde Κρό(, Κρόν(, Κρόνι(, Κρόνιος'dan oluşan çok sayıda farklı kalıp kullandığı bilinir²³⁶³. Üreticinin Κρό(kısaltmasıyla basılmış mühürlerine birçok merkezde rastlanılır. Aleksandria'da bulunan mühründe kısaltma ismi retrograd olarak yazılmıştır²³⁶⁴. Nil Deltası'nda bulunan Tell Atrib'deki mühründe *rho* harfi retrograd olarak verilmiş²³⁶⁵, Mısır'ın güneyinde bulunan Akoris'de ise kısaltma isminde iki *omikron* harfi kullanılmıştır²³⁶⁶. Üreticinin, amphoranın yanı sıra lagynos mühürlediği de Atina Agorası'ndaki Komos Sarnıcı depozitiyle anlaşılmıştır. İ.Ö. 2. yüzyılın ilk çeyreğine tarihlenen söz konusu sarnıçtaki lagynos üzerinde, üreticinin ismi Patara örneğinde olduğu gibi Κρό(olarak kısaltılmıştır²³⁶⁷. Kronios'un mühürlediği lagynoslar Aleksandria²³⁶⁸, Pergamon²³⁶⁹ ve Argos'da ele geçmiştir²³⁷⁰. P. Fraser ve E. Matthews tarafından Kronion olarak tamamlanan ve muhtemelen üretici Kronios'a ait Κρόνι(kısaltmalı bir mühür de Khios Müzesi'nde bulunmaktadır²³⁷¹.

Kat. No	: Kh.2
Kazı Env. No	: PTR'10 - 375
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, Sondaj 25, K. 66/10, Ta. 13.049/12.712
Kökeni	: Khios
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,1 cm x kırık
Yönetici	: -
Üretici	: Matron
Yazıtın Biçimi	: Omega açık
Tarih	: İ.Ö. 2.-1. yüzyıl
Hamur Rengi	: 2.5 YR 5/6 red
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/3 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

Μάτρων

²³⁶¹ Grace 1934, 284, no. 248.

²³⁶² Delos XXVII, 362, E 228.

²³⁶³ Delos XXVII, 362, E 228, Lev. 60; Alkaç 2012, 134, 366-368, Kat. No. 232, 234-235; Börker – Burow 1998, 124, Lev. 37, no. 613; Nicolaou 2005, 248, no. 733.

²³⁶⁴ Alkaç 2012, 365, Kat. No. 229.

²³⁶⁵ Sztetyło 2000, 132, no. 176.

²³⁶⁶ Kawanishi – Suto 2005, 157, no. 284.

²³⁶⁷ Grace 1956, 167, Lev. 73, no. 201.

²³⁶⁸ Alkaç 2012, Kat. No. 436-438.

²³⁶⁹ Börker – Burow 1998, 126, Lev. 37, no. 645-646.

²³⁷⁰ Lenger 1957, 175-176, no. 119.

²³⁷¹ Fraser – Matthews 1987, 275.

Dikdörtgen formlu mühürde Matron ismi nominatif halde yazılmış ve açık *omega* kullanılmıştır. İsmi yönetici ya da üreticiye ait olup olmadığı tespit edilememiştir. Kulp profili ve hamur yapısı ile Khios atölyesine atfettiğimiz mührün birebir benzeri bulunmamıştır. Bununla birlikte, bazı merkezlerde Khios mührü olduğu saptanan örnekler üzerinde Ματρ(ya da Ματρο(şeklinde yazılmış kısaltma mühürlere rastlanılmaktadır²³⁷². Ephesos’da bulunan Ματρ(kısaltmasına sahip bir Khios mührü İ.Ö. 2. yüzyıl sonu ve İ.Ö. 1. yüzyıla tarihlenmiştir²³⁷³. Aleksandria, Delos ve Atina Agorası’nda bulunan Ματρ(ya da Ματρο(kısaltmasına sahip mühürler de İ.Ö. 2. yüzyıl sonlarına tarihlendirilmiştir²³⁷⁴.

²³⁷² Delos XXVII, 362, E 229.

²³⁷³ T. Bezecky, “Early Roman Food Import in Ephesus: Amphorae from the Tetragonas Agora”, bkz: Eiring – Lund 2004, 92-93, Fig. 26, no. 26; T. Bezecky, “Consumer behaviour in Ephesus in the first century BC”, bkz: D. Malfitana – J. Poblome – J. Lund (Ed.), Old Pottery in a New Century. Innovating Perspectives on Roman Pottery Studies, Atti del Convegno Internazionale di Studi Catania, 22-24 Aprile 2004 (Catania 2006) 298-299, Fig. 22.

²³⁷⁴ Alkaç 2012, 371, kat. no. 241-242; Delos XXVII, 362, E 229.

5.8. Nikandros

İlk kez V. Grace tarafından Delos buluntuları arasından saptanan grup, mühürler üzerinde okunan Nikandros ismi nedeniyle bu şekilde adlandırılmıştır²³⁷⁵. Üretim yeri kesin olarak bilinmemesinin yanında, morfolojik birliktelik ve mühürlerdeki isimlerin benzer olması nedeniyle önceleri V. Grace tarafından Kos adasıyla ilişkilendirilmiştir²³⁷⁶. Son zamanlarda yapılan çalışmalarda Ephesos'da Nikandros grubuna ait birçok mühür ve parçaların ele geçmesinden hareketle V. Gassner, bu grubun Ephesos'da yerel olarak üretilmiş olabileceğine değinir²³⁷⁷. Bunun yanında G. Cankardeş-Şenol ise, Kos amphoralarında görülen isimlerle aynı isimlerin Nikandros grubu üzerinde de görülmesi, ancak hamurlarının batı Anadolu özellikleri taşıması nedeniyle bu grubun kesin olmasa da Kos Adasının etkisi altındaki batı Anadolu'da üretilmiş olabileceğini belirtir²³⁷⁸.

Şimdiki verilerle İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısına yerleştirilen grup²³⁷⁹, genel olarak oval kesitli ve küçük boyutlu kulplara, yuvarlak ya da aşağıya sarkık ağız kenarına sahiptir. Hamurları griden sarıya doğru değişim göstermekte, mika ve kireç belirgin hamur katkısı olarak ön plana çıkmaktadır²³⁸⁰.

Patara'da Nikandros grubuna ait sadece bir örnek tespit edilmiştir. Hamur yapısı ve kulp profili ile grubun belirgin özelliklerini taşıyan örneğin üzerinde, kenarları yuvarlaklaştırılmış dikdörtgen formlu mühür içinde Nikandros ismi kısaltma olarak ΝΙΚΑ(şeklinde yazılmıştır.

Kat. No	: Ni.1
Kazı Env. No	: PTR'93 - 163
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Nekropolis / TN-16, dolgu
Kökeni	: Nikandros
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: Sağ kırık x 1 cm
Yönetici	: -
Üretici	: Nikandros
Yazıtın Biçimi	: Kısaltma
Tarih	: İ.Ö. 2. yüzyıl
Hamur Rengi	: 2.5 Y 8/3 pale yellow
Astar Rengi	: -
Karşılaştırma Örnekleri	: -
Yazıt	:

²³⁷⁵ Delos XXVII, 365.

²³⁷⁶ Delos XXVII, 366.

²³⁷⁷ Gassner 1997, 107.

²³⁷⁸ Cankardeş-Şenol 2001a, 101-102; Cankardeş-Şenol 2006, 165.

²³⁷⁹ Lawall 2004, 177.

²³⁸⁰ Cankardeş-Şenol 2006, 166.

Νικα(

Oval kesitli ve küçük boyutlu kulp üzerinde yer alan mühürde Νικα(kısaltması görülmektedir. Hamur yapısı ve kulp profili ile bu grup içinde değerlendirdiğimiz mühür Nikandros isminin kısaltması olmalıdır.

5.9. Kökeni Saptanamayan Amphora Mühürleri

Aşağıda ele alınan örnekler genelde *ligatür*, *graffito*, kısaltma ya da sembollerden oluşan mühürleri içerir. Üzerlerinde taşıdıkları kısıtlı bilgiler nedeniyle kesin olarak herhangi bir atölye ya da üretici kent devletine atfedilmesi zor olan bu mühürler, üretildikleri atölyeler dışında ele geçtikleri yerlerde çok fazla bilgi vermezler. Bunun nedeni, üretildikleri atölyelerde anlamlı olan *ligatür*, *graffito*, kısaltma ya da sembollerin anlamlarının tüketim merkezlerinde çoğu zaman bilinmemesidir²³⁸¹. Bu bağlamda, aşağıda ele alınan bazı örneklerin köken tespitleri ve tarihlendirilmesinde çoğu zaman mühür stili, kulp profili, hamur özellikleri ve buluntu kontekstlerinden yola çıkılmış ve yayınlanmış benzer örneklerden yararlanılmıştır.

Kat. No	: KS.1
Kazı Env. No	: PTR'04 - 207 (TDS 098)
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: TBS, sarnıç içi
Kökeni	: -
Mühür Formu	: Oval
Mühür Ölçüleri	: 2,7 x 2 cm
Üretici	: -
Sembol	: Amphora, merkezde
Yazıtın Biçimi	: Kısaltma
Tarih	: İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
Hamur Rengi	: 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 8/3 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: Coulson – Leonard 1982, 375, no. 6, Lev. 47, Fig. 10.
Yazıt	:

A Amphora O
veya
A Amphora ⊖

Oval formlu mühür üzerinde bir amphora ve her iki yanında *alpha* ve *omikron* ya da *alpha* ve *theta* harfleri görülür. Mühür üzerindeki amphoranın mantar formlu ağız kenarına, uzun silindirik boyuna, geniş omuzlu küresel gövdeye ve topuz formunda uzun kaideye sahip olduğu görülmektedir²³⁸². Yapılan çalışmalarla, amphora mühürleri üzerinde amphoranın birçok atölye tarafından sembol olarak kullanıldığı bilinmektedir. Özellikle Korinth B, Khios ve Knidos amphoralarının kulplarında bazen bu uygulama görülür²³⁸³. Genelde sembol olarak kullanılan bu amphora figürleri, hangi amphora üzerine basılacaksa o tipolojiye benzer bir

²³⁸¹ Cankardeş-Şenol – Alkaç 2007, 341.

²³⁸² Bu mühür ile benzer form özellikleri gösteren amphora için bkz: RhA.1.

²³⁸³ Korinth B için bkz: Koehler 1982, 284 vdd, Lev. 78. Khios için bkz: Grace 1979a, Fig. 48. Knidos için bkz: Jöhrens 1999a, 237, no. 799; Delos XXVII, 354, E 220; Agora V, Lev. 36, F 96.

şekilde resmedilir²³⁸⁴. Bununla birlikte, Patara örneğindeki amphora sembolü tipolojik olarak İ.Ö. 4. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenen ve Rhodos'a atfedilen mantar ağızlı amphoralara benzemektedir (karşılaştırma için bkz: RhA.1). Naukratis'de bulunan benzer bir mühür, kesin olmamakla birlikte Korinth'e atfedilerek İ.Ö. 3. yüzyıl içine tarihlendirilmiştir²³⁸⁵. Bu güne kadar Patara örnekleriyle birebir benzer mühürlerin bulunamaması, bu mühür taşıyan amphoranın özel bir kullanım için üretilmiş olduğunu düşündürmektedir. Özellikle amphoranın her iki yanında görülen *alpha* ve *omikron* ya da *alpha* ve *theta* harfleri bu konuda yol gösterici olabilir. Bu harfleri *Athena* olarak tamamlamak ve onun adına düzenlenen tören ya da oyunlarda bu amphoraların özel olarak üretildiğini düşünmek mümkün görünse de, Patara'da bugüne kadar *Athena* kültüne ilişkin herhangi bir verinin bulunmaması bu düşüncenin şimdilik mümkün olmadığını gösterir.

Tepecik Akropolisi sarnıç/depo yapısı içinde bulunan ve kulp profili nedeni ile İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarına tarihlediğimiz örneğin tarihlenmesini buluntu bütünlüğü de destekler²³⁸⁶. Bu verilerin yanında, mühür üzerinde bulunan amphora tasvirinin İ.Ö. 4. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenen mantar ağızlı Rhodos amphoralarıyla büyük benzerlikler göstermesi de tarihlemede yardımcı olmaktadır.

Kat. No	: KS.2
Kazı Env. No	: PTR'04 - 208 (TDS 096)
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik/Depo
Kökeni	: -
Mühür Formu	: Oval
Mühür Ölçüleri	: 2,8 x 2 cm
Üretici	: -
Sembol	: Amphora, merkezde
Tarih	: İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
Hamur Rengi	: 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/4 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	: Coulson – Leonard 1982, 375, no. 6, Lev. 47, Fig. 10.

Oval formlu mühürün merkezinde sembol olarak amphora bulunur Bkz: KS 1.

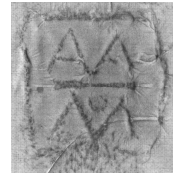
Kat. No	: KS.3
Kazı Env. No	: PTR'07 - 175
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: TBS, teras 1, doğu rampa, karışık
Kökeni	: -
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,8 x 2 cm

²³⁸⁴ Özellikle Khios ve Korinth için bkz: Grace 1979a, Fig. 48; Koehler 1982, 284 vdd, no. Lev. 78.

²³⁸⁵ Coulson – Leonard 1982, 375, no. 6, Lev. 47, Fig. 10.

²³⁸⁶ Söz konusu alanda ele geçen seramik buluntularının çok büyük bir oranı yaklaşık olarak İ.Ö. 350-220 yılları arasında tarihlendirilmiştir bkz: Işın 2007, 137–151; Işın 2008, 157–172; Işın, 2010, 93-104; Dündar – Işın 2012.

Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Ligatür, epsilon ve lamda birbirleriyle ligatür yapılmış
Tarih	: İ.Ö. 3. yüzyıl başı
Hamur Rengi	: 7.5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi	: 10 YR 8/2 very pale brown
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

A E(?) Λ
 I (ya da yatay çizgi)
 O
 M (?) ya da yatay Σ

Kareye yakın forma sahip mühür altı ya da yedi harften oluşan ligatür içermektedir. Bununla birlikte, *lamda* ve *epsilon* harfleri de kendi aralarında bir ligatür oluşturmaktadır. Görülebilen harflerle birçok kombinasyon yapılabilmesinin yanında, kesin bir okuma mümkün değildir. Geniş ve oval formlu kalın kulpu nedeni ile söz konusu mührü İ.Ö. 3. yüzyıl içine tarihlendirilmek mümkündür.

Kat. No	: KS.4
Kazı Env. No	: PTR'04 - 213 (TDS 047)
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik/Depo
Kökeni	: -
Mühür Formu	: Dikdörtgen
Mühür Ölçüleri	: 1,2 x 1,1 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Ligatür
Tarih	: İ.Ö. 3. yüzyıl başı
Hamur Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

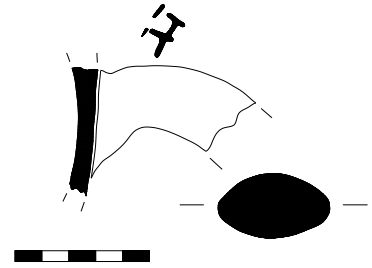

NY(

Mühürde *nu* ve *upsilon* harfleri birbirleriyle ligatür oluşturmuştur. Benzerine rastlanılmayan mührü kulp formu ile İ.Ö. 3. yüzyıl başlarına tarihlemek mümkündür.

Kat. No	: KS.5
Kazı Env. No	: PTR'04 - 214 (TDS 528)
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik/Depo
Kökeni	: -
Mühür Formu	: -
Mühür Ölçüleri	: -

Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Graffito
Tarih	: İ.Ö. 3. yüzyıl
Hamur Rengi	: 2.5 YR 5/6 red
Astar Rengi	: 2.5 YR 8/3 pink
Karşılaştırma Örnekleri	:

Kulp üzerinde graffito bulunmaktadır. Örnekleri bulunmayan graffitonun yer aldığı amphora parçası, kulp formu ile İ. Ö. 3. yüzyıl içine tarihlenebilmektedir.

Kat. No	: KS.6
Kazı Env. No	: PTR'10 - 439
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 27, K. 85/10, Ta. 11.992/11.561
Kökeni	: -
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 2 cm
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Kısaltma, sigma retrograd
Tarih	: İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısı?
Hamur Rengi	: 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi	: 7.5 YR 4/3 brown
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

ΣΥ(?)

Yuvarlak formlu mühür üzerinde *upsilon* ve olasılıkla retrograd *sigma* harfi görülmektedir. Mührü kulp profili nedeniyle İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısına tarihlemek mümkündür.

Kat. No	: KS.7
Kazı Env. No	: PTR'10 - 477
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Su Yolu, sondaj 33, Ta: 11.118/10.961
Kökeni	: -
Mühür Formu	: Oval
Mühür Ölçüleri	: -
Yönetici	: -
Üretici	: -
Sembol	: -
Yazıtın Biçimi	: Kısaltma
Tarih	: İ.Ö. 3. yüzyıl?
Hamur Rengi	: 2.5 YR 5/8 red
Astar Rengi	: 7.5 YR 7/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	:
Yazıt	:

Σ ya da M

Oval formlu mühür üzerinde *sigma* ya da *mi* harfi görülmektedir. Mühür kulp profili ile İ.Ö. 3. yüzyıl içine tarihlenebilir. Benzer bir örnek Kition'da ele geçmiştir²³⁸⁷.

Kat. No	: KS.8
Kazı Env. No	: PTR'09 - 330
Buluntu Yeri ve Seviyesi	: Tepecik Akropolis, B-12, -143 cm (Zemin kaldırılması, Torba 3)
Kökeni	: -
Mühür Formu	: Yuvarlak
Mühür Ölçüleri	: Ç: 1 cm
Yazıtın Biçimi	: -
Tarih	: İ.Ö. 4. yüzyıl
Hamur Rengi	: 2.5 YR 6/4 light reddish brown
Çekirdek Rengi	: 2.5 YR 6/6 light red
Astar Rengi	: 5 YR 8/4 pink
Karşılaştırma Örnekleri	: Eiseman 1979, 121, 175, Fig. 4.4; Lozanov 2010, 96, Lev. 54, no. 6.

Kulp üzerinde yer alan baskı İ.Ö. 1. yüzyılda Knidos atölyelerinde görülen uygulamaya benzese de (Kn.84-92), gerek amphoranın hamur yapısı, gerekse kulp profili ile geç gruptan farklılıklar gösterir. Sıkça karşılaşılan benzer örneklerin farklı merkezlerde ele geçtiği bilinmektedir. Özellikle Ege havzasının kuzeyi ve Karadeniz'deki merkezlerde karşılaşılan bu tip mühürlemelere Thasos'da yoğun bir şekilde rastlanır²³⁸⁸. Kökeni kesin olarak belirlenemeyen mühürlerin uygulanış tekniğinin bir benzeri Atina Agorası'nda bulunan ve İ.Ö. 6.-5. yüzyıllara tarihlenen bir Khios amphorasının boynunda görülür²³⁸⁹. Trakya'da Hebros Vadisi'nde bulunan ve Patara örneğine oranla daha düz olan bir kulp üzerindeki örnek de İ.Ö. 5. yüzyıla tarihlenmiştir²³⁹⁰. Kolonos Agoraios'daki bir örnek, İ.Ö. erken 5. yüzyıldaki katmanlardan ele geçmiştir²³⁹¹. I. B. Zeest, Karadeniz'in kuzeyindeki yerleşimlerde bulunan bazı amphoralarda benzer mühürlemenin uygulandığını belirtmektedir²³⁹². Patara örneğine en yakın örnek ise Porticello Batığı'nda ele geçen ve İ.Ö. 4. yüzyılın ilk çeyreğine tarihlenen Mende amphorası kulpunda görülür²³⁹³, Patara örneklerinin buluntu tabakaları da bu tarihllemeyi destekler²³⁹⁴.

²³⁸⁷ Ccalvet 1993, 77, no. 117.

²³⁸⁸ Doulgéri-Intzessiloglou – Garlan 1990, 374, Fig. 8, 376, 383 vd; Y. Garlan, “Les abords N.-E. de l'agora de Thasos. 2. Les timbres céramiques”, BCH 113/2, 1989, 478, Fig. 1q, 480; Bon – Bon 1957, 510, no. 2243; Blondé – Muller – Mulliez 1991, 237-239, Fig. 11, no. 70.

²³⁸⁹ Grace 1953b, 104-105, Lev. 40, no. 152. “Proto-Thasian” olarak isimlendirilen grupta yer alan daire ortasındaki nokta mühürler için bkz: Garlan 1999, 98, no. 6-9.

²³⁹⁰ Lozanov 2010, 96, Lev. 54, no. 6.

²³⁹¹ E. Vanderpool, “The Rectangular Rock-Cut Shaft”, Hesperia 15/4, 1946, 278, Lev. 28, no. 29.

²³⁹² Zeest 1960, Lev. 2, 6b, Lev. 18, 35a, 35d.

²³⁹³ Eiseman 1979, 121, 175, Fig. 4.4.

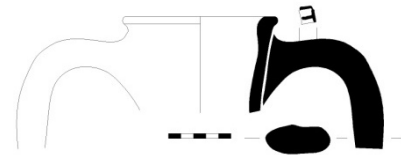
²³⁹⁴ Işın – DüNDAR 2011, 4.

Kat. No : KS.9
 Kazı Env. No : PTR'09 - 331
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik Akropolis, C-12, Açma 3, -267/-293 cm
 Kökeni : -
 Mühür Formu : Yuvarlak
 Mühür Ölçüleri : Ç: 1,2 cm
 Yazıtın Biçimi : -
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl
 Hamur Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
 Astar Rengi : -
 Karşılaştırma Örnekleri : KS.8
 Açıklama

Bkz: KS. 8.

Kat. No : KS.10
 Kazı Env. No : PTR'04 - 535
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Tepecik / Depo
 Kökeni : -
 Mühür Formu : Kare
 Mühür Ölçüleri : 1,2 x 1,2 cm
 Yazıtın Biçimi : Kısaltma
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
 Hamur Rengi : 7.5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : -
 Karşılaştırma Örnekleri : -
 Yazıt :

IT(

Kare formlu mühür üzerinde olasılıkla kısaltma halinde *iota* ve *tau* harfleri bulunmaktadır. Mühür basılmış olduğu kulpun profilinden dolayı İ.Ö. 3. yüzyıla ait olmalıdır.

Kat. No : KS.11
 Kazı Env. No : PTR'09 - 349
 Buluntu Yeri ve Seviyesi : Su Yolu, sondaj 14/09, K. 207/09, Ta: 10.440/9.994
 Kökeni : Knidos
 Mühür Formu : Dikdörtgen
 Mühür Ölçüleri : 2,7 x 1,8 cm
 Yönetici : -
 Üretici : -
 Sembol : Merkezde sağa dönük profilden savaşçı
 Tarih : İ.Ö. ca. 78 – İ.Ö. 1. yüzyıl sonu (Period VII)
 Hamur Rengi : 2.5 YR 5/8 red
 Astar Rengi : 5 YR 7/4 pink
 Karşılaştırma Örnekleri :

Dikdörtgen formlu mühürde ayakta duran soluna dönmüş bir savaşçı figürü bulunmaktadır. Uzun sakala sahip figür zırhlı ve miğferlidir. Sol elinde yay tutmuş, başına arkasına çevirmiş ve sağ elini arkasında bulunan sadağına götürmüştür. Mühür gerek kulp profili, gerekse hamur yapısıyla Knidos örneklerine benzemektedir.

ALTINCI BÖLÜM

PATARA'DA BULUNAN MÜHÜRLÜ AMPHORA KULPLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

1989-2010 yılları arasında Patara'da gerçekleştirilen farklı alanlardaki kazılarda, Klasik ve Hellenistik Dönemlere tarihlenen farklı kökenlere sahip toplam 534 adet mühürlü kulp ele geçmiştir. Ele geçen mühürler içerisinde Rhodos %68'lik dilimle (365 adet) en büyük grubu oluşturur. Rhodos'u, %22 ile (118 adet) Knidos, %5 ile (25 adet) Rhodos Peraiası, %2 ile (9 adet) Kıbrıs, ikişer örneğe sahip olan Thasos, Kos, Khios ve 1 örnek ile de Nikandros grubu takip eder. Kökeni saptanamayan mühürler ise %2'lik orana (11 adet) sahiptir (Grafik 7). Rhodos buluntularının çokluğu, adanın kente yakın olmasının yanı sıra, Hellenistik Dönemdeki siyasi ve ticari politikalar ile de bağlantılıdır.

Kentte bulunan Rhodos mühürlerinden toplam 40 tanesi Period I'e tarihlenir. 30 tanesi yönetici mührü olan örneklerin 12 tanesi Peraia üretimi amphoralar üzerinde yer alır. Bununla birlikte, kentte Period I'e tarihlenen sadece 10 üreticinin mührü ele geçmiştir. Tepecik Yapı Kompleksi'nde bulunan Rh.10 katalog numaralı eser her iki kulpunun korunmuşluğu ve mühürlü oluşu bakımından önemlidir. Bir kulpunda Period Ib içinde yönetimde olduğunu bildiğimiz yönetici Lysandros²³⁹⁵, diğer kulpunda ise İ.Ö. 3. yüzyıl içinde faal olduğunu bildiğimiz Philios'un²³⁹⁶ isminin bulunması bu ikili arasında ilk kez bir bağlantı kurulmasına olanak sağlamıştır. Bu yeni veriye ek olarak, İ.Ö. 3. yüzyıl içinde aktif olduğunu mühürlediği kulplarının profilleri ve buluntu tabakaları ile bile bildiğimiz üretici Philios, ilk kez bir yönetici ile eşleştirilmiş ve kesin olarak İ.Ö. 262-247 yılları arasında faal olduğu saptanmıştır.

Kentte birçok yönetici ve üreticiye ait bugüne kadar tespit edilmemiş kalıplardan basılmış mühürlerin bulunması, kalıp çalışmaları için önemli veriler sağlamıştır. Bu bağlamda, yönetici Aristodamos'a ait kentte bulunan iki mühür önemlidir. Rh.2 ve Rh.3 katalog numaralı eserler Period Ia içinde görevde bulunan yöneticinin bu güne kadar hiç tespit edilmemiş kalıplarından elde edilmiştir. Yaklaşık olarak İ.Ö. 262-247 yılları arasında yönetimde bulunan Timasitheos'un ise aynı kalıptan basılmış iki mührü ele geçmiştir. Bu mühürlerden biri kalıbın en iyisi olması bakımından önemlidir (Rh.16-17).

²³⁹⁵ Finkielsztejn 2001, 188.

²³⁹⁶ Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009, 157, C 32. Üreticinin Atina Agorası'nda bulunan yayınlanmamış bir mührü İ.Ö. 310-240 yılları arasına tarihlenmiştir bkz: Fraser – Matthews 1987, 462.

Rhodos adasında basılan mühürlerin yanı sıra, Peraia üretimi olan kulplar üzerinde de Rhodoslu yöneticilerin isimlerine rastlanılmıştır. Her iki kulpu korunmuş Rhodos Peraiası üretimi bir amphora Patara'da ele geçmese de, mühür kalıplarının benzerliği, Peraia üretimi olan bazı yönetici mühürlerinin hangi üreticilere ait olduğu yolunda bilgiler içerir. Bu bağlamda, yönetici Aretakles (Rh.Pr.02), Aristion (Rh.Pr.06), Polykles (Rh.Pr.10), Pausanias (Rh.Pr.11) ve Phrasilas (Rh.Pr.12) isimli yöneticileri, merkezi noktalı yuvarlak formlu mühürleri nedeniyle üretici Hieroteles ile ilişkilendirmek mümkündür.

Kentte bulunan ve Period I içine tarihlenen 10 üretici arasında, bugüne kadar bulunmuş en erken mühürlü Rhodos amphorasında ismi okunan üretici Ion'un da bir mührünün bulunması, erken dönemdeki ticari ilişkiler bağlamında önemlidir²³⁹⁷. Rhodos Peraiası üretimi mühürlerde ise, sadece 6 üreticinin mührüne rastlanılmıştır. Bu üreticiler arasında Hieroteles'in 3 mührünün bulunması, üreticinin bu dönemdeki yoğun faaliyeti ile açıklanabilir. Peraia üretimi olan bir mühür ise, bugüne kadar tespit edilmemiş yeni bir üretici hakkında bilgi vermesi açısından çok önemlidir. Yuvarlak formlu ve ortası noktalı mühürde, üretici Menes I'in ismi bir daire içinde retrograd ve kısaltma olarak dışa dönük şekilde yazılmıştır (Rh.Pr.17).

Kentte Period II, toplam 37 mühürle temsil edilmektedir. Mühürlerden 15'i yöneticilere, 22'si üreticilere aittir. Period II'de, Period I'e oranla özellikle üretici mühürlerinde bir artış olduğu gözlenir, bununla birlikte genel anlamda da mühürlerin bir artışı söz konusudur. Yönetici mühürlerinden ikisi İ.Ö. ca. 220 yılına tarihlenen Hegasippos'a aittir (Rh.19-20). Yönetici Nikon'un yuvarlak formlu Rhodos Peraiası üretimi mührünün yanında (Rh.Pr.08), kare formlu Rhodos üretimi bir mührü de bulunur (Rh.26). Yönetici Nikon gibi, Pausanias I'in de hem Peraia (Rh.Pr.11), hem de Rhodos üretimi (Rh.27) mühürleri kentte ele geçmiştir. Pausanias II'nin ise bulunan toplam 5 mührü (Rh.139-143), üreticinin çok faal oluşuyla açıklanabilir. Yöneticilerin hem Rhodos, hem de Peraia üretimi mühürlerde isimlerine rastlanması, aynı yılda Patara'ya hem Rhodos, hem de Peraia'dan şarap geldiğini göstermektedir.

Period III, kentte bulunan Rhodos mühür kulplarının %70'ini içermesi açısından önemlidir. Buluntu yoğunluğu Patara'nın Rhodos ile en yoğun ticari ilişkilerine bu dönemde başladığını göstermektedir (Grafik 8). 47 üretici mührüne karşılık 23 yöneticinin mührünün olması, üretici

²³⁹⁷ İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarına tarihlenen en erken mühürlü Rhodos amphorası üzerinde üretici Ion'un ismi yönetici Aristokrates I'in ismi ile birlikte okunmuştur, bkz: Delos XXVII, 292.

mühürlerinin iki kat fazla olduğu gösterir (Grafik 9)²³⁹⁸. Bu periodda bulunan en erken yönetici mührü İ.Ö. 195 yılında görevde bulunan Sodamos'a aittir (Rh.54). Yöneticiler arasında yaklaşık olarak İ.Ö. 166-164 yıllarında görevde olan Aristodamos II'nin 3 (Rh.41-43), Damothemis (Rh.46-47), Arkhokrates II (Rh.44-45), Nikasagoras I (Rh.49-50) ve Athanodotos'un (Rh.34-35) ise ikişer mühürleri ele geçmiştir. Üretici Philainios, bulunan 5 mührüyle (Rh.189-193) bu periodda Patara'da en fazla ismi görülen üreticidir. Üreticiyi dörder mühürle Aristion (Rh.158-161), Andronikos (Rh.150-153), Dios I (Rh.169-172) ve hem Period II, hem de Period III içinde faal olan Sokrates II (Rh.183-187) takip etmektedir. Rhodos ve Rhodos egemenliğindeki Knidos'da *phrouarkhos* (garnizon komutanı) yönetimi altında Period III'den Period V'e kadar faaliyette olduğunu bildiğimiz Aristokles II'nin ise üç mührü bulunmuştur (Rh.162-164). Period III ve IV'de faal olan Marsyas'ın üç (Rh.177-179), yine aynı periodlar içinde faal olan Antimakhos (Rh.154-155) ve İmas'ın ikişer mühürleri bulunur (Rh.175-176). Period III içinde faal olan Aghatokles II (Rh.147-148), Aristeidas II (Rh.156-157), Aristos (Rh.167-168) ve Aristokrates II'nin de (Rh.165-166) ikişer mührü bulunur. İsimlerine az rastlanan Stratippos (Rh.187) ve Timakrates (Rh.188) gibi üreticilerin birer mühürlerinin bulunması, bu üreticilerin amphoralarının yayılım alanlarının belirlenmesi açısından önemli bir durum olarak karşımıza çıkar.

Kentte Period IV'de tarihlenen ve restore edilen mühürlerde bir azalma görülse de (Grafik 8), okunamamış ancak kulp profilleri ile İ.Ö. 2. yüzyıl içine tarihlediğimiz toplam 112 adet mühür göz önüne alındığında, Period III içinde başlayan yoğunluğun Period IV içinde de eğilimini sürdürdüğü görülür. Period IV'e tarihlenen 19 yönetici ve 9 üretici mührü ele geçmiştir (Grafik 9). Bu perioddaki en erken yönetici mührü; iki örnek ile Peisistratos (Rh.68-69), en geç yönetici mührü ise Autokrates I'e aittir (Rh.59). Yönetici Sosikles'in (Rh.72-74) üç mührü ele geçmiştir. Bunun yanında, Aristomakhos I (Rh.57-58), Gorgon (Rh.60-61), Eudamos (Rh.63-64) ve Pythodoros isimli yöneticilerin (Rh.70-71) ikişer mührü bulunmuştur. Okunabilen 9 adet mühür ile Period IV'de üretici mühürleri daha az sayıda ele geçmiştir. Period IV sonu V başında faal olan üretici Bromios'un 3 mührünün kentte bulunması (Rh.194-196), bu üreticinin büyük çaplı üretimi ile ilişkili olmalıdır. Bunun yanında, Diodotos I (Rh.197), Hermias (Rh.198), Menestheus (Rh.200), Polyksenos (Rh.201), Timo II (Rh.202); Period IV sonu Period V başında faal olan Theumnastos (Rh.199) Diokleia (Rh.212) Patara'da bu period içinde birer mühürleri bulunan üreticiler arasında yer almaktadırlar.

²³⁹⁸ Üretici ile yönetici mühürlerinin birbirlerine oranı bize tam olarak bilgi vermemektedir. Ancak, üretici mühürlerinin sayısı en azından o dönemde 47 amphoranın kente gelmiş olduğunu gösterir.

Period V'de, mühürlerin çizdiği resim Period III'den farklı değildir. Okunabilen 21 yönetici ve 38 üretici mührü bulunur. Yaklaşık olarak İ.Ö. 145 yılına tarihlenen Timodikos (Rh.95) bu periyoddaki en erken yönetici, İ.Ö. yaklaşık olarak 111 yılına tarihlenen Aristeidas III ise (Rh.79) en geç yönetici olarak karşımıza çıkar. Nikasagoras II (Rh.91-93), ele geçen 3 mührü ile ismi en çok görülen yöneticidir. Nikasagoras II'yi ikişer mühürleri ile Arkhembrotos I (Rh.83-84), Aristogenes (Rh.81-82) ve Euanor (Rh.87-88) takip etmektedir.

Patara'da Period III'den sonra en fazla üretici isminin okunduğu dönem 38 üretici mührü ile Period V'dir. İsimlerine en çok rastlanılan üreticiler 3 mühür ile Drakontidas (Rh.213-215) ve Polyaratos'dur (Rh.229-231). Bu üreticileri, farklı birçok merkezde fazla sayıda mührü ele geçen ve bu bağlamda çok faal olduğu bilinen üretici Eukleitos (Rh.218-219), Midas (Rh.225-226), Timoksenos (Rh.235-236) ve Tmolos (Rh.237-238?) ikişer mühürle takip etmektedir. Kentte bu periyotta mühürleri birçok merkezde ele geçen çok faal üreticilerin yanı sıra, ender rastlanan ve güncel bilgilerle çok faal olmadıkları anlaşılan Ammonios (Rh.204), Glaukias (Rh.210), Hermaiskos (Rh.216), Hieraks (Rh.223), Satyros (Rh.232) ve Syrios (Rh.234) gibi üreticilerin yanı sıra, Period V'de üretimlerine başlayıp Period VI içinde aktif olan Bosporos (Rh.209) ve Hermogenes (Rh.217) gibi üreticilerin mühürlerine de rastlanılmıştır.

Patara'da, tüm Doğu Akdeniz'de olduğu gibi, Period VI'da, Period III-V arasında yoğun olan Rhodos mühürlerinin düşüşe geçtiği görülmektedir (Grafik 8). Bununla birlikte, kentte bu dönemden itibaren Knidos amphora ve mühürlerinin yükselişi gözlenmektedir. Period VI'da okunabilen 14 yönetici ve 13 üretici ismi bulunur. İki mührü bulunan Kallikseinos haricinde (Rh.106-107), diğer yöneticilerin birer mührü ele geçmiştir. Bu yöneticiler arasında; Antilokhos II (Rh.97), Antipatros (Rh.98), Aristoboulos (Rh.99), Zenodotos (Rh.103), Iason (Rh.104) ve Menophilos (Rh.108) gibi mühürlerine az rastlanan yöneticilerin de mühürleri bulunur. Üreticilere ait 13 mühürden ikişer tanesi Askapiadas II (Rh.242-243), Period VI-VII içinde faaliyette bulunan Hermaios III (Rh.245-246) ve Khariton'a (Rh.252-253) aittir.

Period VI'ya tarihlenen bazı mühürlerdeki harflerin stilistik benzerlikleri, bazı yönetici ve üretici çiftlerinin birliktelikleri hakkında ipuçları sunmuştur. Özellikle üretici Menodoros II'nin (Rh.249) mühründeki harf karakterinin, yönetici Khrysaor (Rh.110) ve Iason'un (Rh.104) mühürlerindeki harf karakterine çok benzemesi, bu yöneticiler ile üreticinin arasında bir ilişkinin olabileceğine dair ipuçları sunmuştur.

Rhodos mühürlü kulplarının Period VII içinde Patara'da en düşük seviyede olduğu görülür. Bu period içine tarihlenen, üretimlerine Period VI içinde başlayan Hermaios III (Rh.245-246) ve Khariton (Rh.252-253) haricinde hiçbir üretici mührü bulunmaz; bulunla birlikte, yönetici mühürlerinden ise sadece 4 örnek bulunur. Mühürlerine diğer merkezlerde az rastlanılan Astymedes III (Rh.111), Dionysios (Rh.112), Eupolemos (Rh.113) ve Thrasymakhos (Rh.114) bu periodda Patara'da mühürleri ele geçen yöneticilerdir.

Patara'da bulunan mühürlü kulplar içerisinde ikinci büyük grubu 119 mühürle, %22'lik orana sahip Knidos oluşturur (Grafik 7). Kentteki en erken Knidos buluntuları, Tepecik Akropolisi'nden ele geçmiştir. Erken mühürler içerisinde *pruvalı* grup (Kn.1-2) gerek benzer örnekleri, gerek nümizmatik veriler²³⁹⁹ ve gerekse kent içindeki buluntu kontekstiyle İ.Ö. 4. yüzyıl sonu ve 3. yüzyıl başlarına tarihlendirilir²⁴⁰⁰. Knidos mühür kronolojisinde Period I ve II içinde sıkça karşılaşılan *monogram*, *ligatür* ya da kısaltma isimlerden oluşan mühürlerden de kentte yedi adet ele geçmiştir (Kn.3-9).

Period Ib içinde faaliyette bulunan ve mühürleri A ve B olarak gruplandırılan üretici Zenon'a ait mühürlerinden toplam yedi örnek bulunur. A grubu olarak sınıflanan mühürleri iki satırdan oluşmakta ve üreticinin ismi ilk satırda Ζήν(ya da Ζή(olarak kısaltma şeklinde yazılmaktadır. İkinci satırda ise olası yöneticinin ismi kısaltma olarak görülür. Toplam dört adet A grubu mührü ele geçen üreticinin, bu mühürlerdeki olası "ortaklarının" isimleri Φίλα(, Αγα(ve Μοσ(olarak kısaltılmıştır (Kn.10-13). B grubuna giren ve isminin tek satırda Ζή(şeklinde kısaltılarak yazıldığı mühürlerinden üç örnek bulunmuştur (Kn.14-16).

Patara'da Period III içine tarihlenen sadece yönetici Leon'un iki mührü bulunur (Kn.17-18). Period IV'de ise, yönetici Epikrates (Kn.20) ve Theudotos'un (Kn.22) yanı sıra, üretici Aristokles (Kn.19), üretici Nyios ile birlikte yönetici Teuphantos (Kn.21) ve üretici Apollonios ile birlikte yönetici Philtatos'un isimlerinin okunduğu (Kn.24) mühürler ele geçmiştir. Üretici Bakkhios'a (ya da Mnaseas?) ait her iki kulpunda da mühür bulunan tüm bir amphorayı ise (Kn.26) Period V içerisine tarihlemek mümkündür. Bunu haricinde Period V içinde, yönetici olarak Hierokles ve Epinikidas'ın isimlerinin okunduğu üretici Numenios'a ait iki mühür de (Kn.27-28) bulunur. Period VI'da ise *duvoiri* Euboulos (Kn.29), Menelaos (Kn.30) ve Kleupolis'in (Kn.32) mühürleri ile üzerinde yönetici olarak Stratokles'in isminin okunduğu üretici Arkhagoras'a ait bir mühür (Kn.31) ele geçmiştir.

²³⁹⁹ Börker 1986, 473-478.

²⁴⁰⁰ Pruvalı Knidos mühürlerinin Patara'daki buluntu konteksti için bkz: Dündar – Işın 2012.

Period VII, % 69'luk bir oran ve 68 adet ile Patara için Knidos mühürlerinin yoğunluğunun arttığı bir dönem olarak karşımıza çıkar (Grafik 10). Rhodos mühürlerinde görülen azalmanın tersi bir oranda Knidos mühürlerindeki artış, talebin Geç Hellenistik Dönem'de Rhodos'dan Knidos'a doğru kaydığını gösterir. Bu pereriod içinde en büyük grubu, *anepigraphik* olarak isimlendirebileceğimiz üzüm salkımı, amphora, yaprak, *kaduses*, insan başı ve nokta gibi sadece sembollerden mühürler oluşturur.

Patara'daki üçüncü grubu ise %2'lik oran ve 9 buluntu ile Kıbrıs oluşturur. Örneklerin üçü Kıbrıs hece yazısı ile yazılmıştır (Kb.4-6). Yunanca kısaltma şeklinde yazılmış üç mührü ek olarak (Kb.1-3) bir okunamamış mühür de bulunur. Bununla birlikte, yaptığımız çalışma ile İ.Ö. 2. yüzyıl sonu 1. yüzyıl başına tarihlediğimiz, Kıbrıs üretimi Rhodos taklidi bir kulpun varlığı da saptanmıştır (Kb.8).

Kentte, Rhodos, Knidos ve Kıbrıs üretimi mühürlü kulpların yanı sıra, Thasos, Kos ve Khios'dan ikişer, Nikandros grubundan ise bir mühür bulunur.

Patara'da ele geçen onbir mühürlü kulpun kökenleri saptanamamıştır. *Ligatür*, *graffito*, kısaltma ya da sembollerden oluşan bu mühürlerin köken tespitleri ve tarihlendirilmesinde çoğu zaman mühür stili, kulp profili, hamur özellikleri ve buluntu kontekstlerinden yola çıkılmış ve yayınlanmış benzer örneklerden yararlanılmıştır. Köken problemleri olan bu tip mühürlerin atölye ya da atölyelerin tespiti, daha çok örneklerin yayınlanması ve gerekli analizlerin yapılması ile çözümlenmesi mümkün olacaktır.

Patara'da bulunan 534 adet mühürlü kulpun sunduğu verilere genel olarak bakıldığında, ticari ilişkilerin daha çok güneybatı Anadolu ile sınırlı kaldığı gözlenmiştir. Bu ilişkilerde, Rhodos Adası'nın kente yakın oluşu önemli bir etmen olarak karşımıza çıkar. Batı Lykia Bölgesi'nin limanı konumunda olan Patara'nın, vadinin kuzeyinde bulunan Telmessos ile birlikte Rhodos'dan gelen şarabın Eşen Vadisi'nde bulunan Ksanthos, Tlos, Pınara ve Sidyma gibi önemli kentlere ulaşımında önemli bir rol oynadığı kuşku götürmez bir gerçektir. Bu bağlamda, Rhodos amphoralarının kentte yüksek oranda bulunmalarının sadece kentin iç talebi ile değil, yukarıda sözü edilen büyük kentlerin de talepleri çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiği gözlerden kaçmamalıdır. Rhodos gibi Knidos mühürlü kulplarının da kentteki çokluğu, ticari ilişkilerin genel olarak Hellenistik Dönem'de yakın coğrafya ile

yapıldığını kanıtlamıştır. Rhodos'un Roma tarafından cezalandırılmasının ardından²⁴⁰¹, Delos adasının açık pazar haline gelmesiyle²⁴⁰² Knidos'un deniz ticaretinde Rhodos'a oranla daha aktif olduğu bilinmektedir²⁴⁰³. Atina'da bulunan mühürlü kulpların %67.1'inin²⁴⁰⁴, Middle Stoa dolgusunda bulunan mühürlü kulpların %62'sinin²⁴⁰⁵ ve Delos'da bulunan mühürlü kulpların %61'inin Knidos'a ait olması²⁴⁰⁶, bu dönemde Knidos'un Ege ile olan yoğun ilişkisini göstermesi açısından önemlidir. Bu bağlamda Patara'da İ.Ö. 1. yüzyılda Rhodos mühürlü kulplarının azalıp Knidos mühürlü kulplarının yoğunluğunun artması, ilgili dönemdeki söz konusu bu gelişmelerden ayrı tutulmamalıdır. Bununla birlikte, Kıbrıs mühürlü kulplarının yoğunluk açısından üçüncü sırada yer alması, kent ile Kıbrıs arasında Arkaik Dönem'de kadar gittiğini *black on red* seramikleriyle bildiğimiz²⁴⁰⁷ ticari ilişkilerin mütevazı fakat sürekli olduğunu kanıtlamıştır.

²⁴⁰¹ Knidos'un Hellenistik Dönemdeki ticari ilişkileri için bkz: Lawall 2005b, 211-214; Rostovtzeff 1941, 692; Rauh 1999 165.

²⁴⁰² Plyb. 31.7

²⁴⁰³ Koehler – Wallace-Matheson 2004, 164-165.

²⁴⁰⁴ Koehler – Wallace-Matheson 2004, 163, Fig. 1.

²⁴⁰⁵ Grace 1985, 7.

²⁴⁰⁶ Delos XXVII, 282.

²⁴⁰⁷ Işın 2010a, 96, 99, Fig. 10h-i.

YEDİNCİ BÖLÜM

GENEL DEĞERLENDİRME

1989-2010 yılları arasında Patara’da gün ışığına çıkarılan ticari amphoralar ve mühürleri kentin ve daha kapsamlı olarak Lykia Bölgesi’nin ekonomi tarihi ve deniz aşırı ticari ilişkileri hakkında bilgiler verir. Elde edilen bu verilere karşın, Arkaik, Klasik ve Hellenistik Dönemlere tarihlenen ticari amphora ve mühürlerinin Lykia Bölgesi’ndeki dağılımlarının çalışılmamış olması bölge kentlerinin birbirleriyle ilişkileri doğrultusunda ticaretin şekli hakkında detaylı bilgileri edinmemize yardımcı olamamaktadır.

Doğu Akdeniz ile Ege arasında gerçekleştirilen deniz taşımacılığında önemli bir koridorda yer aldığı bilinen Lykia Bölgesi’nin²⁴⁰⁸, Ulu Burun²⁴⁰⁹ ve Gelidonya²⁴¹⁰ batıkları aracılığıyla İ.Ö. 14. yüzyıldan itibaren deniz ticareti rotasında önemli bir konumda olduğu bilinmekte ve bu batıklarda bulunan eserler ise gemilerin uğradıkları liman ve rotalar hakkında önemli bilgiler sunmaktadır. Erken batıkların yanı sıra Arkaik Dönem’e tarihlenen Kekova Adası Batığı bölgenin bu dönemde de denizciler için önemli bir uğrak noktası olduğunu gösterir²⁴¹¹. Özellikle Rhodos-Kıbrıs ya da tersi olan deniz rotasında Lykia kıyıları dışında su ve benzeri lojistik ihtiyaçların karşılanabileceği bir kara parçasının olmaması ve kıyı gemiciliği yapan denizciler için uygun ve korunaklı demirleme noktalarına sahip çok sayıda koylara sahip olması bölgenin deniz taşımacılığındaki önemini daha da arttırmıştır. Buna karşın, bölgenin özellikle erken dönemlerdeki ticari ilişkileriyle ilgili olarak yapılan çalışmaların azlığı dikkat çekicidir.

Patara’nın gerçekleştirmiş olduğu ticari ilişkilerin somut kanıtları olan ticari amphora ve mühürlü amphora kulplarının kentin ekonomi tarihinin yanı sıra siyasi tarihiyle de birlikte değerlendirilmesi gerekmiştir. Erken dönemlere ilişkin yazılı kaynaklardan edinilen tarihsel bilgiler sınırlı olmakla birlikte, Patara’nın siyasi kaderini Lykia Bölgesi’nin genelini etkileyen önemli tarihsel olaylarla birlikte ele almak mümkündür. Bu doğrultuda, İ.Ö. 546-544 yılında

²⁴⁰⁸ Lykia Bölgesi’nin deniz ticaret rotasındaki konumu için bkz: Davis 2009, 79, 220. Antik dönem Akdeniz deniz yolları için bkz: F. Gelsdorf, “Antike Schifffahrtsrouten im Mittelmeer”, bkz: G. H. Salies (Ed.), *Das Wrack. Der antike Schiffsfund von Mehdiä (Köln 1994) 751-758.*

²⁴⁰⁹ G. F. Bass – D. A. Frey – C. Pulak, “A Late Bronze Age Shipwreck at Kaş, Turkey”, *IntJNautA* 13/4, 1984, 271-279; G. F. Bass et al. “The Bronze Age Shipwreck at Ulu Burun: 1986 Campaign”, *AJA* 93/1, 1989, 1-29.

²⁴¹⁰ G. F. Bass, *Cape Gelidonya A Bronze Age Shipwreck* (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Pensilvanya Üniversitesi 1964); G. F. Bass et al. “Cape Gelidonya: A Bronze Age Shipwreck”, *TransactAmPhilosSoc* 57/8, 1967, 1-177.

²⁴¹¹ Greene – Leidwanger – Özdaş 2011, 60-65; Pulak 1998, 313-314; Y. Yıldız, “1983 Sualtı Batık Gemi Araştırmaları”, *AST* 2, 1984, 23; O. Köyağasıoğlu, “2004 Yılı Muğla ve Antalya İlleri Antik Batık Yüzey Araştırması”, *AST* 23/2, 2006, 105.

gerçekleşen Pers İşgali²⁴¹², İ.Ö. 449/8 yılında yapılan Kallias Barışı²⁴¹³, İ.Ö. ca. 370 yılında Limyra dynastı Perikle'nin de katıldığı satrap isyanı²⁴¹⁴, Büyük İskender'in İ.Ö. 334-333 yılının ilkbaharında bölgeden geçişi²⁴¹⁵, İ.Ö. 188-186 yıllarında tüm Lykia'nın Rhodos'a karşı ayaklanması²⁴¹⁶ ve İ.Ö. 167 yılında Roma Senatus'unun kararı ile Rhodos'un bölgedeki egemenliğine son verilerek Lykia'nın bağımsızlığına kavuşturulması önemlidir²⁴¹⁷. Patara'nın ticari ilişkilerinin siyasi ilişkilerinden soyutlanmaması zorunluluğundan yola çıkarak eserlerin dönemler içerisinde değerlendirilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır.

7.1. Arkaik Dönem

İ.Ö. 7. yüzyıl ortalarından İ.Ö. 5. yüzyıl başlarına kadar özellikle batı Anadolu ve adalarda amphora üretiminin yoğun olarak gerçekleştiği bilinmektedir. Başta Khios ve Klazomenai olmak üzere, Miletos, Samos ve Lesbos bu dönemin önemli üreticileri arasındadır²⁴¹⁸. Son yıllarda yapılan çalışmalarda Erythrai ve Teos gibi merkezlerin de Arkaik Dönem'de amphora ürettiği tespit edilmiştir²⁴¹⁹.

Patara'da Arkaik Dönem'e tarihlenen ticari amphoraların istatistiksel dağılımına bakıldığında Khios amphoralarının %63'lük bir oranla en yoğun grubu oluşturduğu görülmektedir. Khios amphoralarını %8 ile Klazomenai, %7 ile Samos ve Lesbos, %5 ile Zeest/Samos ve %2 ile Korinth/Korkyra amphoraları takip eder (Grafik 2). Kentte bulunan en erken tarihli amphora İ.Ö. 650-620 yıllarına tarihlenen bir Khios amphorasına ait ağız parçasıdır. İ.Ö. 7. yüzyıla tarihlenen sadece bir Khios amphorasına ait örnek bulunmaktayken ele geçen Klazomenai amphoralarına ait parçaların tümünü İ.Ö. 7. yüzyıl sonlarına tarihlendirmek mümkündür. Bu örnekler haricinde İ.Ö. 7. yüzyıla tarihlendirilebilecek ticari amphoralar henüz ele geçmemiştir. Kentte İ.Ö. 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başlarına ait ithal ya da güneybatı Anadolu yerel seramiğine ilişkin buluntu grupları olmasına rağmen²⁴²⁰, Euboia

²⁴¹² Hdt. 1.176.

²⁴¹³ E. Badian, "The Peace of Callias", JHS 107, 1987, 1-39.

²⁴¹⁴ Diod. 16.74. Satrap isyanı hakkında geniş kapsamlı yorumlar için bkz: Childs 1981, 73-76; Bryce 1983, 39-40; Bryce 1986, 113-114; Keen 1998, 171-174.

²⁴¹⁵ Arr. Anb. 1.24.4

²⁴¹⁶ Plyb. 25.5. Lykia'daki Rhodos hakimiyeti ve Rhodos'a karşı ayaklanma hakkında detaylı bilgiler için bkz: Bresson 1999, 106-109.

²⁴¹⁷ Lykia Birliği hakkında bkz: Strabon 14.3.3. Konu hakkında bkz: Magie 1950, 524; R. Behrwald, Der Lykische Bund. Untersuchungen zu Geschichte und Verfassung (Bonn 2000) özellikle 105-115.

²⁴¹⁸ Arkaik amphoraların yayılımı hakkında bkz: P. Dupont, "La Circulation Amphorique en mer Noire à L'Epoque archaïque. Spécificité et Problèmes", bkz: Y. Garlan (Ed.), Production et commerce des amphores anciennes en Mer Moire. Colloque international organisé à Istanbul, 25-28 mai 1994. Aix en Provence (Paris 1999) 143-161.

²⁴¹⁹ Sezgin 2009, 463.

²⁴²⁰ T. Kahya, "Patara Dark Age Pottery", Adalya 5, 2002, 35-59; Işın 2010a, 100, Fig. 11.

ya sa SOS amphoralarının örneklerine rastlanılmaması ise dikkat çekicidir. Lykia Bölgesi'nde bugüne kadar yapılan çalışmalarda da bu amphoralara rastlanılmaması İ.Ö. 8. ve 7. yüzyıllarda ticaretin yönünün bu yönde olmadığını gösterir.

İ.Ö. 6. yüzyılla birlikte kentteki ticari amphora sayısında bir artışın olduğu gözlenir. Bu süreçte, Khios ve Klazomenai amphoralarının yanı sıra Samos, Lesbos, Korinth/Korkyra ve Zeest/Samos amphoraları az da olsa ele geçmeye başlamıştır. Ancak İ.Ö. 6. yüzyılın ikinci yarısından itibaren özellikle Khios amphoraların sayısında bir artışın olduğu rahatlıkla görülür. İ.Ö. 6. yüzyıl sonu ve 5. yüzyıl başlarına tarihlenen şişkin boyunlu Khios amphoralarının yoğunluğunun oldukça fazla olması kent özelinde dikkat çekici gibi görünse de, Khios'un bu dönemdeki amphora üretimi ve yayılımına baktığımız zaman olağan görülmelidir. Buna karşın, Khios'a çok yakın olan Klazomenai'nin üretmiş olduğu ticari amphoralara Patara'da çok rastlanılmaması dikkat çekicidir. Arkaik Dönem'in diğer önemli ihracatçıları arasında bulunan Kıbrıs'ın sepet kulplu amphoralarından hiç ele geçmemiş olması ise dikkat çekici bir diğer durumdur. Khios amphoralarından sonra en yoğun buluntu grubunu Samos ve Zeest/Samos amphoralarının toplamları oluşturur. Kentte bu dönemde ele geçen fikellura ve yaban keçisi seramikleri göz önüne alındığında²⁴²¹, güney Ege kökenli olan bu amphoraların az da olsa varlıkları bir anlam kazanır ve bu durum Patara'nın bu süreç içerisinde güney Ege ile ilişki içinde olduğuna işaret eder. Kente çok yakın olan Kekova Adası Batığı'nda güney Ege kökenli amphoraların az da olsa ele geçmesi Patara'nın bu durumunu destekler²⁴²². Tüm bunların yanında, şişkin boyunlu iki Khios amphorası boynunda bulunan işaretler haricinde (KhiA. 22-23) Arkaik Dönem'e tarihlenen herhangi bir mühür ya da *grafitto/dipinto* ele geçmemiştir.

Ele geçen ticari amphoralardan anlaşıldığı kadarıyla Patara'nın Arkaik Dönem'de özellikle kuzey İonia kentleriyle ticari ilişki içinde olduğu görülmektedir. Amphora buluntularının yanı sıra, ele geçen dalga bezemeli *oinochoe*, *olphe* ve *hydria* gibi seramikler de kuzey İonia ile olan ticari ilişkilerin boyutu hakkında bilgi verir²⁴²³. Ancak yukarıda da değinildiği gibi, Klazomenai amphoralarının çok az bulunması, buna ek olarak Y. Sezgin tarafından kuzey İonia amphoraları olarak isimlendirilen²⁴²⁴ amphoralardan ise hiç bulunmaması, Patara'nın kuzey İonia ile gerçekleştirdiği ticari ilişkilerinde özellikle Khios ile yakınlık içinde olduğunu göstermiştir.

²⁴²¹ Dündar 2012a, Fig. 25-38.

²⁴²² Greene – Leidwanger – Özdaş 2011, 63, Fig. 5; Pulak 1998, 313-314, 320, Res. 8.

²⁴²³ Sözü edilen seramikler 2006/2007 kazı sezonunda Tepecik Akropolisi'nde ele geçmiştir.

²⁴²⁴ Sezgin 2009, 450-457.

Özellikle Kıbrıs zeytinyağının ihracatında kullanıldığı bilinen²⁴²⁵ ve Arkaik Dönem'e tarihlenen sepet kulplu Kıbrıs amphoralarına Patara'da rastlanılmaması Lykia Bölgesi'nin tarımsal üretimiyle ilişkilendirilebilir ve bu durum Patara'nın Arkaik Dönem'deki zeytinyağı ihtiyacını bölge içerisinden ya da kendi kaynaklarından karşılamış olabileceğini düşündürür. Klasik Dönem sonlarında yoğun olarak üretildiğini bildiğimiz ve bölge ekonomisine katkı sağlayan zeytinyağı üretiminin²⁴²⁶ erken dönemlerde de gerçekleştirilmiş olması bölgenin coğrafi yapısına bakıldığında uygun görülmektedir. Batısındaki Ksanthos Vadisi ve kuzeyindeki ovalar haricinde geniş ve düz tarım alanlarına sahip olmayan Lykia Bölgesi'nin geneline bakıldığında dağlık alanlarda tarım için yamaçlardaki terasların kullanılmış olduğu görülür²⁴²⁷. Günümüz Lykia'sında olduğu gibi, susuz yamaç tarımına en uygun tarımsal ürünün zeytin olduğu düşünülürse erken dönemlerde de benzer bir ekonominin bölge genelinde tercih edilebilme olasılığı yüksektir.

Kıbrıs ya da doğu Akdeniz kökenli sepet kulplu amphoraların Patara'da henüz ele geçmemesine karşın kente çok yakın olan ve İ.Ö. 7. yüzyıla tarihlenen Kekova Adası Batığı'nda²⁴²⁸ ve Rhodos Ialysos'da²⁴²⁹ bulunmaları ileride yapılacak çalışmalarda Patara'da bu amphoralarla karşılaşılabileceğini gösterir. Ancak bu olasılığın yukarıda değinilen Lykia Bölgesi'nin kendi zeytinyağı ihtiyacını karşılamış olduğu gerçeğini değiştirmesi beklenmemelidir.

İ.Ö. 6. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Patara'da bulunan ithal amphoraların sayısında görülen artış dikkat çekici boyuttadır. Bu durum bölgenin siyasi hareketliliyle anlam kazanabilir. Bu bağlamda İ.Ö. 546-544 yıllarında gerçekleşen ve ikiyüzyıldan fazla süren Pers İşgalinin kentin ticari hayatına olumlu yönde bir etki yapmış olduğunu söylemek mümkündür. Batı Anadolu'da İ.Ö. 7. yüzyıldan itibaren büyük boyutlu heykeller ve tapınaklar yapılmasına ve özellikle Karadenizde ticaret kolonileri kurulmasına karşın Perslerin Lydia devletini yıklamalarının ardından ikiyüzyıldan fazla devam eden Anadolu'daki egemenlikleri süresince birçok şeyin değiştiği görülür. İ.Ö. 6. ve 5. yüzyıllarda gerek Persliler, gerekse Attika-Delos Deniz Birliği arasında gidip gelen ve baskıya maruz kalan batı Anadolu kentlerinde

²⁴²⁵ Şenol 2009, 102.

²⁴²⁶ Konecny 1997, 15-17, 26-32; Konecny 1998, 123-194; Kolb 2008, 310.

²⁴²⁷ Lykia Bölgesi'nde antik tarım teraslarının izlerine halen rastlanılmaktadır. Konu hakkında bkz: Kolb 2008, 310-312.

²⁴²⁸ Greene – Leidwanger – Özdaş 2011, 62-63, Fig. 4.

²⁴²⁹ G. Jacopi, Scavi, Nella Necropoli di Jalisso 1924-1928. Clara Rhodos III (Rhodos 1929) Lev. 4, cxxix, lxxvii, cxxi.

ekonominin zayıfladığı, bununla bağlantılı olarak da erken dönemlerde olduğu gibi anıtsal heykel ve tapınak yapımının gerçekleşmediği bilinir²⁴³⁰. Ancak aynı durumun Lykia Bölgesi için geçerli olmadığı görülmektedir. Zira Ksanthos'daki dikme mezarlar, Harpy ve Nerediler Anıtı, Limyra'daki Perikle Heroonu ve Lykia Bölgesine özgü anıtsal kaya mezarlarının hemen hemen tümü Pers hakimiyeti altındaki süreçte yapılmıştır. Bu bağlamda batı Anadolu'nun aksine, Pers hakimiyetinin Lykia Bölgesi'nde ticari ve ekonomik anlamda olumlu bir etki yarattığını söylemek mümkündür. Patara'da özellikle İ.Ö. 6. yüzyılın son çeyreği ile 5. yüzyıl başlarına tarihlenen şişkin boyunlu Khios amphoralarında görülen artış da bunu destekler niteliktedir.

Elde edilen arkeolojik buluntular, Patara'nın Arkaik Dönem'deki şarap ihtiyacını Khios başta olmak üzere kuzey İonia'daki bazı merkezlerden karşıladığını, zeytinyağı ihtiyacını ise güney İonia'dan az miktarda ithal edilen zeytinyağı haricinde, dışa çok fazla bağımlı olmadan bölge içerisinden karşılamış olduğunu göstermektedir.

Tepecik Bey Yerleşimi kazılarında ele geçen KhiA.56 katalog numaralı deforme olmuş ağız parçası akıllarda soru işaretleri uyandırmaktadır (Fig. 13-15). Şişkin boyunlu Khios amphorası tipolojisindeki bu ağız parçasının fırında cürufişmiş olabileceğini söylememiz mümkün gibi görünse de sonradan yangın gibi yüksek ısı göreceği bir ortamda cürufişmiş olabileceğini de göz ardı etmemek gerekir. Bu durumda eser Patara'daki amphora üretiminin göstergesi olan bir atık mıdır yoksa sonradan deformasyona uğramış bir örnek midir sorusu akıllara gelir. Eseri bir üretim atığı olarak düşündüğümüzde bugüne kadar Khios Adası dışında ele geçmiş tek örnek olarak değerlendirmek gerekir²⁴³¹. Ancak benzer ya da farklı formlarda amphora parçalarına ait üretim atıklarıyla Patara'da henüz karşılaşılmamış olması bu konuda temkinli yaklaşılmasını gerekli kılar. Konuya bu açıdan bakıldığında Khios taklidi üretim için yeterli kanıt yok gibi görünür. Fakat söz konusu amphora parçasının bulunduğu alanda geç Arkaik Dönem'e tarihlenen farklı formdaki günlük kullanım kapları ile çatı kiremitlerine ait üretim atıklarının ele geçmesi (Fig. 16) ve herhangi bir yangın katmanına rastlanılmaması bir üretimin var olabileceğini de düşündürür. Ksanthos Vadisi'nin Akdeniz'e açılan bir kapısı konumunda olan Patara'da erken dönemlerden itibaren seramik üretiminin varolabileceği beklenen bir durumdur. Kentin konumu ve limanının işlerliği göz önüne alındığında geç Arkaik Dönem'de taklit de olsa amphora üretmesi olağan bir durumdur. Bu durum, popüler olan bir formun ticari kaygılar nedeniyle taklit edilmiş olmasıyla

²⁴³⁰ İ. Gezgin, *Pers Yönetimi Altında Batı Anadolu Şehir Devletlerinin Politik ve Sanatsal Yaşamı* (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi İzmir 1997) 143.

²⁴³¹ Khios Adası'nda bulunan üretim atıkları için bkz: Tsaravopoulos 1986, 138-139, Lev. 30-31.

açıklanabilir²⁴³². Ancak örneğin tekil olması düşündürücüdür ve bu bağlamda Khios taklidi üretim için daha fazla kanıtı ihtiyaç duyulmaktadır. İlerleyen çalışmalarda elde edilecek veriler bu konuda kesin sonuçlara varmamıza olanak sağlayabilir.

Arkaik Dönem’de Lykia Bölgesi’nin geneline bakıldığında amphoraların varlığı sadece Patara, Ksanthos ve Letoon kentlerinden bilinmektedir (Fig. 2). İleride yapılacak çalışmaların bölgedeki amphora dağılımını değiştireceği ise beklenen bir durumdur. Ancak ticaretin somut kanıtları olan amphoraların Lykia Bölgesi’nde bugüne kadar sadece Ksanthos Vadisi’ndeki adı geçen üç yerleşimden bilinmesi, özellikle Perslerin gelişiyi hareketlenen batı Lykia Bölgesi için beklenen bir durumdur.

7.2. Klasik Dönem

Klasik Dönem’le birlikte Patara’da ele geçen ticari amphoraların sayısında bir azalmanın olduğu görülmektedir (Grafik 5-6). Amphora sayısındaki bu sayısal gerilemeye karşın ilk kez tespit edilen ve olasılıkla Lykia Bölgesi’nin yerel üretimi olan yeni bir amphora formunun varlığı özellikle Klasik Dönem’de fazla bilgiye sahip olmadığımız bölge ticareti hakkında yeni öneriler getirmemize olanak sağlamaktadır. Klasik Dönem’e tarihlenen amphoralar arasında bu yeni form %39’luk oranla ilk sırada gelir. Bu yeni amphora formunu sırasıyla Khios, Korinth/Korkyra, Mende, Kos, Thasos ve Samos takip eder. Bu dönemde amphora tiplerindeki çeşitliliğin artmasına karşın sayısal düşüşteki neden ise kesin olarak açıklığa kavuşturulmuş değildir. Buna karşın, ilerleyen yıllarda Patara’da Klasik Dönem’e tarihlenen katmanlarda gerçekleştirilecek olan çalışmalarda bu değerlerin değişmesi beklenebilir.

İ.Ö. 4. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirdiğimiz yeni amphora formunun Klasik Dönem’de kentte ele geçen en yoğun buluntu grubunu oluşturmasına karşın, İ.Ö. 5. yüzyıldaki durum farklıdır. Erken Klasik Dönem’de, Arkaik Dönem’deki ticari ilişkilerin bir devamı olarak Khios amphoralarının Patara’daki yoğunluğu devam etmektedir. İ.Ö. 5. yüzyıl ortalarından itibaren ise Korinth/Korkyra amphoralarının yoğunluğunun artması, kentte ele geçen ve bu döneme tarihlenen seramik ve terrakotta gibi diğer buluntulara bakıldığında tutarlı görülmektedir²⁴³³. İ.Ö. 5. yüzyılın ikinci yarısından itibaren ise Thasos, Mende ve Kos amphoralarının Patara’daki varlıkları, kentin bu dönemdeki ticari ilişkilerinin yönünün değiştiğini ve çeşitlendiğini gösterir. Patara’nın Klasik Dönem’deki ekonomik ilişkilerinin

²⁴³² Taklit üretimler hakkında özellikle bkz: Lawall 2010b, 52-63.

²⁴³³ Patara’da bulunan ve Arkaik Dönem’e tarihlenen Korinth ithali terrakottalar için bkz: Işın 2010b, 93-94, 98-99, 104, Fig. 5-6.

kıta Yunanistan ve kuzey Ege'ye yönelmesi bu dönemdeki siyasi ilişkilerle doğrudan bağlantılı görülmektedir. Patara hakkında net veriler olmasa da, Lykia Bölgesi'nin İ.Ö. ca. 470 yıllarında Attika-Delos Deniz Birliği'ne katılması²⁴³⁴ ve İ.Ö. 452/51, 451/50 ve 446/45 yıllarında Atina Tributum listesinde görülmesi²⁴³⁵ Lykia Bölgesi ve Patara'ya hareket eden Korinth/Korkyra'lı ya da kuzey Ege'li ticaret gemilerine daha rahat hareket etme olanağı sağlamış olmalıdır. Zira tam bu dönemde kentin kuzey Ege ile yoğun ticari ilişkilere girmesi anlam kazanabilir.

Öte yandan, İ.Ö. 4. yüzyılın ilk yarısına tarihlenen Lykia amphoralarının morfolojik olarak kuzey Ege kökenli amphoralara benzemesi rastlantısal bir durum olmamalıdır. Bu benzerlik Patara'da ele geçen Thasos ve Mende amphoralarının İ.Ö. 5. yüzyıl sonu 4. yüzyıl başlarındaki yoğunluklarının artmasıyla ilişkilendirilebilir ve bu yoğunluğun Lykia amphoralarını biçimsel olarak etkilediği düşünülebilir²⁴³⁶.

Patara'da Arkaik Dönem'e tarihlenen amphoralara bakıldığında genelde şarap ihracatında kullanılan formların kente ithal edildiği tespit edilmiştir. Bu durum Klasik Dönem'de de geçerliliğini korumaktadır. Yine bu dönemde, zeytinyağı ihracatında kullanılan güney Ege ve Kıbrıs kökenli amphoraların kentte ele geçmemesine karşın, yerel bir üretim olan ve büyük olasılıkla zeytinyağı taşımacılığında kullanılan Lykia amphoralarının varlığı, Arkaik Dönem'de olduğu gibi Klasik Dönem'de de zeytinyağı ihtiyacının bölge içerisinden karşılanmış olduğu gösterir. Bonda Tepesi, Yavu ve Istlada'daki zeytinyağı işlikleri ile Sura, Gürses ve Köşkerler'de geç Klasik erken Hellenistik Dönem'e tarihlenen ve zeytinyağı üretilen kule çiftliklerdeki işlikler Lykia Bölgesi'ndeki zeytinyağı üretiminin önemli kanıtlarıdır²⁴³⁷. F. Kolb tarafında Orta Lykia'da yapılan yüzey araştırmalarında, özellikle Yavu-Hoyran ve çevresinin tahıl tarımına elverişli topografyaya sahip olmadığı, buna karşın bu dağlık bölgede geniş alanları kapsayan antik zeytin teraslarının varlığı belirlenmiştir. Söz konusu zeytin teraslarının bu bölge halkı için çok önemli bir gelir kaynağı olduğu, buradaki

²⁴³⁴ W. Childs (1981, 60) tüm bölgenin değil, olasılıkla batı Lykia'daki kentlerin direkt olarak bu birliğe katılmış olabileceğine dikkat çeker. Konuya ilişkin farklı yorumlar için ayrıca krş. Childs 1981, 61; A. G. Keen, "Athenian Campaigns in Karia and Lykia during the Peloponnesian War", JHS 113, 1993, 153.

²⁴³⁵ ATL III, 212, dn. 79.

²⁴³⁶ Mersin Müzesi'nde bulunan Lykia amphorası üzerine yapılan önceki çalışmada, bu örnek morfolojik benzerliklerinden dolayı Mende amphorası olarak sınıflandırılmıştır bkz: Şenol – Kerem 2000, 102, Lev. 19, no. 28.

²⁴³⁷ Bonda Tepesi ve diğer işlikler için bkz: Konecny 1998, 123-194; Kule çiftlikler ve zeytinyağı işlikleri için bkz: Konecny 1997, 15-17, 26-32. Yavu çevresindeki işlikler için bkz: Kolb 2008, 310. Anadolu'nun Güneybatısı'ndaki daha geç tarihli işlikler için bkz: A. Diler, "Akdeniz Bölgesi Antik Çağ Zeytinyağı ve Şarap İşlikleri" AST 11, 1994, 505-511.

kaliteli ve yoğun zeytinyağı üretiminin yerel tüketimin üzerinde gerçekleştiği belirtilmektedir²⁴³⁸.

Lykia Bölgesi'ndeki zeytinyağı üretimi çok sayıdaki işlik ve antik tarım teraslarından bilinir. Geç Klasik Dönem'de bölgedeki nüfusa karşın, zeytinyağı üretiminin yerel tüketimin üzerine çıkması²⁴³⁹ ve bu üretim fazlasının bölge dışına ya da yakın bölgelere ihraç edilmesi olasılığı beklenen bir durumdur. Günümüzde Lykia Bölgesi'nde ihracat trafiği ile ilgili olarak yukarıda değinilen işliklerin dışında diğer arkeolojik verilerin eksikliği bilinmektedir. Bu bağlamda, kronolojik olarak Lykia Bölgesi'ndeki işliklerle çağdaş olan bu yeni amphora formunun bölgedeki tüketim fazlası zeytinyağının ihracatında taşıyıcı olarak kullanılması olasılığı oldukça yüksek ve beklenen bir durumdur.

Lykia amphoralarının yoğun olarak bölge içerisindeki kentlerde ele geçmiş olması Klasik Dönem'de bölge içinde var olan ticari ilişkilere de dayandırılabilir. Bununla birlikte, bu yeni amphora formunun Lykia Bölgesi'ndeki kentlerin yanı sıra Side, Kelenderis, Ephesos ve Kilikya Bölgesi'ndeki varlıkları (Fig. 12), Lykia zeytinyağının aynı zamanda bölge dışına da ihraç edilmiş olduğunu belgelemektedir.

Klasik Dönem'de Lykia Bölgesi'nin geneline bakıldığında amphora dağılım yoğunluğunun Arkaik Dönem'den farklı olarak artış gösterdiği görülür (Fig. 3). Bu beklenen bir durum olmakla birlikte, Patara özelinde olduğu gibi bölge genelinde de siyasi hareketlilik ile açıklanabilir. Lykia Bölgesi'nin Klasik Dönem'de gerek Perslilerle, gerekse Attika-Delos Deniz Birliğiyle ilişkileri ticari anlamda olumlu etkiler yaratmış gibidir.

7.3. Hellenistik Dönem

Hellenistik Dönem'le birlikte Patara'da ele geçen amphoraların sayısında ve çeşitliliğinde büyük bir artışın olduğu rahatlıkla gözlenir. Kentte bu dönemle birlikte, önceki dönemlerde rastlanılmayan amphora tipleriyle karşılaşmaya başlanmış olması ithalat yapılan kentlerin çeşitlendiğini göstermektedir. Amphora verilerinin yanı sıra, ele geçen çok sayıdaki mühürlü kulp Patara'daki ithalatın yönünü belirlemede yardımcı olmaktadır. Kentte ele geçen Rhodos, Knidos, Rhodos Peraia'sı ve güney Ege mantar ağzılı amphoraları ile bu amphoralara ait mühürlü kulplar, Hellenistik Dönem'e tarihlene toplam malzemenin %88'i gibi büyük bir

²⁴³⁸ Kolb 2008, 310-312.

²⁴³⁹ Konecny 1998, 146-147; Kolb 2008, 310-312.

bölümünü oluşturmaktadır (Grafik 12). Bu üretici kent ya da bölgelerin yanı sıra, Thasos, Kos, Khios, Kıbrıs, Mende, Nikandros, Lesbos ve Korinth/Korkyra amphoralarına da rastlanılmıştır.

Patara'da bulunan ithal amphoralara ek olarak, ele geçen çok sayıdaki (534 adet) mühürlü kulpun sunduğu verilere genel olarak bakıldığında, ticari ilişkilerde daha çok güneybatı Anadolu ile yoğunlaşmış olduğu görülmektedir. İ.Ö. 4. yüzyılın ortalarından itibaren İ.Ö. 1. yüzyılın başlarına kadarki süreçte Rhodos amphoralarının kentte bulunan en yoğun ithal grubu oluşturmasındaki en önemli etken ise, Rhodos Adası'nın kente yakın oluşu ve adanın Hellenistik Dönem'de izlemiş olduğu ticari politikayla açıklanabilir. Yapılan amphora çalışmalarında her tüketim merkezinde farklı oranlarda ele geçmiş olmalarına karşın Rhodos amphoralarının Doğu Akdeniz'deki dağılımları, Rhodos şarabının özellikle İ.Ö. 3. yüzyıl sonundan itibaren İ.Ö. 2. yüzyıl boyunca satış patlaması yaşadığını gösterir²⁴⁴⁰. Patara'daki durum da Rhodos'un Doğu Akdeniz'deki ekonomi politikasıyla doğru orantılı görünmektedir.

Batı Likya Bölgesi'nin limanı konumunda olan Patara'nın, vadinin kuzeyinde bulunan Telmessos ile birlikte Rhodos'dan gelen şarabın Ksanthos, Tlos, Pınara ve Sidyma gibi kentlerle ve çok sayıdaki küçük yerleşimlere ulaşımında önemli bir rol oynadığı kuşku götürmez bir gerçektir. Bu bağlamda, Rhodos amphoralarının kentte yüksek oranda bulunmalarının sadece kentin iç talebiyle değil; yukarıda sözü edilen kentlerin ve diğer yerleşimlerin de talepleri çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiği gözlerden kaçmamalıdır.

Rhodos'a ek olarak, Rhodos Peraia'sı, Knidos ve güney Ege mantar ağızlı amphoralarının kentteki yoğunluğu, Hellenistik Dönem'deki ticari ilişkilerin genel olarak kente yakın coğrafya ile yapıldığını kanıtlamıştır. Rhodos'un Roma tarafından cezalandırılmasının ardından²⁴⁴¹, Delos adasının açık pazar haline gelmesiyle²⁴⁴² Knidos'un deniz ticaretinde Rhodos'a oranla daha aktif olduğu izlenmektedir²⁴⁴³. Atina'da bulunan mühürlü kulpların

²⁴⁴⁰ G. Finkielsztejn, "Politique et commerce s rhodes au IIe s. a.C. : Le támoignage des exportations d'amphores", bkz: A. Bresson – R. Descat (Ed.), *Les Cités d'Asie Mineure Occidentale au Iie Siècle a.C.* (Bordeaux 2001) 191.

²⁴⁴¹ Knidos'un Hellenistik Dönemdeki ticari ilişkileri için bkz: Lawall 2005b, 211-214; Rostovtzeff 1941, 692; Rauh 1999, 165. Rhodos'un Roma tarafından cezalandırılmasına ilişkin bkz: Plyb. 25.4-5; 27. 3-4; 30. 1-5; 31. 4-10.

²⁴⁴² Plyb. 31.7. Konu hakkında ayrıca bkz: N. K. Rauh, *The Sacred Bonds of Commerce. Religion, Economy and Trade Society at Hellenistic Roman Delos, 166-87 B.C.* (Amsterdam 1993) 1-9.

²⁴⁴³ Koehler – Wallace-Matheson 2004, 164-165. Konuya ilişkin ayrıca bkz: Berthold 1984, 195 vdd; M. Arslan, "İ.Ö. 188 Yılından İ.Ö. 67 Yılına Kadar Lykia, Pamphyliya ve Kilikia Trakheia Sahillerindeki Korsanlık Faaliyetleri: Nedenleri ve Sonuçları", *Adalya* 6, 2003, 91-118.

%67.1'inin²⁴⁴⁴, Middle Stoa dolgusunda bulunan mühürlü kulpların %62'sinin²⁴⁴⁵ ve Delos'da bulunan mühürlü kulpların %61'inin Knidos'a ait olması²⁴⁴⁶, bu dönemde Knidos'un kuzey Ege ile olan yoğun ilişkisini göstermesi açısından vurgulanmaya değerdir. Bu bağlamda Patara'da İ.Ö. 1. yüzyılda Rhodos amphora ve mühürlü kulplarının azalıp Knidos amphora ve mühürlü kulplarının yoğunluğunun artması, ilgili dönemdeki söz konusu gelişmeler ile ilişkilendirilebilir.

Patara'nın Hellenistik Dönem'le birlikte Anadolu'nun güneybatısıyla olan ticaretinin artmasının yanı sıra, ele geçen amphora ve mühürlü kulplar kentin Kıbrıs ile ilişkilerin de bu dönemde yoğunlaşmaya başladığını gösterir. Erken dönemlerde yoğun olmayan Kıbrıs-Patara ticaretinin Hellenistik Dönem'de yoğunlaşmaya başlamasının nedenleri arasında ise bu dönemde şarap ihracatının Kıbrıs ekonomisinde önemli bir rol oynamaya başlamış olması gösterilebilir²⁴⁴⁷. Bu durumda Patara'nın Hellenistik Dönem'le birlikte artan şarap ihtiyacının bir bölümünü Kıbrıs'tan da karşılamış olduğunu söylemek mümkün görülür.

Hellenistik Dönem'de yoğunluğu artan Kıbrıs-Patara ilişkilerine ve Patara'da yaklaşık bir yüz yıl süren Ptolemaios'ların hakimiyetine karşın AE 1 ve AE 2 gibi Mısır amphoralarının şu ana kadar Patara'da bulunmamış olması yanıtlanması beklenen sorular arasındaki varlığını korur. Ancak kentin Rhodos ve Peraiası gibi büyük şarap üreticilerine olan yakınlığı ve ihtiyacını coğrafya olarak yakın olan bu bölgelerden ucuza karşılamış olması olasılığı aslında bu sorunu yanıtlamada yeterli gibi görünür. Arkaik Dönem'den Hellenistik Dönem ortalarına kadar doğu Akdeniz'de birçok noktada ele geçen sepet kulplu Kıbrıs amphoralarının Patara'da ele geçmemiş olması ise Patara'nın ya da yüksek olasılıkla Lykia Bölgesi'nin zeytinyağı üretimiyle ilişkilendirilebilir.

Patara'nın Hellenistik Dönem'de yoğun olarak şarap ithal ettiği tespit edilmiştir. Amphora tipolojisinin çeşitliliğinde ve dolayısıyla ithalatta görülen bu artışın en önemli nedenlerinin başında Patara limanının jeopolitik önemi nedeniyle özellikle Ptolemaiosların ilgi odağı haline gelmesi gösterilebilir. Bu durum özellikle Lykia Bölgesi'nin İ.Ö. 278/277²⁴⁴⁸ yıllarında II. Ptolemaios (Philadelphos)'un hakimiyetine geçmesiyle birlikte yükselişe geçer. Kentin bu dönemde şarap ihtiyacının artmasındaki başlıca neden olarak Ptolemaiosların Patara'yı bir

²⁴⁴⁴ Koehler – Wallace-Matheson 2004, 163, Fig. 1.

²⁴⁴⁵ Grace 1985, 7.

²⁴⁴⁶ Delos XXVII, 282.

²⁴⁴⁷ Zenon arşivlerinde Kıbrıs şarabının İ.Ö. 3. yüzyıl'da Mısır'ın birçok merkezine ihraç edildiği kayıtları bulunmaktadır bkz: Şenol 2009, 104, dn. 367.

²⁴⁴⁸ Telmessos'dan ele geçen bir kral mektubu, II Ptolemaios'un egemenliğinin en geç İ.Ö. 279 yılında başladığını gösterir bkz: SEG XXVII 1978, no. 1224.

askeri limana dönüştürmeleri²⁴⁴⁹ ve özellikle bu dönemden itibaren önemli bir ticaret merkezi haline gelmesi bu durumda etkili olmuş görülür.

Patara ile birlikte Lykia Bölgesi'ndeki bir diğer önemli liman yerleşimi Andriake'dir. Ancak Andriake hakkındaki epigrafik verilerin yerleşimin İ.Ö. 197 yılında II. Antiokhos tarafından alınmasından önceye gitmemesi²⁴⁵⁰ ve kentin güney yamaçlarını kapsayan sur duvarlarının Hellenistik Dönem'e tarihlendirilmesi nedeniyle erken Hellenistik Dönem'den önceki durumu hakkında bilgiler şu an için yetersizdir²⁴⁵¹. Bu bağlamda, Andriake limanının erken dönemlerdeki rolünün Lykia şehirleri içinde küçük olabileceği ve baskın olan ana kentin bir limanı olduğu düşünülmektedir²⁴⁵². Bu durumda Patara limanının Lykia Bölgesi geneline bakıldığında erken dönemlerdeki önemi daha anlaşılır hale gelir.

Patara'da ele geçen amphoralar kent için önemli olduğu gibi amphora çalışmaları için de dikkate değer yeni veriler sağlamıştır. Bu bağlamda, yeni bir amphora tipolojisinin tespiti ve şişkin boyunlu Khios amphoralarının Khios dışında farklı merkezlerde de üretilmiş olabileceği olasılığının gündeme gelmesi önemlidir.

Bunların yanı sıra Patara'da ele geçen RhA.1, formu ve buluntu durumuyla mantar formu ağız kenarına sahip Rhodos amphoralarının tipoloji ve kronolojisine katkı sağlayacak durumdadır. Amphora, Kyrenia örneklerinden daha basık ve geniş bir gövde profiline sahiptir. Formundaki bu farklılığın yanı sıra eserin buluntu konteksti onu İ.Ö. 4. yüzyılın sonlarından daha çok İ.Ö. 4. yüzyılın ilk yarısı, özellikle de ortalarına tarihlenmemize olanak sağlamış ve benzer formdaki amphoraların yaklaşık 25-50 yıl daha erkene tarihlenmesi gerektiğini gündeme getirmiştir. Tepecik Akropolisindeki depo yapısında bulunan KS. 1 katalog numaralı mühürlü bir kulp da üzerindeki amphora tasviriyle dikkat çekicidir. Mantar formu ağız kenarına, uzun silindirik boyuna, geniş omuzlu küresel gövdeye ve topuz formunda uzun kaideye sahip olan amphora betimlemesi biçimsel özellikleriyle RhA.1 katalog numaralı amphora ile çok yakın benzerlik gösterir. Mühür ve amphoranın morfolojik olarak benzerliğin

²⁴⁴⁹ Strabon 14.3.6. c. 666. Ptolemaioslar döneminde, benzer bir şekilde Andriake'de de bir garnizon olabileceği yolunda görüşler bulunur bkz: Çevik – Bulut 2010, 38; R. Behrwald, *Der Lykische Bund. Untersuchungen zu Geschichte und Verfassung* (Bonn 2000) 62, dn. 99.

²⁴⁵⁰ Andriake liman yerleşiminde bugüne kadar yapılan yüzey araştırmalarında Klasik Dönem'e ait bir kalıntıya rastlanılmamıştır. Ancak Myra kentinin Klasik Dönem'e tarihlenen kaya mezarları ve Andriake'de bulunan siyah astarlı seramikler dikkate alındığında Andriake limanının en azından bu dönemde de faal olduğu düşünülmektedir bkz: Çevik – Bulut 2010, 38.

²⁴⁵¹ W. Wurster, "Das sicherungssystem des Polisgebiets durch befestigte Wehranlagen und Wachtürme", J. Borchhardt (Ed.), *Myra. Eine lykische Metropole in antiker und byzantinischer zeit*, *IstForsch* 30 (1975) 49-55; Çevik –Bulut 2010, 40, 78-79, Res. 77-79.

²⁴⁵² Zimmermann 1992b, 219; Çevik – Bulut 2010, 37.

yanı sıra hem mühürlü kulpun (KS.1) hem de RhA.1 numaralı amphoranın kulp profillerinin neredeyse aynı olması, hamur yapılarının ve renklerinin benzerliği, RhA.1 numaralı amphoraların benzer mühürler taşımış olabileceğini düşündürmüştür.

Patara'da bulunan amphoralara ek olarak ele geçen mühürlü kulplar da konu genelinde önemli bazı yeni verilere ulaşılmasına olanak sağlamıştır. Bu önemli veriler arasında İ.Ö. 3. yüzyıl başlarında faal olduğunu tahmin ettiğimiz Rhodos Peraia'lı yeni bir üretici olan Menes I'nin tespiti (Rh.Pr.17), İ.Ö. 3. yüzyıl içinde aktif olduğunu bildiğimiz üretici Philios'un bir amphorasının yönetici Lysandros tarafından tarihlendirilmesiyle (Rh.10) yeni bir üretici-yönetici çiftlerinin tespit edilmesi, üretici Menodoros II'nin (Rh.249) mühüründeki harf karakterlerinin yönetici Zenodotos, Iason ve Khrysaor'un mühürlerindeki harf karakterine çok benzemesi ve bu yöneticiler ile üreticinin arasında bir ilişkinin olabileceğine dair ipuçları sunulması (Rh.103-104, 110) bulunur.

Günümüze kadar yapılan mühür çalışmalarında Rhodos mühürleri üzerinde görünen "üretici" isimlerinin aidiyeti hakkında kesin bir sonuca varılmış değildir. Bu isimlerin amphorayı üreten çömlekçiden çok, amphorayı üreten atölye sahibinin ya da atölyenin ismi veya şarap üreticisinin ismi olma ihtimalinin daha yüksek olduğu düşünülür²⁴⁵³. Ancak aynı period içerisinde çok sayıda "üretici" ismini okunması dikkat çekici ve sorgulanması gereken bir konu olarak karşımıza çıkar. Özellikle Patara'da ele geçen Rhodos "üretici" mühürleri ve ait oldukları periodlara bakıldığında bu durum ilginçleşir. Patara'da ele geçen "üretici" mühürleri üzerinde Period II'de onaltı, Period III'de yirmibeş, Period IV'de onbeş, Period V'de otuzbir ve Period VI'da onaltı kişi ismi tespit edilmiştir. Yukarıda verilen bu "üretici" isimlerinin sayısının sadece Patara'da ele geçen mühürlerle sınırlı olduğu ve gerçekte bu "üretici" sayısının daha fazla olduğu farklı merkezlerde ele geçen mühürlerle bilinmektedir. Bu açıdan bakıldığında sadece bir periodda otuzdan fazla çömlekçi atölyesinin olması ilginçtir. Bu durumda şarap üreticilerini ya da daha olası bir şekilde, bu güne kadar gözardı edilen şarap tüccarlarını gündeme getirme gerekliliği doğar. Bu durumda mühürler üzerinde okunan "üretici" isimlerinin aslında şarap tüccarlarına da ait olabileceği düşünülmelidir. Bu bağlamda, bazı mühürlerde Timo (Rh.202) ya da Diokleia (Rh.212) gibi kadın isimlerinin varlığı onların "üretici" ya da "atölye sahibi" olmalarının yanı sıra şarap tüccarı olabileceklerini de düşünmemizi gerektirir. Bu açıdan bakıldığında, amphora atölyelerinin kadınlara da miras yoluyla kaldığı yönündeki görüşe bir alternatif olarak şarap tüccarlığı yapan küçük işletmelerin de kadınlara miras yoluyla kaldığını söylemek oldukça mümkündür.

²⁴⁵³ Grace 1949, 177; Empereur – Hesnard 1987, 14-15.

Konuya bu açıdan yaklaşıldığında Rhodos amphoralarının neden mühürlenmiş oldukları yönündeki hipotezlere bir yenisini eklememiz gerekir. Mühürler üzerinde yönetici isimlerinin görülmesinden dolayı; mühürlemenin daha çok amphoraların içlerinde taşıdıkları ürünlerin denetlenmesi, hangi yılın ürünü olduğunu göstermesi, devlete ödenmesi gereken verginin denetim altına alınması ya da şarabın kalitesinin belirlenmesi gibi olasılıklar²⁴⁵⁴ ileri sürülmüştür. Çok makul olan bu hipotez aslında direkt olarak amphora “üretici”lerinden çok şarap tüccarlarını ilgilendirir. Yukarıda değinilen ve ileri sürülen öneriler bağlamında “üretici” olarak değerlendirilen mühürlerdeki isimlerin şarap tüccarı olarak da değerlendirilebileceği ortaya çıkar.

Hellenistik Dönem’le birlikte Patara’da olduğu gibi Lykia Bölgesi’nde de bir hareketlilik yaşanmaya başlamıştır. Bölge’de amphoraların görüldüğü kentlerin sayısının artması bu kentlerin ticari ilişkilerde dışa açıldığını gösterir (Fig. 4). Bu durum özellikle Ptolemaios’ların Lykia Bölgesi’ne karşı olan ilgileri ve deniz yollarının işler hale gelmesiyle doğrudan bağlantılı olmalıdır. Patara’da ele geçen amphora ve mühürlü kulpların yanı sıra Lykia Birliği döneminde basılmış olan Lykia kentleri sikkelerinin sayısının artması, mühürlü kulp ve amphora buluntularının da gösterdiği üzere, kentin özellikle İ.Ö. 2. yüzyıldan sonra çok hareketli bir ticaret hayatına sahip olduğunu gösterir. Patara’da Hellenistik Dönem’le birlikte ticari dolaşımın bir göstergesi olan, Pamphylia, Pisidia, Karia, Rhodos ve Kıbrıs gibi komşu bölge ve kentlere ait sikkelerin bulunması amphora verilerinin sunmuş olduğu verileri destekler²⁴⁵⁵.

7.4. Amphoralar Işığında Deniz Ticaretinde Patara’nın Bölge İçindeki Yeri

Lykia Bölgesi’nde bugüne kadar yapılan çalışmalarda Roma İmparatorluk Dönemi öncesine tarihlenen amphora ve özellikle mühürlü kulpların yayılımları hakkında kısıtlı bilgiler bulunmaktadır. Buna ek olarak, tespit edilen bu malzemelerin büyük bir bölümünün yüzey buluntusu olması, tarihlemeye kontekst verilerden yoksun kalınmasına neden olmuştur.

Lykia Bölgesi’nde yapılan önceki çalışmalarda en erken tarihli amphora Ksanthos’da bulunmuştur. Beyaz astarlı tüm bir Khios amphorası olan örnek H. Metzger tarafından İ.Ö. 550 yılı öncesine tarihlendirilmiştir²⁴⁵⁶. Bu örnek Y. Sezgin tarafından Arkaik Khios

²⁴⁵⁴ Grace 1949, 177, 183; Grace 1966, 286; Doğer 1991, 77-79; Grace 1979b, 124; Cankardeş-Şenol 2000, 31.

²⁴⁵⁵ Patara sikke basımları ve kentte ele geçen sikkeler hakkında bkz: Ş. Özüdoğru, Patara Sikke Basımları ve Patara Kazıları’ndan (1989-2001) Ele Geçen Sikkeler (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya 2002) özellikle 106-111.

²⁴⁵⁶ Metzger 1972, 69-70, Lev. 25, no. 111.

amphoraları üzerine yapılan sınıflama çalışmasında ise “Khi3” grubu altında incelenerek İ.Ö. 575-550/525 yıllarına tarihlendirilmiştir²⁴⁵⁷. Erken tarihli bu örneği yine Ksanthos buluntusu bir ağız parçası takip eder. Khios amphorasına ait olan ağız parçası ise yapılan çalışmada hatalı olarak “swollen necked” olarak isimlendirilmiş ve İ.Ö. 5. yüzyıla tarihlendirilmiştir²⁴⁵⁸. Beyaz astarlı erken seri Khios amphoralarından farklı olarak düz ve yüksek bir boyuna sahip olan örnekte alçak bilezik formundaki ağız kenarı dışa taşkın ve yuvarlatılmıştır. Ksanthos örneğini bu özellikleriyle İ.Ö. 6. yüzyılın ortalarından itibaren görülmeye başlanan ve “Baca Boyunlu Amphoralar” (funnel-necked)²⁴⁵⁹ olarak isimlendirilen grup içerisine yerleştirmek mümkündür.

Ksanthos buluntusu erken tarihli Khios amphoralarını Letoon’da bulunan Klazomenai amphorasına ait ağız/boyun parçası takip etmektedir. S. Lemaître tarafından İ.Ö. 6. yüzyıl sonlarına tarihlenen örnek²⁴⁶⁰ Y. Sezgin tarafından Klazomenai amphoraları üzerine yapılan son grupta önerisinde “Kla7” grubu altında, İ.Ö. 6. yüzyılın ikinci yarısına tarihlendirilmiştir²⁴⁶¹. I. B. Zeest tarafından “Baca Boyunlu”²⁴⁶², M. Lambrino tarafında “A1 Tipi”²⁴⁶³, E. Doğer ve Y. Sezgin tarafından “Khi4-Khi5”²⁴⁶⁴ ve bazen de “iğ formu” (spindle-shaped)²⁴⁶⁵ olarak sınıflanan Letoon buluntusu bir Khios amphorasına ait ağız/boyun parçasını da²⁴⁶⁶ İ.Ö. 550-520/500 yılları arasına tarihlemek mümkündür.

Bölge’de Arkaik Döneme tarihlenen en geniş üyeli grup ise İ.Ö. 6. yüzyıl sonu, 5. yüzyıl başlarına tarihlenen şişkin boyunlu Khios amphoralarına ait ağız parçalarıdır. Yayınlanmış örnekler Ksanthos²⁴⁶⁷ ve Letoon’dan²⁴⁶⁸ bilinmektedir. Kyaneai buluntusu bir ağız parçasını ise²⁴⁶⁹, U. Knigge tarafından C/2²⁴⁷⁰, M. Lawall tarafından ise 3B olarak sınıflanan²⁴⁷¹ ve İ.Ö. 480-440 yılları arasına tarihlenen Khios amphorasına ait ağız parçası olarak yorumlamak mümkündür. Ksanthos’da bulunan ve hamur yapısı nedeniyle Batı Anadolu kökenli

²⁴⁵⁷ Sezgin 2009, 206, Khi3.01.

²⁴⁵⁸ Yener-Marksteiner 2002, 217-218, 222, Fig. 2d.

²⁴⁵⁹ Zeest 1960, 16, 139, Lev. 3, no. 10b.

²⁴⁶⁰ Lemaître 2006, 396, Fig. 3; Lemaître 2007, 134, Fig. 14.1.

²⁴⁶¹ Sezgin 2009, 136, Kla7.53.

²⁴⁶² Zeest 1960, 16, 139, Lev. 3, no. 10b.

²⁴⁶³ Lambrino 1938, 110-112, Fig. 71-72.

²⁴⁶⁴ Doğer 1988, 93; Sezgin 2009, 170-180

²⁴⁶⁵ Oren 1984, 24.

²⁴⁶⁶ Lemaître 2006, 396, Fig. 5.

²⁴⁶⁷ Yener-Marksteiner 2007, 87-88, Fig. 6, no. 1-4.

²⁴⁶⁸ Lemaître 2006, 396, Fig. 4; Lemaître 2007, 134, Fig. 14, no. 3-4.

²⁴⁶⁹ Mader 1996, 96, Fig. 38, no. 135.

²⁴⁷⁰ Knigge 1976, 23.

²⁴⁷¹ Lawall 1998, 77.

olabileceği belirtilen bir alt gövde parçası ise²⁴⁷² İ.Ö. 425 yılı dolaylarında görülmeye başlanan düz (silindirik) boyunlu Khios amphorasına ait olmalıdır.

Lykia Bölgesi'nde İ.Ö. 4. ve 3. yüzyıllara tarihlendirilen amphoralar arasında Kyaneai'de bulunan Korinth B amphorasına ait bir kulp parçası²⁴⁷³, Korba'da bulunan güney Ege Mantar Ağızlı amphorasına ait bir dip parçası²⁴⁷⁴ ve Avşar Tepesi'nde bulunan Knidos amphorasına ait dip parçası yer alır²⁴⁷⁵. Bu örneklerin yanı sıra, çalışmada yeni bir amphora formu olarak tanıtılan ve İ.Ö. 4. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilen Lykia amphorasına ait bir dip parçası da Avşar Tepesi'nde ele geçmiştir²⁴⁷⁶.

İ.Ö. 3. yüzyılın ortalarından itibaren Bölge'de, Patara'da olduğu gibi Rhodos amphoralarının yükselişe geçtiği görülmektedir. Trysa'da bulunan ve üzerindeki iki satırlık yazının ilk satırında Αἰνῆ[.....] yazısı okunabilen kulp, tanımlanamamış ve Hellenistik Dönem olarak geniş bir zaman dilimine tarihlendirilmiştir²⁴⁷⁷. Trysa buluntusu bu mühürdeki ismi İ.Ö. ca. 245 (Period Ic) yıllarında görevde bulunan (karşılaştırma için bkz: Rh.01) yönetici Αἰνῆ[σίδαμος] olarak tamamlanabilir. Bu buluntunun yanı sıra bölgede okunamayan çok sayıda mühürlü kulp da ele geçmiştir. Kulp profilleri nedeniyle İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlendirebileceğimiz örnekler orta dağlık Lykia'da, Yavu²⁴⁷⁸, Divle²⁴⁷⁹, Korba²⁴⁸⁰, Hoyran²⁴⁸¹ ve Kızılovacık²⁴⁸² yerleşimleri ile Antiphellos²⁴⁸³, Andriake²⁴⁸⁴ ve Rhodiapolis²⁴⁸⁵ gibi merkezlerden gelir. Mühürlü Rhodos kulplarının yanı sıra, yine İ.Ö. 2. yüzyıl içlerine tarihlenen dip parçaları da ele geçen amphora buluntuları arasındadır²⁴⁸⁶. Rhodos amphorasına ait Lykia'da bulunan yayınlanmış tek tam örnek ise Ksanthos'da bulunmuştur²⁴⁸⁷. Bu örneği,

²⁴⁷² Yener-Marksteiner 2007, 87-88, Fig. 6, no. 5.

²⁴⁷³ Mader 1996, 96, Fig. 38, no. 135.

²⁴⁷⁴ Rückert 2003, 114, 129, Fig. 36, 4, F 3944.

²⁴⁷⁵ Rückert 2000, 117, 135, Fig 40, Lev. 22, no. 3., F 2798.

²⁴⁷⁶ Rückert 2000, 115, 135, Fig. 40, no. 66, A 3244.

²⁴⁷⁷ Rückert 2008, 100, Lev. 20, F 1959.

²⁴⁷⁸ Rühert 2008, 99, Lev. 19, F 6130; Kolb 2008, 352-353, Fig. 403.

²⁴⁷⁹ Rückert 2008, 99, Lev. 20, F 9093.

²⁴⁸⁰ Rückert 2008, 100, Lev. 19, F 2902.

²⁴⁸¹ Rückert 2003, 117, Lev. 19, no. 5, F 4419; Rückert 2008, 101, Lev. 47, F 4769; Rückert 2003, 117, 130, Fig. 37, F 4769.

²⁴⁸² Rückert 2008, 102, Lev. 21, F 10919.

²⁴⁸³ Antalya Müze Müdürlüğü tarafından 2012 yılında Antiphellos (Kaş) Hellenistik Tapınağı'nda gerçekleştirilen kazılarda İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenen bir Rhodos mühürlü kulpu tarafımızdan tanımlanmıştır.

²⁴⁸⁴ 2009 yılında Andriake'ye yapmış olduğumuz araştırma gezisinde İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenen Rhodos mühürlü kulpları tespit edilmiştir. Bu inceleme gezisindeki yardımlarından dolayı kazı başkanı Prof. Dr. N. Çevik'e teşekkür ederim.

²⁴⁸⁵ 2011 yılında Rhodiapolis'e yapmış olduğumuz araştırma gezisinde İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenen Rhodos mühürlü kulpları tespit edilmiştir. Bu inceleme gezisindeki yardımlarından dolayı başta kazı başkanı Yrd. Doç. Dr. İ. Kızıgut olmak üzere Arkeolog E. Akalın'a teşekkür ederim.

²⁴⁸⁶ Rückert 2003, 115, Lev. 18, no. 5, F 3384; Lemaître 2006, 396, Fig. 6.

²⁴⁸⁷ Demargne 1958, 69, Lev. 21, no. 1860.

kulpunda bulunan yönetici Lysistratos'un ismi nedeniyle İ.Ö. ca. 85-40 yılları arasına tarihlemek mümkündür²⁴⁸⁸.

Lykia Bölgesi'nde İ.Ö. 2. yüzyıldaki Rhodos amphoralarının yoğunluğunun yanı sıra, farklı merkezlerden ithal edilmiş örneklerin varlığı da bilinir. Knidos amphoralarına ait parçalar Rhodos örneklerinden sonra en yoğun görünen parçalar olarak öne çıkar. Özellikle İ.Ö. 2. ve 1. yüzyıllara tarihlenen örnekler Kyaneai²⁴⁸⁹ ve Letoon'dan²⁴⁹⁰ ele geçmiştir. Rhodos ve Knidos'un yanı sıra Kos amphoralarına ait parçalar²⁴⁹¹ az da olsa bilinmektedir.

Lykia Bölgesi'nde bulunan ve sınırlı sayıdaki örneği yayınlanan Arkaik, Klasik ve Hellenistik Dönemlere tarihlenen ticari amphora ve mühürlü amphora kulplarının geneline bakıldığında, Patara buluntuları ile tipolojik ve kronolojik olarak birliktelik gösterdiği saptanmıştır.

Patara'da ele geçen ticari amphora ve mühürlü kulpları genel olarak değerlendirildiğinde öne çıkan bazı önemli sonuçlar tespit edilmiştir. Bunları sırasıyla, a) ilk kez tespit edilen ve olasılıkla Lykia Bölgesi'nin yerel üretimi olan yeni bir amphora formunun Klasik Dönem'deki varlığı, b) en iyi örneklerini Kyrenia Batığı'ndan bildiğimiz İ.Ö. 4. yüzyıl sonlarına tarihlenen mantar formlu ağız kenarına sahip Rhodos amphoralarının, Patara buluntuları yardımıyla İ.Ö. 4. yüzyıl ortalarına kadar erken bir tarihe çekilebileceği, c) kentte bulunan iki adet mühür üzerindeki amphora tasviri yardımıyla İ.Ö. 4. yüzyıl ortalarına tarihlendirdiğimiz mantar formlu ağız kenarına sahip Rhodos amphoralarının da benzer bir şekilde mühürlenmiş olabileceği, d) İ.Ö. 3. yüzyıl başlarında faal olduğunu tahmin ettiğimiz Rhodos Peraia'lı yeni bir üretici olan Menes I'in tespiti, e) İ.Ö. 3. yüzyıl içinde aktif olduğunu bildiğimiz üretici Philios'un bir amphorasının yönetici Lysandros tarafından tarihlendirilmesiyle yeni bir üretici-yönetici çiftlerinin tespit edilmesi, f) kentte ele geçen Rhodos mühürlerinde (Rhodos'lu yönetici Aristodamos'a ait mühürler gibi) bugüne kadar tespit edilmemiş bazı yeni kalıpların tespit edilmesidir.

Lykia Bölgesi'nde ele geçen söz konusu eserler genel olarak düşünüldüğünde geniş bir malzeme repertuarı sunan Patara buluntularının önemi bir kat daha artmaktadır. Patara'da ele geçen amphoralar aracılığıyla Lykia Bölgesi'nde bugüne kadar varlığı tespit edilmemiş yeni

²⁴⁸⁸ Period VIIa içine tarihlenen yönetici Lysistratos için bkz: Finkielsztein 2001, 162, Tablo 15.

²⁴⁸⁹ Mader 1996, 96, Fig. 38, no. 128.

²⁴⁹⁰ Lemaître 2006, 396, Fig. 6.

²⁴⁹¹ Lemaître 2006, 396, Fig. 6.

bir amphora tipinin belirlenmesi bölge ticareti açısından önemlidir. Amphora verilerinin yanı sıra kentte ele geçen çok sayıdaki mühürlü kulp da Lykia Bölgesi'nde bugüne kadar yayınlanmış en geniş buluntu grubunu oluşturması açısından dikkate değerdir. Söz konusu buluntular sadece Lykia Bölgesi için değil, aynı zamanda amphora ve mühürlü kulp çalışmalarına sağlamış olduğu veriler bağlamında da yenilikler içerir.

KATALOG

Khios Amphoraları

Kat. No : KhiA. 1 **Lev. 13**
 Kazı Env. No : PTR'93 - 0014
 B. Yeri/Seviyesi : TN-21, -50/-100 cm
 Korunan Yük. : 4,3 cm
 Ağız Çapı : 16,4 cm
 Cidar : 0,5 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince gözenekli katkısız hamur.
 Hamur Rengi : 10 YR 7/4 very pale brown
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 650-620
 Karş. Örn. : Sezgin 2009, Lev. 32, Khi.1, 01; Calvet – Yon 1977, 18, Lev. 10, no. 105-106.

Kat. No : KhiA. 2 **Lev. 13**
 Kazı Env. No : PTR'99 - 0145
 B. Yeri/Seviyesi : Tepecik Akropolis, TKD 3, batı sondaj -300/-350 cm
 Korunan Yük. : 4,6 cm
 Ağız Çapı : 15 cm
 Cidar : 0,7 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, yer yer gözenekli, çok az kum tanecikli, ince mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 8/3 pink
 Boya : 10 R 6/6 light red
 Tip : Khios
 Tarih : İ.Ö. 625-575
 Karş. Örn. : Anderson 1954, 169, 173, Fig. 5, no. 17; Doğer 1988, 218, Şek. 26, no. 53; Sezgin 2009, Lev. 36, Khi.2, 03-04; Okan 2010, 211, Lev. 17, no. 7.

Kat. No : KhiA.3 **Lev. 13**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0463
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, kuzeydoğu dış köşe, -160/-180 cm
 Korunan Yük. : 3,7 cm
 Ağız Çapı : 11 cm
 Cidar : 0,8 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, ince kum ve kireç parçacıklı ve çok az mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 light red
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 550-525
 Karş. Örn. : Oren 1984, 26, 24-25, Fig. 35; Doğer 1988, 234-235, Şek. 36, Khi. 85-86; Sezgin

2009, Lev. 47, Khi.4, 02; Okan 2010, 213, Lev. 18, no. 11.

Kat. No : KhiA.4 **Lev. 13**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0279
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, güney genişletme - 50/-70 cm
 Korunan Yük. : 4,4 cm
 Dip Çapı : 5,1 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, iri gözenekli, iri kireç parçacıklı ve kum tanecikli, az mika katkılı ve yer yer kırmızı kum tanecikli hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
 Astar Rengi : 5 YR 6/4 light reddish brown
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 550-520/500
 Karş. Örn. : Johnston 1990, 39, Fig. 1, no. 184.

Kat. No : KhiA.5 **Lev. 13**
 Kazı Env. No : PTR'06 - 0147
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras 2 - sarnıç batı duvar arası, -100/-150 cm
 Korunan Yük. : 3,8 cm
 Dip Çapı : 5,8 cm
 Cidar : -
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, gevrek dokulu, kum tanecikli, taşçık katkılı, yer yer kireç parçacıklı ve bol mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 6/4 light brown
 Astar Rengi : -
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 550-520/500
 Karş. Örn. : Doğer 1992, 84, Fig. 73; Johnston 1990, 39, Fig. 1, no. 184; Sezgin 2009, Lev. 48, Khi.4, 08.

Kat. No : KhiA.6 **Lev. 13**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0265
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, doğu duvar orta 2, -175/-185 cm
 Korunan Yük. : 4,9 cm
 Dip Çapı : 4,9 cm
 Cidar : 0,8 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince gözenekli, ince kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/4 light reddish brown
 Astar Rengi : -
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 550-520/500

Karş. Örn. : Doğer 1992, 85, Fig. 74; Johnston 1990, 39, Fig. 1, no. 1; Anderson 1954, 175, Fig. 9f; Sezgin 2009, Lev. 47, Khi.4, 02.

Kat. No : KhiA.7 **Lev. 13**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0278
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, sondaj genişletme, -40/-50 cm
 Korunan Yük. : 4,9 cm
 Dip Çapı : 4,3 cm
 Cidar : 1,1 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli, ince kireç parçacıklı ve mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
 Astar Rengi : -
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 550-520/500
 Karş. Örn. : Doğer 1992, 85, Fig. 74; Johnston 1990, 39, Fig. 1, no. 9; Anderson 1954, 175, Fig. 9f; Sezgin 2009, Lev. 47, Khi.4, 02.

Kat. No : KhiA.8 **Lev. 13**
 Kazı Env. No : PTR'06 - 0125
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras II güneyi, yüzey/-20 cm
 Korunan Yük. : 6,6 cm
 Ağız Çapı : 11,1 cm
 Cidar : 1 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, kireç parçacıklı ve ince mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : -
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 550-520/500
 Karş. Örn. : Condurachi 1954, 369, Fig. 162; Lawall 2006, 138, Lev. 35, no. 250; Sezgin 2009, Lev. 51, Khi.5, 01.

Kat. No : KhiA.9 **Lev. 13**
 Kazı Env. No : PTR'99 - 0192
 B. Yeri/Seviyesi : Tepecik Akropolis, yüzey
 Korunan Yük. : 10,8 cm
 Ağız Çapı : 12 cm
 Cidar : 0,5 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, çok az ve ince kum tanecikli, kireç parçacıklı ve az mika katkılı hamur
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Boya : 5 YR 4/6 yellowish red
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 550 - 520

Karş. Örn. : Condurachi 1954, 370-371, Fig. 164-165; Doğer 1992, 85, Fig. 74; Lawall 1995, 356, Fig. 26; Johnston 1990, 39, Fig. 1, no. 10; Anderson 1954, 175, Fig. 8, no. 273; Sezgin 2009, Lev. 52, Khi.5, 09-10; Okan 2010, 222-223, Lev. 21, no. 28.

Kat. No : KhiA.10 **Lev. 13**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0413
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, doğu genişleme (kuzey), dolgu, karışık
 Korunan Yük. : 5,4 cm
 Ağız Çapı : 12,6 cm
 Cidar : 1 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli ve yer yer ince mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Boya : 2.5 YR 5/6 red
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 525-480/475
 Karş. Örn. : Doğer 1992, 85, Fig. 74; Lawall 1995, 356, Fig. 26; Voigtländer 1982, 44, Fig. 6, no. 31; Johnston 1990, 39, Fig. 1, no. 10; Lawall 2006, 138, Lev. 35, no. 250; Anderson 1954, 175, Fig. 8, no. 51; Sezgin 2009, Lev. 57, Khi.6, 16, Lozanov 2010, Lev. 50, no. 1-2; Okan 2010, Lev. 22-24, no. 32-46.

Kat. No : KhiA.11 **Lev. 13**
 Kazı Env. No : PTR'89 - 0010
 B. Yeri/Seviyesi : Tak önü açma 3
 Korunan Yük. : 11,8 cm
 Ağız Çapı : 9,5 cm
 Cidar : 0,8 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli, kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/8 light red
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/8 reddish yellow
 Boya : 5 YR 5/6 yellowish red
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 525-480/475
 Karş. Örn. : Sezgin 2009, Lev. 53, Khi.6, 02.

Kat. No : KhiA.12 **Lev. 13**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0409
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, doğu duvar dışı, kuzey, -170/-180 cm
 Korunan Yük. : 6,8 cm
 Ağız Çapı : 10 cm
 Cidar : 1,1 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli, yer yer kireç parçacıklı ve yer yer ince mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow

Astar Rengi : 7.5 YR 7/3 pink
 Boya : 5 YR 5/1 gray
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 525 - 480/475
 Karş. Örn. : Doğer 1992, 85, Fig. 74; Sezgin 2009, Lev. 55, Khi.6, 08.

Kat. No : KhiA.13 **Lev. 13**
 Kazı Env. No : PTR'99 - 0159
 B. Yeri/Seviyesi : TKD 3, batı sondaj, -300/-350 cm
 Korunan Yük. : 5,8 cm
 Ağız Çapı : 13 cm
 Cidar : 0,8 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince gözenekli, ince kum katkılı, kireç parçacıklı ve ince mika katkılı hamur.

Hamur Rengi : 5 YR 5/4 reddish brown
 Astar Rengi : 5 YR 7/4 pink
 Boya : 10 R 5/6 red
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 525-480/475
 Karş. Örn. : Doğer 1992, 85, Fig. 74; Lawall 1995, 356, Fig. 26; Voigtländer 1982, 44, Fig. 6, no. 33; Johnston 1990, 39, Fig. 1, no. 10; Anderson 1954, 175, Fig. 8, no. 51a; Sezgin 2009, Lev. 53, Khi.6, 01; Okan 2010, Lev. 22-24, no. 32-46.

Kat. No : KhiA.14 **Lev. 14**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0386
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, sondaj genişleme, doğu, -10/-20 cm
 Korunan Yük. : 7,2 cm
 Ağız Çapı : 11,2 cm
 Cidar : 1 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, kireç parçacıklı ve mika katkılı hamur.

Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Boya : 2.5 YR 5/4 reddish brown
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 525-480/475
 Karş. Örn. : Doğer 1992, 85, Fig. 74; Lawall 1995, 356, Fig. 25; Voigtländer 1982, 44, Fig. 6, no. 33; Lawall 2006, 138, Lev. 35, no. 250; Anderson 1954, 175, Fig. 8, no. 51; Sezgin 2009, Lev. 53, Khi.6, 01; Lozanov 2010, Lev. 50, no. 1-2; Okan 2010, Lev. 22-24, no. 32-46.

Kat. No : KhiA.15 **Lev. 14**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0292
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, doğu genişleme (kuzey) dolgu, karışık
 Korunan Yük. : 3,4 cm

Ağız Çapı : 14 cm
 Cidar : 1 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, az kum tanecikli, kireç parçacıklı ve az mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/8 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
 Boya : 2.5 YR 6/8 light red
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 525-480/475
 Karş. Örn. : Doğer 1992, 85, Fig. 74; Lawall 1995, 356, Fig. 25; Voigtländer 1982, 44, Fig. 6, no. 33; Johnston 1990, 39, Fig. 1, no. 10; Anderson 1954, 175, Fig. 8, no. 51; Sezgin 2009, Lev. 55, Khi.6, 08-09; Okan 2010, Lev. 22-24, no. 32-46.

Kat. No : KhiA.16 **Lev. 14**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0283
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, sondaj doğu genişletme, yüzey/-10 cm
 Korunan Yük. : 3,4 cm
 Ağız Çapı : 11,8 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince gözenekli, kireç parçacıklı, kum tanecikli, az mika katkılı, yer yer kırmızı kum tanecikli hamur.

Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 light red
 Astar Rengi : -
 Boya : 5 YR 5/4 reddish brown
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 525-480/475
 Karş. Örn. : Doğer 1992, 85, Fig. 74; Lawall 1995, 356, Fig. 26; Voigtländer 1982, 44, Fig. 6, no. 33; Johnston 1990, 39, Fig. 1, no. 10; Lawall 2006, 138, Lev. 35, no. 250; Anderson 1954, 175, Fig. 8, no. 51; Sezgin 2009, Lev. 55, Khi.6, 08-09; Lozanov 2010, Lev. 50, no. 1-2; Okan 2010, Lev. 22-24, no. 32-46.

Kat. No : KhiA.17 **Lev. 14**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0426
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, kuzeydoğu köşe, -175 cm
 Korunan Yük. : 5 cm
 Ağız Çapı : 11,8 cm
 Cidar : 1,2 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, kireç parçacıklı ve ince mika katkılı hamur.

Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : -
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 525-480/475
 Karş. Örn. : Doğer 1992, 85, Fig. 74; Lawall 1995, 357, Fig. 27; Voigtländer 1982, 44, Fig. 6, no. 34; Lawall 2006, 138, Lev. 35, no. 250;

Anderson 1954, 175, Fig. 8, no. 51; Sezgin 2009, Lev. 57, Khi.6, 17; Lozanov 2010, Lev. 50, no. 1-2; Okan 2010, Lev. 22-24, no. 32-46.

Kat. No : KhiA.18 **Lev. 14**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0579 (Sondaj no. 37)
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / sondaj -70/-80 cm
 Korunan Yük. : 9,4 cm
 Ağız Çapı : 13,6 cm
 Cidar : 1 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, yer yer gözenekli, ince kum tanecikli, ince mika katkılı ve kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Boya : 10 YR 5/6 red
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 525-480/475
 Karş. Örn. : Sezgin 2009, Lev. 55, Khi.6, 09-10; Lozanov 2010, Lev. 50, no. 1-2; Okan 2010, Lev. 22-24, no. 32-46.

Kat. No : KhiA.19 **Lev. 14**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0582 (sondaj no. 138)
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / sondaj -20/-30 cm
 Korunan Yük. : 6,5 cm
 Ağız Çapı : 11,2 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince gözenekli, ince kum katkılı, kireç parçacıklı ve ince mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 5/4 reddish brown
 Astar Rengi : 5 YR 7/4 pink
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 525-480/475
 Karş. Örn. : Sezgin 2009, Lev. 57, Khi.6, 17; Lozanov 2010, Lev. 50, no. 1-2; Okan 2010, Lev. 22-24, no. 32-46.

Kat. No : KhiA.20 **Lev. 14**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0282
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, kuzey duvar önü - 200/-215 cm
 Korunan Yük. : 4,7 cm
 Ağız Çapı : 10,7 cm
 Cidar : 1 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, çok ince gözenekli, az kum tanecikli, ince kireç parçacıklı az mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 light red
 Astar Rengi : -
 Boya : 2.5 YR 5/4 reddish brown
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 525-480/475

Karş. Örn. : Doğer 1992, 85, Fig. 74; Lawall 1995, 356, Fig. 26; Voigtländer 1982, 44, Fig. 6, no. 36; Lawall 2006, 138, Lev. 35, no. 250; Anderson 1954, 175, Fig. 8, no. 51; Sezgin 2009, Lev. 47, Khi.6, 16.

Kat. No : KhiA.21 **Lev. 14**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0281
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, sondaj doğu genişletme, -50/-60 cm
 Korunan Yük. : 4,1 cm
 Ağız Çapı : 10,1 cm
 Cidar : 1,1 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince gözenekli, ince kireç parçacıklı, kum tanecikli ve mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
 Astar Rengi : 5 YR 8/3 pink
 Boya : 10 R 6/8 light red
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 525-480/475
 Karş. Örn. : Doğer 1992, 85, Fig. 74; Cook – Dupont 2003, 149, Fig. 23.3 f; Voigtländer 1982, 44, Fig. 6, no. 33; Lawall 2006, 138, Lev. 35, no. 250; Anderson 1954, 175, Fig. 8, no. 51; Sezgin 2009, Lev. 57, Khi.6, 18.

Kat. No : KhiA.22 **Lev. 14**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0589
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, doğu duvar kuzey 2, -60/-70 cm
 Korunan Yük. : 6,1 cm
 Ağız Çapı : 11 cm
 Cidar : 0,7 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli, kireç ve mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/3 pink
 Boya : 7.5 YR 4/1 dark gray
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 525-480/475
 Karş. Örn. : Doğer 1992, 85, Fig. 74; Cook – Dupont 2003, 149, Fig. 23.3 f; Voigtländer 1982, 44, Fig. 6, no. 33; Lawall 2006, 138, Lev. 35, no. 250; Anderson 1954, 175, Fig. 8, no. 51; Sezgin 2009, Lev. 57, Khi.6, 18; Boardman 1967, 180, Lev. 67, no. 953.

Kat. No : KhiA.23 **Lev. 14**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0521
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, doğu duvarı, kuzey 2, -90/-100 cm
 Korunan Yük. : 4,2 cm
 Ağız Çapı : 12,4 cm
 Cidar : 0,8 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, küçük gözenekli, ince kum tanecikli, kireç parçacıklı ve mika katkılı hamur.

Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 7/4 very pale brown
 Boya : 2.5 YR 5/4 reddish brown
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 525-480/475
 Karş. Örn. : Lawall 1995, 356, Fig. 26; Johnston 1990, 40, Fig. 2, no. 36; Anderson 1954, 175, Fig. 8, no. 51; Sezgin 2009, Lev. 58, Khi.6, 27; Boardman 1967, 180, Lev. 67, no. 953.

Kat. No : KhiA.24 **Lev. 14**

Kazı Env. No : PTR'07 - 0425
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, kuzeydoğu köşe, - 175 cm
 Korunan Yük. : 5,5 cm
 Ağız Çapı : 13,1 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : Çok pişirilmiş ve yanmış hamur, sert dokulu, kum tanecikli, kireç parçacıklı ve ince mika katkılı hamur. (Hamur yanmış)
 Hamur Rengi : 5 YR 4/1 dark gray
 Astar Rengi : -
 Tip : Khios
 Tarih : İ.Ö. 525-480/475
 Karş. Örn. : Doğer 1992, 85, Fig. 74; Lawall 1995, 357, Fig. 27; Voigtländer 1982, 44, Fig. 6, no. 34; Johnston 1990, 39, Fig. 1, no. 10; Anderson 1954, 175, Fig. 8, no. 51; Sezgin 2009, Lev. 28, Khi.6, 25; Okan 2010, Lev. 22-24, no. 32-46.

Kat. No : KhiA.25 **Lev. 14**

Kazı Env. No : PTR'07 - 0583 (Sondaj no. 32)
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / sondaj, -100/-110 cm
 Korunan Yük. : 8,3 cm
 Ağız Çapı : 13 cm
 Cidar : 0,8 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, kireç parçacıklı ve mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 525-480/475
 Karş. Örn. : Sezgin 2009, Lev. 57, Khi.6, 18; Okan 2010, Lev. 22-24, no. 32-46.

Kat. No : KhiA.26 **Lev. 15**

Kazı Env. No : PTR'07 - 0406
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, sondaj genişleme, doğu, -60/zemin
 Korunan Yük. : 3,9 cm
 Ağız Çapı : 15,2 cm
 Cidar : 1,2 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, kireç parçacıklı ve mika katkılı hamur.

Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Boya : 10 R 5/6 red
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 525-480/475
 Karş. Örn. : Doğer 1992, 85, Fig. 74; Voigtländer 1982, 44, Fig. 6, no. 33; Anderson 1954, 175, Fig. 8, no. 51; Sezgin 2009, Lev. 57, Khi.6, 16-18; Okan 2010, Lev. 22-24, no. 32-46.

Kat. No : KhiA.27 **Lev. 15**

Kazı Env. No : PTR'07 - 0258
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras 3, doğu duvar içi - 150/-165 cm
 Korunan Yük. : 2,4 cm
 Ağız Çapı : 12 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince gözenekli, kireç parçacıklı, kum tanecikli, mika katkılı ve kırmızı kum tanecikli hamur.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 5/6 red
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
 Boya : 2.5 YR 6/6 light red
 Tip : Khios
 Tarih : İ.Ö. 525-480/475
 Karş. Örn. : Doğer 1992, 85, Fig. 74; Lawall 1995, 356, Fig. 25; Sezgin 2009, Lev. 58, Khi.6, 23.

Kat. No : KhiA.28 **Lev. 15**

Kazı Env. No : PTR'06 - 0122
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / B alanı, kuzeybatı açma, - 20/-40 cm
 Korunan Yük. : 6,8 cm
 Dip Çapı : 5,5 cm
 Cidar : 1,2 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, yer yer gözenekli, kum tanecikli, kireç parçacıklı ve bol mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 8/2 pinkish white
 Tip : Khios
 Tarih : İ.Ö. 525-480/475
 Karş. Örn. : Doğer 1992, 85, Fig. 74; Lawall 1995, 358, Fig. 31; Johnston 1990, 39, Fig. 1, no. 2; Anderson 1954, 175, Fig. 9, no. 54e; Sezgin 2009, Lev. 55, Khi.6, 09.

Kat. No : KhiA.29 **Lev. 15**

Kazı Env. No : PTR'07 - 0486
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / kuzeydoğu duvar
 Korunan Yük. : 5,5 cm
 Dip Çapı : 4 cm
 Cidar : 1 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, orta sertlikte dokulu, ince kum tanecikli, kireç parçacıklı ve mika katkılı hamur.

Hamur Rengi : 7.5 YR 6/4 light brown

Astar Rengi : -

Tip : Khios

Tarih : İ.Ö. 500-480

Karş. Örn. : Lawall 1995, 356, Fig. 25; Johnston 1990, 39, Fig. 1, no. 1; Lawall 2006, 135, Lev. 32, no. 202; Anderson 1954, 175, Fig. 9f; Sezgin 2009, Lev. 55, Khi.6, 08; Okan 2010, Lev. 24, no. 48.

Kat. No : KhiA.30 **Lev. 15**

Kazı Env. No : PTR'07 - 0584 (Sondaj no. 18)

B. Yeri/Seviyesi : TBS / Sondaj

Korunan Yük. : 5,3 cm

Dip Çapı : 4,4 cm

Cidar : 1,7 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli ve az kireç katkılı hamur.

Hamur Rengi : 10 YR 5/3 brown

Astar Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red

Köken : Khios

Tarih : İ.Ö. 500-480

Karş. Örn. : Lawall 1995, 356, Fig. 25; Johnston 1990, 39, Fig. 1, no. 1; Lawall 2006, 135, Lev. 32, no. 202; Anderson 1954, 175, Fig. 9f; Sezgin 2009, Lev. 55, Khi.6, 08.

Kat. No : KhiA.31 **Lev. 15**

Kazı Env. No : PTR'07 - 0504

B. Yeri/Seviyesi : TBS / kuzeydoğu duvar

Korunan Yük. : 4,9 cm

Dip Çapı : 4,1 cm

Cidar : 0,9 cm

Hamur Tanımı : Normal pişmiş, orta sertlikte dokulu, gözenekli, kum tanecikli ve kireç parçacıklı, yoğun miktarda taşçık katkılı hamur.

Hamur Rengi : 7.5 YR 5/6 strong brown

Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink

Tip : Khios

Tarih : İ.Ö. 525-480/475

Karş. Örn. : Lawall 1995, 356, Fig. 25; Johnston 1990, 39, Fig. 1, no. 2; Lawall 2006, 135, Lev. 32, no. 202; Anderson 1954, 175, Fig. 9, no. 54e; Sezgin 2009, Lev. 55, Khi.6, 08.

Kat. No : KhiA.32 **Lev. 15**

Kazı Env. No : PTR'06 - 0588

B. Yeri/Seviyesi : TBS / B alanı kuzey duvar dışı, - 20 cm

Korunan Yük. : 5,1 cm

Dip Çapı : 5,2 cm

Cidar : 0,9 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli, kireç katkılı ve mika katkılı hamur.

Hamur Rengi : 2.5 YR 6/8 light red

Astar Rengi : 7.5 YR 8/3 pink

Köken : Khios

Tarih : İ.Ö. 525-480/475

Karş. Örn. : Sezgin 2009, Lev. 57, Khi.6, 19.

Kat. No : KhiA.33 **Lev. 15**

Kazı Env. No : PTR'98 - 0231

B. Yeri/Seviyesi : TN-6, -305/-315 cm

Korunan Yük. : 7,3 cm

Dip Çapı : 3,8 cm

Cidar : 1,3 cm

Hamur Tanımı : Orta pişmiş, sert dokulu, yer yer gözenekli, ince kum tanecikli, yer yer kireç parçacıklı, kırmızı kum tanecikli hamur.

Hamur Rengi : 7.5 YR 5/1 gray

Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink

Tip : Khios

Tarih : İ.Ö. 525-480/475

Karş. Örn. : Doğer 1992, 84, Fig. 73; ; Johnston 1990, 39, Fig. 1, no. 2; Anderson 1954, 175, Fig. 9f; Sezgin 2009, Lev. 57, Khi.6, 19.

Kat. No : KhiA.34 **Lev. 15**

Kazı Env. No : PTR'06 - 0109

B. Yeri/Seviyesi : TBS / B alanı kuzeybatı açma, - 20/-40 cm

Korunan Yük. : 6,2 cm

Dip Çapı : 3 cm

Cidar : -

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli, ince mika katkılı hamur.

Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow

Astar Rengi : -

Tip : Khios

Tarih : İ.Ö. 5. yüzyıl başları

Karş. Örn. : Doğer 1992, 85, Fig. 75; Lawall 1995, 356, Fig. 25; Lawall 2006, 135, Lev. 32, no. 202; Sezgin 2009, Lev. 58, Khi.6, 26.

Kat. No : KhiA.35 **Lev. 15**

Kazı Env. No : PTR'06 - 0098

B. Yeri/Seviyesi : TBS / B alanı, kuzey dolgusu

Korunan Yük. : 13,3 cm

Dip Çapı : 4 cm

Cidar : 1,2 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, yer yer kum tanecikli, ince gözenekli, ince kireç katkılı ve ince mika katkılı hamur.

Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow

Astar Rengi : 5 YR 8/2 pinkish white

Tip : Khios

Tarih : İ.Ö. 5. yüzyıl başları

Karş. Örn. : Doğer 1992, 85, Fig. 75;
Johnston 1990, 39, Fig. 1, no. 2; Lawall 2006, 135,
Lev. 32, no. 202; Anderson 1954, 175, Fig. 9, no.
54e; Sezgin 2009, Lev. 58, Khi.6, 26.

Kat. No : KhiA.36 **Lev. 15**
Kazı Env. No : PTR'07 - 0501
B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, doğu duvar, orta 2
(kuzey), -60/-70 cm
Korunan Yük. : 16,1 cm
Dip Çapı : 4 cm
Cidar : 1,5 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, orta sertlikte dokulu,
gözenekli, ince kum tanecikli ve kireç parçacıklı
hamur.
Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
Astar Rengi : 5 YR 7/4 pink
Tip : Khios
Tarih : İ.Ö. 500-480
Karş. Örn. : Lawall 1995, 356, Fig. 25;
Johnston 1990, 39, Fig. 1, no. 2; Lawall 2006, 135,
Lev. 32, no. 202; Anderson 1954, 175, Fig. 9, no.
54e; Sezgin 2009, Lev. 58, Khi.6, 26.

Kat. No : KhiA.37 **Lev. 15**
Kazı Env. No : PTR'88 - 0230
B. Yeri/Seviyesi : Tak önü sondaj11
Korunan Yük. : 4,9 cm
Dip Çapı : 4,1 cm
Cidar : -
Hamur Tanımı : Orta pişmiş, sert dokulu, yer yer
gözenekli, az ve ince kum tanecikli, yer yer kireç
parçacıklı, ve ince mika katkılı hamur.
Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 light red
Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
Tip : Khios
Tarih : İ.Ö. 525-480/475
Karş. Örn. : Doğer 1992, 85, Fig. 74; Lawall
1995, 356, Fig. 25; Johnston 1990, 39, Fig. 1, no. 1;
Anderson 1954, 175, Fig. 9, no. 54e; Sezgin 2009,
Lev. 56, Khi.6, 13.

Kat. No : KhiA.38 **Lev. 15**
Kazı Env. No : PTR'06 - 0103
B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras II güneyi, yüzey/-20
cm
Korunan Yük. : 4,5 cm
Dip Çapı : 5 cm
Cidar : -
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum
tanecikli, yer yer kireç parçacıklı ve bol miktarda
mika katkılı hamur.
Hamur Rengi : 7.5 YR 6/6 reeddish yellow
Astar Rengi : -
Tip : Khios

Tarih : İ.Ö. 5. yüzyıl
Karş. Örn. : Johnston 1990, 39, Fig. 1. no. 1;
Sezgin 2009, Lev. 59, Khi.6, 28.

Kat. No : KhiA.39 **Lev. 16**
Kazı Env. No : PTR'04 - 0540/ TDS-320
B. Yeri/Seviyesi : TDS
Korunan Yük. : 64,3 cm
Ağız Çapı : 10,8 cm
Cidar : 1,3 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum,
kireç tanecikli ve mika katkılı hamur.
Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
Köken : Khios
Tarih : İ.Ö. 5. yüzyıl sonu - 4. yüzyıl
başları
Karş. Örn. : Grace 1979a, Fig. 45 (en
soldaki); Lawall 2006, 135, Lev. 32, no. 204;
Göransson 2007, 148, no. 283.

Kat. No : KhiA.40 **Lev. 15**
Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/400
B. Yeri/Seviyesi : TDS
Korunan Yük. : 8,3 cm
Ağız Çapı : 10,7 cm
Cidar : 0,9 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, küçük
gözenekli, kum tanecikli, kireç ve bol ince mika
katkılı hamur
Hamur Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
Tip : Khios
Tarih : İ.Ö. 5. yüzyıl sonu - 4. yüzyıl
başları
Karş. Örn. : Anderson 1954, 175, Fig. 8, no.
52; Selçuk 1998, Lev. 8, no. 24; Şenol 2003, 54;
Şenol – Aşkın 2007, 252, no. 21. Şenol 2007, 124,
Fig. 7; Göransson 2007, 148, no. 283.

Kat. No : KhiA.41 **Lev. 17**
Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/381
B. Yeri/Seviyesi : TDS
Korunan Yük. : 8,5 cm
Ağız Çapı : 10,6 cm
Cidar : 0,9 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, az kum
tanecikli, bol kireç ve az mika katkılı hamur
Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
Tip : Khios
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl başları
Karş. Örn. : Şenol 2003, 54; Lemaitre 2006,
396, Fig. 5; Şenol 2007, 124, Fig. 7.

Kat. No : KhiA.42 **Lev. 17**
 Kazı Env. No : PTR'06 - 0513
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / sarnıç A alanı, batı duvar dışı, -80/-100 cm
 Korunan Yük. : 7,2 cm
 Dip Çapı : 6,4 cm
 Cidar : -
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
 Astar Rengi : 5 YR 7/4 pink
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 5. yüzyıl sonu - 4. yüzyıl başları
 Karş. Örn. : Boardman 1967, 179, Fig. 126, no. 945; Şenol – Aşkın 2007, 254, no. 27; Bulba 1994, Lev. 18, no. 4.

Kat. No : KhiA.43 **Lev. 17**
 Kazı Env. No : PTR'98 - 0232
 B. Yeri/Seviyesi : TN-6, -229 cm
 Korunan Yük. : 7,3 cm
 Dip Çapı : 3,5 cm
 Cidar : -
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, yer yer gözenekli, ince kum tanecikli, az kireç parçacıklı ve mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/3 pink
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 5. yüzyıl sonu - 4. yüzyıl başları
 Karş. Örn. : Monachov 1999a, 143, Lev. 48, no. 4; Bulba 1994, Lev. 18, no. 5.

Kat. No : KhiA.44 **Lev. 17**
 Kazı Env. No : PTR'93 - 0013
 B. Yeri/Seviyesi : TN-18, -110/-170 cm
 Korunan Yük. : 5,2 cm
 Dip Çapı : 3,3 cm
 Cidar : -
 Hamur Tanımı : Orta pişmiş, yumuşak dokulu, kum tanecikli, taşçık katkılı hamur
 Hamur Rengi : 2.5 YR 7/4 light reddish brown
 Astar Rengi : -
 Tip : Khios
 Tarih : İ.Ö. 5. yüzyıl sonu - 4. yüzyıl başları
 Karş. Örn. : Anderson 1954, 169, 175, Fig. 9g; Garnett – Boardman 1961, 111, Fig. 11, no. 30; Boardman 1967, 179, Fig. 126, no. 947; Grandjean 1992, 563, Fig. 10, no. 68; Lawall 1995, 358, Fig. 32; Monachov 1999a, 126, Fig. 40, no. 1; Lawall 2005, 43, Fig. 3A; Lawall 2006, 135, Lev. 32, no. 204; Şenol – Aşkın 2007, 254, no. 27.

Kat. No : KhiA.45 **Lev. 17**
 Kazı Env. No : PTR'06 - 0119
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / A alanı, -10/-30 cm
 Korunan Yük. : 5,1 cm
 Dip Çapı : 2,9 cm
 Cidar : 0,8 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli ve kireç parçacıklı, mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/8 light red
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 5. yüzyıl sonu - 4. yüzyıl başları
 Karş. Örn. : Anderson 1954, 169, 175, Fig. 9h; Bulba 1994, Lev. 18, no. 6; Monavhov 1999, 132, 148, Fig. 43, no. 2, Fig. 51, no. 1; Lozanov 2010, Lev. 50, no. 6.

Kat. No : KhiA.46 **Lev. 17**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/407
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 5,5 cm
 Dip Çapı : 3,6 cm
 Cidar : -
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli, kireç ve bol mika katkılı hamur
 Hamur Rengi : 7.5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Tip : Khios
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl ortaları
 Karş. Örn. : Boardman 1967, 179, Fig. 126, no. 948; Bulba 1994, Lev. 19, no. 7; Laranov 2010, Lev. 50, no. 4.

Kat. No : KhiA.47 **Lev. 17**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/338
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 7,5 cm
 Dip Çapı : 2,5 cm
 Cidar : -
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, kireç ve az mika katkılı hamur
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Tip : Khios
 Tarih : İ.Ö. 325-300
 Karş. Örn. : Anderson 1954, 175, Fig. 9, I; Bulba 1994, Lev. 19, no. 8-9; Blondé – Muller – Mulliez 1991, 231, Fig. 8, no. 50; Şenol 2003, 54; Kassab-Tezgör – Lemaître – Pieri 2003, Lev. 8, no. 8; Foley et al. 2005, 288, Fig. 12; Şenol 2007, 124, Fig. 10, 12-16.

Kat. No : KhiA.48 **Lev. 17**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/359
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 9,4 cm
 Dip Çapı : 3 cm
 Cidar : -
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, az kum tanecikli ve kireç katkılı hamur
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Tip : Khios
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları (İ.Ö. 325-300)
 Karş. Örn. : Anderson 1954, 175, Fig. 9, 1; Bulba 1994, Lev. 19, no. 8-9; Blondé – Muller – Mulliez 1991, 231, Fig. 8, no. 50; Şenol 2003, 54; Kassab-Tezgör – Lemaître – Pieri 2003, Lev. 8, no. 8; Foley et al. 2005, 288, Fig. 12; Şenol 2007, 124, Fig. 10, 12-16; Mateevici – Redina 2010, Lev. 28.

Kat. No : KhiA.49 **Lev. 17**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0248
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, doğu duvar dışı, kenar kuzeyi, -180/-190 cm
 Korunan Yük. : 7,8 cm
 Ağız Çapı : 9,2 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli, kireç parçacıklı mika katılı ve yer yer kırmızı kum tanecikli hamur.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/8 light red
 Astar Rengi : -
 Tip : Khios
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
 Karş. Örn. : Anderson 1954, 170, 175, Fig. 8, no. 271; Agora V, Lev. 3, F 92; Alabe 1992, 52, Fig. 2; Şenol 2000a, 399, no. 236; Şenol 2007, 125, Fig. 24-25.

Kat. No : KhiA.50 **Lev. 17**
 Kazı Env. No : PTR'10 - 0570
 B. Yeri/Seviyesi : Su Yolu, sondaj 19, Ta. 11.085/10.784, K. 58/10
 Korunan Yük. : 8,9 cm
 Dip Çapı : 9,4 cm
 Cidar : 0,7 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kireç parçacıklı ve mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Tip : Khios
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
 Karş. Örn. : Anderson 1954, 170, 175, Fig. 8, no. 271; Agora V, Lev. 3, F 92; Şenol 2000a, 399, no. 236; Şenol 2007, 125, Fig. 24-25.

Kat. No : KhiA.51 **Lev. 17**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/368
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 11,1 cm
 Dip Çapı : 2,5 cm
 Cidar : 1 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, küçük gözenekli, kum tanecikli ve kireç katkılı hamur
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Tip : Khios
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
 Karş. Örn. : Anderson 1954, 175, Fig. 9, p; Boardman 1967, 179, Fig. 126, no. 952B; Grandjean 1992, 559, Fig. 8, no. 58; Bulba 1994, Lev. 20, no. 10; Şenol 2003, 54; Kassab-Tezgör – Lemaître – Pieri 2003, Lev. 8, no. 9; Lawall 2006, 135, Lev. 33, no. 210; Şenol 2007, 124, Fig. 7.

Kat. No : KhiA.52 **Lev. 17**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/327
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 23,3 cm
 Dip Çapı : -
 Cidar : 1,5 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli, kireç ve az mika katkılı hamur
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 light red
 Astar Rengi : 7.5 YR 6/4 light yellow
 Tip : Khios
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
 Karş. Örn. : Anderson 1954, 175, Fig. 9m; Bulba 1994, Lev. 20, no. 11; Selçuk 1998, Lev. 14, no. 39; Şenol 2003, 54.

Kat. No : KhiA.53 **Lev. 17**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/383
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 16,4 cm
 Dip Çapı : -
 Cidar : 0,8 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli ve az kireç katkılı hamur
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 light red
 Astar Rengi : 2.5 YR 7/4 light reddish brown
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
 Karş. Örn. : Anderson 1954, 175, Fig. 9m; Boardman 1967, 179, Fig. 126, no. 952A; Şenol 2003, 54.

Kat. No : KhiA.54 **Lev. 17**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/408
 B. Yeri/Seviyesi : TDS

Korunan Yük. : 10 cm
 Dip Çapı : -
 Cidar : -
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, kireç ve ince mika katkılı hamur
 Hamur Rengi : 7.5 YR 5/4 brown
 Astar Rengi : 2.5 YR 5/3 light olive brown
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
 Karş. Örn. : Blondé – Muller – Mulliez 1991, 227, 232, Fig. 7, no. 48-49; Şenol 2007, 125, Fig. 20.

Kat. No : KhiA.55 **Lev. 17**
 Kazı Env. No : PTR'04 - 0544
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 11 cm
 Dip Çapı : -
 Cidar : -
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, ince kireç parçacıklı ve mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Köken : Khios
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
 Karş. Örn. : Blondé – Muller – Mulliez 1991, 227, 232, Fig. 7, no. 48-49; Şenol 2007, 125, Fig. 23.

Kat. No : KhiA.56 **Lev. 17**
 Kazı Env. No : PTR'06 - 0580 (736)
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / sarnıç batı duvar önü, - 25/-145 cm
 Korunan Yük. : 3,3 cm
 Ağız Çapı : 13,9 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : Fırınlama sırasında yüksek ısı nedeniyle ağız kenarında muhtemelen yer alan kırmızımsı boya 5 Y 4/4 (olive) renginin birkaç tonu oluşmuştur.
 Hamur Rengi : 10 YR 7/3 very pale brown
 Astar Rengi : -
 Köken : Khios (Üretim Atığı)
 Tarih : İ.Ö. 525-480/475
 Karş. Örn. : Sezgin 2009, Lev. 57, Khi.6, 16.

Klazomenai Amphoraları

Kat. No : KlaA.1 **Lev. 18**
 Kazı Env. No : PTR'07 – 0581 (Sondaj no. 22)
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, sondaj, -10/-20 cm
 Korunan Yük. : 6,9 cm
 Dip Çapı : 7,6 cm
 Cidar : 1 cm

Hamur Tanımı : Sert dokulu, gözenekli, kireç ve kum tanecikli ve mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : -
 Köken : Klazomenai
 Tarih : 630-600
 Karş. Örn. : Sezgin 2009, Lev. 2, Kla.1.04.

Kat. No : KlaA.2 **Lev. 18**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0534
 B. Yeri/Seviyesi : Tepecik Bey Sarayı, kuzeydoğu duvar
 Korunan Yük. : 5,5 cm
 Ağız Çapı : 12,2 cm
 Cidar : 0,8 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, küçük gözenekli, ince kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 6/4 light brown
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
 Boya : 10 R 4/6 red
 Köken : Klazomenai
 Tarih : İ.Ö. 630-600
 Karş. Örn. : Sezgin 2009, Lev. 12, Kla4.01.

Kat. No : KlaA.3 **Lev. 18**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0375
 B. Yeri/Seviyesi : TBS/ teras I, güney genişleme, - 50/-70 cm
 Korunan Yük. : 3,8 cm
 Ağız Çapı : 16 cm
 Cidar : 0,8 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, orta sertlikte dokulu, kum tanecikli, kireç parçacıklı ve bol mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 6/4 light brown
 Astar Rengi : -
 Köken : Klazomenai
 Tarih : İ.Ö. 630-590
 Karş. Örn. : Doğer 1988, Şek. 1-3, no. 1-8; Sezgin 2009, Lev. 13, Kla4.05; Okan 2010, Lev. 1, no. 3.

Kat. No : KlaA.4 **Lev. 18**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0522
 B. Yeri/Seviyesi : TBS/ teras I, doğu duvar, kuzey 2, -90/-100 cm
 Korunan Yük. : 3,8 cm
 Ağız Çapı : 14 cm
 Cidar : 0,5 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, orta sertlikte dokulu, küçük gözenekli, ince kum tanecikli, kireç ve taşçık parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 5/8 yellowish red
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink

Köken : Klazomenai
Tarih : İ.Ö. 630-590
Karş. Örn. : Doğer 1988, Şek. 1-3, no. 1-8;
Sezgin 2009, Lev. 13, Kla4.06; Okan 2010, Lev. 1,
no. 4.

Kat. No : KlaA.5 **Lev. 18**
Kazı Env. No : PTR'07 - 0468
B. Yeri/Seviyesi : TBS/ teras I, sondaj doğu
genişleme, -10/-20 cm
Korunan Yük. : 3,6 cm
Ağız Çapı : 17 cm
Cidar : 0,9 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, orta sertlikte,
gözenekli, ince kum tanecikli, kireç parçacıklı ve az
mika katkılı hamur.
Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi : -
Köken : Klazomenai
Tarih : İ.Ö. 630-590
Karş. Örn. : Doğer 1988, Şek. 1-3, no. 1-8;
Sezgin 2009, Lev. 13, Kla4.05; Okan 2010, Lev. 1,
no. 4.

Lesbos Amphoraları

Kat. No : LesA.1 **Lev. 18**
Kazı Env. No : PTR'07 - 0479
B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, doğu duvar orta 2,
genişleme, yüzey
Korunan Yük. : 7,4 cm
Dip Çapı : 4,8 cm
Cidar : 1,7 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu,
gözenekli, ince kireç ve mika parçacıklı ve taşçık
katkılı hamur.
Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi : 10 YR 7/3 very pale brown
Köken : Lesbos
Tarih : İ.Ö. 6. yüzyıl sonu 5. yüzyıl başı
Karş. Örn. : Onayko 1980, 147, Fig. 7, no.
60; Monachov 1999a, 72, Fig. 14, no. 7; Cook –
Dupont 2003, 163, Fig. 23.5b; Lawall 2010a, 161,
Lev. 93, no. 2; Sezgin 2009, 419, Lev. 115,
KLes2.01.

Kat. No : LesA.2 **Lev. 18**
Kazı Env. No : PTR'06 - 0113
B. Yeri/Seviyesi : TBS / sarnıç güneyi, 1 nolu
mekân devamı
Korunan Yük. : 5,5 cm
Dip Çapı : 3,9 cm
Cidar : -

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, iri kum
tanecikli, çok az kireç parçacıklı ve yer yer mika
katkılı hamur.
Hamur Rengi : 5 YR 5/3 reddish brown
Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
Köken : Lesbos
Tarih : İ.Ö. 525-480
Karş. Örn. : Onayko 1980, 147, Fig. 7, no.
57; Monachov 1999a, Lev. 18.5; Abramov 1994,
140, no. 13; Lawall 1995, 374, Fig. 87; Sezgin
2009, Lev. 121, KLes3.11-12.

Kat. No : LesA.3 **Lev. 18**
Kazı Env. No : PTR'06 - 0142
B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, güneybatı köşe, -
30/-40 cm
Korunan Yük. : 5,7 cm
Ağız Çapı : 12,3 cm
Cidar : 0,7 cm
Hamur Tanımı : Az pişmiş, yumuşak dokulu, iri
kum tanecikli, yer yer kireç parçacıklı ve bol mika
katkılı hamur.
Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi : -
Köken : Lesbos
Tarih : İ.Ö. 525-480
Karş. Örn. : Knigge 1976, 132, no. 188, Lev.
56.6; 138, no. 215, Lev. 59.1; Doğer 1988, 251,
Fig. 44, no.111; Abramov – Maslennikov 1991,
235, Fig. 1, no. 7; Kacharava 1995, 65, Fig. 3;
Lawall 2010a, 161, Lev. 93, no. 4; Koçak-Yaldır
2011, 367-368, Fig. 2, L5.

Kat. No : LesA.4 **Lev. 18**
Kazı Env. No : PTR'06 - 0527
B. Yeri/Seviyesi : TBS, sarnıç A alanı, batı duvar
önü, -140/-160 cm
Korunan Yük. : 8 cm
Ağız Çapı : 14,8 cm
Cidar : 0,7 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, küçük
gözenekli, ince kum tanecikli ve kireç parçacıklı
hamur.
Hamur Rengi : 7.5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
Köken : Lesbos
Tarih : İ.Ö. 525-480
Karş. Örn. : Monachov 1999a, 55, 82, Fig. 8,
no. 3, Fig. 20, no. 1.

Kat. No : LesA.5 **Lev. 18**
Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/358
B. Yeri/Seviyesi : TDS
Korunan Yük. : 17,5 cm
Dip Çapı : 3,1 cm

Cidar : 1,8 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli, kireç ve mika katkı hamur
 Hamur Rengi : 5 YR 4/6 yellowish red
 Astar Rengi : 2.5 YR 5/6 red
 Köken : Lesbos
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonu
 Karş. Örn. : Clinkenbeard 1986, 354-355, 361, Fig. 6, no. 5; Monachov 1999a, 89, Fig. 23, no. 4; Şenol 2007, 127-128, Fig. 41-46.

Samos – Zeest/Samos Amphoraları

Kat. No : SA.1 **Lev. 18**
 Kazı Env. No : PTR'99 - 0293
 B. Yeri/Seviyesi : Tepecik Akropolis, TBD 3, - 230/-250 cm
 Korunan Yük. : 5,6 cm
 Ağız Çapı : 13,9 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu temiz hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
 Astar Rengi : -
 Tip : Samos
 Tarih : İ.Ö. 6. yüzyılın ilk yarısı
 Karş. Örn. : Rizzo 1990, Fig. 353-355; Docter 2000, 70, Fig. 8f; Garcia et al. 2000, 199, Fig. 9, P.B. MA.98.21/23/2; Johnston 1993, 366, Fig. 9, B-C; Calvet – Yon 1977, Lev. 11, no. 115; Slaska 1973, Lev. 95, Fig. 5.

Kat. No : SA.2 **Lev. 18**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0419
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras III, doğu duvar içi, 0/-150 cm
 Korunan Yük. : 5,4 cm
 Ağız Çapı : 12,8 cm
 Cidar : 0,5 cm
 Hamur Tanımı : Orta pişmiş, yumuşak dokulu, kum tanecikli, kireç parçacıklı, kırmızı kum tanecikli az ve ince mika katkı hamur.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 8/3 very pale brown
 Tip : Samos
 Tarih : İ.Ö. 6. yüzyılın ikinci yarısı
 Karş. Örn. : Rizzo 1990, Fig. 353-355; Docter 2000, 70, Fig. 8f; Garcia et al. 2000, 199, Fig. 9, P.B. MA.98.21/23/2; Johnston 1993, 366, Fig. 9, B-C; Calvet – Yon 1977, Lev. 11, no. 115; Slaska 1973, Lev. 95, Fig. 5.

Kat. No : SA.3 **Lev. 19**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0420
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, güney genişleme, - 50/-70 cm
 Korunan Yük. : 5 cm
 Ağız Çapı : 14,3 cm
 Cidar : 0,6 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli ve yer yer ince mika katkı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Tip : Samos
 Tarih : İ.Ö. 6. yüzyılın ikinci yarısı
 Karş. Örn. : Rizzo 1990, Fig. 353-355; Docter 2000, 70, Fig. 8f; Johnston 1993, 366, Fig. 9, B-C; Calvet – Yon 1977, Lev. 11, no. 115; Slaska 1973, Lev. 95, Fig. 5; Johnston 1990, 49, Fig. 7, no. 107.

Kat. No : SA.4 **Lev. 19**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0380
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, sondaj genişleme, doğu -60/ zemin
 Korunan Yük. : 3,4 cm
 Dip Çapı : 7 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli, ince mika katkı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 7/8 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 8/3 pink
 Tip : Samos
 Tarih : İ.Ö. 6. yüzyılın 2. yarısı
 Karş. Örn. : Rizzo 1990, Fig. 353-355; Cook – Dupond 2003, 172, Fig. 23.8, no. I; Garcia et al. 2000, 201, Fig. 11, P.B. MA.98.21/23/7;

Kat. No : SA.5 **Lev. 19**
 Kazı Env. No : PTR'06 - 0097
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras II - sarnıç batı duvar arası, -100/-150 cm
 Korunan Yük. : 7,5 cm
 Dip Çapı : 3,8 cm
 Cidar : 1,1 cm
 Hamur Tanımı : Az pişmiş, yumuşak dokulu, ince gözenekli, kum tanecikli, yer yer taşçık katkı hamur. Düşük ısıda pişimden dolayı iç ve dışta çatlaklar mevcut ve hamur içi grimsi-yeşilimsi renk almış
 Hamur Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
 Tip : Samos
 Tarih : İ.Ö. 5. yüzyıl sonları
 Karş. Örn. : Monachov – Abrosimov 1993, 122, Lev. 1, no. 3, Grandjean 1992, 554, Fig. 6, no. 41.

Kat. No : ZSa.1 **Lev. 19**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0440
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, sondaj genişleme
 kuzey, kesit içi, -50/ 60 cm
 Korunan Yük. : 4,5 cm
 Dip Çapı : 6,7 cm
 Cidar : 1,1 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, çok ince
 kum tanecikli ve çok ince mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/3 pink
 Tip : ZSam 1
 Tarih : İ.Ö. 550-500
 Karş. Örn. : Roberts 1986, 64-65, Fig. 41, no.
 412.

Kat. No : ZSa.2 **Lev. 19**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0414
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, doğu genişleme
 (kuzey), dolgu, karışık
 Korunan Yük. : 5 cm
 Ağız Çapı : 13,2 cm
 Cidar : 0,6 cm
 Hamur Tanımı : Orta pişmiş, yumuşak dokulu,
 kum tanecikli, yer yer şamot ve ince mika katkılı
 hamur.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 5/4 brown
 Astar Rengi : 2.5 YR 7/4 pink
 Tip : ZSam 3
 Tarih : İ.Ö. 525-500
 Karş. Örn. : Ersoy 2004, 56, Fig. 15e.

Kat. No : ZSa.3 **Lev. 19**
 Kazı Env. No : PTR'06 - 0170
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / sarnıç batı duvar önü -
 165/zemin
 Korunan Yük. : 12 cm
 Dip Çapı : 5,9 cm
 Cidar : 1 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince
 gözenekli, ince kum tanecikli, kireç parçacıklı bol
 mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 5/2 reddish gray
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Tip : ZSam 3
 Tarih : İ.Ö. 525-500
 Karş. Örn. : Cook – Dupont 2003, 181, Fig.
 23.12, 1.

Korinth/Korkyra Amphoraları

Kat. No : KA.1 **Lev. 19**
 Kazı Env. No : PTR'06 - 0118

B. Yeri/Seviyesi : TBS / Sarnıç güney alanı, -20/-
 40 cm
 Korunan Yük. : 3,5 cm
 Dip Çapı : 5,9 cm
 Cidar : 1,5 cm
 Hamur Tanımı : Az pişmiş, yumuşak dokulu, bol
 kum tanecikli, az taşçık katkılı, ince kireç parçacıklı
 ve yer yer mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
 Astar Rengi : -
 Köken : Korinth A
 Tarih : İ.Ö. 6. yüzyıl sonları
 Karş. Örn. : Bereti 1992, 146, Lev. 3, no. 52;
 Koehler 1981, Lev. 98g.

Kat. No : KA.2 **Lev. 19**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0476
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, doğu duvar, kuzey
 2, -30/-40 cm
 Korunan Yük. : 6,5 cm
 Dip Çapı : 4,1 cm
 Cidar : 1,2 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, küçük
 gözenekli, yoğun ve ince kireç parçacıklı ve kum
 tanecikli hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
 Köken : Korinth A
 Tarih : 5. yüzyıl ortaları
 Karş. Örn. : Grandjean 1992, 548, Fig. 3, no.
 21; Koehler 1981, 455, Fig. 1d; Johnston 1990, 39,
 Fig. 5, no. 80-81; Koehler 1992, Lev. 1c; Bereti
 1992, 146, Lev. 3, no. 58.

Kat. No : KA.3 **Lev. 19**
 Kazı Env. No : PTR'04 - 0566
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 16 cm
 Ağız Çapı : 15,6 cm
 Cidar : 0,8 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, çok ince
 kum ve kireç tanecikli ve mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/3 pink
 Köken : Korinth B
 Tarih : İ.Ö. 5. yüzyıl ortaları
 Karş. Örn. : Koehler 1981, 455, Fig. 1-a;
 Johnston 1990, 39, Fig. 5, no. 95; Göransson 2007,
 89, Fig. 29; Bereti 1992, 146, Lev. 3, no. 48; Luca
 de Marco 1979, 596, Lev. 1, no. 4.

Kat. No : KA.4 **Lev. 19**
 Kazı Env. No : PTR'99 - 0309
 B. Yeri/Seviyesi : TN-1, 0/-100 cm
 Korunan Yük. : 4,9 cm

Cidar : 0,6 cm
 Hamur Tanımı : Orta pişmiş, gevrek dokulu, kum tanecikli, kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : -
 Köken : Korinth B
 Tarih : İ.Ö. 5. yüzyıl ortaları
 Karş. Örn. : Koehler 1981, 455, Fig. 1a; Göransson 2007, 111, no. 184; Lawall 1995, 354, Fig. 18.

Kat. No : KA.5 **Lev. 19**
 Kazı Env. No : PTR'92 - 0332
 B. Yeri/Seviyesi : TN-3, -95/-125 cm
 Korunan Yük. : 5,5 cm
 Cidar : 0,8 cm
 Hamur Tanımı : Orta pişmiş, sert dokulu, ince gözenekli, az kum tanecikli ve az kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Astar Rengi : -
 Köken : Korinth B
 Tarih : İ.Ö. 5. yüzyıl ortaları
 Karş. Örn. : Göransson 2007, 111, no. 184; Lawall 1995, 354, Fig. 18.

Kat. No : KA.6 **Lev. 19**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0487
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, doğu duvar önü, kuzey, -10/-40 cm
 Korunan Yük. : 8,1 cm
 Cidar : 1 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, ince kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/8 light red
 Astar Rengi : -
 Köken : Korinth B
 Tarih : İ.Ö. 5. yüzyıl ortaları
 Karş. Örn. : Luca de Marco 1979, 597, Lev. 2, no. 6; Göransson 2007, 111, no. 190; Koehler 1981, Lev. 99c.

Kat. No : KA.7 **Lev. 19**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/208
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 16,2 cm
 Ağız Çapı : 15,2 cm
 Cidar : 1 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, yer yer gözenekli, kum tanecikli ve yer yer kireç katkılı hamur
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/3 pink
 Köken : Korinth B

Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
 Karş. Örn. : Kapitän 1976, 90, Fig. 3, no. 8-10; Luca de Marco 1979, 597, Lev. 2, no. 5; Göransson 2007, 99, no. 134-137.

Thasos Amphoraları

Kat. No : ThA. 1 **Lev. 20**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0520
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, güneydoğu duvar (köşe), -50/-60 cm
 Korunan Yük. : 12 cm
 Dip Çapı : 5 cm
 Cidar : 1,4 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, küçük gözenekli, ince kum tanecikli, az kireç parçacıklı ve mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/8 light red
 Astar Rengi : 5 YR 6/4 light reddish brown
 Köken : Thasos
 Tarih : İ.Ö. 5. yüzyılın ikinci yarısı
 Karş. Örn. : Blondé – Muller – Mulliez 1991, 223, Fig. 5, no. 35; Grandjean 1992, 548, Fig. 3, no. 16, 18; Inaishvili – Vashakidze 2010, 152, Lev. 2, no. 7.

Kat. No : ThA. 2 **Lev. 20**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/371
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 11,6 cm
 Dip Çapı : -
 Cidar : 1,2 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, az gözenekli ve kireç katkılı hamur
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
 Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
 Köken : Thasos
 Tarih : İ.Ö. 5. yüzyılın ikinci yarısı
 Karş. Örn. : Grandjean 1992, 568, Fig. 14, no. 87; Lawall 1995, 363, Fig. 46; Garlan 1988, 13, Fig. 11; Monachov 1999a, 127, Fig. 41, no. 1-2; Lawall 2002, 229, Fig. 8, no. 30; Lozanov 2010, 91, Lev. 51, no. 2.

Kat. No : ThA. 3 **Lev. 20**
 Kazı Env. No : PTR'04 - 0561
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 5,7 cm
 Ağız Çapı : 11,1 cm
 Cidar : 6,8 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince gözenekli, kum tanecikli ve kireç katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 5/6 red
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink

Köken : Thasos
Tarih : İ.Ö. 5. yüzyılın üçüncü çeyreği
Karş. Örn. : Blondé – Muller – Mulliez 1991, 221, Fig. 4, no. 27; Grandjean 1992; 565, Fig. 11, no. 72; Şenol – Aşkın 2007, 244, no. 3.

Kat. No : ThA. 4 **Lev. 20**
Kazı Env. No : PTR'04 - 0560
B. Yeri/Seviyesi : TDS
Korunan Yük. : 8,4 cm
Ağız Çapı : 14,5 cm
Cidar : 0,7 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli ve ince gözenekli hamur.
Hamur Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
Astar Rengi : 7.5 YR 7/3 pink
Köken : Thasos
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyılın ikinci yarısı
Karş. Örn. : Blondé – Muller – Mulliez 1991, 221, Fig. 4, no. 27; Grandjean 1992; 565, Fig. 11, no. 72.

Kat. No : ThA. 5 **Lev. 20**
Kazı Env. No : PTR'06 - 0415
B. Yeri/Seviyesi : TBS / A alanı, yüzey
Korunan Yük. : 6,6 cm
Ağız Çapı : 12 cm
Cidar : 0,7 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, kireç parçacıklı ve mika katkılı hamur.
Hamur Rengi : 7.5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
Köken : Thasos
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyılın ikinci yarısı
Karş. Örn. : Grandjean 1992, 552, Fig. 5, no. 37; Şenol – Aşkın 2007, 244, no. 5; Lawall 2006, 136, Lev. 34, no. 220.

Kat. No : ThA.6 **Lev. 20**
Kazı Env. No : PTR'07 - 0533
B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras III, doğu duvar kuzeyi, zemin
Korunan Yük. : 4,8 cm
Ağız Çapı : 12,8 cm
Cidar : 0,7 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
Hamur Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
Köken : Thasos
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyılın ikinci yarısı
Karş. Örn. : Grandjean 1992, 552, Fig. 5, no. 34; Blondé – Muller – Mulliez 1991, 215, Fig. 1, no. 3; Garlan 1988, 13, Fig. 11.

Kat. No : ThA. 7 **Lev. 20**
Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/287
B. Yeri/Seviyesi : TDS
Korunan Yük. : 14,5 cm
Dip Çapı : 5,2 cm
Cidar : 1,8 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli, kireç ve mika katkılı hamur
Hamur Rengi : 7.5 YR 5/6 strong brown
Astar Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
Köken : Thasos
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonu
Karş. Örn. : Blondé – Muller – Mulliez 1991, 217, Fig. 2, no. 15; Garlan 1988, 13, Fig. 13.

Kat. No : ThA. 8 **Lev. 20**
Kazı Env. No : PTR'07 - 0374
B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, doğu duvar dışı, kuzeydoğu rampa
Korunan Yük. : 12,5 cm
Dip Çapı : 3 cm
Cidar : 1,1 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, iri gözenekli, kum tanecikli, kireç parçacıklı ve mika katkılı hamur.
Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi : 5 YR 8/4 pink
Köken : Thasos
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonu
Karş. Örn. : Blondé – Muller – Mulliez 1991, 217, Fig. 2, no. 15; Şenol – Aşkın 2007, 245, no. 6.

Kat. No : ThA. 9 **Lev. 20**
Kazı Env. No : PTR'07 - 0480
B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras II, güney mekân doğusu
Eser : Dip parçası
Korunan Yük. : 9 cm
Dip Çapı : 4,7 cm
Cidar : 1,4 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, orta sertlikte dokulu, gözenekli, ince kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 light red
Astar Rengi : 2.5 YR 7/3 light reddish brown
Köken : Thasos
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonu
Karş. Örn. : Blondé – Muller – Mulliez 1991, 217, Fig. 2, no. 15; Şenol – Aşkın 2007, 245, no. 6.

Kat. No : ThA. 10 **Lev. 20**
Kazı Env. No : PTR'04 - 0556
B. Yeri/Seviyesi : TDS
Korunan Yük. : 7,5 cm

Dip Çapı : 6,1 cm
 Cidar : -
 Hamur Tanımı : Kötü pişmiş, gevşek dokulu, ince kum tanecikli, kireç ve mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
 Astar Rengi : -
 Köken : Thasos
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonu
 Karş. Örn. : Blondé – Muller – Mulliez 1991, 217, Fig. 2, no. 15; Şenol – Aşkın 2007, 245, no. 6.

Kat. No : ThA. 11 **Lev. 20**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0391
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, kuzeydoğu dış köşe, -160/-180 cm
 Korunan Yük. : 5,5 cm
 Dip Çapı : 6,4 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, yer yer ince kum tanecikli, ince mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
 Köken : Thasos
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonu
 Karş. Örn. : Blondé – Muller – Mulliez 1991, 217, Fig. 2, no. 15.

Kat. No : ThA. 12 **Lev. 20**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0516
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras II, güney mekân güneyi, duvar arası
 Korunan Yük. : 13 cm
 Dip Çapı : 8 cm
 Cidar : -
 Hamur Tanımı : Az pişmiş, orta sertlikte dokulu, gözenekli, kum tanecikli, kireç parçacıklı ve k-taşçık katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 6/4 light brown
 Astar Rengi : -
 Köken : Thasos
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl başları
 Karş. Örn. : Nørskov – Lund 2002, 58, 144, Lev. 21, G80; Blondé – Muller – Mulliez 1991, 219, Fig. 3, no. 20; Grandjean 1992, 556, Fig. 7, no. 47; Garlan 1988, 13, Fig. 12; Lawall 2006, 137, Lev. 34, no. 223.

Kat. No : ThA. 13 **Lev. 20**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0512
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, doğu duvar, kuzey 2, -25/-30 cm
 Korunan Yük. : 6,5 cm
 Dip Çapı : 7,6 cm
 Cidar : -

Hamur Tanımı : Normal pişmiş, orta sertlikte dokulu, küçük gözenekli, ince kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 yellowish red
 Astar Rengi : 5 YR 7/4 pink
 Köken : Thasos
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl başları
 Karş. Örn. : Şenol – Aşkın 2007, 246, Kat. No. 9; Nørskov – Lund 2002, 144, Lev. 21, G81; Blondé – Muller – Mulliez 1991, 219, Fig. 3, no. 20; Grandjean 1992, 552, Fig. 5, no. 38; Garlan 1988, 13, Fig. 12; Lawall 2006, 136, Lev. 34, no. 221; Mateevici – Redina 2010, Lev. 29, no. 9.

Kat. No : ThA. 14 **Lev. 21**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/374
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 5,2 cm
 Dip Çapı : -
 Cidar : -
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, kireç ve mika katkılı hamur
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
 Astar Rengi : 5 YR 7/4 pink
 Köken : Thasos
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl başları
 Karş. Örn. : Şenol – Aşkın 2007, 246, no. 9; Nørskov – Lund 2002, 144, Lev. 21, G81; Blondé – Muller – Mulliez 1991, 219, Fig. 3, no. 20; Grandjean 1992, 552, Fig. 5, no. 38; Lawall 2006, 136, Lev. 34, no. 221; Mateevici – Redina 2010, Lev. 29, no. 9.

Kat. No : ThA. 15 **Lev. 21**
 Kazı Env. No : PTR'06 - 0336
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / sarnıç duvar dışı, 0/-100 cm
 Korunan Yük. : 6,3 cm
 Dip Çapı : 7 cm
 Cidar : -
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, ince mika katkılı ve kırmızı kum tanecikli hamur.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : -
 Köken : Thasos
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl başları
 Karş. Örn. : Nørskov – Lund 2002, 58, 144, Lev.21, G80; Blondé – Muller – Mulliez 1991, 219, Fig. 3, no. 20; Lawall 2006, 136, Lev. 34, no. 221.

Kat. No : ThA. 16 **Lev. 21**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/343
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Eser : Dip Parçası

Korunan Yük. : 9,7 cm
 Dip Çapı : -
 Cidar : -
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, küçük gözenekli, kum tanecikli, kireç, mika ve taşçık katıklı hamur.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 5/6 strong brown
 Astar Rengi : -
 Köken : Thasos
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl başları
 Karş. Örn. : Şenol – Aşkın 2007, 246, no. 9; Lawall 2006, 136, Lev. 34, no. 221.

Kat. No : ThA. 17 **Lev. 21**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/356
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Eser : Dip Parçası
 Korunan Yük. : 8,7 cm
 Dip Çapı : 4,8 cm
 Cidar : -
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, kireç ve mika katıklı hamur
 Hamur Rengi : 7.5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Köken : Thasos
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
 Karş. Örn. : Blondé – Muller – Mulliez 1991, 219, 222, Fig. 3, no. 21; Grandjean 1992, 559, Fig. 8, no. 56; Mateevici – Redina 2010, Lev. 29, no. 5.

Mende Amphoraları

Kat. No : MnA.1 **Lev. 21**
 Kazı Env. No : PTR'99 - 0120
 B. Yeri/Seviyesi : Bodrum güney yamaç, yüzey
 Korunan Yük. : 6,6 cm
 Dip Çapı : 5,6 cm
 Cidar : 1,2 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu katkısız, temiz hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : -
 Köken : Mende
 Tarih : İ.Ö. 5. yüzyılın ikinci yarısı
 Karş. Örn. : Grace 1979, Fig. 43; Grandjean 1992, 563, Fig. 10, no. 67; Grace 1953b, 103, Fig. 5, no. 161; Carlson 2004, 164, Fig. 22; Lawall 2006, 136, Lev. 33, no. 215.

Kat. No : MnA.2 **Lev. 21**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/346
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 9,3 cm
 Dip Çapı : 4 cm

Cidar : 1,2 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince gözenekli, az kum tanecikli, kireç ve mika katıklı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Köken : Mende
 Tarih : İ.Ö. 450 - 425
 Karş. Örn. : Göransson 2007, 144, no. 274.

Kat. No : MnA.3 **Lev. 21**
 Kazı Env. No : PTR'09 - 0592
 B. Yeri/Seviyesi : Tepecik Akropolis / C12, -204 cm
 Korunan Yük. : 28,6 cm
 Ağız Çapı : 12,4 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, kireç ve mika katıklı mahur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/3 pink
 Köken : Mende
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyılın ikinci çeyreği
 Karş. Örn. : Eiseman – Rigdway 1987, 39, Fig. 4/2, C1, C4; Papadopoulos – Paspalas 1999, 163, Fig. 4; Hadjidaki 1996, 576, Fig. 12; Monachov 1999a, 178, Fig. 64, no. 8; Lawall 1998b, 19, Fig. 4; Lawall 1995, 360, Fig. 39.

Kat. No : MnA.4 **Lev. 21**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/389
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 7,5 cm
 Ağız Çapı : 11,5 cm
 Cidar : 0,7 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, küçük gözenekli, kum tanecikli, kireç ve mika katıklı hamur.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Köken : Mende
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyılın ilk çeyreği
 Karş. Örn. : Hadjidaki 1996, 575, Fig. 11; Lawall 2000, 67, Fig. 18; Lawall 2006, 139, Lev. 35, no. 251.

Kat. No : MnA.5 **Lev. 21**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0298
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, kuzey doğu duvar, köşe, -160/-180cm
 Korunan Yük. : 3,8 cm
 Ağız Çapı : 13,8 cm
 Cidar : 0,7 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, ince kum tanecikli, kireç parçacıklı ve ince mika katkılı hamur.

Hamur Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
Astar Rengi : 7.5 YR 8/3 pink
Köken : Mende
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyılın ilk çeyreği
Karş. Örn. : Monavhov 1999, Fig. 95, no. 6; Şenol – Aşkın 2007, 248, no. 14; Eiseman – Rigdway 1987, 39, Fig. 4/2, C1, C4.

Kat. No : MnA.6 **Lev. 21**

Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/351
B. Yeri/Seviyesi : TDS
Korunan Yük. : 8,9 cm
Dip Çapı : 5,6 cm
Cidar : 0,7 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, az gözenekli, kum tanecikli ve kireç katkılı hamur
Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi : 7.5 YR 6/6 reddish yellow
Boya : 2.5 YR 5/6 red
Köken : Mende
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyılın ilk çeyreği
Karş. Örn. : Sandro 1986, Lev. 16, sg 200; Blondé – Muller – Mulliez 1991, 223, Fig. 5, no. 31; Şenol – Aşkın 2007, 249, no. 16.

Kat. No : MnA.7 **Lev. 22**

Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/373
B. Yeri/Seviyesi : TDS
Korunan Yük. : 8,1 cm
Dip Çapı : 5 cm
Cidar : -
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, yer yer gözenekli, kum tanecikli, kireç ve mika katkılı hamur
Hamur Rengi : 7.5 YR 5/4 brown
Astar Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
Köken : Mende
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyılın ilk çeyreği
Karş. Örn. : Hadjidaki 1996, 576, Fig. 12, Lawall 2005, 46, Fig. 4.

Kat. No : MnA.8 **Lev. 22**

Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/409
B. Yeri/Seviyesi : TDS
Korunan Yük. : 7,4 cm
Dip Çapı : 4,6 cm
Cidar : -
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli mika ve az kireç katkılı hamur.
Hamur Rengi : 7.5 YR 6/6 redish yellow
Astar Rengi : 7.5 YR 7/6 redish yellow

Köken : Mende
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyılın ikinci çeyreği
Karş. Örn. : Şenol – Aşkın 2007, 248, no. 15

Kat. No : MnA.9 **Lev. 22**

Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/290
B. Yeri/Seviyesi : TDS İçi
Korunan Yük. : 9 cm
Dip Çapı : -
Cidar : 0,8 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli ve kireç katkılı hamur
Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 light red
Astar Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
Köken : Mende
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl
Karş. Örn. : Lawall 2006, 136, Lev. 33, no. 216.

Kat. No: : MnA.10 **Lev. 22**

Kazı Env. No : PTR'06 - 0518
B. Yeri/Seviyesi : TBS / Sarıç güneydoğu duvar, 0/-30 cm
Korunan Yük. : 12,1 cm
Dip Çapı : 7,7 cm
Cidar : 1,2 cm
Hamur Tanımı : Az pişmiş, yumuşak (pudramsı) dokulu, ince kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
Hamur Rengi : 2.5 YR 6/8 light red
Astar Rengi : 2.5 YR 6/6 light red
Köken : Mende
Tarih : İ.Ö. 340
Karş. Örn. : Grandjean 1992, 565, Fig. 11, no. 71; Samos IV, 131-132, Fig. 10, no. 408-423.

Kos Amphoraları

Kat. No : KosA.1 **Lev. 22**

Kazı Env. No : PTR'06 - 0074
B. Yeri/Seviyesi : TBS / sarnıç batısı - doğu duvar doğusu, -10/-70 cm
Korunan Yük. : 11,3 cm
Dip Çapı : 5 cm
Cidar : 1 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, kireç katkılı hamur.
Hamur Rengi : 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi : 7.5 YR 8/3 pink
Köken : Kos
Tarih : İ.Ö. 5. yüzyıl
Karş. Örn. : Kantzia 1994, 333, Fig. 6; Nørskov – Lund 2002, 63-64, 167, Lev. 32, H42.

- Kat. No : KosA.2 **Lev. 22**
 Kazı Env. No : PTR'04 - 0546
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 7,4 cm
 Dip Çapı : 6,4 cm
 Cidar : 1,2 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, bol kireç parçacıklı ve kum tanecikli hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Köken : Kos
 Tarih : İ.Ö. 5. yüzyıl
 Karş. Örn. : Şenol 2003, 41, no. 19.
- Kat. No : KosA.3 **Lev. 22**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/345
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 6,8 cm
 Dip Çapı : 3 cm
 Cidar : -
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, küçük gözenekli, kum tanecikli, kireç katkılı hamur
 Hamur Rengi : 5 YR 6/8 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 8/6 reddish yellow
 Köken : Kos
 Tarih : İ.Ö. 5. yüzyıl
 Karş. Örn. : Şenol 2003, 41; Mateevici – Redina 2010, Lev. 30, no. 15.
- Kat. No : KosA.4 **Lev. 22**
 Kazı Env. No : PTR'06 - 0099
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / B alanı kuzey duvar önü, dolgu
 Korunan Yük. : 9,4 cm
 Dip Çapı : 2,8 cm
 Cidar : 1,1 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, yer yer kireç ve ince mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 8/3 very pale brown
 Köken : Kos
 Tarih : İ.Ö. 5. yüzyıl
 Karş. Örn. : Georgopoulou 2001, 113, no. 10; Nørskov – Lund 2002, 63-64, 147, Lev. 23, G110.
- Kat. No : KosA.5 **Lev. 22**
 Kazı Env. No : TDS/303
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 16 cm
 Dip Çapı : 3,8 cm
 Cidar : 1 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli ve kireç katkılı hamur.
- Hamur Rengi : 5 YR 6/8 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 6/8 reddish yellow
 Çekirdek : 10 YR 7/1 light gray
 Köken : Kos
 Tarih : İ.Ö. 5. yüzyıl
 Karş. Örn. : Georgopoulou 2001, 113, no. 10; Nørskov – Lund 2002, 63-64, 147, Lev. 23, G110.
- Kat. No : KosA.6 **Lev. 22**
 Kazı Env. No : TDS/329
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 20,3 cm
 Dip Çapı : 3,8 cm
 Cidar : 1,5 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli ve kireç katkılı hamur
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 7/4 very pale brown
 Köken : Kos
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl
 Karş. Örn. : Şenol 2003, 41; Mateevici – Redina 2010, Lev. 30, no. 15.
- Kat. No : KosA.7 **Lev. 22**
 Kazı Env. No : PTR'04 – TDS/100
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 34,3 cm
 Dip Çapı : 4,3 cm
 Cidar : 1,2 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, az gözenekli, kum tanecikli, kireç ve az mika katkılı hamur
 Hamur Rengi : 2.5 YR 5/8 red
 Astar Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Köken : Kos
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl
 Karş. Örn. : Şenol 2003, 41.
- Kat. No : KosA.8 **Lev. 23**
 Kazı Env. No : PTR'10 - 0575
 B. Yeri/Seviyesi : Su Yolu, sondaj 29, K. 88/10, Ta. 12.158/11.596
 Korunan Yük. : 5,6 cm
 Dip Çapı : 9,4 cm
 Cidar : 0,7 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli ve mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 7/4 very pale brown
 Köken : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Tarih : Kos
 Karş. Örn. : Grace 1965, 12, Fig. 4, no. 6-8; Hayes 1991, Lev. 21, no. 2-3; Garnett – Boardman 1961, 109-110, Fig. 8, no. 10.

Kat. No : KosA.9 **Lev. 23**
 Kazı Env. No : PTR'10 - 0573
 B. Yeri/Seviyesi : Su Yolu, sondaj 33, K. 131/10,
 Ta. 12.298/12.128
 Korunan Yük. : 6,7 cm
 Dip Çapı : -
 Cidar : 0,6 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum
 tanecikli ve ince kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
 Astar Rengi : 10 YR 7/3 very pale brown
 Köken : Kos
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Karş. Örn. : Şenol 2006, Lev. 1, Fig. 2.

Kat. No : KosA.10 **Lev. 23**
 Kazı Env. No : PTR'95 - 0345
 B. Yeri/Seviyesi : Hurmalık Hamamı, güneybatı
 cadde üstü, dolgu
 Korunan Yük. : 5,2 cm
 Dip Çapı : -
 Cidar : 0,8 cm
 Hamur Tanımı : Orta pişmiş, yumuşak dokulu,
 ince kum tanecikli, ince kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : -
 Köken : Kos
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısı
 Karş. Örn. : Şenol 2006, Lev. 1, Fig. 2;
 Empereur – Hesnard 1987, 63, no. 21.

Kat. No : KosA.11 **Lev. 23**
 Kazı Env. No : PTR'10 - 0577
 B. Yeri/Seviyesi : Su Yolu, sondaj 27, K. 85/10,
 Ta. 11.992/11.561
 Korunan Yük. : 7 cm
 Dip Çapı : 8 cm
 Cidar : 0,7 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum
 tanecikli ve ince mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
 Astar Rengi : 10 YR 7/4 very pale brown
 Köken : Kos
 Tarih : İ.Ö. 1. yüzyılın ilk yarısı
 Karş. Örn. : Grace 1965, 12, Fig. 4, no. 6-8;
 Hayes 1991, Lev. 21, no. 2-3; Garnett – Boardman
 1961, 109-110, Fig. 8, no. 10.

Kat. No : KosA.12 **Lev. 23**
 Kazı Env. No : PTR'99 - 0227
 B. Yeri/Seviyesi : TN-9, 0/-250 cm
 Korunan Yük. : 7,7 cm
 Ağız Çapı : 10,4 cm
 Cidar : 0,9 cm

Hamur Tanımı : Orta pişmiş, sert dokulu,
 gözenekli, yer yer kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 10 YR 7/4 very pale brown
 Astar Rengi : 10 YR 8/2 very pale brown
 Köken : Kos
 Tarih : İ.Ö. 1. yüzyılın ilk yarısı
 Karş. Örn. : Grace 1965, 12, Fig. 4, no. 6-8;
 Hayes 1991, Lev. 21, no. 2-3; Agora V, Lev. 3,
 F93; Garnett – Boardman 1961, 109-110, Fig. 8,
 no. 10.

Kat. No : KosA.13 **Lev. 23**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0470
 B. Yeri/Seviyesi : Ana Cadde, döşemaltı, sondaj, -
 50 cm
 Korunan Yük. : 6,7 cm
 Dip Çapı : 3,7 cm
 Cidar : 0,8 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu,
 gözenekli, kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 6/4 light brown
 Astar Rengi : 2.5 Y 8/2 pale yellow
 Köken : Kos
 Tarih : İ.Ö. 1. yüzyıl
 Karş. Örn. : Monsieur 2001, 79, Fig. 8-9;
 Vogeikoff-Brogan – Apostolakou 2004, 424, Fig.
 6a; Ariel – Finkielsztejn 2003, 145, Dr4.1.

Kat. No : KosA.14 **Lev. 23**
 Kazı Env. No : PTR'94 - 0442
 B. Yeri/Seviyesi : Hurmalık Hamamı, 4-5 nolu
 duvar dibi
 Korunan Yük. : 9,5 cm
 Dip Çapı : -
 Cidar : 1 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum
 tanecikli, az kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 8/3 very pale brown
 Köken : Kos
 Tarih : İ.Ö. 1. yüzyılın ikinci yarısı
 Karş. Örn. : Monsieur 2001, 79, Fig. 8-9;
 Vogeikoff-Brogan – Apostolakou 2004, 424, Fig.
 6a, Ariel – Finkielsztejn 2003, 145, Dr4.1.

Kat. No : KosA.15 **Lev. 23**
 Kazı Env. No : PTR'10 - 0571
 B. Yeri/Seviyesi : Su Yolu, sondaj 29, K. 121/10,
 Ta. 10.464/10.258
 Korunan Yük. : 6,1 cm
 Dip Çapı : -
 Cidar : -
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum
 tanecikli ve mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red

Astar Rengi : 10 YR 7/5 very pale brown
 Köken : Kos
 Tarih : İ.Ö. 1. yüzyılın ikinci yarısı
 Karş. Örn. : Monsieur 2001, 79, Fig. 8-9;
 Vogeikoff-Brogan – Apostolakou 2004, 424, Fig. 6a; Ariel – Finkielsztein 2003, 145, Dr4.1.

Lykia Amphoraları?

Kat. No : LyA.1 **Lev. 23**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/212
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 25,5 cm
 Ağız Çapı : 13 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : Çok pişmiş, kum tanecikli, az gözenekli ve kireç katkılı hamur. Yüzeyde yer yer mika görülmekte.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 5/8 red
 Astar Rengi : -
 Yüzey Rengi : 5 YR 4/1 dark gray
 Köken : Lykia?
 Tarih : İ.Ö. 5. yüzyılın üçüncü çeyreği
 Karş. Örn. : -

Kat. No : LyA.2 **Lev. 24**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/318
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 23,7 cm
 Ağız Çapı : 10 cm
 Cidar : 0,8 cm
 Hamur Tanımı : Çok pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, az gözenekli ve kireç katkılı hamur. Yüzeyde yer yer mika görülmekte.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 5/8 red
 Astar Rengi : -
 Yüzey Rengi : 5 YR 4/1 dark gray
 Köken : Lykia?
 Tarih : İ.Ö. 5. yüzyıl sonları
 Karş. Örn. : -

Kat. No : LyA.3 **Lev. 24**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/397
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 6,1 cm
 Ağız Çapı : 11 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli ve kireç katkılı hamur
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/3 pink
 Köken : Lykia?
 Tarih : İ.Ö. 400-350

Karş. Örn. : DüNDAR 2012, no. 6-7; Kerem 1999, 88, Lev. 84, 146, no. 47; Zoroğlu et al. 2009, 47, Fig 4, no. 24.

Kat. No : LyA.4 **Lev. 24**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/378
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 9,3 cm
 Ağız Çapı : 11,6 cm
 Cidar : 0,6 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli ve kireç katkılı hamur
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
 Astar Rengi : 5 YR 7/4 pink
 Tip : Lykia?
 Tarih : İ.Ö. 400-350
 Karş. Örn. : DüNDAR 2012, no. 6-7; Kerem 1999, 88, Lev. 84, 146, no. 47; Şenol – Kerem 2000, 102, Lev. 19, no. 28; Zoroğlu et al. 2009, 47, Fig 4, no. 24.

Kat. No : LyA.5 **Lev. 24**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/390
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 11 cm
 Ağız Çapı : 12,6 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli ve kireç katkılı hamur. Astar da yer yer mika görülmekte.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/4 light reddish brown
 Astar Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Köken : Lykia?
 Tarih : İ.Ö. 400-350
 Karş. Örn. : DüNDAR 2012, no. 6-7; Kerem 1999, 88, Lev. 84, 146, no. 47; Şenol – Kerem 2000, 102, Lev. 19, no. 28; Zoroğlu et al. 2009, 47, Fig 4, no. 24.

Kat. No : LyA.6 **Lev. 24**
 Kazı Env. No : PTR'04 - 0553
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 6,6 cm
 Dip Çapı : 11,6 cm
 Cidar : 0,8 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kireç parçacıklı, kum tanecikli ve yer yer gözenekli hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
 Astar Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Köken : Lykia?
 Tarih : İ.Ö. 400-350
 Karş. Örn. : DüNDAR 2012, no. 6-7; Kerem 1999, 88, Lev. 84, 146, no. 47; Şenol – Kerem

2000, 102, Lev. 19, no. 28; Zoroğlu et al. 2009, 47, Fig 4, no. 24.

Kat. No : LyA.7 **Lev. 24**
Kazı Env. No : PTR'09 - 0541
B. Yeri/Seviyesi : Tepecik Akropolis, C 12, alan 2, -130/-150 cm
Korunan Yük. : 13,4 cm
Dip Çapı : 5,4 cm
Cidar : 0,8 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince gözenekli, kum tanecikli ve kireç katkılı hamur. Astar da yer yer mika görülmekte.
Hamur Rengi : 5 YR 6/6 yellowish red
Astar Rengi : 5 YR 7/4 pink
Köken : Lykia?
Tarih : İ.Ö. 400-350
Karş. Örn. : DüNDAR 2012, no. 6-7; Kerem 1999, 88, Lev. 84, 146, no. 47; Şenol – Kerem 2000, 102, Lev. 19, no. 28; Zoroğlu et al. 2009, 47, Fig 4, no. 24.

Kat. No : LyA.8 **Lev. 24**
Kazı Env. No : PTR'09 - 0542
B. Yeri/Seviyesi : Tepecik Akropolis, C 12, Alan 3, -70/-90 cm
Korunan Yük. : 5,6 cm
Dip Çapı : 5,2 cm
Cidar : 0,7 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince gözenekli, kum tanecikli ve kireç katkılı hamur. Astar da yer yer mika görülmekte.
Hamur Rengi : 5 YR 6/6 yellowish red
Astar Rengi : 5 YR 7/4 pink
Köken : Lykia?
Tarih : İ.Ö. 400-350
Karş. Örn. : DüNDAR 2012, no. 6-7; Kerem 1999, 88, Lev. 84, 146, no. 47; Şenol – Kerem 2000, 102, Lev. 19, no. 28; Zoroğlu et al. 2009, 47, Fig 4, no. 24.

Kat. No : LyA.9 **Lev. 24**
Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/324
B. Yeri/Seviyesi : TDS
Korunan Yük. : 8,1 cm
Dip Çapı : 4,6 cm
Cidar : 0,7 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince gözenekli, kum tanecikli ve kireç katkılı hamur. Hamurun orta kısımları fazla fırınlamadan dolayı grimsi renkli. Astar da yer yer mika görülmekte.
Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
Astar Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
Köken : Lykia?
Tarih : İ.Ö. 400-350

Karş. Örn. : DüNDAR 2012, no. 6-7; Kerem 1999, 88, Lev. 84, 146, no. 47; Şenol – Kerem 2000, 102, Lev. 19, no. 28; Zoroğlu et al. 2009, 47, Fig 4, no. 24.

Kat. No : LyA.10 **Lev. 24**
Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/336
B. Yeri/Seviyesi : TDS
Korunan Yük. : 4,9 cm
Dip Çapı : 4,6 cm
Cidar : 0,7 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli ve kireç katkılı hamur. Astar da yer yer mika görülmekte.
Hamur Rengi : 5 YR 5/4 reddish brown
Astar Rengi : 7.5 YR 5/3 brown
Boya : 5 YR 4/2 dark reddish gray
Köken : Lykia?
Tarih : İ.Ö. 400-350
Karş. Örn. : DüNDAR 2012, no. 6-7; Kerem 1999, 88, Lev. 84, 146, no. 47; Şenol – Kerem 2000, 102, Lev. 19, no. 28; Zoroğlu et al. 2009, 47, Fig 4, no. 24.

Kat. No : LyA.11 **Lev. 24**
Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/350
B. Yeri/Seviyesi : TDS
Korunan Yük. : 6,1 cm
Dip Çapı : 5,5 cm
Cidar : 0,5 cm
Hamur Tanımı : Sert dokulu, çok az kum tanecikli ve kireç katkılı hamur fırınlama sırasındaki fazla ısı nedeniyle yanmış. Astar da yer yer mika görülmekte.
Hamur Rengi : 2.5 YR 6/8 light red
Astar Rengi : 7.5 YR 7/3 pink
Boya : 5 YR 4/1 dark gray
Köken : Lykia?
Tarih : İ.Ö. 400-350
Karş. Örn. : DüNDAR 2012, no. 6-7; Kerem 1999, 88, Lev. 84, 146, no. 47; Şenol – Kerem 2000, 102, Lev. 19, no. 28; Zoroğlu et al. 2009, 47, Fig 4, no. 24.

Kat. No : LyA.12 **Lev. 24**
Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/363
B. Yeri/Seviyesi : TDS
Korunan Yük. : 7 cm
Dip Çapı : 4,8 cm
Cidar : 0,7 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, ince kum tanecikli ve mika katkılı hamur. Astar da yer yer mika görülmekte.
Hamur Rengi : 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink

Boya : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Köken : Lykia?
 Tarih : İ.Ö. 400-350
 Karş. Örn. : Dündar 2012, no. 6-7; Kerem 1999, 88, Lev. 84, 146, no. 47; Şenol – Kerem 2000, 102, Lev. 19, no. 28; Zoroğlu et al. 2009, 47, Fig 4, no. 24.

Kat. No : LyA.13 **Lev. 24**

Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/106

B. Yeri/Seviyesi : TDS

Korunan Yük. : 7,7 cm

Dip Çapı : 4,6 cm

Cidar : 0,6 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli ve kireç katkılı hamur. Yüzeyde yer yer ince kireç katkısı ve astarda yer yer mika görülmekte.

Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red

Astar Rengi : 2.5 YR 7/6 light red

Köken : Lykia?

Tarih : İ.Ö. 400-350

Karş. Örn. : Dündar 2012, no. 6-7; Kerem 1999, 88, Lev. 84, 146, no. 47; Şenol – Kerem 2000, 102, Lev. 19, no. 28; Zoroğlu et al. 2009, 47, Fig 4, no. 24.

Kat. No : LyA.14 **Lev. 24**

Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/335

B. Yeri/Seviyesi : TDS

Korunan Yük. : 6,4 cm

Dip Çapı : 4 cm

Cidar : 0,8 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli ve kireç katkılı hamur. Astar da yer yer mika görülmekte.

Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow

Astar Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow

Boya : 5 YR 4/1 dark gray

Köken : Lykia?

Tarih : İ.Ö. 400-350

Karş. Örn. : Dündar 2012, no. 6-7; Kerem 1999, 88, Lev. 84, 146, no. 47; Şenol – Kerem 2000, 102, Lev. 19, no. 28; Zoroğlu et al. 2009, 47, Fig 4, no. 24.

Kat. No : LyA.15 **Lev. 25**

Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/354

B. Yeri/Seviyesi : TDS

Korunan Yük. : 9,7 cm

Dip Çapı : 5,8 cm

Cidar : 0,7 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince gözenekli, ince kum tanecikli ve kireç katkılı hamur. Astar da yer yer mika görülmekte.

Hamur Rengi : 2.5 YR 6/8 light red

Astar Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow

Boya : 2.5 YR 5/6 red

Köken : Lykia?

Tarih : İ.Ö. 400-350

Karş. Örn. : Dündar 2012, no. 6-7; Rückert 2000, 135, Fig. 40, no. 66 A 3244; Kerem 1999, 88, Lev. 84, 146, no. 47; Şenol – Kerem 2000, 102, Lev. 19, no. 28; Zoroğlu et al. 2009, 47, Fig 4, no. 24.

Kat. No : LyA.16 **Lev. 25**

Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/323

B. Yeri/Seviyesi : TDS

Korunan Yük. : 12 cm

Dip Çapı : 5 cm

Cidar : 0,7 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli ve kireç katkılı hamur. Astar da yer yer mika görülmekte.

Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow

Astar Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow

Köken : Lykia?

Tarih : İ.Ö. 400-350

Karş. Örn. : Dündar 2012, no. 6-7; Rückert 2000, 135, Fig. 40, no. 66 A 3244; Kerem 1999, 88, Lev. 84, 146, no. 47; Şenol – Kerem 2000, 102, Lev. 19, no. 28; Zoroğlu et al. 2009, 47, Fig 4, no. 24.

Kat. No : LyA.17 **Lev. 25**

Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/411

B. Yeri/Seviyesi : TDS

Korunan Yük. : 9,6 cm

Dip Çapı : 4,6 cm

Cidar : 0,5 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince gözenekli, kum tanecikli ve kireç katkılı hamur. Astar da yer yer mika görülmekte.

Hamur Rengi : 2.5 YR 6/8 light red

Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown

Boya : 7.5 YR 5/3 brown

Köken : Lykia?

Tarih : İ.Ö. 400-350

Karş. Örn. : Dündar 2012, no. 6-7; Rückert 2000, 135, Fig. 40, no. 66 A 3244; Kerem 1999, 88, Lev. 84, 146, no. 47; Şenol – Kerem 2000, 102, Lev. 19, no. 28; Zoroğlu et al. 2009, 47, Fig 4, no. 24.

Kat. No : LyA.18 **Lev. 25**

Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/398

B. Yeri/Seviyesi : TDS

Korunan Yük. : 5,8 cm

Dip Çapı : 3,9 cm

Cidar : -
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, az kum tanecikli ve kireç katkılı, ince gözenekli hamur.
 Astar da yer yer mika görülmekte.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
 Boya : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Köken : Lykia?
 Tarih : İ.Ö. 400-350
 Karş. Örn. : Kerem 1999, 88, Lev. 84, 146, no. 47; Şenol – Kerem 2000, 102, Lev. 19, no. 28; Lawall 2006, 305, Lev. 35, no. 228; Zoroğlu et al. 2009, 47, Fig. 4, no. 24.

Kat. No : LyA.19 **Lev. 25**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/349
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 5 cm
 Dip Çapı : 3,7 cm
 Cidar : -
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli ve kireç katkılı hamur. Astar da yer yer mika görülmekte.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/8 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Boya : 2.5 YR 4/6 red
 Köken : Lykia?
 Tarih : İ.Ö. 400-350
 Karş. Örn. : Kerem 1999, 88, Lev. 84, 146, no. 47; Şenol – Kerem 2000, 102, Lev. 19, no. 28; Lawall 2006, 305, Lev. 35, no. 228; Zoroğlu et al. 2009, 47, Fig. 4, no. 24.

Knidos Amphoraları

Kat. No : KnA.1 **Lev. 25**
 Kazı Env. No : TDS/131
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 21 cm
 Ağız Çapı : 11,3 cm
 Cidar : 0,6 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli, kireç ve mika katkılı hamur
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 light red
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Köken : Knidos
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonu, İ.Ö. 3. yüzyıl başı
 Karş. Örn. : Empereur 1988, 162, Fig. 2; Monachov 1999a, 252, Lev. 100; Monachov 1999b, 162-163, 171, Fig. 2.

Kat. No : KnA.2 **Lev. 25**
 Kazı Env. No : PTR'09 - 0568
 B. Yeri/Seviyesi : Tepecik Akropolis, yüzey
 Korunan Yük. : 4,1 cm
 Ağız Çapı : 0,9 cm
 Cidar : 0,6 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli ve mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 6/4 light brown
 Astar Rengi : 10 YR 7/4 very pale brown
 Köken : Knidos
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonu, İ.Ö. 3. yüzyıl başı
 Karş. Örn. : Şenol 1995, 2, Lev. 1, Fig. 2.

Kat. No : KnA.3 **Lev. 25**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0478
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / güneydoğu duvar bloğu, yüzey
 Korunan Yük. : 7 cm
 Ağız Çapı : 13 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, küçük gözenekli, ince kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Köken : Knidos
 Tarih : İ.Ö. 250
 Karş. Örn. : Empereur – Tuna 1989, 283, Fig. 8f.

Kat. No : KnA.4 **Lev. 25**
 Kazı Env. No : TDS/384
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 10,6 cm
 Ağız Çapı : 13 cm
 Cidar : 0,8 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, az kum tanecikli, bol kireç ve az mika katkılı hamur
 Hamur Rengi : 5 YR 7/4 pink
 Astar Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Köken : Knidos
 Tarih : İ.Ö. 250
 Karş. Örn. : Empereur – Tuna 1989, 283, Fig. 8f.

Kat. No : KnA.5 **Lev. 25**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0392
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras II, güney yapı güneyi, -30/-40 cm
 Korunan Yük. : 9,7 cm
 Dip Çapı : 7 cm
 Cidar : 1,1 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli, yer yer kireç parçacıklı ve mika katkıli hamur.

Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 light red

Astar Rengi : -

Köken : Knidos

Tarih : İ.Ö. 280-275

Karş. Örn. : Grace 1986, 551, 554, Fig. 2.1; Koehler – Wallace 1987, 51, Fig. 26, HWA 1, 2; Empereur – Tuna 1988, 345, Fig. 4h; Şenol – Aşkın 2007, 259, no. 37.

Kat. No : KnA.6 **Lev. 25**

Kazı Env. No : PTR'07 - 0382

B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, güney yapı güneyi, -30/-40 cm

Korunan Yük. : 9,5 cm

Dip Çapı : -

Cidar : 1,7 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli ve yer yer ince mika katkıli hamur.

Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow

Astar Rengi : -

Köken : Knidos

Tarih : İ.Ö. 280-275

Karş. Örn. : Koehler – Wallace 1987, 51, Fig. 26, HWA 1, 2; Empereur – Tuna 1988, 345, Fig. 4h.

Kat. No : KnA.7 **Lev. 25**

Kazı Env. No : PTR'07 - 0396

B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras II, güney yapı güneyi, -30/-40 cm

Korunan Yük. : 10,4 cm

Dip Çapı : 2,3 cm

Cidar : 1,3 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli, yer yer kireç parçacıklı ve mika katkıli hamur.

Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow

Astar Rengi : -

Köken : Knidos

Tarih : İ.Ö. 3. yüzyılın üçüncü çeyreği

Karş. Örn. : Grace 1986, 551, 554, Fig. 2.2; Koehler – Wallace 1987, 51, Fig. 26, HWA 1, 2; Empereur – Tuna 1989, 283, Fig. 8k; Empereur – Tuna 1988, 345, Fig. 4i; Şenol – Aşkın 2007, 259, no. 38.

Kat. No : KnA.8 **Lev. 25**

Kazı Env. No : PTR'94 - 0338

B. Yeri/Seviyesi : Hurmalık Hamamı, 4-5 nolu duvar dibi

Korunan Yük. : 10,6 cm

Dip Çapı : 6,2 cm

Cidar : 0,8 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli, kireç parçacıklı hamur.

Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 light red

Astar Rengi : -

Köken : Knidos

Tarih : İ.Ö. 3. yüzyılın 3. çeyreği

Karş. Örn. : Grace 1986, 551, 554, Fig. 2.2; Vogeikoff-Brogan – Apostolakou 2004, 425, Fig. 7c.; Koehler – Wallace 1987, 51, Fig. 26, HWA 1, 2; Empereur – Tuna 1989, 283, Fig. 8k.

Kat. No : KnA.9 **Lev. 25**

Kazı Env. No : PTR'10 - 0567

B. Yeri/Seviyesi : Su Yolu, sondaj 37, Ta. 10.981/10.186

Korunan Yük. : 10 cm

Dip Çapı : -

Cidar : 0,9 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, kireç ve mika katkıli hamur.

Hamur Rengi : 2.5 YR 5/6 red

Astar Rengi : 5 YR 7/4 pink

Köken : Knidos

Tarih : İ.Ö. 3. yüzyılın 3. çeyreği

Karş. Örn. : Grace 1986, 551, 554, Fig. 2.2; Koehler – Wallace 1987, 51, Fig. 26, HWA 1, 2; Empereur – Tuna 1989, 283, Fig. 8k; Empereur – Tuna 1988, 345, Fig. 4i; Şenol – Aşkın 2007, 259, no. 38.

Kat. No : KnA.10 **Lev. 26**

Kazı Env. No : PTR'10 - 0572

B. Yeri/Seviyesi : Su Yolu, sondaj 29, K. 129, Ta. 9.882/9.752

Korunan Yük. : 8,5 cm

Dip Çapı :

Cidar : 0,6 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, kireç ve mika katkıli hamur.

Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red

Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink

Köken : Knidos

Tarih : İ.Ö. 3. yüzyılın 3. çeyreği

Karş. Örn. : Grace 1986, 551, 554, Fig. 2.2; Koehler – Wallace 1987, 51, Fig. 26; Empereur – Tuna 1989, 283, Fig. 8k; Empereur – Tuna 1988, 345, Fig. 4i; Şenol – Aşkın 2007, 259, no. 38.

Kat. No : KnA.11 **Lev. 27**

Kazı Env. No : PTR'95 - 0538

B. Yeri/Seviyesi : OG 3

Korunan Yük. : 89,6 cm

Ağız Çapı : 10,5 cm

Cidar : -

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, kireç ve mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
 Astar Rengi : 10 YR 7/3 very pale brown
 Köken : Knidos
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl sonları
 Karş. Örn. : Grace 1979a, Fig. 64 (sağdan üçüncü); Delos XXVII, 329; Empereur – Hesnard 1987, 61, Fig. 15; Alpözen 1975, 20, Lev. 3, Fig. 2; Alpözen – Özdaş – Berkaya 1995, 88.

Kat. No : KnA.12 **Lev. 26**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/357
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 9 cm
 Dip Çapı : -
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, az kum tanecikli, kireç ve az iri mika katkılı hamur
 Hamur Rengi : 7.5 YR 5/4 brown
 Astar Rengi : 10 YR 7/3 very pale brown
 Köken : Knidos
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Karş. Örn. : Grace 1979a, Fig. 64 (sağdan üçüncü); Delos XXVII, 329; Empereur – Hesnard 1987, 61, Fig. 15; Alpözen 1975, 20, Lev. 3, Fig. 2; Alpözen – Özdaş – Berkaya 1995, 88.

Kat. No : KnA.13 **Lev. 26**
 Kazı Env. No : PTR'05 - 0180
 B. Yeri/Seviyesi : Ana Cadde, güney kapı, sur doğu kanadı, dolgu
 Korunan Yük. : 7 cm
 Dip Çapı : -
 Cidar : 0,7 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, ince kum tanecikli, kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : -
 Köken : Knidos
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Karş. Örn. : Grace 1979a, Fig. 64 (sağdan üçüncü); Delos XXVII, 329; Empereur – Hesnard 1987, 61, Fig. 15; Alpözen 1975, 20, Lev. 3, Fig. 2; Alpözen – Özdaş – Berkaya 1995, 88.

Kat. No : KnA.14 **Lev. 26**
 Kazı Env. No : PTR'06 - 0206
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / B alanı, kuzeybatı açma, - 20/-40 cm
 Korunan Yük. : 8,6 cm
 Dip Çapı : -
 Cidar : 0,7 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli, beyaz taşçık katkılı, kırmızı kum tanecikli, kireç parçacıklı, bol mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
 Astar Rengi : -
 Köken : Knidos
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Karş. Örn. : Grace 1979a, Fig. 64 (sağdan üçüncü); Delos XXVII, 329; Empereur – Hesnard 1987, 61, Fig. 15; Alpözen 1975, 20, Lev. 3, Fig. 2; Alpözen – Özdaş – Berkaya 1995, 88.

Kat. No : KnA.15 **Lev. 26**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0531
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / doğu duvar teras I
 Korunan Yük. : 9,7 cm
 Ağız Çapı : 10,5 cm
 Cidar : 0,8 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
 Astar Rengi : 5 YR 7/4 pink
 Köken : Knidos
 Tarih : İ.Ö. 1. yüzyıl
 Karş. Örn. : Kn.34-35.

Rhodos Amphoraları

Kat. No : RhA.1 **Lev. 27**
 Kazı Env. No : PTR'09 - 0591
 B. Yeri/Seviyesi : Tepecik Akropolis / C12, -204 cm
 Korunan Yük. : 82,4 cm
 Ağız Çapı : 10,2 cm
 Cidar : 1 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince gözenekli, ince kum ve kireç tanecikli hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Köken : Rhodos
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyılın ortası
 Karş. Örn. : -

Kat. No : RhA.2 **Lev. 26**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/352
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 14 cm
 Ağız Çapı : 9,5 cm
 Cidar : 0,8 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli ve kireç katkılı hamur
 Hamur Rengi : 5 YR 6/8 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow

Köken : Rhodos
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl
Karş. Örn. : Doğer – Şenol 1996, 65, Fig. 8.

Kat. No : RhA.3 **Lev. 26**
Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/526
B. Yeri/Seviyesi : TDS
Korunan Yük. : 23 cm
Dip Çapı : 13,2 cm
Cidar : 0,8 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli ve kireç katkılı hamur
Hamur Rengi : 5 YR 5/8 yellowish red
Astar Rengi : 5 YR 6/4 light reddish brown
Köken : Rhodos
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl
Karş. Örn. : Doğer – Şenol 1996, 65, Fig. 8

Kat. No : RhA.4 **Lev. 26**
Kazı Env. No : PTR'04 - 0590 (TDS 284)
B. Yeri/Seviyesi : TDS
Korunan Yük. : 35,5 cm
Ağız Çapı : 12,3 cm
Cidar : 0,9 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli ve kireç katkılı hamur.
Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
Köken : Rhodos
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl
Karş. Örn. : Bass – Katzev 1968, 172; Monachov – Abrosimov 1993, 148, Lev. 7, no. 23.

Kat. No : RhA.5 **Lev. 28**
Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/101
B. Yeri/Seviyesi : TDS
Korunan Yük. : 27 cm
Ağız Çapı : 10,1 cm
Cidar : 0,8 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, az kum tanecikli, kireç ve mika katkılı hamur
Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 light red
Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
Köken : Rhodos
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl
Karş. Örn. : Bass – Katzev 1968, 172; Monachov – Abrosimov 1993, 148, Lev. 7, no. 23; Şenol 2003, 17.

Kat. No : RhA.6 **Lev. 28**
Kazı Env. No : PTR'04 - 0565
B. Yeri/Seviyesi : TDS
Korunan Yük. : 8,9 cm
Ağız Çapı : 9,6 cm

Cidar : 0,8 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli, yer yer kireç katkılı hamur.
Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi : 7.5 YR 7/3 pink
Köken : Rhodos
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl
Karş. Örn. : Bass – Katzev 1968, 172.

Kat. No : RhA.7 **Lev. 28**
Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/404
B. Yeri/Seviyesi : TDS
Korunan Yük. : 7,6 cm
Ağız Çapı : 10,9 cm
Cidar : 0,6 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli ve kireç katkılı hamur
Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
Köken : Rhodos
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl
Karş. Örn. : Bass – Katzev 1968, 172; Şenol – Aşkın 2007, 267, no. 52.

Kat. No : RhA.8 **Lev. 28**
Kazı Env. No : PTR'07 - 0300
B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, kuzey duvar önü, - 100/-120 cm
Korunan Yük. : 8,8 cm
Ağız Çapı : 9,4 cm
Cidar : 1,1 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, az ve ince kum tanecikli, az kireç parçacıklı ve ince mika katkılı hamur.
Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi : 5 YR 8/4 pink
Köken : Rhodos
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl
Karş. Örn. : Şenol – Aşkın 2007, 266, no. 51.

Kat. No : RhA.9 **Lev. 28**
Kazı Env. No : PTR'04 - 0578
B. Yeri/Seviyesi : TDS
Korunan Yük. : 35,6 cm
Ağız Çapı : 3 cm
Cidar : 1,6 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli ve kireç katkılı hamur.
Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
Köken : Rhodos
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl
Karş. Örn. : Bass – Katzev 1968; Şenol 2003, 17; Yiannikouri 1996, 414, no. 29/61.

Kat. No : RhA.10 **Lev. 28**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/103
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 21,1 cm
 Dip Çapı : 4 cm
 Cidar : 1,7 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, az gözenekli, kum tanecikli ve kireç katkılı hamur
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/3 pink
 Köken : Rhodos
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl
 Karş. Örn. : Bass – Katzev 1968; Şenol 2003, 17; Yiannikouri 1996, 414, no. 29/61.

Kat. No : RhA.11 **Lev. 29**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/410
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 5,1 cm
 Dip Çapı : 3,6 cm
 Cidar : -
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli ve kireç katkılı hamur
 Hamur Rengi : 7.5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Köken : Rhodos
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl
 Karş. Örn. : Bass – Katzev 1968; Şenol 2003, 17; Yiannikouri 1996, 414, no. 29/61.

Kat. No : RhA.12 **Lev. 29**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/360
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 5,6 cm
 Dip Çapı : 3,7 cm
 Cidar :
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, küçük gözenekli, kum tanecikli ve kireç katkılı hamur
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Köken : Rhodos
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl
 Karş. Örn. : Bass – Katzev 1968; Şenol 2003, 17; Yiannikouri 1996, 414, no. 29/61.

Kat. No : RhA.13 **Lev. 29**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/365
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 5,8 cm
 Dip Çapı : 3,4 cm
 Cidar : 1,2 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, az kum tanecikli ve kireç katkılı hamur
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink

Köken : Rhodos
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl
 Karş. Örn. : Şenol 2003, 18; Yiannikouri 1996, 414, no. 29/61.

Kat. No : RhA.14 **Lev. 29**
 Kazı Env. No : PTR'04 - 0559
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 17,6 cm
 Dip Çapı : 2,5 cm
 Cidar : 1,4 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, yer yer kireç parçacıklı ve kırmızı taşıcık katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 6/3 light brown
 Köken : Rhodos
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl
 Karş. Örn. : Yiannikouri 1996, 414, no. 29/61.

Kat. No : RhA.15 **Lev. 29**
 Kazı Env. No : TDS/105
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 11 cm
 Dip Çapı : 3 cm
 Cidar : 1,2 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, kireç ve az mika katkılı hamur
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 light red
 Astar Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Köken : Rhodos
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl
 Karş. Örn. : Şenol 2003, 18.

Kat. No : RhA.16 **Lev. 29**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/366
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 4,7 cm
 Dip Çapı : 4,2 cm
 Cidar : -
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli ve kireç katkılı hamur
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 8/4 pink
 Köken : Rhodos
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl
 Karş. Örn. : Şenol 2003, 18; Yiannikouri 1996, 414, no. 29/61.

Kat. No : RhA.17 **Lev. 29**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/107
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 26,6 cm
 Dip Çapı : 3 cm

Cidar : 1,1 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli, kireç ve mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Köken : Rhodos
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl
 Karş. Örn. : Monachov 2005, 72, Fig. 1.2

Kat. No : RhA.18 **Lev. 29**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/344
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 12,7 cm
 Dip Çapı : 3,5 cm
 Cidar : 1,5 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli, kireç katkılı hamur.
 Fırınlama sırasında eserin iç bölümde yanmalar mevcut
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Köken : Rhodos
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl
 Karş. Örn. : Monachov 2005, 72, Fig. 1.2

Kat. No : RhA.19 **Lev. 29**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/347
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 17,7 cm
 Dip Çapı : 3 cm
 Cidar : 1,5 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli, kireç katkılı hamur
 Hamur Rengi : 5 YR 7/8 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 7/4 very pale brown
 Köken : Rhodos
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl
 Karş. Örn. : Yiannikouri 1996, 418, no. 24/25; Şenol 2003, 18; Şenol 2006, Lev. 1, Fig. 1.

Kat. No : RhA.20 **Lev. 29**
 Kazı Env. No : PTR'06 - 0151
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / sarnıç güneydoğu duvarı, 0/-30 cm
 Korunan Yük. : 6,2 cm
 Dip Çapı : 2,2 cm
 Cidar : -
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, iri kum parçacıklı, yer yer taşçık ve mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/2 pinkish white
 Köken : Rhodos
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl

Karş. Örn. : Yiannikouri 1996, 418, no. 24/25; Şenol 2003, 18; Şenol 2006, Lev. 1, Fig. 1.

Kat. No : RhA.21 **Lev. 29**
 Kazı Env. No : PTR'04 - 0555
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 4,2 cm
 Dip Çapı : 3 cm
 Cidar : -
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, kireç parçacıklı ve mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Köken : Rhodos
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl
 Karş. Örn. : Yiannikouri 1996, 418, no. 24/25; Şenol 2003, 18; Şenol 2006, Lev. 1, Fig. 1.

Kat. No : RhA.22 **Lev. 29**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/348
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 19,7 cm
 Dip Çapı : 2,8 cm
 Cidar : 1,3 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli, kireç katkılı hamur
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Köken : Rhodos
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl
 Karş. Örn. : Yiannikouri 1996, 418, no. 24/25; Şenol 2003, 18; Şenol 2006, Lev. 1, Fig. 1.

Kat. No : RhA.23 **Lev. 29**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/372
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 13,6 cm
 Dip Çapı : 2,9 cm
 Cidar : 1,3 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli, kireç ve mika katkılı hamur
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
 Astar Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Köken : Rhodos
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl
 Karş. Örn. : Yiannikouri 1996, 418, no. 24/25; Şenol 2003, 18.

Kat. No : RhA.24 **Lev. 30**
 Kazı Env. No : PTR'93 - 0242
 B. Yeri/Seviyesi : Hurmalık Hamamı, 16 nolu açma, 0/-120 cm
 Korunan Yük. : 9,4 cm
 Ağız Çapı : 10,6 cm

Cidar : 0,8 cm
Hamur Tanımı : Orta pişmiş, normal dokulu, çok az kireç parçacıklı ve çok az kum tanecikli temiz hamur.

Hamur Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi : 7.5 YR 8/2 pinkish white
Köken : Rhodos
Tarih : İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısı
Karş. Örn. : Grace 1963, 323, Fig. 1.9; Monachov 2005, 78, 81, Fig. 4.1; Barker 2004, 76, Fig. 4; Garnett – Boardman 1961, 111, Fig. 11, no. 32.

Kat. No : RhA.25 **Lev. 30**

Kazı Env. No : PTR'10 - 0574
B. Yeri/Seviyesi : Su Yolu, sondaj 29, K. 88/10, Ta. 12.158/11.596
Korunan Yük. : 9 cm
Dip Çapı : 10,2 cm
Cidar : 0,6 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli hamur.
Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi : 10 YR 7/3 very pale brown
Köken : Rhodos
Tarih : İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısı
Karş. Örn. : Monachov 2005, 78, 82, Fig. 5.5.

Kat. No : RhA.26 **Lev. 30**

Kazı Env. No : PTR'92 - 0224
B. Yeri/Seviyesi : TN-12, -95/-105 cm
Korunan Yük. : 9,2 cm
Ağız Çapı : 10,8 cm
Cidar : 0,7 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, temiz hamur.
Hamur Rengi : 5 YR 7/8 reddish yellow
Astar Rengi : 10 YR 8/2 very pale brown
Köken : Rhodos
Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl sonu İ.Ö. 1. yüzyıl başı
Karş. Örn. : Monachov 2005, 83, Fig. 6, no. 1-2.

Kat. No : RhA.27 **Lev. 30**

Kazı Env. No : PTR'10 - 0576
B. Yeri/Seviyesi : Su Yolu, sondaj 1 kuzey, K. 115/10, Ta. 11.845/11.336
Korunan Yük. : 8,6 cm
Dip Çapı : 10,2 cm
Cidar : 0,7 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow

Astar Rengi : 10 YR 7/4 very pale brown
Köken : Rhodos
Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl sonu İ.Ö. 1. yüzyıl başı
Karş. Örn. : Monachov 2005, 83, Fig. 6, no. 1-2.

Kat. No : RhA.28 **Lev. 30**

Kazı Env. No : PTR'99 - 0296
B. Yeri/Seviyesi : TKD, A-3 -70/-110 cm
Korunan Yük. : 9,8 cm
Ağız Çapı : 12 cm
Cidar : 0,9 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince gözenekli, az kireç parçacıklı ve kum tanecikli hamur.
Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi : -
Köken : Rhodos
Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl sonu İ.Ö. 1. yüzyıl başı
Karş. Örn. : Monachov 2005, 83, Fig. 6, no. 1-2.

Kat. No : RhA.29 **Lev. 30**

Kazı Env. No : PTR'07 - 0424
B. Yeri/Seviyesi : Ana Cadde, doğu portikos, 3. açma, stylobat arkası, -30/-40 cm
Korunan Yük. : 8,2 cm
Ağız Çapı : 8,8 cm
Cidar : 1 cm
Hamur Tanımı : Orta pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli ve ince kireç parçacıklı hamur.
Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi : 7.5 YR 8/2 pinkish white
Köken : Rhodos
Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl sonu İ.Ö. 1. yüzyıl başı
Karş. Örn. : Monachov 2005, 83, Fig. 6, no. 1-2.

Kat. No : RhA.30 **Lev. 30**

Kazı Env. No : PTR'98 - 0235
B. Yeri/Seviyesi : TN-2D
Korunan Yük. : 8 cm
Ağız Çapı : 12,4 cm
Cidar : 0,8 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, yer yer kum tanecikli, kireç parçacıklı hamur.
Hamur Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi : -
Köken : Rhodos
Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
Karş. Örn. : Monachov 2005, 83, Fig. 6, no. 1-2.

Kat. No : RhA.31 **Lev. 30**
 Kazı Env. No : PTR'99 - 0135
 B. Yeri/Seviyesi : TN-9, -250 cm
 Korunan Yük. : 7,2 cm
 Dip Çapı : -
 Cidar : 1,1 cm
 Hamur Tanımı : Az pişmiş, yumuşak (pudramsı) dokulu, ince kum tanecikli, çok az kireç parçacıklı ve çok az mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Astar Rengi : -
 Köken : Rhodos
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Karş. Örn. : Monachov 2005, 78, 81, Fig. 4.1; Grace 1963, 323, Fig. 1, no. 7; Şenol – Aşkın 2007, 256, no. 31.

Kat. No : RhA.32 **Lev. 30**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0437
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, kuzey duvar önü, -100/-120 cm
 Korunan Yük. : 11,2 cm
 Dip Çapı : 3,4 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : -
 Köken : Rhodos
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Karş. Örn. : Monachov 2005, 78, 81, Fig. 4.1; Grace 1963, 323, Fig. 1, no. 7; Şenol – Aşkın 2007, 256, no. 3.

Kat. No : RhA.33 **Lev. 31**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0449
 B. Yeri/Seviyesi : Tepecik Höyük / oda I, güney
 Korunan Yük. : 6,7 cm
 Dip Çapı : 4,6 cm
 Cidar : 1,2 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/3 pink
 Köken : Rhodos
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Karş. Örn. : Monachov 2005, 78, 81, Fig. 4.1; Grace 1963, 323, Fig. 1, no. 7; Şenol – Aşkın 2007, 256, no. 3.

Kat. No : RhA.34 **Lev. 31**
 Kazı Env. No : PTR'06 - 0106
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / B alanı, kuzeybatı açması, -20/ 40cm

Korunan Yük. : 5,6 cm
 Dip Çapı : -
 Cidar : -
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 10 YR 8/4 very pale brown
 Köken : Rhodos
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Karş. Örn. : Monachov 2005, Fig. 4.3; Grace 1963, 323, Fig. 1, no. 9; Şenol – Aşkın 2007, 257, no. 32; Barker 2004, 76, Fig. 4.

Kat. No : RhA.35 **Lev. 31**
 Kazı Env. No : PTR'01 - 0371
 B. Yeri/Seviyesi : Hurmalık Hamamı, doğu Cadde, kuzey işlik-dükkân, dolgu.
 Korunan Yük. : 7,6 cm
 Dip Çapı : 4 cm
 Cidar : 1 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, çok az kum tanecikli temiz hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : -
 Köken : Rhodos
 Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl
 Karş. Örn. : Monachov 2005, Fig. 4.2; Grace 1963, 323, Fig. 1, no. 9; Şenol – Aşkın 2007, 257, no. 32; Barker 2004, 76, Fig. 4.

Hieroteles Amphoraları

Kat. No : Hi.1 **Lev. 31**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0271
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras II, güney duvar önü, yüzey
 Korunan Yük. : 6,2 cm
 Ağız Çapı : 11,8 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kireç parçacıklı, kum tanecikli, kırmızı küçük taş parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/8 reddish yellow
 Astar Rengi : -
 Köken : Hieroteles
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısı
 Karş. Örn. : Empereur – Tuna 1989, 280, 283, Fig. 8.e.

Kat. No : Hi.2 **Lev. 31**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0270
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras II önü güney yapı, yüzey
 Korunan Yük. : 8 cm

Ağız Çapı : 12 cm
 Cidar : 0,5 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, ince kireç parçacıklı ve kum tanecikli hamur.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/8 red
 Astar Rengi : 2.5 Y 8/2 pale yellow
 Köken : Hieroteles
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısı
 Karş. Örn. : Empereur – Tuna 1989, 280, 283, Fig. 8.e.

Kat. No : Hi.3 **Lev. 31**
 Kazı Env. No : PTR'06 - 0095
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras II güney, -20/-50 cm
 Korunan Yük. : 8,1 cm
 Dip Çapı : -
 Cidar : 1,4 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli, yer yer mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : -
 Köken : Hieroteles
 Tarih : İ.Ö. 265 - İ.Ö. 240
 Karş. Örn. : Empereur – Tuna 1989, 283, Fig. 8.h; Doğer 1994, 200-201, Fig. 11-13.

Kat. No : Hi.4 **Lev. 31**
 Kazı Env. No : PTR'01 - 0356
 B. Yeri/Seviyesi : Hurmaık Hamamı, kuzey ışık dolgu
 Korunan Yük. : 6,2 cm
 Dip Çapı : 3,1 cm
 Cidar : 0,7 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, kırmızı kum tanecikli ve az mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : -
 Köken : Hieroteles
 Tarih : İ.Ö. 265 - İ.Ö. 240
 Karş. Örn. : Empereur – Tuna 1989, 283, Fig. 8.h; Doğer 1994, 200-201, Fig. 11-13.

Kat. No : Hi.5 **Lev. 31**
 Kazı Env. No : PTR'06 - 0096
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / B alanı, kuzey dolgusu
 Korunan Yük. : 8 cm
 Dip Çapı : -
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli, yer yer mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : -
 Köken : Hieroteles

Tarih : İ.Ö. 265 - İ.Ö. 240
 Karş. Örn. : Empereur – Tuna 1989, 283, Fig. 8.h; Doğer 1994, 200-201, Fig. 11-13.

Kat. No : Hi.6 **Lev. 31**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0286
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, güney duvar önü, -120/-140 cm
 Korunan Yük. : 6,4 cm
 Dip Çapı : 2,2 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince gözenekli, kum tanecikli, az kireç parçacıklı ve mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 light red
 Astar Rengi : -
 Köken : Hieroteles
 Tarih : İ.Ö. 265 - İ.Ö. 240
 Karş. Örn. : Doğer 1994, 200-201, Fig. 11-13.

Kat. No : Hi.7 **Lev. 31**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0389
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras II, güney yapı güneyi, -30/-40 cm
 Korunan Yük. : 9,4 cm
 Dip Çapı : 3 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, yer yer ince kum tanecikli temiz hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : -
 Köken : Hieroteles
 Tarih : İ.Ö. 265 - İ.Ö. 240
 Karş. Örn. : Doğer 1994, 200-201, Fig. 11-13.

Kat. No : Hi.8 **Lev. 31**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0514
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras III, güney mekân doğusu
 Korunan Yük. : 8,8 cm
 Dip Çapı : 3,6 cm
 Cidar : 1,3 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, orta sertlikte dokulu, gözenekli, ince kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 7/4 pink
 Köken : Hieroteles
 Tarih : İ.Ö. 265 - İ.Ö. 240
 Karş. Örn. : Doğer 1994, 200-201, Fig. 11-13.

Kat. No : Hi.9 **Lev. 31**
 Kazı Env. No : PTR'06 - 0181
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / A alanı, yüzey
 Korunan Yük. : 6,6 cm
 Dip Çapı : -
 Cidar : -
 Hamur Tanımı : Az pişmiş, yumuşak (purdamsı) dokulu, gözenekli kum tanecikli, yer yer kırmızı kum tanecikli, ince mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Astar Rengi : -
 Köken : Hieroteles
 Tarih : İ.Ö. 265 - İ.Ö. 240
 Karş. Örn. : Doğer 1994, 200-201, Fig. 11-13.

Bant Ağızlı Amphoralar

Kat. No : BA.1 **Lev. 31**
 Kazı Env. No : PTR'99 - 0316
 B. Yeri/Seviyesi : Tepecik Akropolis, TBD 3, 0/-40 cm
 Korunan Yük. : 9,8 cm
 Ağız Çapı : 11 cm
 Cidar : 0,7 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, ince kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 5/4 reddish brown
 Astar Rengi : -
 Köken : Güney Ege Bant Ağız
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısı
 Karş. Örn. : Grace 1963, 323, Fig. 1, no. 5; Doğer – Şenol 1996, 63, 69, Fig. 5, 12; Doğer 1994, 197, no. 1-5; Şenol – Alkaç 2007, 270, no. 63.

Kat. No : BA.2 **Lev. 31**
 Kazı Env. No : PTR'99 - 0146
 B. Yeri/Seviyesi : Tepecik Akropolis, TBD, 0/-40 cm
 Korunan Yük. : 5,3 cm
 Ağız Çapı : 10,8 cm
 Cidar : 0,6 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, çok ince kum tanecikli (temiz) hamur.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 5/8 red
 Astar Rengi : 10 YR 8/2 very pale brown
 Köken : Güney Ege Bant Ağız
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısı
 Karş. Örn. : Grace 1963, 323, Fig. 1, no. 5; Doğer – Şenol 1996, 63, 69, Fig. 5, 12; Doğer 1994, 197, no. 1-5; Şenol – Alkaç 2007, 270, no. 63.

Kat. No : BA.3 **Lev. 31**
 Kazı Env. No : PTR'95 - 0157
 B. Yeri/Seviyesi : TN-21, -50/-100 cm
 Korunan Yük. : 5,8 cm
 Ağız Çapı : 9,2 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, temiz hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/2 pinkish white
 Köken : Güney Ege Bant Ağız
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısı
 Karş. Örn. : Grace 1963, 323, Fig. 1, no. 5; Doğer – Şenol 1996, 63, 69, Fig. 5, 12; Doğer 1994, 197, no. 1-5; Şenol – Alkaç 2007, 270, no. 63.

Kat. No : BA.4 **Lev. 31**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/104
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 13,2 cm
 Dip Çapı : 2,2 cm
 Cidar : 1 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, kireç ve mika katkılı hamur
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
 Astar Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Köken : Güney Ege Bant Ağız
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısı
 Karş. Örn. : Grace 1963, 323, no. 5.

Güney Ege Mantar Ağızlı Amphoralar

Tip I

Kat. No : MA.1 **Lev. 32**
 Kazı Env. No : PTR'07 – 0428
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras III, doğu duvar iç dolgu, -100/-120 cm
 Korunan Yük. : 5,4 cm
 Ağız Çapı : 13,8 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 8/3 pink
 Köken : Güney Ege Mantar Ağız
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
 Karş. Örn. : Zeest 1960, 151, Lev. 15, no. 32B; Samos IV, beil. 10, no. 426; Empereur – Picon 1986b, 504-505, Fig. 9a; Lawall 2004b, 451, Lev. 198, no. 22-24.

Kat. No : MA.2 **Lev. 32**
 Kazı Env. No : PTR'09 - 0569
 B. Yeri/Seviyesi : Tepecik Akropolis, yüzey
 Korunan Yük. : 4,5 cm
 Ağız Çapı : 13,4 cm
 Cidar : 0,6 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
 Astar Rengi : 10 YR 6/3 pale brown
 Köken : Güney Ege Mantar Ağız
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
 Karş. Örn. : Zeest 1960, 151, Lev. 15, no. 32B; Samos IV, beil. 10, no. 426; Empereur – Picon 1986b, 504-505, Fig. 9a; Lawall 2004b, 451, Lev. 198, no. 22-24.

Tip II

Kat. No : MA.3 **Lev. 32**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0405
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, doğu uduvar batısı
 Korunan Yük. : 5,4 cm
 Ağız Çapı : 9,4 cm
 Cidar : 0,7 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli, ince kireç parçacıklı, yer yer kırmızı kum taneciklim ve ince mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
 Köken : Güney Ege Mantar Ağız
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
 Karş. Örn. : -

Kat. No : MA.4 **Lev. 32**
 Kazı Env. No : PTR'09 - 0549
 B. Yeri/Seviyesi : Tepecik Akropolis / alan 2, yanık toprak, -130/-150 cm
 Korunan Yük. : 4,2 cm
 Ağız Çapı : 10,4 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/3 pink
 Köken : Güney Ege Mantar Ağız
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
 Karş. Örn. : -

Kat. No : MA.5 **Lev. 32**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0257
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / doğu duvar önü, güney, -100/-115 cm
 Korunan Yük. : 4,8 cm
 Ağız Çapı : 13 cm

Cidar : 0,8 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli, kireç parçacıklı, mika katkılı ve kırmızı kum tanecikli hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : -
 Köken : Güney Ege Mantar Ağız
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
 Karş. Örn. : -

Kat. No : MA.6 **Lev. 32**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0404
 B. Yeri/Seviyesi : Tepecik Akropolis / sondaj, oda I güney
 Korunan Yük. : 6,5 cm
 Ağız Çapı : 13 cm
 Cidar : 1 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli, kireç parçacıklı şamot ve mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 2.5. YR 6/6 light red
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/3 pink
 Köken : Güney Ege Mantar Ağız
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
 Karş. Örn. : -

Tip III

Kat. No : MA.7 **Lev. 32**
 Kazı Env. No : PTR'06 - 0156
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / sarnıç - güney alanı, -20/-40 cm
 Korunan Yük. : 4,7 cm
 Ağız Çapı : 11,2 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince gözenekli, ince kum tanecikli, ince kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Köken : Güney Ege Mantar Ağız
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
 Karş. Örn. : Zeest 1960, 152, Lev. 15, no. 32ж; Kac et al. 2002, 112, Lev. 48, Ad 89-90; Lawall 2002b, 204, 225, 233, Fig. 12, no. 82; Lawall 2004b, 451, Lev. 197, no. 19-20.

Kat. No : MA.8 **Lev. 32**
 Kazı Env. No : PTR'99 - 0263
 B. Yeri/Seviyesi : Tepecik Akropolis, TKD 3, batı sondaj, -300/-353 cm
 Korunan Yük. : 4,5 cm
 Ağız Çapı : 10,8 cm
 Cidar : 0,5 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince gözenekli, kum tanecikli, mika katkılı, ince kireç parçacıklı hamur.

Hamur Rengi : 2.5 YR 7/6 light red

Astar Rengi : -

Köken : Güney Ege Mantar Ağız

Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları

Karş. Örn. : Zeest 1960, 152, Lev. 15, no. 32ж; Kac et al. 2002, 112, Lev. 48, Ad 89-90; Lawall 2004b, 451, Lev. 197, no. 19-20.

Kat. No : MA.9 **Lev. 32**

Kazı Env. No : PTR'09 - 0568

B. Yeri/Seviyesi : Tepecik Akropolis, yüzey

Korunan Yük. : 4,1 cm

Ağız Çapı : 9 cm

Cidar : 0,6 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli ve mika katkılı hamur.

Hamur Rengi : 7.5 YR 6/4 light brown

Astar Rengi : 10 YR 7/4 very pale brown

Köken : Güney Ege Mantar Ağız

Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları

Karş. Örn. : Zeest 1960, 152, Lev. 15, no. 32ж; Kac et al. 2002, 112, Lev. 48, Ad 89-90; Lawall 2004b, 451, Lev. 197, no. 19-20.

Kat. No : MA.10 **Lev. 32**

Kazı Env. No : PTR'04 - 0564

B. Yeri/Seviyesi : TDS

Korunan Yük. : 10 cm

Ağız Çapı : 9,6 cm

Cidar : 0,8 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli, az kireç ve az mika katkılı hamur.

Hamur Rengi : 7.5 YR 6/4 light brown

Astar Rengi : 10 YR 7/5 very pale brown

Köken : Güney Ege Mantar Ağız

Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları

Karş. Örn. : Zeest 1960, 152, Lev. 15, no. 32ж; Kac et al. 2002, 112, Lev. 48, Ad 89-90; Lawall 2004b, 451, Lev. 197, no. 19-20.

Kat. No : MA.11 **Lev. 32**

Kazı Env. No : PTR'06 - 0116

B. Yeri/Seviyesi : TBS / sarnıç güneyi, doğu duvar, yüzey/-30 cm

Korunan Yük. : 9,4 cm

Ağız Çapı : 13,4 cm

Cidar : 0,9 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, yer yer kireç parçacıklı ve mika katkılı hamur.

Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow

Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink

Köken : Güney Ege Mantar Ağız

Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları

Karş. Örn. : Zeest 1960, 152, Lev. 15, no. 32ж; Kac et al. 2002, 112, Lev. 48, Ad 89-90; Lawall 2004b, 451, Lev. 197, no. 19-20.

Kat. No : MA.12 **Lev. 32**

Kazı Env. No : PTR'06 - 0137

B. Yeri/Seviyesi : TBS / B alanı, kuzey duvar, dolgu

Korunan Yük. : 8,2 cm

Ağız Çapı : 10,4 cm

Cidar : 0,7 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, az gözenekli, kum tanecikli, yer yer kireç parçacıklı ve bol miktarda mika katkılı hamur. Kulp üzerinde ve mantar formulu dudak kenarı altında kırmızı renkli (10 R 5/6 red) boya görülmekte.

Hamur Rengi : 2.5 YR 6/8 light red

Astar Rengi : 10 YR 8/3 very pale brown

Boya : 10 R 5/6 (red) kulp üzeri ve dudak altında

Köken : Güney Ege Mantar Ağız

Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları

Karş. Örn. : Zeest 1960, 152, Lev. 15, no. 32ж; Kac et al. 2002, 112, Lev. 48, Ad 89-90; Lawall 2004b, 451, Lev. 197, no. 19-20.

Kat. No : MA.13 **Lev. 32**

Kazı Env. No : PTR'07 - 0403

B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, kuzeydoğu dış köşe, -100/-110 cm

Korunan Yük. : 5,9 cm

Ağız Çapı : 12 cm

Cidar : 0,8 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, yer yer gözenekli, az km tanecikli, az kireç parçacıklı ve az mika katkılı hamur.

Hamur Rengi : 5 YR 5/8 yellowsih red

Astar Rengi : 5 YR 8/4 pink

Köken : Güney Ege Mantar Ağız

Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları

Karş. Örn. : Zeest 1960, 152, Lev. 15, no. 32ж; Kac et al. 2002, 112, Lev. 48, Ad 89-90; Lawall 2004b, 451, Lev. 197, no. 19-20.

Kat. No : MA.14 **Lev. 32**

Kazı Env. No : PTR'06 - 0124

B. Yeri/Seviyesi : TBS / sarnıç güney alanı, -20/-40 cm

Korunan Yük. : 5 cm

Ağız Çapı : 11 cm

Cidar : 0,6 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, kireç parçacıklı ve bol mika katkılı hamur.

Hamur Rengi : 2.5 YR 6/8 light red
Astar Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Köken : Güney Ege Mantar Ağız
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
Karş. Örn. : Zeest 1960, 152, Lev. 15, no. 32ж; Kac et al. 2002, 112, Lev. 48, Ad 89-90; Lawall 2004b, 451, Lev. 197, no. 19-20.

Tip IV

Kat. No : MA.15 **Lev. 32**
Kazı Env. No : TDS/386
B. Yeri/Seviyesi : TDS
Korunan Yük. : 5,2 cm
Ağız Çapı : 12,3 cm
Cidar : 0,8 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli ve kireç katkılı hamur
Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
Astar Rengi : 5 YR 6/6 yellowish red
Köken : Güney Ege Mantar Ağız
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
Karş. Örn. : Zeest 1960, Lev. 15, no. 32r; Nørskov – Lund 2002, Lev. 26, G 149; Lawall 2004b, 451, Lev. 198, no. 28; Şenol – Aşkın 2007, 266, no. 53.

Kat. No : MA.16 **Lev. 33**
Kazı Env. No : PTR'06 - 0272
B. Yeri/Seviyesi : TBS / B alanı, kuzey duvar önü, dolgu
Korunan Yük. : 5,4 cm
Ağız Çapı : 10,8 cm
Cidar : 0,6 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kireç parçacıklı, kum tanecikli, kırmızı kum tanecikli hamur.
Hamur Rengi : 5 YR 6/8 reddish yellow
Astar Rengi : -
Köken : Güney Ege Mantar Ağız
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
Karş. Örn. : Zeest 1960, Lev. 15, no. 32r; Nørskov – Lund 2002, Lev. 26, G 149; Lawall 2004b, 451, Lev. 198, no. 28; Şenol – Aşkın 2007, 266, no. 53.

Kat. No : MA.17 **Lev. 33**
Kazı Env. No : PTR'99 - 0308
B. Yeri/Seviyesi : Tepecik Akropolis, TBD 3, 0/- 40 cm
Korunan Yük. : 7 cm
Ağız Çapı : 12,2 cm

Cidar : 0,8 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, çok ince kum tanecikli, çok ince kireç parçacıklı ve ince mika katkılı hamur.
Hamur Rengi : 10 YR 8/3 very pale brown
Astar Rengi : -
Köken : Güney Ege Mantar Ağız
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
Karş. Örn. : Zeest 1960, Lev. 15, no. 32r; Nørskov – Lund 2002, Lev. 26, G 149; Lawall 2004b, 451, Lev. 198, no. 28; Şenol – Aşkın 2007, 266, no. 53.

Kat. No : MA.18 **Lev. 33**
Kazı Env. No : PTR'06 - 0115
B. Yeri/Seviyesi : TBS / B alanı kuzey duvar önü, dolgu
Korunan Yük. : 11 cm
Ağız Çapı : 11 cm
Cidar : 0,6 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, yer yer kireç parçacıklı ve mika katkılı hamur.
Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
Köken : Güney Ege Mantar Ağız
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
Karş. Örn. : Zeest 1960, Lev. 15, no. 32r; Nørskov – Lund 2002, Lev. 26, G 149; Lawall 2004b, 451, Lev. 198, no. 28; Şenol – Aşkın 2007, 266, no. 53.

Kat. No : MA.19 **Lev. 33**
Kazı Env. No : PTR'06 - 0117
B. Yeri/Seviyesi : TBS / A alanı, kuzeydoğu duvar üstü, dış
Korunan Yük. : 5,8 cm
Ağız Çapı : 17 cm
Cidar : 0,6 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, mika katkılı ve yer yer kireç parçacıklı hamur.
Hamur Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
Astar Rengi : 10 YR 8/2 very pale brown
Köken : Güney Ege Mantar Ağız
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
Karş. Örn. : Zeest 1960, Lev. 15, no. 32r; Nørskov – Lund 2002, Lev. 26, G 149; Lawall 2004b, 451, Lev. 198, no. 28; Şenol – Aşkın 2007, 266, no. 53.

Kat. No : MA.20 **Lev. 33**
Kazı Env. No : PTR'99 - 0161
B. Yeri/Seviyesi : Tepecik Akropolis, TBD 3, 0/- 40 cm

Korunan Yük. : 4,5 cm
 Ağız Çapı : 11 cm
 Cidar : 0,7 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, ince kum tanecikli, ince kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Köken : Güney Ege Mantar Ağız
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
 Karş. Örn. : Zeest 1960, Lev. 15, no. 32r; Nørskov – Lund 2002, Lev. 26, G 149; Lawall 2004b, 451, Lev. 198, no. 28; Şenol – Aşkın 2007, 266, no. 53.

Kat. No : MA.21 **Lev. 33**

Kazı Env. No : PTR'06 - 0158
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / B alanı, kuzeydoğu dış köşe, -20/-40 cm

Korunan Yük. : 3,7 cm
 Ağız Çapı : 18 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, yer yer kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/3 pink
 Köken : Güney Ege Mantar Ağız
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
 Karş. Örn. : Zeest 1960, Lev. 15, no. 32r; Nørskov – Lund 2002, Lev. 26, G 149; Lawall 2004b, 451, Lev. 198, no. 28; Şenol – Aşkın 2007, 266, no. 53.

Tip V

Kat. No : MA.22 **Lev. 33**

Kazı Env. No : PTR'09 - 0548
 B. Yeri/Seviyesi : Tepecik Akropolis, alan 2, yanık toprak, -130/-150 cm

Korunan Yük. : 5,4 cm
 Ağız Çapı : 12 cm
 Cidar : 0,8 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli hamur.
 Hamur Rengi : 10 YR 7/3 very pale brown
 Astar Rengi : 2.5 Y 7/3 pale brown
 Köken : Güney Ege Mantar Ağız
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
 Karş. Örn. : Zeest 1960, 151, Lev. 15, no. 326; Samos IV, beil. 10, no. 427; Monachov – Rogov 1990, 140-141, Lev. 6, no. 38-39; Grandjean 1992, 552-553, Fig. 5, no. 36; Yiannikouri 1996, 414, Fig. 32, no. 24/1; Lawall 2002b, 204, 224, 233, Fig. 12, no. 84; Nørskov 2004, 288, Fig. 4; Şenol – Aşkın 2007, 267, no. 54.

Kat. No : MA.23 **Lev. 33**

B. Yeri/Seviyesi : PTR'99 - 0260
 Kazı Env. No : Tepecik Akropolis, TBD 1, 0/-100 cm
 Korunan Yük. : 4,4 cm
 Ağız Çapı : 14 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince gözenekli, kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/8 light red
 Astar Rengi : 10 YR8/3 very pale brown
 Köken : Güney Ege Mantar Ağız
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
 Karş. Örn. : Zeest 1960, 151, Lev. 15, no. 326; Samos IV, beil. 10, no. 427; Monachov – Rogov 1990, 140-141, Lev. 6, no. 38-39; Yiannikouri 1996, 414, Fig. 32, no. 24/1; Nørskov 2004, 288, Fig. 4; Şenol – Aşkın 2007, 267, no. 54.

Kat. No : MA.24 **Lev. 33**

Kazı Env. No : PTR'09 - 0552
 B. Yeri/Seviyesi : Tepecik Akropolis, alan 2, yanık toprak, -130/-150 cm
 Korunan Yük. : 2,8 cm
 Ağız Çapı : 13 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kireç parçacıklı ve mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 10 YR 7/4 very pale brown
 Astar Rengi : 10 YR 7/3 very pale brown
 Köken : Güney Ege Mantar Ağız
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
 Karş. Örn. : Zeest 1960, 151, Lev. 15, no. 326; Samos IV, beil. 10, no. 427; Monachov – Rogov 1990, 140-141, Lev. 6, no. 38-39; Yiannikouri 1996, 414, Fig. 32, no. 24/1; Nørskov 2004, 288, Fig. 4; Şenol – Aşkın 2007, 267, no. 54.

Kat. No : MA.25 **Lev. 33**

Kazı Env. No : PTR'07 - 0427
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, doğu kuzeyi, -70/-80 cm
 Korunan Yük. : 4,1 cm
 Ağız Çapı : 10,8 cm
 Cidar : 0,7 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, ince mika katkılı ve kırmızı kum tanecikli hamur.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 light red
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
 Köken : Güney Ege Mantar Ağız
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
 Karş. Örn. : Zeest 1960, 151, Lev. 15, no. 326; Samos IV, beil. 10, no. 427; Monachov –

Rogov 1990, 140-141, Lev. 6, no. 38-39;
Yiannikouri 1996, 414, Fig. 32, no. 24/1; Nørskov
2004, 288, Fig. 4; Şenol – Aşkm 2007, 267, no. 54.

Tip VI

Kat. No : MA.26 **Lev. 33**
Kazı Env. No : TDS/361
B. Yeri/Seviyesi : TDS
Korunan Yük. : 7,6 cm
Ağız Çapı : 9,6 cm
Cidar : 0,7 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu,
gözenekli, kum tanecikli, kireç ve mika katkı
hamur
Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
Astar Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
Köken : Güney Ege Mantar Ağız
Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl başı
Karş. Örn. : Lawall 2004b, 451, Lev. 199,
no. 29.

Kat. No : MA.27 **Lev. 33**
Kazı Env. No : PTR'06 - 0072
B. Yeri/Seviyesi : TBS / B alanı, kuzey duvar önü,
dolgu
Korunan Yük. : 15 cm
Dip Çapı : 4 cm
Cidar : 1,1 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, çok ince
gözenekli, ince kum tanecikli, az mika katkı
hamur.
Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 light red
Astar Rengi : 7.5 YR 8/3 pink
Köken : Güney Ege Mantar Ağız
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
Karş. Örn. : Doulgéri-Intzessiloglou – Garlan
1990, 387, Fig. 35a.

Kat. No : MA.28 **Lev. 34**
Kazı Env. No : PTR'06 - 0070
B. Yeri/Seviyesi : TBS / B alanı, kuzeydoğu köşe,
duvar dışı, yüzey/-50cm
Korunan Yük. : 18,1 cm
Dip Çapı : 5 cm
Cidar : 1,1 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince
mika katkı, temiz hamur.
Hamur Rengi : 5 YR 7/8 reddish yellow
Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
Köken : Güney Ege Mantar Ağız
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
Karş. Örn. : Doulgéri-Intzessiloglou – Garlan
1990, 387, Fig. 35a.

Kat. No : MA.29 **Lev. 34**
Kazı Env. No : PTR'07 - 0251
B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, güney duvar önü, -
70/-100 cm
Korunan Yük. : 6,5 cm
Dip Çapı : 7,1 cm
Cidar : 2,1 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince
gözenekli, kireç tanecikli ve mika katkı
hamur.
Hamur Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi : -
Köken : Güney Ege Mantar Ağız
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
Karş. Örn. : Doulgéri-Intzessiloglou – Garlan
1990, 387, Fig. 35a; Blondé – Muller – Mulliez
1991, 225, Fig. 6, no. 43; Kantzia 1994, 333, Fig. 6;
Papuci-Władyka 1997, 49, Fig. 1, no. 2; Nørskov –
Lund 2002, Lev. 23, G98; Rückert 2003, 125, 134,
Fig. 41, F 5064.

Kat. No : MA.30 **Lev. 34**
Kazı Env. No : PTR'90 - 0219
B. Yeri/Seviyesi : TN – L 62, güney kısa yüz, -
100/-115 cm
Korunan Yük. : 6,3 cm
Dip Çapı : 4 cm
Cidar : 1,3 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum
tanecikli, kireç parçacıklı ve mika katkı
hamur.
Hamur Rengi : 5 YR 5/8 yellowish red
Astar Rengi : -
Köken : Güney Ege Mantar Ağız
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
Karş. Örn. : Doulgéri-Intzessiloglou – Garlan
1990, 387, Fig. 35a; Blondé – Muller – Mulliez
1991, 225, Fig. 6, no. 43; Kantzia 1994, 333, Fig. 6;
Papuci-Władyka 1997, 49, Fig. 1, no. 2; Nørskov –
Lund 2002, Lev. 23, G98; Rückert 2003, 114, 129,
Fig. 36, F 3944.

Kat. No : MA.31 **Lev. 34**
Kazı Env. No : PTR'07 - 0384
B. Yeri/Seviyesi : TBS, teras I, doğu duvarı, kuzey
2 -20/-30 cm
Korunan Yük. : 7,2 cm
Dip Çapı : 4 cm
Cidar : 1 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum
tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi : 5 YR 8/3 pink
Köken : Güney Ege Mantar Ağız
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları

Karş. Örn. : Doulgéri-Intzessiloglou – Garlan 1990, 387, Fig. 35d; Nørskov – Lund 2002, Lev. 23, G95.

Kat. No : MA.32 **Lev. 34**
 Kazı Env. No : PTR'06 - 0101
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras II - sarnıç batı duvar arası, -100/-150 cm
 Korunan Yük. : 5,4 cm
 Dip Çapı : 5 cm
 Cidar : 1 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli, yer yer kireç ve çok ince mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/3 pink
 Boya : 5 YR 5/6 yellowish red
 Köken : Güney Ege Mantar Ağız
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
 Karş. Örn. : Samos IV, 132, no. 412; Doulgéri-Intzessiloglou – Garlan 1990, 387, Fig. 35b; Lawall 1995, 376, Fig. 93.

Kat. No : MA.33 **Lev. 34**
 Kazı Env. No : PTR'06 - 0253
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / sarnıç duvar dışı, 0/-100 cm
 Korunan Yük. : 5,5 cm
 Dip Çapı : 3,1 cm
 Cidar : 0,7 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince gözenekli, az kireç parçacıklı, kum tanecikli ve mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 5/8 red
 Astar Rengi : 5 YR 8/3 pink
 Köken : Güney Ege Mantar Ağız
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
 Karş. Örn. : Samos IV, 132, no. 412; Doulgéri-Intzessiloglou – Garlan 1990, 387, Fig. 35b; Lawall 1995, 376, Fig. 93.

Nikandros Grubu

Kat. No : NiA.1 **Lev. 34**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0266
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, güney duvar önü, -70/-100 cm
 Korunan Yük. : 4,8 cm
 Ağız Çapı : 9,2 cm
 Cidar : 0,7 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince gözenekli, ince kum tanecikli, bol mikalı hamur.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : -

Köken : Nikandros
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl sonları
 Karş. Örn. : Gassner 1997, Lev. 35, no. 409; Lawall 2004a, 181, Fig. 5; Lawall 2010a, Lev. 96, no. 5.

Kat. No : NiA.2 **Lev. 34**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0471
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, doğu duvar, kuzey 2, -40/-50 cm
 Korunan Yük. : 6,7 cm
 Ağız Çapı : 8,6 cm
 Cidar : 0,7 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, ince kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/4 light reddish brown
 Astar Rengi : 5 YR 7/4 pink
 Köken : Nikandros
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl sonları
 Karş. Örn. : Gassner 1997, Lev. 35, no. 409; Lawall 2004a, 181, Fig. 5.

Kat. No : NiA.3 **Lev. 34**
 Kazı Env. No : PTR'06 - 0585
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / A alanı, duvar önü, dolgu
 Korunan Yük. : 5,2 cm
 Ağız Çapı : 13,6 cm
 Cidar : 0,8 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, çok ince kireç ve kum tanecikli ve mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red / 5 YR 4/1 very dark gray
 Astar Rengi : 10 YR 4/2 dark grayish brown
 Köken : Nikandros
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl sonları
 Karş. Örn. : Gassner 1997, Lev. 35, no. 409; Lawall 2004a, 181, Fig. 5.

Kat. No : NiA.4 **Lev. 34**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0467
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, doğu duvar, güney dolgu
 Korunan Yük. : 9,9 cm
 Dip Çapı : 8,1 cm
 Cidar : 1,8 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 7/4 light reddish brown
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/3 pink
 Köken : Nikandros
 Tarih : İ.Ö. 270-220
 Karş. Örn. : Lawall 2004a, 180, Fig. 4, sağ alt.

Kat. No : NiA.5 **Lev. 34**
 Kazı Env. No : PTR'00 - 0200
 B. Yeri/Seviyesi : Bouleuterion / güneybatı Bizans duvarı, -200/-270
 Korunan Yük. : 7,8 cm
 Dip Çapı : 4,9 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, çok ince gözenekli, çok ince ve az kum tanecikli, ince mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 light red
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/3 pink
 Köken : Nikandros
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyılın ikinci yarısı - 2. yüzyıl başları
 Karş. Örn. : Gassner 1997, Lev. 37, no. 426; Lawall 2004a, 179-180, Fig. 4; Şenol – Aşkın 2007, 271, no. 66.

Kat. No : NiA.6 **Lev. 34**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0285
 B. Yeri/Seviyesi : Ana Cadde, doğu portikos stylobat arkası 4-5. açma sınırı, 0/-30 cm
 Korunan Yük. : 6,8 cm
 Dip Çapı : -
 Cidar : 1,1 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kireç parçacıklı, kum tanecikli, ince mika katkılı ve kırmızı kum tanecikli hamur.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 light red
 Astar Rengi : -
 Köken : Nikandros
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyılın ikinci yarısı - 2. yüzyıl başları
 Karş. Örn. : Gassner 1997, Lev. 37, no. 426; Lawall 2004a, 179-180, Fig. 4; Şenol – Aşkın 2007, 271, no. 66.

Kat. No : NiA.7 **Lev. 34**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0481
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / güneydoğu duvar batısı (sur), yüzey
 Korunan Yük. : 7,9 cm
 Dip Çapı : 5,8 cm
 Cidar : 1,2 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, orta sertlikte dokulu, gözenekli, ince kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 light red
 Astar Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Köken : Nikandros
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyılın ikinci yarısı - 2. yüzyıl başları

Karş. Örn. : Gassner 1997, Lev. 37, no. 426; Lawall 2004a, 179-180, Fig. 4; Şenol – Aşkın 2007, 271, no. 66.

Kat. No : NiA.8 **Lev. 34**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0492
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, doğu duvarı (güney), yüzey
 Korunan Yük. : 6,6 cm
 Dip Çapı : 5,8 cm
 Cidar : 1,4 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, ince kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 7/4 pink
 Köken : Nikandros
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyılın ikinci yarısı - 2. yüzyıl başları
 Karş. Örn. : Gassner 1997, Lev. 37, no. 426; Lawall 2004a, 179-180, Fig. 4; Şenol – Aşkın 2007, 271, no. 66; Lawall 2010a, Lev. 96, no. 6.

Kat. No : NiA.9 **Lev. 34**
 Kazı Env. No : PTR'09 - 0550
 B. Yeri/Seviyesi : Tepecik Akropolis, alan 2, - 130/-150 cm
 Korunan Yük. : 9,4 cm
 Dip Çapı : -
 Cidar : 1 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, mika katkılı hamur ve yer yer kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 7/4 pink
 Köken : Nikandros
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyılın ikinci yarısı - 2. yüzyıl başları
 Karş. Örn. : Gassner 1997, Lev. 37, no. 426; Lawall 2004a, 179-180, Fig. 4; Şenol – Aşkın 2007, 271, no. 66.

Kıbrıs Amphoraları

Kat. No : KbA.1 **Lev. 35**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/102
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 20,4 cm
 Ağız Çapı : 11,8 cm
 Cidar : 0,8 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, iri kum tanecikli, kireç ve şamot katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/2 pinkish gray

Köken : Kıbrıs
Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
Karş. Örn. : Şenol – Aşkın 2007, 275, no. 75-77

Kat. No : KbA.2 **Lev. 35**
Kazı Env. No : PTR'07 - 0505
B. Yeri/Seviyesi : TBS, güneydoğu duvar (sur) doğusu, yüzey
Korunan Yük. : 4,8 cm
Ağız Çapı : 11 cm
Cidar : 0,9 cm
Hamur Tanımı : Normal pişmiş, orta sertlikte dokulu, gözenekli, kum tanecikli ve kireç parçacıklı bol miktarda taşçık katkılı hamur.
Hamur Rengi : 10 YR 7/4 very pale brown
Astar Rengi : 10 YR 8/3 very pale brown
Köken : Kıbrıs
Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
Karş. Örn. : Şenol – Aşkın 2007, 275, no. 75-77

Kat. No : KbA.3 **Lev. 35**
Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/385
B. Yeri/Seviyesi : TDS
Korunan Yük. : 12,3 cm
Ağız Çapı : 11,2 cm
Cidar : 0,6 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, az kum tanecikli, ince kireç ve az mika katkılı hamur.
Hamur Rengi : 7.5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi : 7.5 YR 8/3 pink
Köken : Kıbrıs
Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
Karş. Örn. : Grace 1979c, Lev. 28, no. 1-2; Şenol – Aşkın 2007, 275, no. 75-77.

Kat. No : KbA.4 **Lev. 35**
Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/355
B. Yeri/Seviyesi : TDS
Korunan Yük. : 11,7 cm
Dip Çapı : 4 cm
Cidar : 1 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, yer yer gözenekli, kum tanecikli, taşçık ve kireç katkılı hamur.
Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi : 5 YR 7/4 pink
Köken : Kıbrıs (Kourion)
Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
Karş. Örn. : Şenol – Aşkın 2007, 276, no. 79.

Kat. No : KbA.5 **Lev. 35**
Kazı Env. No : PTR'07 - 0507

B. Yeri/Seviyesi : TBS, teras I, doğu duvar, güney dolgu
Korunan Yük. : 4 cm
Dip Çapı : 4,5 cm
Cidar : -
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, küçük gözenekli, az kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
Astar Rengi : 5 YR 6/4 light reddish brown
Köken : Kıbrıs (Kourion)
Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
Karş. Örn. : Şenol – Aşkın 2007, 276, no. 79; Grace 1979c, 180, Fig. 1, Lev. 28, no. 1.

Kat. No : KbA.6 **Lev. 35**
Kazı Env. No : PTR'07 - 0475
B. Yeri/Seviyesi : TBS, teras I, sondaj, kuzey genişleme -30/-40 cm
Korunan Yük. : 5,7 cm
Dip Çapı : 2,4 cm
Cidar : -
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, ince kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
Hamur Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
Astar Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
Köken : Kıbrıs (Kourion)
Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
Karş. Örn. : Deshayes 1963, 210-211, Lev. 20, no. 4, Grace 1979c, 180, Fig. 1, Lev. 28, no. 1.

Kat. No : KbA.7 **Lev. 35**
Kazı Env. No : PTR'07 - 0357
B. Yeri/Seviyesi : TBS, teras I, doğu duvar dışı, kuzey -125/-135 cm
Korunan Yük. : 7,5 cm
Dip Çapı : 6,5 cm
Cidar : 1,2 cm
Hamur Tanımı : Az pişmiş, kırılğan (yumuşak) dokulu, gözenekli, bol kum (kırmızı kum) tanecikli hamur.
Hamur Rengi : 10 YR 7/4 very pale brown
Astar Rengi : -
Köken : Kıbrıs
Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
Karş. Örn. :

Kat. No : KbA.8 **Lev. 35**
Kazı Env. No : PTR'07 - 0362
B. Yeri/Seviyesi : TBS, teras I, doğu duvar orta (kuzey), -10/-20 cm
Korunan Yük. : 7,6 cm
Dip Çapı : 5,8 cm
Cidar : 1 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli ve şamot katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
 Astar Rengi : -
 Köken : Kıbrıs
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
 Karş. Örn. : -

Kat. No : KbA.9 **Lev. 35**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0447
 B. Yeri/Seviyesi : TBS, teras I, kuzeydoğu duvar, yüzey
 Korunan Yük. : 9,5 cm
 Dip Çapı : 6,4 cm
 Cidar : 1,3 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, ince kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 light red
 Astar Rengi : -
 Köken : Kıbrıs
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
 Karş. Örn. :

Kat. No : KbA.10 **Lev. 35**
 Kazı Env. No : PTR'04 - TDS/337
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 5,6 cm
 Dip Çapı : -
 Cidar : -
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, çok az kireç katkılı hamur
 Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 Pink
 Köken : Kıbrıs
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
 Karş. Örn. : Şenol – Aşkın 2007, 277, no. 81.

Kat. No : KbA.11 **Lev. 35**
 Kazı Env. No : PTR'06 - 0152
 B. Yeri/Seviyesi : TBS, güney teras, 1.2.3 nolu alan (yüzey)
 Korunan Yük. : 12,8 cm
 Dip Çapı : -
 Cidar : 1 cm
 Hamur Tanımı : Az pişmiş, yumuşak dokulu, kum tanecikli, kireç parçacıklı, kırmızı kum tanecikli hamur.
 Hamur Rengi : 2.5. Y 8/3 pale yellow
 Astar Rengi : -
 Köken : Kıbrıs
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
 Karş. Örn. : Şenol – Aşkın 2007, 277, no. 81.

Kat. No : KbA.12 **Lev. 35**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0445
 B. Yeri/Seviyesi : TBS, teras I, güney yapı güneyi, -30/-40 cm
 Korunan Yük. : 9,5 cm
 Dip Çapı : 3.1 cm
 Cidar : 1,8 cm
 Hamur Tanımı : Orta pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, gözenekli, az kireç parçacıklı ve kırmızı kum tanecikli hamur.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : -
 Köken : Kıbrıs
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
 Karş. Örn. : Şenol – Aşkın 2007, 277, no. 81.

Kökeni Saptanamayan Amphoralar

Kat. No : KSA.1 **Lev. 35**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0439
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, doğu duvarı, kuzey 2, -20/-30 cm
 Korunan Yük. : 4,1 cm
 Dip Çapı : 5,2 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, ince kum tanecikli ve ince mika katkılı hamur. Alt bölümde yer yer yanma izleri görülmekte.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 çekirdek: 5 YR 3/1 very dark gray
 Astar Rengi : -
 Köken : güney İonia?
 Tarih : İ.Ö. 6. yüzyıl sonları
 Karş. Örn. : -

Kat. No : KSA.2 **Lev. 35**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0284
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, sondaj genişleme kuzey, -50/-60 cm
 Korunan Yük. : 3,6 cm
 Dip Çapı : 6,3 cm
 Cidar : 1 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, ince kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 6/3 light brown
 Astar Rengi : -
 Köken : Güney İonia?
 Tarih : İ.Ö. 6. yüzyıl sonları
 Karş. Örn. : -

Kat. No : KSA.3 **Lev. 35**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0299

B. Yeri/Seviyesi : TBS, teras I, kuzey doğu duvar dış köşe, -110/-130
 Korunan Yük. : 3,8 cm
 Dip apı : 4,4 cm
 Cidar : 0,6 cm
 Hamur Tanımı : Çok pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/2 light brownish gray
 Astar Rengi : 2.5 YR 7/2 gray
 Köken : Gőney İonia?
 Tarih : İ.Ö. 5. yőzyıl
 Karş. Örn. : -

Kat. No : KSA.4 **Lev. 35**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0358
 B. Yeri/Seviyesi : TBS, teras I, doğu duvar dışı, kuzey, -125/-135 cm
 Korunan Yük. : 2,9 cm
 Dip apı : 5,2 cm
 Cidar : 1,3 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, az gözenekli, az kum tanecikli ve az mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 10 YR 6/3 pale brown
 Astar Rengi : -
 Köken : Gőney İonia?
 Tarih : İ.Ö. 5. yőzyıl
 Karş. Örn. : -

Kat. No : KSA.5 **Lev. 35**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0466
 B. Yeri/Seviyesi : TBS, teras I, doğu duvar, kuzey 2, -40/-50 cm
 Korunan Yük. : 6,1 cm
 Dip apı : 4,5 cm
 Cidar : 1,7 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 5/6 red
 Astar Rengi : 5 YR 7/4 pink
 Köken : Gőney İonia?
 Tarih : İ.Ö. 5. yőzyıl
 Karş. Örn. : -

Kat. No : KSA.6 **Lev. 35**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0485
 B. Yeri/Seviyesi : TBS, teras I, doğu teras kuzeydi, duvar açması ũzeri, -40/-70 cm
 Korunan Yük. : 4,6 cm
 Dip apı : 7,9 cm
 Cidar : 0,8 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, ince kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 light red

Astar Rengi : 5 YR 8/4 pink
 Köken : Gőney İonia?
 Tarih : İ.Ö. 5. yőzyıl
 Karş. Örn. : -

Kat. No : KSA.7 **Lev. 36**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0264
 B. Yeri/Seviyesi : TBS/ teras I, doğu dış duvar, kuzey, -170/-190 cm
 Korunan Yük. : 5 cm
 Dip apı : 3,4 cm
 Cidar : 1,2 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kireç parçacıklı, mika katkılı, kırmızı kum tanecikli hamur.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 light red
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
 Köken : Gőney İonia?
 Tarih : İ.Ö. 5. yőzyıl
 Karş. Örn. : -

Kat. No : KSA.8 **Lev. 36**
 Kazı Env. No : TDS/339
 B. Yeri/Seviyesi : TDS
 Korunan Yük. : 5,7 cm
 Dip apı : 3,5 cm
 Cidar : 0,8 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, az kum tanecikli, kireç katkılı hamur. Yőzeyde mika katkısı gőzlenebilmekte
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : -
 Köken : -
 Tarih : İ.Ö. 5.-4. yőzyıl
 Karş. Örn. : Bulba 1994, Lev. 35, no. 23.

Kat. No : KSA.9 **Lev. 36**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0497
 B. Yeri/Seviyesi : TBS, gőneydođu duvar doğusu, yőzey
 Korunan Yük. : 5,5 cm
 Dip apı : 4,8 cm
 Cidar : 1,2 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, orta sertlikte dokulu, ince gözenekli, az kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 7/4 pink
 Köken : -
 Tarih : İ.Ö. 5.-4. yőzyıl
 Karş. Örn. : -

Kat. No : KSA.10 **Lev. 36**
 Kazı Env. No : PTR'95 - 0361

B. Yeri/Seviyesi : Tepecik Akropolis, Lykia Lahdi 2, -80/-85 cm
 Korunan Yük. : 5,1 cm
 Dip Çapı : 5,3 cm
 Cidar : 0,8 cm
 Hamur Tanımı : Çok pişmiş (dış yüzde yanık izleri mevcut) sert dokulu, gözenekli, iri kireç parçacıklı, kum tanecikli ve az mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 5/2 brown
 Astar Rengi : -
 Köken : -
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl?
 Karş. Örn. : -

Kat. No : KSA.11 **Lev. 36**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0395
 B. Yeri/Seviyesi : TBS, teras I, doğu duvarı, güney duvar önü, -20/-40cm
 Korunan Yük. : 5,4 cm
 Dip Çapı : 5,3 cm
 Cidar : 1 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 2.5 YR 8/3 pale yellow
 Köken : -
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl?
 Karş. Örn. :

Kat. No : KSA.12 **Lev. 36**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0503
 B. Yeri/Seviyesi : TBS, güneydoğu duvar (sur) doğusu, yüzey
 Korunan Yük. : 5,5 cm
 Dip Çapı : 6,2 cm
 Cidar : -
 Hamur Tanımı : Az pişmiş, yumuşak (pudramsı) dokulu, çok az ince kum ve kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Köken : -
 Tarih : -
 Karş. Örn. : -

Kat. No : KSA.13 **Lev. 36**
 Kazı Env. No : PTR'06 - 0372
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / A alanı, yüzey
 Korunan Yük. : 6,8 cm
 Dip Çapı : 6 cm
 Cidar : 1,2 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, yer yer gözenekli, kum tanecikli ve mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/4 light reddish brown
 Astar Rengi : 10 YR 8/3 very pale brown
 Köken : Güney Ege

Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
 Karş. Örn. : -

Kat. No : KSA. 14 **Lev. 36**
 Kazı Env. No : PTR'06 - 0337
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / A alanı, sarnıç 3. duvar önü, -140/-160 cm
 Korunan Yük. : 4,5 cm
 Dip Çapı : 5,8 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, yer yer gözenekli, ince kum tanecikli, kireç parçacıklı ve ince mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 light red
 Astar Rengi : 10 YR 8/3 very pale brown
 Köken : Güney Ege
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
 Karş. Örn. : Samos IV, 132, no. 412; Lawall 1995, 376, Fig. 93.

Kat. No : KSA. 15 **Lev. 36**
 Kazı Env. No : PTR'06 - 0586
 B. Yeri/Seviyesi : TBS / sarnıç - A alanı batı batı duvar önü, -140/-160 cm
 Korunan Yük. : 5 cm
 Dip Çapı : 5,3 cm
 Cidar : 0,9 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, kum tanecikli, yer yer kireç ve çok ince mika katkılı hamur.
 Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 light red
 Astar Rengi : 10 YR 8/3 very pale brown
 Köken : Güney Ege
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl sonları
 Karş. Örn. : Samos IV, 132, no. 412; Lawall 1995, 376, Fig. 93; Yiannikouri 1996, 421, Fig. 35, no. 25/30; Lawall 2002, 233, Fig. 12, no. 90.

Kat. No : KSA.16 **Lev. 36**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0477
 B. Yeri/Seviyesi : TBS, kuzeydoğu duvar, yüzey
 Korunan Yük. : 6,7 cm
 Dip Çapı : 6,3 cm
 Cidar : 1 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, orta sertlikte dokulu, gözenekli, ince kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.
 Hamur Rengi : 7.5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 7/6 reddish yellow
 Köken : Kuzey Ege?
 Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl?
 Karş. Örn. : Lawall 2002, 229, Fig. 8, no. 28.

Kat. No : KSA.17 **Lev. 36**
 Kazı Env. No : PTR'07 - 0383

B. Yeri/Seviyesi : TBS, teras I, doğu dış duvar
kuzey, -170/-180 cm
Korunan Yük. : 9,8 cm
Dip apı : 6,6 cm
Cidar : 0,8 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, az
gözenekli, ince kum tanecikli, yer yer kireç
parçacıklı hamur.
Hamur Rengi : 5 YR 7/6 reddish yellow
Köken : Kuzey Ege?
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl?
Karş. Örn. : -

Kat. No : KSA.18 **Lev. 36**
Kazı Env. No : PTR'06 - 0100
B. Yeri/Seviyesi : TBS, teras II, duvar güney
doğusu dış, yüzey/-100 cm
Korunan Yük. : 8,2 cm
Ağız apı : 4,5 cm
Cidar : 1 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, yer yer
gözenekli, yer yer kum tanecikli hamur.
Hamur Rengi : 5 YR 7/4 pink
Astar Rengi : -
Köken : Kuzey Ege?
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl?
Karş. Örn. : -

Kat. No : KSA.19 **Lev. 36**
Kazı Env. No : PTR'07 - 0385
B. Yeri/Seviyesi : TBS, teras I, doğu duvarı, kuzey
2, -30/-40 cm
Korunan Yük. : 4,5 cm
Dip apı : 5 cm
Cidar : -
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum
tanecikli, bol ve ince mika katkılı hamur.
Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
Köken : Kuzey Ege?
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl?
Karş. Örn. : -

Kat. No : KSA.20 **Lev. 36**
Kazı Env. No : PTR'93 - 0288
B. Yeri/Seviyesi : TN-21, yüzey/-90 cm
Korunan Yük. : 7,3 cm
Ağız apı : 14,2 cm
Cidar : 1 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, çok ince
gözenekli, az kireç parçacıklı ve kum tanecikli
hamur.
Hamur Rengi : 7.5 YR 6/4 light brown
Astar Rengi : -
Köken : -

Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
Karş. Örn. : Şenol – Aşkın 2007, 252, no. 21;
Şenol 2003, 54.

Kat. No : KSA.21 **Lev. 36**
Kazı Env. No : PTR'07 - 0412
B. Yeri/Seviyesi : TBS / teras I, sondaj kuzey
genişleme, dolgu, karışık
Korunan Yük. : 5,2 cm
Ağız apı : 13,2 cm
Cidar : 0,9 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum
tanecikli, ince mika katkılı hamur.
Hamur Rengi : 7.5 YR 6/4 light brown
Astar Rengi : -
Köken : -
Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
Karş. Örn. : -

Kat. No : KSA.22 **Lev. 36**
Kazı Env. No : PTR'04 - 0562
B. Yeri/Seviyesi : TDS
Korunan Yük. : 7,8 cm
Ağız apı : 9,7 cm
Cidar : 0,7 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum
tanecikli, yer yer gözenekli ve mika katkılı hamur.
Hamur Rengi : 5 YR 5/6 yellowish red
Astar Rengi : 7.5 YR 7/4 pink
Köken : -
Tarih : İ.Ö. 4. yüzyıl başları?
Karş. Örn. : -

Kat. No : KSA.23 **Lev. 36**
Kazı Env. No : PTR'99 - 0154
B. Yeri/Seviyesi : TN-9, 0/-250 cm
Korunan Yük. : 5,2 cm
Ağız apı : 11 cm
Cidar : 0,7 cm
Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu,
gözenekli, kum taencikli, kireç parçacıklı hamur.
Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 light red
Astar Rengi : 2.5 YR 6/4 light reddish brown
Köken : -
Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
Karş. Örn. : Lawall 1998, 212, Fig. 13, no.
74.

Kat. No : KSA.24 **Lev. 37**
Kazı Env. No : PTR'99 - 0155
B. Yeri/Seviyesi : TN-9, 0/-250 cm
Korunan Yük. : 8 cm
Ağız apı : 13,5 cm
Cidar : 0,8 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, kum tanecikli, çok az kireç parçacıklı, küçük gözenekli hamur.

Hamur Rengi : 2.5 YR 6/6 light red
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/3 pink
 Köken : -
 Tarih : İ.Ö. 3. yüzyıl
 Karş. Örn. : Lawall 1998, 212, Fig. 13, no. 83.

Kat. No : KSA.25 **Lev. 37**

Kazı Env. No : PTR'93 - 0033
 B. Yeri/Seviyesi : TN-17, -70/-90 cm
 Korunan Yük. : 12,3 cm
 Dip Çapı : -
 Cidar : 1,1 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, gözenekli, ince kum tanecikli, mika katkılı hamur.

Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 8/3 pink
 Köken : -
 Tarih : Hellenistik Dönem
 Karş. Örn. : -

Kat. No : KSA.26 **Lev. 37**

Kazı Env. No : PTR'07 - 0511
 B. Yeri/Seviyesi : TBS, güneydoğu duvar (sur) batısı (yüzey)
 Korunan Yük. : 11,2 cm
 Dip Çapı : -
 Cidar : 1,2 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, orta sertlikte dokulu, gözenekli, çok az ince kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.

Hamur Rengi : 2.5 YR 8/3 pink
 Astar Rengi : 5 YR 8/4 pink
 Köken : -
 Tarih : Hellenistik Dönem
 Karş. Örn. : Bulba 1994, 47, Lev. 37, no. 28.

Kat. No : KSA.27 **Lev. 37**

Kazı Env. No : PTR'07 - 0515
 B. Yeri/Seviyesi : TBS, doğu duvar, güney bölüm, 0/-100 cm
 Korunan Yük. : 7 cm
 Dip Çapı : 3,4 cm
 Cidar : 0,8 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, küçük gözenekli, ince kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.

Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 5 YR 7/4 pink
 Köken : -
 Tarih : -
 Karş. Örn. : -

Kat. No : KSA.28 **Lev. 37**

Kazı Env. No : PTR'07 - 0488
 B. Yeri/Seviyesi : TBS, teras I, orta 2, kuzey genişleme, -30/-50 cm
 Korunan Yük. : 11 cm
 Dip Çapı : -
 Cidar : 1,5 cm
 Hamur Tanımı : İyi pişmiş, orta sertlikte dokulu, kum tanecikli ve kireç parçacıklı hamur.

Hamur Rengi : 2.5 YR 5/6 red
 Astar Rengi : 2.5 YR 6/6 light red
 Köken : -
 Tarih : Hellenistik Dönem?
 Karş. Örn. : -

Kat. No : KSA.29 **Lev. 37**

Kazı Env. No : PTR'07 - 0493
 B. Yeri/Seviyesi : TBS, kuzeydoğu duvar
 Korunan Yük. : 8,9 cm
 Dip Çapı : -
 Cidar : 1,1 cm

Hamur Tanımı : İyi pişmiş, sert dokulu, ince kum tanecikli ve çok az kireç parçacıklı hamur.

Hamur Rengi : 5 YR 6/6 reddish yellow
 Astar Rengi : 7.5 YR 8/4 pink
 Köken : -
 Tarih : Hellenistik Dönem?
 Karş. Örn. : -

EK 1: Tablo ve Grafikler

Üreticiler	Period I	Period II	Period III	Period IV	Period V	Period VI	Period VII
Ίων							
Δῶρος I (2)*							
Λύσιον							
Σίμος							
Δίων (2)							
Εϋφρων (2)							
Ἀρτεμίδωρος							
Δαμόνικος							
Ἐπίγονος I							
Εϋτυχος							
Ζήνων I							
Ἐρμαῖος							
Θευδῶρος							
Μηνόδωρος							
Νικασικράτης							
Πασίων							
Παυσανίας II (5)							
Ῥόδων I							
Σωτηρίδας							
Χάρης							
Ἀγησίλας							
Θέων							
Κλεισιμβροτίδας							
Μένων							
Σωκράτης II (4)							
Ἀγαθοκλῆς II (2)							
Ἀριστείδας II (2)							
Ἀριστίων (4)							
Ἀριστος (2)							
Ἀριστοκράτες II (2)							
Δίος (4)							
Ἡράκλειτος							
Μίκυθος II							
Νύσιος							
Σαραπίων							
Τιμακράτης							
Φιλαινίας (5)							
Ἀμύντας							
Ἀνδρικός (4)							

Üreticiler	Period I	Period II	Period III	Period IV	Period V	Period VI	Period VII
Αντίμαχος (2)							
Ζηνόδοτος							
Ίμας (2)							
Μαρσύας (3)							
Στράτιππος							
Αριστοκλής II (3)							
Διόδοτος I							
Έρμίας							
Μενεσθεύς							
Πολύξενος							
Τίμος II							
Βρόμιος (3)							
Θεύμναστος							
Αγαθόβουλος							
Αρτίμας							
Αμμώνιος							
Αραταΐος							
Αρατοφάνης							
Δαμοφίλος							
Γλαυκίας							
Διόκλεια							
Δρακοντίδας (3)							
Έρμαϊσκος							
Εϋκλειτος (2)							
Εϋφράνωρ							
Ίέρακος							
Ίάσων II							
Κάλλων							
Μίδα (2)							
Μόσχος							
Πολυάρατος (3)							
Σάτυρος							
Σωσικλής							
Σύριος							
Τιμόξενος (2)							
Τμώλος (2)							
Βόσπορος							
Έρμογένης							
Θεμίσων							
Νικάρχος							

Üreticiler	Period I	Period II	Period III	Period IV	Period V	Period VI	Period VII
Φιλοκράτης II (2)							
Φιλοστέφανος II							
Αραταῖος							
Ασκληπιάδας II (2)							
Κάσσανδρος							
Μένανδρος							
Μηνόδωρος II							
Μουσαῖος							
Αφροδίσιος III							
Ἐρμαῖος III (2)							
Πλούτος							
Χαρίτων (2)							

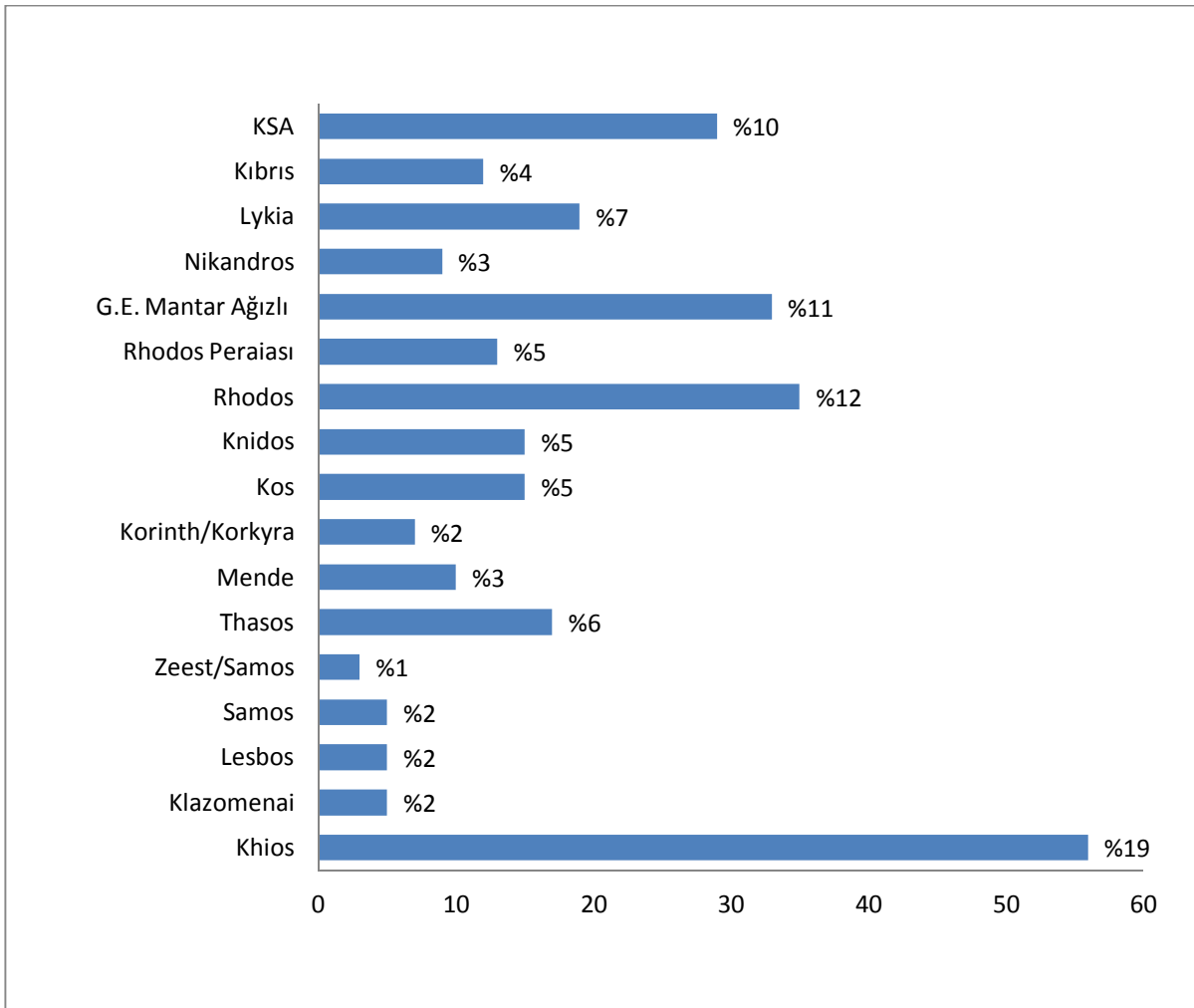
* Parantez içinde verilen rakamlar üreticilerin kentte ele geçen mühür sayısını belirtir.

Tablo 3: Patara’da mühürleri bulunan Rhodos’lu üreticiler ve yereldikleri periodlar

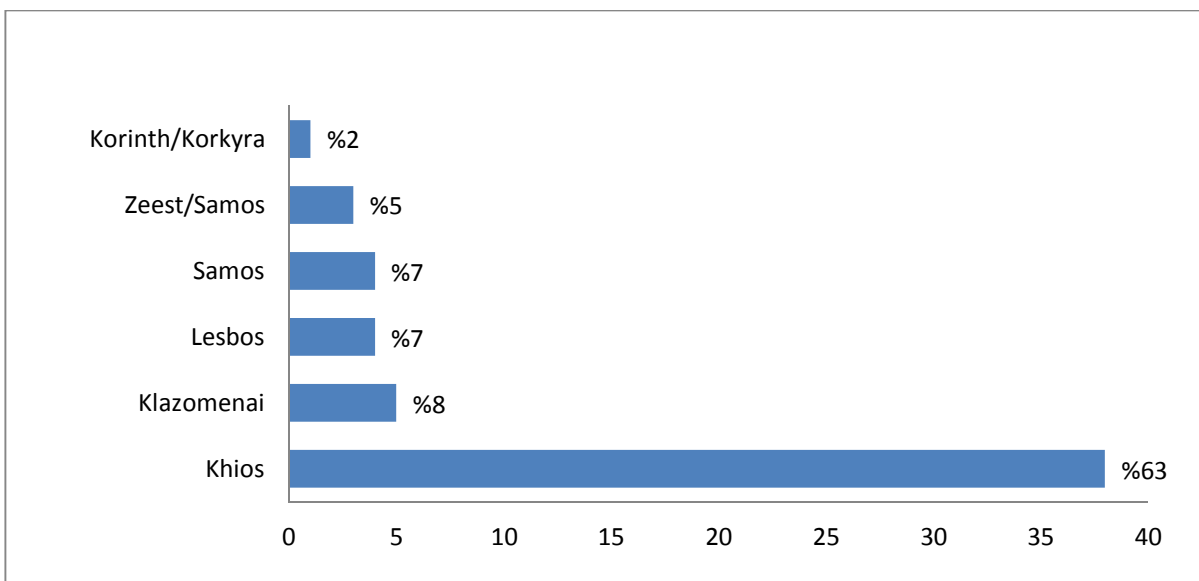
İ.Ö. ca. 304-235	İ.Ö. ca. 234-199	İ.Ö. ca. 198-161	İ.Ö. ca. 160-146	İ.Ö. ca. 145-108	İ.Ö. ca. 107-88/86	İ.Ö. ca. 85-İ.Ö. 1. yüzyıl sonu
Period I	Period II	Period III	Period IV	Period V	Period VI	Period VII
Άριστοδαμος I (2)*	Εὐκλεὺς II	Σώδαμος	Πεισιστράτος (2)	Τιμοδίκος	Ἀντίλοχος II	Ἀστυμηδες III
Δαμοσθένης (3)	Ἀριστέως	Σώστρατος	Δαμαίνετος	Ἀλεξιάδας	Ἀντιπατρος	Διονύσος
Κλεώνυμος I	Καλλικρατίδας I	Θέστορ	Ἀριστόμαχος I (2)	Ἀστυμηδες II	Ἀριστόβουλος	Εὐπόλεμος
Ισόδοτος (2)	Νίκων	Δαμόθεμις (2)	Σωσικλες (3)	Ἀνάξανδρος	Ἀρχέμβροτος II	Θρασύμαχος
Λύσανδρος (3)	Παυσανίας I	ΞενοΦάνες	Γόργων (2)	Ἀριστογείτος (2)	Αὐτοκράτης II	
Τίμαρχος (2)	Φιλοκράτης (2)	Ἀρχοκράτες II (2)	Παυσανίας III (3)	Ἀριστογένης	Δαμοκράτες II	
Τιμασίθεος (2)	Ἀγήσιππος (2)	Φιλόδαμος II	Εὐδαμος (2)	Ἀνδρίας	Ζηνόδοτος ?	
Ἀινησίδαμος I	Τιμοκλείδας	Ἀθανοδότος (2)	Πυθόδωρος (2)	Ἀρχέμβροτος I (2)	Ἰάσων	
Πειθιάδας	Ἀίσχυλῖνος	Ἀινησίδαμος II	Ἀλεξίμαχος	Ἀνδρόνικος	Καλλιαναξ	
Τιμοκλῆς I	Πολυκράτες I	Ἀινήτωρ	Αὐτοκράτες I	Νικασαγόρας II (3)	Καλλιξείνος (2)	
Παυσανίας I	Χαρμοκλῆς	Σύμμαχος		Ἀριστογένες (2)	Μηνόφιλος	
Ἀίσχυλῖνος	Θευδώρος II	Νικασαγόρας I (2)		Τιμόθεος	Φαινίλας	
Ἀρετακλῆς	Φιλώνδας	Ἀρατοφάνες I		Λεοντίδας	Χρυσάωρ	
Ἀριστίων	Ἀριστωνίδας	Ἀριστείδας II		Πολύαρατος II		
Πολυκλῆς		Ἀριστόδαμος II (3)		Εὐάνορ (2)		
Φρασίλας		Ἀρχιλαΐδας		Ἀρχίβιος		
		Ἀγέστρατος II		Ἀριστείδας III		
				Λαφείδης ?		

* Parantez içinde verilen rakamlar yöneticilerin kentte ele geçen mühür sayısını belirtir.

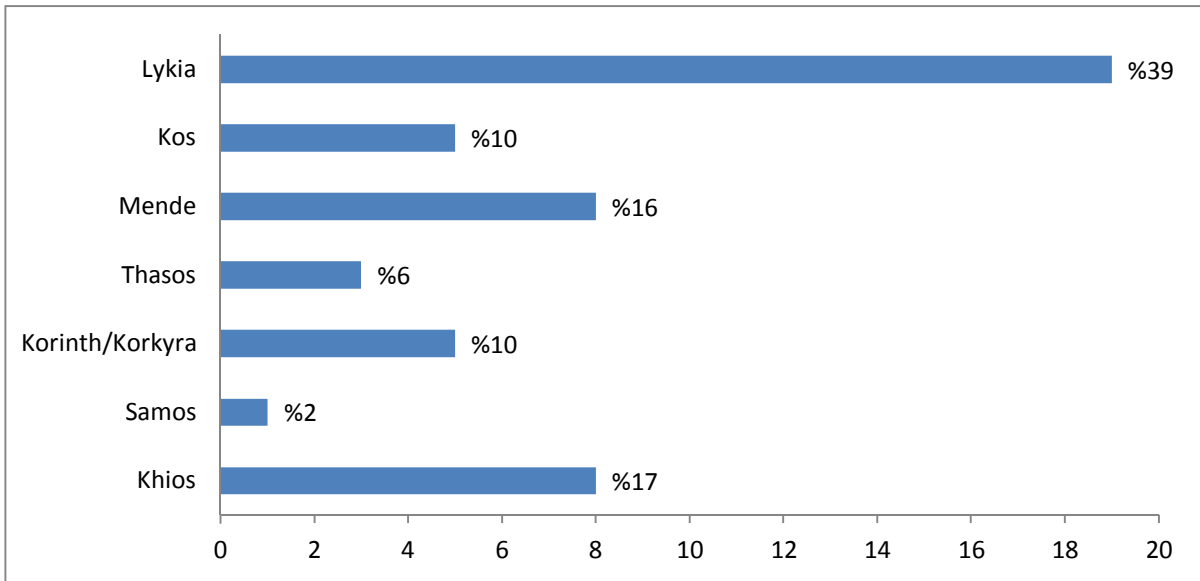
Tablo 4: Patara'da bulunan Rhodos mühürlerindeki yönetici isimleri ve yerladıkları periodlar

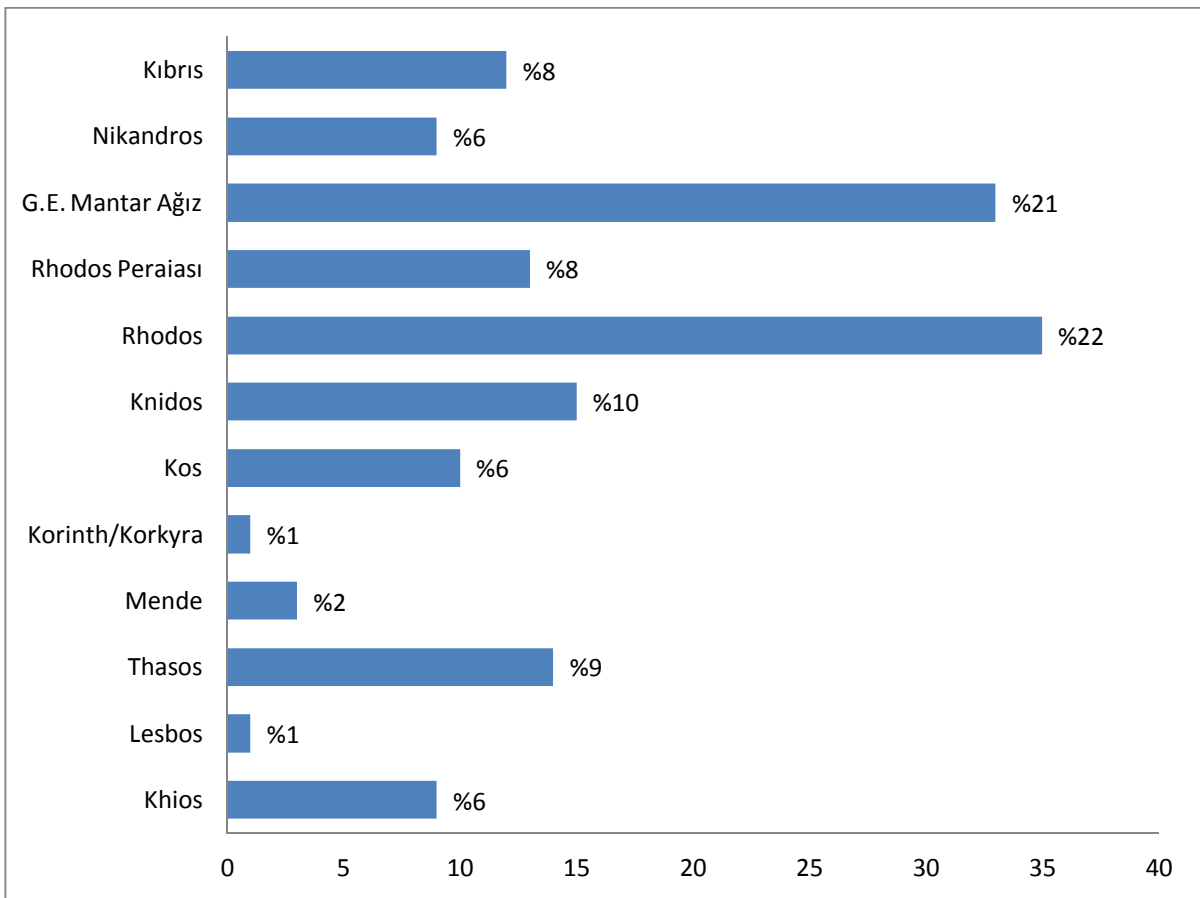
Grafik 1: Patara'da bulunan amphoraların kökenlerine göre dağılımı

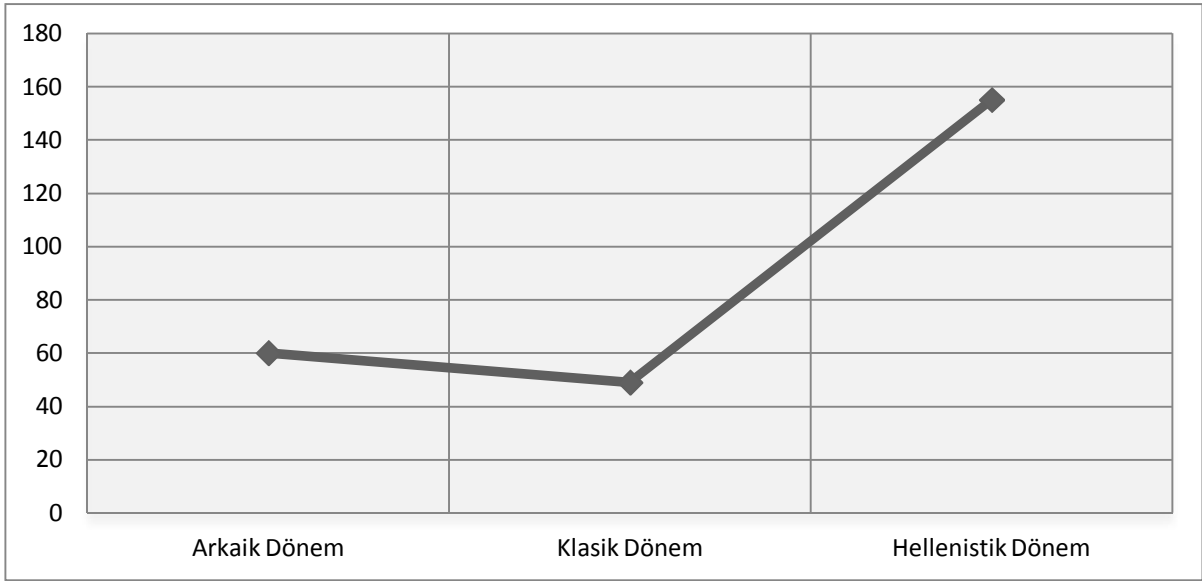
Grafik 2: Patara'da bulunan amphoraların Arkaik Dönem'deki form dağılımı

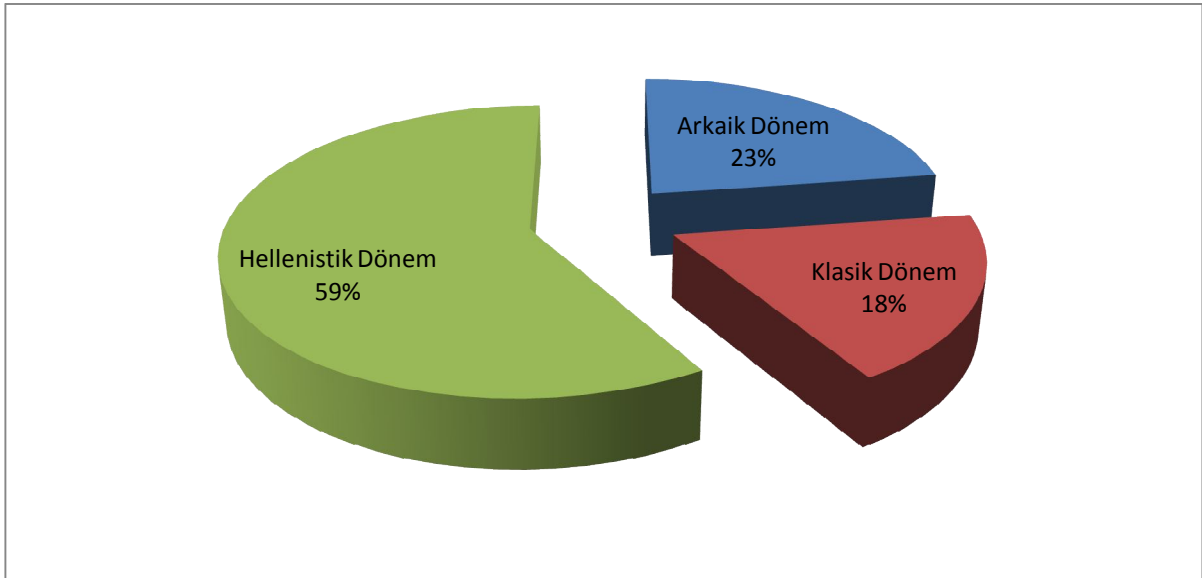
Grafik 3: Patara’da bulunan amphoraların Klasik Dönemde’ki form dağılımı

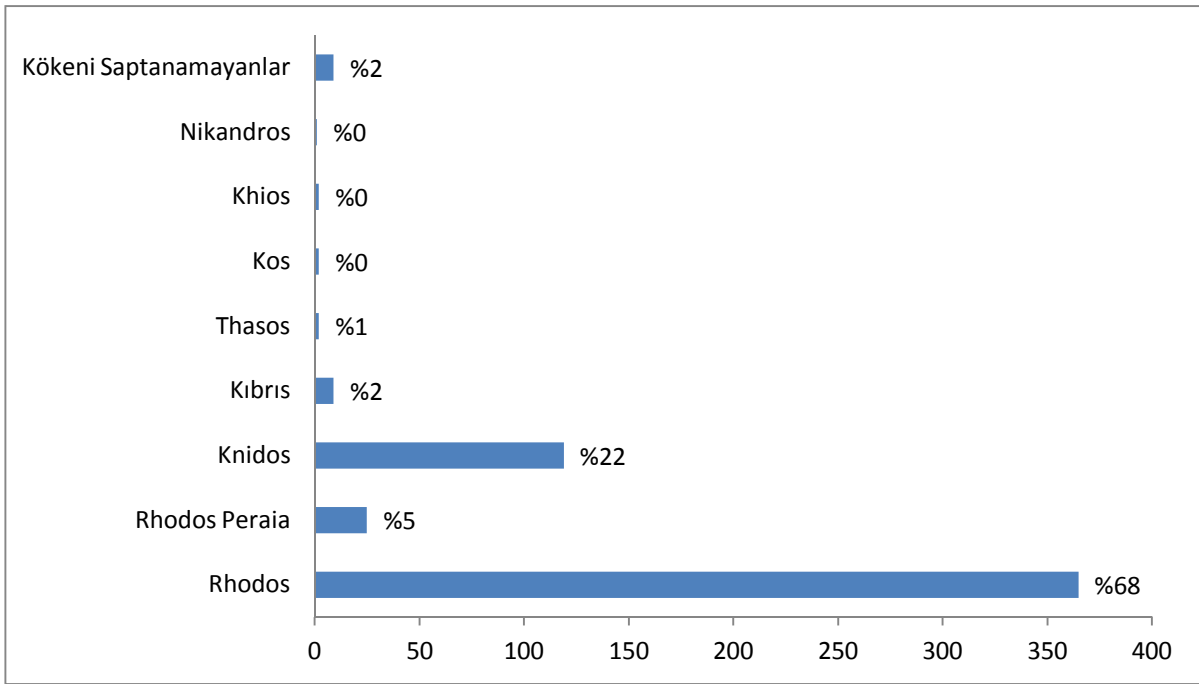
Grafik 4: Patara’da bulunan amphoraların Hellenistik Dönem’deki form dağılımı

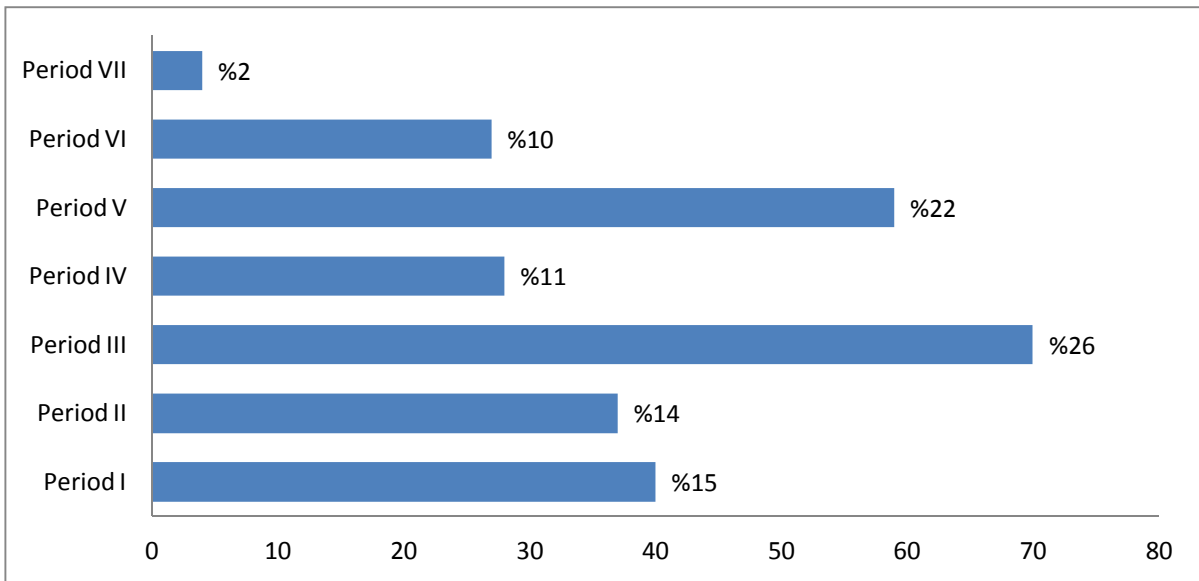
Grafik 5: Patara'da bulunan amphoraların dönemlere göre dağılımı

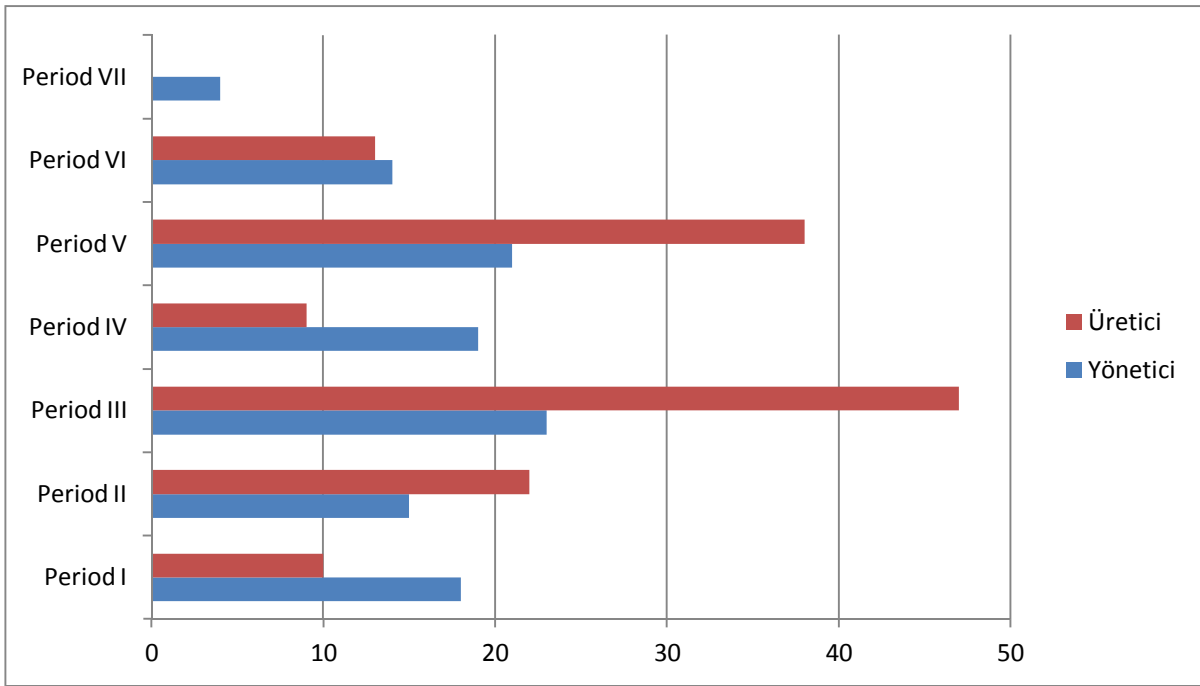
Grafik 6: Patara'da bulunan amphoraların dönemlere göre yüzdeleri dağılımı

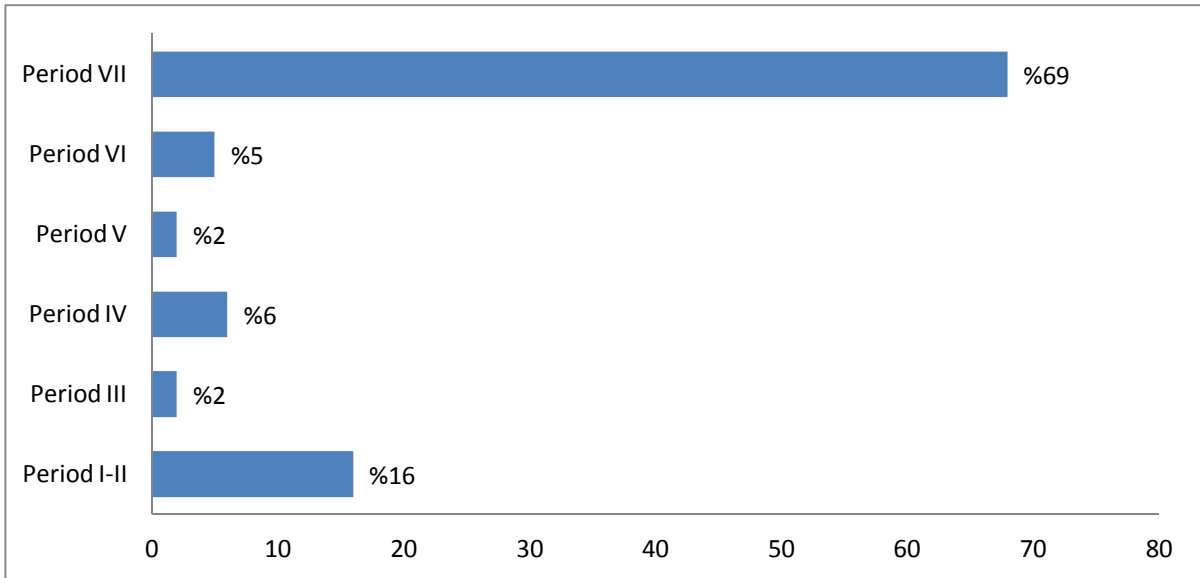
Grafik 7: Patara'da bulunan mühürlerin kökenlerine göre dağılımı

Grafik 8: Patara'da bulunan Rhodos mühürlerinin periodlara göre dağılımı

Grafik 9: Patara'da bulunan Rhodos mühürlerinin periodlara göre yönetici-üretici dağılımı

Grafik 10: Patara'da bulunan Knidos mühürlerinin periodlara göre dağılımı

EK 2: Arkeometrik Analizler

1. Patara Seramik Örnekleri Arkeometrik Analizleri

Çalışma kapsamına alınan 38 parça ile birlikte toplamda 51 adet seramik ve 8 adet toprak numune²⁴⁹² Ankara Üniversitesi Başkent Meslek Yüksekokulu Malzeme Araştırma ve Koruma Laboratuvarı (MAKLAB) ile Ankara Üniversitesi Yer Bilimleri Uygulama ve Araştırma Merkezi (YEBİM) laboratuvarları'nda incelenmiştir.

2. Yöntem ve Analizler

Arkeometrik incelemeler genelde buluntunun temel fiziksel özelliklerinin, kimyasal malzeme karakteristiklerinin, mineralojik ve petrografik yapısının belirlenmesi çalışmalarını kapsar. Kimyasal özellikler malzemenin kimyasal bileşim ve element içeriği ile ilgilidir. Mineralojik ve petrografik araştırmalar ise kristal yapı, tür ve jeolojik kaynak çalışmalarını kapsamaktadır. Ayrıca malzemenin rengi, elektriksel iletkenliği, içerdiği tuz türü ve tuz miktarı ile ham madde bileşimi gibi özelliklerinin araştırılması da arkeometrinin destekleyici diğer çalışma alanlarıdır.

3. Kromametrik Analiz

Patara seramik ve yakın çevresine ait toprak örnekler önce görsel olarak değerlendirilmiş, fotoğraflanarak belgelenmiş, gruplandırılmış ve kodlanmıştır (Tablo 1a,1b ve Şekil 1a,1b). Seramik örneklerinde hamurların renk analizleri standart CEI L*a*b* (Commission Internationale de L'Eclairage) renk sistemi kullanılarak yapılmıştır (Şekil 3). (L) değeri rengin açıklık değerini, (+a) değeri renkteki kırmızı yoğunluğunu, (-a) değeri rengin yeşil yoğunluğunu, (+b) değeri rengin sarı yoğunluğunu ve (-b) değeri de rengin mavi yoğunluğunu temsil etmektedir.

Seramik örneklerde (L) renk kodu değerleri 11,24 ile 43,88 arasında, (a) renk kodu değeri 4,49 ile 28,86 arasında ve (b) değeri de 22,85 ile 48,28 arasında değişim göstermektedir (Tablo 2a). APT-B50b örneği diğer örneklerden farklı olarak yeşil renkli sır da içermektedir (Şekil 1b). Örneklerin renk değerleri pişirim/fırınlama özelliklerine göre değişkenlik göstermektedir.

²⁴⁹² Toprak örneklerini tarafımıza sağlayan Birsen Ünlütürk'e teşekkür ederiz.

Toprak örneklerde (L) renk kodu değerleri 14,82 ile 55,19 arasında, (-a) renk kodu değeri -0,48 ile -22,78 arasında ve (b) değeri de 20,38 ile 32,31 arasında değişim göstermektedir (Tablo 2b).

Tablo 1a. Seramik örnekler

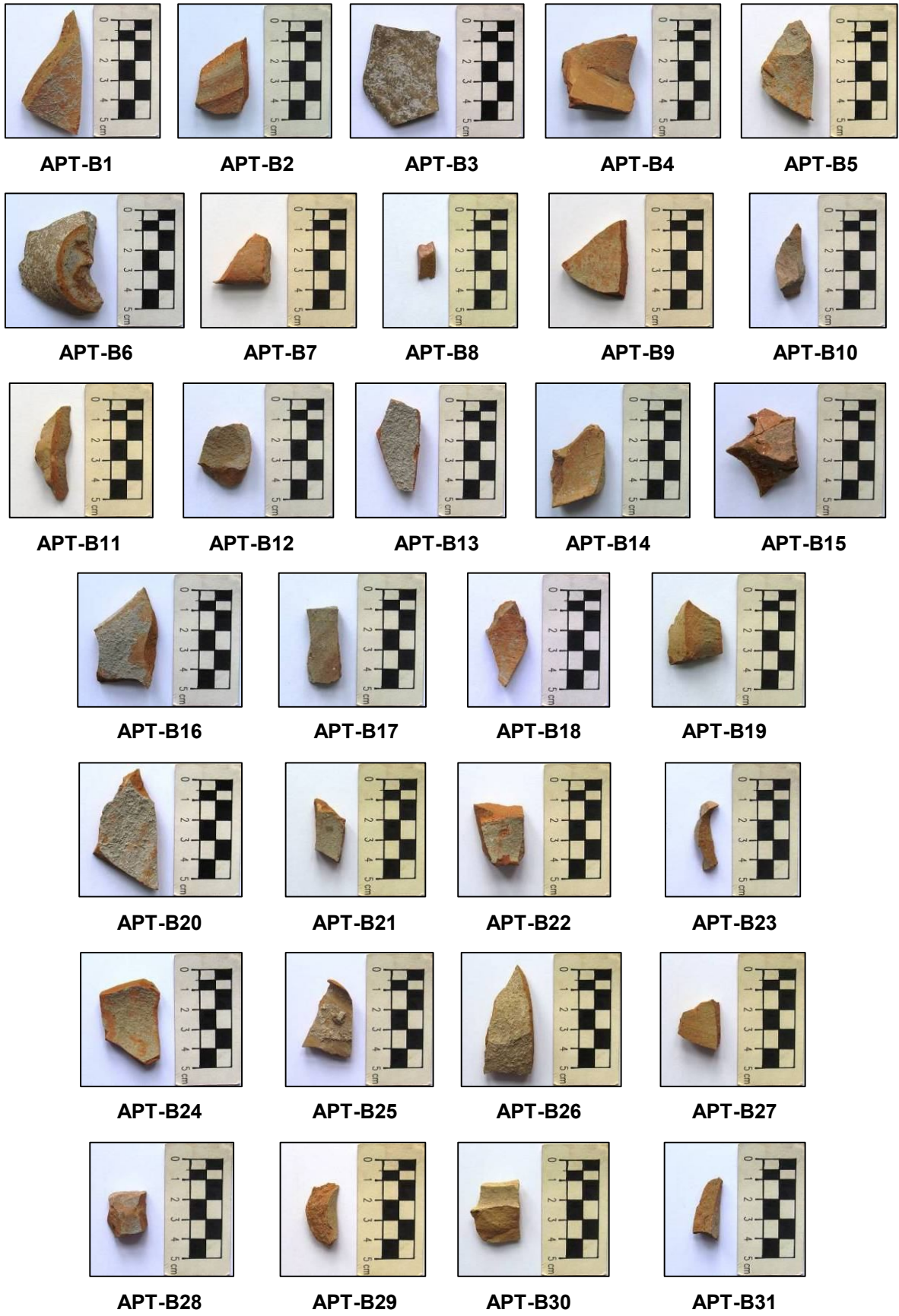
Örnekler Set I	Açıklamalar
APT-B1	TDS 378=LyA.4
APT-B2	541=LyA.7
APT-B3	TDS 318
APT-B4	41
APT-B5	TDS 390=LyA.5
APT-B6	TDS 350
APT-B7	TDS 397=LyA.3
APT-B8	TDS 411=LyA.17
APT-B9	TDS 354=LyA.15
APT-B10	TDS 106=LyA.13
APT-B11	TDS 335=LyA.14
APT-B12	TDS 211
APT-B13	TDS 402
APT-B14	TDS 398=LyA.18
APT-B15	542=LyA.8
APT-B16	TDS 323=LyA.16
APT-B17	TDS 312
APT-B18	TDS 324
APT-B19	TDS 363=Lya.12
APT-B20	TDS 321

Tablo 1b. Toprak örnekler

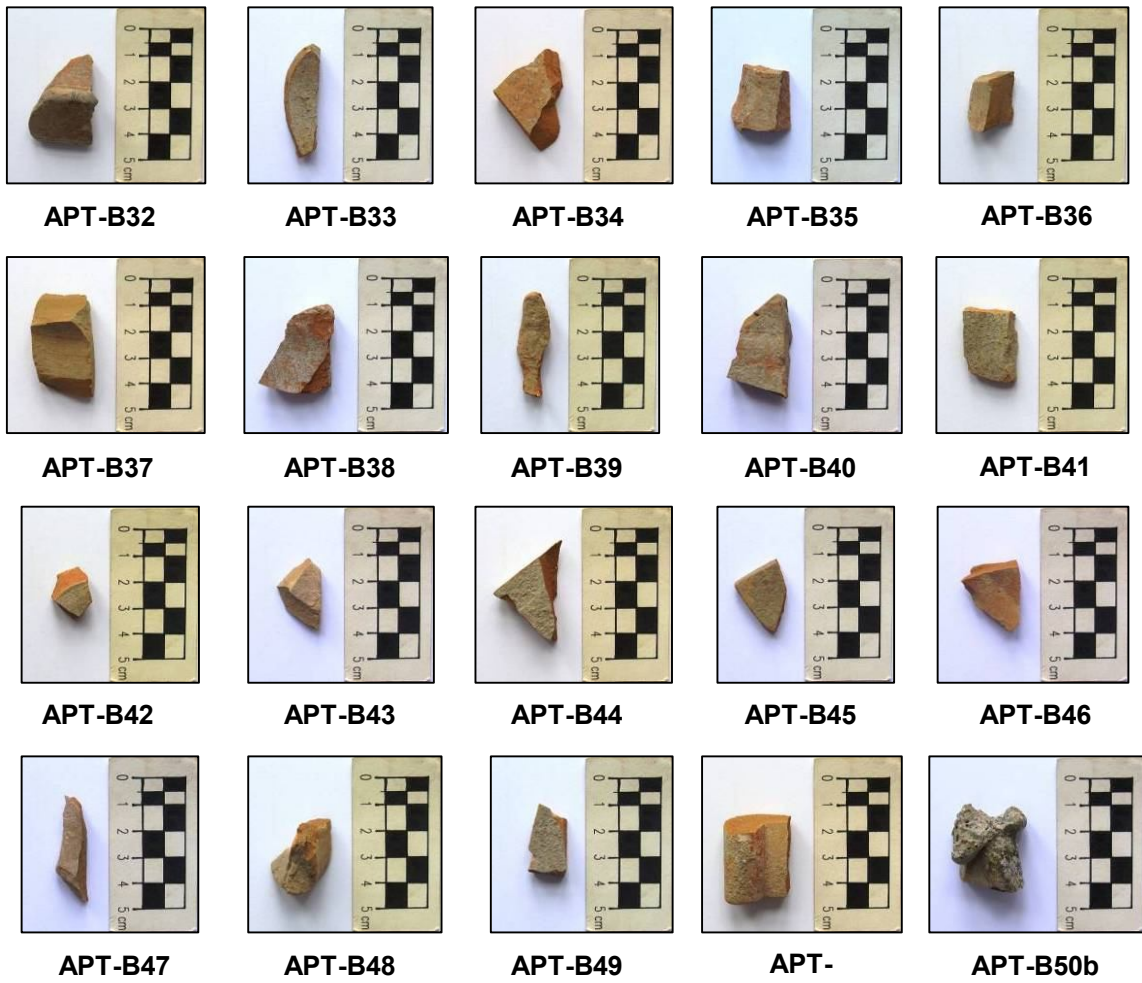
Örnekler	Açıklamalar
APT-D1	Karadere (Letoon)
APT-D2	Testici Hasan
APT-D3	Eşen çayı
APT-D4	Sura
APT-D5	Kasaba
APT-D6	Geçmen (Elmalı)
APT-D7	Hacı Musalar
APT-D8	Dont (Fethiye)

Tablo 1a. Seramik örnekler (Devam)

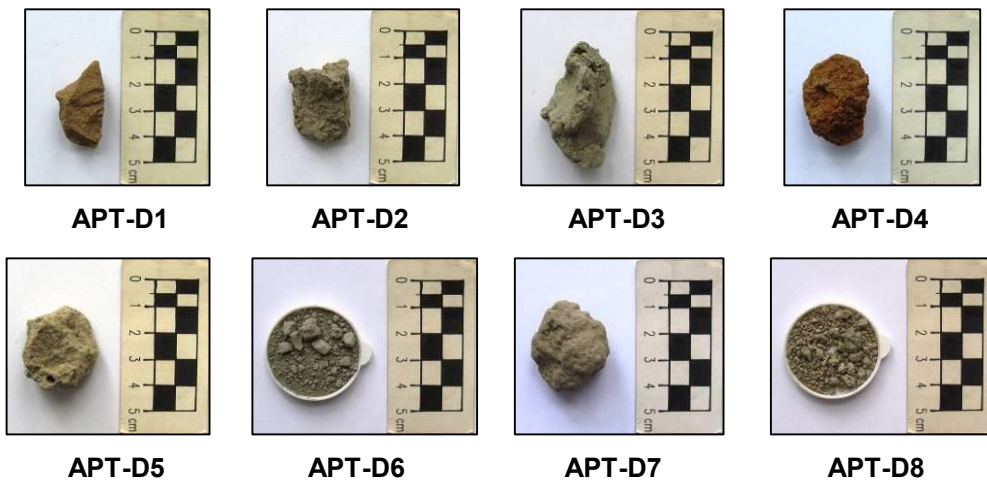
Örnekler Set II	Açıklamalar
APT-B21	TDS 526=RhA.3
APT-B22	559=RhA.14
APT-B23	156=MA.7
APT-B24	137=MA.12
APT-B25	428=MA.1
APT-B26	300=RhA.8
APT-B27	403=MA.13
APT-B28	TDS 210
APT-B29	404=MA.6
APT-B30	161=MA.20
APT-B31	TDS 332
APT-B32	TDS 361=MA.26
APT-B33	TDS 285
APT-B34	TDS 352=RhA.2
APT-B35	74=KosA.1
APT-B36	260=MA.23
APT-B37	117=MA.19
APT-B38	330
APT-B39	124=MA.14
APT-B40	70=MA.28
APT-B41	TDS 404=RhA.7
APT-B42	TDS 386=MA.15
APT-B43	308=MA.17
APT-B44	TDS 100=KosA.7
APT-B45	TDS 131=KosA.1
APT-B46	471=NiA.2
APT-B47	405=MA.3
APT-B48	272=MA.16
APT-B49	TDS 284
APT-B50a	579 (TBS. 37)=KhiA.18
APT-B50b	580(TBS. 736)=KhiA.56

Şekil 1a. Seramik örnekler

Toprak Örnekler

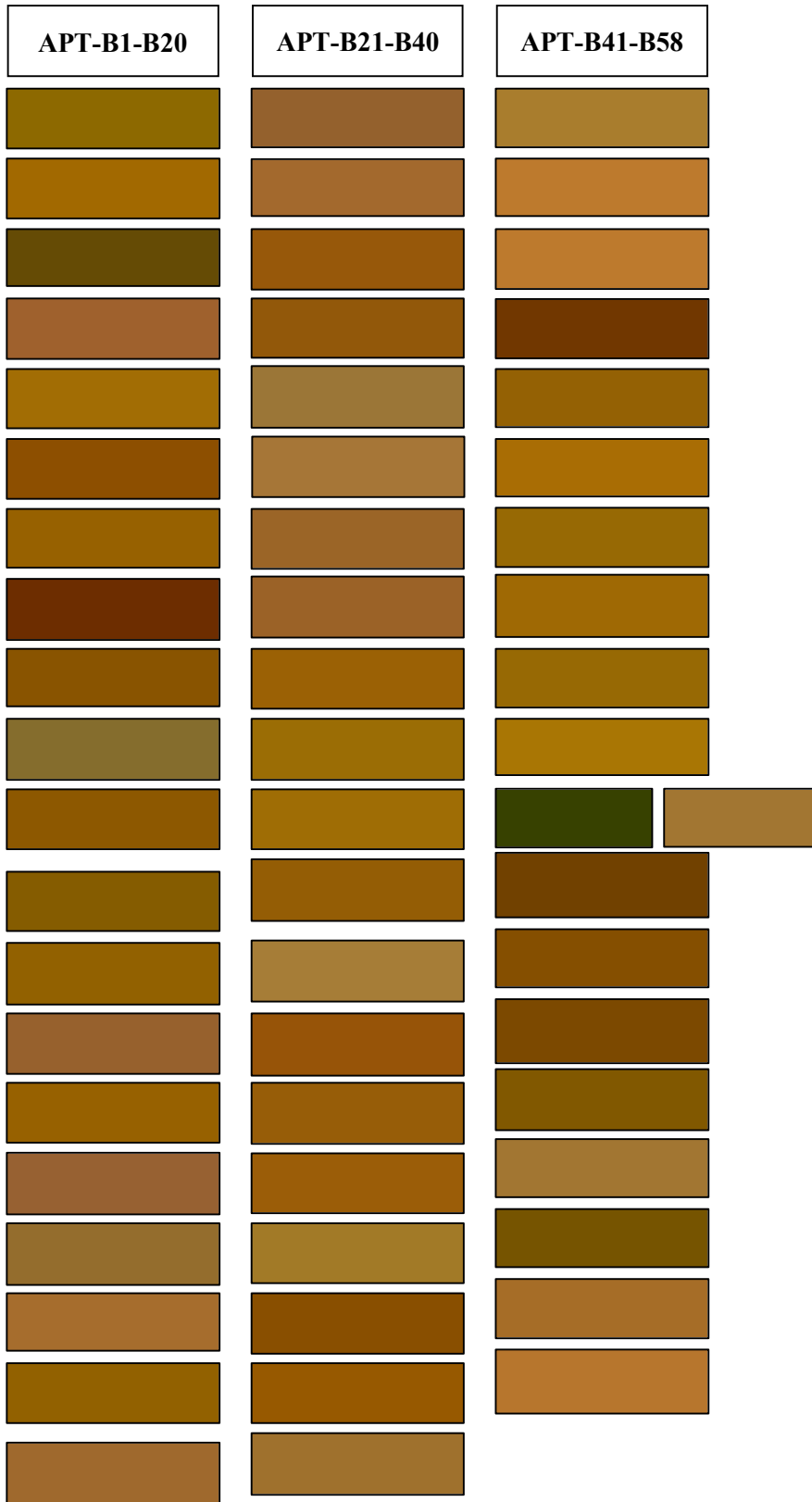

Şekil 1b. Seramik ve toprak örnekler

Tablo 2a. Seramik örneklerde kromametrik analiz

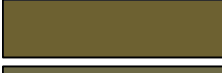

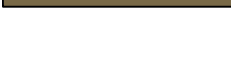
Örnekler	L	a	b
APT-B1	33,47	10,87	42,78
APT-B2	37,07	22,68	43,85
APT-B3	19,48	8,04	26,02
APT-B4	34,68	25,82	38,85
APT-B5	38,04	20,46	46,16
APT-B6	27,31	25,69	38,21
APT-B7	33,18	21,38	43,45
APT-B8	14,94	26,44	22,85
APT-B9	27,53	21,62	38,13
APT-B10	33,52	4,49	36,22
APT-B11	29,13	21,12	39,72
APT-B12	28,73	14,42	38,81
APT-B13	32,26	18,60	42,41
APT-B14	33,27	21,82	37,06
APT-B15	33,18	21,38	43,45
APT-B16	33,29	21,97	35,26
APT-B17	35,70	12,82	39,01
APT-B18	38,68	22,56	42,75
APT-B19	32,26	18,60	42,41
APT-B20	36,54	21,26	40,46
APT-B21	32,65	19,99	36,27
APT-B22	37,29	23,50	41,40
APT-B23	31,17	26,73	38,13
APT-B24	30,17	24,10	36,91
APT-B25	39,19	11,56	39,26
APT-B26	40,92	17,63	41,51
APT-B27	34,81	21,19	40,22
APT-B28	34,10	22,93	39,64
APT-B29	33,83	23,31	42,25
APT-B30	36,75	16,30	44,33

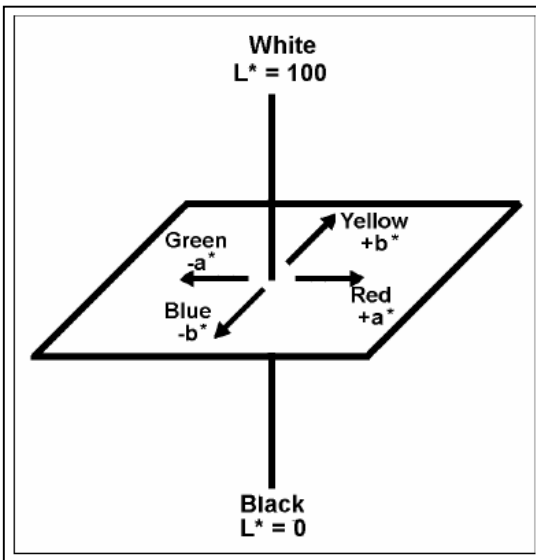
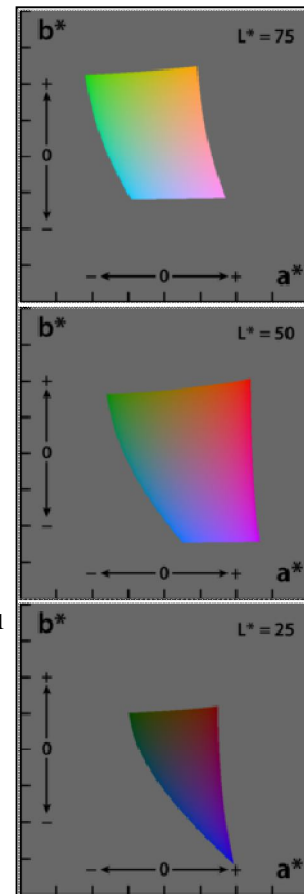
Örnekler	L	a	b
APT-B31	37,46	18,64	45,17
APT-B32	31,63	22,00	40,11
APT-B33	42,96	12,95	43,40
APT-B34	30,31	28,86	38,25
APT-B35	32,28	23,88	39,73
APT-B36	32,93	25,65	40,51
APT-B37	41,34	13,04	46,04
APT-B38	26,61	23,92	37,33
APT-B39	31,34	25,94	42,24
APT-B40	38,51	16,58	42,15
APT-B41	43,43	14,55	46,93
APT-B42	45,96	27,99	50,42
APT-B43	42,99	6,54	45,96
APT-B44	17,26	24,11	25,95
APT-B45	32,58	19,63	41,17
APT-B46	39,23	24,07	47,53
APT-B47	35,16	16,77	43,27
APT-B48	36,48	20,95	44,81
APT-B49	35,16	16,77	43,27
APT-B50a	41,37	18,92	48,99
APT-B50b	11,24	-9,89	16,51
APT-B51	19,01	19,57	28,03
APT-B52	25,75	21,65	36,23
APT-B53	22,62	20,56	32,57
APT-B54	27,09	14,93	37,19
APT-B55	40,35	15,63	42,44
APT-B56	24,21	11,44	33,86
APT-B57	38,66	22,46	44,15
APT-B58	43,88	26,74	48,28

Şekil 2a. Seramik örneklerde kromametrik analiz

Tablo 2b. Toprak örneklerde kromametrik analiz

Örnekler	L	a	b	Renkler
APT-D1	18,91	12,50	27,56	
APT-D2	27,03	-0,48	26,88	
APT-D3	29,77	-3,83	20,38	
APT-D4	14,82	22,78	22,54	
APT-D5	55,19	-8,22	27,44	
APT-D6	38,19	-6,48	21,87	
APT-D7	39,24	-2,03	32,31	
APT-D8	31,16	2,51	22,41	

Şekil 2b. Kromametrik analizde (L), (a) ve (b) renk kodları

4. İnce Kesit Optik Mikroskop Analizi

Seramik ve toprak örneklerin petrografik dokusal özellikleri, kil matriks ve agrega içeriği, türü, agrega dağılımı ince kesit optik mikroskop analizi ile belirlenebilmiştir. Optik mikroskop analizlerinin yapılması için seramik örneğin kesitini ifade eden kısımlarını gösterecek şekilde uygun bir kesici ile örnekler kesilmiş, lamalar üzerinde inceltirilerek ince kesitleri hazırlanmıştır. Toprak örnekler ise lam üzerine serpilerek hazırlanmıştır²⁴⁹³.

İncelemelerde LEICA Research Polarizan Mikroskobu DMLP Model alt ve üstten aydınlatmalı optik mikroskop kullanılmıştır. Fotoğraflamalar mikroskoba bağlı Leica DFC280 dijital kamera ile (x25 büyütme tek ve çift nikolde), değerlendirmeler de Leica Qwin Digital Görüntüleme Programı kullanılarak yapılmıştır.

Petrografik olarak incelenen farklı toprak örnekler, Patara arkeolojik alanına yakın kil yataklarından örneklenmiştir. 8 farklı bölgeden örneklenen toprak örnekler matriks (kil türü) ve agrega türüne göre 5 grup halinde sınıflandırılmış, incelenen seramik örneklerle ilişkilendirilmiştir (Tablo 3).

Petrografik olarak incelenen seramik örnekler matriks (kil) yapısı, agrega tür ve dağılımlarına göre sınıflandırılmıştır (Tablo 4). Seramik Set I örnekleri 5, Set II örnekleri de 12 grup halinde sınıflandırılmıştır. Örnekler genel olarak düşük sıcaklıkta pişirim görmüştür. Örneklerde pişirim sıcaklığı 850°C civarındadır. Set I örnekleri homojen bir şekilde 850°C'de, Set II örnekleri de 700-900°C arasında pişirim görmüş olmalıdır. Çünkü 900°C ve üzerindeki pişirimlerde seramiklerin kil yapısı bozulmakta vitrifikasyon (camlaşma) başlamaktadır.

Seramik örneklerden Set I örnekleri %3-10 arasında, Set II örnekleri de %3-55 arasında değişen oranlarda boşluklu yapıya (gözenekliliğe) sahiptir. APT-B50b örneğinin oldukça gözenekli yapıda oluşu pişirim özelliklerinden değil bazı bölgelerinin yüksek sıcaklığa maruz kalmasından kaynaklanmıştır. Belki de sadece bu özelliği ile fırın atık ürünleri olarak addedilmelidir.

Seramik örnekler matriks özelliklerine göre toprak örnek grupları ile ilişkilendirilmiştir. Örneklerde kil grubu genel olarak illit, daha az oranda smektit türü killerdir. Seramik

²⁴⁹³ Kerr 1977; Rapp 2002; Pollard – Heron 1996.

örneklerde smektit türü kil içeriğin yüksek oluşu, düşük sıcaklıklardan itibaren şişme gösteren ve pişirmede uygun olmayan plastiklik özellikleri sağlamaktadır. Set I Seramik Gr5 örneği incelenen toprak grupları kil içeriklerinden farklı özelliği ile herhangi bir toprak grubu ile ilişkilendirilememiştir (Tablo 4). Set II seramik örneklerinden Seramik Gr3, Gr4, Gr5 ve Gr8 örnekleri de eldeki toprak grupları ile ilişkilendirilememiştir (Tablo 5).

Seramik örnekler agrega/matriks oranları açısından değerlendirildiğinde Set I örneklerinde %10-28 arasında agrega, %72-90 arasında bağlayıcı matriks içeriği bulunmaktadır (Tablo 4). Set II örneklerinde de %10-55 arasında agrega, %45-90 arasında bağlayıcı matriks bulunmaktadır (Tablo 5). Seramik örnek setleri arasında Set I örnekleri daha homojen bir agrega/matriks yapısına sahipken, Set II örnekleri daha farklı içerikte seramik örnekler içermektedir. Set II örnekleri daha yüksek oranda toplam agrega içerik verirken Set I örnekleri daha yüksek matriks içermektedir (Tablo 4,5).

Seramik Set I örnek gruplarından Seramik Gr1 ve Seramik Gr2 örneklerinin agrega yapısında toplam agreganın %1 ve %1,5'i oranlarında, Set II örnek gruplarından Seramik Gr5, Gr7, Gr9 ve Gr11 örneklerinin %1, %1,5 ve %2 oranlarında tuğla kırığı parçalarına da rastlanılmıştır (Tablo 4,5).

Genel olarak değerlendirildiğinde 20 seramik içeren Set I örnekleri 5 farklı grup halinde sınıflandırılmışken, 31 örnek içeren Set II örnekleri 12 farklı grup halinde sınıflandırılmıştır. Set I örnekleri benzer ve daha homojen kimyasal içeriğe sahipken Set II örnekleri kendi içinde oldukça çeşitlilik göstermektedir.

Harita: Toprak örneklerinin alındığı yerler

Tablo 3. Toprak örneklerde ince kesit optik mikroskop analizi

Toprak Grupları	Kayaç ve Mineraller*	Kil Türü
Toprak Gr1	Q,Ç,Op	İllit + Smektit
Toprak Gr2	Q,Pl	İllit + Yoğun Karbonat
Toprak Gr3	Q,Ç,Op	Yoğun İllit + Karbonat
Toprak Gr4		Yoğun İllit + Demir
Toprak Gr5	Q,Op	Yoğun Smektit + Karbonat

(*) Ç: Çört, Op: Opak Mineraller,
Pl: Plajiyoklas, Q: Kuvars

Toprak Örneklerde Gruplamalar

Toprak Gr1 : APT-D6 ve APT-D8

Toprak Gr2 : APT-D7

Toprak Gr3 : APT-D5

Toprak Gr4 : APT-D4

Toprak Gr5 : APT-D1, APT-D2 ve APT-D3

Tablo 4. Seramik set I örneklerinde ince kesit optik mikroskop analizi

Seramik Grupları	Pişirim Sıcaklığı (°C)	Gözeneklilik (%)	Ag/Bağ.	Kayaç ve Mineraller*	Toprak Grubu
Seramik Gr1	850	5	28/72	Q,C,K,Ç,TK (%1,5)	Gr5
Seramik Gr2	850	7	25/75	Q,Ç,C,TK (%1)	Gr3
Seramik Gr3	850	3	10/90	C,Op	Gr2
Seramik Gr4	850	3	15/85	Q,Ç,Pl,Op	Gr1
Seramik Gr5	850	10	14/86	Q,O,B,Pl,Ç	?

(*) B: Bazalt, C: Kalsit, Ç: Çört, K: Kireçtaşı,
O: Olivin, Op: Opak Mineraller, Pl: Plajiyoklas,
Q: Kuvars, TK: Tuğla Kırığı Parçaları

Seramik Set I Örneklerinde Gruplamalar

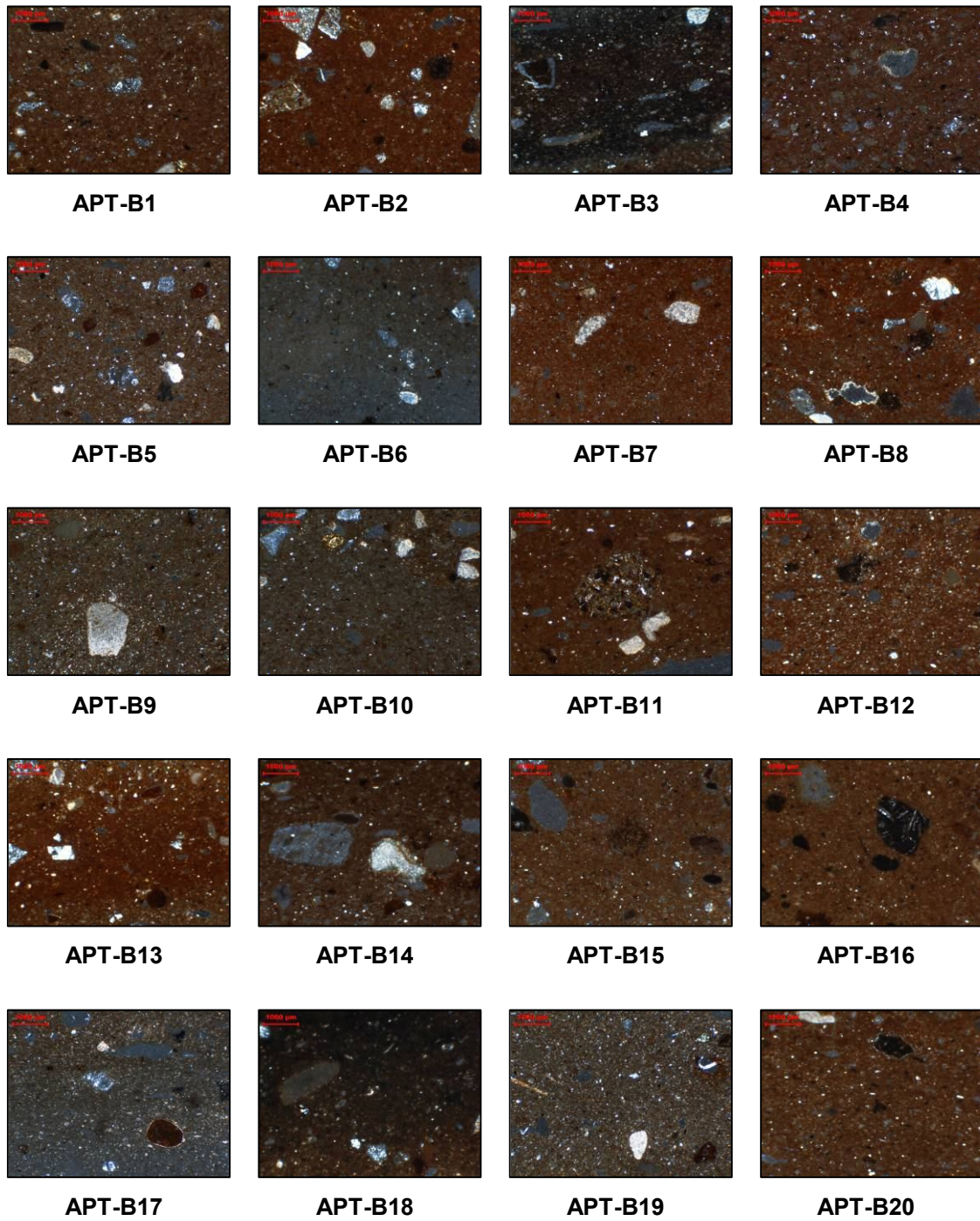
Seramik Gr1: APT-B1, APT-B2, APT-B4, APT-B5, APT-B9,
APT-B10, APT-B11 ve APT-B19

Seramik Gr2: APT-B3 ve APT-B18

Seramik Gr3: APT-B6 ve APT-B17

Seramik Gr4: APT-B7, APT-B8, APT-B12, APT-B14, APT-B15,
APT-B16 ve APT-B20

Seramik Gr5: APT-B13

Şekil 3. Seramik set I örneklerin ince kesit mikro fotoğrafları

Tablo 5. Seramik set II örneklerinde ince kesit optik mikroskop analizi

Seramik Grupları	Pişirim Sıcaklığı (°C)	Gözeneklilik (%)	Ag/Bağ.	Kayaç ve Mineraller*	Toprak Grubu
Seramik Gr1	700-800	10	25/75	Q,Ç,C	Gr2
Seramik Gr2	900	5	10/90	Q,Ç,Op	Gr4
Seramik Gr3	900	6	25/75	Q,Ç,Pl,Op,O	?
Seramik Gr4	900	4	20/80	Q,Pl,Py,Ç	?
Seramik Gr5	900	12	35/65	Q,Pl,Py,O, R,TK (%2)	?
Seramik Gr6	700-800	6	28/72	Q,Pl,C	Gr5
Seramik Gr7	850	3	10/90	Q,Ç,C,TK (%1)	Gr2
Seramik Gr8	900	7	55/45	Q,Pl,F,Ş,Op	?
Seramik Gr9	800	5	10/90	Q,Ç,C,Op, TK (%1,5)	Gr2
Seramik Gr10	850	7	25/75	Q,Ç,Pl,C	Gr5
Seramik Gr11	850	10	45/55	Q,Pl,Ç,C,TK (%1)	Gr1
Seramik Gr12	900	55	25/75	Q,Pl,Ç	Gr5

(*) C: Kalsit, Ç: Çört, F: Fillit, K: Kireçtaşı, O: Olivin,
Op: Opak Mineraller, Pl: Plajiyoklas, Py: Piroksen, Q: Kuvars,
R: Radyolarit, Ş: Şist, TK: Tuğla Kırığı Parçaları

Seramik Set II Örneklerinde Gruplamalar

Seramik Gr1: APT-B21, APT-B23 ve APT-B27

Seramik Gr2: APT-B22

Seramik Gr3: APT-B24, APT-B25, APT-B28, APT-B34, APT-B39, APT-B40,
APT-B42, APT-B46, APT-B47, APT-B48 ve APT-B49

Seramik Gr4: APT-B26

Seramik Gr5: APT-B29

Seramik Gr6: APT-B30 ve APT-B33

Seramik Gr7: APT-B31, APT-B36, APT-B44 ve APT-B45

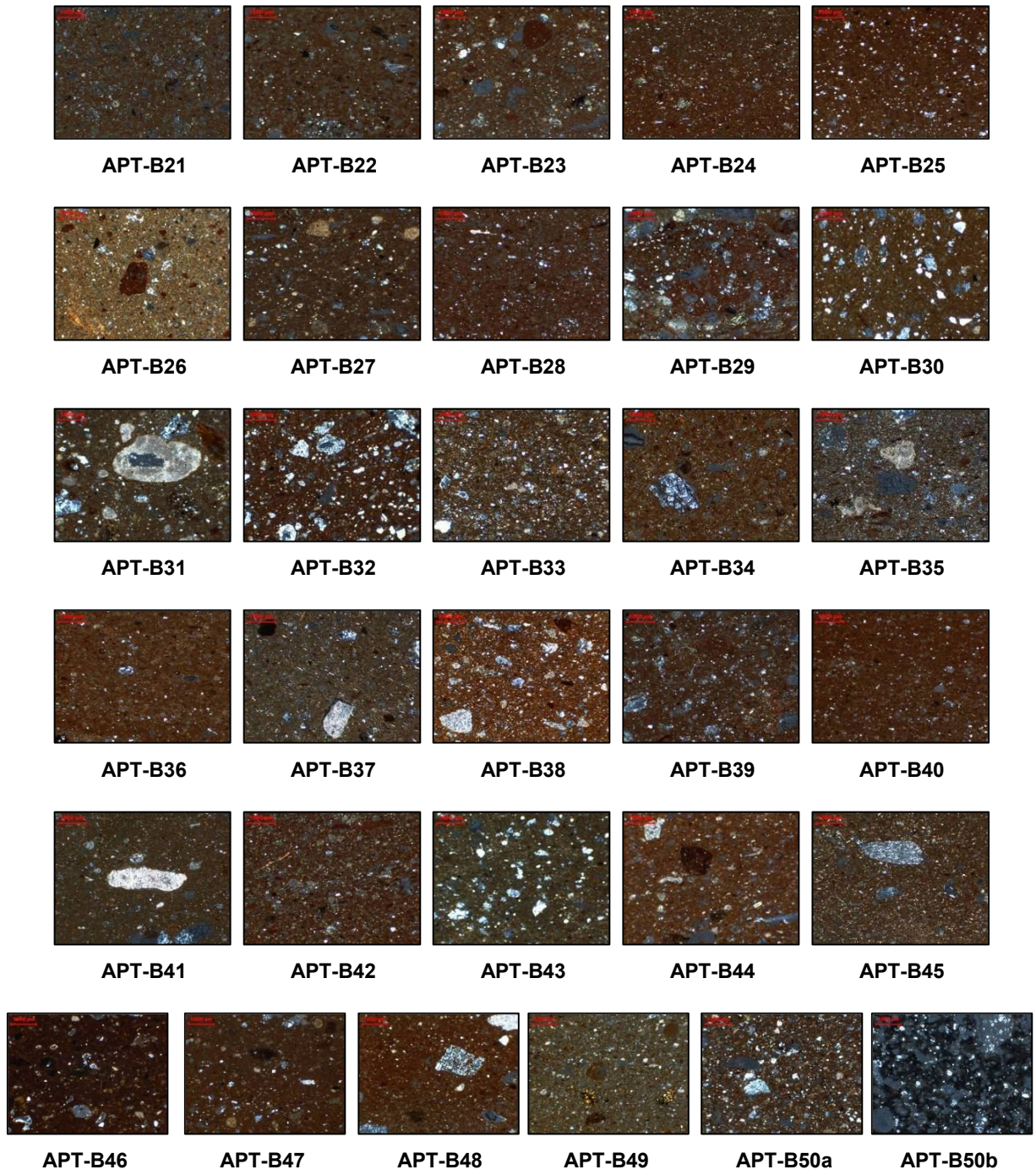
Seramik Gr8: APT-B32

Seramik Gr9: APT-B35, APT-B37, APT-B38 ve APT-B41

Seramik Gr10: APT-B43

Seramik Gr11: APT-B50a

Seramik Gr12: APT-B50b

Şekil 3. Seramik set II örneklerin ince kesit mikro fotoğrafları

5. X-Işınları Floresans (XRF) Analizi

X-Işını Floresans (XRF) analizinin prensipleri optik yayılım spektrofisi prensipleriyle ilişkilidir. Ancak X-ışınları floresans yönteminde atomun uyarılması (yüksek ısı yerine) X-ışınları yoluyla olmaktadır. Elementlerde atom numaraları arttıkça sahip oldukları elektron miktarları dolayısıyla elektronların üzerinde hareket ettikleri yörünge sayıları da artar. Eğer herhangi bir atom, X-Işınları gibi yüksek enerjili bir radyasyonla uyarılırsa bu yüksek enerji girişi, yakın yörüngelerdeki elektronları daha yüksek enerji düzeyine çıkarır, uyarılan elektronlar ilk enerji düzeyine geri döndüklerinde kazanmış oldukları fazla enerjiyi X-Işınları şeklinde geri verirler. Bu ikincil X-ışınları yayılımına “floresans ışımaya” adı verilir. Bir elementin verdiği bu ışımaların dalga boyu o element için ayırdedici parmak izi gibidir. Işımanın dalga boyunun saptanmasıyla elementin cinsi, saptanan bu ışının yoğunluğunun ölçülmesiyle elementin o madde içerisindeki konsantrasyonu belirlenebilmektedir.

SPECTRO X-Lab 2000 PEDX marka spektrometre Polarize Energy Dispersive (PED-XRF) sisteminde çalışmaktadır. Spektrometre toplam 92 adet standart içermekte olup jeoloji, maden, malzeme bilgisi ve yağ çözeltilerine ait özel standartlar bulunmaktadır. Spektrometre atom numarası 11 olan sodyumdan (Na), 92 olan uranyuma (U) kadar analiz edebilme özelliğine sahiptir. Cihazın hassasiyet limiti, ağır elementlerde 0,5 ppm ve hafif elementlerde ise 10 ppm'e kadar ölçüm yapabilecek seviyededir. Örnek alımı toz, toz pelet, cam pelet, kayaç parçası ve çözelti alabilecek özelliktedir.

Patara seramik ve toprak örneklerinin kimyasal bileşimlerine PED-XRF analizi ile ulaşılmıştır (Tablo 6).

Patara seramik örnekleri incelemelerinde yakın kil yataklarından örneklenen toprak örneklerin PED-XRF analizi sonuçları örneklerin oldukça farklı bileşimde olduklarını (petrografik çalışmaları destekler nitelikte) göstermiştir (Tablo 6 ve Şekil 6,8). Toprak örnekler kimyasal bileşimleri açısından değerlendirildiğinde ana element (>%1) içeriklerini; %1,04-17,86 arasında değişen oranlarda CaO, %35,07-45,73 arasında değişen oranlarda SiO₂, %4,23-11,64 arasında değişen oranlarda Fe₂O₃, %5,92-21,88 arasında değişen oranlarda Al₂O₃, %0,71-12,46 arasında değişen oranlarda MgO ile %14,77-25,78 arasında değişen oranlarda toplam karbonat içerik (LOI: Loss on Ignition/950°C'de ısıtma ile ağırlık kaybı) oluşturmaktadır (Tablo 6).

Patara seramik örnekleri incelemelerinde Set I örneklerinin PED-XRF analizi sonuçları örneklerin oldukça homojen bileşimde olduklarını (petrografik çalışmaları destekler nitelikte) göstermiştir (Tablo 7 ve Şekil 7). Set I seramik örnekleri kimyasal bileşimleri açısından değerlendirildiğinde ana element (>%1) içeriklerini; %5,14-12,21 arasında değişen oranlarda CaO, %48,05-57,26 arasında değişen oranlarda SiO₂, %6,50-7,53 arasında değişen oranlarda Fe₂O₃, %10,97-15,89 arasında değişen oranlarda Al₂O₃, %2,68-3,81 arasında değişen oranlarda MgO ile %3,88-15,78 arasında değişen oranlarda toplam karbonat içerik (LOI) oluşturmaktadır (Tablo 7).

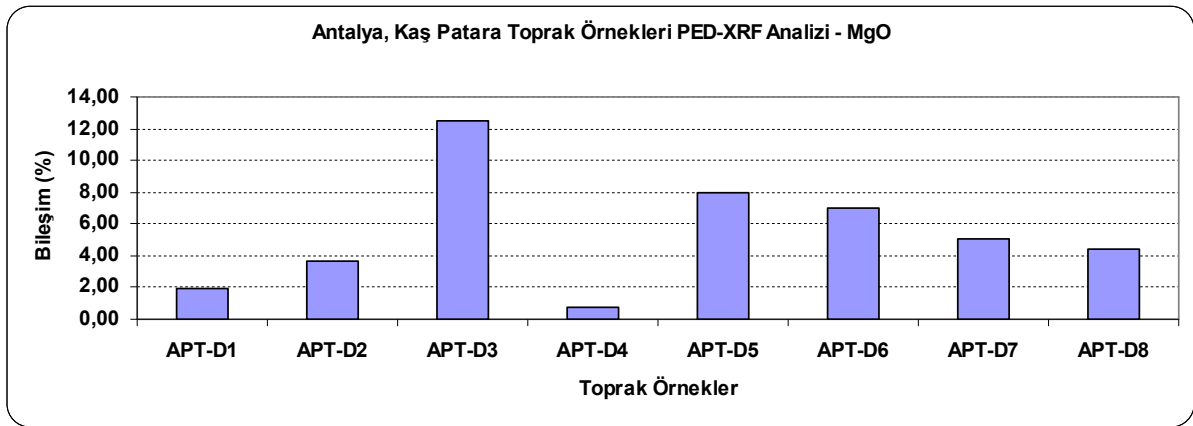
Patara seramik örnekleri incelemelerinde Set II örneklerinin PED-XRF analizi sonuçları örneklerin oldukça heterojen ve farklı bileşimlerde olduklarını (petrografik çalışmaları destekler nitelikte) göstermiştir (Tablo 8 ve Şekil 7). Set II seramik örnekleri kimyasal bileşimleri açısından değerlendirildiğinde ana element (>%1) içeriklerini; %4,90-16,97 arasında değişen oranlarda CaO, %39,46-55,13 arasında değişen oranlarda SiO₂, %5,23-8,93 arasında değişen oranlarda Fe₂O₃, %8,55-16,26 arasında değişen oranlarda Al₂O₃, %1,50-11,70 arasında değişen oranlarda MgO ile %7,56-20,45 arasında değişen oranlarda toplam karbonat içerik (LOI) oluşturmaktadır (Tablo 8). Set II örneklerinin SiO₂, Fe₂O₃ içerikleri benzer olmasına rağmen CaO, Al₂O₃, MgO ve LOI değerleri örneklerde çeşitlilik göstermektedir.

Seramik Set I örnekleri tüm element dizini açısından benzer değerler içerirken (Şekil 9), Set II örneklerinden APT-B30 örneği yüksek CaO, APT-B22, APT-26 ve APT-B34 örnekleri yüksek MgO ve APT-B27 ve APT-B40 örnekleri de düşük CaO değerleri ile grupta farklılaşan örneklerdir. Set II örneklerinden APT-B50a örneği set içindeki örneklerin kimyasal bileşimlerine benzer içerik sergilemekte, buna karşın APT-B50b örneği diğer örneklerden farklı kimyasal içerik sunmaktadır (Şekil 10). Bu durum aynı örneklerin petrografik ince kesit analizi ile de desteklenmektedir.

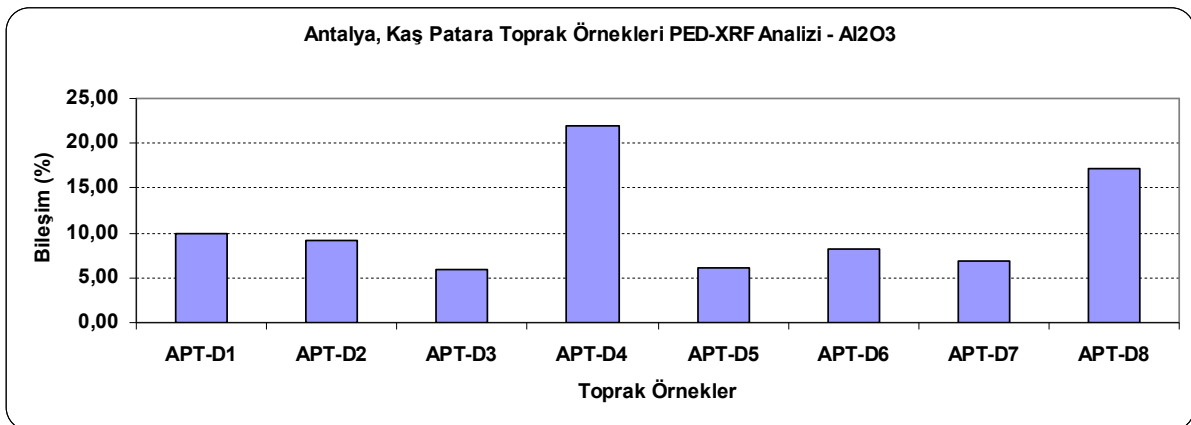
Tablo 6. Toprak örneklerin PED-XRF Analizi

Element	APT-D1	APT-D2	APT-D3	APT-D4
Na₂O	0,070	0,073	0,074	0,072
MgO	1,98	3,61	12,46	0,71
Al₂O₃	9,90	9,15	5,92	21,88
SiO₂	45,48	37,80	38,21	40,48
P₂O₅	0,127	0,106	0,070	0,812
SO₃	0,179	0,147	0,351	0,175
Cl	0,000	0,000	0,007	0,001
K₂O	1,39	1,57	0,84	0,84
CaO	13,12	15,56	15,16	1,04
MnO	0,138	0,115	0,086	0,048
Fe₂O₃	4,53	6,01	5,94	11,64
LOI	22,67	25,78	20,40	20,34

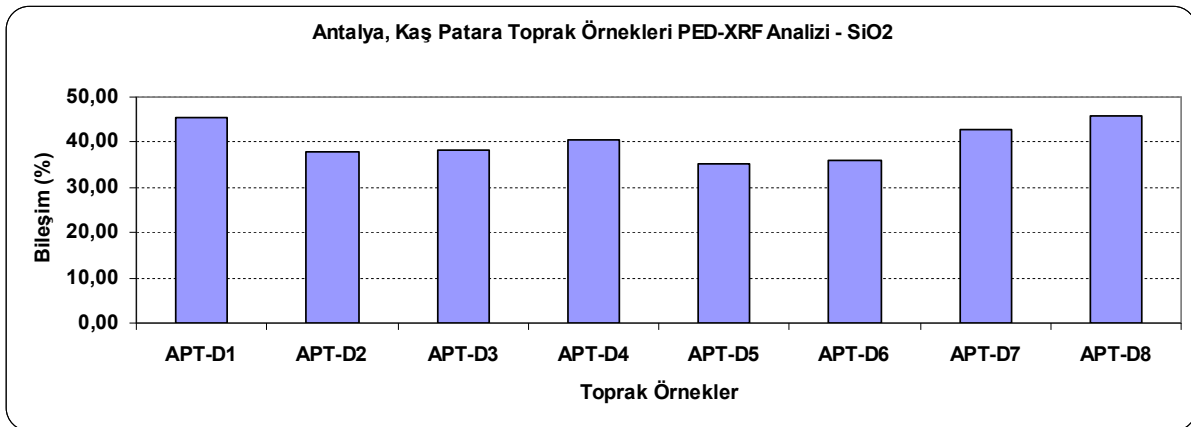
Element	APT-D5	APT-D6	APT-D7	APT-D8
Na₂O	0,074	0,075	0,077	0,770
MgO	7,94	7,03	5,10	4,41
Al₂O₃	6,19	8,30	6,84	17,10
SiO₂	35,07	36,05	42,81	45,73
P₂O₅	0,086	0,080	0,100	0,135
SO₃	0,129	0,476	0,171	0,121
Cl	0,004	0,004	0,002	0,011
K₂O	0,99	1,71	1,09	0,17
CaO	17,86	16,32	13,47	6,02
MnO	0,085	0,078	0,074	0,156
Fe₂O₃	5,51	5,79	4,23	10,52
LOI	25,77	22,66	24,77	14,77

Grafik 1

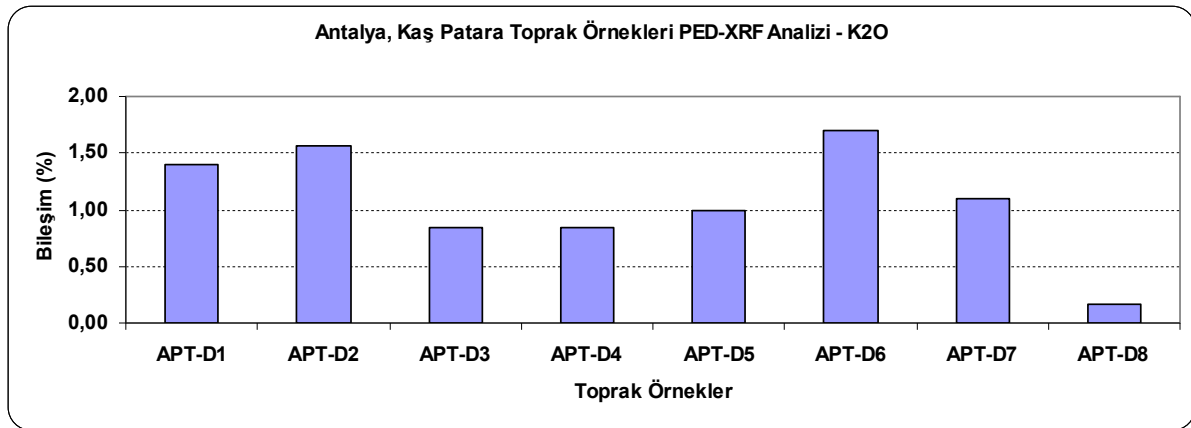

Grafik 2

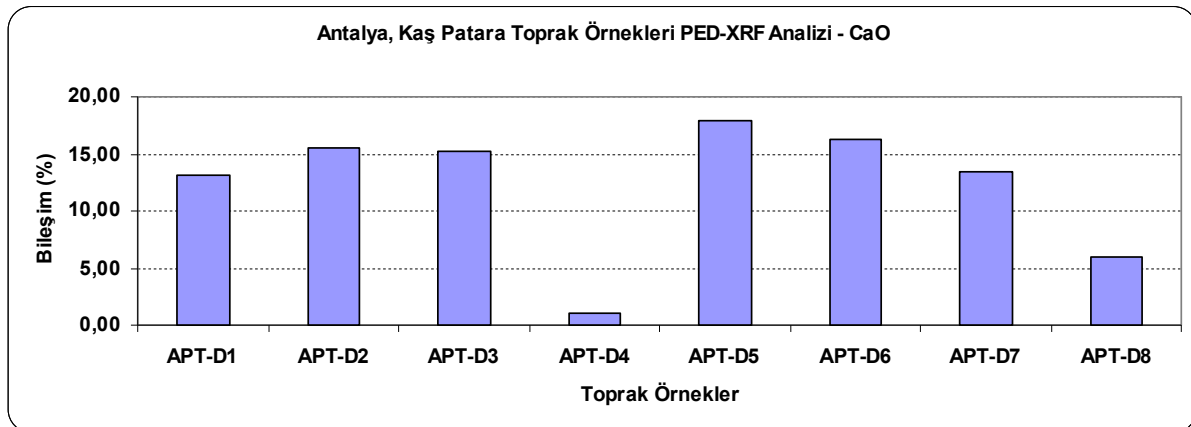

Grafik 3

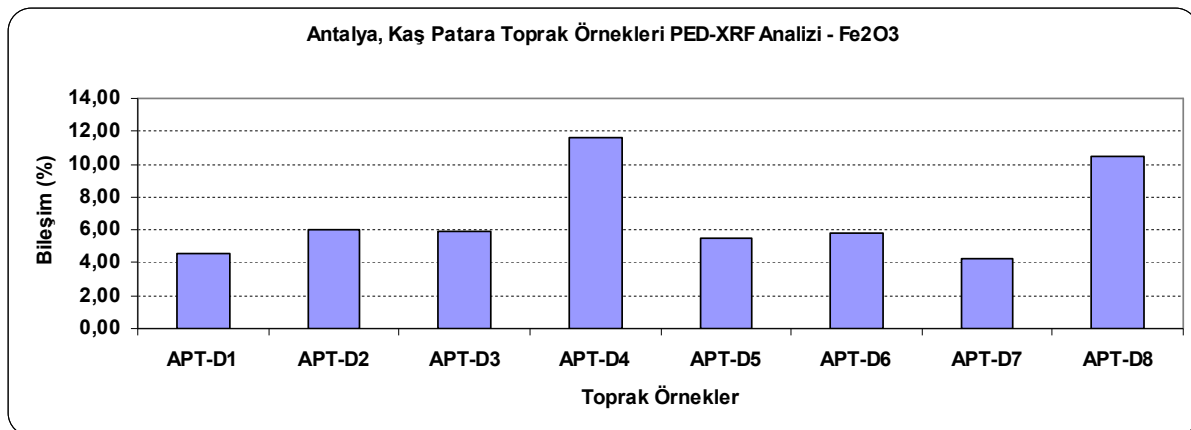
Şekil 4. Toprak örneklerin element içerikleri

Grafik 4

Grafik 5

Grafik 6

Şekil 5. Toprak örneklerin element içerikleri

Tablo 7. Seramik Set I örnekleri PED-XRF analizi sonuçları

Element	APT-B1	APT-B2	APT-B3	APT-B4	APT-B5	APT-B6	APT-B7
Na ₂ O	0,086	0,087	0,084	0,080	0,081	0,190	0,100
MgO	3,12	3,51	3,23	3,81	2,86	3,35	3,01
Al ₂ O ₃	11,66	13,42	11,74	15,89	11,67	12,96	12,30
SiO ₂	51,08	57,26	51,25	52,91	50,90	56,11	53,00
P ₂ O ₅	0,342	0,307	0,265	0,177	0,274	0,237	0,253
SO ₃	0,182	0,192	0,198	0,166	0,187	0,169	0,177
Cl	0,025	0,004	0,015	0,023	0,003	0,002	0,010
K ₂ O	2,34	2,39	2,34	3,18	2,31	2,54	2,33
CaO	9,50	10,82	8,82	5,14	9,84	6,82	8,13
MnO	0,111	0,138	0,128	0,093	0,114	0,117	0,130
Fe ₂ O ₃	6,76	7,30	7,07	6,72	6,76	7,30	7,22
LOI	13,50	3,88	13,30	10,34	13,50	9,67	12,66

Tablo 7. Seramik Set I örnekleri PED-XRF analizi sonuçları (Devam)

Element	APT-B10	APT-B11	APT-B12	APT-B13	APT-B14	APT-B15
Na ₂ O	0,089	0,084	0,082	0,080	0,083	0,079
MgO	3,03	2,93	2,94	2,68	3,31	2,96
Al ₂ O ₃	11,43	12,46	11,41	10,97	12,46	13,19
SiO ₂	50,50	53,13	49,58	48,05	52,90	50,67
P ₂ O ₅	0,393	0,245	0,271	0,307	0,277	0,232
SO ₃	0,226	0,154	0,169	0,236	0,139	0,220
Cl	0,095	0,011	0,007	0,009	0,016	0,003
K ₂ O	2,25	2,34	2,23	2,10	2,31	2,39
CaO	8,53	7,22	10,86	12,21	8,50	7,69
MnO	0,118	0,128	0,123	0,108	0,122	0,111
Fe ₂ O ₃	6,68	7,39	6,96	6,50	7,09	7,53
LOI	15,32	12,45	15,43	15,34	12,12	14,10

Tablo 7. Seramik Set I örnekleri PED-XRF analizi sonuçları (Devam)

Element	APT-B16	APT-B17	APT-B18	APT-B19	APT-B20
Na ₂ O	0,085	0,084	0,080	0,081	0,082
MgO	2,95	3,08	2,95	2,81	2,75
Al ₂ O ₃	11,37	11,54	11,86	11,44	11,66
SiO ₂	49,46	51,07	50,36	50,30	49,94
P ₂ O ₅	0,308	0,251	0,268	0,351	0,280
SO ₃	0,166	0,160	0,181	0,219	0,189
Cl	0,013	0,016	0,008	0,007	0,007
K ₂ O	2,24	2,36	2,44	2,32	2,28
CaO	10,75	8,79	7,81	9,18	10,94
MnO	0,124	0,112	0,110	0,106	0,125
Fe ₂ O ₃	6,96	7,03	7,23	6,63	6,73
LOI	15,09	15,08	15,54	15,78	15,35

Tablo 8. Seramik Set II örnekleri PED-XRF analizi sonuçları

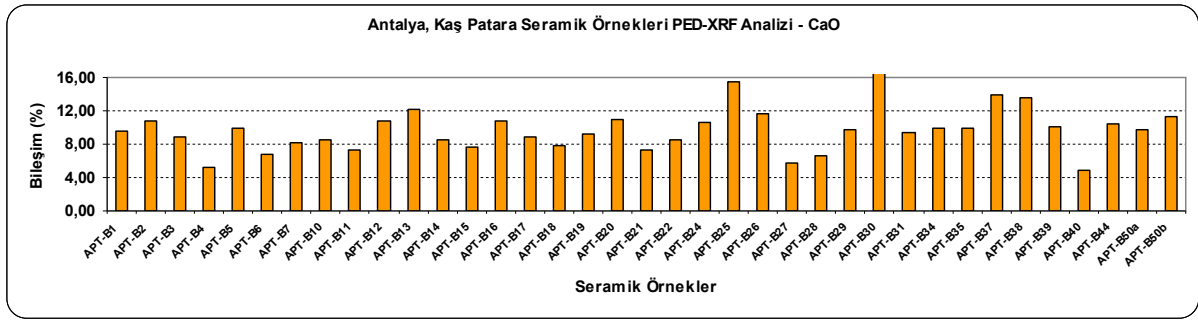
Element	APT-B21	APT-B22	APT-B24	APT-B25	APT-B26	APT-B27
Na ₂ O	0,110	0,086	0,075	0,086	0,076	0,082
MgO	4,71	10,94	3,36	2,22	7,58	3,76
Al ₂ O ₃	12,17	10,08	15,79	13,51	8,55	11,12
SiO ₂	51,86	46,78	45,94	46,28	41,42	48,01
P ₂ O ₅	0,170	0,165	0,245	0,140	0,120	0,090
SO ₃	0,133	0,173	0,170	0,177	0,186	0,162
Cl	0,009	0,013	0,010	0,010	0,012	0,009
K ₂ O	2,23	1,78	2,79	2,09	1,60	2,17
CaO	7,39	8,60	10,68	15,51	11,71	5,79
MnO	0,091	0,137	0,119	0,092	0,105	0,100
Fe ₂ O ₃	7,10	8,93	8,15	6,18	7,94	7,33
LOI	13,50	11,43	11,55	12,56	19,50	21,45

Tablo 8. Seramik Set II örnekleri PED-XRF analizi sonuçları (Devam)

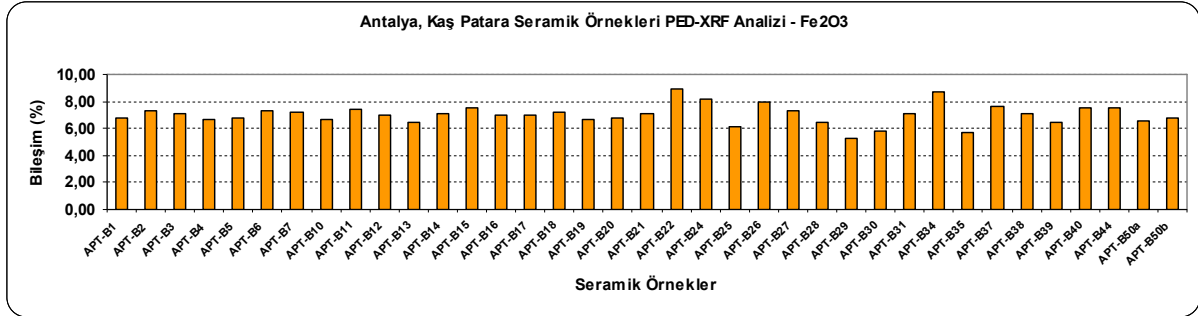
Element	APT-B28	APT-B29	APT-B30	APT-B31	APT-B34	APT-B37
Na₂O	1,160	0,730	0,078	0,081	0,077	0,079
MgO	1,99	2,08	4,36	4,14	11,70	3,85
Al₂O₃	16,26	14,17	10,77	11,64	8,55	15,65
SiO₂	55,13	50,62	39,46	50,38	44,71	44,51
P₂O₅	0,329	0,163	0,181	0,259	0,171	0,264
SO₃	0,235	0,296	0,199	0,198	0,153	0,184
Cl	0,012	0,019	0,032	0,011	0,012	0,020
K₂O	3,03	2,75	1,99	2,10	1,53	2,77
CaO	6,56	9,74	16,97	9,34	9,84	13,94
MnO	0,093	0,134	0,082	0,104	0,130	0,136
Fe₂O₃	6,43	5,23	5,82	7,05	8,69	7,69
LOI	7,56	13,43	20,03	13,46	13,85	10,64

Tablo 8. Seramik Set II örnekleri PED-XRF analizi sonuçları (Devam)

Element	APT-B38	APT-B39	APT-B40	APT-B44	APT-B50a	APT-B50b
Na₂O	0,075	0,083	0,087	0,079	0,083	0,430
MgO	1,50	2,76	2,50	2,14	4,91	4,64
Al₂O₃	11,70	10,91	14,85	13,08	10,87	8,97
SiO₂	42,74	48,00	47,80	48,56	48,75	50,27
P₂O₅	0,128	0,223	0,092	0,130	0,187	0,123
SO₃	0,166	0,198	0,170	0,209	0,191	0,165
Cl	0,007	0,014	0,012	0,020	0,007	0,025
K₂O	1,56	2,27	2,88	1,88	1,48	1,58
CaO	13,54	10,17	4,90	10,51	9,74	11,26
MnO	0,125	0,113	0,086	0,140	0,123	0,129
Fe₂O₃	7,06	6,43	7,51	7,57	6,52	6,72
LOI	20,45	17,45	18,45	14,76	15,70	14,88

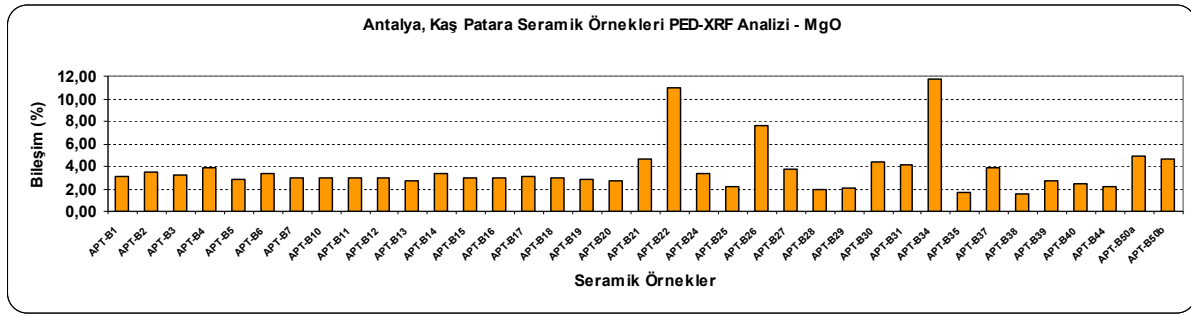

Grafik 7

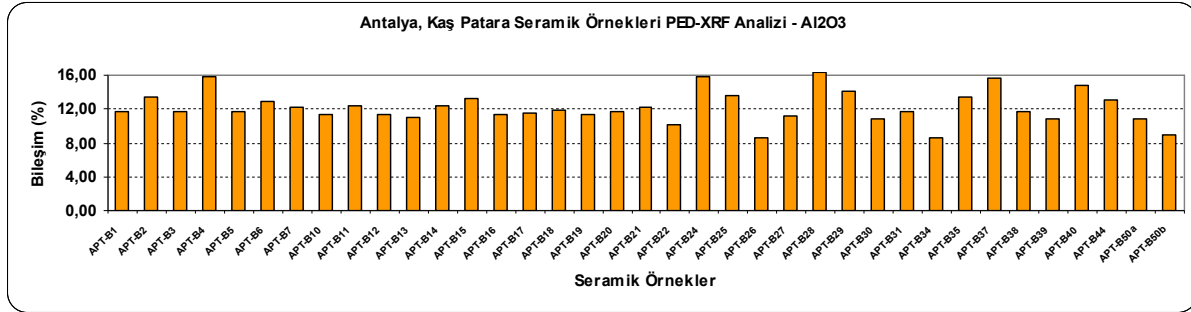

Grafik 8

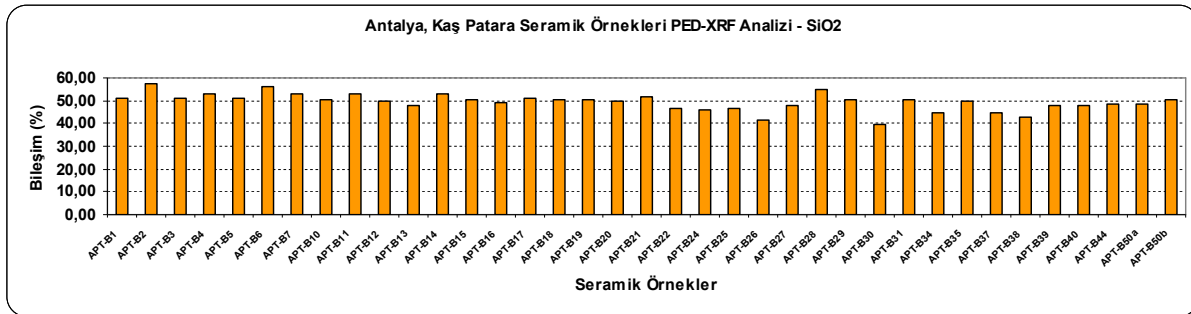
Şekil 6. Seramik örneklerin element içerikleri.

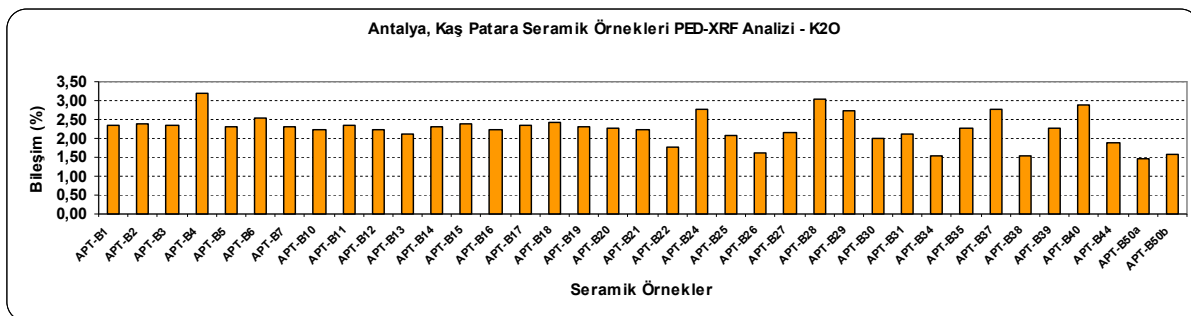
Grafik 9

Grafik 10

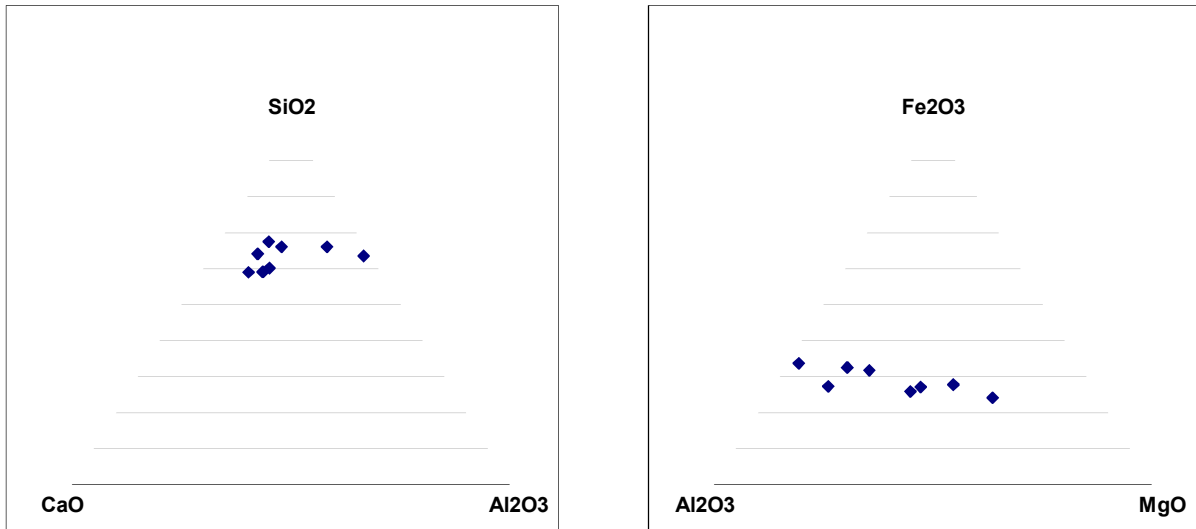

Grafik 11

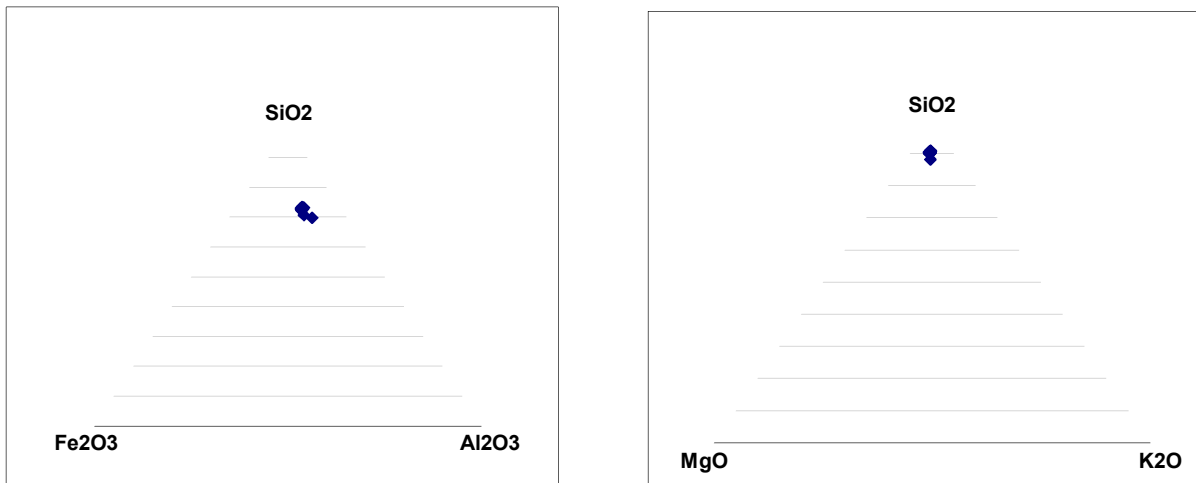

Grafik 12

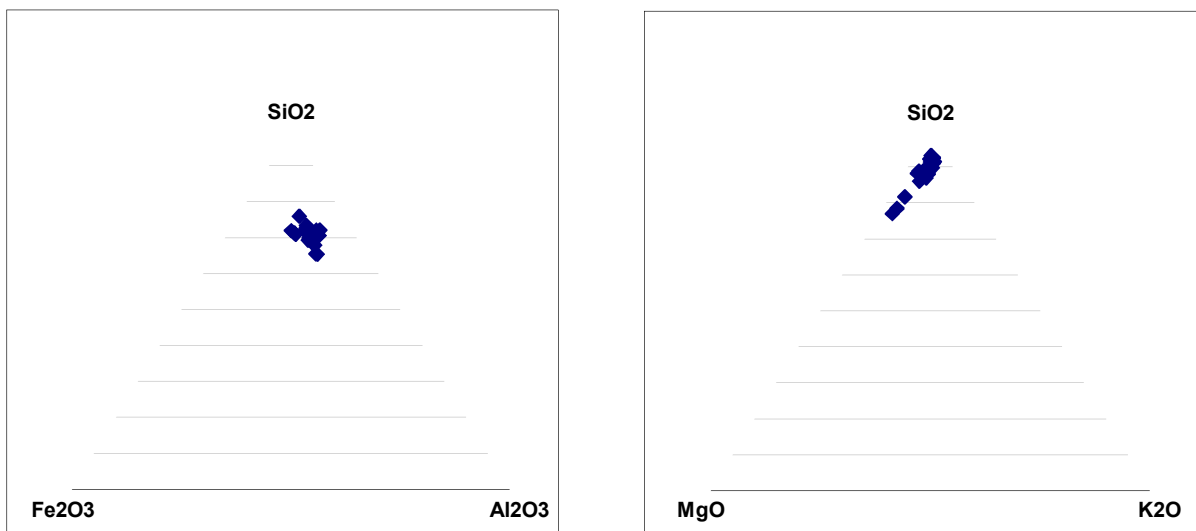
Şekil 7. Seramik örneklerin element içerikleri.

Şekil 8. Toprak örneklerin SiO_2 -CaO- Al_2O_3 ve Fe_2O_3 - Al_2O_3 -MgO içeriği gruplamaları

Şekil 9. Seramik Set I örnekleri SiO_2 - Fe_2O_3 - Al_2O_3 ve SiO_2 -MgO- K_2O içeriği gruplamaları

Şekil 10. Seramik Set II örnekleri SiO_2 - Fe_2O_3 - Al_2O_3 ve SiO_2 -MgO- K_2O içeriği gruplamaları

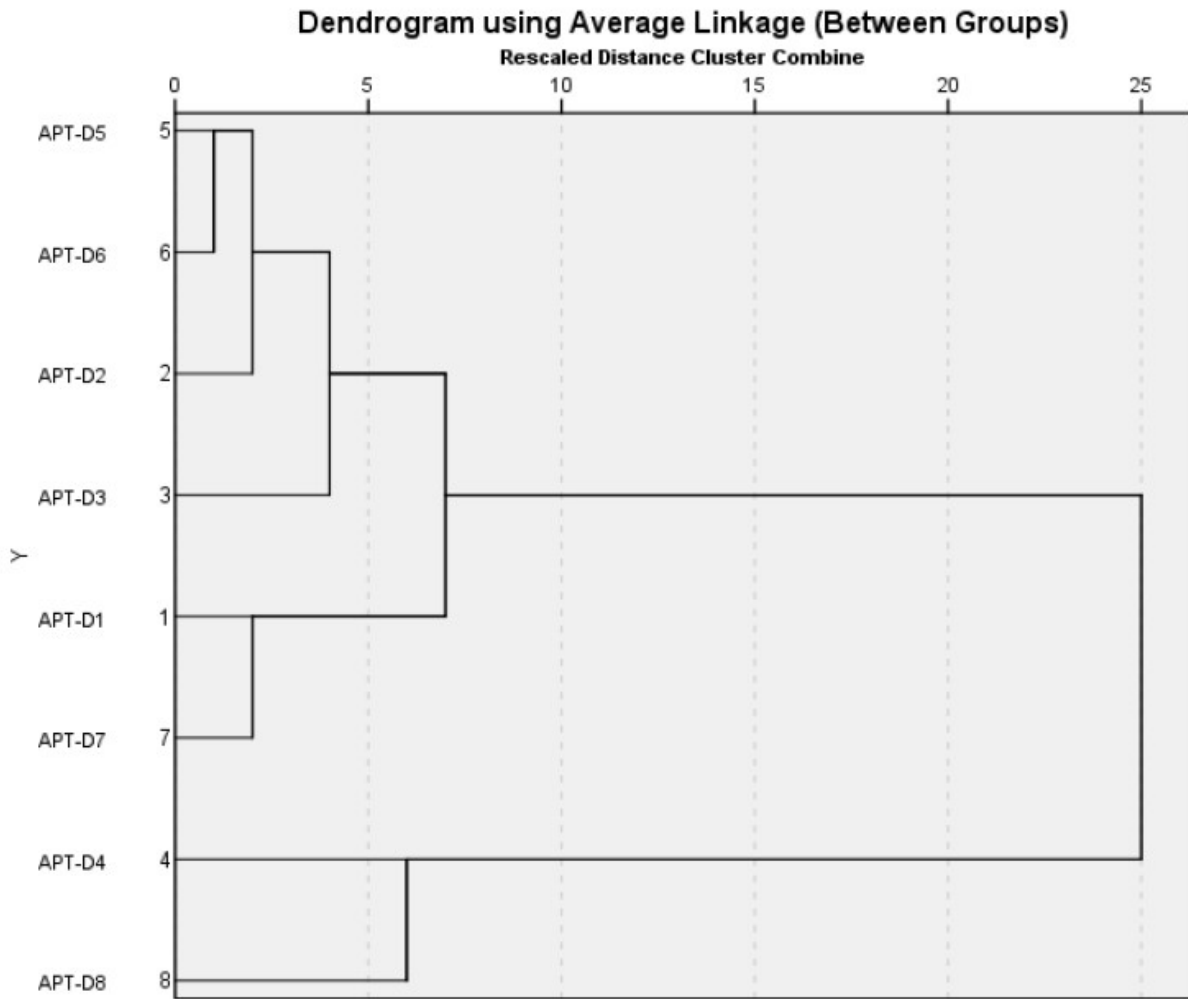
7. Amphora ve Toprak Örneklerinin Kimyasal Analiz Sonuçlarının Kümeleme Analizi ile Değerlendirilmesi

Bu arkeometrik - istatistiki çalışmada kimyasal kompozisyonları verilen örnekler kümeleme analizi (cluster analysis) tekniği kullanılarak SPSS programı yardımı ile gruplanmaya çalışılmıştır. 3 örnek grubu içinde kümeleme analizi için programda "Between-Groups Linkage" metodu, measurement interval olarak ise "Squared Euclidean Distance" kullanılmıştır. Her üç örnek grubu için ana oksit ve eser element kompozisyonları ayrı ayrı değerlendirilmiş, her grup için 2 kümeleme diyagramı oluşturulmuştur. Elde edilen sonuçlar kıyasal analiz verisi ile karşılaştırılarak gruplamanın temelini oluşturan kimyasal farklılıklar element ve oksit bazında ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Major ve minör oksitler kullanılarak yapılan kümeleme analizinden yüzdeler olarak verilen SO₃ ve Cl elementi çıkartılmıştır. Ppm derecesinde konsatrasyona sahip 33 eser elementin 19 tanesi kümeleme analizinde değişken olarak kullanılmıştır. Kümeleme analizi sonuçlarının kimyasal analiz verisinde hata paylarının bulunmamasından önemli ölçüde etkilenmiş olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

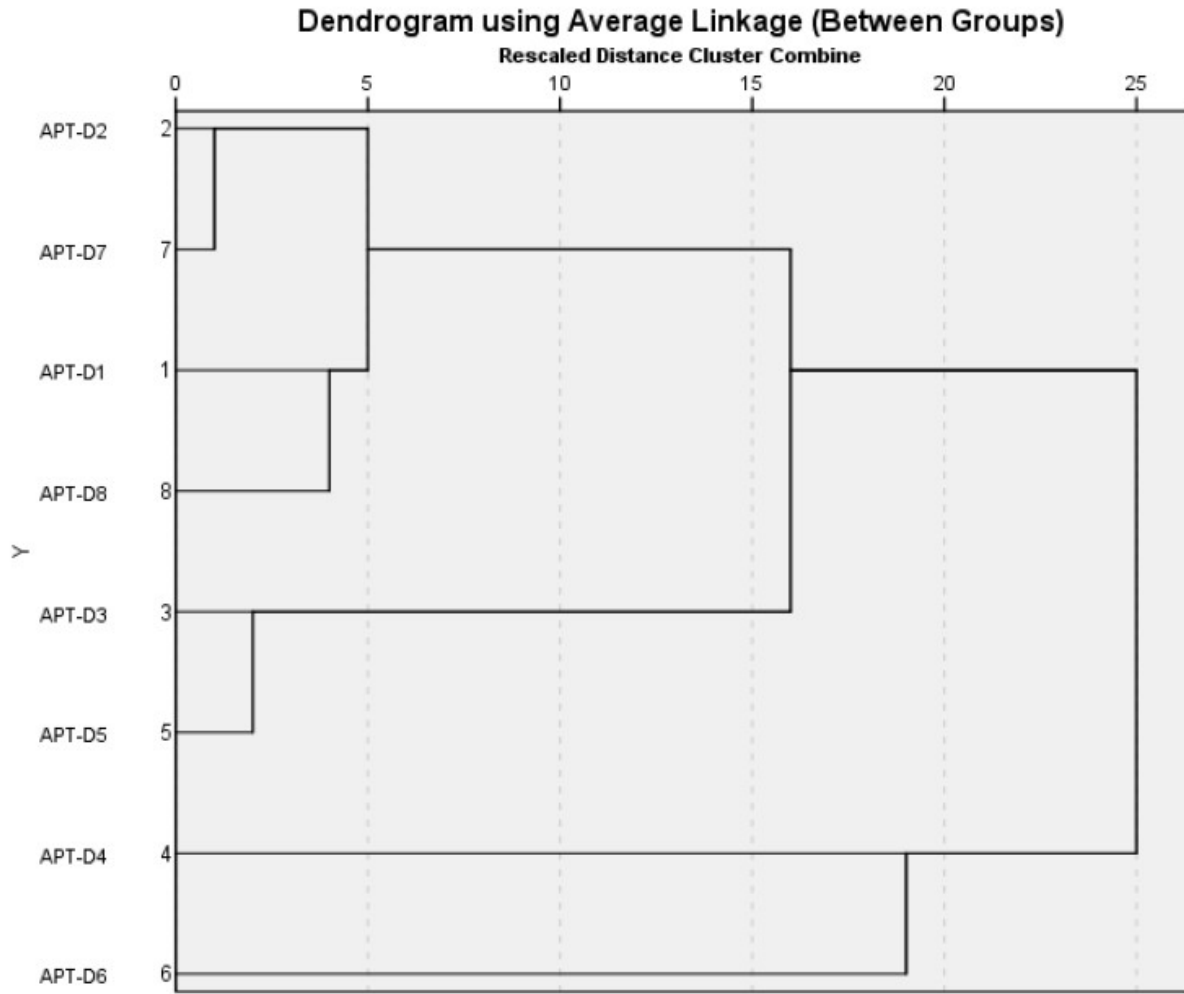
7.1. Toprak Örnekleri

Major ve minor oksitler kullanılarak yapılan kümeleme analizinde toprak örnekleri kendi arasında değerlendirildiğinde iki ana grup ortaya çıkmaktadır (Şekil 11). APT-D4 ve D8 örnekleri diğer örneklere göre alüminyum oksit ve demir oksit içeriği bakımından zengin iken kalsiyum oksit kompozisyonu açısından fakirdir. Bu üç oksit gruplamanın oluşmasındaki ana etkenlerdir.

Şekil 11. Toprak örnekleri; majör oksitlere göre yapılan kümeleme analizi

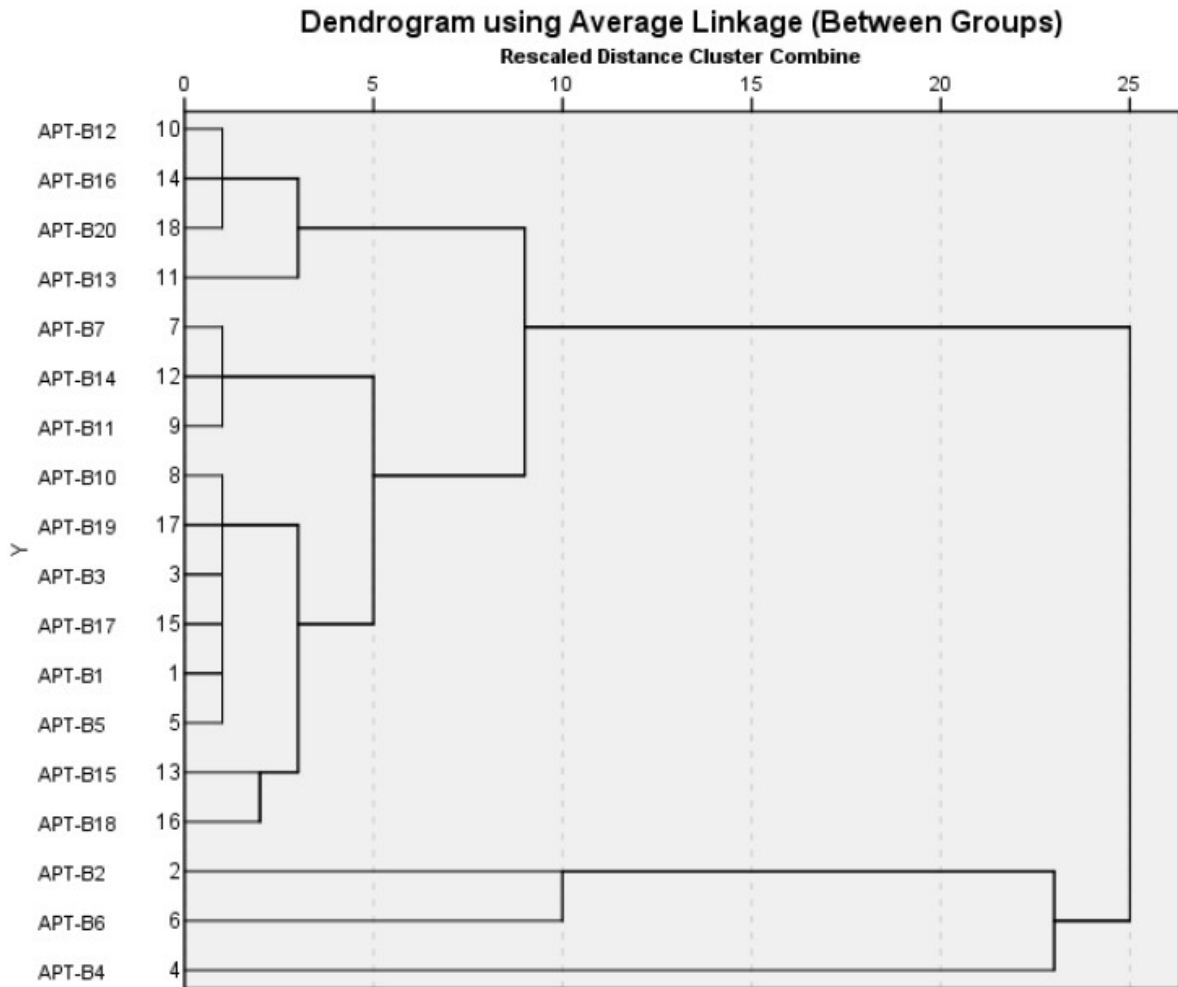
Toprak örneklerinin seçilmiş trace elementlere (Co, Ni, Cu, Zn, Ga, Rb, Sr, Y, Zr, Nb, Cs, Ba, La, Ce, Hf, Ta, W, Pb, U) göre yapılan kümeleme analizine göre ise yine iki ana ve bir alt gruptan oluştuğu gözlenmektedir. APT-D4 ve D6 örneklerinin Sr ve Ba içerikleri diğer örneklerle göre daha yüksek olması bu iki örneği diğer örneklerden ayıran en önemli etkidir. Bunun yanında, APT-D3 ve D5 örneklerinden oluşan alt grubun diğer örneklerden Ni kompozisyonlarının daha yüksek olması ile ayrıldığı söylenebilir (Şekil 12).

Şekil 12. Toprak örnekleri; trace elementlere göre yapılan kümeleme analizi

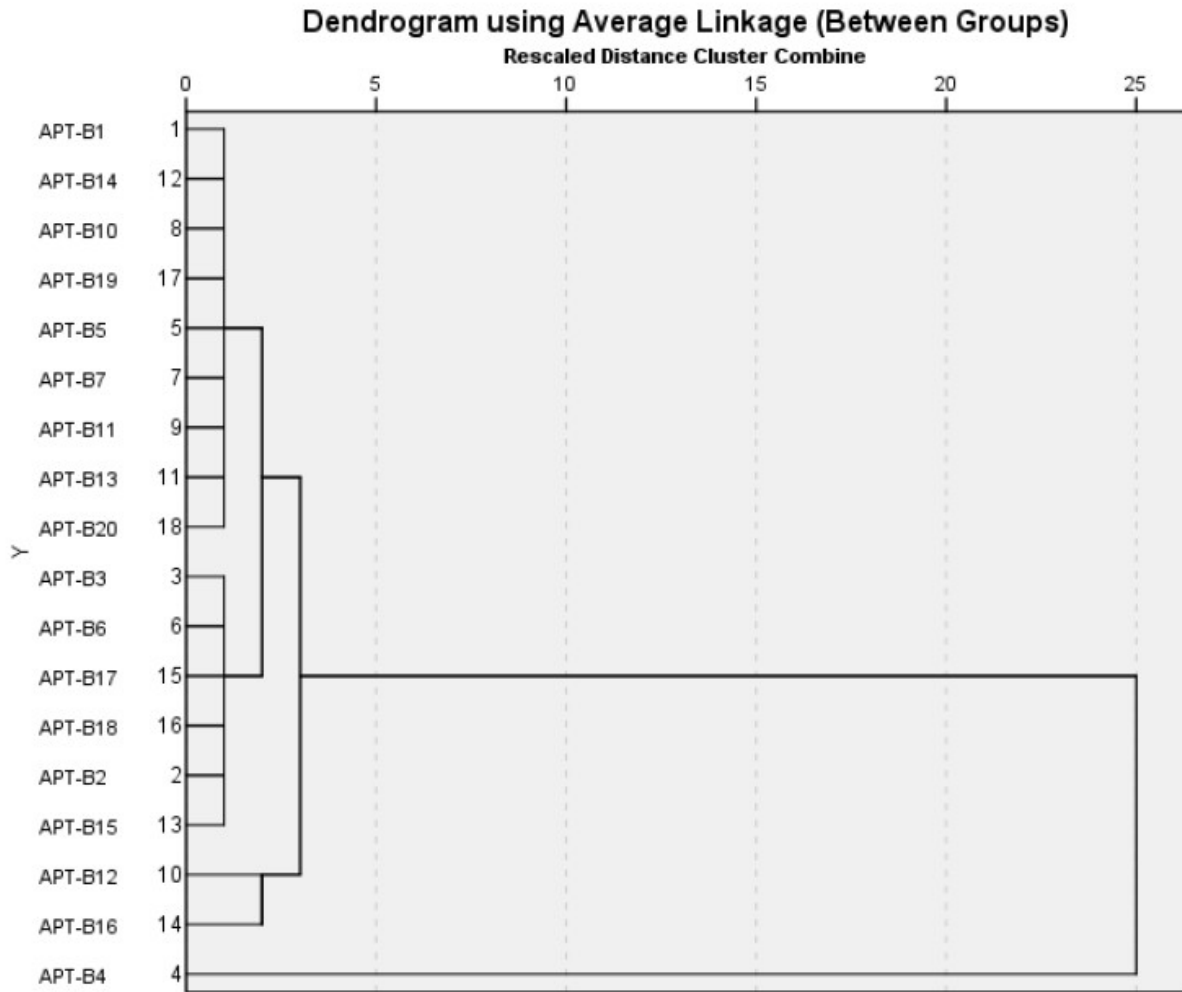
7.2. Set 1 Örnekleri

Set 1 örneklerinin major ve minör oksitlere göre yapılan kümeleme analizine göre üç örnek dışında diğer örneklerin kümelendiği bir ana gruptan söz edilebilir. Bu kümelmenin örneklerin silisyum oksit konsantrasyonlarındaki değişime göre yapıldığı, 52.9% ve daha çok konsantrasyona sahip 3 örneğin ana grubun dışa atıldığı gözlenmektedir. Bu örnek grubu ile ilgili diğer bir gözlem ise major ve minör oksit konsantrasyonu açısından bir bütünlük gösterdiği (Şekil 13).

Şekil 13. Set 1 örnekleri; majör ve minör oksitlere göre yapılan kümeleme analizi

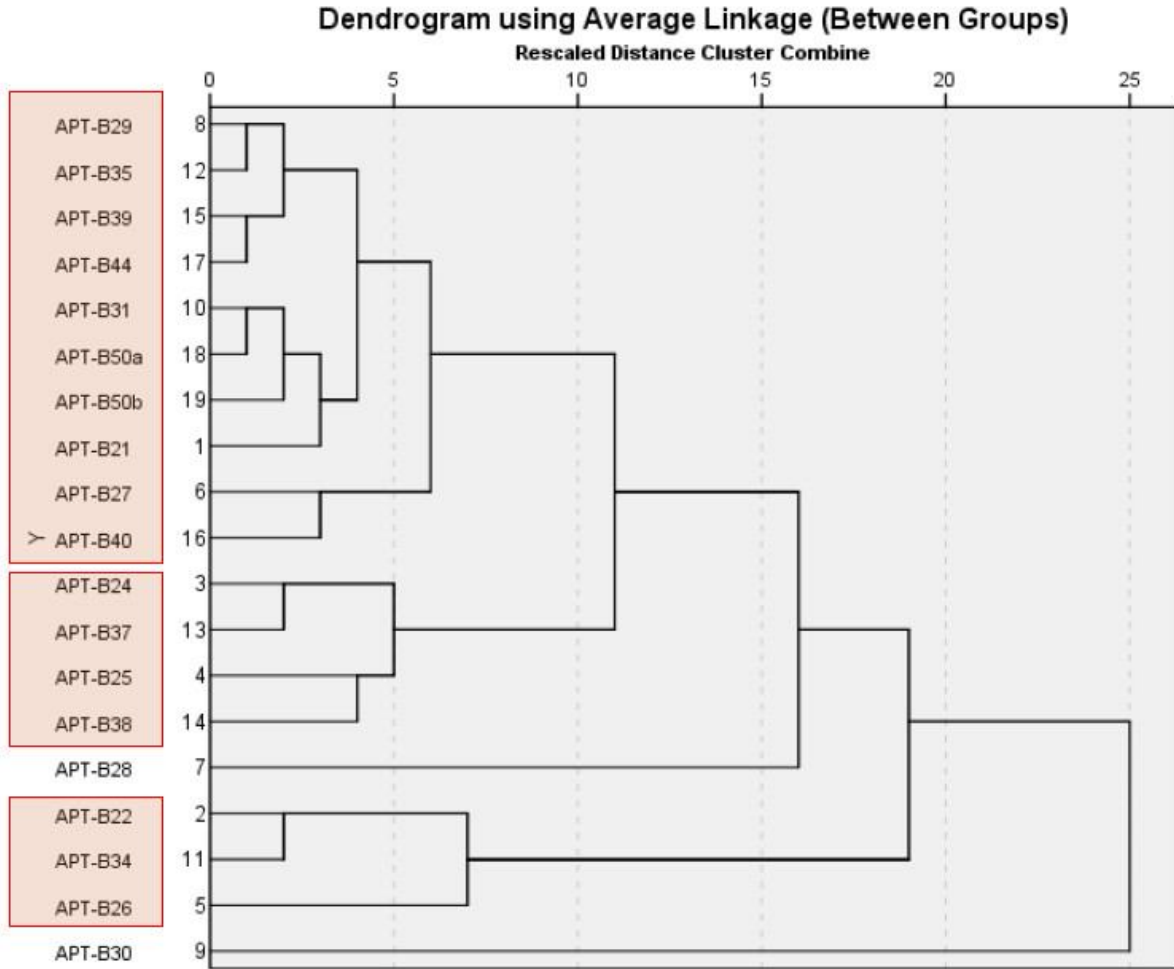
Set 1 örneklerinin seçilmiş trace elementlere (Co, Ni, Cu, Zn, Ga, Rb, Sr, Y, Zr, Nb, Cs, Ba, La, Ce, Hf, Ta, W, Pb, U) göre yapılan kümeleme analizine göre APT-B4 örneği dışında diğer örneklerin tek bir grupta kümelendiği gözlenmektedir (Şekil 14). Bu kümelenede, örneklerin Ba, Sr ve Zr konsantrasyonlarında ayırıcı farklılıklar bulunmaktadır. APT-B4 örneği diğer örneklere göre Ba ve Zr açısından zengin iken, Sr açısından fakir durumdadır. APT-B4 örneğinin diğer örneklerden kesin olarak ayrı olmasının ana sebebi budur.

Şekil 14. Set 1 örnekleri; trace element konsatrasyonlarına göre yapılan kümeleme analizi

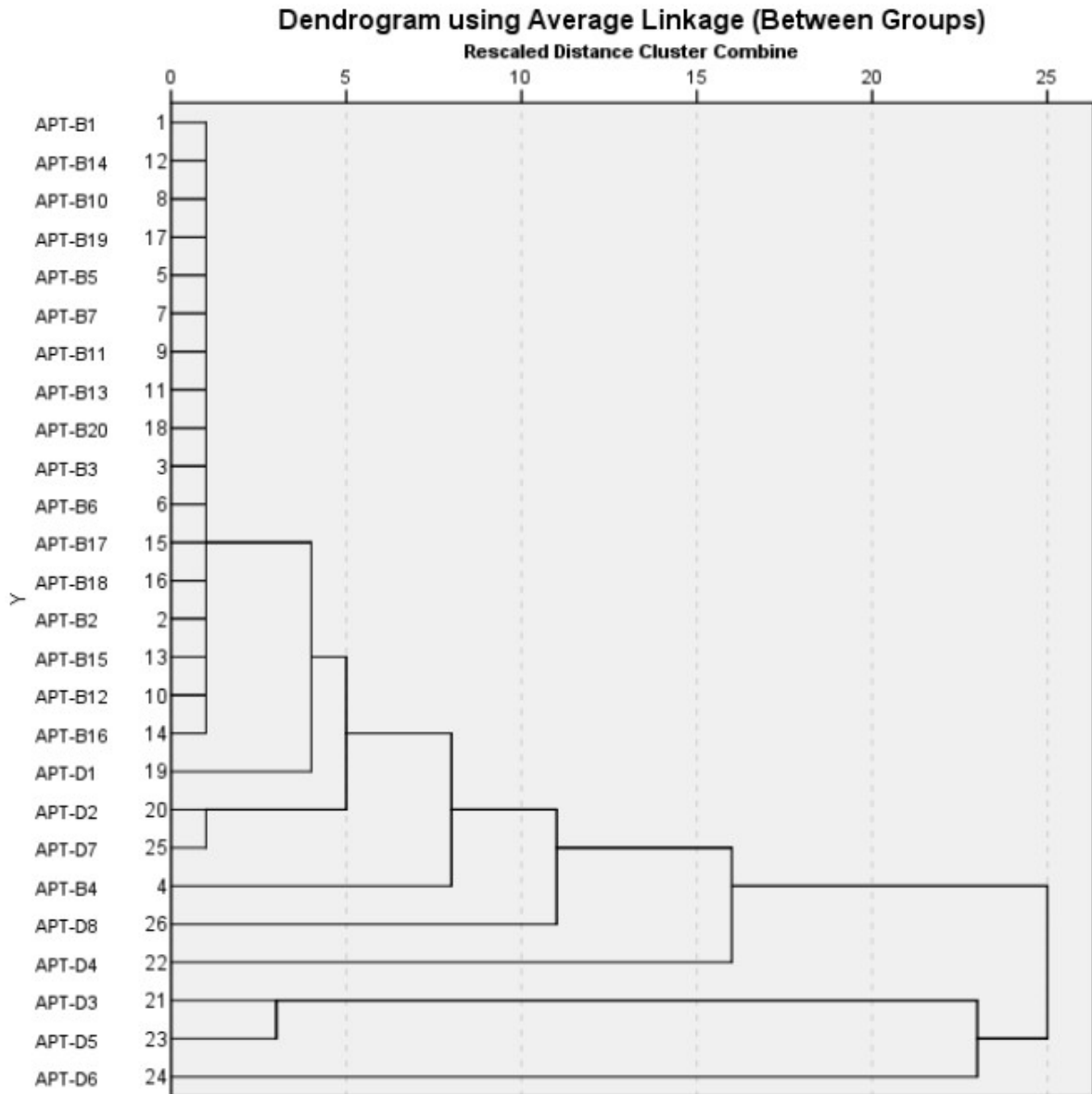
7.3. Set 2 Örnekleri

Set 2 örneklerinin major ve minör oksitlere göre yapılan kümeleme analizine göre; 3 gruptan söz edilebilir (Şekil 15) . Bu grulamada ana değişken SiO₂ kompozisyonu olmak üzere alüminyum oksit ve kalsiyum oksit kompozisyonlarındaki değişimlerde az da olsa grulamada etkilidir.

Şekil 15. Set 2; majör ve minör oksit kompozisyonlarına göre yapılan kümeleme analizi

Set 2 örneklerinin seçilmiş trace elementlerin (Co, Ni, Cu, Zn, Ga, Rb, Sr, Y, Zr, Nb, Cs, Ba, La, Ce, Hf, Ta, W, Pb, U) kompozisyonlarına göre yapılan kümeleme analizine göre örnekler iki ana gruba ayrılmıştır (Şekil 16). Gruplamada Sr,Zr, Ni ve Ba kompozisyonlarının etkili olduğu görülmektedir. APT - B22, B26 ve B34 örneklerinin Ni ve Sr kompozisyonlarının diğer örneklere göre daha yüksek iken Zr ve Ba konstrantrasyonlarının daha düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Bu kompozisyon değişiminden dolayı kümeleme analizinde bu örnekler ikinci grupta yer almışlardır.

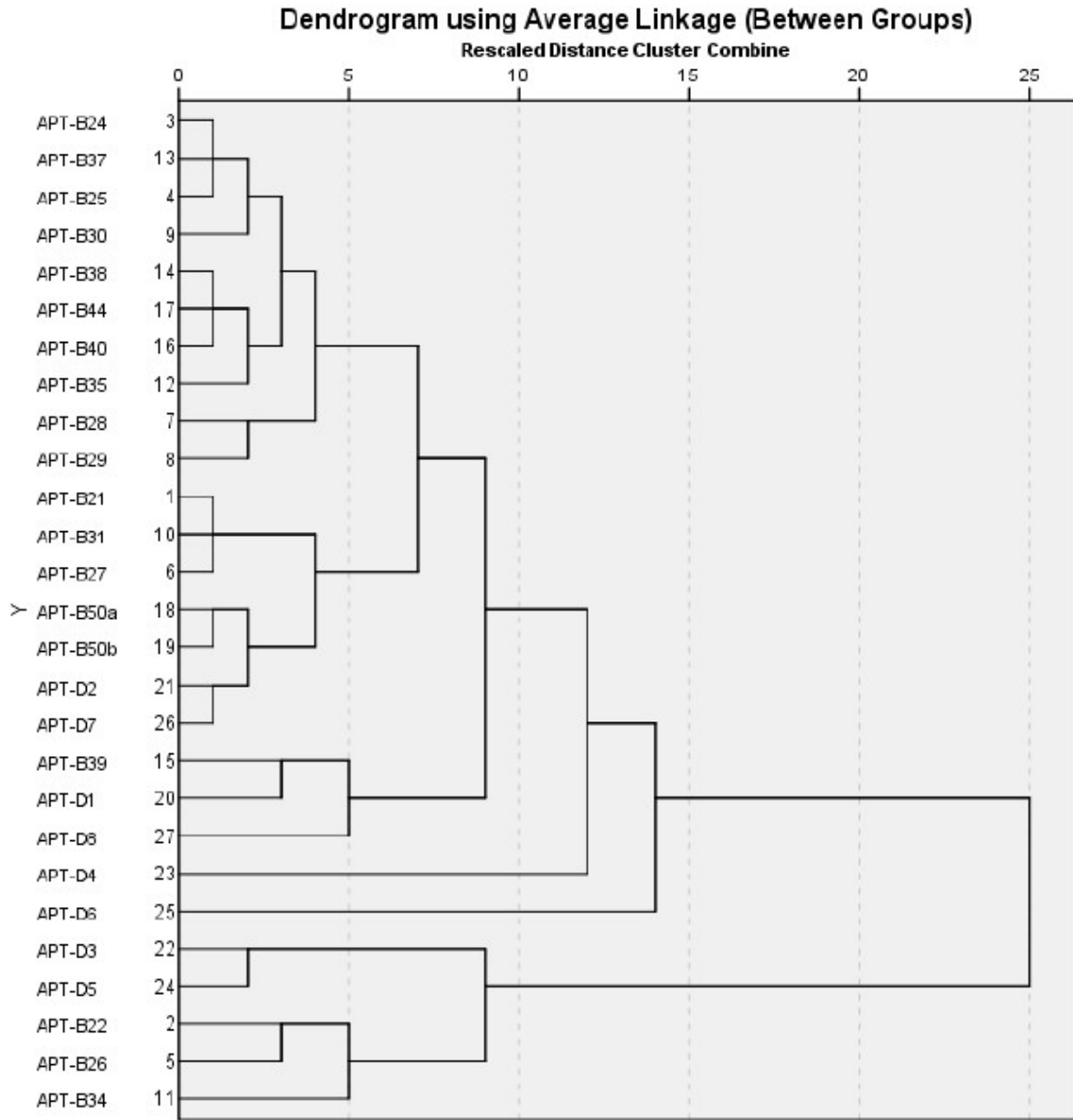

Şekil 17. Set 1 örnekleri ile toprak örneklerinin gruplanması

7.5. Set 2 Örnekleri ile Toprak Örneklerinin Gruplanması

Seçilmiş trace elementlere (Co, Ni, Cu, Zn, Ga, Rb, Sr, Y, Zr, Nb, Cs, Ba, La, Ce, Hf, Ta, W, Pb, U) göre yapılan gruplamada; set2 örnek grubunda bir alt grup oluşturan APT-B22, 26 ve 34 nolu örnekler toprak örneklerine çok az benzerlik göstermektedir.

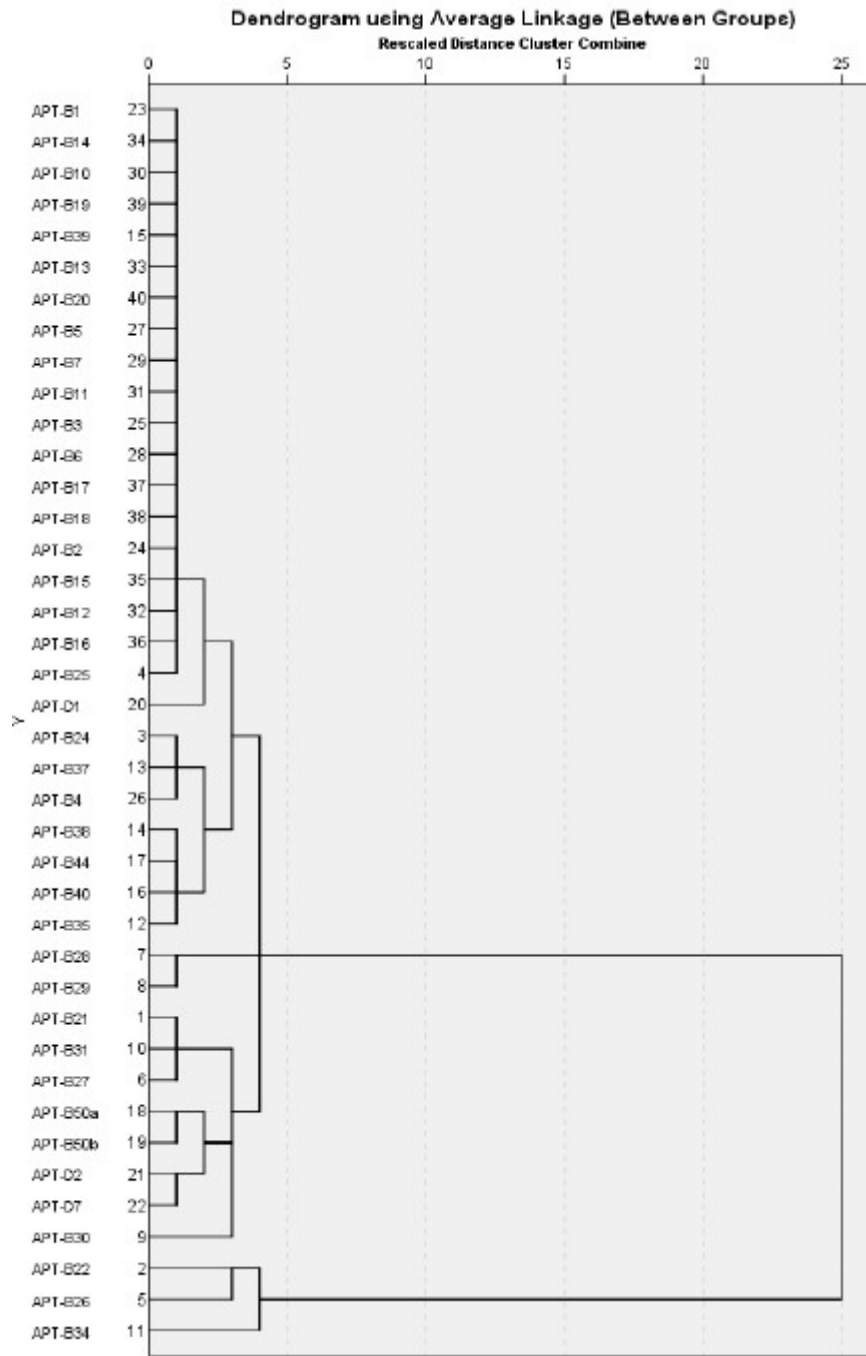
APT-D1, D2, D7 ve D8 toprak örnekleri set 2 örnek grubunda bulunan diğer örnekler ile çeşitli yakınlıkta benzerlik göstermektedir (Şekil 18).

Şekil 18. Set 1 örnekleri ile toprak örneklerinin gruplanması

7.6. Set 1, Set 2 ve Potansiyel Kaynak Olabilecek Toprak Örneklerinin Gruplanması

Bu bölümde, Set 1 ve Set 2 örnekleri ile benzerlik gösteren toprak örnekleri beraber değerlendirilmiştir. Çıkan sonuca göre genel olarak APT-D1 toprak örneğinin set 1 örneklerine benzediği, D2 ve D7 toprak örneklerinin ise set 2 örneklerine benzediği (B22, 26 ve 34 hariç) ve bu üç toprak örneğinin eserlere kaynak olabileceği düşünülebilir (Şekil 19).

Şekil 19. Set 1, set 2 ve potansiyel kaynak olabilecek toprak örneklerinin gruplanması

8. Sonuçlar

8.1. Kromametrik Analiz

Seramik rneklerde (L) renk kodu değerleri 11,24 ile 43,88 arasında, (a) renk kodu değeri 4,49 ile 28,86 arasında ve (b) değeri de 22,85 ile 48,28 arasında değişim göstermektedir (Tablo 2a). APT-B50b rneği diğer örneklerden farklı olarak yeşil renkli astar da içermektedir (Şekil 1a). Örneklerin renk değerleri pişirim/fırınlama özelliklerine göre değişkenlik göstermektedir.

Toprak rneklerde (L) renk kodu değerleri 14,82 ile 55,19 arasında, (-a) renk kodu değeri -0,48 ile -22,78 arasında ve (b) değeri de 20,38 ile 32,31 arasında değişim göstermektedir (Tablo 2b).

8.2. İnce Kesit Analizi

Petrografik olarak incelenen farklı toprak rnekler, Patara arkeolojik alanına yakın kil yataklarından örneklenmiştir. 8 farklı bölgeden örneklenen toprak örnekler matriks (kil türü) ve agrega türüne göre 5 grup halinde sınıflandırılmış, incelenen seramik örneklerle ilişkilendirilmiştir (Tablo 3).

Petrografik olarak incelenen seramik örnekler matriks (kil) yapısı, agrega tür ve dağılımlarına göre sınıflandırılmıştır (Tablo 4). Seramik Set I rnekleri 5, Set II rnekleri de 12 grup halinde sınıflandırılmıştır. Örnekler genel olarak düşük sıcaklıkta pişirim görmüştür. Örneklerde pişirim sıcaklığı 850°C civarındadır. Set I rnekleri homojen bir şekilde 850°C’de, Set II rnekleri de 700-900°C arasında pişirim görmüş olmalıdır. nk 900°C ve üzerindeki pişirimlerde seramiklerin kil yapısı bozulmakta vitrifikasyon (camlaşma) başlamaktadır.

Seramik rneklerden Set I rnekleri %3-10 arasında, Set II rnekleri de %3-55 arasında değişen oranlarda boşluklu yapıya (gözenekliliğe) sahiptir. APT-B50b örneğinin oldukça gözenekli yapıda oluşu pişirim özelliklerinden değil bazı bölgelerinin yüksek sıcaklığa maruz kalmasından kaynaklanmıştır. Belki de sadece bu özelliği ile fırın atık ürünleri olarak addedilmelidir.

Seramik örnekler matriks özelliklerine göre toprak örnek grupları ile ilişkilendirilmiştir. Örneklerde kil grubu genel olarak illit, daha az oranda smektit türü killerdir. Keramik örneklerde smektit türü kil içeriğinin yüksek oluşu, düşük sıcaklıklardan itibaren şişme gösteren ve pişirmede uygun olmayan plastiklik özellikleri sağlamaktadır. Set I Keramik Gr5 örneği incelenen toprak grupları kil içeriklerinden farklı özelliği ile herhangi bir toprak grubu ile ilişkilendirilememiştir (Tablo 4). Set II seramik örneklerinden Keramik Gr3, Gr4, Gr5 ve Gr8 örnekleri de eldeki toprak grupları ile ilişkilendirilememiştir (Tablo 5).

Seramik örnekler agrega/matriks oranları açısından değerlendirildiğinde Set I örneklerinde %10-28 arasında agrega, %72-90 arasında bağlayıcı matriks içeriği bulunmaktadır (Tablo 4). Set II örneklerinde de %10-55 arasında agrega, %45-90 arasında bağlayıcı matriks bulunmaktadır (Tablo 5). Keramik örnek setleri arasında Set I örnekleri daha homojen bir agrega/matriks yapısına sahipken, Set II örnekleri daha farklı içerikte seramik örnekler içermektedir. Set II örnekleri daha yüksek oranda toplam agrega içerik verirken Set I örnekleri daha yüksek matriks içermektedir (Tablo 4,5).

Seramik Set I örnek gruplarından Keramik Gr1 ve Keramik Gr2 örneklerinin agrega yapısında toplam agreganın %1 ve %1,5'i oranlarında, Set II örnek gruplarından Keramik Gr5, Gr7, Gr9 ve Gr11 örneklerinin %1, %1,5 ve %2 oranlarında tuğla kırığı parçalarına da rastlanılmıştır (Tablo 4,5).

Genel olarak değerlendirildiğinde 20 seramik içeren Set I örnekleri 5 farklı grup halinde sınıflandırılmışken, 31 örnek içeren Set II örnekleri 12 farklı grup halinde sınıflandırılmıştır. Set I örnekleri benzer ve daha homojen kimyasal içeriğe sahipken Set II örnekleri kendi içinde oldukça çeşitlilik göstermektedir.

8.3. X-Işını Floresans Analizi (Polarized Energy Dispersive XRF Analysis / PED-XRF)

Patara seramik ve toprak örneklerinin kimyasal bileşimlerine PED-XRF analizi ile ulaşılmıştır (Tablo 6).

Patara seramik örnekleri incelemelerinde yakın kil yataklarından örneklenen toprak örneklerin PED-XRF analizi sonuçları örneklerin oldukça farklı bileşimde olduklarını (petrografik çalışmaları destekler nitelikte) göstermiştir (Tablo 6 ve Şekil 6-10). Toprak örnekler kimyasal bileşimleri açısından değerlendirildiğinde ana element (>%1) içeriklerini;

%1,04-17,86 arasında değişen oranlarda CaO, %35,07-45,73 arasında değişen oranlarda SiO₂, %4,23-11,64 arasında değişen oranlarda Fe₂O₃, %5,92-21,88 arasında değişen oranlarda Al₂O₃, %0,71-12,46 arasında değişen oranlarda MgO ile %14,77-25,78 arasında değişen oranlarda toplam karbonat içerik (LOI: Loss on Ignition/950°C'de ısıtma ile ağırlık kaybı) oluşturmaktadır (Tablo 6).

Patara seramik örnekleri incelemelerinde Set I örneklerinin PED-XRF analizi sonuçları örneklerin oldukça homojen bileşimde olduklarını (petrografik çalışmaları destekler nitelikte) göstermiştir (Tablo 7 ve Şekil 7). Set I seramik örnekleri kimyasal bileşimleri açısından değerlendirildiğinde ana element (>%1) içeriklerini; %5,14-12,21 arasında değişen oranlarda CaO, %48,05-57,26 arasında değişen oranlarda SiO₂, %6,50-7,53 arasında değişen oranlarda Fe₂O₃, %10,97-15,89 arasında değişen oranlarda Al₂O₃, %2,68-3,81 arasında değişen oranlarda MgO ile %3,88-15,78 arasında değişen oranlarda toplam karbonat içerik (LOI) oluşturmaktadır (Tablo 7).

Patara seramik örnekleri incelemelerinde Set II örneklerinin PED-XRF analizi sonuçları örneklerin oldukça heterojen ve farklı bileşimlerde olduklarını (petrografik çalışmaları destekler nitelikte) göstermiştir (Tablo 8 ve Şekil 7). Set II seramik örnekleri kimyasal bileşimleri açısından değerlendirildiğinde ana element (>%1) içeriklerini; %4,90-16,97 arasında değişen oranlarda CaO, %39,46-55,13 arasında değişen oranlarda SiO₂, %5,23-8,93 arasında değişen oranlarda Fe₂O₃, %8,55-16,26 arasında değişen oranlarda Al₂O₃, %1,50-11,70 arasında değişen oranlarda MgO ile %7,56-20,45 arasında değişen oranlarda toplam karbonat içerik (LOI) oluşturmaktadır (Tablo 8). Set II örneklerinin SiO₂, Fe₂O₃ içerikleri benzer olmasına rağmen CaO, Al₂O₃, MgO ve LOI değerleri örneklerde çeşitlilik göstermektedir.

8.4. Arkeolojik Değerlendirmeler

Seramik Set I örnekleri tüm element dizini açısından benzer değerler içerirken (Şekil 9), Set II örneklerinden APT-B30 örneği yüksek CaO, APT-B22, APT-26 ve APT-B34 örnekleri yüksek MgO ve APT-B27 ve APT-B40 örnekleri de düşük CaO değerleri ile grupta farklılaşan örneklerdir.

Set II örneklerinden APT-B50a örneği set içindeki örneklerin kimyasal bileşimlerine benzer içerik sergilemekte, buna karşın APT-B50b örneği diğer örneklerden farklı kimyasal

içerik sunmaktadır (Şekil 10). Bu durum aynı örneklerin petrografik ince kesit analizi ile de desteklenmektedir.

Eserler üzerine gerçekleştirilen arkeometrik analizlerin sonuçları Lykia Bölgesi'nden toplanan toprak numunelerinin yanı sıra Patara'da önceki yıllarda gerçekleştirilen arkeometrik analizler²⁴⁹⁴ ve Bybassos'da gerçekleştirilen arkeometrik analiz sonuçlarıyla da karşılaştırılmıştır²⁴⁹⁵. Bu anlamda Patara'da B. Ünlütürk tarafından yapılan çalışmaların sonuçları yönlendiricidir. B. Ünlütürk'ün çalışmasında değerlendirmeye alınan ve Set I grubunda yer alan iki örneğin sonuçları, tarafımızdan gerçekleştirilen analiz sonuçlarıyla karşılaştırılmıştır. Gerçekleştirilen PED-XRF analizleri MUM 25 (APT-B14) ve MUM 28 (APT-B17) örneklerinin başka bir laboratuvarın (ACME) analizi ile oldukça benzer olduğuna işaret etmiştir. Bu iki örnek üzerinde yapılan farklı laboratuvar sonuçlarının karşılaştırılmasına ek olarak, çalışmadaki tek üretim atığı olabilecek olan APT-B50b örneği B. Ünlütürk'ün çalışmasındaki üretim atıklarının analizleriyle de karşılaştırılmıştır (Tablo 9).

Element	APT-B50b	MUM-1	MUM-2
Na ₂ O	0,430	0,980	1,190
MgO	4,64	6,59	7,66
Al ₂ O ₃	8,97	10,99	13,57
SiO ₂	50,27	55,96	48,94
P ₂ O ₅	0,123	0,140	0,150
SO ₃	0,165		
Cl	0,025		
K ₂ O	1,58	1,80	1,96
CaO	11,26	15,42	16,37
TiO ₂	0,583	0,620	0,710
V ₂ O ₅	0,032		
Cr ₂ O ₃	0,129	0,057	0,057
MnO	0,129	0,130	0,140
Fe ₂ O ₃	6,72	6,15	7,63
LOI	14,88	0,90	1,30
Toplam	99,94	99,74	99,68

Tablo 9. APT-B50b (KhiA.56) ve B. Ünlütürk'ün çalışmasındaki üretim atıklarının element karşılaştırması

²⁴⁹⁴ Ünlütürk 2011.

²⁴⁹⁵ Patara sonuçlarının Bybassos sonuçlarıyla karşılaştırılmasında bazı etmenler önemli rol oynamıştır. Bunların başında, mantar formulu ağız kenarına sahip bazı grup amphoraların Bybassos ile ilişkilendirilmesidir. Konu hakkında bkz: A. A. Akyol – Y. K. Kadioğlu – A. K. Şenol, “Preliminary Archaeometrical Studies on the Hellenistic Transport Amphorae from Bybassos”, bkz: E. Lafli (Ed.), Hellenistic Ceramics in Anatolia (4th to 1st cent. B.C.), Colloquia Anatolica et Aegaea Congressus, Internationales Smyrnenses III. İzmir, 12 – 14 October 2010 (baskıda).

Çalışmamızdaki APT-B50b örneği ile B. Ünlütürk'ün çalışmasındaki erken Roma İmparatorluk Dönemi'ne tarihlenen üretim atıkları MUM-1 ve MUM-2²⁴⁹⁶ değerlendirildiğinde genel bir benzerlik eser elementte daha net gözlenebilmiştir. MUM-1'deki bu benzerlik daha da yoğundur. MUM-2 örneği ise Bybassos örneklerine daha yakın içeriktedir. Genel olarak Set 2 örneklerinin tümünün ortalaması ile Bybassos örnekleri ortalaması MgO içerik dışında oldukça örtüşmektedir.

Ortalama	Element	Ortalama
0,15	Na₂O	0,17
7,71	MgO	3,69
12,15	Al₂O₃	12,34
50,19	SiO₂	49,87
0,14	P₂O₅	0,23
0,12	SO₃	0,19
0,05	Cl	0,01
1,89	K₂O	2,27
7,27	CaO	9,60
0,67	TiO₂	0,85
0,02	V₂O₅	0,02
0,08	Cr₂O₃	0,04
0,14	MnO	0,12
7,89	Fe₂O₃	7,02
11,57	LOI	13,66
100,03	Toplam	100,06

Tablo 10. Set 2 ve Bybassos örneklerinin element ortalamaları

²⁴⁹⁶ Ünlütürk 2011, 110.

KAYNAKÇA

Çalışmanın kaynakça bölümünde gösterilen süreli yayınlar, seriler ve sık olarak referans verilen genel çalışmaların kısaltmalarında Alman Arkeoloji Enstitüsü'nün (Archäologischer Anzeiger 2005/2, 309-399) kısaltmalar listesine sadık kalınmıştır. Buna ek olarak kullanılan yayın kısaltmaları aşağıda belirtilmiştir.

- Acar 2011 G. Acar, Patara-Tepecik Akropolü Bey Konağı Siyah Figürlü Seramikleri (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya 2011)
- Agora V H. S. Robinson, The Pottery of the Roman Period, The Athenian Agora V (Princeton, New Jersey 1959)
- Abramov 1994 A. P. Abramov, “Патрей Раскопки 1990-1991 гг.”, Боспорский Сборник 4, 1994, 127-140
- Abramov – Maslennikov 1991 A. P. Abramov – A. A. Maslennikov, “Амфоры V. В. До Н. Э. Из Раскопок Поселения На Мысе Зюк”, SovA 3, 1991, 234-249
- Alabe 1992 F. Alabe, “La Céramique de Doura-Europos”, Syria 69, 1992, 49-63
- Alkaç 2012 E. Alkaç, Hellenistik Dönem’de Khios’da Mühürlü Amphora Üretimi ve Mühürleme Sistemleri (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Mersin Üniversitesi, Mersin, 2012)
- Alpözen 1975 O. Alpözen, “Bodrum Müzesi Ticari Amphoraları”, TAD 22/2, 1975, 5-32
- Alpözen – Özdaş – Berkaya 1995 T. O. Alpözen – A. H. Özdaş – B. Berkaya, Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi Ticari Amphoraları. Eski Çağda Akdeniz Deniz Ticareti (Bodrum 1995)
- Akamantis 2000 I. M. Akamantis, Ενεσφραγιστες Λαβες Αμφορεων απο την Αγορα της Πελλας Ανασκαφη 1980-1987. Οι Ομαδες Παρμενισκου και Ροδου (Athens 2000)
- Anderson 1954 J. K. Anderson, “Excavation on the Kofinà Ridge, Chios”, BSA 49, 1954, 128-182

- ARHEDAR Amphores romaines et histoire économique: Dix ans de recherche. Actes du colloque de Sienne, 22-24 mai 1986. Collection de l'École Française de Rome 114, 1989
- Ariel 1988 D. T. Ariel, "Two Rhodian Amphoras", *IEJ* 38, 1988, 31-35
- Ariel 1990 D. T. Ariel, Imported Stamped Amphora Handles, Coins, Worked Bone and Ivory, and Glass, Excavations at the city of David 1978-1985, *Qedem* 30 (Jérusalem 1990)
- Ariel 1999 D. T. Ariel, "Stamped Amphora Handles from Giv'at Yasaf (Tell Er-Ras)", *'Atiqot* 37, 1999, 25-30
- Ariel 2000a D. T. Ariel, "Imported Greek Stamped Amphora Handles", bkz: H. Geva (ed.), *Jewish Quarter Excavations in the Old City of Jerusalem Conducted by Nahman Avigad, 1969–1982. Vol. I: Architecture and Stratigraphy: Areas A, W and X-2. Final Report*, Jerusalem: Israel Exploration Society (Jerusalem 2000) 267–283
- Ariel 2000b D. T. Ariel, "Appendix III: Stamped Knidian Amphora Handle from Ḥorvat 'Eleq", bkz: Y. Hirschfeld (ed.), *Ramat Hanadiv Excavations. Final Report of the 1984–1998 Seasons* (Jerusalem 2000) 747–748
- Ariel 2001 D. T. Ariel, "Stamped Amphora Handles", bkz: R. Frankel – N. Getzov – M. Aviam – A. Degani (ed.), *Settlement Dynamics and Regional Diversity in Ancient Upper Galilee*, IAA reports 14 (Jerusalem 2001) 155-163
- Ariel 2005 D. T. Ariel, "Stamped Amphora Handles and Unstamped Amphora Fragments from Acre ('Akko)", *'Atiqot* 50, 2005, 181-193
- Ariel 2006 D. T. Ariel, "The Stamped Amphora Handles, Gamla", *IAA Reports* 29 (Jerusalem 2006) 157-158
- Ariel 2010 D. T. Ariel, "Two Stamped Amphora Handles from Ḥorbat Nazur", *'Atiqot* 64, 2010, 125-126
- Ariel – Finkielsztejn 1994 D. T. Ariel – G. Finkielsztejn, "Stamped Amphora Handles", bkz: S. C. Herbert (Ed.), *Tel Anafa I i, Final Report on Ten Years of Excavation at a Hellenistic and Roman Settlement in Northern Israel*, *JRA Suppl.* 10 (1994) 183-240
- Ariel – Finkielsztejn 2003 D. T. Ariel – G. Finkielsztejn, "Amphora Stamps and Imported Amphoras", *Maresha Excavations Final Report I: Subterranean*

- Complexes 21, 44, 70, IAA Reports 17 (Jerusalem 2003) 137-151
- Ariel – Messika 2007 D. Ariel – N. Messika, “Finds from the Hellenistic Favissa at Akko-Ptolemais”, ‘Atiqot 57, 2007, 11-20
- Ashton 2005 R. H. J. Ashton, “The Coinage of Oinoanda”, NumChron 165, 2005, 65-84
- ATL B. D. Meritt – H. T. Wade-Gery – M. F. McGregor, The Athenian Tribute Lists, vol. I (Harvard 1939), vol. II (Princeton 1949), vol. III (Princeton 1950), vol. IV (Princeton 1953)
- Atila 2003 C. Atila, Daskyleion’da Ele Geçen Arkaik ve Klasik Dönem Amphoralar (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir 2003)
- Aubert 2004 C. Aubert, “Le commerce antique en Phénicie d’après les amphores locales et importées de Beyrouth”, bkz. Eiring – Lund 2004, 31-41
- AvP XIV D. Pinkwart – W. Stammtiz, Peristylhäuser Westlich der Unteren Agora, AvP XIV (1984)
- Avram 1988 A. Avram, “Amfore si Tigle Stampilate din Collectia Dr. Horia Slobozianu”, StCercIstorV 39/3, 1988, 287-313
- Avram – Sandu 1988 A. Avram – V. Sandu, “Toarte de Amfore Ştampilate din Collectii Particulare Bucureştenne”, StCercIstorV 39/1, 1988, 53-58
- Bakirtzis 1989 Ch. Bakirtzis, “Byzantine Amphorae”, bkz: V. Déroche – J. M. Spieser (Ed.), Recherches sur la Céramique Byzantine, Actes du Colloque Organisé par L’École Française D’Athènes (Athènes 8-10 avril 1987), BCH Suppl. 18 (Athènes 1989) 73-77
- Barker 1999 C. Barker, “Hellenistic Stamped Amphora Handles Held in the Nicholson Museum, Sydney”, MedA 12, 1999, 111-123
- Barker 2004 C. Barker, “The use of Rhodian Amphorae in Hellenistic Graves at Nea Paphos, Cyprus”, bkz: Eiring – Lund 2004, 73-84
- Bass – Katzev 1968 G. F. Bass – M. L. Katzev, “New Tools for Underwater Archaeology”, Archaeology 21/3, 1968, 164-173
- Bereti 1992 V. Bereti, “Amfora Transporti te Zbuluara ne Vendbanimin e Trepotit”, Iliria 1-2, 1992, 129-147

- Bernard 1964 P. Bernard, "Céramiques de la première moitié du VIIe siècle à Thasos", BCH 88/1, 1964, 77-146
- Berthold 1984 R. M. Berthold, *Rhodes in the Hellenistic Age* (Oxford 1984)
- Bevilacqua 1980 G. Bevilacqua, "Bolli anforari rodii dal centro Sannitico di Monte Vairano", Tituli 2, 1980, 21-34
- Bevilacqua 1994 G. Bevilacqua, "Bolli anforari rodii da Falerii Novi", Epigrafia della produzione e della distribuzione. Actes de la VIIe Rencontre franco-italienne sur l'épigraphie du monde romain organisée par L'Université de Roma-La Sapienza et l'École française de Rome sous le Patronage de l'Association internationale d'épigraphie grecque et latine. Rome, 5-6 juin 1992 (Rome 1994) 463-475
- Bleckmann 1907 F. Bleckmann, *De Inscriptionibus in Vasculis Rhodiis*. (Göttingen 1907)
- Bleckmann 1912 F. Bleckmann, "Zu den Rhodischen Eponymen heliospriestern", Klio 12/2, 1912, 249-258.
- Blondé – Muller – Mulliez 1991 F. Blondé – A. Muller – D. Mulliez, "Le Comblement d'un Puits Public à Thasos. Le Matériel Amphorique", BCH 115/1, 1991, 213-242
- BMC Lycia G. F. Hill, *Catalogue of the Greek Coins of Lycia, Pamphylia and Psidia* (London 1982)
- Boardman 1967 J. Boardman, *Excavations in Chios 1952-1955: Greek Emporio*, BSA Suppl. 6 (Oxford 1967)
- Boardman – Hayes 1966 J. Boardman – J. Hayes, *Excavations at Tocra 1963-1965, The Archaic Deposits I*. BSA Suppl. 4 (Oxford 1966)
- Boeckhio – Franzius 1853 A. Boeckhio – I. Franzius, CIG, Vol.III, 1853, 568-572
- Bon – Bon 1957 A.-M. Bon – A. Bon, *Les Timbres Amphoriques de Thasos, Étude Thasiennes IV* (Paris 1957)
- Börker 1974 C. Börker, "Griechische Amphorenstempel vom Tell Halaf bis zum Persischen Golf", BaM 7, 1974, 31-49
- Börker 1986 C. Börker, "Die Herkunft der Schiffsbug-Stempel", bkz. *Empereur – Garland* 1986, 473-478
- Börker – Burow 1998 C. Börker – J. Burow, *Die Hellenistischen Amphorenstempel aus Pergamon*, PF 11 (Berlin 1998)

- Brann 1962 E. T. H. Brann, *Late Geometric and Protoattic Pottery: Mid 8th to Late 7th Century B.C. The Athenian Agora 8* (New Jersey 1962)
- Breccia 1907 E. Breccia, *Bulletin de la Société Archéologique d'Alexandrie IX*, (NS. II.1) 1907, 74-85
- Bresson 1999 A. Bresson, "Rhodes and Lycia in Hellenistic Times", bkz: V. Gabrielsen – P. Bilde – T. Engberg-Pedersen – L. Hannestad – J. Zahle (Ed.), *Hellenistic Rhodes: Politics, Culture and Society* (Oxford 1999) 98-131
- Brock – Young 1949 J. K. Brock – G. M. Young, "Excavations in Siphnos", *BSA* 44, 1949, 1-92
- Bryce 1983 T. R. Bryce, "Political Unity in Lycia during the 'Dynastic' Period", *JNES* 42/1, 1983, 31-42
- Bryce 1986 T. R. Bryce, *The Lycians I. The Lycians in Literary and Epigraphic Sources* (Copenhagen 1986)
- Bulba 1994 M. Bulba, *Kaunos Tapınak Terasından Ele Geçen Amphora Dipleri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya 1994)
- Buzoianu 1979 L. Buzoianu, "Noi Ștampile pe amfore descoperite la Callatis", *Pontica* 12, 1979, 77-95
- Buzoianu 1980 L. Buzoianu, "Ștampile rhodiene de la edificiul roman cu mozaic", *Pontica* 13, 1980, 119-139
- Calvet 1972 Y. Calvet, *Les timbres amphoriques (1965-1970). Salamine de Chypre III* (Paris 1972)
- Calvet 1978 Y. Calvet, "Timbres amphoriques de Salamine (1971-1974)", *RDAC* 1978, 222-234
- Calvet 1982 Y. Calvet, *Les Timbres Amphoriques, Kition-Bamboula I* (Paris 1982)
- Calvet 1986 Y. Calvet, "Les amphores Cypristes et leur diffusion Méditerranée orientale", bkz: Empereur – Garlan 1986, 505-514
- Calvet 1993 Y. Calvet, "Les Timbres Amphoriques", bkz: J.-F. Salles, *Les Niveaux Hellénistiques, Kition-Bamboula IV* (Paris 1993) 61-80
- Calvet – Masson 1988 Y. Calvet – O. Masson, "Un nouveau timbre amphorique à légende syllabique de Kition", *CahCEC* 10, 1988, 23-26

- Calvet – Yon 1977 Y. Calvet – M. Yon, “Céramique Trouvée   Salamine (Fouilles de la Ville)”, bkz: E. Gjerstad (Ed.), Greek Geometric and Archaic Pottery found in Cyprus (Stockholm 1977) 9-21
- Campbell 1938 M. T. Campbell, “A Well of the Black-Figured Period at Corinth”, *Hesperia* 7/4, 1938, 557-611
- Canarache 1957 V. Canarache, *Importul Amforelor Stampilate la Istria* (Bükreş 1957)
- Cankardeş-Şenol 1995 G. Cankardeş-Şenol, *İstanbul Arkeoloji Müzesi’nde Bulunan Rhodos Amphora Mühürleri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir 1995)
- Cankardeş-Şenol 1996 G. Cankardeş-Şenol, “Some Rhodian Stamped Amphora Handles in the İstanbul Museum”, *ADerg* 4, 1996, 37-57
- Cankardeş-Şenol 2000 G. Cankardeş-Şenol, *İskenderiye Kurtarma Kazılarında Ele Geçen Hellenistik Dönem Amphora mühürleri* (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir 2000)
- Cankardeş-Şenol 2001a G. Cankardeş-Şenol, “Metropolis’den Hellenistik Dönem’e Ait Bir Grup Amphora Mühürü”, *Olba* 4, 2001, 101-115
- Cankardeş-Şenol 2001b G. Cankardeş-Şenol, “Stamped Amphora Handles from the Necropolis of Gabarri”, bkz: J.-Y. Empereur, M.-D. Nenna (Ed.) *N cropolis 1, Etudes Alexandrines* 5, 2001, 397-408
- Cankardeş-Şenol 2003 G. Cankardeş-Şenol, “Hellenistic Stamped Amphora Handles from the Bridge Excavations, Gabarri Sector 2”, bkz: J.-Y. Empereur, M.-D. Nenna (Ed.) *N cropolis 2/1, Etudes Alexandrines* 7, 2003, 213-260
- Cankardeş-Şenol 2006 G. Cankardeş-Şenol, *Klasik ve Hellenistik Dönem’de Mühürlü Amphora  reten Merkezler ve Mühürleme Sistemleri* (İstanbul 2006)
- Cankardeş-Şenol 2007a G. Cankardeş-Şenol, “Stamped Amphora Handles from Assos-Turkey”, *ADerg* 10, 2007/2, 109-131
- Cankardeş-Şenol 2007b G. Cankardeş-Şenol, “Stamped Amphora Handles Found in the Rescue Excavations of CEAlex in Alexandria”, bkz: S. Marchand – A. Marangou (Ed.), *Amphores d’ gypte de la Basse  poque   l’ poque arabe*, *CahCerEg* 8/1 (2007) 33-56
- Cankardeş-Şenol – Alkaç 2007 G. Cankardeş-Şenol – E. Alkaç, “Amphora Mühürleri: Rhodos, Knidos ve Lokal üretimler”, bkz. S. Durugönül (Ed.), *Dağlık*

Kilikia'da Bir Antik Kent Kazısının Sonuçları, Nagidos, Adalya
Suppl. 6 (İstanbul 2007) 297-344

Cankardeş-Şenol – Canoğlu 2009

G. Cankardeş-Şenol – E. Canoğlu, “Mısır-Alexandria Greko-Romen Müzesi'nde Bulunan Düğme Formlu Mühürler”, *ADerg* 14, 2009/2, 109-164

Cankardeş-Şenol – Şenol 1997

G. C. Şenol – A. K. Şenol, “Rhodian Stamped Amphorae from Sarayburnu”, *ADerg* 5, 1997, 51-61

Cankardeş-Şenol – Şenol – Doğer 2004

G. Cankardeş-Şenol – A. K. Şenol – E. Doğer, “Amphora Production in the Rhodian Peraea in the Hellenistic Period”, bkz: Eiring – Lund 2004, 353-359

Carlson 2003

D. N. Carlson, “The Classical Greek Shipwreck at Tektaş Burnu, Turkey”, *AJA* 107/4, 2003, 581-600

Carlson 2004

D. N. Carlson, *Cargo in Context: The Morphology, Stamping, and Origins of the Amphoras from a Fifth-Century B.C. Ionian Shipwreck* (Yayımlanmamış Doktora Tezi, Austin/Texas Üniversitesi 2004)

Carre 1995

M. B. Carre, “Les amphores de transport”, bkz: M. Hélène, J. Santrot (Ed.), *La citerne 5 et son mobilier, Fouilles de l'Ecole française de Rome à Bolsena (Poggio Moscini), VII*, (Rome 1995) 251-265

Childs 1981

W. A. P. Childs, “Lycian Relations with Persians and Greeks in the Fifth and Fourth Centuries Re-Examined”, *AnSt* 31, 1981, 55-80

Clinkenbeard 1982

B. G. Clinkenbeard, “Lesbian Wine and Storage Amphoras a Progress Report on Identification”, *Hesperia* 51/3, 1982, 248-268

Clinkenbeard 1986

B. G. Clinkenbeard, “Lesbian and Thasian Wine Amphoras: Questions Concerning Collaboration”, bkz: *Empereur – Garlan* 1986, 353-362

Coja 1986

M. Coja, “Les Centres de Production Amphorique Identifiés À Istros Pontique”, bkz: *Empereur – Garlan* 1986, 417-450

Condurachi 1954

E. Condurachi, *Histria, Monografie Arheologică, Vol. I*, (Bucuresti 1954)

- Conovici – Irimia 1991 N. Conovici – M. Irimia, “Timbres Amphoriques et Autres Inscriptions Céramiques Découverts À Satu Nou (Comm. D’Oltina, Dép. De Constantza)”, *Dacia* 35, 1991, 139-175
- Cook 1958/1959 J. M. Cook, “Old Smyrna, 1948-1951”, *BSA* 53/54, 1958/1959, 1-34
- Cook – Dupont 2003 R. M. Cook – P. Dupont, *East Greek Pottery* (Oxford 2003)
- Corbett 1949 P. E. Corbett, “Attic Pottery of the later Fifth Century from the Athenian Agora”, *Hesperia* 18/4, 1949, 298-351
- Coulson – Leonard 1982 W. D. E. Coulson – A. Leonard, “Investigations at Naukratis and Environs, 1980 and 1981”, *AJA* 86/3, 1982, 361-380
- Coulson et al. 1997 W. D. E. Coulson – M. S. Mook – J. W. Rehard – V. R. Grace, “Stamped Amphora Handles from Tel Beersheba”, *BASOR* 306, 1997, 47-62
- Crowfoot 1957 J. W. Crowfoot, “Potters’ Stamps”, J. W. Crowfoot, G. M. Crowfoot, M. Kenyon (Ed.), *The Objects from Samaria* (Londra 1957) 379-388
- Çevik – Bulut 2010 N. Çevik – S. Bulut, “İkinci Kazı Sezonunda Myra ve Andriake”, bkz: N. Çevik (Ed.) *Arkeolojisinden Doğasına Myra/Demre ve Çevresi* (Antalya 2010) 25-117
- Çokay-Kepçe 2006 S. Çokay-Kepçe, *Karaçalı Nekropolü, Adalya Suppl. 4* (İstanbul 2006)
- Davis 2009 D. L. Davis, *Commercial Navigation in the Greek and Roman World* (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Texas Üniversitesi, Austin 2009)
- Delattre 1901 A. L. Delattre, “Inscriptions Céramiques trouvées à Carthage”, *Revue Tunisienne* 8, 1901, 20-41
- Delattre 1904 A. L. Delattre, “Inscriptions Céramiques trouvées à Carthage”, *Revue Tunisienne* 11, 1904, 466-478
- Delattre 1912 A. L. Delattre, “Marques Céramiques trouvées à Carthage (Nouvelle Série)”, *Revue Tunisienne* 19, 1912, 57-65
- Delos XXVII V. Grace – M. S. Pétropoulakou, *Les Timbres Amphoriques Grecs*, bkz: P. Bruneau et al. (Ed.), *L’îlot de la maison des comédiens, Délos XXVII* (Paris 1970) 277-382
- Demargne 1958 P. Demargne, *Les Piliers Funéraires, FdX I* (Paris 1958)

- Demesticha 2011 S. Demesticha, "The 4th-Century-BC Mazotos Shipwreck, Cyprus: a preliminary report", *IntJNautA* 40/1, 2011, 39-59
- Deshayes 1963 J. Deshayes, *La Nécropole de Ktima* (Paris 1963)
- Diez 1980 C. Diez, *Timbres Amphoriques Rhodiens à Alba Fucens*, Mémoire de licence, Université de Louvain (1980)
- Docter 2000 R. F. Docter, "East Greek Fine Wares and transport Amphorae of the 8th – 5th century BC from Carthage and Toscanos", bkz: P. C. Bonet – M. S. Retolaza (Ed.), *Ceràmiques iònies d'època arcaica: Centres de producció i comercialització al Mediterrani occidental. Actes de la Taula Rodona celebrada a Empúries, els dies 26 al 28 de maig de 1999*, 63–88. *Monografies Emporitanes* 11 (Barcelona 2000) 63-88
- Docter – Monsieur – Put 2011 R. Docter – P. Monsieur – W. van de Put, "Late Archaic to Late Antique Finds from Cistern No. 1 at Thorikos (2010 Campaign)", bkz: R. Docter (Ed.), *Thorikos 10 Reports and Studies* (Gent 2011) 75-128
- Doğer 1986 E. Doğer, "Premières remarques sur les amphores de Clazomènes", bkz: *Empereur – Garland* 1986, 461-471
- Doğer 1988 E. Doğer, *Klazomenai Kazısındaki Arkaik Dönem Ticari Amphoraları* (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir 1988)
- Doğer 1991 E. Doğer, *Antik Çağda Amphoralar* (İzmir 1991)
- Doğer 1994 E. Doğer, "Rodoslu Çömlekçi Hieroteles", *ADerg* 2, 1994, 195-218
- Doğer 1996 E. Doğer, "Hisarönü/Çubucak Rodos Amphora Atölyeleri Kazısı", *KST* 18/2, 1996, 235-254
- Doğer – Şenol 1996 E. Doğer – A. K. Şenol, "Rhodos Peraiası'nda İki Yeni Amphora Atölyesi", *ADerg* 4, 1996, 59-73
- Doğer – Cankardeş-Şenol 1997 E. Doğer – G. Cankardeş-Şenol, "Batı Anadolu'da Bulunan Bir Grup Amphora Mühürü", *ADerg* 5, 1997, 33-50
- Doğer – Şenol 1999 E. Doğer – A. K. Şenol, "1997 Yılı Marmaris Hisarönü-Çubucak Kazıları", *KST* 20/2, 1999, 439-446
- Doulgéri-Intzessiloglou – Garland 1990

- A. Doulgéri-Intzessiloglou – Y. Garlan, “Vin et amphores de Péparéthos et d'Ikos”, BCH 114/1, 1990, 361 - 389
- Dupont 1982 P. Dupont, “Amphores commerciales archaïques de la Grèce de l'est”, PP 204–207, 1982, 193–208
- Dupont 1983 P. Dupont, “Classification et détermination de provenance des Céramiques grecques orientales archaïques d'Istros. Rapport préliminaire”, Dacia 27, 1983, 19–43
- Dündar 2012a E. Dündar, “Imports from Ionia: A Group Ionian Ceramic from the Building Complex on the Tepecik Acropolis at Patara”, bkz: M. Tekocak (Ed.), Levent Zoroğlu Armağan Kitabı (baskıda)
- Dündar 2012b E. Dündar, “A Group of Amphorae from Side Museum and a New Type of Amphora: The Lycian Amphora?”, AA, 2012/1 (baskıda)
- Dündar – Işın 2012 E. Dündar – G. Işın, “The Hellenistic Ceramics of Cistern / Cellar finds in the Building Complex on the Tepecik Acropolis at Patara in 2003-2004: Preliminary Report”, bkz: E. Laflı (Ed.), Hellenistic Ceramics in Anatolia (4th to 1st cent. B.C.), Colloquia Anatolica et Aegaea Congressus, Internationales Smyrnenses III. İzmir, 12 – 14 October 2010 (baskıda)
- Edgar 1931 C. C. Edgar, Zenon Papyri in the University of Michigan Collection (Ann Arbor 1931)
- Edgar 1971 C. C. Edgar, Zenon Papyri, Vols. I-IV (Hildesheim, New York 1971)
- Eiring – Lund 2004 J. Eiring – J. Lund (Ed.), Transport Amphorae and Trade in the Eastern Mediterranean. Acts of the International Colloquium at the Danish Institute at Athens, September 26-29, 2002 (Atina 2004)
- Eiseman 1979 C. J. Eiseman, The Porticello Shipwreck: A Mediterranean Merchant Vessel of 415-385 B.C. (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Pensilvanya Üniversitesi 1979)
- Eiseman – Ridgway 1987 C. J. Eiseman – B. S. Ridgway, The Porticello Shipwreck, A Mediterranean Merchant Vessel of 415-385 BC (Texas 1987)
- Empereur 1977 J.-Y. Empereur, “Timbres amphoriques de Crocodilopolis-Arsinoé”, BIFAO 77, 1977, 197-233
- Empereur 1988 J.-Y. Empereur, “Producteurs d'amphores dans les ateliers de Reşadiye (Péninsule de Datça)”, AST 6, 1988, 159-163

- Empereur 1990 J.-Y. Empereur, “Η Χρονολογηση των Ροδιακων Αμφορεων Στην Ελληνιστικη Περιοδο”, Απο τα Πρακτικα της Β’Συναντησης για την Ελληνιστικη Κεραμεικη (Atina 1990) 199-209
- Empereur – Garlan 1986 J.-Y. Empereur – Y. Garlan (Ed.), Recherches sur les Amphores Grecques. Actes du Colloque International Organisé par le Centre National de la Recherche Scientifique, L’Université de Rennes II et L’École Française D’Athènes, 10-12 Septembre 1984, Athènes, BCH Suppl. 13 (Atina 1986)
- Empereur – Guimier-Sorbets 1986 J.-Y. Empereur – A.-M. Guimier-Sorbets, “Une Banque de Données Sur Les Vases Conteneurs – Amphores et Lagynoi – Dans Le Monde Grec et Roman”, bkz: Empereur – Garlan 1986, 127-141
- Empereur – Hesnard 1987 J.-Y. Empereur – A. Hesnard, Les Amphores Hellénistiques, Céramiques Hellénistiques et Romaines II, (Paris 1987) 9-70
- Empereur – Picon 1986a J.-Y. Empereur – M. Picon, “A la recherche des fours d’amphores”, bkz: Empereur – Garlan 1986, 103-126
- Empereur – Picon 1986b J.-Y. Empereur – M. Picon, “Des ateliers d’amphores à Paros et à Naxos”, BCH 110/1, 1986, 495-511
- Empereur – Tuna 1988 J.-Y. Empereur – N. Tuna, “Zénon de Caunos et L’Épave de Serçe Limani”, BCH 112, 1988, 341-357
- Empereur – Tuna 1989 J.-Y. Empereur – N. Tuna, “Hiérotélès, Potier Rhodien de la Pérée”, BCH 119, 1989, 277-299
- Ersoy 1993 Y. Ersoy, Clazomenae: The Archaic Settlement (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Bryn Mawr College 1993)
- Ersoy 2004 Y. Ersoy, “Klazomenai: 900-500 BC. History and Settlement Evidence”, bkz: A. Moustaka – E. Skarlatidou – M.-C. Tzannes – Y. Ersoy (Ed.), Klazomenai, Teos and Abdera: Metropoleis and Colony. Proceedings of the International Symposium held at the Archaeological Museum of Abdera, 20-21 October 2001 Abdera (Thessaloniki 2004) 43-76
- Finkielsztein 1993 G. Finkielsztein, Amphores et timbres d’amphores importés en Palestine à l’époque hellénistique: Etudes de chronologie et d’histoire, Thèse de doctorat en archéologie des périodes historiques de l’Université Paris I Panthéon-Sorbonne, Vol.I-II-III, (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sorbonne Üniversitesi, Paris 1993)

- Finkielsztejn 1998 G. Finkielsztejn, "Timbres amphoriques du Levant d'époque hellénistique", *Mélanges Jacques Briand II, Transeuphratène* 15, 1998, 83-121
- Finkielsztejn 2000 G. Finkielsztejn, "Amphoras and Stamped Handles from 'Akko'", *'Atiqot* 39, 2000, 135-153
- Finkielsztejn 2001 G. Finkielsztejn, *Chronologie détaillée et révisée des éponymes amphoriques rhodiens, de 270 à 108 av. J.-C. environ. BAR IntSer 990 (Oxford 2001)*
- Foley et al. 2009 B. P. Foley et al., "The 2005 Chios Ancient Shipwreck Survey: New Methods for Underwater Archaeology", *Hesperia* 78/2, 2009, 269-305
- Françoise 1978 M. Françoise, "Marques d'amphores de Maurétanie Tingitane (Banasa, Thamusida, Volubilis)", *MEFRA* 90/1, 1978, 357-406
- Fraser – Bean 1952 P. M. Fraser – G. E. Bean, *Rhodian Peraea (Oxford 1952)*
- Fraser – Matthews 1987 P. M. Fraser – E. Matthews, *A Lexicon of Greek Personal Names I. The Aegean Islands, Cyprus and Cyrenaica (Oxford 1987)*
- Gaidukevich 1959 V. F. Gaidukevich, *Mirmeki II (Warsow 1959)*
- Garcia et al. 2000 M. I. C. Garcia – J. S. Padilla – J. M. Mayorga – D. del M. E. Aguilar, "Cerámicas Griegas Arcaicas en la Bahía de Málaga", bkz: P. C. Bonet – M. S. Retolaza (eds.), *Cerámiques jònies d'època arcaica: centres de producció i comercialització al Mediterrani occidental (Barcelona 2000)* 189-205
- Garlan 1979 Y. Garlan, "Koukos Données nouvelles pour une nouvelle interprétation des timbres amphoriques Thasiens", *BCH Suppl.* 5, 1979, 213-268
- Garlan 1986 Y. Garlan, "Quelques nouveaux ateliers amphoriques à thasos", bkz: *Empereur – Garlan 1986*, 199-276
- Garlan 1988 Y. Garlan, *Vin et amphores de Thasos (Athènes 1988)*
- Garlan 1999 Y. Garlan, *Les timbres amphoriques de Thasos, I Timbres protothasiens et thasiens anciens, Volume I, Etudes Thasiennes 18 (Paris 1999)*
- Garnett – Boardman 1961 R. Garnett – J. Boardman, "Underwater Reconnaissance off the Island of Chios, 1954", *BSA* 56, 1961, 102-113

- Gassner 1997 V. Gassner, *Das Südtor der Tetragonas-Agora: Keramik und Kleinfunde*, FiE XIII/1/1 (Viyana 1997)
- Gentili 1958 G. Gentili, “I timbri anforari rodii nel museo nazionale di Siracusa”, *Archivio Siracusano* 4, 1958, 18-95
- Georgopoulou 2001 B. Georgopoulou, “Κωακοί Αμφορείς από την Καρδαμαινα (Αρχαία Αλασαρνα) της Κω”, bkz: G.Kokkorou-Aleura, A. A. Laimou, E. Semantone-Mpournia (Ed.), *Ιστορία – Τέχνη – Αρχαιολογία της Κω. Α΄ Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο, Κως, 2-4 Μαΐου 1997* (Αθήναι 2001) 107-114
- Getov 1988 L. Getov, “Ранни родоски епонимни печати от Кабиле”, *Археологija* 30/3, 1988, 22-26
- Getov 1989 L. Getov, “Към хронологията на родоските фабрикантски печати”, *Археологija* 31/3, 1989, 41-45
- Girard 1887 P. Girard, “Timbres amphoriques d’Egypte”, *Annuaire Ass. Enc. Et. Grecques*, 1887, 227-231
- Göransson 2007 G. Göransson, *The Transport Amphorae from Euesperides. The maritime trade of a Cyrenaican city 400-250 BC.* (Stockholm 2007)
- Grace 1934 V. Grace, “Stamped Amphora Handles Found in 1931-1932”, *Hesperia* 3/3, 1934, 197-310
- Grace 1947 V. Grace, “Wine Jars”, *CIJ* 42/8, 1947, 443-452
- Grace 1948 V. Grace, “Rhodian Jars in Florida”, *Hesperia* 17/2, 1948, 144-147
- Grace 1949 V. Grace, “Standard Pottery Containers of the Ancient Greek World”, *Commemorative Studies in Honor of Theodore Leslie Shear*, *Hesperia Suppl.* 8 (1949) 175-189
- Grace 1950 V. Grace, “The Stamped Amphora Handles”, bkz: H. Goldman (Ed.), *Excavations at Gözlü Kule, Tarsus I* (Princeton 1950) 135-148
- Grace 1952 V. Grace, “Timbres amphoriques trouvés a Délos”, *BCH* 76/1, 1952, 514-540
- Grace 1953a V. R. Grace, “The Eponyms Named on Rhodian Amphora Stamps”, *Hesperia* 22/2, 1953, 116-128

- Grace 1953b V. Grace, "Wine Jars", bkz: C. Boulter, "Pottery of the Mid-Fifth Century from a Well in the Athenian Agora", *Hesperia* 22/2, 1953, 101-110
- Grace 1956 V. R. Grace, "Stamped Wine Jar Fragments", bkz: Small Objects from the Pynx: 2. *Hesperia Suppl.* 10 (1956) 116-189
- Grace 1959 V. Grace, "The Canaanite Jar", bkz: S. S. Weinberg (Ed.), *The Aegean and the Near East: Studies Presented to Hetty Goldman*, Locust Valley (New York 1956) 80-109
- Grace 1962 V. Grace, "Stamped Handles of Commercial Amphoras", bkz: H. D. Colt (Ed.), *Excavations at Nessana, Vol. I* (1962) 106-130
- Grace 1963 V. R. Grace, "Notes on the Amphoras from the Koroni Peninsula", *Hesperia* 32/3, 1963, 319-334
- Grace 1965 V. R. Grace, "The Commercial Amphoras from the Antikythera Shipwreck", *TransactAmPhilosSoc*, New Ser. 55, 1965, 5-17
- Grace 1966 V. Grace, "Stamped Amphora Handles - The Benachi Collection", *Archaeology* 19/4, October 1966, 86-88
- Grace 1968 V. Grace, "Die gestempelten Amphorenhenkel aus stratigraphisch gesicherten Fundzusammenhängen", bkz: O. Ziegenaus, G. De Luca, *Das Asklepeion 1. Teil der Südliche Temenosbezirk in Hellenistischer und Frühhömischer Zeit*, *AvP* XI.1(Berlin 1968) 175-178
- Grace 1971 V. R. Grace, "Samian Amphoras", *Hesperia* 40/1, 1971, 52-95
- Grace 1973 V. Grace, "Imports from Pamphylia", *BCH Suppl.* 1, 1973, 183-208
- Grace 1974a V. Grace, "The Stamped Amphora Handles", bkz: J. Bouzek (Ed.), *Anatolian Collection of Charles University, Kyme I* (Praha 1974) 89-97
- Grace 1974b V. Grace, "Revisions in Early Hellenistic Chronology", *AM* 89, 1974, 193-200
- Grace 1979a V. R. Grace, *Amphoras and the Ancient Wine Trade, Excavations of the Athenian Agora. Picture Book No. 6* (Princeton – New Jersey 1979)
- Grace 1979b V. R. Grace, "Exceptional Amphora Stamps", bkz: G. Kopcke, M. B. Moore (Ed.), *Studies in Classical Art and Archaeology. A Tribute to Peter Heinrich von Blanckenhagen* (Locust Valley, New York 1979) 117-127

- Grace 1979c V. R. Grace, "Kouriaka", *Studies Presented in Memory of Porphyrios Dikaios* (Nikosia 1979) 178-188
- Grace 1985 V. Grace, "The Middle Stoa Dated by Amphora Stamps", *Hesperia* 54/1, 1985, 1-54
- Grace 1986 V. R. Grace, "Some Amphoras from a Hellenistic Wreck", bkz: *Empereur – Garlan* 1986, 551-565
- Graeve 1973/1974 V. von Graeve, "Milet, Bericht über die Arbeiten im Südschnitt an der hellenistischen Stadtmauer 1963", *IstMitt* 23/24, 1973/1974, 63-115
- Grakov 1935 B. Grakov, "Tara i khraneniye sel'skokhozyaystvennykh produktov v klasicheskoy Gretsii VI.–IV. v. do n. e. (Jars and storage of agricultural products in classical Greece in the 6th to 4th c. BC.)", *Izvestiya Gosudarstvennoi Akademii Istorii Material'noi Kul'tury* (Reports of the History of Material Culture–Moskova) 108, 1935)
- Gramatopol – Bordea 1968 M. Gramatopol – GH. P. Bordea, "Amfore Stampilate din Tomis", *StCercIstorV* 19/1, 1968, 41-61
- Gramatopol – Bordea 1970 M. Gramatopol – GH. P. Bordea, *Amphora Stamps from Callatis and South Dobrudja* (Bucharest 1970)
- Grandjean 1992 Y. Grandjean, "Contribution à l'établissement d'une typologie des amphores thasiennes. Le matériel amphorique du quartier de la porte du Silène", *BCH* 116/2, 1992, 541-584
- Greene – Leidwanger – Özdaş 2011 E. S. Greene – J. Leidwanger – H. Özdaş, "Two Early Archaic Shipwrecks at Kekova Adası and Kepçe Burnu, Turkey", *IntJNautA* 40/1, 2011, 68-68
- Hadjidaki 1996 E. Hadjidaki, "Underwater Excavations of a Late Fifth Century Merchant Ship at Alonnesos, Greece: the 1991-1993 Seasons", *BCH* 120/2, 1996, 561-593
- Hall 1885 I. H. Hall, "The Greek Stamps on the Handles of Rhodian Amphoræ, Found in Cyprus, and Now in the Metropolitan Museum of New York", *JAOS* 11, 1885, 389-396
- Hama III/2 A. P. Christensen – C. F. Johansen, *Les poteries hellénistiques et les terres sigillées orientales, Hama III/2* (Copenhague 1971)
- Halpern-Zylberstein 1980 M.-Chr. Halpern-Zylberstein, "Timbres amphoriques", bkz: J. Briand – J.-B. Humbert (Ed.), *Tell Keisan (1971-1976) une cité*

- phénicienne en Galilée, *Orbis Biblicus et Orientalis, Series Archaeologica* 1 (1980) 243-255
- Hayes 1991 J. Hayes, *Hellenistic and Roman Pottery. Paphos III* (Nikosia 1991)
- Hein et al. 2008 A. Hein – V. Georgopoulou – E. Nodarou – V. Kilikoglou, “Koan amphorae from Halasarna e investigations in a Hellenistic amphora production centre”, *JASc* 35, 2008, 1049-1061
- Hesnard – Lemoine 1981 A. Hesnard – C. Lemoine, “Les amphores du Cécube et du Falerne. Prospections, typologie, analyses”, *MEFRA* 93/1, 1981, 243-295
- Hohlfelder 2000 R. L. Hohlfelder, “Cabotage at Aperlae in Ancient Lycia”, *IntJNautA* 29/1, 2000, 126-135
- Hohlfelder – Vann 1998 R. L. Hohlfelder – R. L. Vann, “Uncovering the Maritime Secrets of Aperlae, a Coastal Settlement of Ancient Lycia”, *Near Eastern Archaeology* 61/1, 1998, 26-37
- Hürmüzlü 2003 B. Hürmüzlü, *Klazomenai Akpınar Nekropolisi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir 2003)
- Inaishvili – Vashakidze 2010 N. Inaishvili – N. Vashakidze, “Typology and Chronology of Greek, Roman and Early Byzantine Amphorae from Petra-Tsikhisdziri”, bkz: Kassab-Tezgör – Inaishvili 2010, 151-158
- Işık 2011 F. Işık, ‘Caput Gentis Lyciae Patara’ *Lykia Soyunun Başkenti* (İstanbul 2011)
- Işın 2007 G. Işın, “General outlook to the Hellenistic pottery of Patara with selected examples” bkz: S. Lemaitre (Ed.), *Les produits et les marchés. Céramique antique en Lycie (VIIe s. Av. J.-C.–VIIe. ap. J.-C.) Actes de la table ronde de Poitiers, 21–22 mars 2003* (Bordeaux 2007) 137–151
- Işın 2008 G. Işın, “The Preliminary Report on the Hellenistic Pottery of Patara from the Tepecik Hill Excavations” *AMS* 55, 2008, 157–172
- Işın 2010a G. Işın, “The Building Complex on the Tepecik Acropolis at Patara”, *AnSt* 60, 2010, 93-104
- Işın 2010b G. Işın, “Patara Tepecik Akropolü ‘Bey Evi’ Kazıları (2003-2007): Geç Arkaik-Erken Klasik Dönem Terracottaları”, *Olba* 18, 2010, 85-106

- Işın – Dündar 2011 G. Işın – E. Dündar, “Tepecik Akropolisi”, bkz: H. Işık, “Patara 2009”, KST 32/2, 2011, 3-4
- Işın – Işık 2008 G. Işın – F. Işık, “Tepecik Bey Sarayı”, bkz: F. Işık, “Patara 2006”, KST 29, 2008, 59-60
- Işın – Işık 2009 G. Işın – F. Işık, “Tepecik Bey Konağı” bkz: F. Işık “Patara 2007” KST 30, 2009, 338-339
- Jacopich 1928 G. Jacopich, “Il museo archaeologico di Rodi nell’Ospedale dei Cavalieri, Collectione amphoriaria”, CIRh I, 1928, 34-36
- Jefremow 1995 N. Jefremow, Die Amphorenstempel des hellenistischen Knidos (1995)
- Johnston 1990 A. W. Johnston, “Aegina, Aphaia-Tempel, XIII. The Storage Amphorae”, AA, 1990/1, 37-64
- Johnston 1991 A. Johnston, “An Archaic Amphora of Thasian Type”, Hesperia 60/3, 1991, 363-365
- Johnston 1993 A. Johnston, “Pottery from Archaic Building Q at Kommos”, Hesperia 62/3, 1993, 338-389
- Jones 1986 R. E. Jones, Greek and Cypriot Pottery. A Review of Scientific Studies (Athens 1986)
- Jöhrens 1986 G. Jöhrens, “Zur Herkunft der Amphorenstempel aus dem Heraion von Samos”, bkz: Empereur – Garlan 1986, 487-503
- Jöhrens 1999a G. Jöhrens, Amphorenstempel im Nationalmuseum von Athen (Mainz 1999)
- Jöhrens 1999b G. Jöhrens, “Griechische Amphorenstempel Hellenistischer Zeit der Grabungen 1974-1994”, Karthago, III, Die Deutschen Ausgrabungen in Karthago (1999) 239-258
- Jöhrens 1999c G. Jöhrens, “Kerameikos: Griechische Amphorenstempel Spätklassischer und Hellenistischer Zeit”, AM 114, 1999, 157-170
- Jöhrens 2001 G. Jöhrens, “Amphorenstempel hellenistischer Zeit aus Tanais”, EurAnt 7, 2001, 367-479
- Jöhrens 2004 G. Jöhrens, “Amphorenstempel aus Didyma”, bkz. U. Wintermeyer, Didyma 3/2, Ergebnisse der Ausgrabungen und Untersuchungen seit dem Jahre 1962. Die hellenistische und frühkaiserzeitliche Gebrauchskeramik. Auf Grundlage der

- stratifiziert Fundkeramik aus dem Bereich der Heiligen Strasse (2004) 153-169
- Jöhrens 2009 G. Jöhrens, “Funde aus Millet. XXVII. Amphoren stempel aus Grabungen in Millet 1999-2007”, AA 2009/1, 205-235
- Jurišić 2000 M. Jurišić, *Ancient Shipwrecks of the Adriatic. Maritime Transport during the First and Second Centuries A.D.*, BAR IntSer 828 (Oxford 2000)
- Kac et al. 2002 V. I. Kac – S. Ju. Monachov – V. F. Stolba – A. N. Šceglov, “Tiles and Ceramic Containers”, bkz: L. Hannestad – V.F. Stolba – A.N. Šceglov (Ed.), *Panskoye I-1* (Aarhus 2002) 101-126
- Kacharava 1995 D. Kacharava, “Greek Imports of Archaic and Classical Times in Colchis”, AA 1995/1, 63-73
- Kakhidze – Khalvashi 2006 A. Kakhidze – M. Khalvashi, “On the dating of one Group Chian Amphoras (Based on Finds the Pichvnari Greek Necropolis of the 5th century BC)”, *Ancient Civilizations* 12, 2006, 291-295
- Kakhidze – Khalvashi 2010 A. Kakhidze – M. Khalvashi, “Chian Amphorae at Pichvnari”, bkz: Kassab-Tezgör – Inaishvili 2010, 135-137
- Kantzia 1994 Ch. Kantzia, “Ένα κεραμικό έπγαστήριο άμφορέων του πρώτου μισού του 4^{ου} αι. π.Χ. στην Κώ” bkz: Γ' Επιστημονική Συνάντηση Για Την Ελληνιστική Κεραμική: Χρονολογημένα Συνολα - Εργαστήρια. 24-27 Σεπτεμβρίου 1991, Θεσσαλονική. Κιέμενα & Πινάκες (Αθήναι 1994) 323-354
- Kapitän 1976 G. Kapitän, “Il relitto Corinzio di Steentinello nella baia di S. Panagia (Siracusa)”, *SicA* 9, 1976, 87-103
- Kassab-Tezgör – Inaishvili 2010 D. Kassab-Tezgör – N. Inaishvili (Ed.), *Patabs I. Production and Trade of Amphorae in the Black Sea. Actes de la Table Ronde internationale de Batoumi et Trabzon, 27-29 Avril 2006. Varia Anatolica XXI* (Paris 2010)
- Kassab-Tezgör – Lemaître – Pieri 2003 D. Kassab-Tezgör – S. Lemaître – D. Pieri, “La Collection d’Amphores d’Ismail Karakan a Sinop”, *Anatolia Antiqua* 11, 2003, 169-200
- Katzev 1969 M. Katzev, “The Kyrenia Shipwreck”, *Expedition* 11/2, 1969, 55-59

- Katzev 1970 M. Katzev, "Kyrenia 1969: A Greek Ship is Raised", Expedition 12/4, 1970, 6-14
- Katzev 1974 M. L. Katzev, "Cyprus Ship Discovery", ILN June 1974, 69-72
- Katzev 2005 S. W. Katzev, "Resurrecting an Ancient Greek Ship: Kyrenia, Cyprus", bkz: G. Bass (Ed.), *Beneath the Seven Seas* (London 2005) 72-80
- Kaygusuz – Erzen 1986 İ. Kaygusuz – A. Erzen, "Stempel auf Amphorenhenkeln aus Ainos (Enez)", *EpigrAnat* 7, 1986, 7-16
- Kawanishi – Suto 2005 H. Kawanishi – Y. Suto, *Amphora Stamps: 1997-2001, Akoris I*, (Tokyo 2005)
- Keen 1993 A. Keen, "Gateway from the Aegean to the Mediterranean: The Strategic Value of Lycia Down to the Fourth Century B.C.", bkz: J. Borchhardt – G. Dobesch (Ed.), *Akten des II. Internationalen Lykien-Symposiums, Wien 6-12 mai 1990* (Wien 1993) 71-77
- Keen 1998 A. Keen, *Dynastic Lycia. A Political History of the Lycians and Their Relations with Foreign Powers, c. 545-362 BC* (Brill 1998)
- Kent 1953 J. H. Kent, "Stamped Amphora Handles from the Delian Temple Estates", *Mélanges Robinson II*, 1953, 127-134
- Kerem 1999 F. Kerem, *İçel Müzesinde Bulunan Bir Grup Amphora* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara 1999)
- Kerr 1977 P. F. Kerr, *Optical Mineralogy* (New York 1977)
- Knigge 1976 U. Knigge, *Der Südhügel, Kerameikos IX* (Berlin 1976)
- Koçak-Yaldır 2011 A. Koçak-Yaldır, "Imported Trade Amphoras in Daskyleion from the Seventh and Sixth Centuries BC and the Hellespontine-Phrygia Route", *WorldA* 43/3, 2011, 264-379
- Koehler 1981 C. G. Koehler, "Corinthian Developments in the Study of Trade in the Fifth Century", *Hesperia* 50/4, 1981, 449-458
- Koehler 1982 C. G. Koehler, "Amphoras on Amphoras", *Hesperia* 51/3, 1982, 284-292
- Koehler 1992 C. G. Koehler, "Общая Типология И Хронология Коринфских Транспортных Амфор", bkz: *Греческие амфоры* (Saratov 1992) 265-279

- Koehler – Wallace 1987 C. G. Koehler – M. B. Wallace, “Appendix. The Transport Amphoras: Description and Capacities”, bkz: C. Pulak et al., “The Hellenistic Shipwreck at Serçe Limanı, Turkey: Preliminary Report”, *AJA* 91/1, 1987, 49-57
- Koehler – Wallace-Matheson 2004 C. G. Koehler – P. M. Wallace-Matheson, “Knidian Amphora Chronology, Pergamon to Corinth”, bkz: Eiring – Lund 2004 163-169
- Kolb 2008 F. Kolb, *Burg – Polis – Bischofssitz. Geschichte der Siedlungskammer von Kyaneai in der Südwesttürkei* (Darmstadt 2008)
- Konecny 1997 A. Konecny, *Hellenistische Turmgehöfte in Zentral und Ostlykien* (Wien 1997)
- Konecny 1998 A. Konecny, “Lykische Ölpresen”, *ÖJh* 67, 1998, 123-194
- Kramer 1993 N. Kramer, “Amphorenstempel, Ausgrabungen in Assos 1991”, bkz: Ü. Serdaroğlu – R. Stupperich (Ed.), *Ausgrabungen in Assos 1991*, *AMS* 10 (Bonn 1993) 187-198
- Kramer 2004 N. Kramer, “Amphorenstempel und sonstige Importamphoren”, *Gindaros. Geschichte und Archäologie einer Siedlung im nordwestlichen Syrien von hellenistischer bis frühbyzantinische Zeit* (Rahden/Westf. 2004) 84-99
- Lahi 2000 B. Lahi, “Die Transportamphoren in der Sammlung des Archäologischen Instituts der Universität zu Köln”, *ZPE* 129, 2000, 117-128
- Lambrino 1938 M. Lambrino, *Les Vases archaïques d’Histria* (Bucarest 1938)
- Landau – Tzaferis 1979 Y. Landau – V. Tzaferis, “Tel Istabah, Beth Shean: The Excavations and Hellenistic Jar Handles” *IEJ* 29, 1979, 152-159
- Lapp 1980 N. L. Lapp, “Stamped Rhodian Amphora Handles”, *AASOR* 47, 1980, 21-22
- Laube 2003 I. Laube, “Die Amphorenstempel”, bkz: H. Abbasoğlu – W. Martini (Ed.), *Die Akropolis von Perge, Band 1* (Mainz 2003) 131-137
- Lawall 1995 M. L. Lawall, *Transport Amphoras and Trademarks: Imports to Athens and Economic Diversity in the Fifth Century B.C.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Michigan Üniversitesi 1995)

- Lawall 1998a M. Lawall, “Ceramics and Positivism Revisited: Greek Transport Amphoras and History”, bkz: H. Parkins, C. Smith (Ed.), *Trade, Traders and the Ancient City*, (London and New York 1998) 73-98
- Lawall 1998b M. L. Lawall, “Bolsals, Mendeian amphoras, and the date of the Porticello shipwreck”, *IntJNautA* 27/1, 1998, 16-23
- Lawall 1999 M. L. Lawall, “Studies in Hellenistic Ilion: Transport Amphoras from the Lower City”, *StTroica* 9, 1999, 187-224
- Lawall 2000a M. L. Lawall, “Graffiti, Wine Selling and the Reuse of Amphoras in the Athenian Agora, ca. 430 to 400 B.C.”, *Hesperia* 69/1, 2000, 3-90
- Lawall 2000b M. Lawall “The Transport Amphoras from Well AB”, bkz. M. Kerschner – M. Lawall – P. Scherrer – E. Trinkl, “Ephesos in archaischer und klassischer Zeit. Die Ausgrabungen in der Siedlung Smyrna”, bkz: F. Krinzinger (Ed.), *Akten des Symposions. Die Ägäis und das westliche Mittelmeer, Beziehungen und Wechselwirkungen 8. bis 5. Jh. v. Chr.* Wien, 24. bis 27. März 1999 (Wien 2000) 52-54
- Lawall 2002 M. L. Lawall, “Ilion before Alexander: Amphoras and Economic Archaeology”, *StTroica* 12, 2002, 197-243
- Lawall 2004a M. L. Lawall, “Archaeological Context and Aegean Amphora Chronologies: A Case Study of Hellenistic Ephesos”, bkz: Eiring – Lund 2004, 171-188
- Lawall 2004b M. Lawall, “Amphoras without Stamps: Chronologies and Typologies from the Athenian Agora”, bkz: M. Kazakou (Ed.), *ΣΤ’ Επιστημονική Συνάντηση για την Ελληνιστική Κεραμική. Προβλήματα Χρονολόγησης Κλειστά Συνολα-Εργαστηρια Βόλος 17-23 Απριλίου 2000* (Athens 2004) 445-454
- Lawall 2005a M. Lawall, “Negotiating Chronologies: Aegean Amphora Research, Thasian Chronology, and Pynx III”, *Black Sea Studies* 3, 2005, 31-67
- Lawall 2005b M. L. Lawall, “Amphoras and Hellenistic Economies: Addressing the (over) Emphasis on Stamped Amphora Handles”, bkz: Z. H. Archibald – J. K. Davies – V. Gabrielsen (Ed.), *Making, Moving and Managing. The New World of Ancient Economies, 323-31 B.C.* (Oxford 2005) 188-232
- Lawall 2006 M. Lawall, “Transport Amphoras from Well S-AB and the Basins”, bkz: P. Scherrer – E. Trinkl (Ed.), *Die Tetragonos*

- Agora in Ephesos, Grabungsergebnisse von Archaischer bis in Byzantinische Zeit – Ein Überblick Befunde und Funde Klassischer Zeit, *FiE XIII/2* (Wien 2006) 132-139
- Lawall 2007 M. L. Lawall, “Hellenistic stamped Amphora Handles”, bkz: V. Mitsopoulos-Leon – C. Lang-Auinger (Ed.), *Die Basilika am Staatsmarkt in Ephesos, 2. Teil: Funde klassischer bis römischer Zeit*, *FiE IX/2/3* (Wien 2007) 28-60
- Lawall 2010a M. L. Lawall, “Pontic, Aegean and Levantine Amphorae at Gordion”, bkz: Kassab-Tezgör – Inaishvili 2010, 159-165
- Lawall 2010b M. L. Lawall, “Imitative Amphoras in the Greek World”, *Marburger Beiträge zur Antiken Handels-, Wirtschafts- und Sozialgeschichte* 28, 2010, 45-88
- Lawall et al. 2010 M. L. Lawall – N. A. Lejpunskaja – P. D. Diatroptou – T. L. Samojlova, “Transport Amphoras”, bkz: N. A. Lejpunskaja – P. G. Bilde – J. M. Højte – V. V. Krapivina – S. D. Kryžickij (Ed.), *The Lower City of Olbia (Sector NGS) in the 6th Century BC to the 4th century AD*, Vols. 1-2 (2010) 355-405
- Lazarov 1980 M. Lazarov, “Timbres amphoriques de Nessèbre”, *Nessèbre II*, 1980, 156-185
- Lazarov 1980b M. Lazarov, “Le commerce de Thasos avec la cote thrace du Pont à l’époque préromaine”, *Actes du IIe Congrès International de Thracologie, II Histoire et Archéologie*, Bucarest, 1-10 septembre 1976 (Bucarest 1980) 171-187
- Le Roy 1975 C. Le Roy, “Timbres amphoriques provenant de Tanis”, *BCH* 99/1, 1975, 235-246
- Le Roy 1984 C. Le Roy, “Timbres amphoriques provenant de Tanis: Complément”, *BIFAO* 84, 1984, 307-316
- Leidwanger 2007 J. Leidwanger, “Two Late Roman Wrecks from Southern Cyprus”, *IntJNautA* 2007, 1-9
- Lemaître 2000 S. Lemaître, “Les Importations d’Amphores de Méditerranée Orientale à Lyon au IIIe siècle AP. J.-C.”, *ReiCretActa* 36, 2000, 467-476
- Lemaître 2006 S. Lemaître, “La Lycie et les échanges commerciaux dans l’Antiquité: les données du mobilier amphorique. Etude préliminaire”, bkz: K. Dörtük et al. (Ed.), *III. Likya Sempozyumu, 07-10 Kasım, 2005 Antalya*, *Cilt I* (İstanbul 2006) 385-399

- Lemaître 2007 S. Lemaître, “Mobilier Céramique du Létoon de Xanthos”, S. Lemaître (Ed.), *Céramiques Antiques en Lycie (VIIe S. a.C. – VIIe S. p.C.) Les Produits et les Marchés*, Actes de la table-ronde de Poitiers, 21-22 mars 2003 (Bordeaux 2007) 115-135
- Lenger 1955 M.-T. Lenger, “Timbres amphoriques trouvés à Argos”, *BCH* 79/1, 1955, 484-598
- Lenger 1957 M.-T. Lenger, “Timbres amphoriques trouvés à Argos (Deuxième série)”, *BCH* 81/1, 1957, 160-180
- Lenger – Grace 1958 M. Th. Lenger – V. Grace, “Timbres amphoriques”, *BCH* 82/1, 1958, 368-434
- Levi 1967 D. Levi, “Nuovi bolli vascolari da Iasos”, *ASAtene* 43-44, 1967, 547-577
- Lozanov 2010 I. Lozanov, “On the Import Amphorae in Thrace (6th-3rd centuries B.C.): Reflections on Recent Discoveries in the Middle Hebros Valley”, bkz: Kassab-Tezgör – Inaishvili 2010, 85-96
- Luca de Marco 1979 S. Luca de Marco, “Le anfore commerciali delleneccropoli di Spina”, *MEFRA* 91, 1979/2, 571-600
- Lungu 1990 V. Lungu, “Nouvelles Données Concernant la Chronologie des Amphores Rhodiennes de la fin du IIIe Siècle au Début du IIe Siècle av. J.C.”, *Dacia* 34, 1990, 209-217
- Lungu 1991 V. Lungu, “Nouveaux Timbres Amphoriques de Sarichioi (Dép. de Tulcea)”, *Dacia* 35, 1991, 185-188
- Macalister 1912 R. A. Macalister, *The Excavations of Gezer 1902-1905 and 1907-1909*, Vol. II (London 1912) 351-364
- Mader 1996 I. Mader, “Keramik der Feldforschungen im Gebiet von Kyaneai aus den Jahren 1989-1992”, bkz: F. Kolb (Ed.), *Lykische Studien 3. Die Siedlungskammer von Kyaneai in Lykien Bericht über Feldforschungen im Yavu-Bergland im Sommer 1992*, *AMS* 24, 1996, 87-127
- Magie 1950 D. Magie, *Roman Rule in Asia Minor. To the end of the Third Century after Christ* (Princeton, New Jersey 1950)
- Maiuri 1921-1922 A. Maiuri, “Una fabbrica di anfore rodie”, *ASAtene* 4-5, 1921-1922, 249-269
- Maiuri 1925 A. Maiuri, *Nuova silloge epigrafica di Rodi e Cos* (Florence 1925)

- Maiuri 1928 A. Maiuri, "Scoperta di un giacimento anforario presso Villanova", CIRh I, 1928, 84-87
- Markoulaki et al. 1989 S. Markoulaki – J.-Y. Empereur – A. Marangou, "Recherches sur les centres de fabrication d'amphores de Crète occidentale", BCH 113/2, 1989, 551-580
- Martin 2000 A. Martin, "Amphorae at Olympia", *ReiCretActa* 36, 2000, 427-433
- Martin-Kilcher 1993 S. Martin-Kilcher, "Amphoren der Späten Republik und der Frühen Kaiserzeit in Karthago", RM 100, 1993, 269-320
- Masson 1982 O. Masson, "Variétés Chypriotes", RDAC 1982, 150-155
- Masson 1983 O. Masson, "Les inscriptions chypriotes syllabiques", *Etudes Chypriotes* 1 (Paris 1983) 57-58, 62-63, 66-67
- Mateevici – Redina 2010 N. Mattevici – E. Redina, "Quelques conclusions concernant les importations amphoriques dans le site de Koshry (région d'Odessa) en Ukraine", bkz: Kassab-Tezgör – Inaishvili 2010, 57-62
- Mattingly 1981 H. B. Mattingly, "Coins and Amphoras-Chios, Samos and Thasos in the Fifth Century B.C.", JHS 101, 1981, 78-86.
- Mavrogordato 1918 J. Mavrogordato, *A Chronological Arrangement of the Coins of Chios* (Oxford 1918)
- McFadden 1946 G. H. McFadden, "A Tomb of the Necropolis of Ayios Ermoyenis at Kourion", AJA 50/4, 1946, 449-489
- Melaerts 1994 H. Melaerts, "Timbres amphoriques d'Égypte", *ChronÉg* 69, Fasc.138, 1994, 332-352
- Metzger 1972 H. Metzger, *Les céramiques archaïques et classiques de l'acropole lycienne*, FdX 4 (Paris 1972)
- Monachov 1999a S. Ju. Monachov, *Греческие Амфоры В Причерноморье. Комплексы керамической тары VII-II веков до и. з.* (Саратов 1999)
- Monachov 1999b S. Ju. Monachov, "К Типологии Книдских Амфор IV–II вв. до н.э.", *Боспорский Феномен: Греческая Культура На Периферии Античного Мира*. Спб.: Изд-Во Гос. Эрмитажа, 1999, 161-172

- Monachov 2003 S. Ju. Monachov, Греческие Амфоры В Причерноморье, Типология Амфор Ведущих Центров-Экспортеров Товаров В Керамической Таре (Москва, Саратов 2003)
- Monachov 2005 S. Ju. Monachov, "Rhodian Amphoras: Developments in Form and Measurements", *Black Sea Studies* 3, 2005, 69-95
- Monachov – Abrosimov 1993 S. Ju. Monachov – E. N. Abrosimov, "Новое О Старых Материалах Из Херсонесского Некрополя", *Античный Мир И Археология* 9, 1993, 118-159
- Monachov – Rogov 1990 S. Ju. Monachov – E. Ia. Rogov, "Амфоры некрополя Панское I", *Античный Мир И Археология* 7, 1990, 128-153
- Monsieur 2001 P. Monsieur, "Note préliminaire sur les amphores découvertes a Pessinonte", *Anatolia Antiqua* IX, 2001, 73-84
- Munn 1983 M. L. Z. Munn, *Corinthian Trade with the West in the Classical Period* (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Bryn Mawr Collage 1983)
- Nachtergaele 1978 G. Nachtergaele, "La Collection Marcel Hombert, Timbres amphoriques et autres documents écrits acquis en Égypte", *Papyrologica Bruxellensia* 15 (Bruxelles 1978) 9-69
- Nicolaou 2005 I. Nicolaou, *The Stamped Amphora Handles from the House of Dionysos. Paphos V* (Nicosia 2005)
- Nicolaou – Empereur 1986 I. Nicolaou – J.-Y. Empereur, "Amphores Rhodiennes du Musée de Nicosie", bkz: Empereur – Garlan 1986, 515-533
- Nilsson 1909 M. P. Nilsson, *Timbres Amphoriques de Lindos. Publiés avec une Étude sur les Timbres Amphoriques Rhodiens* (Copenhague 1909).
- Nørskov 2004 V. Nørskov, "Amphorae from Three Wells at the Maussoleion of Halikarnassos: Something to Add to the Typology of Mushroom Rims?", bkz: Eiring – Lund 2004, 285-291
- Nørskov – Lund 2002 V. Nørskov – J. Lund, "Transport Amphorae", bkz: L. E. Vaag – V. Nørskov – J. Lund (Ed.), *The Maussoleion at Halikarnassos 7. The Pottery* (Aarhus 2002) 56-68
- Onayko 1980 H. A. Onayko, *Архаический Торик Античный город на северо-востоке Понта* (Moskova 1980)
- Oren 1984 E. D. Oren, "Migdol: A New Fortress on the Edge of the Eastern Nile Delta", *BASOR* 256, 1984, 7-44

- Özüdoğru 2008 Ş. Özüdoğru, Arkaik Dönem Plastik Eserleri Işığında Lykia İkonografisinde Yerli ve Yabancı Unsurlar (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya 2008)
- Palaczyk 1999 M. Palaczyk, “Die Zusatzstempel („Secondary Stamps“) der rhodischen Amphoren”, *ÖJh* 68, 1999, 59-103
- Panas – Pontes 1998 C. I. Panas – H. R. Pontes, “Stamped Amphora and Lagynos Handles from the 1989-1995 Seasons”, *StTroica* 8, 1998, 223-262
- Papadopoulos – Paspalas 1999 J. K. Papadopoulos – S. A. Paspalas, “Mendaian as Chalkidian Wine”, *Hesperia* 68/2, 1999, 161-188
- Papuci-Władyka 1997 E. Papuci-Władyka, “A Research Report on Hellenistic Pottery: Cos Amphoras”, bkz: J. Śliwa (Ed.), *Studies in Ancient art and Civilizations* 8 (Kraków 1997) 47-54
- Parker 1992 A. J. Parker, *Ancient Shipwrecks of the Mediterranean and the Roman Provinces*, BAR IntSer 580 (Oxford 1992) .
- Paris 1914 J. Paris, “Timbres amphoriques de Rhodes”, *BCH* 38/1, 1914, 300-326.
- Peacock – Williams 1991 D. P. S. Peacock – D. F. Williams, *Amphorae and the Roman Economy* (London 1991)
- Pease 1937 M. Z. Pease, “A Well of the Late Fifth Century at Corinth”, *Hesperia* 6/2, 1937, 257-316
- Perlman 1999 P. Perlman, “Krētes aei Leistai? The Marginalization of Crete in Greek Thought and the Role of Piracy in the Outbreak of the First Cretan War”, bkz: V. Gabrielsen – P. Bilde, T. Engberg-Pedersen – L. Hannestad – J. Zahle (Ed.), *Hellenistic Rhodes: Politics, Culture and Society* (Oxford 1999) 132-161
- Petrova 2011 A. Petrova, “Storage Amphorae from Tumulus 8 on Kolokita Promontory, Apollonia Pontica”, bkz: Ch. Tzochev – T. Stoyanov – A. Bozkova (Ed.), *Production and Trade of Amphorae in the Black Sea. Acts of the International Round Table held in Kiten, Nessebar and Sredetz, September 26-30, 2007. Patabs II* (Sofia 2011) 101-109
- Picard 1916 C. Picard, “Note sur les timbres amphoriques rhodiens trouvés à Cheikh-Zouède, dans le Sahel”, *BCH* 40/1, 1916, 357-358

- Picon – Garlan 1986 M. Picon – Y. Garlan, “Recherches sur l’implantation des ateliers amphoriques a Thasos et analyse de la pate des amphores Thasiennes”, bkz: Empereur – Garlan 1986, 287-309
- Pollard – Heron 1996 A. M. Pollard – C. Heron, 1996, Archaeological Chemistry, The Royal Society of Chemistry (Cambridge 1996)
- Porro 1916 G. G. Porro, “Bolli D’Anfore Rodie del Museo Nazionale Romano”, ASAtene 2, 1916, 103-124
- Pridik 1896 E. Pridik, “Amphorenstempel aus Athen”, AM 21, 1896, 127-187
- Pridik 1897 E. Pridik, “Neue Amphorenstempel aus Athen”, AM 22, 1897, 148-158
- Pridik 1917 E.M. Pridik, Аталогъ Клеймъ На Амфорныхъ Ручкахъ И Горлышкахъ И На Черепинахъ Эрмитажнаго Собранія (Petrograd 1917)
- Pridik 1926 E. Pridik, “Zu den rhodischen Amphorenstempeln”, Klio 20, 1926, 303-331
- Pulak 1998 C. Pulak, “1996 Sualtı Araştırması”, AST 15/1, 1998, 307-322
- Rădulescu – Bărbulescu – Buzoianu 1987
A. Rădulescu – M. Bărbulescu – L. Buzoianu, “Importuri amforice la Albesti (jud. Constanța): Rhodos”, Pontica 20, 1987, 53-77
- Rădulescu – Bărbulescu – Buzoianu 1990
A. Rădulescu – M. Bărbulescu – L. Buzoianu, “Importuri Amforice la Albești (jud. Constanța): Chersonesul Tauric, Cnidos, Cos, Paros”, Pontica 23, 1990, 29-48
- Rapp 2002 G. Rapp, Archaeomineralogy (Berlin 2002)
- Rauh 1999 N. K. Rauh, “Rhodes, Rome and the Eastern Mediterranean Wine Trade, 166-88 BC.”, bkz: V. Gabrielsen – P. Bilde – T. Engberg-Pedersen – L. Hannestad – J. Zahle (Ed.), Hellenistic Rhodes: Politics, Culture and Society (Oxford 1999) 162-186
- Reger 1999 G. Reger, “The Relations between Rhodes and Caria from 246 to 167 B.C.” bkz: V. Gabrielsen – P. Bilde – T. Engberg-Pedersen – L. Hannestad – J. Zahle (Ed.), Hellenistic Rhodes: Politics, Culture and Society (Oxford 1999), 76-97

- Rizzo 1990 M. A. Rizzo, *Le anfore da trasporto e il commercio etrusco arcaico I: Complessi tombali dell'Etruria meridionale* (Roma 1990)
- Roberts 1986 S. R. Roberts, "The Stoa Gutter Well a Late Archaic Deposit in the Athenian Agora", *Hesperia* 55/1, 1986, 1-74
- Roebuck 1940 C. Roebuck, "Pottery from the North Slope of the Acropolis, 1937-1938", *Hesperia* 9/2, 1940, 141-260
- Rostovtzeff 1941 M. I. Rostovtzeff, *The Social and Economic History of the Hellenistic World* (Oxford 1941)
- Römer 1983 C. Römer, "Zehn gestempelte Amphorenhenkel aus Kölner Privatsammlungen" *ZPE* 50, 1983, 265-269
- Rückert 2000 B. Rückert, "Keramik der Kampagne 1995", F. Kolb (Ed.), *Lykische Studien 5. Die Siedlungskammer des Yavu-Berglandes Berichte über die Ergebnisse der Feldforschungskampagne 1995 auf dem Territorium der zentrallykischen Polis Kyaneai*, *AMS* 41, 2000, 95-136
- Rückert 2003 B. Rückert, "Keramik der Feldforschungs-Kampagnen 1996 und 1997", F. Kolb (Ed.), *Lykische Studien 6. Feldforschung auf dem Gebiet der Polis Kyaneai in Zentrallykien Bericht über die Ergebnisse der Kampagnen 1996 und 1997*, *AMS* 48, 2003, 111-134
- Rückert 2008 B. Rückert, "Die Keramik aus den Feldforschungen im Yavu-Bergland und den Ausgrabungen auf dem Avşar Tepesi", F. Kolb (Ed.), *Lykische Studien 8. Keramik, Münzen, Kirchen und Wirtschaftskomplexe des zentrallykischen Yavu-Berglandes (Gebiet von Kyaneai)*, *Tübinger Althistorische Studien* 4, 2008, 1-104
- Okan 2010 E. Okan, *Phokaia Arkaik Dönem Ticari Amphoraları* (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir 2010)
- Sackett 1992 L. H. Sackett, "Stamped Amphora Handles, Sigillita Stamps and Graffiti", *Knossos from Greek City to Roman Colony, Excavations at the Unexplored Mansion II* (1992) 102, 137-183
- Säflund 1980 M.-L. Säflund, *Stamped Amphora Handles. Labraunda II/2* (Stockholm 1980)
- Samos IV H. P. Isler, *Das Archaische Nordtor und Seine Umgebung im Heraion von Samos*, *Samos IV* (Bonn 1978)

- Sandro 1986 N. Di Sandro, *Le Anfore Arcaiche Dallo Scarico Gosetti, Pithecusa* (Napoli 1986)
- Seawright 1988 T. C. Seawright, *Stamped Greek Amphora Handles in Israel* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Wilfrid Laurier Üniversitesi 1988)
- Selçuk 1998 T. Selçuk, *1992-1995 yılları arasında Phokaia Kazılarında Bulunmuş Amphoralar* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir 1998)
- Sezgin 2004 Y. Sezgin, “Clazomenian Transport Amphorae of the Seventh and Sixth Centuries”, bkz: A. Moustaka – E. Skarlatidou – M.-C. Tzannes – Y. Ersoy (Ed.), *Klazomenai, Teos and Abdera: Metropoleis and Colony. Proceedings of the International Symposium held at the Archaeological Museum of Abdera, 20-21 October 2001 Abdera* (Thessaloniki 2004) 169-183
- Sezgin 2009 Y. Sezgin, *Arkaik Dönem Doğu Yunan Ticari Amphoraları Sorunu* (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir 2009)
- Slaska 1973 M. Slaska, “Gravisca. Le ceramiche comuni di produzione greco-orientale”, bkz: *Les céramiques de la Grèce de l’Est et leur diffusion en Occident* (Paris 1978) 223-230
- Sorlin-Dorigny 1885 Al. Sorlin-Dorigny, “Timbres d’amphore trouvés à Mytilène”, *RA*, 1885-1, 47-50
- Stroszeck – Jöhrens 1999 J. Stroszeck – G. Jöhrens, “Kerameikosgrabung 1998: ‘amphorenstempeln’”, *AA* 1999/1, 147, 156-172
- Sztetyło 1975 Z. Sztetyło, “Timbres amphoriques grecs des fouilles polonaises à Alexandrie (1962-1972)”, *ÉtTrav* 8, 1975, 161-235
- Sztetyło 1976 Z. Sztetyło, *Les Timbres Céramiques (1965-1973). Nea Paphos I* (Varsovie 1976)
- Sztetyło 1978 Z. Sztetyło, “Timbres céramiques des fouilles polonaises à Alexandrie (1973-1974)”, *ÉtTrav* 10, 1978, 260-316
- Sztetyło 1983a Z. Sztetyło, *Les Timbres céramiques dans les Collections du Musée National de Varsovie* (Varsovie 1983)
- Sztetyło 1983b Z. Sztetyło, “Timbres céramiques des fouilles polonaises à Nea Paphos en 1978”, *ÉtTrav* 13, 1983, 366-370
- Sztetyło 1990 Z. Sztetyło, “Timbres céramiques des fouilles polonaises à Alexandrie (1974-1979)”, *ÉtTrav* 14, 1990, 160-212

- Sztetyłło 1991 Z. Sztetyłło, Pottery Stamps (1975-1989). Nea Paphos IV (Varsovie 1991)
- Sztetyłło 1992 Z. Sztetyłło, “Timbres céramiques des fouilles polonaises à Alexandrie (1979-1982)”, *ÉtTrav* 16, 1992, 152-177
- Sztetyłło 2000 Z. Sztetyłło, Pottery Stamps. Tell Atrib I, 1985-1995 (Varsovie 2000)
- Sztetyłło 2010 Z. Sztetyłło, Pottery Stamps from Nea Paphos (Excavations in 1990-2006). Nea Paphos VI (Varsovie 2010)
- Şenol 1995 A. K. Şenol, Knidos Amphoralarında (İ.Ö. 3. yüzyıl.) Monogram Mühürler (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir 1995)
- Şenol 2003 A. K. Şenol, Marmaris Müzesi Ticari Amphoraları (Ankara 2003)
- Şenol 2007 A. K. Şenol, “Hellenistik Dönem’de Khios ve Lesbos Şarabının Mısır’a İhracatı”, *ADerg* 9, 2007/1, 103-128
- Şenol 2009 A. K. Şenol, Taşucu Arslan Eyce Amphora Müzesi (Mersin 2009)
- Şenol – Aşkın 2007 A. K. Şenol – E. Aşkın, “Amphoralar Işığında Kentin Ticari İlişkileri”, bkz: S. Durugönül (Ed.), *Dağlık Kilikia’da Bir Antik Kent Kazısının Sonuçları*, Nagidos, Adalya Suppl. 6 (İstanbul 2007) 241-297
- Şenol – Kerem 2000 A. K. Şenol – F. Kerem, “İçel Müzesi’nde Bulunan Bir Grup Amphora”, *Olba* 3, 2000, 83-114
- Şenol – Waltz 2010 A. K. Şenol – S. Waltz, “Oyuklu Tepe – Reconstruction and Context Analysis of a Hellenistic Press Installation in the Survey Territory of Bybassos on the Carian Chersonesos”, bkz: Ü. Aydınoglu – A. K. Şenol (Ed.), *Antik Çağda Anadolu’da Zeytinyağı ve Şarap Üretimi*, Uluslararası Sempozyum Bildirileri 06-08 Kasım, Mersin (İstanbul 2010) 185-197
- Takmer 2006 B. Takmer, *Lex Portorii Provinciae Lyciae: Lykia Eyalet Gümrük Yasası* (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya 2006)
- Tammuz 2005 O. Tammuz, “Mare Clausum? Sailing Seasons in the Mediterranean in Early Antiquity”, *MedHistR* 20/2, 2005, 145-162
- Tartari 1982 F. Tartari, “Amforat e Muzeut Arkeologjik të Durrësit”, *Iliria* 12, 1982-2, 239-279

- Thompson 1934 H. A. Thompson, “Two Centuries of Hellenistic Pottery”, *Hesperia* 3/4, 1934, 311-476
- Tsaravopoulos 1986 A. N. Tsaravopoulos, “Η αρχαία πόλη της Χίου”, *Horos* 4, 1986, 124-144
- Tuna 1987 N. Tuna, “İonia ve Datça Yarımadası Arkeolojik Yüzey Araştırmaları, 1985-1986”, *AST* 5/1, 1987, 303-357
- Tuna 1988 N. Tuna, “Datça Yarımadası Arkeolojik Yüzey Araştırmaları, 1987”, *AST* 6, 1988, 141-158
- Tuna 1993 N. Tuna, “Datça Yarımadası’nda Hellenistik Dönem Amphora Üretim Merkezler”, 10. TTK, 1993, 347-371
- Tuna et al. 1987 N. Tuna – J.-Y. Empereur – M. Picon – E. Doğer, “Rapport Préliminaire de la Prospection Archéologique Turco-Française des Ateliers d’amphores de Reşadiye-Kiliseyanı, sur la Péninsule de Datça”, bkz: B. Remy (Ed.), *Anatolia Antiqua/Eski Anadolu. Varia Anatolica* 1 (Paris 1987) 47-52
- Tuna et al. 1991 N. Tuna – J.-Y. Empereur – E. Doğer – A. Desbat, “Rapport sur la Première Campagne de la Fouille Franco-Turque de Reşadiye (péninsule de Cnide) – juillet 1988”, *Anatolia Antiqua* 1, 1991, 39-49
- Tuna – Empereur 1989 N. Tuna – J.-Y. Empereur, “Datça/Reşadiye Antik Seramik Atölyeleri Kazısı, 1988”, *AST* 7, 1989, 555-567
- Tzochev 2011 Ch. Tzochev, “The Date of the Tholos Tomb in Chetinyova Tumulus, Starosel”, *ABulg* 15/1, 2011, 13-19
- Ünlütürk 2011 B. Ünlütürk, *Patara Yerel Üretim Seramiklerinin Analiz ve Ayağa Kaldırma Çalışması (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya 2011)*
- Vachtina 2003 M. Ju. Vachtina, “Archaic Buildings of Porthmion”, bkz: P. G. Bilde – J. M. Højte – V. F. Stolba (Ed.), *The Cauldron of Ariantas, Studies Presented to A.N. Scegllov on the Occasion of His 70th Birthday*, *Black Sea Studies* 1 (2003) 37-54
- Vanderpool – McCredie – Steinberg 1962 E. Vanderpool – J. R. McCredie – A. Steinberg, “Koroni: A Ptolemaic Camp on the East Coast of Attica”, *Hesperia* 31/1, 1962, 26-61
- Voigtländer 1982 W. Voigtländer, “Funde aus der Insula westlich des Buleuterion in Milet”, *IstMitt* 32, 1982, 30-173

- Wallace-Maetheson – Wallace 1982
P. M. Wallace-Maetheson – M. B. Wallace, “Some Rhodian Amphora Capacities”, *Hesperia* 51/3, 1982, 293-320
- Will 1977
E. L. Will, “The Ancient Commercial Amphora”, *Archaeology* 30/4, 1977, 264-270
- Will 1982
E. L. Will, “Greco-Italic Amphoras”, *Hesperia* 51/3, 1982, 338-356
- Whitbread 1986
I. K. Whitbread, “The Application of Ceramic Petrology to the Study of Ancient Greek Amphorae”, bkz: Empereur – Garlan 1986, 95-101
- Whitbread 1995
I. K. Whitbread, *Greek Transport Amphorae, a Petrological and Archaeological Study*. BSA Fitch Laboratory Occasional Paper 4 (Exeter 1995)
- Yener-Marksteiner 2002
B. Yener-Marksteiner, “Vorbemerkungen zur Fundkeramik aus Sondage West 3 im Westbereich von Xanthos”, *Anatolia Antiqua* 10, 2002, 217-266
- Yener-Marksteiner 2007
B. Yener-Marksteiner, “Fundkeramik aus Sondage west 3 an der Ringmauer im Westbereich von Xanthos”, bkz: S. Lemaître (Ed.), *Céramiques Antiques en Lycie (VIIe S. a.C. – VIIe S. p.C.) Les Produits et les Marchés*, Actes de la table-ronde de Poitiers, 21-22 mars 2003 (Bordeaux 2007) 77-113
- Yiannikouri 1996
A. Yiannikouri, “Die Schiffshäuser im Mandrakihafen in Rhodos IV. Die Keramik”, *AA* 1996, 405-426
- Zeest 1960
I. B. Zeest, *Керамическая тара Боспора*, *MatIsslA* 83 (Moskova 1960)
- Zeitoun – Christophi – Empereur 1998
N. Zeitoun – C. Christophi – J.-Y. Empereur, “Les anses d’amphores du Musée Gréco - Romain d’Alexandrie. L’état d’avancement de la banque de données sur les amphores et le cas exemplaire de la fabrication rhodien Theumnastos”, bkz: J.-Y. Empereur (Ed.), *Commerce et artisanat dans l’Alexandrie hellénistique et romaine*, *BCH Suppl.* 33, 1998, 367-391
- Zemer 1978
A. Zemer, *Storage Jars in Ancient Sea Trade* (Jarusalem 1978)
- Zimmermann 1992a
M. Zimmermann, “Die lykischen Häfen und die Handelswege im östlichen Mittelmeer”, *ZPE* 92, 1992, 201-217

- Zimmermann 1992b M. Zimmermann, Untersuchungen zur historischen Landeskunde Zentrallykiens (Bonn 1992)
- Zoroğlu et al. 2009 L. Zoroğlu – M. Dillon – D. Yakinlar – N. Rauh, “Anamur Arkeoloji Müzesi’ndeki Amfora Araştırmaları Raporu”, AST 26/2, 2009, 33-50

Antik Kaynaklar

- App. BC (= Appianus, *Bella civilia*)
Kullanılan Metin ve Çeviri: Appian, *The Civil Wars*. With an English translation by H. White (London 1899)
- Arr. Anb. (= Arrianus, *Anabasis*)
Kullanılan Metin ve Çeviri: Arrian. With an English translation by P. A. Brunt I-II (Cambridge 1976, London 1983)
- Ath. Deip. (= Athenaios, *Deipnosopisticarum Epitome*)
Kullanılan Metin ve Çeviri: *The Deipnosopists*. With an English translation by C. B. Gulick. Cambridge, MA. Harvard University Press (London 1927)
- Dem. (= Demosthenes, *Speeches*)
Kullanılan Metin ve Çeviri: *Speeches 11-20*. With an English translation by C. A. Vince, M. A. – J. H. Vince, M.A. (Cambridge, MA, Harvard University Press; London, William Heinemann Ltd. 1926)
- Diod. (= Diodorus Siculus, *Bibliotheca Historike*)
Kullanılan Metin ve Çeviri: *Diodorus of Sicily*. With an English translation by R. M. Geer (London, New York 1947)
- Hdt. (= Herodotos, *Historiae*)
Kullanılan Metin ve Çeviri: *Herodot Tarihi*. Çeviri, F. Akderin (İstanbul 2007)
- Homeros Il. (= Homeros, *Iliada*)
Kullanılan Metin ve Çeviri: *İlyada*. Çeviri, A. Erhat – A. Kadir (İstanbul 1999)
- Homeros Od. (= Homeros, *Odysssea*)
Kullanılan Metin ve Çeviri: *Odysssea*, Çeviri, A. Erhat – A. Kadir (İstanbul 2009)
- Isoc. (= Isocrates, *Speeches*)

Kullanılan Metin ve Çeviri: Speeches. With an English translation in three volumes, by George Norlin, Ph.D., LL.D. Cambridge, MA, (Harvard University Press; London, William Heinemann Ltd. 1980)

- Liv. (= Livius, Ab Urbe Condita)
Kullanılan Metin ve Çeviri: Livy, History of Rome from the Founding of the City. With an English translation by Rev. Canon Roberts, Books XXXVIII-XXXIX, New York, E. P. Dutton and Co. 1912. 1. Livy. History of Rome. English Translation. Rev. Canon Roberts, New York. E. P. Dutton and Co. 1912. 2.
- Luc. DMeretr. (= Luciani Samosatensis, Dialogi Meretricii)
Kullanılan Metin ve Çeviri: The Mimes Of The Courtesans. With an English translation by A.L.H. (New York 1928)
- Plin. Nat. (= Plinius, Naturalis Historia)
Kullanılan Metin ve Çeviri: The Natural History, Pliny the Elder. With an English translation by J. Bostock, M.D., F.R.S. H.T. Riley, Esq., B.A. (London, Taylor and Francis 1855)
- Plut. Alex. (= Plutarkhos, Alexander)
Kullanılan Metin ve Çeviri: Alexander, Plutarch's Lives. With an English translation by B. Perrin (Cambridge, MA. Harvard University Press. London. William Heinemann Ltd. 1919. 7)
- Plut. Brut. (= Plutarkhos, Brutus)
Kullanılan Metin ve Çeviri: Brutus, Plutarch's Lives. With an English translation by B. Perrin (Cambridge, MA. Harvard University Press. London. William Heinemann Ltd. 1918. 6)
- Plut. Cim. (=Plutarkhos, Cimon)
Kullanılan Metiön ve Çeviri: Cimon, Plutarch's Lives. With an English translation by B. Perrin (Cambridge, MA. Harvard University Press. London. William Heinemann Ltd. 1914. 2)
- Plyb. (= Polybius, Historiai)
Kullanılan Metin ve Çeviri: The Histories. With an English translation by E. S. Shuckburgh (London, New York. Macmillan 1889, Reprint Bloomington 1962)
- Strabon (= Strabon, Geographika)
Kullanılan Metin ve Çeviri: Antik Anadolu Coğrafyası/ Geographika. Çeviri, A. Pekman (İstanbul 2005)
- Thuk. (= Thukydides)

Kullanılan Metin ve Çeviriler: Thucydides, History of the Peloponnesian War. With an English translation by C. F. Smith vol. I-III (Cambridge, Massachusetts 2003). Thukydides. Peloponnes Savaşı. Çeviri: T. Gökçöl (İstanbul 1976)

Dizin**I. Özel İsimler (Yunanca)****A**

Αγα(, Kn.11, *Kn. yön.*
 Αγαθόβουλος, Rh.203, *Rh. ür.*
 Αγαθοκλής II, Rh.147-148, *Rh. ür.*
 Αγέστρατος II, Rh.33, *Rh. yön.*
 Αγησίλας, Rh.125, *Rh. ür.*
 Αγήσιππος, Rh.19-20, *Rh. yön.*
 Αθανόδοτος, Rh.34-35, *Rh. yön.*
 Αθη(, Kn.34, *Kn. ür.*
 Αινησίδαμος I, Rh.1, *Rh. yön.*
 Αινησίδαμος II, Rh.36, *Rh. yön.*
 Αινήτωρ, Rh.37, *Rh. yön.*
 Αισχυλῖνος, Rh.21, Rh.Pr.1, *Rh. yön.*
 Αλεξιάδας, Rh.75, *Rh. yön.*
 Αλεξίμαχος, Rh.56, *Rh. yön.*
 Αμμώνιος, Rh.204, *Rh. ür.*
 Αμν(, Rh.115, *Rh. ür.*
 Αμύντας, Rh.149, *Rh. ür.*
 Αν(, Kn.8
 Ανάξανδρος, Rh.76, *Rh. yön.*
 Ανδρίας, Rh.77, *Rh. yön.*
 Ανδρικός, Rh.150-153, *Rh. ür.*
 Ανδρόνικος, Rh.78, *Rh. yön.*
 Αντίλοχος II, Rh.97, *Rh. yön.*
 Αντίμαχος, Rh.154-155, *Rh. ür.*
 Αντίπατρος, Rh.98, *Rh. yön.*
 ΑΠΟ, Kn.4
 Απολλώνιος, Kn.24, *Kn. ür.*
 Αραταῖος, Rh.205-206, *Rh. ür.*
 Αρατοφάνης, Rh.207, *Rh. ür.*
 Αρατοφάνης I, Rh.38, *Rh. yön.*
 Αρετακλής, Rh.Pr.2, *Rh. yön.*
 Αρισ(, Rh.Pr.3-5, *Rh. yön.? Rh.Pr. ür?*
 Αριστείδας II, Rh.156-157, *Rh. ür.*
 Αριστείδας II, Rh.39, *Rh. yön.*
 Αριστείδας III, Rh.79, *Rh. yön.*
 Αριστεύς, Rh.22, *Rh. yön.*
 Αριστίων, Rh.Pr.6, *Rh. yön.*
 Αριστίων, Rh.158-161, *Rh. ür.*
 Αριστόβουλος, Rh.99, *Rh. yön.*
 Αριστόγειτος, Rh.80-81, *Rh. yön.*

Αριστογένης, Rh.82, *Rh. yön.*
 Αριστόδαμος I, Rh.2-3, *Rh. yön.*
 Αριστόδαμος II, Rh.40-42, *Rh. yön.*
 Αριστόδαμος, Kn.1-2, *Kn. yön.*
 Αριστοκλής II, Rh.162-164, *Rh. ür.*
 Αριστοκλής, Kn.19, *Kn. ür.*
 Αριστοκράτης II, Rh.165-166, *Rh. ür.*
 Αριστόμαχος I , Rh.57-58, *Rh. yön.*
 Άριστος, Rh.167-168, *Rh. ür.*
 Αριστωνίδα, Rh.Pr.7, *Rh. yön.*
 Αρτεμίδωρος, Rh.126, *Rh. ür.*
 Αρτίμας, Rh.208, *Rh. ür.*
 Αρχαγόρας, Kn.31, *Kn. ür.*
 Αρχέμβροτος I, Rh.83-84, *Rh. yön.*
 Αρχέμβροτος II, Rh.100, *Rh. yön.*
 Αρχίβιος, Rh.85, *Rh. yön.*
 Αρχιλαΐδας, Rh.43, *Rh. yön.*
 Αρχοκράτης II, Rh.44-45, *Rh. yön.*
 Ασκλαπιάδας II, Rh.242-243, *Rh. ür.*
 Αστυμήδης II, Rh.86, Rh.90?, *Rh. yön.*
 Αστυμήδης III, Rh.111, *Rh. yön.*
 Αυτόκράτης I, Rh.59, *Rh. yön.*
 Αυτόκράτης II , Rh.101, *Rh. yön.*
 Αφροδίσιος III, Rh.244, *Rh. ür.*

B

Βάκχιος, Kn.26, *Kn. yön?, Kn. ür?*
 Βόσπορος, Rh.209, *Rh. ür.*
 Βρόμιος, Rh.194-196, *Rh. ür.*

Γ

Γλαυκίας, Rh.210, *Rh. ür.*
 Γόργων, Rh.60-61, *Rh. yön.*

Δ

ΔΙ(, Kn.37
 Δ(, Kn.38-39
 Δαμαίνετος, Rh.62, *Rh. yön.*
 Δαμόθεμις, Rh.46-47, *Rh. yön.*
 Δαμοκράτης II, Rh.102, *Rh. yön.*
 Δαμόνικος, Rh.127, *Rh. ür.*
 Δαμοσθένης, Rh.4-6, *Rh. yön.*
 Δαμοφίλος, Rh.211, *Rh. ür.*
 Δεινώπας, Th.1, *Th. yön.*

Διόδοτος I, Rh.197, *Rh. ür.*
 Διόκλεια, Rh.212, *Rh. ür.*
 Διονύσιος, Rh.112, *Rh. yön.*
 Δῖος I, Rh.169-172, *Rh. ür.*
 Δίων I, Rh.116-117, *Rh. ür.*
 Δρακοντίδας, Rh.213-215, *Rh. ür.*
 Δῶρος, Rh.118-119, *Rh. ür.*

E

Ἐπι(, Kn.5-6
 Ἐπίγονος I, Rh.129, *Rh. ür.*
 Ἐπικράτης, Kn.20, *Kn. yön.*
 Ἐπινικίδας, Kn.28, *Kn. yön.*
 Ἐρμαῖος I, Rh.128, *Rh. ür.*
 Ἐρμαῖος III, Rh.245-246, *Rh. ür.*
 Ἐρμαῖσκος, Rh.216, *Rh. ür.*
 Ἐρμίας, Rh.198, *Rh. ür.*
 Ἐρμογένης, Rh.217, *Rh. ür.*
 ΕΥ(, Kn.9
 Εὐάνωρ, Rh.87-88, *Rh. yön.*
 Εὐβουλος, Kn.29, *Kn. yön.*
 Εὐδαμος, Rh.63-64, *Rh. yön.*
 Εὐκλειτος, Rh.218-219, *Rh. ür.*
 Εὐκλῆς II, Rh.23, *Rh. yön.*
 Εὐπόλεμος, Rh.113, *Rh. yön.*
 Εὐτυχος, Rh.130, *Rh. ür.*
 Εὐφράνωρ II, Rh.220, 239?, *Rh. ür.*
 Εὐφρων, Rh.120-121, *Rh. ür.*

Z

Zη(, Kn.11-16, *Kn. ür.*
 Ζήν(, Kn.10, *Kn. ür.*
 Ζηνόδοτος, Rh.103, *Rh. yön.*
 Ζηνόδοτος, Rh.173, *Rh. ür.*
 Ζήνων I, Rh.131, *Rh. ür.*

H

Ἡράκλειτος, Rh.174, *Rh. ür.*

Θ

Θεμίσων, Rh.221, *Rh. ür.*
 Θέστωρ, Rh.48, *Rh. yön.*
 Θεύδοτος, Kn.22, *Kn. yön.*
 Θεύδωρος, Rh.132, *Rh. ür.*

Θεύδωρος II, Rh.24, *Rh. yön.*
 Θεύμναστος, Rh.199, *Rh. ür.*
 Θεύφαντος, Kn.21, *Kn. yön.*
 Θέων, Rh.133, *Rh. ür.*
 Θρασύμαχος, Rh.114, *Rh. yön.*

I

Ίάσων, Rh.104, *Rh. yön.*
 Ίάσων II, Rh.222, *Rh. ür.*
 ΙΕ(, Kos 1
 Ίέρακος, Rh.223, *Rh. ür.*
 Ίεροκλῆς, Kn.27, *Kn. yön.*
 Ίεροτέλης, Rh.Pr.13-15, *Rh.Pr. ür.*
 Ίερόνυμος, Rh.Pr.16, *Rh.Pr. ür.*
 Ίμᾶς, Rh.175-176, *Rh. ür.*
 Ίσόδοτος, Rh.7-8, *Rh. yön.*
 ΙΤ(, KS.10
 Ἴων, Rh.122, *Rh. ür.*

K

Καλλιάνναξ, Rh.105, *Rh. yön.*
 Καλλικρατίδας I, Rh.25, *Rh. yön.*
 Καλλίξινος, Rh.106-107, *Rh. yön.*
 Κάλλων, Rh.224, *Rh. ür.*
 Κάσσανδρος, Rh.247, *Rh. ür.*
 Κλεισιμβροτίδας, Rh.134, *Rh. ür.*
 Κλευπίθης, Kn.35, *Kn. ür.*
 Κλεύπολις, Kn.32-33, *Kn. yön.*
 Κλεώνυμος I, Rh.9, *Rh. yön.*
 Κρό(, Kh.1, *Kh. ür.*

Λ

Λαφείδες?, Rh.90, *Rh. yön.*
 Λεοντίδης, Rh.89, *Rh. yön.*
 Λέων, Kn.17-18, *Kn. yön.*
 Λύσανδρος, Rh.10-12, *Rh. yön.*
 Λυσίας, Kn.36, *Kn. ür.*
 Λυσίων I, Rh.123, *Rh. ür.*

M

Μαρσύας, Rh.177-179, *Rh. ür.*
 Μάτρων, Kh.2, *Kh. ür-yön?*
 Μένανδρος II, Rh.248, *Rh. ür.*
 Μενέλαος, Kn.30, *Kn. yön.*

Μενεσθεύς, Rh.200, *Rh. ür.*
 Μένης I, Rh.Pr.17, *Rh.Pr. ür.*
 Μένων I, Rh.135, *Rh. ür.*
 Μηνόδωρος I, Rh.136, *Rh. ür.*
 Μηνόδωρος II, Rh.249, *Rh. ür.*
 Μηνόφιλος, Rh.108, *Rh. yön.*
 Μίδας, Rh.225-226, *Rh. ür.*
 Μίκυθος II, Rh.180, *Rh. ür.*
 Μνασέας, Kn.26, *Kn. yön?, Kn. ür?*
 Μος(, Kn.12, *Kn. yön.*
 Μόσχος II, Rh.227, *Rh. ür.*
 Μουσαῖος, Rh.250, *Rh. ür.*

N

Νικα(, Ni.1
 Νίκαρχος, Rh.228, *Rh. ür.*
 Νικασαγόρας I, Rh.49-50, *Rh. yön.*
 Νικασαγόρας II, Rh.91-93, *Rh. yön.*
 Νικασικράτης, Rh.137, *Rh. ür.*
 Νίκων, Rh.26, Rh.Pr.8, *Rh. yön.*
 Νουμήνιος, Kn.27-28, *Kn. ür.*
 ΝΥ(, KS.4
 Νύσιου, Rh.181, *Rh. ür.*, Kn.21, *Kn. ür.*

E

ΞενοΦάνης, Rh.51, *Rh. yön.*

O

Ονα(, Kn.34

Π

ΠΑ(, Kb.3
 ΠΑΘ(veya ΠΑΟ(, Kn.3
 Παρμενίσκος, Kb.8
 Πασίων, Rh.138, *Rh. ür.*
 Πασανίας I, Rh.27, Rh.Pr.11, *Rh. yön.*
 Πασανίας II, Rh.139-143, *Rh. ür.*
 Πασανίας III, Rh.65-67, *Rh. yön.*
 Παφι(, Kb.1-2
 Πειθιάδας, Rh.13, *Rh. yön.*
 Πεισίστρατος, Rh.68-69, *Rh. yön.*
 ΠΙ(veya ΙΠ(, Rh.Pr.9, *Rh. yön.? Rh.Pr. ür?*
 Πλοῦτος, Rh.251, *Rh. ür.*
 Πολύρατος, Rh.229-231, *Rh. ür.*

Πολύρατος II, Rh.94, *Rh. yön.*
 Πολυκλῆς, Rh.Pr.10, *Rh. yön.*
 Πολυκράτης I, Rh.28, *Rh. yön.*
 Πολύξενος, Rh.201, *Rh. ür.*
 Πυθόδωρος, Rh.70-71, *Rh. yön.*

P

Ψοδοκλῆς, Kn.23, *Kn. yön.*
 Ρόδων I, Rh.144, *Rh. ür.*

Σ

Σαραπίων, Rh.182, *Rh. ür.*
 Σάτυρος, Rh.232, *Rh. ür.*
 Σῆμος I?, Rh.124, *Rh. ür.*
 Στράτιππος, Rh.187, *Rh. ür.*
 Στρατοκλῆς, Kn.31, *Kn. yön.*
 Σύμμαχος, Rh.52, *Rh. yön.*
 Σύριος, Rh.233, *Rh. ür.*
 Σώδαμος, Rh.53, *Rh. yön.*
 Σωκράτης II, Rh.183-186, *Rh. ür.*
 Σωσικλῆς, Rh.72-74, *Rh. yön.*
 Σωσικλῆς, Rh.234, *Rh. ür.*
 Σώστρατος, Rh.54, *Rh. yön.*
 Σωτηρίδας, Rh.145, *Rh. ür.*
 ΣΥ(?, KS.6

T

Τιμακράτης, Rh.188, *Rh. ür.*
 Τίμαρχος, Rh.14-15, *Rh. yön.*
 Τιμασίθεος, Rh.16-17, *Rh. yön.*
 Τιμόδικος, Rh.95, *Rh. yön.*
 Τιμόθεος, Rh.96, *Rh. yön.*
 Τιμοκλείδας, Rh.29, *Rh. yön.*
 Τιμοκλῆς I, Rh.18, *Rh. yön.*
 Τιμόξενος, Rh.235-236, *Rh. ür.*
 Τῆμος I?, Rh.124, *Rh. ür.*
 Τῆμος II, Rh.202, *Rh. ür.*
 Τμῶλος, Rh.237-238?, *Rh. ür.*

Φ

Φαινίλας, Rh.109, *Rh. yön.*
 ΦΙ(, Kn.7, *Kn. yön.*
 Φίλα(, Kn.10, *Kn. yön.*
 Φιλαινίος, Rh.189-193, *Rh. ür.*

Φίλιος , Rh.10, *Rh. ür.*
Φιλόδαμος II, Rh.55, *Rh. yön.*
Φιλοκράτης, Rh.30, *Rh. yön.*
Φιλοκράτης II, Rh.239-240, *Rh. ür.*
Φιλοστέφανος II, Rh.241, *Rh. ür.*
Φιλόφρων, Kn.25, *Kn. yön.*
Φίλτατος, Kn.24, *Kn. yön.*
Φιλώνδας, Rh.31, *Rh. yön.*
Φρασίλας, Rh.Pr.12, *Rh. yön.*
Φύλης, Rh.Pr.18, *Rh.Pr. ür.*

Χ

Χάρης, Rh.147, *Rh. ür.*
Χαρίτων, Rh.252-253, *Rh. ür.*
Χαρμοκλῆς, Rh.33, *Rh. yön.*
Χρυσάωρ, Rh.111, *Rh. yön.*

II. Rhodos Ay Adları

Άγριάνιος, Rh.31, 42, 56, 58, 79, 81, 83, 100, 102, 106, 113

Άρταμίτιος, Rh.65, 67, 69, 71, 76, 98-99, 107, 127-128, 133, 256, 261

Βαδρόμιος, Rh.38

Δάλιος, Rh.36, 41, 45, 53, 61, 66, 68, 84-85, 92, 108, 151, 180, 249, 254, 259, 271

Διόσθυος, Rh.181, 201, 283 (?)

Θεσμοφόριος, Rh.34 (?), 50, 57, 64, 75, 78, 86, 96, 104, 111, 179, 230, 277, 282 (?)

Θευδαίσιος, Rh.34 (?), 49, 74, 105, 282 (?)

Καρνεῖος, Rh.151, 263

Πάναμος, Rh.24, 47-48, 54-55, 70, 73, 97, 101, 129, 136, 194, 255, 262, 266, 275-276, 281

Πάναμος δεύτερος, Rh.94, 147

Πεδαγεῖτνυος, Rh.264

Σμίνθιος, Rh.82, 87-88, 91, 126, 279

Ύακίντιος, Rh.35, 51, 59, 62, 80, 110, 149, 267-269, 283 (?)

III. Semboller

Amphora, Kn.32-33, 35, 40-59, KS.1-2

Arı, Kn.31, 102

Bereket boynuzu, Rh.176-177, 224, 232

Bukranion, Kn.108-112

Çelenk, Rh.195, 322 (?)

Çift balta, Rh.224, 232

Dal, Rh.200

Gemi çıpası, Rh. 216 (?), Kn.28

Gül, Rh. 44, 46, 48, 56, 59-60, 67, 70, 76, 90, 94, 103, 130-131, 135-138, 146, 165-167, 174, 199, 212, 236-237, 293-299, 300 (?), 322 (?), 324-333, 338, Rh.Pr.24

Güneş, Rh.19

Helios başı ya da büstü, Rh.21, 32, 37, 39-40, 43, 238-239, 248, 258, 260, 339

Herme, Rh.150, 217, 225, 241 (?), 247, Kn.34 (?)

Heykel, Rh. 182

Kaduseus, Rh.163-164, 175-177, 214-215, 219-220, 226-227, 234-235, 240, 265, 306, Kn.100

Lobut, Kn.101

Nokta, Rh.Pr.1-2, 6, 10-23, 25, Kn.84-92

Palmiye yaprağı, Kn.75-81, Th.1

Pruva, Kn.1-2, 93

Rozet, Rh. 151-152

Sakalsız erkek başı, Kn.99

Savaşçı figürü, KS.11

Thrysos, Rh.210, 231, Kn.36

Üzüm salkımı, Rh.218, 226-227, 242, 243, 250 (?), Kn.26-27, 60-74

Yanan meşale, Rh.181, 184-187

Yaprak, Rh.96, Kn. 82-83, 103

Yıldız, Rh. 168-169, 183, 202, 213

Yunus, Th.2

IV. Kişi İsimleri

A

Agathinos, 356
 Agathoboulos, 160, 164, 165, 167, 183, 247, 248
 Agathokles, 126, 129, 140, 142, 143, 210
 Agathokles II, 126, 129, 140, 142, 143, 210
 Agathokles III, 126, 129, 142
 Agemakhos, 217, 230
 Agesilas, 136, 137, 194
 Agestratos II, 124, 125, 210, 238, 258
 Aglokritos, 199, 202
 Ainesidamos I, 99, 127, 212, 238
 Ainesidamos II, 127, 212, 238
 Aineter, 128, 129, 210
 Aischinas, 252
 Aiskhylinos, 113, 318
 Aksios, 111
 Aleksiadasi, 158, 241, 254, 255
 Aleksimakhos, 144, 213, 216, 244, 247, 258
 Alkistenes, 102
 Ammonios, 248, 412
 Amoteles, 354
 Amyntas, 126, 127, 128, 133, 138, 140, 145, 212, 262
 Anaksandros, 159, 353
 Anaksiboulos, 233, 263
 Anaksilas, 112, 115, 317, 324
 Anaksippidas, 351
 Andrias, 159, 160, 248, 258, 261
 Andrikos, 144, 213, 214, 215
 Andronikos, 160, 161, 248, 251, 258, 260, 411
 Antilokhos II, 77, 78, 175, 412
 Antimakhos, 126, 132, 144, 156, 215, 216, 411
 Antipatros, 175, 176, 412
 Aphrodisios, 125, 168, 275
 Aphrodisios III, 275
 Apollonios, 11, 252, 343, 351, 413
 Arataios, 249, 250
 Aratophanes I, 129, 220, 233, 266
 Aratophanes II, 266
 Aretaios, 249, 250
 Aretakles, 199, 318, 319, 410
 Aristainos, 356
 Aristakos, 248, 258
 Aristanaks I, 268, 320
 Aristarkhos, 129, 140, 248, 269, 270, 320
 Aristeidasi I, 130, 137, 143, 161, 216, 217, 298, 411, 412
 Aristeidasi II, 130, 137, 143, 161, 216, 217, 298, 411, 412
 Aristeidasi III, 161, 412
 Aristeus, 114, 320, 353

Aristion, 11, 141, 191, 215, 218, 219, 220, 320, 321, 410, 411
 Aristion II, 215, 220
 Aristoboulos, 176, 412
 Aristodamos, vi, 100, 101, 131, 132, 133, 215, 238, 239, 261, 337, 338, 409, 411, 431
 Aristodamos I, 100, 101, 131, 132, 133, 215, 238, 239, 261, 411
 Aristodamos II, 131, 132, 133, 215, 238, 239, 261, 411
 Aristogeitos, 162, 163, 241
 Aristogenes, 163, 164, 248, 263, 412
 Aristokles, 77, 133, 138, 149, 150, 151, 156, 159, 220, 221, 270, 348, 351, 353, 411, 413
 Aristokrates I, 137, 141, 192, 222, 223, 410, 411
 Aristokrates II, 137, 141, 222, 223, 411
 Aristomakhos I, 145, 146, 212, 250, 277, 411
 Aristomakhos II, 277
 Ariston, 11, 116, 126, 225, 230
 Ariston II, 225, 230
 Aristonidas, 202, 204, 322
 Aristonikos, 114, 117, 118
 Aristophanes, 112, 117, 118
 Aristopolis, 263, 271
 Aristos, 128, 134, 143, 223, 224, 411
 Arkhagoras, 356, 413
 Arkhembrotos I, 164, 165, 177, 248, 255, 261, 263, 278, 412
 Arkhembrotos II, 177, 278
 Arkhibios, 166, 266, 274
 Arkhidamos, 235
 Arkhilaidas, 133, 212, 220
 Arkhokrates I, 134, 135, 202, 223, 230, 255, 411
 Arkhokrates II, 134, 135, 223, 230, 255, 411
 Arsitarkhos, 255
 Artemidoros, 195
 Artimas, 251
 Asklapiadas II, 274, 275, 412
 Asklepi(das), 351
 Asklepiodoros, 354
 Astragalos, 351
 Astymedes II, 166, 167, 170, 185, 258, 263, 413
 Astymedes III, 167, 185, 413
 Athanodotos, 125, 126, 127, 210, 212, 215, 230, 234, 237, 238, 411
 Atos, 168
 Autokrates I, 146, 178, 229, 241, 244, 276, 281, 411
 Autokrates II, 178, 276, 281

B

Bakkhios, 352, 353, 413
 Bosporos, 251, 252, 412
 Bromios, 146, 147, 155, 158, 159, 241, 242, 411

D

Daemon, 199, 200
 Damainetos, 148, 149, 229, 247
 Damokles, 134, 230
 Damokrates I, 98, 126, 129, 138, 140, 141, 143,
 162, 172, 178, 179, 220, 278
 Damokrates II, 178, 179, 278
 Damoktares III, 176
 Damonikos, 115, 118, 195, 196
 Damophilos, 253
 Damosthenes, 101, 102, 103
 Damothemis, 135, 136, 194, 411
 Deinopas, 393, 394
 Demetrios, 7, 319
 Diodotos I, 161, 242, 243, 411
 Diodotos II, 161, 243
 Diokleia, 94, 147, 158, 247, 254, 411, 427
 Dion, 188, 189, 350
 Dion I, 188, 189
 Dionysios, 120, 123, 186, 317, 322, 354, 356, 413
 Dios I, 137, 138, 140, 141, 224, 225, 226, 411
 Diskos II, 128, 139
 Dokimos, 134
 Dorkylidas, 201, 218
 Doros I, 189, 190, 191, 324
 Doros II, 190
 Drakontidas, 134, 158, 159, 165, 170, 255, 256, 412

E

Eirenidas, 350, 351
 Ekheoulos, 249
 Eksakestos, 199
 Epigonos I, 120, 197, 283, 284
 Epikrates, 151, 348, 349, 413
 Epinikidas, 354, 413
 Epiphanes, 353
 Euanor, 168, 169, 271, 412
 Eudamos, 149, 150, 203, 220, 244, 278, 411
 Eukleitos, 144, 160, 167, 174, 258, 259, 412
 Eukles, 115, 196, 199
 Eukles II, 115, 196, 199
 Eukleus II, 200
 Euphranor I, 161, 171, 174, 259, 271
 Euphranor II, 161, 174, 259, 271
 Euphron, 105, 191, 192, 321
 Euphrosynos, 351
 Eupolemos, 77, 186, 187, 413
 Eutykhos, 198

G

Glaukias, 252, 412
 Glaukippos, 252
 Glaukon, 252
 Gorgias, 356

Gorgon, 147, 148, 241, 254, 411

H

Hagesippos, 111, 112, 113, 171
 Hagneia, 247
 Harnosilas, 202, 204
 Hegasikles II, 153
 Hegasippos, 138, 205, 410
 Hellanikos, 322
 Hephaistion, 151
 Heragoras, 145, 213, 216, 230, 233, 258, 280, 281
 Herakleitos, 114, 117, 138, 227, 238, 276, 317, 318
 Hermaios I, 146, 178, 196, 276, 277, 412
 Hermaios II, 146, 178, 276, 277, 412
 Hermaios III, 178, 276, 277, 412
 Hermaiskos, 256, 257, 262, 412
 Hermias, 144, 243, 411
 Hermogenes, 159, 257, 412
 Hermon, 140
 Hieraks, 262, 412
 Hierokles, 184, 353, 354, 413
 Hierokles II, 184
 Hieron, 159, 167, 168, 215, 222, 230, 235, 271
 Hieron I, 215, 222, 230, 235, 271
 Hieron II, 271
 Hieronymos, 317, 328
 Hieroteles, 78, 79, 95, 98, 99, 103, 105, 106, 108,
 111, 112, 114, 115, 116, 118, 119, 120, 121, 122,
 123, 125, 128, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 324,
 325, 326, 327, 328, 410
 Hippokles, 190, 324
 Hippokrates, 126, 131, 149, 150, 155, 173, 220, 270
 Hippostratos, 324, 356

I

Iasikrates, 194, 218, 225
 Ion, 192, 410
 Isodotos, 103, 104

i

İason, 249
 İmas, 228, 229, 411

K

Kallianaks, 181, 185
 Kallidamas, 351
 Kallidamos, 356
 Kallikrates I, 199, 209, 225, 270
 Kallikrates II, 225, 270
 Kallikratidas I, 117, 230, 261
 Kallikratidas II, 230, 261
 Kallikseinos, 181, 182, 412
 Kallio, 131, 247

Kallistos, 349
 Kallon, 262
 Kassandros, 257, 277
 Khares, 209, 210
 Khariton, 178, 280, 281, 412
 Khramokles, 208
 Khrysaon, 185
 Khrysaor, 181, 184, 185, 249, 273, 278, 412, 427
 Kleandridas, 351
 Klearkhos, 235
 Kleisimbrotidas, 141, 201
 Kleitomakhos, 211, 218
 Kleitophon, 349
 Klenostratos, 77, 169, 252, 253, 260, 263
 Kleonymos I, 104, 224, 225, 230
 Kleonymos II, 104, 224, 225, 230
 Kleukrates I, 218
 Kleupitos, 357, 358
 Kleupolis, 356, 357, 413
 Kreon, 115, 118
 Kronios, 398, 399
 Ksenophanes, 139, 235, 238
 Ksenophantos II, 243, 244
 Ksenophon, 212, 213
 Ksenophontos, 234
 Ksenostratos, 202
 Kypros, 354

L

Lapheides, 170
 Leon, 347, 413
 Leontidas, 169, 266
 Linos, 138, 159, 171
 Lukolas, 122
 Lykolas, 118
 Lysandros, vi, 105, 106, 107, 409, 427, 431
 Lysias, 359
 Lysion, 161, 171, 192, 193

M

Manes, 144
 Marsyas, 126, 145, 153, 223, 230, 231, 232, 411
 Menandros II, 177, 277, 278
 Menelaos, 355, 356, 413
 Menes I, vi, 317, 329, 410, 427, 431
 Menesthes, 149
 Menestheus, 245, 411
 Menestratos, 166, 168, 354
 Menetos, 354
 Menodoros I, 179, 180, 203, 278, 412, 427
 Menodoros II, 179, 180, 203, 278, 412, 427
 Menon I, 116, 117, 125, 128, 136, 142, 202
 Menon II, 125, 128, 136, 142
 Menophilos, 183, 412

Menothemis, 144
 Midas, 158, 159, 164, 165, 263, 264, 412
 Mikythos II, 77, 232
 Mnaseas, 352, 353, 413
 Moskhion, 354
 Moskhos II, 264, 265
 Musaioi, 279
 Mutation, 204
 Mytion, 202

N

Nanis, 131, 145, 153
 Nausippos, 266
 Nikagis, 247
 Nikandros, 86, 87, 91, 93, 401, 402, 409, 414, 424
 Nikasagoras I, 137, 138, 139, 170, 171, 172, 212, 222, 225, 228, 248, 253, 255, 258, 259, 411, 412
 Nikasagoras II, 138, 170, 171, 172, 248, 253, 255, 258, 259, 412
 Nikasikrates, 203, 204
 Nikasion, 125, 133, 138
 Nikias, 151, 162
 Nikolaos, 317, 324
 Nikomakhos, 190, 257, 266
 Nikon, 117, 118, 199, 323, 410
 Numenios, 353, 354, 413
 Nysios, 233, 349

O

Olympos, 8, 67, 128
 Onasandros, 205, 208
 Onasioikos, 120, 151, 156

P

Parmeniskos, 391, 392
 Pasion, 204
 Pasiphon, 276
 Pausanias I, 119, 151, 152, 196, 199, 205, 206, 207, 220, 229, 233, 244, 325, 410
 Pausanias II, 151, 152, 196, 205, 206, 207, 220, 229, 233, 244, 410
 Pausanias III, 151, 152, 220, 229, 233, 244
 Pausanis II, 205
 Peisistratos, 153, 154, 230, 411
 Peithiadas, 107, 108
 Phainilas, 183, 184
 Philainios, 125, 126, 128, 129, 132, 139, 140, 143, 238, 239, 240, 411
 Philarkhos(?), 254
 Philios, vi, 105, 106, 409, 427, 431
 Philippos, 179, 182
 Philodamos I, 143, 210, 223, 227, 238
 Philodamos II, 143, 210, 223, 227, 238
 Philokrates, 122, 265, 272, 273

Philokrates II, 265, 272
 Philondas, 123, 200
 Philonidas, 120, 123
 Philophron, 352
 Philostephanos II, 162, 166, 176, 262, 273
 Philtatos, 351, 413
 Phrasilas, 325, 326, 410
 Phyles, 317, 330
 Phythogenes, 244
 Ploutos, 280
 Polites, 356
 Polyaratos, 80, 169, 172, 232, 252, 266, 267, 270, 412
 Polyaratos I, 80, 172, 232, 252, 270
 Polyaratos II, 172, 252, 270
 Polykles, 101, 190, 324, 410
 Polykrates I, 120, 122, 197
 Polyksenos, 156, 245, 246, 411
 Potamokles, 115, 117, 319
 Pratophanes, 210, 216, 238
 Pythodoros, 154, 155, 229, 241, 244, 254, 411
 Pythonikos, 349

R

Rhodippos, 128
 Rhodokles, 350
 Rhodon I, 208, 262
 Rhodon II, 262

S

Sarapion, 126, 233, 234
 Satyros, 267, 268, 412
 Simos, 193
 Simylinos, 200, 202
 Sodamos, 141, 201, 222, 225, 235, 411
 Sokrates II, 139, 140, 141, 142, 234, 235, 236, 411
 Sosikles, 77, 131, 155, 156, 157, 158, 216, 246, 269, 411
 Sosilas, 173
 Sostratos, 142, 235
 Sotairos, 160, 166
 Sotas I, 321
 Soteridas, 208, 209
 Soterikhos, 209
 Stephanos, 177
 Stratippos, 237, 411
 Stratokles, 356, 386, 413
 Symmakhos, 140, 210, 212, 235, 238
 Syrios, 268, 412

T

Teisagoras, 220, 258
 Teisamenos, 253, 263, 266
 Teon, 201

Teumnastos, 146
 Tharsipolis, 194, 210
 Theaidetos, 212
 Themison, 260
 Theodoros, 115
 Thersandros, 229, 248, 258, 262
 Thestor, 137, 194, 217, 222, 225
 Theodoros, 98, 116, 119, 199, 200
 Theodoros I, 116
 Theodoros II, 116
 Theudosios, 350
 Theudotos, 350, 413
 Theugenes, 351
 Theumnastos, 144, 150, 151, 155, 173, 244, 411
 Theuphanes II, 202, 235
 Theuphantos, 349
 Thrasymakhos, 77, 187, 413
 Timagoras I, 271
 Timakrates, 77, 228, 237, 238, 411
 Timarkhos, 108, 109, 190
 Timasagoras, 217, 222, 223, 230
 Timasitheos, 109, 110, 409
 Timo I, 193, 246, 247, 411
 Timo II, 246, 247, 411
 Timodikos, 169, 173, 244, 411
 Timokleidas, 121
 Timokles I, 111
 Timoksenos, 160, 172, 174, 269, 270, 412
 Timosthenes, 276
 Timotheos, 174, 251, 258, 260, 270
 Timourrodos, 229, 243
 Tmolos, 271, 412

Z

Zenodotos, 143, 179, 180, 227, 278, 412, 427
 Zenon, 11, 72, 98, 114, 117, 118, 122, 198, 319, 342, 343, 344, 345, 346, 413, 425
 Zenon I, 98, 114, 117, 118, 122, 198, 319
 Zoilos, 126

V. Yer İsimleri

A

Aegina, 21, 25, 38, 39, 44, 50, 51, 59
 Aeolis, 5
 Ainos, 96, 115, 122
 Akko, 120, 138, 151
 Akko-Ptolemais, 120
 Akoris, 130, 135, 138, 148, 152, 160, 167, 173,
 178, 218, 228, 230, 245, 254, 261, 262, 264, 399
 Alba Fucens, 166, 180, 252, 254, 261, 318
 Aleksandria, 3, 11, 12, 30, 32, 36, 38, 41, 72, 75,
 80, 88, 99, 100, 101, 102, 105, 106, 107, 108,
 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119,
 120, 121, 122, 123, 124, 126, 128, 130, 135, 136,
 138, 142, 146, 147, 151, 156, 158, 160, 161, 162,
 163, 164, 165, 166, 167, 173, 176, 177, 178, 179,
 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 194, 196, 201,
 204, 205, 211, 225, 228, 229, 230, 237, 238, 242,
 243, 245, 249, 252, 253, 254, 257, 260, 263, 264,
 268, 272, 274, 275, 277, 278, 279, 280, 281, 282,
 319, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 329, 330,
 348, 368, 373, 388, 392, 399, 400
 Aleksandria Benaki Koleksiyonu, 3, 100, 101, 105,
 106, 107, 109, 110, 114, 118, 162, 163, 182, 184,
 185, 188, 225, 237, 252, 275, 323, 329
 Aleksandria Greko-Romen Müzesi, 36, 41, 111,
 124, 327
 Aleksandria Müzesi, 72, 75, 80
 Alonnessos Batığı, 58
 Ambaryığı, 86
 Ampelas Atölyesi, 82
 Andriake, 63, 68, 426, 430
 Antalya, 1, x, 12, 31, 73, 416, 428, 430
 Antikythera Batığı, 62
 Antiphellos, 430
 Antissa, 36
 Apollonia Pontika, 31
 Araksa, 8
 Argos, 119, 156, 205, 359, 399
 Arsinoe, 7, 11
 Ashkelon, 31
 Aspendos, 6, 67
 Atina, 6, 10, 11, 18, 20, 21, 23, 26, 27, 30, 39, 40,
 43, 45, 46, 52, 53, 56, 57, 58, 72, 73, 78, 81, 83,
 86, 90, 98, 101, 105, 106, 110, 111, 117, 118,
 119, 120, 121, 122, 123, 130, 135, 138, 142, 143,
 145, 151, 156, 159, 160, 161, 162, 173, 174, 179,
 180, 186, 189, 191, 192, 193, 195, 197, 198, 199,
 201, 203, 204, 205, 208, 209, 211, 225, 228, 232,
 237, 249, 252, 261, 262, 264, 266, 268, 274, 275,
 276, 280, 318, 322, 323, 329, 347, 348, 350, 351,

352, 354, 356, 358, 359, 360, 373, 379, 381, 386,
 399, 400, 407, 409, 415, 422, 424
 Atina Agorası, 27, 30, 39, 40, 43, 45, 46, 52, 53, 56,
 57, 58, 72, 73, 81, 83, 86, 90, 98, 101, 106, 110,
 111, 122, 130, 135, 143, 145, 151, 156, 159, 160,
 161, 162, 173, 174, 179, 180, 186, 189, 192, 193,
 197, 198, 199, 201, 203, 204, 208, 209, 225, 237,
 249, 252, 262, 266, 268, 274, 275, 276, 280, 348,
 352, 358, 359, 373, 379, 386, 399, 400, 407, 409
 Atina Ulusal Müzesi, 101, 105, 119, 122, 123, 204,
 228, 232, 261, 318, 347, 348, 356, 359, 360
 Attika, 6, 10, 11, 23, 29, 343, 419, 422, 423

B

Berezan, 28, 40
 Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi, 73
 Bodrum Yarımadası, 60
 Bozburun Yarımadası, 73
 Bybassos, 78, 80, 83, 329

C

Cabyle, 115, 199, 208
 Caesera, 88
 Cerveteri Banditaccia, 44
 Chersonesos Nekropolisi, 45, 83
 Chetinyova Tümülüsü, 31
 Cosa, 249
 Costantza, 99, 117, 124, 152, 196, 197
 Crocodilopolis-Arsinoé, 116, 130, 135, 151, 167,
 205, 211, 264, 322

Ç

Çamlı-Çınar Atölyeleri, 79

D

Daskyleion, 20, 32, 40
 Datça Reşadiye, 70, 72
 Datça Yarımadası, 60, 71, 72, 79, 82, 334, 338
 Delos, 6, 23, 59, 62, 70, 72, 86, 94, 96, 98, 99, 100,
 106, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 122, 124, 129,
 131, 140, 142, 145, 146, 149, 151, 153, 154, 155,
 156, 158, 160, 164, 166, 167, 173, 176, 177, 179,
 181, 183, 184, 185, 190, 192, 194, 196, 197, 201,
 203, 205, 220, 229, 230, 233, 235, 244, 248, 249,
 253, 254, 257, 260, 262, 263, 264, 265, 266, 272,
 273, 274, 276, 277, 278, 279, 325, 327, 334, 335,
 339, 349, 350, 351, 353, 354, 356, 358, 359, 368,
 373, 374, 375, 393, 398, 399, 400, 401, 403, 410,
 414, 415, 419, 422, 423, 424, 425
 Didyma, 138
 Divle, 430
 Doğu Akdeniz, 1, 9, 12, 73, 88, 412, 416, 424
 Dura Europhos, 31

Durrës Müzesi, 234

E

Ege, 1, 9, 14, 15, 16, 17, 28, 46, 51, 55, 56, 57, 59, 60, 62, 64, 68, 73, 74, 80, 81, 87, 88, 90, 91, 93, 393, 407, 415, 416, 418, 420, 422, 423, 424, 430
Ephesos, 11, 30, 31, 55, 56, 58, 59, 63, 64, 86, 87, 93, 100, 106, 111, 138, 190, 191, 320, 400, 401, 423

Eretria, 84, 102

Erythrai, 43, 45, 46, 417

Etruria, 43

Etrüsk, 43

Euboia, 14, 417

Euesperides, 51, 58, 109

F

Falerii Novi, 157, 250

Fayum-Philadelphia, 343

Fenike, 12, 15

G

Galilee, 167, 175, 195

Gelidonya, 6, 416

Gezer, 98, 113, 124, 130, 134, 148, 151, 160, 164, 167, 191, 205, 208, 211, 230, 232, 264, 318

Gindaros, 138, 156, 158, 205, 228, 245, 254

Girit, 337

Gordion, 28, 39, 40, 87

Gravisca, 44

Güneybatı Anadolu, 6

Gürses, 66, 422

H

Hadra, 232

Halikarnasos, 31

Hama, 150, 153, 167, 230, 258, 260

Hebros Vadisi, 51, 55, 407

Hermitage Koleksiyonu, 198, 261, 318

Hindistan, 73

Hisarönü Atölyeleri, 80

Histria, 18, 26, 33, 99, 103, 106, 117, 120, 122, 157, 167, 185, 201, 206, 211, 227, 347

Ħ

Ħorbat Nazur, 208

Ħorvat 'Eleq, 358

H

Hoyran, 67, 422, 430

I

Ialysos, 419

Iasos, 156, 164, 248

İ

İonia, 5, 9, 21, 42, 43, 45, 46, 89, 91, 418, 420

İstanbul Arkeoloji Müzeleri, 141, 173, 200

J

Jerusalem, 14, 130, 138, 142, 147, 149, 151, 156, 178, 201, 204, 206, 212, 230, 264, 277, 336

K

Kadareniz, 10

Kallatis, 110, 164, 196, 264, 265

Karadere, 63

Kardamaina, 60, 81

Karia, 5, 8, 11, 78, 79, 334, 422, 428

Karia Khersonesos, 78, 80

Kartaca, 98, 130, 135, 138, 142, 148, 151, 154, 156, 171, 211, 228, 230, 241, 246, 250, 261, 336

Kaunos, 11, 30, 78, 89, 90, 317, 343

Kelenderis, 63, 64, 66, 423

Keramaikos, 18, 28, 30

Khelidonia, 6

Khios, 2, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 36, 40, 43, 46, 56, 67, 68, 88, 91, 92, 93, 398, 399, 400, 403, 404, 407, 409, 414, 417, 418, 420, 421, 424, 426, 428, 429

Khios Emperio, 27

Kıbrıs, 2, 7, 9, 10, 11, 12, 31, 62, 64, 74, 78, 87, 88, 91, 92, 93, 117, 126, 128, 161, 165, 167, 171, 246, 249, 254, 258, 269, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 409, 414, 415, 416, 418, 419, 422, 424, 425, 428

Kıbrıs Limasol Müzesi, 171

Kızılovacık, 430

Kilikya, 11, 63, 68, 423

Kition, 88, 115, 151, 205, 211, 230, 344, 387, 390, 407

Klaros, 28

Klazomenai, 2, 16, 18, 20, 21, 25, 27, 28, 33, 34, 35, 36, 40, 43, 45, 46, 82, 91, 92, 417, 418, 429

Knidos, 1, 2, 3, 16, 51, 59, 60, 70, 71, 72, 73, 74, 78, 79, 82, 83, 90, 91, 93, 188, 220, 317, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 393, 396, 403, 407, 408, 409, 411, 412, 413, 414, 423, 424, 430, 431

Kofina Ridge, 25, 27, 30

Kolkhis, 41
 Kommos, 20, 35, 44
 Korba, 86, 430
 Korinth, 10, 18, 21, 23, 25, 30, 41, 46, 47, 48, 49,
 50, 57, 58, 62, 86, 91, 92, 98, 201, 250, 336, 403,
 404, 418, 422, 424, 430
 Korkyra, 46, 49, 50, 91, 92, 417, 418, 421, 424
 Koroni, 80, 97, 98, 106, 343
 Kos, 8, 16, 17, 59, 60, 61, 62, 70, 74, 81, 82, 83, 86,
 91, 92, 93, 396, 397, 401, 409, 414, 421, 424,
 431
 Koshary, 30, 55, 56, 61
 Kourion, 31, 88, 387, 388
 Köşkerler, 66, 422
 Ksanthos, 1, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 20, 25, 28, 62, 63,
 414, 419, 420, 421, 424, 428, 429, 430
 Ktima, 88, 156, 216
 Küçük Asya, 8, 9
 Kyaneai, 429, 430, 431
 Kyme, 144, 244
 Kyrenia (Girne), 74
 Kyrenia Batığı, 11, 74, 75, 77, 81, 82, 85, 431

L

Labraunda, 211
 Lesbos, 16, 18, 28, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 91,
 92, 93, 417, 418, 424
 Letoon, 21, 63, 421, 429, 431
 Levant, 86, 87
 Limyra, 6, 63, 64, 417, 420
 Lindos, 167, 178, 193, 195, 203, 260, 266, 268,
 281, 318, 322
 Loryma, 78
 Lykia, 1, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 32, 62, 63, 66, 67,
 68, 69, 73, 86, 91, 92, 99, 353, 414, 416, 417,
 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 428, 430,
 431

M

Magnesia, 5, 8
 Málaga, 44
 Malko Tranovo, 28
 Maresha, 242, 272
 Marion, 131, 165
 Marmaris Müzesi, 61, 76
 Medinet el Fayum, 116, 201, 230
 Mende, 1, iii, iv, v, 55, 56, 57, 58, 59, 62, 63, 64,
 65, 76, 90, 91, 92, 93, 407, 421, 422, 424
 Meropis Atölyesi, 61, 81, 82
 Mersin Müzesi, 63, 66, 422
 Methymna, 36
 Metropolis, 87, 117
 Mısır, 7, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 38, 73, 88, 343,
 399, 425

Migdol, 21, 25
 Miletos, 10, 18, 27, 28, 42, 43, 44, 45, 92, 211, 230,
 417
 Milyas, 5
 Mirmekion, 28, 341
 Montalo di Castro, 44
 Monte Vairano, 252, 253, 272, 279
 Moria, 258, 269
 Muhaltepe, 72, 341
 Myndos, 60
 Myra, 8, 63, 426
 Mytilene, 147

N

Nagidos, 30, 55, 56, 59, 63, 78, 80, 84, 88, 118,
 191, 196, 211, 324, 389
 Nea Paphos, 114, 115, 118, 120, 126, 133, 134,
 138, 139, 141, 147, 151, 153, 160, 164, 167, 170,
 176, 177, 178, 180, 184, 195, 196, 201, 205, 208,
 211, 212, 217, 224, 228, 230, 235, 245, 248, 253,
 254, 255, 258, 260, 261, 263, 265, 272, 274, 277,
 279, 351
 Nessèbre, 231
 Nikosia, 126, 127, 131, 133, 151, 159, 167, 171,
 212, 238, 258, 259
 Nikosia Müzesi, 127, 151, 167, 212
 Nil, 25, 84, 399
 Nymphaion, 28, 55

O

Odessa, 30, 55, 61
 Oinoanda, 67
 Olbia, 18, 21, 28, 30, 40, 41, 46, 124, 138, 152,
 205, 211, 228, 231, 341
 Olympos, 8, 67, 128

P

Palaipaphos Müzesi, 156, 250
 Pamphylia, 5, 6, 68, 90, 424, 428
 Panermos Atölyesi, 82
 Panskoe, 31, 84
 Paphos, 12, 62, 88, 128, 142, 144, 151, 161, 171,
 210, 238, 244, 264, 387, 388, 389
 Paros, 82, 83
 Patara, 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 24, 25, 26,
 27, 28, 29, 30, 32, 34, 35, 39, 40, 41, 44, 45, 46,
 50, 54, 57, 61, 63, 64, 65, 68, 69, 70, 71, 72, 73,
 75, 76, 77, 78, 79, 80, 83, 84, 85, 87, 88, 89, 90,
 91, 92, 97, 99, 100, 101, 103, 105, 108, 111, 114,
 116, 117, 118, 120, 121, 122, 123, 124, 126, 127,
 128, 130, 132, 136, 138, 139, 141, 143, 147, 150,
 156, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 168, 173, 175,
 176, 177, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187,
 191, 194, 195, 196, 199, 202, 208, 209, 211, 212,

217, 218, 222, 224, 232, 234, 235, 238, 242, 243, 244, 248, 253, 257, 259, 261, 263, 272, 273, 275, 278, 279, 280, 282, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 329, 330, 334, 339, 343, 344, 347, 348, 351, 352, 353, 354, 356, 359, 376, 387, 390, 393, 397, 398, 399, 401, 404, 407, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 431

Patray, 28, 40

Pella, 138, 147, 156, 164, 184, 205, 211, 252, 254, 264, 279, 318

Peparethos, 82, 86

Pergamon, 9, 97, 98, 105, 112, 125, 126, 128, 129, 130, 131, 134, 136, 138, 140, 141, 143, 144, 150, 151, 153, 154, 156, 158, 159, 160, 161, 164, 167, 168, 174, 177, 195, 201, 204, 205, 210, 212, 215, 217, 218, 220, 222, 223, 227, 228, 230, 232, 233, 234, 235, 238, 241, 243, 247, 248, 250, 254, 261, 263, 317, 345, 351, 399

Perge, 63, 147, 231

Pers, 5, 10, 28, 416, 419, 420

Pessinus, 62

Phanagoria, 83

Phaselis, 6, 337

Phokaia, 25, 26, 28, 30, 35, 39

Pınara, 1, 5, 8, 12, 414, 424

Pitane, 20, 25

Pithekusai, 20, 44

Pnyx, 113, 115, 119, 120, 191, 205, 210, 348, 351, 354, 358

Pontus, 8, 67

Porticello Batığı, 57, 58, 76, 407

R

Rassvet, 40, 41

Rhodiapolis, 63, 64, 430

Rhodos, 1, 2, 3, 8, 9, 10, 11, 16, 17, 28, 51, 58, 59, 61, 62, 64, 68, 71, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 86, 88, 90, 91, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250,

251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 339, 352, 363, 365, 366, 387, 391, 392, 393, 396, 398, 404, 409, 410, 412, 413, 414, 416, 417, 419, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 431

Rhodos Mandraki Limanı, 84

Rhodos Peraiası, 1, 3, 78, 79, 83, 91, 93, 99, 117, 118, 119, 121, 317, 322, 323, 325, 326, 409, 410

Roma, iv, viii, 1, 2, 8, 9, 12, 14, 16, 18, 56, 67, 68, 69, 73, 252, 279, 334, 336, 379, 414, 417, 424, 428

Roma Ulusal Müzesi, 252

S

Salamis, 24, 34, 44, 87, 88, 111, 151, 156, 170, 191, 205, 211, 230, 264, 368, 387, 389, 392

Samaria, 98, 266, 268, 336

Samos, 10, 16, 18, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 59, 81, 83, 84, 86, 90, 91, 92, 99, 101, 106, 122, 134, 190, 202, 205, 269, 324, 327, 337, 417, 418, 421

Sarayburnu, 129, 210, 215, 225

Serçe Limanı Batığı, 70, 71, 72, 343

Sicilya, 43

Side, 63, 64, 66, 67, 423

Sidyra, 1, 414, 424

Siphnos, 134

Smyrna, 20, 25, 36

Solokha, 80, 82, 90

Sparta, 6

Spina Nekropolisı, 51

Stentinello Batığı, 51

Sura, 66, 422

Syrakusai Ulusal Müzesi, 148, 228, 245, 253, 254, 255, 261

T

Tanais, 117, 120, 123, 124, 128, 142, 148, 152, 156, 205, 211, 228, 231, 232, 234, 254, 260, 261, 264, 265, 272, 323

Tanis, 101, 117, 119, 249, 281, 283

Taposiris Magna, 88, 373

Tarsus, 117, 139, 147, 156, 205, 211, 224, 250, 254, 261, 389

Taşucu Arslan Eyce Amphora Müzesi, 73

Tektaş Burnu Batığı, 42, 45, 57, 58

Tel Anafa, 156, 175, 177, 182, 185, 253, 257, 259, 272, 274, 279, 280

Tel Beersheba, 177, 208, 264
 Tel Beth Yerah, 119
 Tel Halaf, 119
 Tell Atrib, 124, 130, 156, 159, 167, 183, 201, 254,
 265, 281, 351, 399
 Tell Keisan, 116, 118, 135, 148, 202, 211, 230, 232
 Telmessos, 5, 6, 67, 414, 424, 425
 Teos, 9, 417
 Tepecik Akropolisi, 2, 9, 11, 24, 33, 44, 54, 57, 58,
 61, 62, 64, 65, 69, 76, 77, 92, 334, 404, 413, 418,
 426
 Thasos, 16, 20, 27, 28, 30, 31, 37, 45, 50, 51, 52,
 53, 54, 55, 56, 57, 59, 64, 65, 71, 84, 86, 91, 92,
 93, 393, 394, 396, 398, 407, 409, 414, 421, 422,
 424
 Thorikos, 83
 Tlos, 1, 5, 8, 63, 414, 424
 Tocra, 20
 Tomis, 108, 132, 147, 205, 211
 Torikos, 26, 28, 40
 Toskanos, 35, 44
 Trakya, 28, 51, 55, 407
 Treportit, 50
 Troia, 14, 21, 28, 32, 38, 55, 84, 90, 138, 263, 272
 Trysa, 99, 430
 Tzarevetz, 208

U

Ulu Burun, 416

V

Varşova Müzesi, 109, 114
 Villanova, 97, 98, 139, 223, 235

Y

Yavu, 66, 67, 422, 430
 Yurtene, 67

Z

Ziuk, 41

Levhalar Dizini

Levha 1

Figür 1: Metin içinde adı geçen Lykia Bölgesi yerleşimleri

Figür 2: Arkaik Dönem'de Lykia Bölgesi'ndeki amphora dağılımı

Levha 2

Figür 3: Klasik Dönem'de Lykia Bölgesi'ndeki amphora dağılımı

Figür 4: Hellenistik Dönem'de Lykia Bölgesi'ndeki amphora dağılımı

Levha 3

Figür 5: Khios amphoralarının Lykia Bölgesi'ndeki dağılımı

Figür 6: Klazomenai amphoralarının Lykia Bölgesi'ndeki dağılımı

Levha 4

Figür 7: Korinth/Korkyra amphoralarının Lykia Bölgesi'ndeki dağılımı

Figür 8: Lykia amphoralarının Lykia Bölgesi'ndeki dağılımı

Levha 5

Figür 9: Güney Ege Mantar Ağızlı amphoralarının Lykia Bölgesi'ndeki dağılımı

Figür 10: Rhodos amphoralarının Lykia Bölgesi'ndeki dağılımı

Levha 6

Figür 11: Knidos amphoralarının Lykia Bölgesi'ndeki dağılımı

Figür 12: Lykia amphoralarının bulunduğu merkezler

Levha 7

Figür 13-15: Khios amphorası üretim atığı (KhiA.56)

Figür 16: Geç Arkaik Dönem tabakalarında bulunan üretim atıkları

Levha 8

Figür 17: LyA.7; Figür 18: LyA.8; Figür 19: LyA.9; Figür 20: LyA.10; Figür 21: LyA.11; Figür 22: LyA.12; Figür 23: LyA.13; Figür 24: LyA.14; Figür 25: LyA.15; Figür 26: LyA.16; Figür 27: LyA.17; Figür 28: LyA.19; Figür 29: LyA.1

Levha 9

Figür 30: Balık tabağı

Figür 31a-b: Akhamenid kâse

Figür 32: Mantar ağzılı Rhodos amphorası (RhA.1)

Figür 33: Mende amphorası (MnA.3)

Levha 10

Figür 34: Tepecik Akropolis, bastion, C12 plankaresi

Figür 35: Lykia amphorasının tipolojik gelişimi (İ.Ö. 5. yüzyıl sonu – İ.Ö. 4. yüzyıl sonu)

Levha 11

Figür 36: KnA.11 buluntu durumu (Oygu Mezar 3)

Figür 37: Knidos amphorası (KnA. 11)

Figür 38: Khios amphorası (KhiA.39)

Levha 12

Figür 39: Knidos amphorasındaki (KnA.11) mühürler (Kn.26)

Figür 40: Rhodos amphorasındaki yönetici Lysandros ve üretici Philios'un mühürleri (Rh.10)

Levha 13

KhiA.1, KhiA.2, KhiA.3, KhiA.4, KhiA.5, KhiA.6, KhiA.7, KhiA.8, KhiA.9, KhiA.10, KhiA.11, KhiA.12, KhiA.13.

Levha 14

KhiA.14, KhiA.15, KhiA.16, KhiA.17, KhiA.18, KhiA.19, KhiA.20, KhiA.21, KhiA.22, KhiA.23, KhiA.24, KhiA.25.

Levha 15

KhiA.26, KhiA.27, KhiA.28, KhiA.29, KhiA.30, KhiA.31, KhiA.32, KhiA.33, KhiA.34, KhiA.35, KhiA.36, KhiA.37, KhiA.38, KhiA.39, KhiA.40.

Levha 16

KhiA.39

Levha 17

KhiA.41, KhiA.42, KhiA.43, KhiA.44, KhiA.45, KhiA.46, KhiA.47, KhiA.48, KhiA.49, KhiA.50, KhiA.51, KhiA.52, KhiA.53, KhiA.54, KhiA.55, KhiA.56.

Levha 18

KlzA.1, KlzA.2, KlzA.3, KlzA.4, KlzA.5, LesA.1, LesA.2, LesA.3, LesA.4, LesA.5, SA.1, SA.2.

Levha 19

SA.3, SA.4, SA.5, Zsa.1, Zsa.2, Zsa.3, KA.1, KA.2, KA.3, KA.4, KA.5, KA.6, KA.7.

Levha 20

ThA.1, ThA.2, ThA.3, ThA.4, ThA.5, ThA.6, ThA.7, ThA.8, ThA.9, ThA.10, ThA.11, ThA.12, ThA.13.

Levha 21

ThA.14, ThA.15, ThA.16, ThA.17, MnA.1, MnA.2, MnA.3, MnA.4, MnA.5, MnA.6.

Levha 22

MnA.7, MnA.8, MnA.9, MnA.10, KosA.1, KosA.2, KosA.3, KosA.4, KosA.5, KosA.6, KosA.7.

Levha 23

KosA.8, KosA.9, KosA.10, KosA.11, KosA.12, KosA.13, KosA.14, KosA.15, LyA.1.

Levha 24

LyA.2, LyA.3, LyA.4, LyA.5, LyA.6, LyA.7,
LyA.8, LyA.9, LyA.10, LyA.11, LyA.12, LyA.13,
LyA.14.

Levha 25

LyA.15, LyA.16, LyA.17, LyA.18, LyA.19, KnA.1,
KnA.2, KnA.3, KnA.4, KnA.5, KnA.6, KnA.7,
KnA.8, KnA.9.

Levha 26

KnA.10, KnA.11, KnA.12, KnA.13, KnA.14,
KnA.15, RhA.2, RhA.3, RhA.4.

Levha 27

KnA.11, RhA.1

Levha 28

RhA.5, RhA.6, RhA.7, RhA.8, RhA.9, RhA.10.

Levha 29

RhA.11, RhA.12, RhA.13, RhA.14, RhA.15,
RhA.16, RhA.17, RhA.18, RhA.19, RhA.20,
RhA.21, RhA.22, RhA.23.

Levha 30

RhA.24, RhA.25, RhA.26, RhA.27, RhA.28,
RhA.29, RhA.30, RhA.31, RhA.32.

Levha 31

RhA.33, RhA.34, RhA.35, Hi.1, Hi.2, Hi.3, Hi.4,
Hi.5, Hi.6, Hi.7, Hi.8, Hi.9, BA.1, BA.2, BA.3,
BA.4.

Levha 32

MA.1, MA.2, MA.3, MA.4, MA.5, MA.6, MA.7,
MA.8, MA.9, MA.10, MA.11, MA.12, MA.13,
MA.14, MA.15.

Levha 33

MA.16, MA.17, MA.18, MA.19, MA.20, MA.21,
MA.22, MA.23, MA.24, MA.25, MA.26, MA.27.

Levha 34

MA.28, MA.29, MA.30, MA.31, MA.32, MA.33,
NiA.1, NiA.2, NiA.3, NiA.4, NiA.5, NiA.6, NiA.7,
NiA.8, NiA.9.

Levha 35

KbA.1, KbA.2, KbA.3, KbA.4, KbA.5, KbA.6,
KbA.7, KbA.8, KbA.9, KbA.10, KbA.11, KbA.12,
KSA.1, KSA.2, KSA.3, KSA.4, KSA.5, KSA.6.

Levha 36

KSA.7, KSA.8, KSA.9, KSA.10, KSA.11, KSA.12,
KSA.13, KSA.14, KSA.15, KSA.16, KSA.17,
KSA.18, KSA.19, KSA.20, KSA.21, KSA.22,
KSA.23.

Levha 37

KSA.24, KSA.25, KSA.26, KSA.27, KSA.28,
KSA.29.

Detaylı Hamur Fotoğrafları*Levha 38*

KhiA.3, KhiA.4, KhiA.6, KhiA.10, KhiA.12,
KhiA.14, KhiA.17, KhiA.23, KhiA.24, KhiA.29,
KhiA.31, KhiA.36, KhiA.42, KlaA.1, KlaA.3.

Levha 39

KlaA.4, KlaA.5, LesA.1, LesA.3, LesA.4, SA.2,
SA.3, SA.4, ZSa.2, ThA.1, ThA.6, ThA.8, ThA.9,
ThA.13, MnA.5.

Levha 40

MnA.10, KA.2, KA.4, KA.5, KA.6, KosA.1,
KosA.10, KosA.13, KosA.14, LyA.7, LyA.9,
LyA.10, LyA.11, LyA.12, LyA.13.

Levha 41

LyA.14, LyA.15, LyA.16, LyA.17, LyA.18,
LyA.19, KnA.3, KnA.7, KnA.8, KnA.13, KnA.15,
RhA.8, RhA.24, RhA.26, RhA.28.

Levha 42

RhA.29, RhA.33, RhA.35, Hi.1, Hi.2, Hi.8, BA.2,
BA.3, MA.1, MA.3, MA.4, MA.5, MA.6, MA.7,
MA.8.

Levha 43

MA.11, MA.12, MA.13, MA.14, MA.15, MA.16,
MA.17, MA.18, MA.19, MA.20, MA.21, MA.23,
MA.25, MA.27, NiA.2.

Levha 44

NiA.4, NiA.7, NiA.8, KbA.2, KbA.5, KbA.6,
KbA.8, KbA.9, KbA.12, KSA.3, KSA.5, KSA.6,
KSA.9, KSA.12, KSA.16.

Levha 45

KSA.20, KSA.26, KSA.27, KSA.28

LEVHALAR

Figür 1: Metin içinde adı geçen Lykia Bölgesi yerleşimleri

Figür 2: Arkaik Dönem’de Lykia Bölgesi’ndeki amphora dağılımı

Figür 3: Klasik Dönem’de Lykia Bölgesi’ndeki amphora dağılımı

Figür 4: Hellenistik Dönem’de Lykia Bölgesi’ndeki amphora dağılımı

Figür 5: Khios amphoralarının Lykia Bölgesi'ndeki dağılımı

Figür 6: Klazomenai amphoralarının Lykia Bölgesi'ndeki dağılımı

Figür 7: Korinth/Korkyra amphoralarının Lykia Bölgesi'ndeki dağılımı

Figür 8: Lykia amphoralarının Lykia Bölgesi'ndeki dağılımı

Figür 9: Güney Ege Mantar Ağızlı amphoralarının Lykia Bölgesi'ndeki dağılımı

Figür 10: Rhodos amphoralarının Lykia Bölgesi'ndeki dağılımı

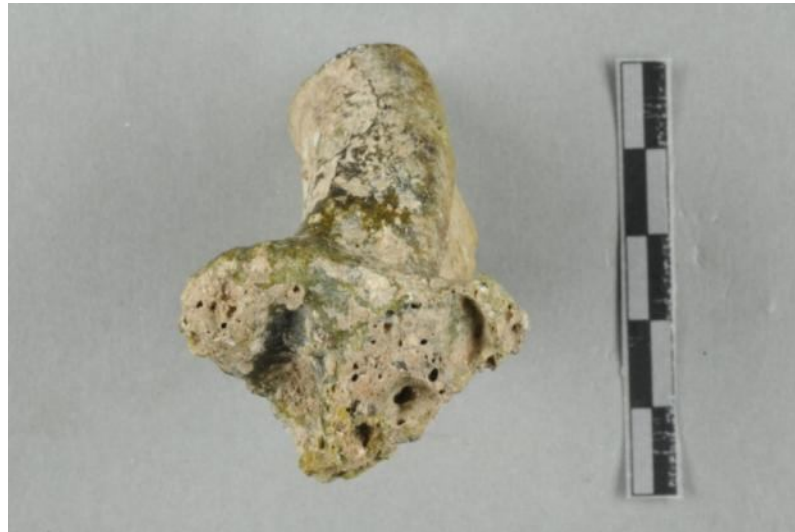
Figür 11: Knidos amphoralarının Lykia Bölgesi'ndeki dağılımı

Figür 12: Lykia amphoralarının bulunduğu merkezler

Figür 13: Khios amphorası (?) üretim atığı (KhiA.56) Figür 14: Khios amphorası (?) üretim atığı (KhiA.56)

Figür 15: Khios amphorası (?) üretim atığı (KhiA.56)

Figür 16: Geç Arkaik Dönem tabakalarında bulunan üretim atıkları

Figür 17: LyA.7

Figür 18: LyA.8

Figür 19: LyA.9

Figür 20: LyA.10

Figür 21: LyA.11

Figür 22: LyA.12

Figür 23: LyA.13

Figür 24: LyA.14

Figür 25: LyA.15

Figür 26: LyA.16

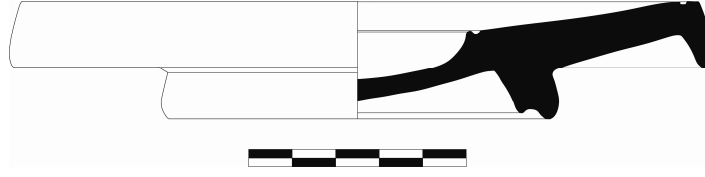
Figür 27: LyA.17

Figür 28: LyA.19

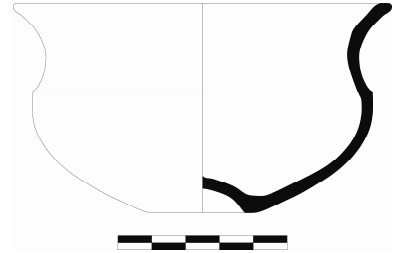
Figür 29: LyA.1

Figür 30: Balık tabağı

Figür 31a: Akhamenid kâse

Figür 31b: Akhamenid kâse çizim

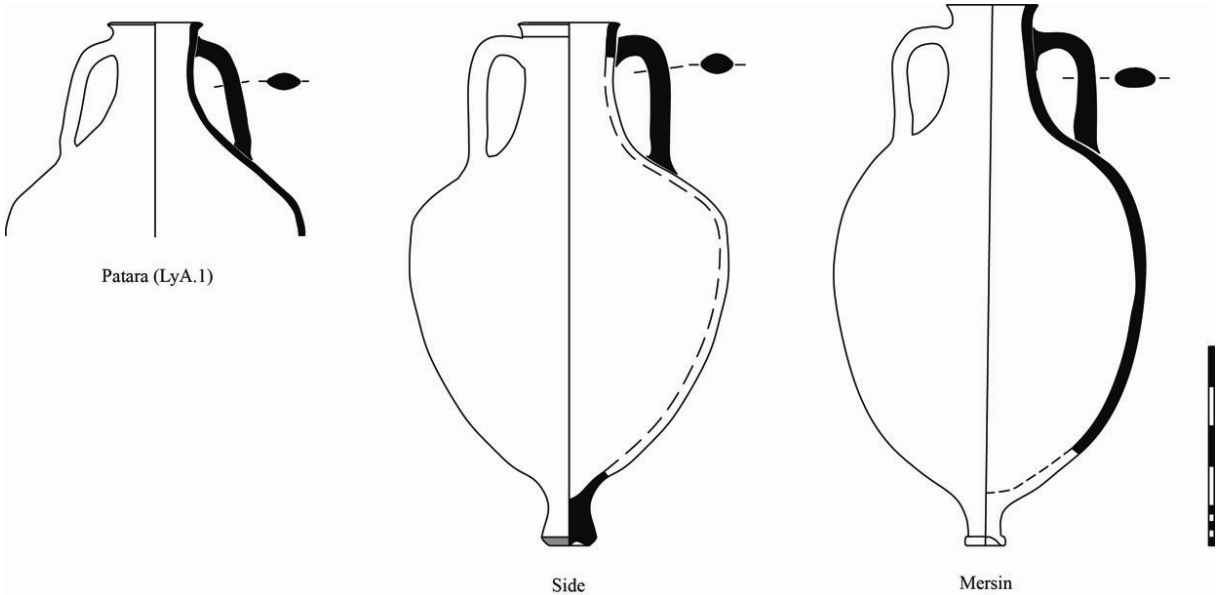
Figür 32: Mantar ağızlı Rhodos amphorası (RhA.1)

Figür 33: Mende amphorası (MnA.3)

Figür 34: Tepecik Akropolis, bastion, C12 plankaresi

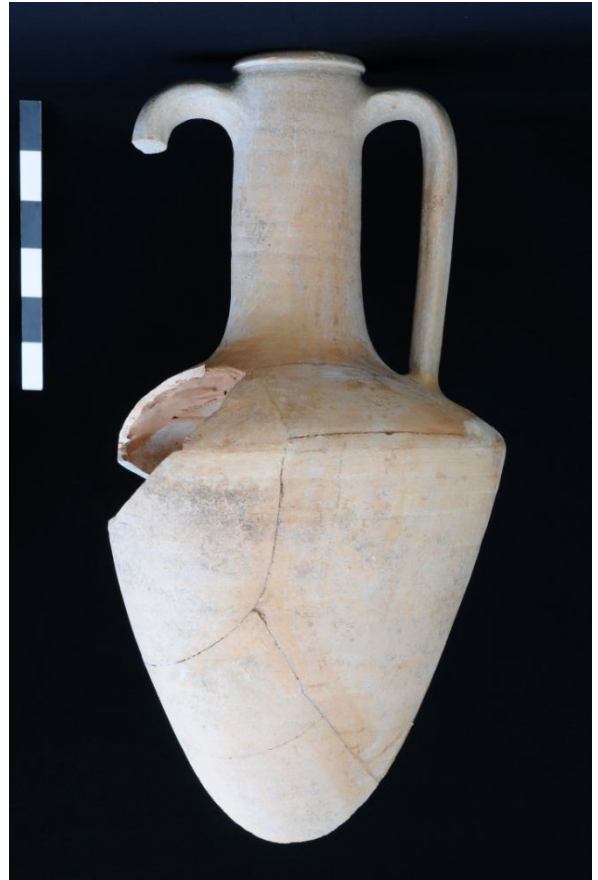
Figür 35: Lykia amphorasının tipolojik gelişimi (İ.Ö. 5. yüzyıl sonu – İ.Ö. 4. yüzyıl sonu)

Figür 36: KnA.11 buluntu durumu (Oygu Mezar 3)

Figür 37: Knidos amphorası (KnA. 11)

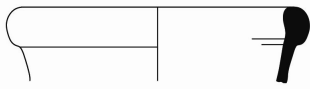
Figür 38: Khios amphorası (KhiA.39)

Figür 39: Knidos amphorasındaki (KnA.11) mühürler (Kn.26)

Figür 40: Rhodos amphorasındaki yönetici Lysandros ve üretici Philios'un mühürleri (Rh.10)

KhiA. 1

KhiA. 2

KhiA. 3

KhiA. 4

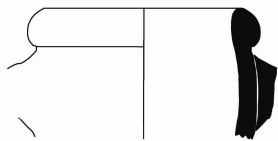
KhiA. 5

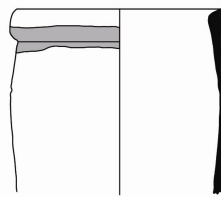
KhiA. 6

KhiA. 7

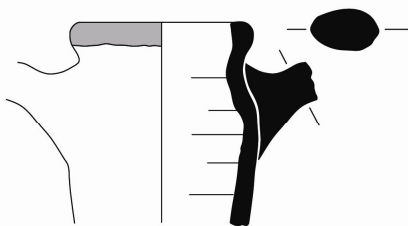
KhiA. 8

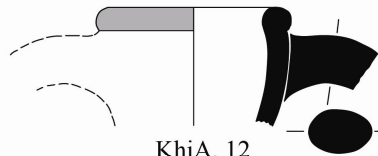
KhiA. 9

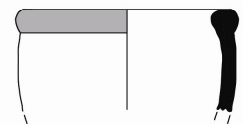
KhiA. 10

KhiA. 11

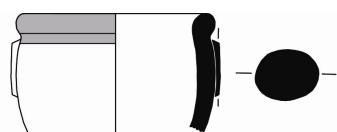

KhiA. 12

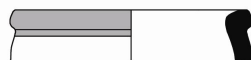

KhiA. 13

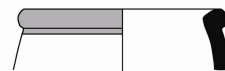

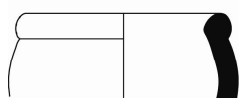
KhiA.14

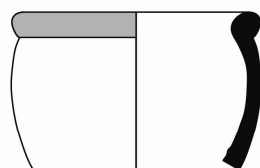
KhiA.15

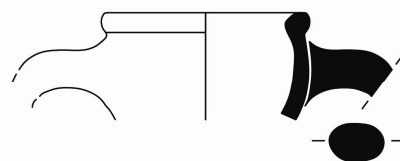
KhiA.16

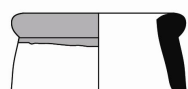
KhiA.17

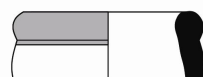
KhiA.18

KhiA.19

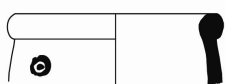
KhiA.20

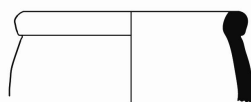
KhiA.21

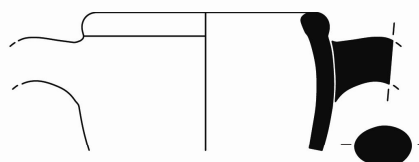
KhiA.22

KhiA.23

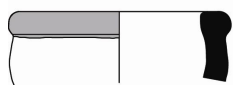

KhiA.24

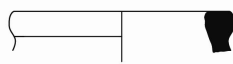

KhiA.25

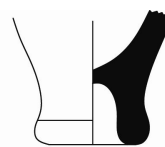

KhiA.26

KhiA.27

KhiA.28

KhiA.29

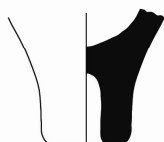
KhiA.30

KhiA.31

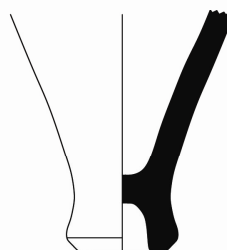
KhiA.32

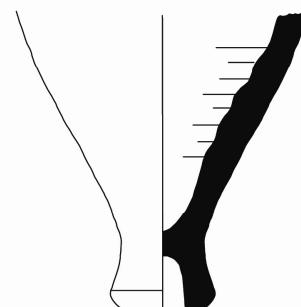
KhiA.33

KhiA.34

KhiA.35

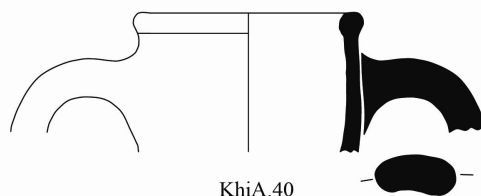
KhiA.36

KhiA.37

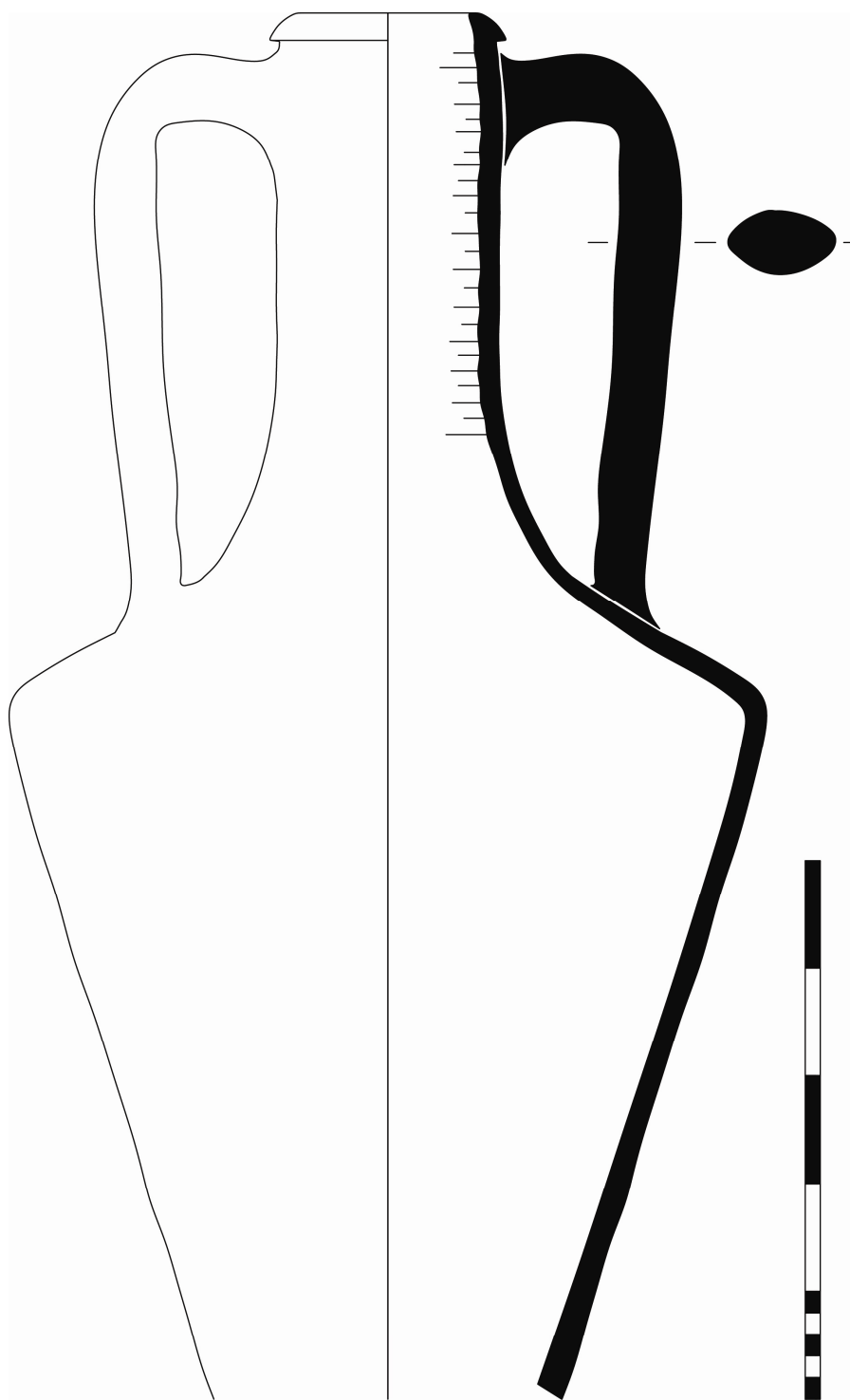

KhiA.38

KhiA.40

KhiA.39

KhiA.41

KhiA.42

KhiA.43

KhiA.44

KhiA.45

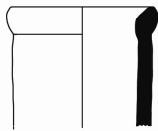
KhiA.46

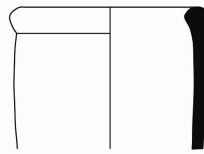
KhiA.47

KhiA.48

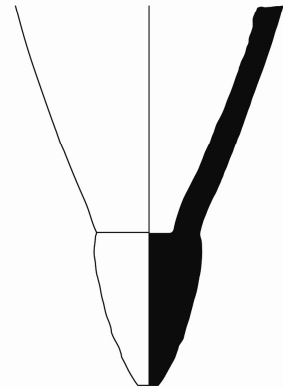
KhiA.49

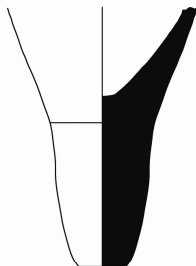
KhiA.50

KhiA.51

KhiA.52

KhiA.53

KhiA.54

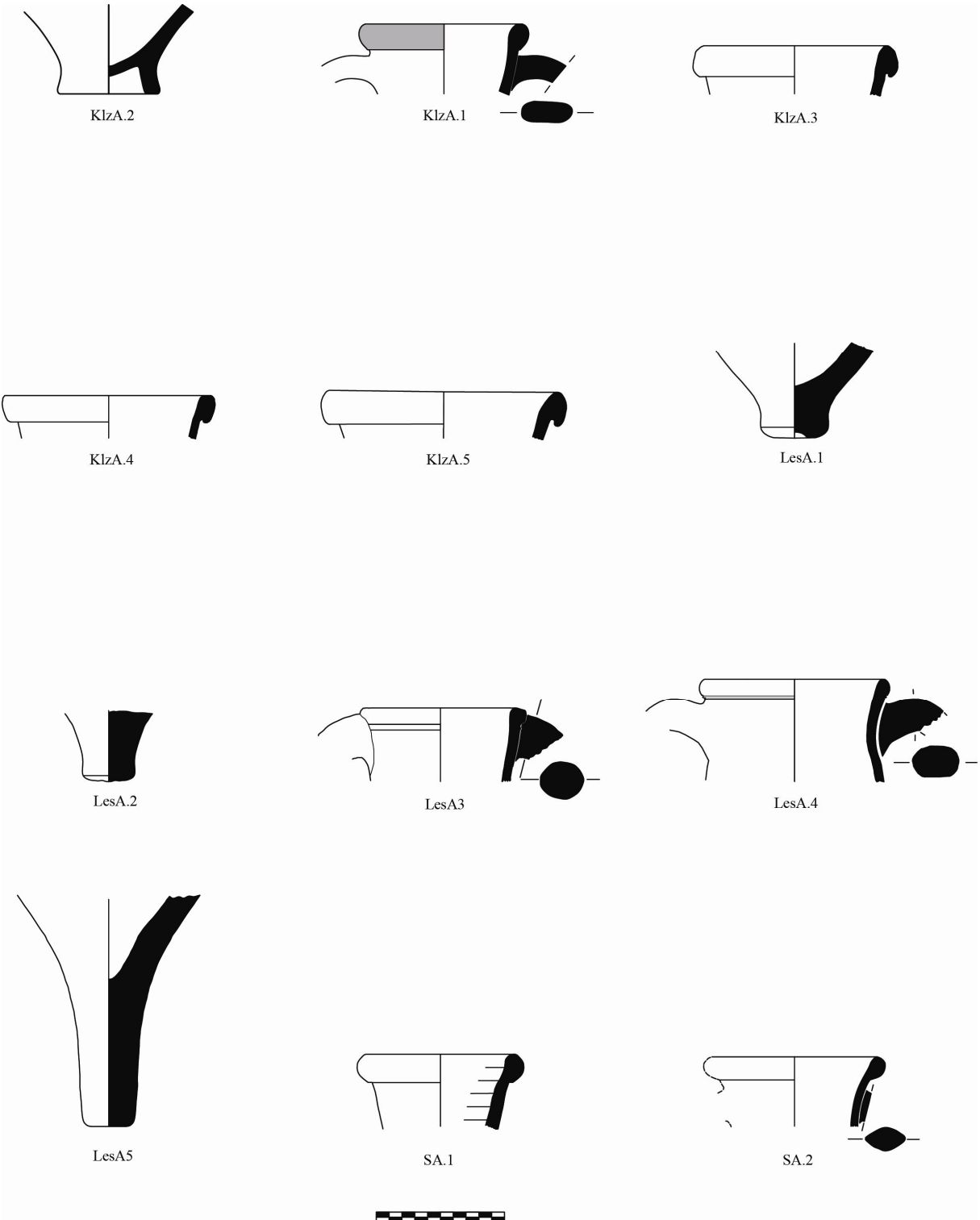

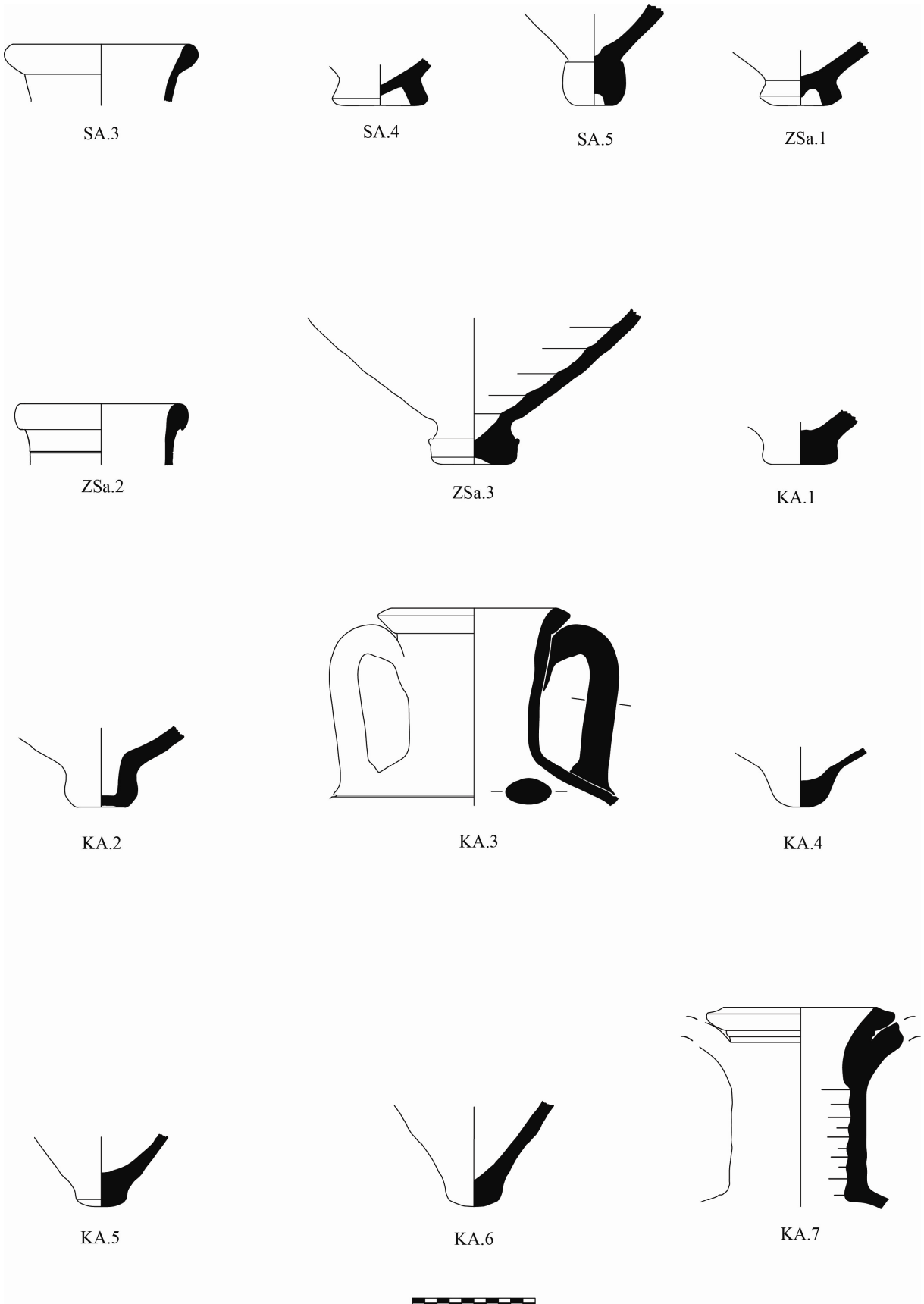
KhiA.55

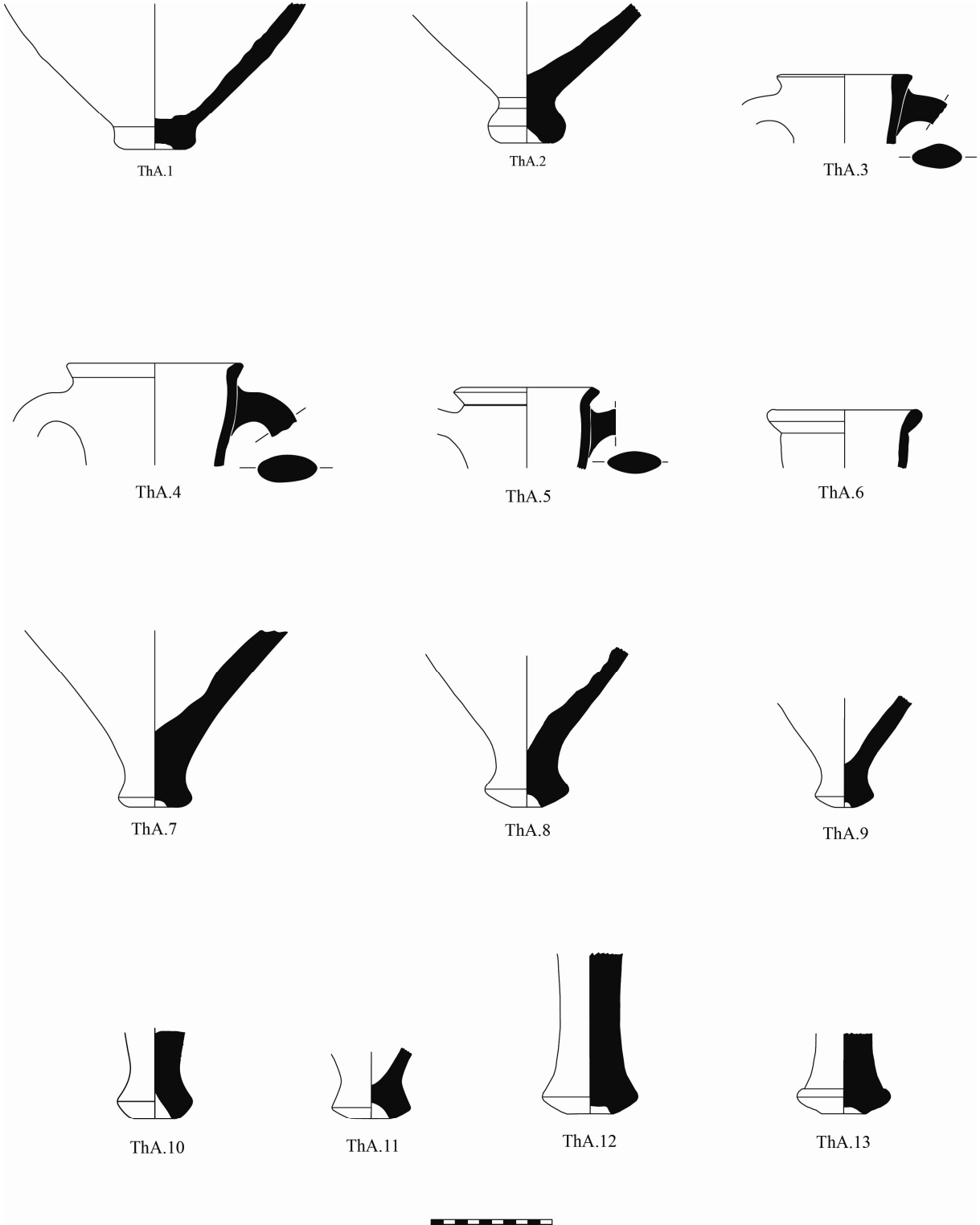

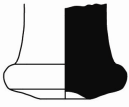
KhiA.56

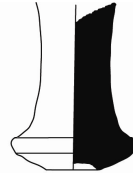

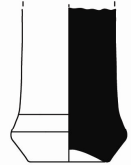
ThA.14

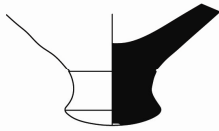
ThA.15

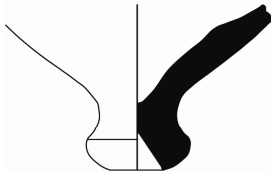
ThA.16

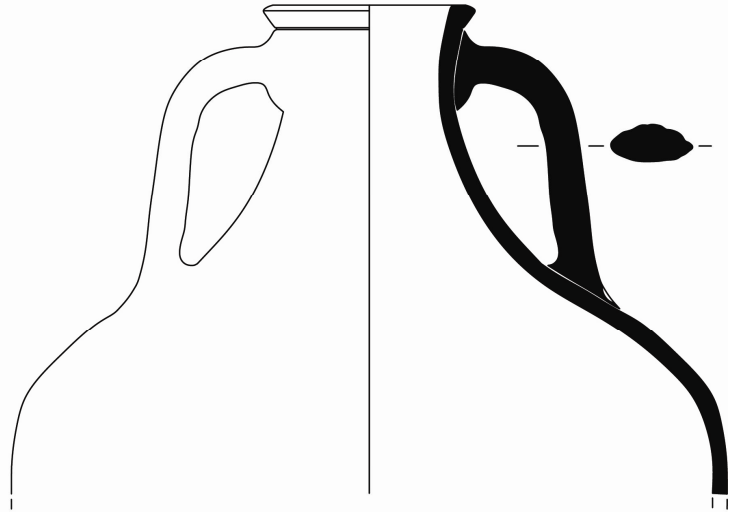
ThA.17

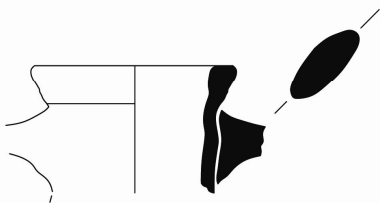
MnA.1

MnA.2

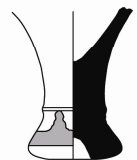
MnA.3

MnA.4

MnA.5

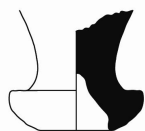

MnA.6

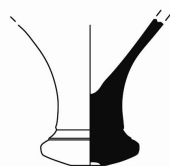

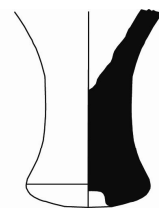
MnA.7

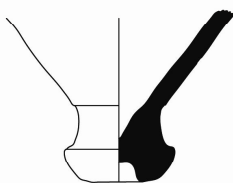
MnA.8

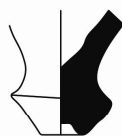
MnA.9

MnA.10

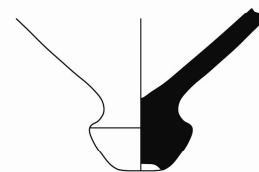
KosA.1

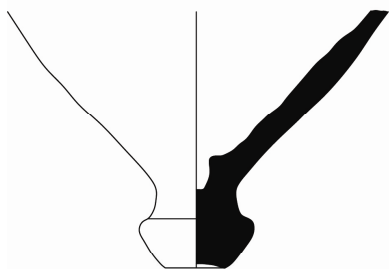
KosA.2

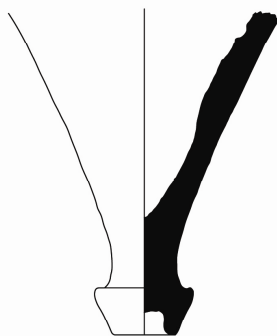
KosA.3

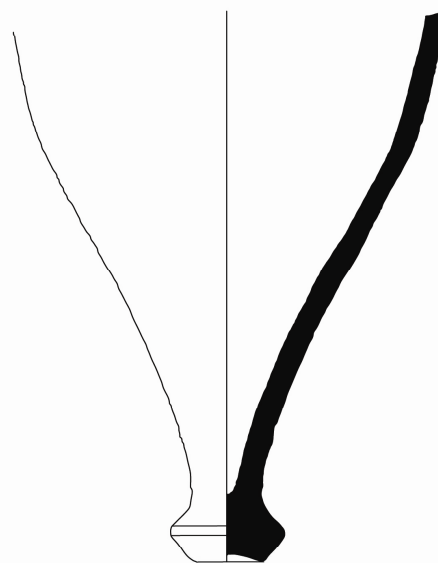
KosA.4

KosA.5

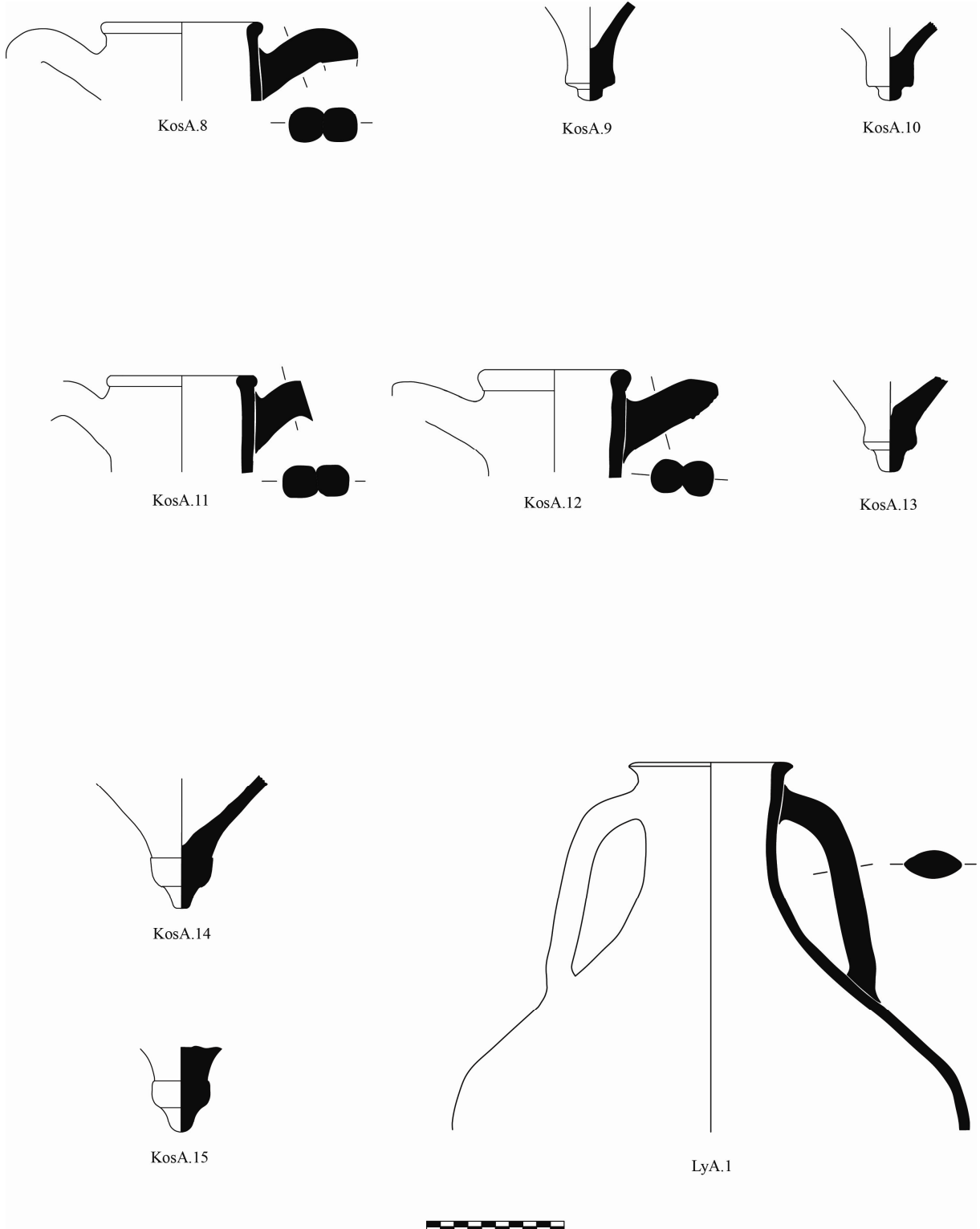

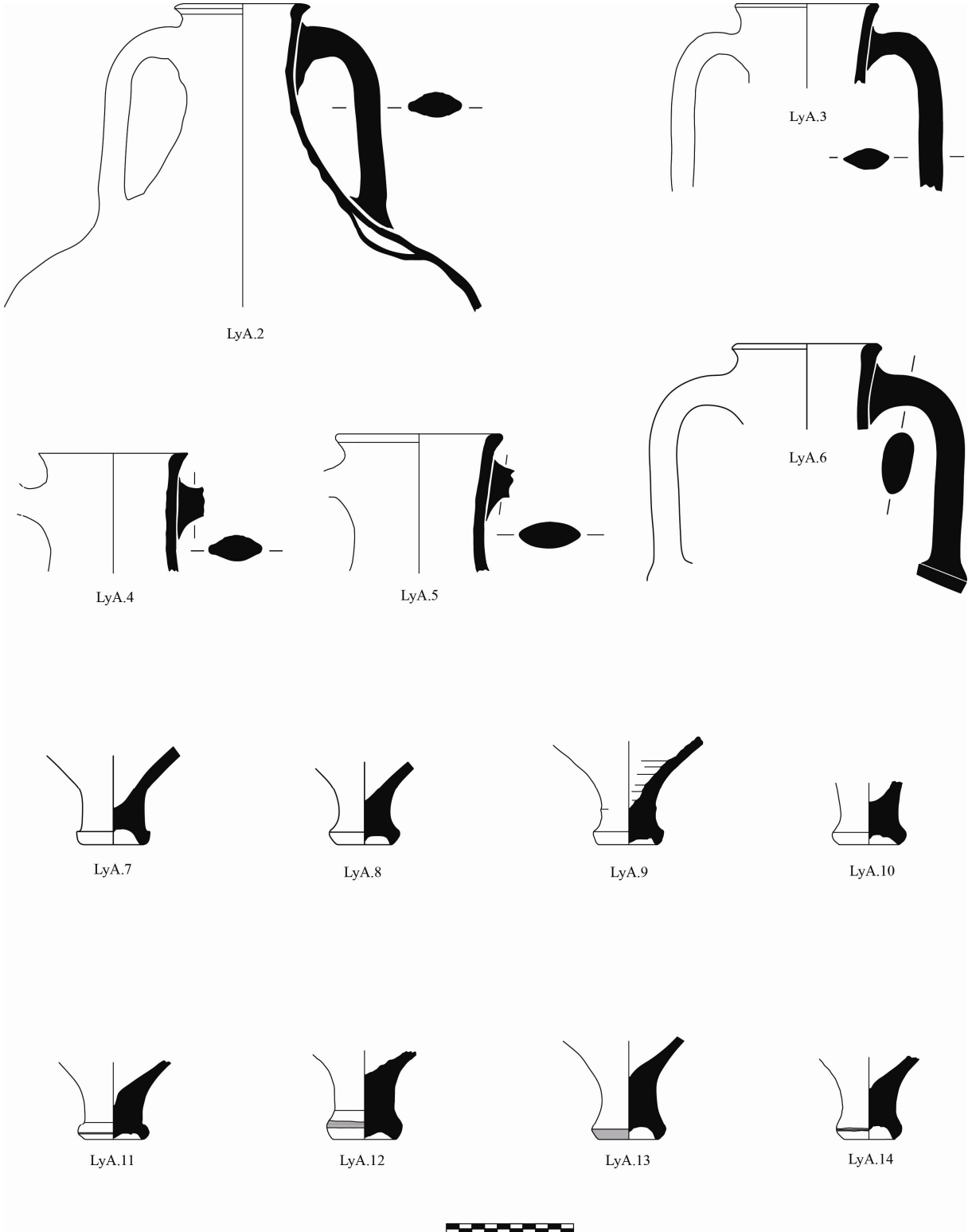
KosA.6

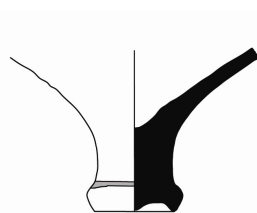

KosA.7

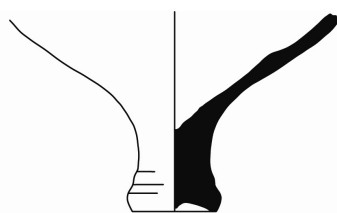

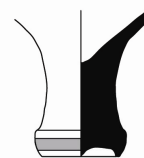

LyA.15

LyA.16

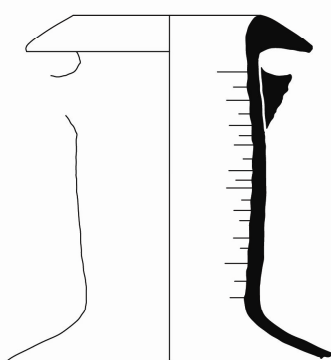
LyA.17

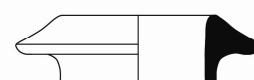
LyA.18

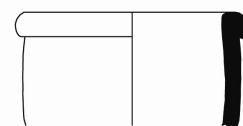
LyA.19

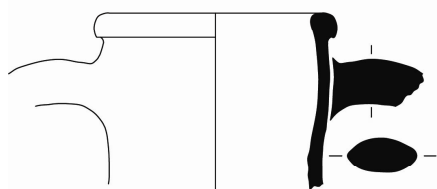
KnA.1

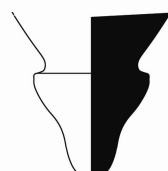
KnA.2

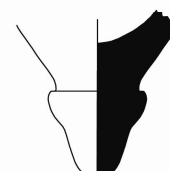
KnA.3

KnA.4

KnA.5

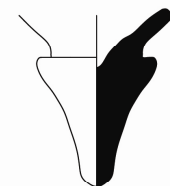
KnA.6

KnA.7

KnA.8

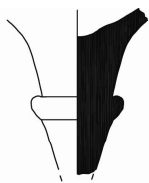

KnA.9

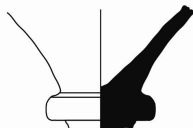

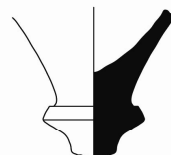
KnA.10

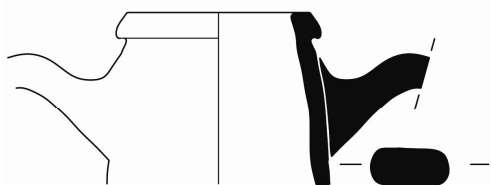
KnA.12

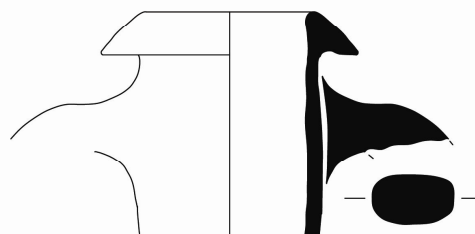
KnA.13

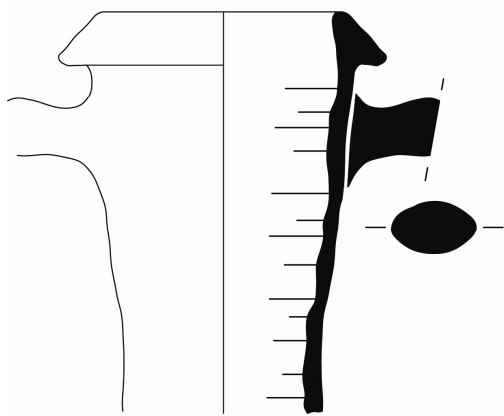
KnA.14

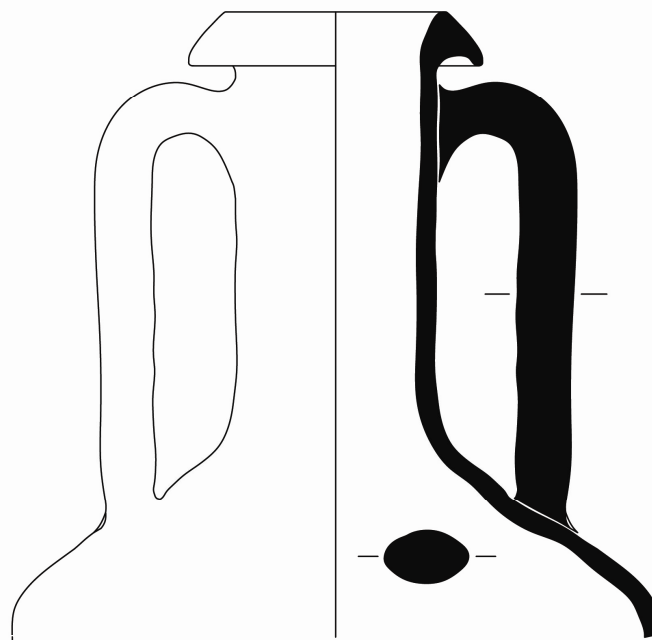
KnA.15

RhA.2

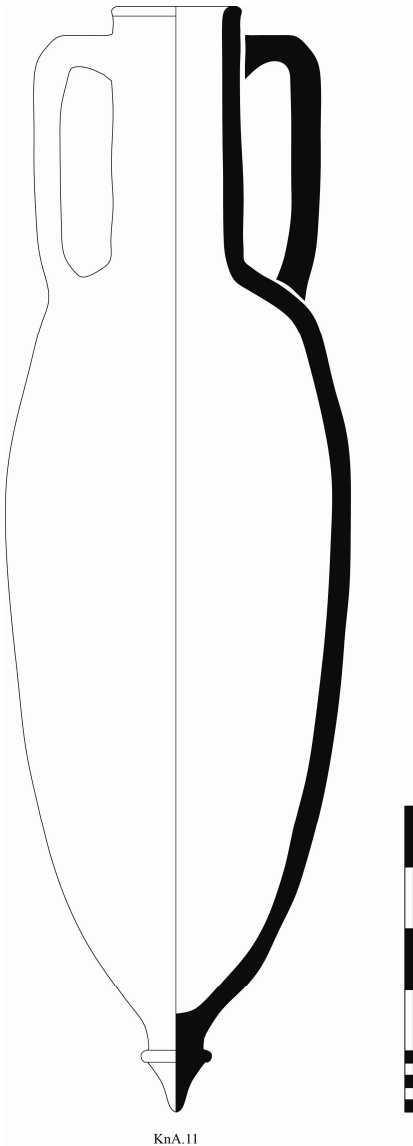

RhA.3

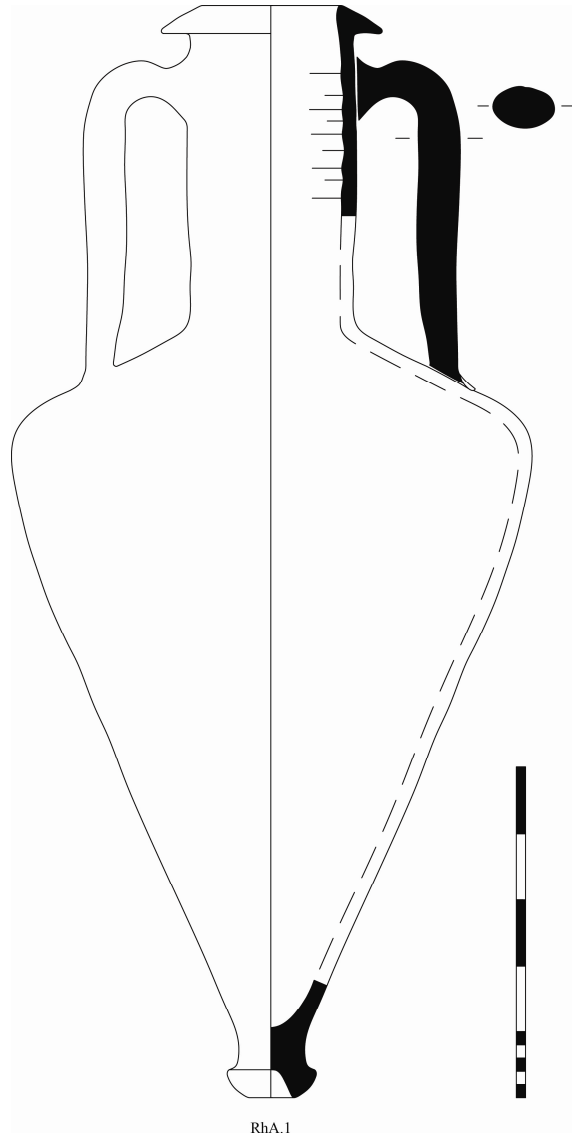

RhA.4

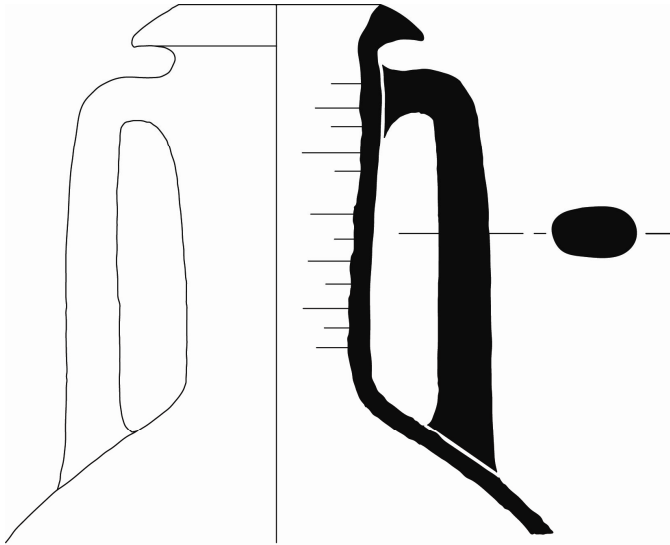

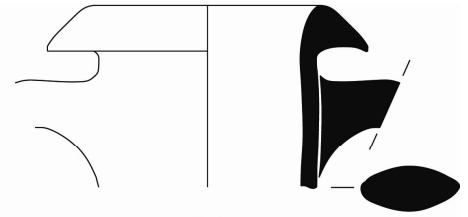
KnA.11

RhA.1

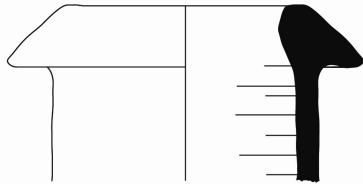
RhA.5

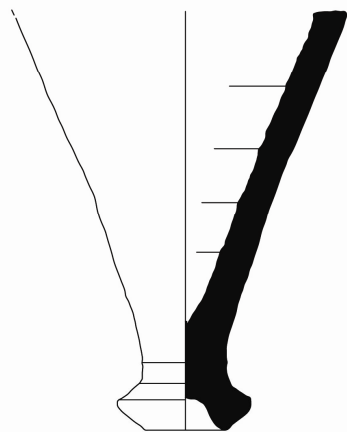
RhA.6

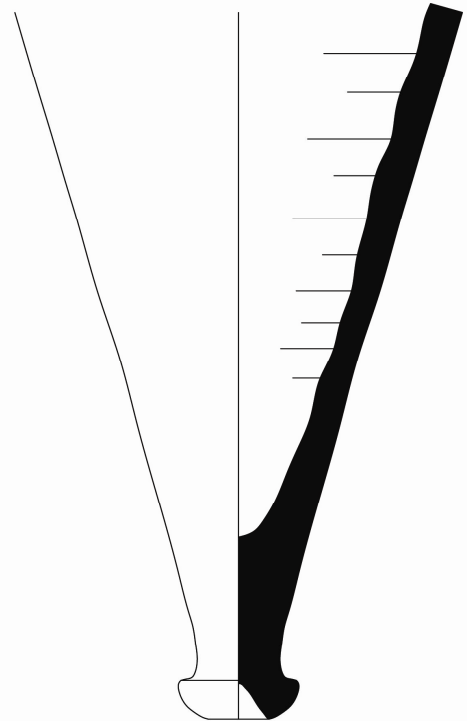
RhA.7

RhA.8

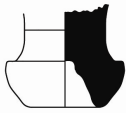

RhA.10

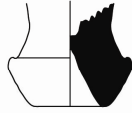

RhA.9

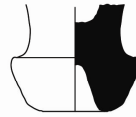

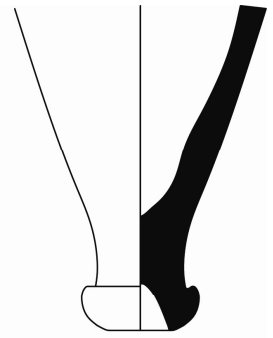
RhA.11

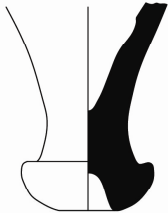
RhA.12

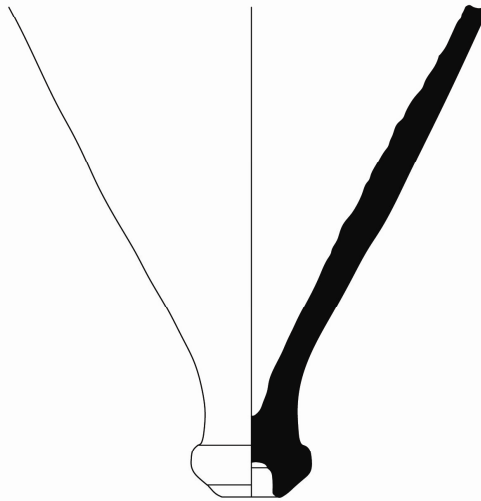
RhA.13

RhA.14

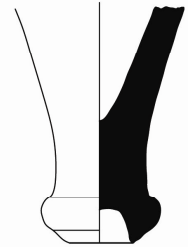
RhA.15

RhA.17

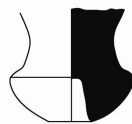
RhA.16

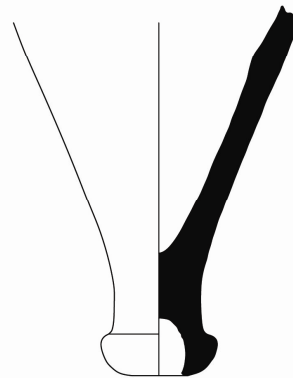
RhA.18

RhA.19

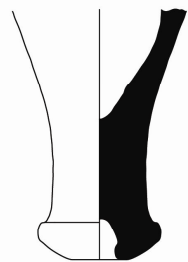
RhA.20

RhA.22

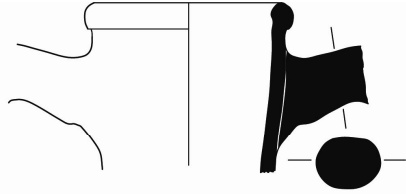

RhA.21

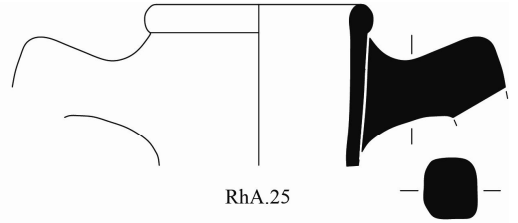

RhA.23

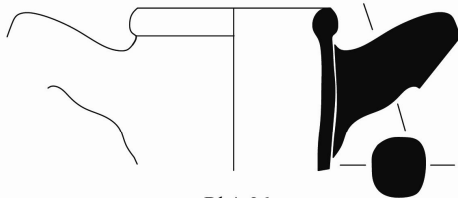

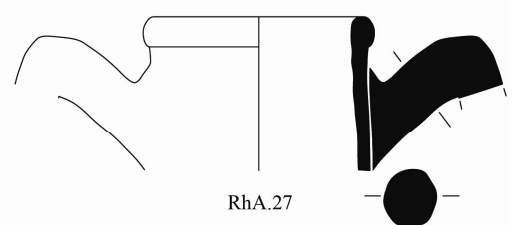
RhA.24

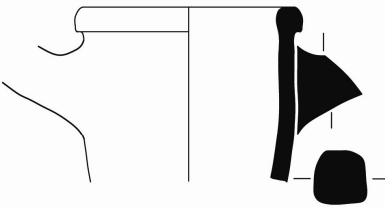
RhA.25

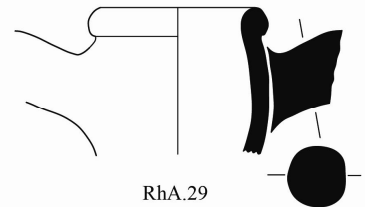
RhA.26

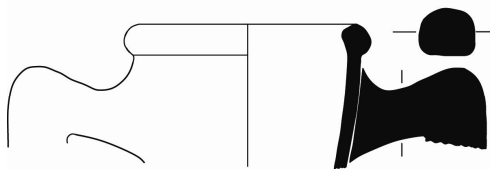
RhA.27

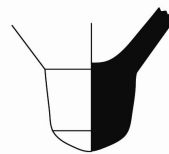
RhA.28

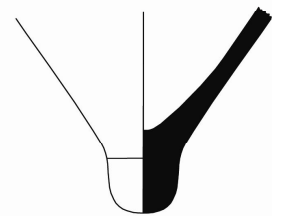
RhA.29

RhA.30

RhA.31

RhA.32

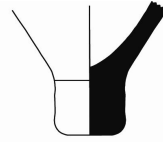

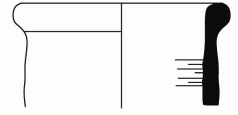
RhA.33

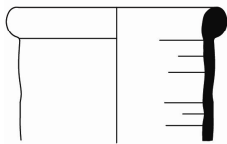
RhA.34

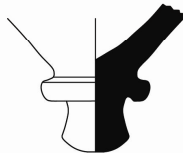
RhA.35

Hi.1

Hi.2

Hi.3

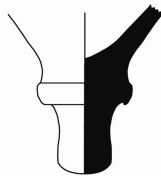
Hi.4

Hi.5

Hi.6

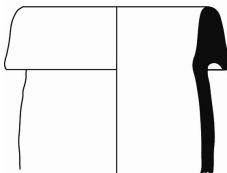
Hi.7

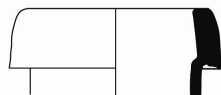
Hi.8

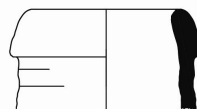
Hi.9

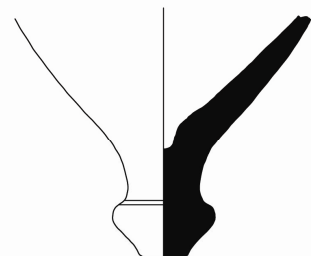
BA.1

BA.2

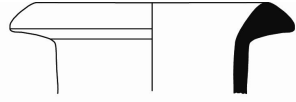

BA.3

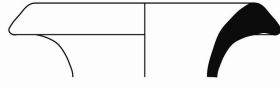

BA.4

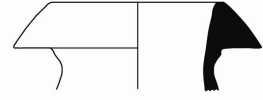

MA.1

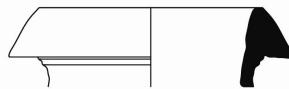
MA.2

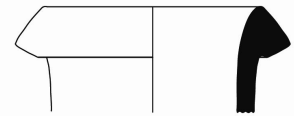
MA.3

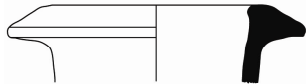
MA.4

MA.5

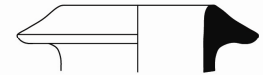
MA.6

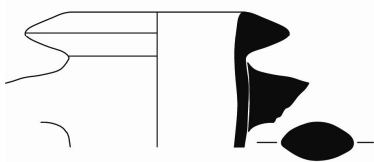
MA.7

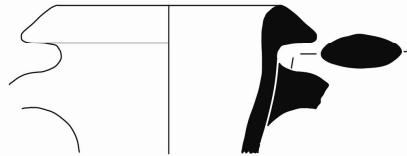
MA.8

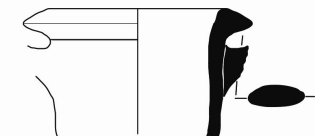
MA.9

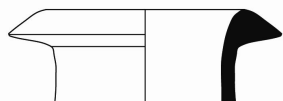
MA.10

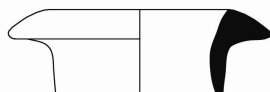
MA.11

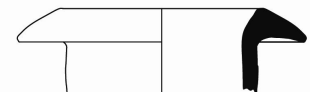
MA.12

MA.13

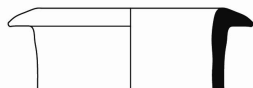

MA.14

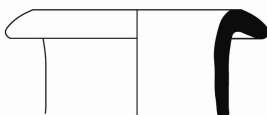

MA.15

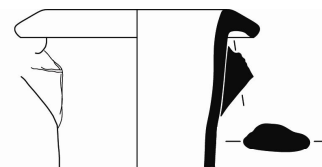

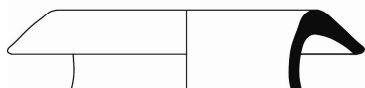
MA.16

MA.17

MA.18

MA.19

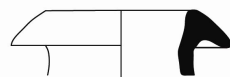
MA.20

MA.21

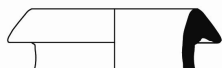
MA.22

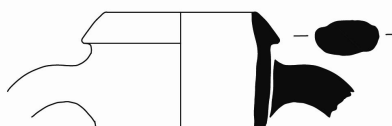
MA.23

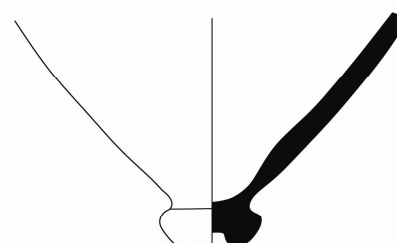
MA.24

MA.25

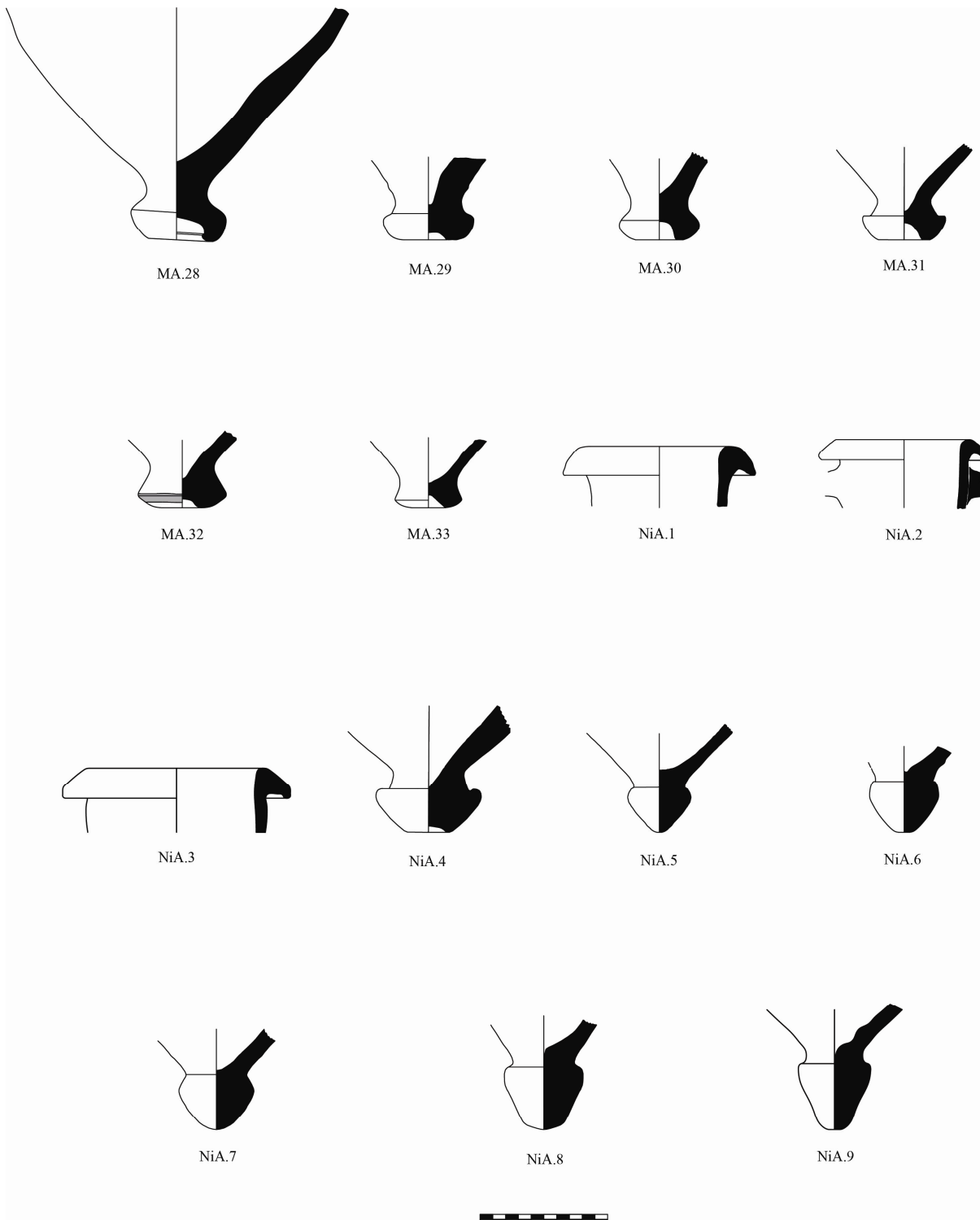

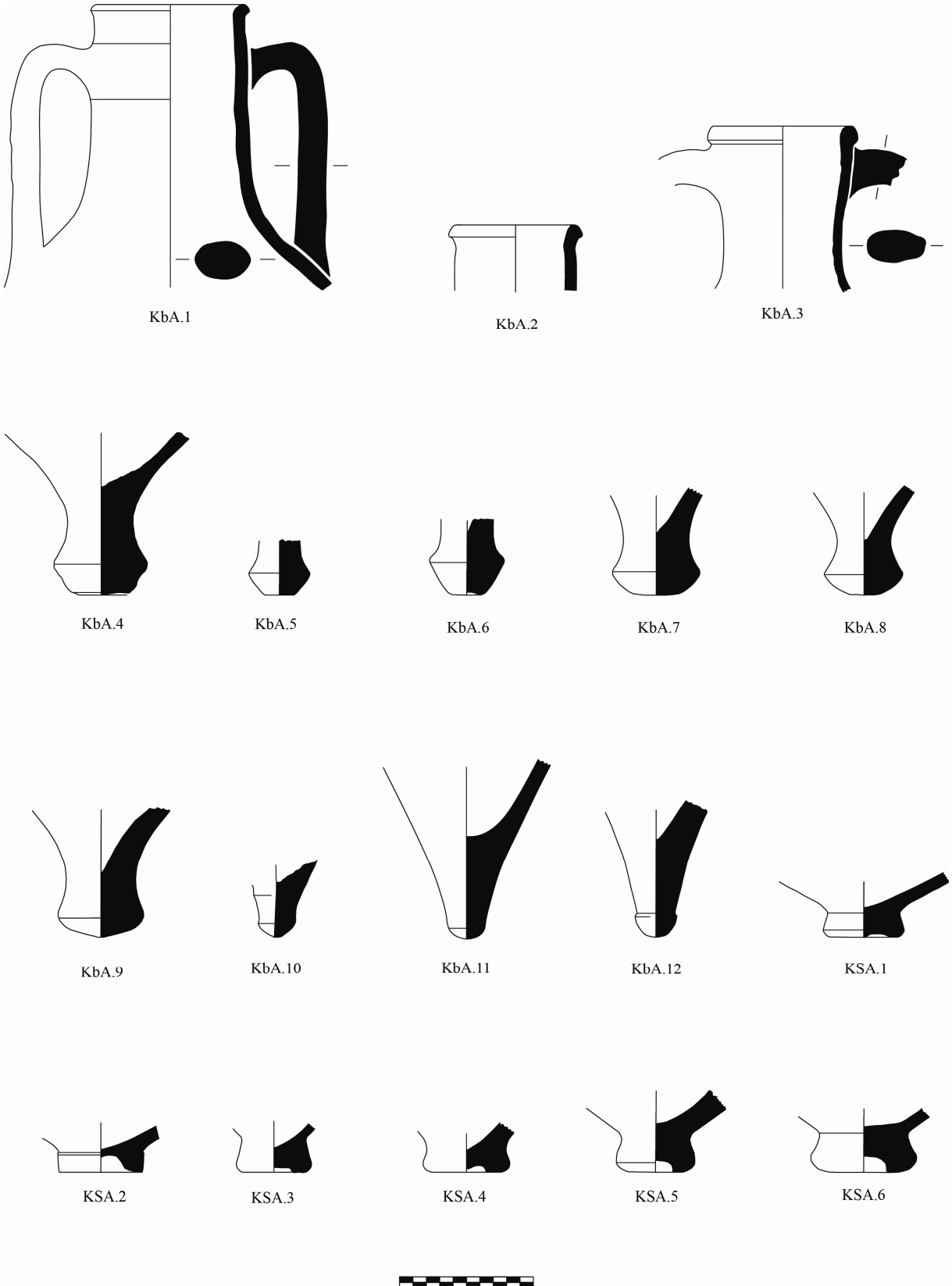
MA.26

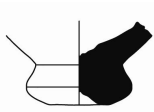

MA.27

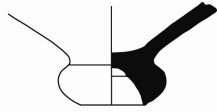

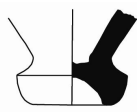

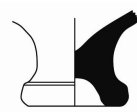
KSA.7

KSA.8

KSA.9

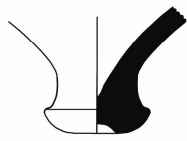
KSA.10

KSA.11

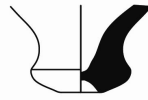
KSA.12

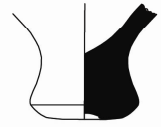
KSA.13

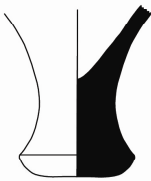
KSA.14

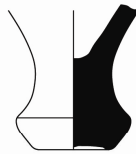
KSA.15

KSA.16

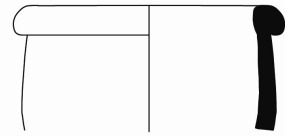
KSA.17

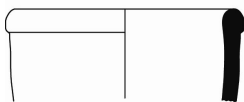
KSA.18

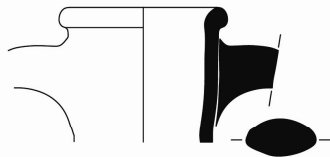
KSA.19

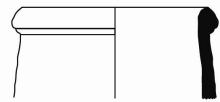
KSA.20

KSA.21

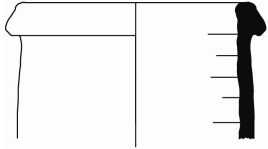

KSA.22

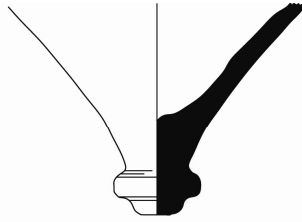

KSA.23

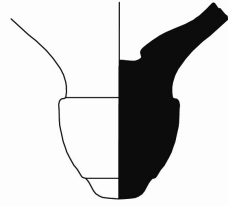

KSA.24

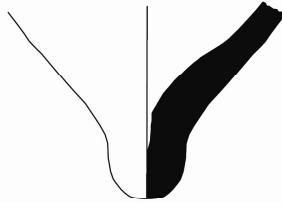
KSA.25

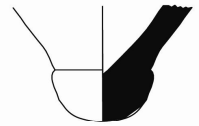
KSA.26

KSA.27

KSA.28

KSA.29

Detaylı Hamur Fotoğrafları

KhiA.3

KhiA.4

KhiA.6

KhiA.10

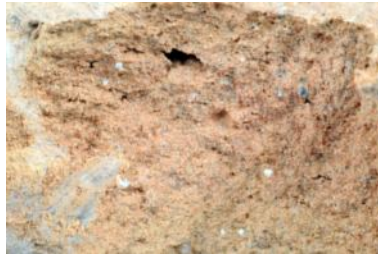
KhiA.12

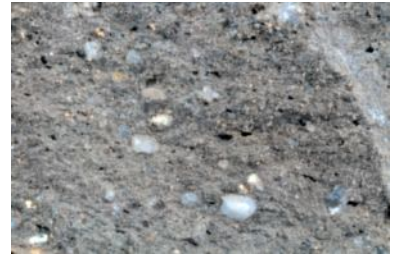
KhiA.14

KhiA.17

KhiA.23

KhiA.24

KhiA.29

KhiA.31

KhiA.36

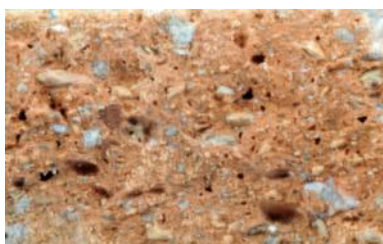
KhiA.42

KlaA.1

KlaA.3

KlaA.4

KlaA.5

LesA.1

LesA.3

LesA.4

SA.2

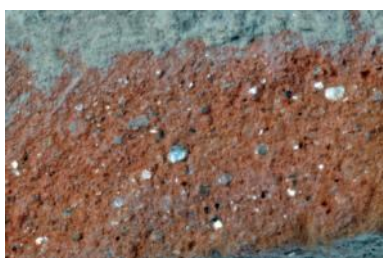
SA.3

SA.4

ZSa.2

ThA.1

ThA.6

ThA.8

ThA.9

ThA.13

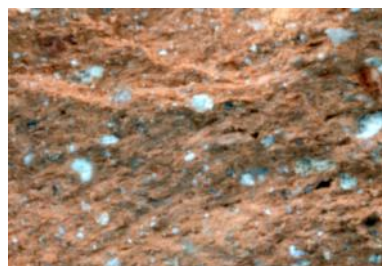
MnA.5

MnA.10

KA.2

KA.4

KA.5

KA.6

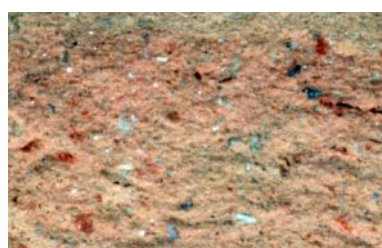
KosA.1

KosA.10

KosA.13

KosA.14

LyA.7

LyA.9

LyA.10

LyA.11

LyA.12

LyA.13

LyA.14

LyA.15

LyA.16

LyA.17

LyA.18

LyA.19

KnA.3

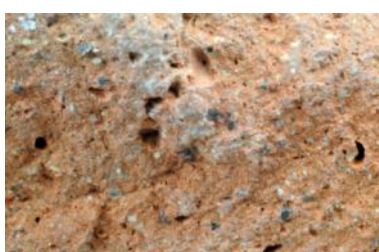
KnA.7

KnA.8

KnA.13

KnA.15

RhA.8

RhA.24

RhA.26

RhA.28

RhA.29

RhA.33

RhA.35

Hi.1

Hi.2

Hi.8

BA.2

BA.3

MA.1

MA.3

MA.4

MA.5

MA.6

MA.7

MA.8

MA.11

MA.12

MA.13

MA.14

MA.15

MA.16

MA.17

MA.18

MA.19

MA.20

MA.21

MA.23

MA.25

MA.27

NiA.2

NiA.4

NiA.7

NiA.8

Kba.2

Kba.5

Kba.6

Kba.8

Kba.9

Kba.12

KSA.3

KSA.5

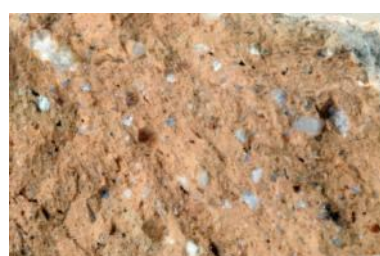
KSA.6

KSA.9

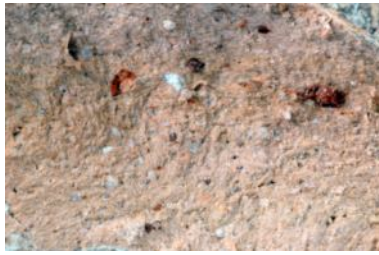
KSA.12

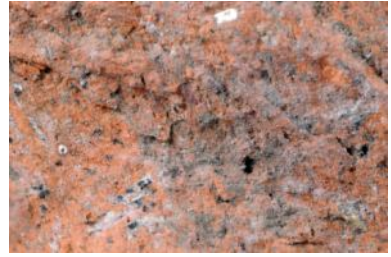
KSA.16

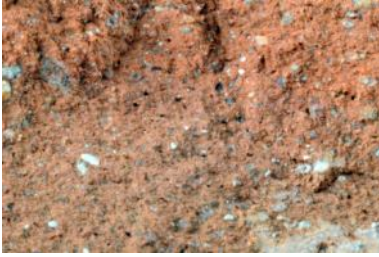
KSA.20

KSA.26

KSA.27

KSA.28

Ö Z G E Ç M İ Ş

Adı ve SOYADI : Erkan DÜNDAR
Doğum Tarihi ve Yeri : 03.09.1980 / İzmir
Medeni Durumu : Evli

Eğitim Durumu

Mezun Olduğu Lise : Çimentaş Lisesi
Lisans Diploması : Akdeniz Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Klasik Arkeoloji Bölümü
Yükseklisans Diploması : Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Ana Bilim Dalı
Tez Konusu : Hellenistik ve Roma Dönemleri Patara Unguentariumları
Doktora Diploması : Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Ana Bilim Dalı
Tez Konusu : Patara Kazılarında Ele Geçen (1989-2010 Yılları) Arkaik, Klasik ve Hellenistik Dönem Ticari Amphoralar ve Amphora Mühürleri
Yabancı Dil / Diller : İngilizce

Bilimsel Faaliyetler

Bilimsel Üye

T.C. Kültür Bakanlığı Akdeniz Üniversitesi, "Patara Kazısı", 2003 –

Bilimsel Üye

T.C.Kültür Bakanlığı Akdeniz Üniversitesi, "Tlos Kazısı", 2005 – 2009

Bilimsel Üye

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı İzmir Müzesi "Ege Gübre Kurtarma Kazısı", Ekim-Aralık 2005; Nisan-Haziran 2005.

Bilimsel Üye

T.C. Adnan Menderes Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü, "Aydın İli, Koçarlı İlçesi, Çulhalar Köyü, Taşkøy ve Çeşmekøy Çevresindeki Akhaemenid Dönemi Mimarlık Eserlerine Yönelik Arkeoloji Araştırması 2005".

Burslar

2011 yılında Akdeniz Üniversitesi tarafından sağlanan Fransız Ulusal Araştırma Merkezine

(The French National Research Center [CNRS]) bağı İskenderiye Araştırma Merkezinde (Centre de Etudes Alexandrines [CEAlex]) 1 aylık burs.

Yayınlar

Yazılan Kitap ya da Kitap Bölümleri:

- 1) E. Dündar, Patara Unguentariumları, Patara IV.1 (2008) ISBN 978-975-807-206-4
- 2) E. Dündar, "Imports from Ionia: A Group of Ionian Ceramics from the Building Complex on the Tepecik Acropolis at Patara", bkz: M. Tekocak (Ed.), Prof. Dr. Levent Zoroğlu Armağan Kitabı (baskıda)

Uluslararası hakemli dergilerde yayınlanan makaleler (SCI & SSCI & Arts and Humanities):

- 1) E. Dündar, "Some Observations on a North-Syrian/Cilician Jug in The Antalya Museum", Adalya XI, 2008 21-33

Uluslararası diğer hakemli dergilerde yayınlanan makaleler:

- 1) Ş. Özüdoğru – E. Dündar, "Kibyra Geç Roma – Erken Doğu Roma Dönemi Mühürlü Unguentariumları", Olba XV, 2007, 143-177
- 2) E. Dündar, "A Group of Amphorae from Side Museum and a New Type of Amphora: The Lycian Amphora?", AA 2012/2 (baskıda)

Uluslararası sempozyumlarda sunulan ve bildiri kitabında basılan bildiriler:

- 1) G. Işın – E. Dündar, "Tepecik Akropolisi", bkz: H. İşkan-Işık, "Patara 2009", KST 32/3, 2011, 3-4
- 2) E. Dündar - G. Işın "The Hellenistic Ceramics from the Cellar of the Building Complex on the Tepecik Acropolis at Patara in 2003-2004: Preliminary Report", Hellenistic Ceramics in Anatolia (4th to 1st cent. B.C.), Colloquia Anatolica et Aegaea Congressus, Internationales Smyrnenses III. İzmir, 12 – 14 Ekim 2010 (baskıda)

Diğer yayınlar:

- 1) E. Dündar, "Antikçağ Mutfak Araç-Gereçleri ve Roma Yemek Kültürü", Bilim ve Gelecek 27, 2006, 74-79.

İş Denevimi

Stajlar : 2001 yılı Antalya Arkeoloji Müzesi

Projeler : Patara Ticari Amphoraları ve Amphora Mühürleri (Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Proje No: 2008.03.0107.003. Proje Yürütücüsü Prof. Dr. Gül Işın)

Çalıştığı Kurumlar : 2007-2012 Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

E-posta : dundarerkan@gmail.com